

M A T E R I A
M E D I C A

E REGNO VEGETABILI,

S I S T E N S

SIMPLICIA OFFICINALIA;

PARITER ATQUE

C U L I N A R I A.

SECUNDUM SYSTEMA SEXUALE,

EX AUTOPSIA ET EXPERIENTIA,

FIDELITER DIGESSIT

PETRUS JONAS BERGIUS,

M. D. Hist. nat. & Pharm. Professor Stockh. R. Colleg.
Med. Assessor, Acad. & Societ. scient. Imper. Petropol.
Imp. N. Cur. R. Londin. Stockh. Upsal. Philadelph.
Haarlem. Nidros. Helvet. Zell. Roterod. Zeeland.
Berolin. Nat. Cur. & Lund. Membrum, ut & Monspel.
Corresp.

EDITIO SECUNDA CORRECTIOR,

T O M U S I.

Cum privilegio S. R. Majest. Sueciae, & Elect. Saxon.

STOCKHOLMIÆ, Typis PETRI HESSELBERG 1782.

AMICIS OPTIMIS.

- Domin. **OLAO ACREL**, Equ.
Chirurgo illustri.
- Domin. **BENEDICTO BERGIO**,
Œconomio illustri.
- Domin. **TORBERNO BERGMAN**, Equ.
Chemico illustri.
- Domin. **CAR. GUST. EKEBERG**, Equ.
Navigatori illustri.
- Domin. **ALEX. BERNH. KÖLPIN**,
Medico practico illustri.
- Domin. **ERICO LAXMAN**,
Mineralogo illustri.
- Domin. **ADOLPHO MURRAY**,
Anatomico illustri.
- Domin. **PETRO SIMONI PALLAS**,
Zoologo illustri.
- Domin. **EDVARDO SANDIFORT**,
Physiologo illustri.
- Domin. **CAROLO WILH. SCHEELE**,
Pharmacopœo illustri.
- Domin. **DANIELI C. SOLANDER**,
Historico naturali illustri.
- Domin. **CAROLO PET. THUNBERG**,
Botanico illustri.
- Domin. **PETRO WARGENTIN**, Equ.
Astronomo illustri.
- Domin. **JOH. CAROLO WILCKE**,
Physico illustri.

Hoc Materię Medicę illustratę tentamen, in tesseram
observantię & amoris,

D. D. D.
PETRUS JONAS BERGIUS.

Simplicium medicamentorum , & facultatum , quæ in eis insunt , cognitio ita necessaria est , ut sine ea nemo rite medicari queat.

ORIBASIIUS.

Fatendum est , longe feliciorum & Physicorum & Medicorum futuram conditionem , si , non contenti lectione variorum auctorum , non traditionibus , continua successione a veteribus ad nos traductis , sæpe optimis , sæpe falsis , pro veris tamen habitis , & , ut novus liber fiat , invicem exscriptis , non denique subtilibus disceptationibus & ratiunculis , anatomen institueremus & perficeremus chemicam , verum a falso secernentes , & rationem cum experientia jungentes , quid fundamentum habeat in re , quid minus , disquireremus.

G. W. WEDELIUS.

P R Æ F A T I O.

NON amplius superest arbor aliqua vitæ ,
qualem initio creatam sacræ litteræ docent.
Attamen , propitii Numinis beneficio , exis-
tunt stirpes , quibus , recte dispensatis , vi-
tam sæpe tueri datur a plerisque ipsi contra-
riis infirmitatibus ac morbis. Certe jucundum
est recordari , naturam , in tanta tamque
late vagante malorum iliade , eximia nobis
blandimenta , atque ea multa & varia , ge-
nuisse. Credo equidem , non adeo pauca in
regno vegetabili medicamina adhuc latere ,
longioris forte ævi diligentia ac felicitate in
lucem extrahenda ; interea temporis eorum ,
quæ dudum majorum periculis detecta sunt ,
magna satis est numerositas. Sed parum aut
nihil boni vel maximus rerum salutarium nu-
merus efficeret apud quemquam infirmum ,
si medico , impetum morbi represso , istæ
res incompertæ essent inque incerto positæ.
Etiam si enim causas & indolem morbi satis

scite calleret , juxtaque minus ignoraret , qualis naturæ medicamentum hic vel ille ejusdem status indicaret ac posceret , titubare tamen necesse ei foret , ubi nihil de ipsius medicamenti ingenio viribusque ex accurata phænomenorum serie haberet liquidi vel explorati. Itaque relinquitur , simplicia medicamina intimius nosse cujusque practici interesse , ut quod maxime , adeoque scientiam Materiæ medicæ , prout vulgo appellamus , singulari cura atque animi contentione addisci oportere,

FUERE quidem , per bina præcipue recentiora secula , oppido multi , qui non tantum hancce thesin probarunt , sed , longius etiam ipsi progressi , intentius in eadem curam incubuerunt. Neque vero ita injurius sum , ut negem , permultum a tot doctorum virorum laboribus in scientiam nostram revera redundasse emolumenti. Interim tamen non diffidendum arbitror , multum etiam ad nostram usque tempora mansisse defectum.

NON quidem est dubium , quod necessaria de virtutibus simplicium certitudo vix aliunde

melius peti possit , quam e crebris doctorum practicoꝝ observationibus ; verum postquam in tantum excrevit observatoꝝ numerus , ut jam quasi quodam imbꝛe observationum obruti simus , vix otium nobis erit eas omnes nobis comparandi , multo minus perlegendi , & in usus nostros convertendi. Quotusquisque autem foret , qui multum temporis in easdem perlegendas infumere vellet , posteaquam jam pridem deprehensum est , tot veris inibi contentis intermixta esse falsa & ex vano allata , ut vix ab invicem discerni queant ? Multi Materiæ medicæ scriptores fuere , qui inani- bus commentis & conjecturis scientiam hanc deturparunt , ad arbitrium , e præjudiciis ortum , fingendo qualitates , quas naturæ postea obtulerunt. Compilarunt anteriora scripta , pars dijudicando propriaque observata inferendo ; multi , inclinatis ad credendum animis , antecessoꝝ asserta , quantumvis dubiæ fidei , immo nonnumquam absona , adoptarunt & transcripserunt , adeo ut non raro jam , in recentioribus quoque scriptis , offendere liceat cramben multoties recoctam , errores longa serie transplantatos.

QUANTUM vero hujusmodi obstacula luminibus junioris cujusque medicinæ cultoris obstruant & officiant, quantumque progressum ejus in scientia ipsi tam necessaria interpellent, fugere profecto potest neminem. Adeo enim non in proclivi est, singula, in magna sententiarum varietate, recte ponderare, in diversum abeuntia inter se conciliare, veraque a falsis discernere, ut potius identidem hæreret & vacillare necesse sit.

ITAQUE plures una mecum optarunt, prodiret aliquis scientia botanices pariter ac longiori experientia medica excultus, qui Materiam medicam scrupulosius tractaret, ita quidem, ut hinc idoneas simplicium quorumvis traderet adumbrationes, inde eorundem proprietates, sensuum externorum ope & experimentis chemicis - pharmaceuticis, singula modis pluribus versando, investigaret & particulatim lustraret, tum denique, proscriptis vanis semidoctorum conjecturis somniisque, atque vagis & suspectis ignavorum scriptorum traditionibus abesse jussis,

candide aperiret , quid de virtutibus eorum varioque usu haberet comperti.

EQV IDEM fatis superque intellexi , hæcce omnia , si rite absoluta sifterentur , non perfunctorii operis , sed admodum operosæ disquisitionis , materiam fore , adeoque eo minus cum meis viribus meoque statu congruere , quod ego maximis occupationibus , amplam potissimum praxin medicam spectantibus , in dies ac pæne horas soleam distineri. Nihilominus assidua animum vellicavit cupido experiundi , annon , in gratiam auditorum meorum , aliquid saltem frugiferi hoc in stadio præstare valerem , quamobrem , ne quid in re ardua in tentatum reliquerem , neque nimium exiliter de viribus propriis judicarem , provinciam hanc suscepi , tædiumque & molestias cum eadem conjunctas constantia devoravi ; quia ita semper censeo , fatius esse facere , quod non pessime faciam , quam non facere , quod non optime possim.

EXIT jam in publicum tela , non qualem

per texere eam volui , sed qualem , per rerum
 mearum rationes , inter crebra jugiter avo-
 camenta , potis fui , nullo impensius com-
 mendabilis merito , quam intemerato studio
 veti.

DICERE nil attinet id , quod cujuscumque
 oculorum obtutum fugere non poterit , me
 in botanicis rebus vestigiis instituisse ill. LIN-
 NEI , præceptoris quondam dilecti , & proin-
 de committere non potuisse , ut aut in no-
 minibus ambiguitas fallaciave existeret , aut
 in descriptionibus hiatus. In hoc quidem
 vereor , ne aliquam culpam contraxerim ,
 quod quascumque , vel minutissimas , notas
 præterire religioni habuerim ; sed conquie-
 sco animo , ubi non sine causa fore confido ,
 ut bona lectorum pars istam meam diligen-
 tiam opportunam judicatura sit , perpensa
 præsertim ubertate illa utilitatis , quam nos
 hodieque caperemus ex proavorum & ata-
 vorum laboribus , si parem ii quoque in re-
 bus designandis admisissent scrupulositatem ,
 nec in contemplatione naturæ quidquam
 habuissent supervacuum. Neque vero sic

fastidire quisquam facile poterit aut in levi habere miram illam accurationem, quæ mihi fuit in singulis simplicibus, pariter ac eorundem infusis & extractis, pharmacœutice explanandis, &, qua usquam visu, olfactu, gustuque licuit, penitius cognoscendis.

Esse forsitan poterunt, qui minus congruenter factum existiment, quod, res ad officinàs pharmacopœorum pertinentes tractando, mere etiam alimentarias, & quæ alias culinis propriæ censentur, interposuerim; sed sciant hi, velim, persuasum mihi esse, has res minime oportuisse relinqui intactas, quippe quod basin efficiunt, qua maximam partem nititur valetudo, cujusque proprietatum intimior cognitio sæpe necessaria est, ubi de diæta, vel infirmorum, vel ex morbo convalescentium, quæstio sit.

Quod ad medica attinet, quæ plerisque articulis subjuncta cernuuntur, id in primis agere volui, ut afferrentur exempla quædam, virtutem hujus vel illius simplicis, & quantum in eo contra hunc vel illum morbum sperari possit præsidii, luculentius illustratu-

ra; quorum quidem ejusmodi mihi a primo animadvertenda & notanda fuere, quæ propria quinque lustrorum praxis medicinæ suggestit, tum etiam quæ e scriptis proborum virorum, potissimum recentiorum, deprompsi; qui, si quid fortasse hallucinati sint, ipsi suam causam tutentur.

CETERUM quandoquidem movere quemquam poterit, quod, in vario simplicium usu designando, parcus forte, quam a me expectari potuisset, morborum nomina adduxerim, quinimmo spatium sparsim vacuum reliquerim, monendum habeo, me non alia nomina memorare voluisse, quam quæ certo scivi locum ipsis assignatum tueri posse; in qua quidem re perinde sollicitam adhibui cautionem, atque alias semper usus sum, ut ne quid præter veritatem inferetur, ratus, præstare potius nihil auditoribus meis de usu simplicis cujusdam officinalis impertiri, quam multa crepera & inexplorata. Qui meliora certioraque edoctus sit, poterit lacunas in fibro' obvias facili negotio sarcire. Neque mihi ipse grave ducam, veritates inobservatas,

quarum experientiam inter exercendum praxin clinicam ulterius nactus fuero, per temporum intervalla ac spiramenta annotare, inque plurium usus vertere.

INTEREA, quoniam sæpe magnopere expedit uberius novisse præcipua & maxime memorabilia eorum, quæ de officinalium efficacitate disperse scripserunt auctores sexcenti, immo mille, quæ vero arctiores illi, quos mihi posueram, limites nonnisi strictim carptimque attingere permiserunt, peropportunum mihi est, quod habeam, ad quem istius rei curiosos recte ablegare possim, celeberrime virum JO. ANDR. MURRAY, qui suo *Apparatu medicaminum &c.* non minus ingenium exquisitum quam judicium maturum arguente, palmam promeruit nomenque famæ asseruit.

AD postremum Lectorem benignum obtestor, ut quemadmodum ego nihil odio, nihilque studio dedi, ita ille æquum se censorem præbere velit, nec totum opus, metiri ex una alterave dictione minus comta vel po-

lita, quæ alicubi calamo festinanti excidere potuerit. Ipse affatim scio, mihi communem in omnibus plausum non competere, quemadmodum nec eundem captare unquam cogitavi; id duntaxat in quæstu habebō, si quando confiterit, me in plerisque operam non collocasse pœnitendam, sed opportunam ac fructuosam.

E R R A T A.

- Pag.* 34. lin. ult. lege *TAMARINDI*.
 93. lin. 10. leg *MENYANTHES*.
 412. lin. 16. art. 150. leg. 250.
 437. lin. 20. art. 263. leg. 265.
 589. lin. antepenult. leg. *PASTORIS*.
 656. lin. 3. art 90. leg. 390.
 679. lin. 3. leg. *CAJEPUTI*.

CLASSIS I.

MONANDRIA.

ORDO MONOGYNIA.

I. AMOMUM Zingiber. LINN. *Spec. plant. 2. Mater. med. 2.*

Inschi. RHEED. *Malab. 22. p. 23. t. 22.*

Zingiber majus. RUMPH. *Amboin. 5. p. 256. t. 66. f. 2.*

Gingember. NIEUHOV. *Legat. Bat. 2. p. 83. t. 83.*

Zingiber fœmina. LOBEL. *Hist. 269.*

Pharm. & Culinis ZINGIBERIS Radix.

Locus. Apportatur ex India utraque, ubi colitur quod usui inferviet. *Perenne.*

FORMA. recent. Radix tuberosa, albido-cinerascens, extus subrugosa, digitato-ramosa, vestita pelliculis tenerioribus, oblique repens, parenchymate carnosio, lutescente, transversaliter secto æquali, annulo centrali amplo. *Sicc.* Frustra radice circiter bipollicaria, ramosa, subdichotoma, utrinque compressa, nodoso-moniliformia, læviuscula, pallide cinerea, nodis ovatis. Parenchyma albidum, subresinosum; transversaliter sectum æquale, variegatum

culis lutescentibus; ad nodos fragile: fractura filamentosa.

PROPRIETAS. Recent. Odor fragrans; Sapor fervidus, acris, aromaticus; *maslicata* comminuitur, fervet in lingua & faucibus inhæret. *Sicc.* Odor fragrans; Sapor acris, pungens, fervidus, aromaticus, linguæ inhærens. Radix ficcata recente paulo fortior.

VIRTUS: percalefaciens, incidens; stomachica, stimulans purgantibus.

USUS: culinaris. Anorexia, Colica flatulenta, Tussis.

OBS. 1. *Infusum* aquosum radicis ficcatae pallide citrinum, turbidiusculum, odore zingiberino, sapore fervido; Vitriolo martis colore non mutatur; turbidum vero fit & precipitatur. E radice recente destillationis ope eliciunt Indi *Oleum* limpidum, trasparente, rubrum, aquæ innatans, odorem & saporem radicis servans. RHEEDE. Oleum, vero Zingiberis, quod in nostris occurrit officinis, est rubrum, odore zingiberino, in oleum Terebinthinæ simul incidente, sapore calido, amaricante, in aqua subsidens.

OBS. 2. Annosæ radices communiter colliguntur ad siccandum, quod peragitur illas solis calori per 14 dies exponendo; tum cineribus vel calce consperguntur, ne tincis exedantur.

OBS. 3. Radix recens *condita*, ex Indiis allata, præstantissima est; illud vero conditum, quod in Europa e ficcatis radicibus paratur, vix punctum fert. Conditur Zingiber in India orientali, docente RUMPHIO, eodem modo, ut radices maximæ & pinguisimæ effodiantur, a pelliculis depurgentur, ligneis pungantur subulis, atque recente aqua per octiduum macerentur, aqua illa bis per diem mutata, usque dum omnis acrimonia penitus fuerit extracta. Tum coquantur in Syropo, ex Saccharo

albo canto confecto, primum in tenuiore, qui effundendus, deinde in spiffiore Syrupo, dum Saccharum indurefcatur, quo facto transportationem per mare bene fert.

2. AMOMUM Cardamomum. LINN. *Sp. pl.*
z. Mat. med. 2.

Elettari. RHEED. *Malab. zz. p. 9. t. 5.*
Pharm. & Culinis CARDAMOMI
MINORIS fructus.

Locus. India orientalis. *Perenne.*

FORMA. Capsula turbinato-subrotunda, unguicularis, vel oblonga, subpollicaris, triquetra, obtusa (sæpe cum acumine), undique striata, pallida, trilocularis, difsepimentis membranaceis. *Semina* plurima, compacta, angulata, subtetragona, utrinque truncata, rugosa, rufescentia. *Parenchyma* album, submucilaginosum:

PROPR. Odor gratus, aromaticus, Sapor aromaticus, subcamphoratus, dein subnitrosus. *Masticata* comminuuntur semina, corticali parte inter dentes subcrepula.

VIRTUS: excitans, calefaciens, stomachica, diaphoretica, subantispasmodica.

USUS: culinaris. Languor ventriculi, Colica flatulenta.

OBS. *Tinctura* aquosa & *Extractum* spirituosum fragrantia & aromatica sunt. *Oleum* stillatitium flavum, odore Cardamomi, in oleum Terebenthinæ simul incidente, sapore amaricante, in aqua supernatans.

3. AMOMUM Grana Paradisi. LINN. *Sp.*
pl. 2. Mat. med. 3.

Elettari. RHEED. *Malab. zz. p. 9. t. 6.*

Maniguette. DES MARCHAIS. *Voyag. t. 2.*
p. 252. *

Pharm. PARADISI grana.

Locus. Madagafcar, Ceylona, Guinea.
Perenne.

FORMA. *Semina* brunnea, turbinata, angulata, truncata, rugosa, lucidiuscula, magnitudine seminis Raphani, *parencymate* niveo, subfarinoso.

PROPRIETAS. *Odor* aromaticus. *Sapor* aromaticus, calidus, pungens, inhærens: *masticata* hæc grana comminuuntur, pungunt in lingua & faucibus, cum calore, Piperis instar.

VIRTUS. Excalefaciens, stimulan.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum limpidum, subaqueo colore, odore aromatico, sapore acerrimo, Sinapios instar; Vitriolo martis non mutatum. *Oleum* stillaritium fragrans, sapore miti. *Extractum* aquosum pungens, spirituosum vero acerrimum.

OBS. 2. Sunt qui febres intermittentes granis Paradisi curant, idque, ut sæpius vidi, felici cum exitu. Dissuaderem tamen usum seminum tam calidorum, quamdiu securiora prostant.

4. AMOMUM scapo nudo, spica laxa truncata. Kua. RHEED. *Mal. 22. p. 23. t. 7.*
Tommon itam. RUMPH. *Amb. 5. p. 269. **
Zedoaria officinarum. PETIV. *Gazoph. t. 23. fol. 2.*

Zedoaria seu Indorum Tamogcansî. CAM.
Luz. 23. *

Pharm. ZEDOARIÆ Radix.

Locus. India orientalis. Perenne.

FORMA. Radix recens cinerea, tuberoso-carnosa, compressa, parenchymate cærulescenti-albicante. Sicc. cinerea, cylindrica, crassitie digiti minoris, subtorulosa. In officinis sæpe occurrit transversaliter secta, unde frustra orbiculata.

PROPR. Sicc. Odor graviusculus, subzingiberinus. Sapor aromaticus, fere Rosmarini, amaricans, calidus. Recent. Odor & sapor longe debiliores. Odor vix ullus, nisi conteratur. Sapor subamarus, leviter aromaticus cum acrimonia. CAMELLI.

VIRTUS: calefaciens, stomachica.

USUS. Ventriculi saburra acida.

OBS. 1. Zedoaria longa & rotunda ex eadem desumuntur planta.

OBS. 2. Infusum aquosum lutescenti-rubicundum; odore fragrante, inter Zingiber & Camphoram medio, sapore radiceis. Vitriolo martis color non mutatur; sed coagulatio & præcipitatio exoritur. Radix recens destillata Camphoram dat, aquæ stillatitiæ innatantem. HERMANNUS.

OBS. 3. Plantam habui ex Cochinchina, figuræ Rheedeanzæ convenientem, lectam a Cl. JOANNE DE LOUREYRO, & comparatam sub itinere Chinensi, a Cl. CAR. G. EKEBERG, Centurione & navis gubernatore, de scientia botanices bene merito.

OBS. 4. De Zedoaria bene scripsit SAM. G. MANNITIUS (*). Recenset iste 4 ætates Zedoariæ, & suc-

---

(*) De ætatibus Zedoariæ relatio. Dresdæ. 1691.

cinctam dat descriptionem totius plantæ, tandemque usum describit.

5. CURCUMA longa. LINN. *Sp. pl.* 3. *Mat. med.* 5.

Curcuma. RUMPH. *Amb.* 5. p. 262. t. 67.
BLACKW. *Herb.* t. 396.

Manjella-kua. RHEED. *Mal.* 22. p. 22.
t. 22.

Curcuma radice longa, ZANON. *Hist.* p. 86.
t. 59. HERMAN. *Lugd. Bat.* 308. t. 209.
Pharm. CURCUMÆ Radix.

Locus. Ex India orientali apportatur, ubi in hortis colitur pro usu culinari. *Perennis.*
FORMA. Radix recens tuberosa, digitata: ramis teretiusculis, annulatis, carnosis, sub-nodosis; fibris radicantibus inter ramos, Tubera proferentibus; *parencymate* croceo, carnosio. *Siccata* radice binæ varietates in pharmacopoliis occurrunt, longa scilicet & rotunda, quæ commixtæ sunt. Utraque dura, lutea, annulis parallelis cinctæ; *longa* cylindrica, digitalis; *rotunda* ovata, utrinque acutiuscula, pollicaris, sæpe magnitudine Pyri fructus; *parencymate* luteo-rubicundo, facie gummosa, splendente; transversaliter secto centro medullari orbiculato, disco æquali.

PROPRIETAS. Odor unguentaceus. Sapor subamaricans, subcalidiusculus, debiliter aromaticus. *Masticata* radix comminuitur, emollitur, fere solvitur, salivam croceo colore tingens.

VIRTUS: aperiens, diuretica: urina lutea.

USUS. Icterus. In India *recens* culinaria, omni cibo admiscetur.

OBS. Extrahitur menstruo aquoso & spirituofo; Tinctura aquosa longe saturatius crocea, quam spirituofo. *Infusum* aquosum odore & sapore radice; Vitriolo martis coagulatur & præcipitatur, colore non mutato. *Extractum* aquosum obtinuit CARTHEUSER amaricans, falsum, unam quartam ponderis radice partem; spirituosum vero acre, aromaticum, nauseosum, unam quintam partem.

6. MARANTA Galanga. LINN. *Sp. pl.* 3.

Mat. med. 6.

Galanga maj. & min. Lancquas. RUMPH.

Amb. 5. p. 243. t. 63.

Pharm. GALANGÆ Radix.

Locus. India orientalis; colitur in hortis

Indicis. *Perennis.*

FORMA. *Sicc.* Radix teres, ramosa, crassitie digiti vel ultra, rufescens, annulis parallelis elevatis undique cincta; *parencymate* cinereo-rufescente, solido. *Recens* radix carnofo-nodosa, firma, solidiuscula, fractu contumax, purgurascentis, annulata.

PROPR. *Sicc.* Olor aromaticus, minus gratus. Sapor subacris, leviter aromaticus, dein fervidiusculus, inhærens. *Recens* radix acrior, odore aromatico, nares vellicante instar Sinapios. Sapor penetrans, fervidus, mordens in lingua.

VIRTUS: calefaciens, incidens, stomachica; *recent.* sternutatoria.

USUS : Anorexia.

OBS. 1. *Infus.* aquosum limpidiusculum, odore & sapore radice: Vitriolo martis vix fufcescit. *Extractum* radice spirituosum fervidum est & pungens.

OBS. 2. In India orientali colitur hæc planta pro usu culinari, ad cibum condiendum. Sunt etiam apud Europæos quosdam qui Radicem Galangæ Zingiberi præferunt, ut minus calidam magisque sapidam.

7. *COSTUS* arabicus. LINN. *Sp. pl.* 2. *Mat. med.* 4. MERIAN. *Surin. p.* 36. *t.* 36. Tsiána-kua. RHEED. *Malab. z z. f.* 25. *t.* 8. *Costus* amarus & dulcis. BLACKW. *Herb.* 1. 394.

Pharm. *COSTI ARABICI* Radix.

Locus. India utraque, Malabaria, Surinamum. *Perennis.*

FORMA. *Sicc.* Radix subcylindrica, cinerea, crassitie pollicis vel ultra, duriuscula, parenchymate cinereo, pallidiore.

PROPRIETAS. Odor gratus, subviolaceus. Sapor siccatur. amaricans, leviter aromaticus; recens radix dulcis.

VIRTUS : stomachica.

USUS.

OBS. 1. *Costus* officinarum dulcis & amarus ex eadem planta desumuntur, & nonnisi ætate differunt; quo vetustior, eo magis amaricans. Sed in plurimis pharmacopoliis Cortex Winteranus perperam pro hocce substituitur.

OBS. 2. Ex hac radice sumta urinam odore violaceo infici, plurimi statuunt.

8. *SALICORNIA* herbacea. LINN. *Sp. pl.* 5.

Mat. med. 8, PALLAS. *Reise z. p.* 479, *
t. 2. f. 2,

Salicornia annua. BASTER. *Subsec.* 2. p. 205. * t. 20. f. 2. - 4. OEDER. *Icon.* t. 303.

Salicornia ramis clavatis, squamis articulorum adpressis. MOEHRING. *Philos. transact.* vol. 42. p. 222. *

Salicornia. DODON. *Pempt.* 82.

Culinis SALICORNIAE Herba virens, condita.

Locus. Europa, in littoribus marinis. *Annua.*

FORMA. Radix fibrosa. Caulis spithameus vel ultra, herbaceus, teres, articulatus, erectus, scabridus, ramosus, diffusus. Rami alternatim oppositi, ad genicula articulati: articulis turbinato-cylindricis. Folia nulla. Spicae plures ex articulorum articibus, cylindricae.

PROPR. Sapor falsus, submordax. Odor nullus.

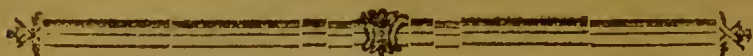
VIRTUS: rec. antiscorbutica; condita appetitum excitans.

USUS. Scorbutus.

OBS. 1. Editur frequentissime in Zelandia, mensibus aestivis, ut saluberrimum & gratum antiscorbuticum, tota nimirum planta cocta, caulibus lignosis exuta, Lactucæ instar, atque oleo, aceto & pipere conditur. JOB BASTER. Aceto condita per hyemem facile servatur, & ex Europa australi, eo modo condita; ad nos advehitur.

OBS. 2. Salicornia Soudam dat, perinde atque plurimæ plantæ marinæ ustulatæ; sed Salicorniæ Souda minus bona est, quorsum accedit, quod difficulter lege artis in alcali convertitur, prout observarunt Viri clarissimi. Salicorniæ recentis libras 2 methodo Tacheniana

cremavit Cl. H. D. GAUBIUS ; dedit cinerum unc. $7\frac{1}{2}$, qui elixiviati nullum indicium alcali præbuerunt, sed muriam culinarem, quantitate unc. 4 & drachm. 6. Cineres elixiviati, igne valido calcinati, in vitrum non abierunt, sed aqua pura diluti, & in acido vitrioli soluti, dederunt liquorem austerum, evaporatione in gelatinam luteam, diaphanam desinentem; postea vero, addita aqua Calcis, nova solutione & evaporatione, verum alumen exhibentem (*). Salicornia locis a mari & exhalationibus maritimis remotis culta, posteaque l. a. cremata, nullum indicium alcali mineralis dat. MAZEAS (**).

CLASSIS II.

DIANDRIA.

ORDO MONOGYNIA.

9. JASMINUM officinale. LINN. *Sp. pl.* 9.

Mat. med. 9.

Jasminum vulgatius flore albo. DUHAM.

Arb. 2. p. 309. t. 222.

Jasminum. DODON. *Pempt.* 405. BLACKW.

Herb. t. 23.

Gelseminum vulgatius Jasminum. LOBEL.

Icon. 2. p. 205.

Pharm. JASMINI Flores recentes. Oleum.

Locus. Ex India in Europam migravit, ubi

copiosius colitur. *Frutex.*

(*) BASTER. *Opusc. subseciv.* t. 2. p. 112. - 114.

(**) *Mémoires de mathém. & physf. de Paris*, v. 5. p. 362.

FORMA. *rec.* Flores axillares, in summitate ramorum. *Corymbus* terminalis, sessilis, simplicissimus, circiter quinqueflorus. *Pedunculi* oppositi, uniflori, vix pubescentes. **CALYX.** *Perianthium* monophyllum, minutum, pubescens, tubo brevi, pentagono, truncato, soluto in lacinias 5, subulatas, erectas, tubo duplo longiores. **COROLLA** nivea, glabra, hypocrateri-formis. *Tubus* cylindricus, albidus, striatus, calyce duplo longior, superne subincrassatus, utrinque compressiusculus. *Limbus* quinquepartitus: laciniis ovato-oblongis, acutis, subæqualibus, patentibus. **STAMIN.** *Filam.* 2, breviuscula, tubo inserta. *Antheræ* lineares, luteæ, hinc planæ, inde convexæ, intra tubum corollæ inclusæ. **PISTILL.** *Germen* superum, viridescens, truncatum, retusum, utrinque compressiusculum. *Stylus* breviusculus. *Stigmata* 2, linearia, obtusiuscula, erecta, staminibus breviora.

PROPR. *flor. rec.* Odor suaveolens. Sapor subamaricans.

VIRTUS: emolliens.

USUS: externus.

OBS. Oleum Jasmini sequenti modo paratur. In vase idoneo strata fiunt alterna floribus Jasmini recentibus & lana bombycina, oleo nucis Behen bene imprægnata & madida, quo facto probe obturatur vas. Post singulum deinde nycthemeron novi immittuntur flores prioribus rejectis, atque hoc continua agitur serie, usque dum lana bombycina satis fragrans evaserit; tum vero illa prelo rite exprimitur, atque sic oleum expressum fragrans obtine-

tur, quod, ne evaporet, in vitrum injicitur perbene obturandum. Flores Jasmini destillati aquam vel spiritum fragrantem non dant: sed si oleum Jasmini cum spiritu vini in lagena vitrea bene conquassetur, migrat principium odoriferum ex oleo in spiritum, facile tamen avolat, etiamsi in vitro obturato servetur. DUHAMEL (*).

10. OLEA Europæa. LINN. *Sp. pl.* 22. *Mat. med.* 20.

Olea. DUHAM. *Arb.* 2. p. 57. t. 24.

BLACKW. *Herb.* t. 299. LOBEL. *Hist.*

366. DODON. *Pempt.* 809.

Pharm. & Culinis OLIVÆ Fructus conditus Oleum expressum. Sapo.

Locus. Europa australis, locis apricis. *Arbor.*

FORMA. *Drupa* exquisite ovalis, utrinque obtuso-rotundata, magnitudine glandis Quercus, glabra, viridescens. *Nux* ovali-oblonga, rugosa, utrinque acutiuscula, sulcis longitudinalibus & rugis scabrida, cinerascens. *Nucleus* albus, compressus, obvelatus tunica viridescenti, venis albis reticulata, intra testam crassam osseam.

PROPRIET. *Fructus* recens immaturus valde acerbus, balsugine vero conditus assuetis sapidus. *Oleum* expressum blandum, album vel subflavum, *odore* vix ullo, *sapore* miti. Hoc oleum, ellychnio immisso, accenditur, flagrat: flamma luminosa, vix fumante, vix fuliginosa, parum vel nihil nidorosa. In balneo atenæ, infra punctum ebullitionis aquæ, evaporatione non

---

(*) *Traité des Arbres*, tom. I. p. 310.

diffipatur; neque diminuitur. Digessi oleum olivarum in hoc balneo per quindecim dies, absque notabili deperditione. Sub digestionem, quamdiu incaluit, valide expansum fuit, atque in tubo vitreo alte satis se elevavit; refrigeratum vero denuo in pristinum collabuit. Si autem validiori igni exponatur, ut leviter ebulliat, vapores aquosos emittit, unde paullulum spiffescit, atque tunc facile aduritur. Destillationi subjectum, calore supra gradum ebullitionis aquæ, aduritur; stillat sub initio vaporem aqueum acidumque, dein mere oleosum, empyreumaticum, acrem, remanente pauxillo capitis mortui. Si vero ante destillationem a pulvere Laterum calido absorptum fuerit, & tum destilletur, fœtidissimum evadit. More aliorum oleorum expressorum non solvitur Oleum olivarum in spiritu vini, nisi antea destillationem subierit; nec cum aqua miscetur, nisi mediante vitello ovi, vel gummi arabico, vel etiam ope alcali in saponem mutatum. Ex agitatione cum acidis vegetabilibus coit: mixtura, spiffa, subsaponacea, ab acidis mineralibus fortius afficitur, præcipue Nitri concentrati, idque sæpe cum specie accensionis. Caloris ope hoc oleum, pariter ac pleraque olea expressa, solvit Plumbum, sive fuerit in forma calcis, sive regulina. Ætate rancescit, atque acre fit respectu gradus rancoris. Citius rancescit, si in loco calido servetur, vel in balneo digeratur. Oleum olivarum, si genuinum, fri-

goris impatiens est, atque id cogitur ad gradum circiter duodecimum supra punctum congelationis in Thermometro Suecico; hinc quoque diutius se conservat absque rancore; illud vero oleum olivarum, quod non cogitur nisi circa punctum congelationis aquæ, rancidum est.

VIRTUS Olei: leniens, relaxans, lubricans, obtundens. *Olivar.* appetitum excitans.

USUS Olei: Nephritis, Enteritis, Pleuritis, Tussis, Colica pictonum & lochialis, Acria ingesta, Morsus Viperæ, Tormina, Stricture intestinorum; *Externe* Ascites.

OBS. 1. *Fructus* olivæ, cum condientur, virides adhuc & immaturi macerandi in aqua simplici, ut amaritiam deponant. Hæc aqua singulis alternis diebus mutanda, quantum opus fuerit. Tum falsugini forti immitendi per plures menses. Postremo in falsuginem debiliorem conjiciendi. Nonnulli plantas seu semina aromatica addunt, ut palato magis arrideant olivæ.

OBS. 2. *Oleum* olivarum, ut optimum sit, recens & fructibus, affatim maturis & sollicitè decerptis, atque a pedunculis foliisque probe purgatis, exprimendum est. Id, quod sub prima vel secunda expressione obtinetur, bonum est alimentare & officinale, postquam bene defæcatum fuit. Si vero olivæ non fuerint rite maturæ, sive ruditer ex arbore abrasæ, & ante expressionem diutius servatæ, ut fermentationem quandam subierint, deterius obtinetur oleum, usibus aliis œconomicis solummodo aptum. Idem etiam valet de oleo tertiæ vel quartæ expressionis, ope aquæ bullientis elicitò.

OBS. 3. *Oleum lateritium* maxime empyreumaticum est, foetidissimum, penetrans, nervinum, antispasmodicum, in convulsionibus utile, dosi paucarum guttarum.

OBS. 4. *Sapo* est massa solidiuscula, consistentia

Tebi hircini, albida, sectilis, inter digitos tractata mollis, subplastica, sublubrica, odore vix ingrato, sapore pingui, falso. Ignis flammæ sapo admotus, liquefcit, stillat guttis decidentibus, sæpe vero in bullas se expandentibus, quæ, remota flamma, subito rigeſcunt, perſiſtunt. In vaſe aperto ſuper ignem tumet, liqueſcente oleo, aduritur, nigreſcit, alcali non mutato; non flagrat, niſi bene excalefactus & admota flamma, tunc flagrat, & conſumitur, remanente carbone nigro, inquinante; ſed in igne claſo liqueſcit, funditur, pelliculo induitur, quæ in bullam elevatur, aduritur, fuſcecit. Saporis fruſtulum, in aquam deniſſum, ſuperficie undique perlubricum fit. Solvitur mora in aqua ſimplici: ſolutione limpidiuſcula, opaleſcente. Tardius ſolvitur in aqua frigida, ubi primum emolleſcit & albescit; in aqua calida ſub digeſtione ſubdiaphanus fit, ſolutioque citius peragitur, & vertitur in faciem Gelatinæ, quæ vero limpida evadit, ſi cum aqua nivis parata fuerit. Solutio ſaponis, ſi ope virgæ quatitur, ſpumefcit, & in bullas, sæpe grandes, exſurgit; mora non decomponitur, neque ebullitione ſupra ignem. Si fruſtum ſaponis cum penicillo fricetur, inſperſo paulillo aquæ, ſpumefcit, ſpuma nivea, quæ, ſaturata, cremori lactis ſimillima fit. Spuma hæc ſiccata ſpongioſa evadit. Sapo ſpumefcit optime cum aqua fluviatili, nivali, pluviatili; ſed cum aqua fontana sæpe tenax fit & in fila ductilis. Si Alumen vel aliud Sal cum baſi terreſtri aquæ adjicitur, non ſpumefcit; Salia autem media perfectæ bene fert, e. gr. muriam fontium, tartarum vitriolatum &c. ſalva facultate ſpumefcendi & vi detergente. Cum Reſinis tritus ſapo, illas cum aqua commiſcet: mixtura tamen bene non perſiſtente; paulo melius perſiſtit mixtura ex oleis, ſapone & aqua. Solvitur Sapo etiam in Spiritu ſ. alcohole vini; citius vero, ſi cum alcali ſpiritus fuerit exacutus: ſolutione perfectæ, limpida; ſed ſi aqua huic ſolutioni addatur, mox lacteſcit & præcipitatur. Si ſapo additione alcali fixi ſupraſatu-

retur, in aqua pariter solubilis fit: solutione subopalescente: quæ quiete cremore superinduitur; quod tamen non fit, si alcali volatili suprafaturetur. Si saponis x Borace, loco alcali, præparatur, Boracis pars una, ex observatione Cl. SPIELMANN, olei expressi partes duas vertit in saponem verum, pulcherrimum, in aqua facile solubilem, & Borax non decomponitur, quod mireris, quandoquidem sal sedativum per se nullam cum oleo commixtionem admittit. Sapo *componitur* ex oleo olivarum & alcali fixo, calce viva exacuto. In usus medicos præstat saponem frigide parare, ne oleum sub decoctione rancore afficiatur. Sub hoc processu oleum cum alcali intimo jungitur, adeo ut per se non secedat, ut supra monitum, neque decoctione protracta in aqua pura; inspissatur enim in gelatinæ liquidæ faciem, & refrigeratione spissescit. Ex nexu hoc alcalino nihil ferme alteratur oleum; etenim si acidis decomponitur saponem, oleum in integrum restituitur, in spiritu vini postea solubile. Formula pro conficiendo saponem officinali, frigidæ parato, hæc erit: R. Calcis viv. p. 1 $\frac{1}{2}$, Soudæ hisp. p. 2. decoquantur in aquæ puræ s. q., in aheno ferreo, usquedum omne alcali solutum fuerit Lixivium frigefactum coletur per chartam emporeticam, & super ignem concentratur, ut mensura uncie 1 aquæ puræ; hoc lixivio repleta, ponderet unc. 1 & drachm. 5. R. hujus lixivii concentr. part. 1, & olei olivar. opt. part. 2, misceantur in vase fictili vitreato, ac ope spatulæ, agitentur, dum spissescat hæc mixtio & colorem assumat album, quod brevi fit. Deinde combinatio perfectior sensim peragitur, si per duas vel tres hebdomades linquatur. Hacce encheiresi obtinetur saponem solidus, albus & bonus. Ille saponem, qui calide paratur, artificibus inservit, & alia methodo conficiendus; scilicet R. lixivii supradicti, sed minus concentrati, h. e. ut ovum recens sustineat, q. v. Hujus pars una debilitetur cum affusa aqua pura, cui admisceatur olei olivarum anatica pars. Mixtio illa supra ignem moderatum collocetur,

tetur, sub valida agitatione ope spatulæ, ut unio faciliteretur; quo facto residuum lixivii addatur, sub continuata coctione igne moderato, usquedum sapo perfectissimus evaserit. In hunc finem, experiendum, si notas requisitas bonas habeat, scil. si alcali & oleum justæ sint proportionis. Genuinus sapo debet esse solidus, albus cum refriguit, in aëre libero nec deliquescere nec emolliiri, & in aqua pura penitus solvi, ne guttula olei supernaret. Ex observatione GEOFFROY, Saponis uncizæ 2, si mediante acido decomponentur, constabunt ex olei unc. 1, drachm. 3 & scrup. 2; aquæ drachm. 2 & gr. 4, vel paulo ultra, pro siccitate saponis, & alcali mineralis crystallifati drachm. 2 & scrup. 2. Sapo *decomponitur* omnibus acidis, etiam debilissimis, atque salibus omnibus imperfectis, sive basis sit calcarea, argillacea, sive metallica. III. DUHAMEL statuit, quod color ille marmoreus, quem sapo sæpe ostendit, ab auripigmento, lixivio saponario admixto, quod saponi superadditur, dependeat. *Virtus* medica saponis est detergens, mundificans, aperiens; hinc *usus* ejus in obstructione viscerum, ictero, arthritide, podagra, calculo. Sapo solubilis, lubricans, mitis ex alcali caustico pinguedine involuto, absque noxæ metu sumi potest. Vidi nobilem Senem septuagenarium, saponis unc. $\frac{1}{2}$, cum amaris maritati, & aquæ calcis, libr. 2, addito pauxillo lactis, per integros 10 annos quotidie contra calculum sumfisse, idque magno cum levamine. Per totum hoc tempus cibum bene appetiit, macilentus non factus, qui potius pinguescuit, hilaris & vegetus.

II. VERONICA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 24.

Mat. med. 22. OEDER. *Icon.* t. 248.

Veronica. CAMER. *Epit.* 461.

Veronica maf. BLACKW. *Herb.* t. 243.

Pharm. VERONICÆ Herba.

Locus. Europa, locis sterilibus. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix filiformis, geniculata;

repens: fibris fibrillosis a geniculis descendentes. *Caulis* spithamæus, procumbens, filiformis, teres, simplex, pubescens, geniculatus. *Folia* ad genicula opposita, subsessilia, pubescentia; ferrata, pollicaria, dilute viridia, concaviuscula, patentia; inferiora cuneiformia; superiora ovali-oblonga, obtusa, paulo majora, remotiora. *Racemi* solitarii sive gemini, in summitate laterales, axillares e foliis, pedunculati, erecti, nudi, pubescentes, floribus sparsis, brevius pedicellatis. *Bractææ* ad flores, solitariae, lineares, obtusæ, pubescentes, longitudine vix calycis, erectæ. *CALYX*. *Perianth.* monophyllum, pubescens: pilis capitulatis; quadripartitum: laciniis ovali-linearibus, obtusis, æqualibus. *COROLLA* rotata. *Tubus* brevis, albus, calyce paulo brevior; *Limbus* erecto-patens, dilute violaceus, striis saturationibus pictus, quadripartitus: laciniis ovatis, obtusis, inæqualibus; tribus majoribus, subæqualibus; unica duplo angustiore. *STAM.* *Filam.* 2, subulata, violacea, tubo inserta, erecta, corolla paulo longiora. *Antheræ* cordatæ, obtusæ, incumbentes. *PIST.* *Germen* ovatum, obtusum, compressum, pubescens, utrinque sulcatum, basi cinctum margine glabro. *Stylus* subulatus, erectus, longitudine filamentorum illisque concolor. *Stigma* truncatum, cærulescens.

PROPR. *Rec.* *Odor* debilis. *Sapor* amaricans. *Sicc.* odor nullus. *Sapor* amaricans, subadstringens.

VIRTUS: vulneraria.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum saturatissime paratum, obscure rubrum s. purpurascens, odore non ingrato, sapore amaro; dilutum vero rubicundum, vitriolo martis subito nigrescit. *Infus. satur. guttæ* 10, instillatæ in aquæ unc. $\frac{1}{2}$, addito vitriolo martis, colorem fuscoviridescentem fecerunt.

OBS. 2. J. FRANCUS(*) *Veronicam* ut benedictam, herbarum reginam, præstantissimum naturæ donum, vulneris auxilium deprædicat, & 40 casibus utilitatem ejus comprobat in plurimis morbis, præcipue in vulneribus, phthisi, scabie. De *Infusi veronicæ efficacia herbæ Theæ præferenda* disseruerunt Præf. FR. HOFFMANNUS & resp. C. W. SATTLER, Halæ 1694.

12. VERONICA Beccabunga. LINN. *Sp. pl.*
26. *Mat. med.* 22. KNIPH. *Botan. orig.*
cent. 9.

Anagallis aquatica. DODON. *Pemptad.* 582.

BLACKW. *Herb. t.* 48.

Pharm. BECCABUNGÆ Herba virens.

Locus. Europa, locis scaturiginosis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, viridis, glabra, geniculata, longius repens: fibris ad genicula verticillatis, aggregatis, albis, fibrillosis, descendens; caules & furculos caulescentes ad genicula promens. *Caulis* repens, cylindricus, teres, glaber, succulentus, spithamæus vel ultra, simplex vel subramosus: ramis oppositis, brevidus. *Folia* opposita, subcarnosa, breviter petiolata, ovato-oblonga,

(*) *Veronica Theæzans*, id est, collatio *Veronicæ* cum *Thee* Chinitico. Lips. 1700. in-12.

obtusa, ferrata, dilute viridia, utrinque glabra, punctata, pollicaria vel ultra, patentia. *Petioli* breves, concavi, basi amplexi cauli connati. *Racemi* oppositi, laterales, longitudine internodii, axillares e foliis, pedunculati, glabri, erecti, foliosi: foliolis s. *bracteis* linearibus, utrinque attenuatis, ad pedunculos solitariis; longitudine fere calycis. *Flores* longius pedicellati. *CALYX*: *Perianth.* quinquepartitum, glabrum: foliolis linearis-ovalibus, obtusiusculis, subæqualibus, erectis. *COROLLA* dilute cærulea, rotata; *Tubo* brevissimo, intus piloso, *Limbo* quadripartito: laciniis ovatis, obtusis, subæqualibus, basi striatis, longitudine calycis, erecto-patentibus. *STAM.* *Filam.* 2, subulata, interne alba, superne violacea, tubo corollæ inserta, corolla paulo breviora. *Antheræ* sagittatæ, erectæ, rufescentes. *PISTILL.* *Germen* ovatum, obtusum, didymum, punctatum, basi marginatum. *Stylus* subulatus, superne incrassatus, dilute violaceus, longitudine calycis. *Stigma* capitulatum, albidum.

PROPR. rec. *Odor* contusorum foliorum debilis. *Sapor* amaricans, stypticus, acriusculus. *Masticata* folia tenera, sapore Nasturtii obscure imbuta, adstrictionem stypticam in ore relinquentia, fatis diu inhærentem. *Caules* masticati foliis congruunt.

VIRTUS antiscorbutica.

USUS. Scorbutus, Stomacace.

OBS. *Infusum* herbæ recentis Theam quodammodo

refert; odore subnafturtino, fapore amaricantiftypico; Vitriolo martis nigrefcit.

13. ROSMARINUS officinalis. LINN. *Sp. pl.*

33. *Mat. med.* 26. KNIPH. *Bot. or. cent.* 2.

Rosmarinus latiore folio. DUHAM. *Arbr.* 2.
p. 229. t. 54.

Rosmarinum coronar. DODON. *Pempt.* 272.

Rosmarinus. BLACKW. *Herb.* t. 259.

Pharm. ROSMARINI Herba. Oleum still.
ANTHOS flores.

Locus. Europæ australis & Orientis colles,
Japonia. *Frutex.*

FORMA. rec. *Caulis* fruticosus, bivel tri-
pedalis, vel ultra, cortice cinereo, rimoso,
ramosus. *Rami* oppositi, erecti; teneriores
tetragoni, pubescentes. *Folia* opposita breviter
petiolata, linearia, obtusa, pollicaria, supra
dilute viridia, rugosa, scabra, lucidiuscula,
subtus pariter rugosa, albido-tomentosa, pa-
tentia, internodiis longiora. *Corymbuli* florum
in ramulis terminales, breves, simplices, vix
foliis longiores, erecti, minutim tomentosi,
nudiuseculi. *Braçteæ* ovatae, acutiuseculae, conca-
væ, ad pedicellos solitariae, extus tomentosae,
intus glabrae, pedicellis breviores. *CAL. Pe-
rianth.* breviter tubulatum, tomentosum, bila-
biatum: labiis subaequalibus, emarginatis;
superiore paulo brevior. *COROLLA* mono-
petala, dilute violacea. *Tubus* longitudine ca-
lycis, postice gibbus. *Limbus* ringens; labium
superius oblongum, bifidum, erectum, mar-

gine utrinque revoluta; inferius trifidum, patens: laciniis lateralibus ovatis, obtusis, margine revolutis; intermedia duplo majore, pateriformi, concava, obtuso-rotundata, margine minutissime crenulato. *STAM. Filamenta* 2, subulata, fauci corollæ inserta, ascendencia, longitudine corollæ; singula postice notata denticulo recurvo. *Antheræ* lineares, incumbentes. *PISTILL. Germen* quadripartitum, viride, obtusum. *Stylus* subulatus, violaceus, corolla longior, recurvatus. *Stigma* acutum, bifidum: mucrone superiore brevior.

PROPRIETAS. recent. Odor fragrans, gratus, cephalicus. *Sapor* odori conformis, aromaticus, calidus.

VIRTUS: resolvens, nervina, corroborans, emmenagoga.

USUS. Chlorosis.

OBS. 1. Infusum aquosum herbæ recentis lutescens evadit; *Odore* fragrante valido; *Sapore* aromatico; Vitriolo martis fusco-nigrescit. *Oleum still.* limpidum instar aquæ, odore Rosmarini, sapore consimili; quod in officinis occurrit, in oleum Terebinthinæ plerumque incidit.

OBS. 2. Oves Monspelienſes ab esu Rosmarini sapidus carnes fortiuntur. GABR. P. SALLÉ (*).

14. SALVIA officinalis. LINN. *Sp pl.* 34. *Mat.*

med. 23. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2. & 22.

Salvia major. DODON. *Pempt.* 288. LOBEL,

Hist. 299.

(*) *Mysteris medica in regno vegetabili.* Monspel. 1768. in-4. pag. 14.

Salvia minor. BLACKW. *Herb. t. 72.*

Pharm. SALVIÆ Herba. Oleum, still.

Locus Europa australis. Colitur in hortis.

Perennis.

FORMA. rec. Radix fibrosa. *Caulis* erectus, pedalis, tetragonus, villosus, ramosus. *Rami* oppositi, erecti, axillares e foliis. *Folia* opposita, petiolata, ovali-oblonga, obtusa, pollicaria, utrinque minutim villosa, supra rugosa: rugis convexiusculis; subtus reticulatim lacunulosa, margine crenulata, patentia, summa brevius petiolata, sæpe sessilia. *Petioli* teretes, villosi, supra canaliculati, foliis breviores. *Racemus* terminalis, pedunculatus, simplex, sæpe compositus lateralibus minoribus; erectus, nudus, minutim villosus; floribus patentissimis, brevius pedunculatis, verticillatis: verticillis octofloris. *Bractææ* duæ, oppositæ ad basin, racemi sessiles, ovato-oblongæ, concavæ, acutæ, basi membranacæ, glabriusculæ, superne subrugosæ, patentissimæ. *CAL. Perianth* monophyllum, turbinato-campanulatum, purpurascens, latere inferiore pallidum, undique striato-angulatum, pubescenti-viscidum, bilabiatum: *labio superiore* truncato, tridentato; dentibus mucronatis, recurvis; intermedio minimo; *inferiore* bifido, acuto, mucronato. *COROLLA* monopetala, cærulea, tingens, minutim pubescens, calyce duplo longior. *Tube* inferne albo, sensim superne ampliato, striato. *Faux* ventricosa; *Limbus* rin-

gens, bilabiatus: labio superiore erecto, fornicato, emarginato; inferiore trifido: laciniis rotundatis, reflexis; intermedia majore, obcordata. *STAM. Filamenta* 2, subulata, alba, apice instructa pedicello transversim affixo, erecto, incurvato, utraque extremitate antherifera. *Antheræ* 4, purpureæ; quarum 2 superiores lineares, in labio superiore reconditæ; 2 inferiores subovatæ, compressæ, conniventes, subconcretæ. *PIST. Germen* quadrifidum, viridescens, obtusum, basi perichætio instructum purpurascens. *Stylus* filiformis, pallide violaceus, corolla longior, incurvus, juxta antheras superiores. *Stigmata* 2, acuta, erecta; altero duplo minore.

PROPR. rec. Odor fragrans, validus, graviusculus. Sapor amaricans, calidus, aromaticus. *Sicc.* confimilis.

VIRT. resolvens, corroborans, stomachica.

USUS. Laxitas viscerum, Debilitas post morbos, Leucorrhœa, Relaxatio uvulæ.

OBS. 1. Infusum aquosum herbæ rubicundum, odore fragrante, sapore consimili; Vitriolo martis nigrescit; hujus infusi guttæ 50, instillatæ in aquæ puræ unc. $\frac{5}{2}$, colorem fusco-viridem fortitæ sunt. *Oleum* stillat lutescens, odore Salvix, sapore Salvix forti, amaricante.

OBS. 2. De Salvia scripsit CHR. FR. PAULLINI (*). Liber 414 paginis constans, nullius fere usus est. Continet maximam partem formulas corrasas. Quæ immiscuit propria observata practica, nihil demonstrant, cum demonstrandum farragine sepultum sit remediorum. Ceterum Salviam in omnibus fere morbis commendat.

(*) *Sacra herba s. Nobilis Salvia.* August, Vindel. 1688. 89

15. SALVIA Horminum. LINN. *Sp. pl.* 34.
Mat. med. 24. KNIPH. *Bot. orig. cent.* II.
 Horminum. DODON, *Pemptad.* 292. LOBEL,
Hist. 300.

Pharm. HORMINI Semina.

Locus. Italia. *Perennis.*

FORMA. Semina ovata, obtusa, obsolete subtrigona, glabra.

PROPRIET. Odor fragrans. Sapor subamaricans, *masticata* mucilaginosus.

VIRTUS obtundens.

USUS. Ophthalmia.

OBS. 1. Semina, in aqua pura infusa s. leviter cocta; mucilaginem dant, lutescentem; sed si seminum drachma 1 in aquæ fervidæ unc. 3 infundatur, dat *infusum* aqueo-sublutescens, odore vix ullo, sapore debili, vix dulcescente, parum mucilaginoso.

OBS. 2. Plures species Salvix mucilaginem præbent, ut Salvia Disermas, Verbenaca &c.

16. GRATIOLA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 24.

Mater. med. 28. OEDER. *Icon.* t. 363.

KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Gratiola. BLACKW. *herb. t.* 422. DODON.

Pempt. 358. ZANNICH. *Venez. t.* 295.

Gratiola & gratia Dei. LOBEL. *Hist.* 238.

Pharm. GRATIOLÆ Herba.

Locus. Europa australis, Germania, Brabantia, locis humidis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, alba, geniculata, oblique horizontalis, instructa fibris filiformibus, descendentibus. Caulis spithamæus, erectus, glaber, subramosus, teres,

geniculatus ; internodiis alternatim opposite canaliculatis. *Folia* ad genicula, alternatim opposita, internodiis longiora, sessilia, lanceolata, obtusa, glabra, margine superne utrinque serrata, inferiora minora, integerrima, ovali-oblonga, apice revoluta; superiora sensim majora, carinata. *Pedunculi* axillares, filiformes, oppositi, glabri, longitudine circiter foliorum, uniflori, nudi. *Bractææ* 2, lanceolatae, acutae, ad basin calycis oppositae, illiusque longitudine. *CAL. Perianth.* quinque-paritum; laciniis lineari-lanceolatis, acutis, erectis, æqualibus. *COROLLA* monopetala; *Tubus* viridescens, crassus, calyce duplo longior, undique striatus, superne tetragonus, intus pubescens. *Limbus* albus, quadripartitus: laciniis obovatis; tribus inferioribus subæqualibus, erectis; suprema emarginata, reflexa. *STAM. Filam.* 4. tubo inserta, eoque breviora; quorum 2 superiora subulata, fertilia, 2 vero inferiora setacea, emaciata. *Antheræ* 4, quarum 2 superiores albæ, pateriformes, subrotundæ, antice squama alba tectæ, postice subcaudatæ; 2 inferiores effætæ, minutæ, obsoletæ. *PISTILL. Germen* superum, pyramidale, viridescens, futuris 4, longitudinalibus. *Stylus* cylindricus, longitudine staminum. *Stigma* cernuum, ovato-rostratum, supra depressum.

PROPRIET. recent. Odor nullus. Sapor intensus amarus, ingratus, inhærens. *Sicc.* confimilis.

VIRTUS: emetica, purgans; hydragoga, anthelminthica. *Dosis* gran. 15-20-30.

USUS. Hydrops.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubrum, odore debili, subnauseoso, sapore amaro, inhærente; Vitriolo maris nigro-fuscescit, & paullulum turbatur. *Extractum* aquosum bonum, validum; Succus vero inspissatus mitius purgat.

OBS. 2. Siccatione vim suam purgantem & emeticam non deponit Gratiola; hinc parum mitescit. Equos mire emaciat planta sceno immixta (*). Incepi herbam Gratiolæ in praxin medicam referre. Pulvis ejus dosi scrup. 1, bis una die sumtus, sæpius alvum duxit, cum nausea & vomituritione; quæ purgatio in posterum diem continuavit. Sæpius illam præscripsi refrecta dosi, idque cum successu. Concinnavi pulveres ex herb. Gratiolæ gr. 10 & Rad. Gentianæ gr. 5, quos quovis bihorio exhibui in febribus biliosis repullulantibus, atque in quartanis autumnalibus. Tres pulveres plerumque duxerunt alvum apud adultos, & interdum vomitum simul excitarunt. Planta tam efficax non profecto deberet a Medicis negligi.

O R D O T R I G Y N I A.

17. PIPER nigrum. LINN. *Sp. pl.* 40. *Mat. med.* 29. BLACKW. *Herb. t.* 348. CLUS. *Exot.* 29. 283.

Malago-codi. RHEED. *Mal.* 7. p. 23. t. 12.

Piper rotundum nigrum. PLUKEN. *Almag.* 297. t. 437. f. 2.

Piper nigrum. CAMELL. *Phil. transf. v.* 24. p. 2773. * DE JÄGER *relat. de Pipere in VALENTINI Ind. liter. p.* 480. t. 5.

(*) GLEDTISCHS *vermischte Abhandl. t.* 3. p. 376.

Pharm. & Culinis PIPER nigrum, album.

Locus, India orientalis, ubi colitur & plantatur ramis dissectis. *Frutex*.

FORMA. *Sicc.* Semina semimatura, sphaerica, nigricantia, rugosa, magnitudine fere feminis minoris Pisi; *parencymate* albido.

PROPRIET. Odor aromaticus, validior. Sapor fervidus, acris, inhærens. *Masticata* semina comminuuntur, ferventque in ore & faucibus.

VIRTUS: stimulan, calefaciens, sternutatoria.

USUS: Cibi condimentum. Singultus, Nausea, Odontalgia, Prolapsus uvulæ, Pediculi.

OBS. 1. Piper album reapse non differt a nigro, sed album evadit, cum fructus, in arbore tamdiu relictus, donec sponte deciderit, post macerationem in aqua marina, cute primum exuitur, & deinde solis æstu exsiccat.

OBS. 2. *Oleum stillatitium* luteum, odore Piperis, sapore calidissimo Piperis, minus inhærente. Seminum Piperis nigri libra 1, macerata, & tum cum aqua simplici destillata, olei drachmas 2, at cum aqua Piperis stillatitia destillata, olei drachmas 3 dedit. Hoc oleum recens nullius coloris est; vetus autem luteum, fluidum. Si Piperis materia saporum cum aqua per decoctionem extrahenda sit, longa coctione opus est, largaque mensura aquæ affundenda, scil. aquæ libræ 550 ad Piperis libram unam. Hoc decoctum inspissatum Pipere ipso longe fortius fit, piperis sapore concentrato, quod gustatum linguæ per plures horas inhæret. H. D. GAUBIUS (*).

OBS. 3. In calidis regionibus, intra Tropicos Indiæ utriusque & Africæ, Pipere, ut condimento cibi, fere abuti videntur incolæ. Sed calidum clima videtur calida

---

(*) *Adversar. varii argum. Libr. I. p. 55. seq.*

condimenta acriaque postulare, ad corpus sudore dit-
fluens roborandum, atque etiam ventriculum firman-
dum, qui alias eousque langueret, ut febribus intermit-
tentibus facillime locum faceret. Par ratio Capsici usus
in Peruvia aliisque Americæ calidioris regionibus.

OBS. 4. Gallinis omnibus amicum Piper; Pediculis
vero deleterium.

18. PIPER longum. LINN. *Sp. pl.* 42. *Mat.*
med. 20. CLUS. *Exot.* 20. 283. RUMPH.
Amboin. 5. p. 333. t. 226. f. 2. BLACKW.
Herb. t. 356.

Tipplelee. BROWN. *Phil. transact.* vol. 23.
p. 2063.

Pharm. PIPER longum.

Locus. India orientalis, Amboina. *Frutex.*

FORMA. Amentum fructiferum, integrum,
semimaturum, pollicare vel ultra, cylindricum,
obtusum, seminibus undique tuberculatum.

PROPRIET. rec. acerrimus (RUMPH).
Sicc. & uti apud nos obvenit, odore & sapore
debilior præcedenti.

VIRTUS: præcedentis.

USUS. antecedente rarior.

OBS. Piper longum, in nostris officinis occurrens,
communiter situ debilitatum est.

19. PIPER caudatum. *Pharm. Svec.* p. 27.

Cubeba. LINN. *Mat. med.* 526. CLUS.
Exot. 284.

Cubebæ officinarum. CAMELL. *Phil. trans.*
vol. 24. p. 2773. *

Pharm. CUBEBAE Fructus.

Locus. Java.

FORMA. Baccæ subrotundæ, magnitudine

feminis minoris Pisi, fuscae, pedunculatae, venis elevatis undique reticulatae, vix acutiufcula; *parenchymate* ex nucleo albido, suboleoso.

PROPRIET. Odor fragrans. Sapor aromaticus, acris, fervidus (sed Piper nigro debilius). *Masticatae* comminuuntur, calent in ore & faucibus, salivamque alliciunt. Nucleus corticali parte longe acrior.

VIRTUS: stimulan, calefaciens, stomachica.

USUS. Vertigo.

OBS. *Infusum* aquosum rubicundum, turbidiusculum, odore fragrante, sapore Cubebae; Vitriolo martis praecipitatur, colore non mutato. *Oleum* stillatitium luteo-rubicundum, odore Cubebae, sapore calido, odori conformi. E Cubebae. libr. 12 $\frac{1}{2}$, olei still. unc. 2 & drachmam 1 adeptus est Cl. BAUMÉ; qui etiam observat circa hoc oleum, illud colore leviter viridescente fuisse, fere absque odore, non tamen tenue, uti cetera olea stillatitia, sed consistentia fere olei amygdalarum dulcium. *Extractum* spirituosum acre. Cubebae fructus pulverandus, sub contusione nares valde irritat.

CLASSIS III.

TRIANDRIA.

ORDO MONOGYNIA.

20. VALERIANA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 45. *Mat. med.* 21. KNIPH. *Bot. orig.* cent. 5. OEDER. *Icon.* t. 570.

Valeriana sylvestris. GARID. *Aix.* p. 478.

t. 96. ZANNICH. *Venez.* t. 253. DODON.

Pempt. 346. BLACKW. *Herb.* t. 272.

Ph. VALERIANÆ SYLVEST. Radix.

Locus. Europa, in pratis depressis & humidis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix alba, trunco cylindrico, cincta geniculis annulatis, subciliatis, gemmiferis, apice soluta in fibras filiformes, teretes, descendentes, albas. *Stolones* sub terra repentes, ex apice radice intra fibras exeuntes, albi, filiformi-teretes, geniculati: geniculis instructis squamis ovatis, acutis, solitariis. *Parencyma* trunci radice subcarnosum; album; transversaliter sectum centro medullari amplissimo, margine undulato.

PROPRIET. recentis radice. *Odor* fragrans, graveolens, foetidus. *Sapor* subdulcescenti-amaricans, gravis. *Siccata* rad. odor & sapor fere intensiores. *Masticata* radice comminuitur.

VIRTUS: antispasmodica, diaphoretica, emmenagoga, diuretica, anthelminthica.

USUS. Epilepsia, Convulsiones, Hysteria; Hemicrania, Visus hebetudo.

OBS. 1. *Infusum* aquosum saturatissimum rubrum, odore fragrante, sapore radice; Vitriolo martis nigrum. *Extractum* aquosum graveolens, subamaricans. Ex Radice Valer. sicc. libris 6 obtinentur circiter Extr. aquosi libræ 2 & unc. 5. *Aqua stillatitia* satis fragrans; *oleum stillat.* nullum. Sub contusione radice in pulverem nasi fibræ irritantur.

OBS. 2. Plene sunt observatorum narrationes testimoniorum de hujus radice efficacia in Epilepsia. Multa revera præstat, quando sedes morbi est in nervis irritabi-

libus absque causa fixa. In hysteria etiam, in convulsionibus, atque systemate generis nervosi irritabili, egregie prodest. In hemicrania radicem Valerianæ ut specificam laudat Cl. FORDYCE (*); idemque confirmat Cl. Z. STRANDBERG (**). Radix tempore vernali decet colligi, & drachmæ binæ quotidie sumi. In dosi non est quod simus scrupulosi. Emeticam illam nunquam vidi, nec lavantem.

21. VALERIANA PHU. LINN. *Sp. pl.* 45.

Mat. med. 22. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

BLACKW. *Herb. t.* 250.

Valeriana hortensis. DODON. *Pempt.* 346.

Pharm. VALERIANÆ MAJORIS

i. PHU Radix.

Locus. Afsatia. *Perennis.*

FORMA præcedentis, sed major, trunco radice oblongo.

PROPRIET. Præcedenti amarior, odore foetidior.

VIRTUS præcedentis.

USUS antecedentis.

22. VALERIANA celtica. LINN. *Sp. pl.* 46.

Mat. med. 23.

Valeriana foliis integerrimis, radicalibus ovatis, caulinis linearis obtusis. HALLER.

Helv. t. 2. p. 92.

Nardus celtica seu alpina. CLUS. *Pannon.*

524. t. 525.

Spica celtica fastigiato flosculorum ordine differens. CAMERAR. *Épit.* 24.

(*) *De Hemicrania*, p. 417.

(**) *Tal om felen vid chroniska sjukdomars botande*, p. 15.

Pharm. SPICÆ CELTICÆ Radix.

Locus. Alpes variæ Helvetiæ, Stiriæ, Pyrenaicæ. Perennis.

FORMA. *sicc.* Radix cylindrica, crassitie pennæ anserinæ, undique involuta squamis membranaceis, lineari-oblongis, carinatis, glabris, laxiusculis; inferne obliqua, fibrillosa.

PROPRIET. Odor fragrans, fortis, graviusculus, præcedentium odore gratior. Sapor aromaticus, amaricans, fatis gratus.

VIRTUS: antispasmodica, stomachalis, diuretica.

USUS.

OBS. 1. Infusum aquosum rubro-lutescens, chartam albam valide tingens; odore fragrante, sapore Croci. Ex Vitriolo martis leviter fuscescit. Extractum spirituosum bonum.

OBS. 2. In alpibus Stiriæ quotannis effodiuntur hæc radices, unde Tergestum apportantur, navibus exinde in Africam transmittendæ. LEOP. BLACKW. (*). Quotannis ex Germania in Ægyptum transportantur 60 tonnæ, quarum quævis 100 fere Imperialibus venditur mercatoribus Æthiopiæ. Usus Spicæ celticæ ingens est apud gentes interioris Africæ, Abyssiniæ & Æthiopiæ. Inservit illis ad unguentum conficiendum, quo cutem mollem servant sub fervido solis calore, splendoremque illi conciliant, in quo ornatum suum ponunt. FRID. HASSELQUIST (*).

23. VALERIANA Locusta olitoria. LINN. *Sp. pl.* 47. SCHWENCK. *Gewass.* 17. CNIPH. *Bot. orig. cent.* 3.

(*) *Select. ex Amanit. acad. LINNÆI dissert. Græc.* 1764, p. 280.

(*) *It. Palæst.* 537.

Olus Album. DODON. *Pempt.* 636.

CULINIS: LOCUSTÆ herba virens.

Locus. Germania, Belgium, Bohemia, in agris inter frumenta. Colitur in hortis. *Annua.*

FORMA. rec. Radix filiformis, descendens, fibrillosa. *Caulis* erectus, teres, striatus, subpubescens: striis longitudinalibus pubescentibus; dichotomus, spithamæus. *Folia* subsucculenta, opposita, sessilia, glabra, integerrima, obtusa, inferne ciliata; inferiora obovata, erecta; superiora lineari-lanceolata, vix serrata, patentia, internodiis breviora. *Spicæ* florum terminales, sessiles, foliosæ, convexiusculæ. *Bractææ* lineari-ovales, obtulo-rotundatæ, minutim ciliatæ. *Corollæ* subviolaceæ, quinquefidæ. *Stamina* 3.

PROPRIET. Odor nullus. Sapor debilis, austeriusculus.

VIRTUS: refrigerans.

USUS: oleraceus.

OBS. Sero autumno & primo vere inter acetaria quaeritur.

24. TAMARINDUS indica. LINN. *Sp. pl.* 48.

Mat. med. 28. JACQU. *amer. p.* 20. t. 20.

279. f. 98. MUNT. *Aardgew.* t. 113.

BLACKW. *Herb.* t. 202.

Balam-pulli. RHEED. *Malab.* 1. p. 391 t. 23.

El Tamarindo. ACOST. *Drag.* 63.

Pulea Chebde. BROWN. *Phil. transact.* vol. 22. p. 2009. *

Pharm. TAMARANDI Fructus, Pulpa,

Locus. India utraque, Oriens. *Arbor.*

FORMA. Legumen digitale, oblongum, compressum, ad semina torulosum, læviusculum, extus ferrugineo-cinerascens, nebulosum: punctis planis, squamosis, quibus undique adpersum; bilamellatum, *Pulpa* inter lamellas ligamentosa; subuniloculare, subtrispermum. *Semina* magna, subtetragona, cortice cartilagineo, brunneo, nitido, nucleo albo; singula obvoluta arillo proprio tenuiore. Fructus Tamarindorum, ubi ad nos apportatur, semper contusus est, separatis lamellis leguminis, unde pulpam nigram & ficiorem refert, seminibus immixtis.

PROPRIET. Odor subvinosus. Sapor intensius acidus, gratus.

VIRTUS: refrigerans, antifebrilis, laxans.

USUS. Æstus omnis febrilis, Colluvies biliosa vel putrida, Diarrhœa biliosa, Dysenteria epidemica, Icterus, Calculus felleus, Ascites.

OBS. 1. Fructum Tamarindorum, in aqua pura contusum, ebullire feci; decoctum postea, calide colatum & in consistentiam Syrupi tenuioris inspissatum, brevi demisit *crystallos salinas*, sessiles, obtusas, acinaciformes, h. e. facie exacte laminæ cultri mensalis, dorso incrassato, acie antice acuta, lateribus planis, sensim in aciem attenuatis, apice obtuso-rotundato; pellucidas, aggregatas, erectas, albidas, sapore sicciusculo, acidulo, in aqua frigida difficiliter solubiles. Ex Fruct. Tamarind. unc. 8, hacce encheiresti, salis hujus essential. scrup. 2. obtinimus. In minore aquæ bullientis quantitate solvitur hoc sal, quam Cremor Tartari. In

igne se habet ut Tartarus vini. Cl. A. J. RETZIUS (*) experimenta cum hoc sale instituit.

OBS. 2. Infusum aquosum Fr. Tamarind. destillationi subiectum, mox mihi dedit aquam limpidam, insipidam, nullo modo cum alcali fixo effervescentem: quæ vero insequabatur, empyreumatica erat.

OBS. 3. Pulpa Tamarindorum paratur maceratione Fructus Tamarindi contusi, in vase idoneo, balneo arenæ, in aqua calida, subsequente percolatione & inspissatione. Præstaret, si legumina Tamarindorum integra e solo natali habere possemus; etenim, ut observat Cl. BAUMÉ, fructus, in India contusus, & ab exteris ad nos allatus, sæpe scatet viridi teris, quod ab ipso præparationis modo in solo natali dependet, qui communiter in vasis cupreis peragitur. Cuprum ab acido Tamarindorum solvi necesse est, præcipue quia mos illis est, fructus contusos in ahenis cupreis, addit aqua, macerare, donec in speciem pastæ redigantur.

OBS. 4. Folia arboris recentia etiam acida sunt.

25. CROCUS sativus officinalis. LINN. *Sp. pl.* 50. *Mat. Med.* 27.

Crocum montanum I. CLUS. *Hist. p.* 209 f. 1.

Crocus autumnalis sativus. DOUGLAS. *Phil. transact. v.* 32. n. 380. p. 441. * t. 1. f.

6. MORIS. *Hist. 2. f.* 4. p. 335. t. 2. f. 1.

The true Saffron. SELIGM. *Hort. t.* 36.

Crocus sativus. MILL. *Figur. t.* 111. f. a. b.

Crocus. DOD. *Pempt. 213.* BLACKW. *Herb.*

t. 144.

Pharm. & Culinis CROCUS.

Locus. Planta alpina colitur in Anglia, aliisque Europæ & Orientis regionibus.

Perennis. Propagatur bulbis.

(*) K. Vcienssk. Acad. bandl. v. 37. p. 132.

FORMA. rec. *Stigmata* tria pollicaria, filiformi-cuneiformia, inferne attenuata, lutea, in Stylum desinentia, superne sensim incrassata, saturate rubra, apice truncata, crenata: crenis albido-lutescentibus.

PROPRIET. *sicc.* *Olor* fragrans, similis alcali volatili urinoso mediocriter aromatico. *Sapor* aromaticus, subamaricans. *Masticatus* tenaciusculus, emollescit, saliva rubro-lutea, saturate tineta. Tritu contumax.

VIRTUS: antispasmodica, resolvens, emmenagoga, diuretica.

USUS. Mensium suppressio, Lochia retenta, Tussis, Vomitus, Ophthalmia, Contusio.

OBS. 1. *Infusum* aquosum, frigide paratum, saturatissimum est, farina quadam supernatante, odore & sapore Croci; ætate decoloratur. Spiritui Vini instillatum, non præcipitatur. *Tinctura* è Croco parari potest cum Spiritu Vini, Cerevisia, Vino, Aceto, Aqua; sed præstat tinctura spiritiuosa. *Tinctura* Croci, cum alchole vini parata, aquæ instillata, non lactescit, verum limpida permanet. *Extractum* Croci aquosum frequentis usus est in praxi medica. E Croci opt. unc. 16 obtinentur Extr. aquosi circiter uncix 10. Crocus *olei stillatitii* paucillum dat, fragrantis & pungentis, circiter Olei still. scrup. 4 ex Croci uncix 16 LEWIS.

OBS. 2. Adulteratur Crocus sæpe corollis Carthami tinctorii. Mons Atlas ad Tripolin Barb. fragrantissimum fert, quem incolæ oleo adspargunt. G. ROTHMAN.

OBS. 3. Croci usus medicus frequens est. Propinatur ut validum pellens in lochiis & mensibus suppressis, dosi gr. 5-10-20. Applicatur externe ventriculo, ad vomitum sedandum, sacculus eo impletus, irroratur idem vino albo, & contusionibus imponitur. *Infusum* aquo-

lum saturatum, linteo exceptum & oculis applicatum, utile est in ophthalmia. Usus œconomicus pariter frequens est. In culinis nostris Croco sæpe tinguntur juscula panesque. Vidi hystericas quasdam a propinato Croco valde emotas. Nobilis matrona semper in tristitiam illapsa est ingentem, postquam pulveres crocatos ei propinaveram. Sericum tingunt Croco Tinctores, sed color non persistit.

OBS. 4. De Croco scripsit J. F. HERTODT(*). Figuræ sunt ex *Horto Eystettensi* mutuatæ. Dicit se in Hispania vidisse aromatarium, ex sumto nimio Croco, in risum vehementissimum solutum. Recenset experimentum a se institutum, in cane grvida, quam multo Croco pavit, & appropinquante partu dissecuit in theatro publico; narratque, non foetum solum ex croco penitus flavescens deprensus, sed etiam secundinas. De cultura Croci officinalis legi meretur: *An account of Saffron; the manner of its culture and saving for use, with the advantages it will be of to this kingdom; published by order of the Dublin Society. Dublin 1732. 8o.* Traditur in hoc libello tota praxis Crocum colendi, una cum proventu ex ejusdem cultura.

OBS. 5. Ætate Crocuse evaporatione debilitatur; hinc quo recentior, eo præstantior. Servatur vero bene, si, ut docet cl. ROBINSON, vesicæ includatur, quæ deinde in vase stanneo, bene obturato, reponenda. Pulchra experimenta cum Croco instituit hicce ROBINSON (**).

26. IRIS germanica. LINN. *Sp. pl.* 55. *Mat. med.*

24. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3. & 6.

Iris nostras hortensis. BLACKW. *Herb. t.* 69.

Iris altera. DODON. *Pempt.* 242.

Pharm. IRIDIS NOSTRATIS. Radix,

Locus Germanica, Perennis,

(*) *Crocologia. Jenæ 1671.*

(**) *Le Pharmacien moderne, p. 108. seq.*

FORMA. *rec. Radix tuberosa*, horizontalis, subarticulata: articulis obovato, oblongis, obtusis, transversaliter sulcatis, læviusculis, cinerascentibus, pollicaribus vel ultra, supra punctis obsoletis adspersa, infra radicans fibris plurimis, sparsis, filiformibus, albidis, descendibus, fibrillosis; apice ramosa: articulis 3 vel 4 tuberosis, ipsi radici conformibus, germinantibus. *Parencyma* carnosum, firmum, album, transversaliter sectum centro medullari amplissimo, subrotundo vel oblongo, adsperso punctis ferrugineis, sparsis. *Siccata* in officinis occurrit concisa, parencymatæ solido, pallido.

PROPRIET. *rec. Odor* subnauseosus. *Sapor* leviter amaricans, substypticus, acriusculus. *Masticata* comminuitur, fauces, constringit, & acris sentitur, faucibus inhærens. *Siccata* Odor gravis, ingratus; *Sapor* amarus, acerbiusculus, subnauseosus, acris.

VIRTUS: *recent.* diuretica, purgans, hydragoga, subemetica.

USUS: *recent.* Hydrops, Oedema.

OBS. *Infusum* aquosum radic. sicc. lutescens, odore ingrato, sapore amaricante, subnauseoso; vitriolo martis nigrescit; hujus infusi guttæ 20 cum aquæ unc. $\frac{1}{2}$ & vitr. martis mixtæ, colorem fusco-viridescentem fecerunt

27. IRIS florentina. LINN. *Sp. pl.* 55. *Mat. med.* 24. & MORIS. *Hist.* 2. *f.* 4. *t.* 5. *f.* 5. BLACKW. *Herb.* *t.* 414.

Iris corollis barbatis, germinibus trigonis, foliis ensiformibus longissimis, caule foliis longiore bifloro. MILL. *Fig. p.* 103. *t.* 154.

Iris alba florentina. PARKINS. *Paradis.* 180.

Iris biflora lucitania. DODON. *Pempt.* 242.

Pharm. IRIDIS FLORENTINÆ Radix.

Locus. Italia, Carniolia. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix tuberosa, oblonga, crassitie digiti vel ultra, compressiuscula, lutescenti-rubicunda, subtus fibrillosa. In officinis occurrit ficcata, decorticata, undique scissa, alba, ponderosa.

PROPRIET. Recens acris, sapore acri, inhærente. *Siccata* leviter amaricans, *masticata* tandem subacris; *odore* grato, violaceo.

VIRTUS. Recentis purgans; *Siccatae* incidens, pectoralis.

USUS. Asthma, Tussis, Tormina infantum.

OBS. 1. *Injusum* aquosum rubicundum, odore Acori Calami, sapore fere Acori, amaricante; Vitriolo martis fuscescit.

OBS. 2. Globulis e radice confectis, ad fonticulos apertos servandos, utuntur Turcæ. FORSKAL.

28. IRIS Pseudacorus. LINN. *Sp. pl.* 56. *Mat. med.* 25. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3.

Pseudoiris. DODON. *Pempt.* 248.

Acorus nostras palustris. LOBEL. *Hist.* 32.

Acorus adulterinus. BLACKW. *Herb. t.* 262.

Pham. ACORI PALUSTRIS Radix.

Locus. Europa, in fluviis fossilisque. *Perennis.*

Si in hortos transportetur, solo pingui, quamvis elevato, bene crescit, floret, horti ornamentum.

FORMA. rec. Radix tuberosa, teres, subcylindrica, horizontalis, crassitie pollicis, sub-

moniliformis: articulis subrotundis, inæqualibus; vix ramosa, undique obfessa rugis annularibus, & adspersa punctis excavatis s. foraminulis subrotundis, singulis proferentibus fibram filiformem, albam, sæpe elongatam; extus subferruginea, superne squamosa: squamis fuscis, emarcidis, rugis infidentibus; summo apice instructa fibris, filiformibus, albis, congestis, atque fibrillis setiformibus. *Parenchyma* subcarnosum, fragile, cinereo-album, transversaliter sectum disco æquali, incarnato, undique punctato: punctis subrotundis.

PROPRIET. recent. Odor paludosus. Sapor stypticus, ceterum subinsipidus. *Masticata* comminuitur, fauces linguamque constringit. *Sicc.* odor nullus; sapor substypticus, insipidus.

VIRTUS. recent. hydragoga, purgans. *Siccata.* adstringens.

USUS. recent. Hydrops,

OBS. 1. *Infusum* aquosum radic. recent. odorem nullum induit; saporem vero intense stypticum, nauseosum; Vitriolo martis subito nigrescit. Hujus infusi guttæ 3, instillatæ in aquæ puræ unc. β, addita solutione Vitri. martis, colorem pulchrum cæruleo-violaceum; guttæ vero 6, colorem saturate cæruleum pulcherrimum præstiterunt.

OBS. 2. Scoti montani ex decocto radicis, addito marte, atramentum scriptorium parant. SIBBALDUS(*).

29. IRIS biflora. LINN. *Sp. pl.* 56. KNIPH. *Bot. or. cent.* 8.

(*) *Scot. illustr. p. 2. l. I. p. 32.*

Iris pumila minor flore purpureo. GARID.

Aix. p. 255. t. 57.

Iris latifolia biflora. BESLER. *Eyst. vern. 114.*

Pham. IRIDIS VIOLACEÆ Flores.

Locus. Gallia, Lusitania, locis siccis. *Perennis.*

Floret bis in anno, vere scil. & autumnno.

FORMA. *rec. Flores* solitarii. *Spatha* diphylla, dilute viridis, majuscula, uniflora: foliolis ovato-oblongis, acutis, concavis, erectis, subæqualibus. **COROLLA** supera, saturate purpureo-violacea, monopetala. *Tubus* cylindricus, augustus, obscure viridis, longitudine calycis. *Limbus* erecto-patens, sexpartitus: laciniis cuneiformibus, obtusis, violaceis, inferne variegatis; tribus alternis linea longitudinali barbata; tribus aliis alternis glabris, unguibus compressis. **STAM.** cærulefcentia. *Filam.* 3, linearia, tubo inserta, petalis barbatis respondentia, sub stigmatibus recondita. *Antheræ* lineares, planæ. **PIST.** *Germe* inferum, cylindricum, utrinque truncatum, sexstriatum. *Stylus* cylindricus, tubum replens, longitudine tubi. *Stigmata* tria, maxima, petaloidea, cuneiformi-linearia, dorso concava, antice carinata, apice bifida, corolla dimidio breviora, corollæ concolora, patentia.

PROPRIET. recent. *Odor* aphrodisiacus, sc. e petalis contusis. *Sapor* debilis, odori conformis, *masficata* petala salivam violaceo, colore tingunt. Petala recentia, chartæ albæ affricata, illam pulchre violaceam reddunt.

VIRTUS.

USUS.

OBS. 1. *Syrupus*, e petalis recentibus paratus, pulcherrime violaceus est, odore & sapore debili, sub-nauseoso. Cum spiritu vitrioli rubescit, & cum alcali fixo viridescit. Qui vero e petalis ficcatis paratur, non violaceus, sed obscure viridescens est, & magis nauseosus.

OBS. 2. Flores hujus Iridis in pharmacopoliis nostris nondum recepti sunt. Sed quandoquidem *Syrupus* eleganter coloratus, variis usibus aptus, ex illis parari potest, utiles videntur.

30. CYPERUS longus. LINN. *Sp. pl.* 67. *Mat. med.* 29. DODON. *Pempt.* 336. BLACKW. *Herb. t.* 326.

Cyperus odoratus radice longa, s. cyper. officinarum. MORIS. *Hist.* 3. f. 8. t. II. f. 23.

Cyperus longus odoratior, habitior. LOBEL. *Icon.* 2. p. 75.

Pharm. CYPERI LONGI Radix.

Locus. Gallia, Italia, in paludibus. *Perennis.*

FORMA. *Sicc. Radix* sublignea, tenax, teres, ramosa, geniculata: annulis frequentibus circumeuntibus, tecta cortice rufescente, striato, glabro, sæpius in squamas soluto.

PROPRIET. *Sicc.* *Odor* fragrans, gratus. *Recens* debilius odorata. *Sapor* amaricans, balsamicus, inhærens faucibus.

VIRTUS: stomachica, diuretica, vulneraria.

USUS.

31. CYPERUS rotundus. LINN. *Sp. pl.* 67. *Mat. med.* 30.

Cyperus rotundus orientalis major. RAUW.

Raisf. p. 235. t. 32. MORIS. Hist. 3. f. 8. p. 236. t. 22. f. 2.

Cyperus Hodveg. ALPIN. *Æg. p. 44. t. 44.*

Cyperus rotundus odoratus vulgator. PAR-RINS. *Theatr. p. 245. t. 246.*

Trasi cum flore. LOBEL. *Hist. p. 42.*

Pharm. CYPERI ROTUNDI Radix.

Locus. Japonia, Syria, Ægiptus, in paludibus, lacubus, in flumine Nilo. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Bulbi s. tubera ovata, magnitudine vix ovi columbini, cortice rufescente, glabriusculo, undique cincta annulis frequentibus circummeuntibus, concatenata, sæpe libera; *parenchymate* solidiusculo, albido, friabili.

PROPRIET. Odor fragrans, gratus. Sapor amaricans, resinoso-balsamicus. *Recens* radix debiliores habet saporem.

VIRTUS præcedentis.

USUS.

ORDO DIGYNIA.

32. SACCHARUM officinarum. LINN. *Sp. pl. 79. Mat. med. 33.*

Arundo saccharifera. RUMPH. *Amboin. 5. p. 286. t. 74. f. 2. HUGUES. Barbado. f. 244. t. 23. f. 2. ANONYM. Hist. nat. du Cacao & du Sucre, f. 250. t. 2.*

SLOAN. *Jam. 2. p. 208. t. 66.*

Harundo saccharina indica. LOBEL. *Icon. 49. Pharm. & Culinis SACCHARUM album,*

cantum. Syrupus.

LOCUS. India utraque, Æthiopia, ubi colitur solo pingui & depresso. *Perenne.*

FORMA. Saccharum albissimum, solidum, durum, subfriabile, atomis micantibus, vix diaphanum. *Cantum.* crystallifatum album vel rubrum: crystallis columna tetraedra, lateribus planis, duobus oppositis latioribus, utraque extremitate cuneatis, obtusiusculis.

PROPR. Sal essentialiale dulcissimum, sapidissimum, solubile. Solvitur in aqua, difficiliter in vino, difficillime in spiritu vini, nisi per calorem ignis, vel mediante aquæ pauxillo. In igne funditur: fusione limpida, sublutefcente, sub refrigeratione in fila ductili, refrigerata vero solidefcente, subdeliquescente. In igne clauso, pariter ac in vase ferreo supra ignem, funditur, spumescit cum bullis sponte delinquentibus, fumo copioso, fusco, grato; tandem in carbonem vertitur nigricantem, spongiosum, splendentem, friabilem, non inquinantem, sub refrigeratione subdissilientem, calcinatione subsequente parum alcali reddentem. Ignis flammæ admotum accenditur, spumescit, flagrat cum strepitu: flamma cærulea, fere sapphirina, fumo grato, relictis carbonibus. Saccharum, in aqua solutum, lege artis fermentescit: fermentatione spirituosâ, vinosâ vel acidâ. Saccharum, uti reliqua salia essentialia, quiete & mora tarde crystallifatur; unde syrupi saccharini temporis tractu & quiete crystallos ad fundum deponunt. Sed calore sacchari crystallifatio acceleratur. Ergo

cum Saccharum ad crySTALLIFICATIONEM perducendum erit, idem in aqua decoquatur, usque dum decoctum, in aëra projectum, veluti fila araneosa referat; tum vasis cupreis subcylindricis, lævissimis, filis transversalibus pertusis, calidissime immittatur, & in hypocausto perquam calido reponatur per nonnullos dies, sub quibus crySTALLI, summa sub quiete, filis innascuntur, quæ denique ficcandæ.

VIRTUS: saponacea, edulcorans, relaxans, pectoralis, vulneraria, antiseptica, nutriens.

USUS: culinaris. Raucedo, Tussis, Pannus.

OBS. 1. Succus expressus e culmis recentibus, maturis, coquatur repetitis vicibus in vasis idoneis, communiter cupreis, sensum minoribus, cum aqua calcis & lixivio alcalino, ut clarificetur, h. e., ut partes succi viscosæ in spumam supernatantem secedant, continuata evaporatione, donec inter refrigerandum sponte concresecat. Hoc concretum, species crySTALLIFICATIONIS confusæ, a concomitante liquido separandum, *Castonade* dicitur, quod adhuc impurum est a particulis multis mucilaginosi & melligineis, unde molle & rubicundum est. Itaque ulterius purificandum, quod *depurare* (*rassiner*) vocant: scilicet denuo solvendum in aqua purâ, atque deinde coquendum pari modo atque prima vice, addito albumine ovorum vel sanguine bubulo, quo ulterius purificetur & clarificetur. Saccharum sic coctum tandem in vasa fictilia, obverse conica, leniter ustulata, immittatur, superimposita terra argillacea, aquis humectata, qua efficitur, ut humidum hoc per saccharum descendat, & per apicem coni perforatum, deorsum spectantem, exeat, secumque trahat omne quod melligineum sit. Sed ut ad summam perfectionem redigatur saccharum, pluribus purificationibus, h. e., decoctionibus & despumationibus, opus est, donec in Saccharum albissimum abierit.

OBS. 2. Acidum sacchari essenziale, ex observatione cel. TORB. BERGMAN (*), obtinetur, si sacchar. albiss. pulverati unc. 1 solvatur in acidi Nitri fortis unc. 3, in retorta tubulata; tum adaptetur excipulum aptum, & solutio leniter coquatur. Ut primum liquor badium adipiscitur colorem, iterum affundantur acidi nitri unc. 3, ebullitioque eousque continuanda, dum acidum fumans & color memoratus penitus disparuerint. Tandem in amplius effundatur vas. Sic sub refrigeratione deponuntur crystalli albæ, graciles, retraëdræ, acidissimæ, pondere drachm. 1 $\frac{1}{2}$ & gr. 19. Lixivium restans cum acidi nitri unc. 2 iterum coctum, donec rarefiant vapores rubri, post refrigerationem exhibet crystallorum salinarum drachm. $\frac{1}{2}$ & grana 12. Quod postea remanet, lixivium glutinosum est, & vix crystallisibile; sed si acidi nitri unc. 2 successive instillentur, & postea evaporatio ad siccum instituat, obtinetur massa salina, fusca, glutinosa, deliquescent, quæ exsiccata ponderi respondet drachmæ $\frac{1}{2}$. Hæ omnes crystalli postea probe depurandæ, iterata solutione & crystallifatione. Sic obtinetur acidum essenziale sacchari, sacchari albissimi unam tertiam partem efficiens, adeo ut, ad hujus salis unc. 1 producendam, requirantur Sacchari albissimi unc. 3, & acidi nitri fortis unc. 30. Hoc sal essenziale in regno vegetabili latius se extendit, & invenitur in melle inque omnibus fructibus atque radicibus dulcibus, e quibus saccharum extrahi potest. Acidissimum est hoc sal, adeo ut dentes, si masticeatur, sensibiles faciat. Scrupulus 1 hujus salis, in aquæ cong. 1 solutus, sensibilem aquæ impertit aciditatem. Solvitur in aqua bulliente anatica parte, sub refrigeratione vero aquæ crystallifatur ad vitri parietes. Solvitur etiam in Spiritu vini ebullitione, sed duplam partem requirit spiritus vini, respectu habito ponderis, & refrigeratione subsidunt crystalli squamosæ, irregulares, suaveolentes. Usus hujus salis insignis est ad explorandam aquam quamcunque; nam si tan-

(*) *Dissert. de Acido Sacchari. Usp. 1776. in-4.*

tilla portio hujus salis in aqua solvitur, hæc mox opalescit, si calx ipsi inest, & postea præcipitatur. Generatur enim Selenites saccharatus, in aqua indissolubilis. Sic ex omnibus reagentibus nihil invenies expeditius ad calcis in aqua præsentiam indicandam, quam acidum sacchari. Pulcherrima cum hoc sale instituit experimenta laudatus BERGMAN (a).

OBS. 3. Saccharum in Culinis usitatissimum est. Omni fere cibo immiscetur ad conciliandum saporem. Ut edulcorans & saponaceum, salubre est. Dux DE BEAUFORT sacchari libr. 1 per 40 annos quotidie sumfit, & ætatem septuaginta annorum attingit. Post mortem viscera inventa sana, dentesque incorrupti (b).

OBS. 4. Tota familia Graminum Saccharo, ut sale essentiali, scater: nullibi autem tam copiose occurrit, quam in Arundine saccharifera. Principium saccharinum in regno vegetabili revera latissime diffusum est; etenim deprehenditur in omnibus arboribus, quæ tempore vernali lympham stillant, in plurimis radicibus carnosis, ut Beta, Rapa, Sisaro, Pastinaca &c; immo etiam in plerisque fructibus maturis, sive dulcibus seu acidis, adest, quod demonstratur crystallisatione succi, extractione cum alchoole Vini, fermentatione spirituoſa, vi nutriente.

33. FESTUCA fluitans. LINN. *Sp.* 222. *It.*

Scan. 348. SCHREB. *Gram.* 37. t. 3.

Gramen loliaceum fluitans, spica longissima
divisa. MOR. *Hist.* 3. p. 183 f. 8. t. 3. f 16.

Gramen mannæ esculentum Prutenicum.

LOESEL. *Pruss.* 108. t. 108.

Culinis MANNÆ grana.

Locus. Europa, in fossis & lacunis.

(a) *Loc. citato.*

(b) *Anecdotes de Médecine, tom. 2, p. 35.*

FORMA. *Grana excorticata*, parva, albidolutescentia.

PROPR. farinacea.

VIRTUS: nutriens.

USUS culinaris.

OBS. 1. Modus colligendi & purificandi semina traditus est a LOESELIO & LINNÆO, l. c.

OBS. 2. Furfures equos vermibus liberant. LOESELIIUS.

34. SECALE cereale. LINN. *Sp. pl.* 224.

SCHWENCK. *Gewass.* 23.

Rogga five Secale. DODON. *Pempt.* 490.

Frument. 50.

Secale. LOB. *Icon.* 28. BLACKW. *Herb. t.* 424.

Culinis SECALIS Semina, Farina, Panis.

Locus. Creta. Seritur in agris, in regionibus borealibus. *Bienne.*

FORMA. *Semina cinerascens*, conica, lineas 2 longa, acuta, glabra, dorso convexa, antice longitudinaliter sulcata, basi obtusa, versus apicem notata cicatrice ovata, carinata. *Parencyma* album, farinaceum. *Farina pura* e parencymate pulverato, separatis omnibus furfuribus, alba, subinsipida; *mixta* vero cinerascens, e corticali parte simul contrita.

PROPRIETAS: farinacea, viscosa.

VIRTUS: nutriens, inviscans, conglutinans;

USUS: diætericus.

OBS. 1. *Viscosum* Secalis conglutinans, infusione calida vel unica ebullitione perficitur; protracta vero coctione, adeo non destruitur conglutinans, ut potius permaneat.

OBS. 2. *Panis secalinus* primarius cibus gentium

septentrionalium, sapidus, nutriens, facilis stomacho, dulcis vel acidus. *Dulcis* paratur e farina, tartaro cerevisiæ & pauxillo aquæ fermentatione spirituosâ abrupta, & denique subsequente coctione in furno; *Acidus* vero præparatur mediante fermento e pasta acida; hic refrigerans est, minus nutriens, diætæ animali convenientissimus.

OBS. 3. Semina Secalis, l. a. cum aqua contusa, Emulsionem non dant, sed abeunt in gluten viscosum.

OBS. 4. Massam, e farina fecalina & tartaro cerevisiæ recenter paratam, colloque affixam, cito curasse anginam & asperitatem faucium sæpissime vidi. Sub fermentatione enata propellitur aër fixus, qui forsan resolvit.

OBS. 5. Secalis semina *Amylum* dant farinaceum, albidum, subcinerascens, inter digitos vix crepulum, odore & sapore feminum crudorum. Hoc, cum aqua coctum, abit in gelatinam cinerascens, opacam, bene conglutinantem. Ex fecalis unc. 3 obtinuit Cl. SCHEELÉ (*) amyli unc. 1 $\frac{x}{2}$.

OBS. 6. *Secale cornutum* est morbida excrecentia spicæ fecalinæ, nigra, incurvata, parencymate farinaceo, livido; rancida, combustibilis, inebrians. Valde idem noxios edit effectus, utpote ebrietatem, vertiginem, stuporem, lassitudinem, convulsiones, gangrænam. Cl. SALERNE (**), cum Secali cornuto experimenta in animalibus vivis instituit, sat curiosa, unde patet, hoc Secale venenum esse lentum, gangrænam tandem efficiens pessimam.

OBS. 7. Cl. SAGE (***) experimenta instituit cum feminibus fecalis, unde didicit, quod farina fecalina substantiam glutinosam, viscosam & vix elasticam, pariter ac amyllum, dat. Ex una libra farinæ fecalinæ destillatione elicuit acidi unc. 6, olei ponderosi unc. 1 &

(*) In *Litteris* ad me datis.

(**) *Mémoire de mathém. & phys.* T. 2. p. 155. & seq.

(***) *Analyse des Blés*, p. 57 - 59.

drachm. 2 , alcali volatilis gr. 48 , carbonis unc. 4 ,
drachmas 2 & gr. 48.

35. TRITICUM hybernum. LINN. *Sp. pl.*
226. *Mat. med.* 36.

Triticum. DOD. *Pempt.* 480. *Fru ment.* 20.
Stiligo spica mutica. LOBEL. *Icon.* 25.

Pharm. & culin. TRITICISemina , Amy-
lum , Pulvis cyprius , Panis.

Locus. Seritur ubique in agris. *Bienne.*

FORMA. Semina flavescentia , ovato-gib-
ba , utrinque obtusa , lineas 2 longa , glabra ,
dorso convexa , versus apicem notata cicatrice
ovata , prominula , antice longitudinaliter sul-
cata , basi tomentosa ; *parencymate* albo ,
farinaceo. *Farina* nivea , sublutescens , ponde-
rosa. *Amylum* albissimum , friabile , inquinans ,
tactu molliusculum , inter digitos fricatum cre-
pulum. *Pulvis cyprius* est amyllum in polli-
nem redactum.

PROPR. farinacea , subinspida , glutinosa.

VIRTUS: nutriens , fortior antecedente.

Amyli: exsicicans , obtundens.

USUS: diæteticus. *Amyli:* Diarrhoea.

OBS. 1. Triticum , ex observationibus Cl. BECCARI ,
MODEL , KESSELMAYER , SPIELMANN , BAUMÉ ,
ROUELLE , SAGE & PARMENTIER , præbet *substan-*
tiam glutinosam , sc. materiam siccam , diaphanam ,
fragilem , inter velamentum corticale & farinosam semi-
nis compagem sitam , animalis profapici , corruptibilem ,
putrescentem. Hæc substantia glutinosa facile separatur
a farina , si formetur pasta e farina Tritici & aqua , quæ
inter manus probe malaxetur , & postea nova affusione
aquæ lavetur , usque dum omne amyllum prorsus sit clo-

tum. Tunc restat substantia glutinosa, albicans, sublu-tescens, insipida, elastica, tenax, glutinosa, odore farinæ. Si cito siccetur, compacta fit, semi-diaphana, odore carnis assatæ, atque sub exsiccatione intumescit: Sed si lente exsiccetur, facillime putrescit: fœtore cadaveroso. Solvitur in acidis vegetabilibus, e. gr. cremore tartari, aceto vini: solutione lactescente, spumescente instar saponis soluti; & reducitur in priorem statum, tinctura cum alcali præcipitata; intacta vero manet ab acidis mineralibus, salibus alcalinis fixis & volatilibus, spiritu vini, æthere, oleis. Carbonibus candentibus, supra spatulam, intumescit, nigrescit, fœtet; odore cornu adulti. Aquæ simplici immissa, fundum petit, nec solvitur, nisi loco tepido diutius cum aqua digesta, ubi putrescit, fœtore casei antiqui. Si destilletur, alcali volatile & oleum empyreumaticum provenit. Quando fermentationem subit, vel in aqua coquitur, post tres vel quatuor ebullitiones tenacitatem perdit, non reducibilem. E farinæ Tritici unc. 16 substantiæ glutinosæ drachm. 2 extraxit Cl. SAGE. Hæc substantiâ glutinosa non solum in Tritico, ubi primum a BECCARI observata fuit, invenitur, sed, ut recte monet ROUELLE, in omnibus plantis adest, & a sæculis succi plantæ cujuscvis expressi segregari potest, larga primum lotionem cum aqua frigida, & deinde repetita affusione spiritus vini, subsequente digestionem loco tepido, quoadusque omne colorans penitus sit elotum. Tunc obtinetur substantia glutinosa, albido-cinerea, siccatione fuscescens, quæ, ut calculat ROUELLE, tres quartas partes constituit sæculæ succi adhibitæ. Hæc substantia glutinosa, si destilletur; alcali volatile præbet, etiam in forma concreta; una cum oleo supernatante. Hinc facile demonstrari potest ortus partis caseosæ in lacte animalium, frumento sive plantis nutritorum; namque solvitur apud hæc animalia substantia glutinosa vegetabilium, & in lac transit immutata. Alcali itaque volatile æque bene ad regnum vegetabile, ac ad animale, pertinet. Hoc alcali volatile vegetabile, sub fermentatione plantarum putri-

da, evolvitur, & facili encheiresi obtinetur, ut etiam observavit HUXHAM (*), si nimirum plantæ recentēs, cujuscunque demum generis, quantumvis acidissimæ, in acervum cumulentur, & ita relinquantur, dum sponte incalescant & fermentationem putridam subeant; si sub illo decursu destillationi subjiciantur, alcali volatile provenit, animalium alcali simillimum.

OBS. 2. Amylum est magisterium seminum Tritici, fermentatione sive maceratione protracta in aqua simplici elaboratum, & in aqua pura deinde bene lotum, tandemque siccatum. Ex observatione Cl. SCHEELE, semin. Tritici unc. 3 dant amyli unc. 1 & drachm. 3, albissimi, purissimi, in sæculas concrefcentis, friabilis, facillimè pulveratu, inter digitos crepuli, inodori, insipidi. Sed Cl. SAGE (**), ex farinæ Tritici unc. 16 amyli unc. 11 & drachmas 2 eduxit. Amylum non solvitur quiete in aqua frigida vel tepida, nec in spiritu vini, vel acidis; coctione sola, vel sub jugi conquassatione, aqua bulliente superaffusa, vertitur in *gelatinam* mollem: limpidiusculam, bene glutinantem. Cum aqua frigida sive tepida absque coctione conquassatum amyllum abit in pulmentum lactei coloris, sed non gelatinescit. Gelatina amyli frigefacta cum aqua frigida non commiscetur, nec quidem in balneo macerata mixtura, sed fundum petit, & si agitur mox subsidit, aqua supernatante non glutinante. Amyli gelatina exsiccata alba evadit, diaphana ut vitrum, superficie splendente, fragiliuscula. Candelæ flammæ admota, flagrat: flamma vivida, & pergit flagrare remota candela, tandemque consumitur. Sub conflagratione decrepitat, scintillas edit. Sub digestionem in aqua emollitur. Amylum crudum, masticatum, solvitur in ore: saliva lactea. Hoc amyllum, cum tartaro cerevisiæ & aqua in pastam redactum & l. a. tractatum, non fermentescit; quare nec in panem elaborari potest. Sub coctionem in furno fermentum ad fundum pastæ subsidit,

(*) *Oper. phys. med. T. 3. dissert. de angina maligna, p. 124.*

(**) *Analyse des Blés, p. 6.*

ubi indurescit, ipsaque pasta exsiccat in massam albissimam, friabilem, siccam, amylaceam, rimosam, conflata e columnulis aggregatis, parallelis, scabriusculis. Materia amylacea in regno vegetabili late se extendit; namque amyllum dant plurima *semina*, præcipue ex familia Graminum & Leguminosarum; *radices* pæne omnes *tuberosæ* plantarum, ut Solani tuberosi, Convolvuli Batatas, Spireæ Filipendulæ, Lathyri tuberosi, &c.; *carnosæ* plures, ut Sii Sisari, Bryoniæ, Ari &c; quidam *bulbi*, ut Gladioli, Colchici &c. Amyllum in culinis non incognitum est pro cibo. Sic parant Russi suum *Kisel*, quod revera sapidum est. Recipiatur farinæ Tritici libra una alterave, quæ immittenda vasi cuidam idoneo. Huic adjiciatur furfuris tritici manip. 1, tartari cerevisiæ q. f. & aquæ simplicis q. f. Stent loco tepidiusculo, & fermentent per 14 dies; unde liquor supernatans acidus evadit, qui postea decantetur & abjiciatur. Residuum est amyllum, quod cum aqua frigida bene lavari debet. Hujus amyli q. v. coquatur cum lacte bubulo, quoad refrigeratione spissescat, quo factò in modulis formari debet hæc puls, posteaque edi potest cum cremore lactis, vel cum vino & aqua saccharoque. Ex vulgari amylo parantur placentæ &c.

OBS. 3. De Frumenti morbis bene scripsit Cl. TILLET (*). Cl. CLAS BIERKANDER (**) pulchras observationes communicavit de *ustilagine*.

OBS. 4. E capite mortuo, post destillationem Tritici, igne vehementissimo, absque ulla alia additione, *Phosphorum* pulcherrimum elicit MARGGRAF.

OBS. 5. Europea nostra frumenta, in Brasilia sata, non proveniunt, ut observavit A. THEVET (***) .

OBS. 6. Semina Tritici matura, cruda comesta, in-

(*) *Dissertat. sur la cause qui corrompt & noircit les grains de blés, &c.* Bourd. 1755. in-4.

(**) *K. Vetensk. Acad. Handl. v. 36. p. 317.*

(***) *Singularités de la France antarç. fol. 110. b.*

salubria sunt L. B. VAN SWIETEN (*) observavit, pueros quosdam, qui triticum maturum avidius comederant, cunctos male se habuisse, & infarcto ac tumido abdomine diu languisse, tandemque binos eorum periisse hydropicos, reliquis purgantium ope servatis, quibus putrida saburra expulsa fuit. Ejusmodi quid ipse GALENUS adolescens expertus, postquam, aliorum ciborum inopia, triticum coctum, sale conditum, esuriens avide ingestisset, nam mox pondus sensit in ventriculo, postero die sequebantur omnis cibi fastidium, molesti flatus, capitis dolor, & caligatio oculorum, alvo interea suppressa (**).

OBS. 7. Cl. SAGE (***) farinæ Tritici libr. 1 destillavit, & eduxit acidi unc. 8, olei unc. 1 $\frac{1}{2}$, alcali volat. drachm 1: residuum erat unc. 4, drachm. 2 & gr. 12.

36. TRITICUM repens. LINN. *Sp. pl.* 228.

Mat. med. 37.

Gramen loliaceum radice repente. ZANNICH.

Venez. t. 297.

Gramen caninum repens vulgatius. MORIS.

Hist. 3. f. 8. t. 2. f. 8.

Pharm. GRAMINIS Radix.

Locus. Europa, vulgatissimum in locis cultis. *Perenne.*

FORMA. Radix recens filiformis, teres, simpliciuscula, subramosa, glabra, lævis, repens, longissima, centro perforato, geniculata: geniculis distantibus, vaginatis, emittentibus fibrillas capillares, ramosas.

PROPRIET. recentis & siccat. Sapor debiliter dulcescens. Odor, ubi in thecis phar-

(*) *Comment. in BOERH. aphor, T. 4. p. 108.*

(**) *De Alimentor. facult. lib. I. c. 7.*

(***) *L. c. p. 34.*

macopolii concisa servatur, exacte idem ac ex acervo frumenti.

VIRTUS: aperiens, temperans, mundificans,

USUS. Obstructio hepatis.

OBS. 1. Principio suo dulci & saccharato valde mire evadit decoctum, & saporem acquirit ut infusum maltæ tenuius.

OBS. 2. *Extractum* aquosum instar melliginis, nigro-fuscum, odore & sapore fere infusi maltæ, subsalsum.

37. HORDEUM vulgare. LINN. *Sp. pl.* 225.

Mat. med. 35.

Hordeum polystichon vernal. MORIS. *Hist.*

3. f. 8. t. 6. f. 3.

Hordeum. BLACKW. *Herbal*, t. 423. DOD.

Pempt. 492. *Frument.* 54. LOB. *Icon.* 28.

Pharm. & Culinis HORDEI Semina, excorticata, perlata. Malta, Cerevisia, Acetum, Spiritus.

Locus. Seritur in agris. *Annuum*.

FORMA. Semina ovali-oblonga, utrinque attenuata, glabra, pallide citrina, semiunguicularia, undique obsolete angulata, antice sulcata, apice terminata arista lineari, retrorsum scabra, sæpius diffracta; *parencymate* albo, farinaceo.

PROPRIET. farinacea, mucilaginosæ.

VIRTUS: nutriens (minor quam præcedentium frumentosum), temperans.

USUS: diæticus, Potus agrorum.

OBS. 1. Jusculum vel *ptisana* hordeata, ex Hordeo mundato s. perlato parata, saporis gratia acidulata, primum potum febrilem, & insimul leniter nutrientem,

efficit. Hordeum, a furfuribus mundatum, decoctum dat opacum, dulcescens, subgelatinosum, glutinans, post refrigerationem incarnatum, constans parte amylica extracta. Si vero integrum Hordeum coquitur, velamentum corticale, aquæ non permeabile; separationem amyli vix permittit, unde limpidius fit decoctum, rubicundum & vix conglutinans. Decoctum Hordei tardius acescit, quam decocta e granis Avenæ vel Secalis. Grana fæcalina, aquæ immixta, aquam valde acidulatam reddunt (*).

OBS. 2. *Malta* paratur ex hordeo, principio id aqua frigida madefaciendo, dum tumeant semina, tum accumulando, dum tepescant & germinent, postea subito ficcando. Hordeum hacce encheiresi admodum dulcescit.

OBS. 3. *Decoctum maltæ* saturatum dulce est, glutinosum, pectori amicum & in tussi inveterata bonum; fermentatum, adjecto Lupulo, abit in Cerevisiam: potum vinosum, inebriantem, diureticum: qui, simulac recens lac coagulavit, *Posssetum* format: fermentationi vero acidæ subjectus, in *Acetum* exit. *Spiritus* autem ex malta s. hordeo, expedite fermentato, generatur. Volui explorare, quantum spiritus ardentis cerevisia contineret. Itaque destillare feci cerevisiæ Stockholmensis cong. I, & accepi unc. 2 $\frac{1}{2}$ spiritus, qui respondebat gradu quinto Probatoris Spiritus vini, (cujus grad. 1 indicat aquam, grad. 10 vero alcohol. vini). *Infusum* maltæ, ut remedium revera bonum in Scorbuto, proposuit Cl. MACBRIDE, quod confirmatum vidit Cl. JOH. REINH. FORSTER (**), sub itinere suo maritimo in oceanum australem. Paratur infusione maltæ libr. 2 in aquæ bullientis libr. 6; mixta bene agitentur, & per nonnullas horas testa reponantur, tum colentur. Hujus infusi libr. 2, 3 vel 4 quotidie scorbuto laborantibus propinari debent. Purgat alvum, humores edulcorat, & sic sanat.

(*) Cfr. v. SWIETEN. *Comm. in BOERH. Aphor. T. I. p. 126.*

(**) In litteris ad ill. VON LINNÉ; cfr. *diss. Cl. ERN. D. SALOMON de Scorbuto, Upsl. 1775. p. 22.*

Idem FORSTER refert, nautas, misere scorbuto afflictos, ex hoc infuso brevi convaluisse, absque ullo alio remedio. Ipsa ulcera siphilitica, & abscessum cum ulceribus sinuosis, curavit Cl. BENJ. RUSH(*) solo infuso maltæ. Tribus vel quatuor cochlearibus maltæ superaffudit aquæ bullientis libr. 1, & colaturæ addidit cochleare unum alterumve vini & sacchari q. s. atque hujus infusi libras nonnullas quotidie biberunt ægri.

OBS. 4. Ex hordei farina, cum Tartaro Cerevisiæ fermentata, & in furno cocta, provenit *Panis* perfectus, pani secalino paulo albidior, qui quidem recens satis sapidus, antiquior vero siccus & insipidus fit. In septentrionalibus regionibus pauperum plurimi, in annonæ præsertim caritate, hocce pane utuntur. Sed ut sapidus evadat, requiritur, ut pastæ fermentatio brevissima sit, statim atque inceperit abrumpenda.

OBS. 5. Hordeum *amylum* dat farinaceum, albidocineraescens, inter digitos vix crepulum, sapore Hordei crudi. Cum aqua coctum, fit gelatina cineraescens, opaca, bene conglutinans. Ex semin. Hordei unc. 3 amyli unc. 1 & drachm. 6 obtinuit SCHEELÉ.

OBS. 6. Uncias 4 farinæ Hordei destillavit SAGE (**), e quibus eduxit acidi unc. 1 & drachm. 6; olei ponderosi drachm. 3; olei levioris gr. 14; alcali volatiligr. 10; remanente carbone unc. 1 & drachm. 2.

OBS. 7. Principium saccharinum in seminibus Hordei imprimis eminent. Evolvitur sub germinatione seminum; sic Malta hordeacea dulcissima. Hordeum proxime sequitur Triticum. Malta vero, e Secalis & Avenæ seminibus parata, dulcedine prioribus cedit.

38. AVENA sativa. LINN. *Sp. pl.* 128. *Mat. med.* 38.

Avena vesca. LOBEL. *Icon.* 31. *Hist.* 19.

(*) *Medical observat. and inquir.* vol. 4. p. 367. & seq.

(**) *L. c.* p. 64.

Avena. DODON. *Pempt.* 302. BLACKW.

Herb. t. 422.

Pharm. & Culinis AVENÆ Semina, Grana.

Locus. Seritur in agris. *Annua.*

FORMA. Semina cylindrica, unguicularia, tecta cortice nigro vel albo, lævi, hinc sulcato, inde angulato; nucleo libero, villoso, pallide cinereo, apice barbato; *parencymate* niveo, farinoso.

PROPR. farinacea, mucilaginosæ, insipida, vix dulcescens.

VIRTUS: nutriens (minor quam præcedentis), refrigerans, obtundens.

USUS: diæteticus, Potus febrilis.

OBS. 1. *Pisana* avenacea e seminibus, ut & *Jusculum* e granis avenæ, magni sunt usus in morbis pectoris, sputo cruento, febribus, arthritide. *Decoctum* e granis avenæ sublaçtei est coloris, dulcescens: refrigeratum mucilaginosum, spissiusculum, debilissime glutinans. *Decoctum* vero seminum integrorum avenæ limpidiusculum, vix mucilaginosum, tenue, non glutinans.

OBS. 2. Avena *Cerevisiam* dat limpidam, refrigerantem.

OBS. 3. *Amylum* dant semina avenæ cinerascens, farinaceum, odore debili avenæ coctæ, sapore debili avenæ, inter digitos non crepulum. Ex hujus coctione cum aqua exsurgit gelatina opaca, cinerea, bene conglutinans. Avenæ uncia 3 amyli unc. 1 $\frac{1}{2}$ dant, ut observat SCHEELE.

OBS. 4. Ex destillatione, quam instituit SAGE (*), patet, quod farinæ avenacæ uncia 4 dederint acidi unc. 1 drachm. 5 & gr. 10; olei levioris drachm. 5; alcali volat. gr. 10; remanente carbone unc. 1 & gr. 66.

(*) L. c. p. 68.

CLASSIS IV.

TETRANDRIA.

ORDO MONOGYNIA.

39. SCABIOSA Succisa. LINN. *Sp. pl.* 242.
Mat. med. 41.

Succisa f. morfus diab. CAMERAR. *Epit.* 397.

Pharm. MORSUS. DIAB. Radix, Herba.

Locus. Europa, in pascuis humidiusculis.

Perennis.

FORMA. rec. Radix fibrosa: fibris plurimis filiformibus, verticillatis, descendentibus, lævibus; trunco radice cylindrico, præmorfo, intra fibras descendente, illisque brevior; parenchymate albo. Caulis spithamæus vel ultra, vix pedalis, simplex, erectus, teres, pubescens, scabridus. Folia radicalia petiolata, ovata f. ovali-oblonga, acutiuscula, integerrima, utrinque pubescentia: pilis raris, basi tuberculatis; supra viridia, subtus glauca; caulina opposita, pauca linearia, angusta, remota. Petioli lineares, concavi, basi vaginati. Capitulum florum terminale, solitarium, sæpe ternum, pedunculatum, subrotundum. CALIX communis polyphyllus: foliolis lanceolatis, acutis, subpubescentibus, ciliatis. COROLLA composita, cærulea, uniformis; propria infundibuliformis; tubo obverse conico; limbo erecto, quadrifido:

laciniis ovatis, obtuso-rotundatis; tribus æqualibus, exteriori majore. *STAM. Filam.* 4, setacea, corolla longiora, erecta, intra incisuras corollæ inserta. *Anth.* oblongæ. *PIST. Germe* inferum, turbinatum, hirsutum, quadriaristatum: aristis subulatis, fuscis, patentibus. *Stylus* cylindricus, staminibus brevior, cæruleus. *Stigma* truncatum, concavum, exsertum, cæruleum.

PROP. rad. Odor debilis; Sapor amaricans. *Herbæ odor* nullus; sapor herbaceus, amaricans.

VIRTUS: adstringens.

USUS: Angina tonsillaris.

OBS. Infusum aquosum radice ad Theam colore accedit, amaricans, non ingratum; vitriolo martis subito nigrescit.

40. SCABIOSA arvensis. LINN. *Sp. pl.* 243.

Mat. med. 40.

Scabiosa vulgaris major. DOD. *Pempt.* 222.

Morsus diaboli & Succisa. BLACKW. *Herb.* t. 242.

Scabiosa. LUDW. *Ectyp.* p. 20. t. 27.

Pharm. SCABIOSÆ Herba.

Locus. Europa, in pratis, solo glareoso.

Perennis.

FORMA. Caulis pedalis vel ultra, teres, simplex, scaber, superne nudus, pubescens, inferne nigro-punctatus, hispida: pilis albidis. *Folia* opposita, hispida, acuta; inferiora integra, ovali-oblonga, spathulato-petiolata, remote serrata; superiora sessilia, amplexicaulia, pinnatifida: laciniis linearibus, oppositis, sub-

ferratis; intermedia duplo majore, lanceolata, utrinque attenuata, in medio ferrata. *Flores* terminales, longius pedunculati, solitarii. *CALYX* communis polyphyllus, imbricatus: foliolis ovatis, acutis, pubescentibus, ciliatis, plano-patentibus; interioribus paulo minoribus. *COROLLA* composita hemisphærica, dilute violacea, radiata; *propria radii* tubulata, longitudine calycis, intus villosa, quadrifida: laciniis erectis, oblongis, obtusis, inæqualibus; exterioribus paulo majore; duabus lateralibus, oppositis, æqualibus; intima duplo minore; *disci* minor, ore quadrifido, obtuso, inæquali. *STAM.* *Filamenta* 4, setacea, tubo corollæ inferne adnata, longitudine corollæ. *Antheræ* exstantes, lineares, incumbentes, corollæ concolores. *PISTILL.* *Germen* inferum, tetragonum, villoso-hispidum, coronatum *pappo* campanulato, villoso-setaceo, cinereo. *Stylus* cylindricus, superne incrassatus, corolla longior, erectus. *Stigma* exsertum, clavatum, emarginatum. *Receptaculum* barbatum: pilis germinibus brevioribus.

PROPR. *Odor* nullus; *Sapor* herbaceus, amaricans.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. *Infusum* herbæ aquosum rubro-purpurascens, odore debili, sapore acerbiusculo, amaricante; vitriolo martis subito nigrescit.

41. ASPERULA odorata. LINN. *Sp. pl.* 250.

Mat. med. 45. *MILL. Fig. t.* 55. *BLACKW.*

Herb. t. 60. *KNIPH. Bot. orig. cent.* 1.

OEDER. Icon. t. 562.

Asperula odor. flore albo. DOD. Pempt. 352.

Asperula aut Aspergula nostras. LOBEL. Icon.
802. *Hist.* 464.

Pharm. MATRISYLVÆ Herba.

Locus. Europa, in sylvis umbrosis. *Perennis.*

FORMA. rec. Caulis herbaceus, erectus, simplicissimus, tetragonus, quadrisulcatus, glaber, spithamæus, superne viridis, inferne purpurascens. *Folia* verticillata, glabra, ciliata, carina scabrida, patentia; inferiora minora, sena, obovata; media majora, septena, obverse lanceolata, obtusa cum acumine; suprema octona, paulo minora. *Corymbus* terminalis, pedunculatus, nudus, erectus. *CAL. margo* superus minimus, obsolete quadridentatus. *COR.* alba, infundibuliformis; tubus breviusculus; limbus quadripartitus, tubo longior: laciniis lanceolatis, obtusis, patentibus. *STAM. Filam.* 4, alba, brevia, tubo inserta. *Antheræ* oblongæ, utrinque obtusæ, erectæ, in fauce sitæ. *PISTILL. Germen* inferum, subrotundum, obsolete didymum. *Styli* 2, albi, breviusculi. *Stigmata* globosa.

PROPR. recent. Odor vix ullus; planta decerpta, cum marcescit, odorata evadit, odore grato, ambrosiaco; *siccata* odor consimilis, persistens. *Sapor* herbaceus, leniter amaricans.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum saturate rubrum, fere ut vinum Gallicum rubrum dilutum, sapore ambrosiaco, grato; Vitriolo martis nigrescit. *Tinctura* spirituose pariter rubra ut vinum rubrum, suaveolens; vitriolo martis nigrescit.

42. GALIUM verum. LINN. *Sp. pl.* 255.

Mater. med. 46. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6. MILL. *Figur. t.* 239. *f.* 2.

Galium luteum. ZANNICH. *Venez.* p. 206. *t.* 220. *f.* 2. LOBEL. *Icon.* 804.

Galium. DOD. *Pempt.* 351. CAM. *Ep.* 868.

Pharm. GALII LUTEI Herba.

Locus. Europa, locis apricis, in collibus, juxta margines agrorum, solo lætiore. *Perenne.*

FORMA. rec. *Radix* filiformis, geniculata, fibrosa, extus rubro-purpurea, descendens. *Caulis* pedalis vel ultra, respectu soli, tetragonus, geniculatus, pubescenti-scaber, simplex, vel superne parce ramosus. *Rami* alternatim oppositi, divaricato-patentes, floriferi. *Folia* ad genicula, sessilia, verticillata, linearia, angusta, margine utrinque revoluta, supra obscure viridia, lucidiuscula, rugosa, sulco longitudinali, subtus minutim tomentosa, patenti-reflexa, subpollicaria, margine vix ciliata; caulina octona, sæpe dena; ramea sena. *Stipulæ* nullæ, verum margo geniculi parvus, caulem ambiens, cui folia inserta. *Panicula* florum terminalis, longa, spithamæa, erecto-incurvata, composita: ramis breviusculis, patentibus; pubescens, foliosa: foliolis senis, floribus brevioribus. *Bractææ* parvæ, lineares,
ad

ad singulum pedicellum solitariae, illoque vix longiores. *CAL. Perianth.* vix ullum. *COROL.* stellata, plana, lutea; *Petalis* 4, ovalibus, acutis, plano-patentibus. *STAM. Filam.* 4, capillaria, erecta, corolla breviora. *Antheræ* subrotundæ. *PIST. Germen* subrotundum, didymum, compressum. *Styli* duo, breves. *Stigm.* capitata.

PROPR. rec. Odor florum fragrans, validiusculus, melligineus, subingratus simul; Sapor leniter amaricans, odori conformis. *Sicc.* Odor recentium florum odore paulo debilior. Sapor herbaceus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. 1. Infusum comæ floriferae aquosum colore potus Theræ, odore & sapore florum; Vitriolo martis fusco-nigrescit; herbae vero infusum odore & sapore debiliore est.

OBS. 2. Galii veri recentis summitates destillatae dederunt aquam stillatitiam fragrantem, sapore consimili; nauseoso; sed nihil acidi obtinimus, ut tamen vult BORRICHIVS (*), nec lac coagulavit hæc aqua, neque flores recentes in lacte cocti, ut plurimi statuunt; quod experimentum ter repetii.

OBS. 3. Flores lanam luteo colore, at radices rubro tingunt. GUNNERUS.

43. RUBIA tinctorum. LINN. *Sp. pl.* 258.

Mat. med. 44. ZANNICH. *Venez. t.* 220.

BLACKW. *Herb. t.* 326.

Rubia foliis senis. MILL. *Dict. litt. R. c. fig.*

Rubia major. LOBEL. *Icon.* 798. *Hist.* 463.

Rubia. DODON. *Pempt.* 349.

(*) BARTOLIN. *Ad. med. Hafn.* vol. I. p. 130.

Pharm. RUBIÆ TINCTORUM Radix.

Locus. Europa australis. Colitur ubique.

Perennis.

FORMA. rec. Radix cylindrica, teres, crassitie pennæ anserinæ, repens, fibrillosa, parce ramosa, geniculata: geniculis distantibus, subgemmiferis; extus dilute sanguinea s. pallide rubra, glabra vel fusca, membranis emortuis laxè obvelata, pro gradu ætatis, furculos plures caulescentes proferens, ubi sub terra latent sanguinei. *Parencyma junioris* radice sanguineum; corticali parte carnosà, fragili, separabili; fibra centrali tenaci, medullata; transversaliter sectum, centro medullari ovali; atomis punctato, cincto annulo concentrico, tenuiore, opaco, obducto umbone concentrico, dilutiore, & corticali parte saturatiore; *Senioris* radice: corticali parte subcarnosà, fragiliuscula, facile secedente, bitunicata: tunica exteriorè fusca, interiorè sanguinea, magis carnosà; fibra centrali lignea, lutescente, medulla parva; transversaliter sectum, centro medullari orbiculato, parvo, cincto lignea parte latiore, citrina, porulis pluribus undique pertusa; obducta umbone concentrico, sanguineo, & corticali parte fusca. In annosis radicibus medulla aut fusconigrificans est, aut penitus exesa, unde radices hæ in centro plerumque longitudinaliter perforatæ sunt.

PROPR. rec. Odor contusæ radice remissior, fere cortice Sorbi. *Sapor* amaricans, leni-

ter stypticus, ingratus. *Masticata* tenaciuscula, saliva phœnicea. *Sicc.* consimilis, sed odor fortior, præsertim ex radice comminuta.

VIRTUS: tinctoria, diuretica: urina rubra; adstringens, propinata inficiens ossa colore kermesino.

USUS: tinctorius.

OBS. 1. *Infusum* rad. rec. cum aqua frig. paratum, rubro-sanguineum; ex radicibus senioribus magis fuscescens; ex furculis tenellis magis phœniceum; cum Spiritu Vitrioli atque Succo Citri congelato vix variat, diluitur paullulum; cum oleo Tart. p. del. intenditur & saturatius rubrum fit; cum solut. Aluminis nil mutatur; cum Vitriolo martis fuscescit. *Infusum* rad. sicc. consimile, odore fere Curcumæ. *Tinctura* spirituosâ pariter rubra est. *Extractum* e radice recente rubro tingit.

OBS. 2. Radix interne sumta tam urinam, quam lac mammarum, rubro colore tingit. Rad. Rubiæ libr. $\frac{1}{2}$, unica vice Vaccæ, per 24 horas jujunæ, propinata, post 12 horas lac non vertit; post alias autem 12 horas illud colore saturate rubro infecit. Alia vacca, quæ ante sumtam Rubiam per 12 solum horas jejunium sustinuerat, lac non nisi post 36 horas rubrum reddidit. Per integros 8 dies, post usum Rubiæ, lac rubrum perrexit YOUNG (*). Proprietas illa, qua pollet Rubia, ossa animalium viventium tingendi, illorum cibo immixta, magis singularis est. Neque carnes, nec tendines, neque etiam cartilagine inficit, nedum tingit, ut docet Cl. FOUGEROUX (**), callos ossium adhuc molles & induritiem osseam nondum induratos, sed durissima tantum ossa, idque colore rubro, kermesino, adeo pertinaciter inhaerente, ut neque decoctione in aqua, nec digestionem in spiritu vini, color ossium ullo modo mute-

(*) *Dissert. de Lactè*, p. m. 549, in Cl. SANDIFORT, *Thesaurò Dissert.* vol. 2.

(**) *Mémoires sur les os*, p. 96.

tur. Lixivium vero falis tartari, ut docent observationes, aliquid de colore extraxit; aceto vini color ossium ad lutescenti-brunneum sive magis obscurum transit; sed solutio aluminiis colorem delevit. Aer apertus valide in hunc colorem agit, nam sola in aëre libero mora, anni spatio, ossibus pristinam albedinem reddidit. In animalibus junioribus citius infectus hicce procedit, sæpe intra paucos dies; hinc in pullis tenellis tertio die ossa rubro colore tincta observata sunt; in senioribus vero tardius tinguntur, se. nonnisi post 10, 15 vel 20 dies; DUHAMMEL. Ego experimentum repetii cum pullo gallinaceo, semiadulto. Per 4 septimanas pulveris Rubiæ drachm. 1 vel dr. 1 $\frac{1}{2}$ ei quotidie dedi, nec destiti antequam Rubiæ fere uncias 6 inglutierat. A Rubia perpetuo abhorruit, quare invito intrudenda erat. Macilentus semper apparuit, plumarum partem amisit, & stercus ruberrimum dejecit. Macerati pulli rostrum unguisque pulcherrime rubros observavi; cutis firma satis fuit albissimaque. Aperto ventre, viscera sana deprehendi, sed ingluvios ad parietem interiorem phœnicea fuit, heparque obscure purpureum. Omnia ossa totius corporis colore kermesino tincta fuerunt; tendines, cartilagineeque non item. Caro pulli albissima fuit, sapidissima, tenerima; & tametsi vivus pullus gracilis atque macilentus apparuerat, pinguiscula tamen caro. Stercus pulli rubrum fuit; nonnihil ejus colligere feci, quod, in aqua coctum, jusculum tinctorium rubrum exhibuit, & vero telas sericeas lanamque, alumine prius imbutas, non tinxit, nisi addito Tartaro vini, colore tunc lutescenti-rubicundo, non tamen in lavacro persistente; ast linteum & fila bombycina non infecit. Vim Rubiæ ossa tingendi anno 1566 primus observavit MIZAUDUS (*) in ovibus Rubia patitis; anno autem 1735 vis ea innotuit in Anglia JOHANNI BELCHIER (**), apud impressorem telæ bombycinæ, qui sues enutriverat recrementis Rubiæ; MATTH. BA-

(*) *Memorabil. centur. 7. aph. 91.*

(**) *Philos. Transf. v. 39. p. 300.*

ZANUS (a) experimentum instituit in Italia a. 1745 ; interea ill. DUHAMEL (b) experimentis indubitatis hanc veritatem stabilivit, quod etiam alii plures deinde fecerunt, inter quos cl. J. B. BOEHMER (c) priora experimenta repetiit. Inquirere juvaret in omnes hujus ordinis naturalis species, ut pateret, an cunctæ, vel quænam præcisè, facultate illa ossa tingendi polleant. Certe cl. viri statuunt, eadem vi etiam gaudere varias Galii species, e. gr. verum, purpureum, Molluginem, Aparinem, boreale, sylvaticum ; item Asperulam tinctoriam, arvensem, pyrenaicam ; Valantiam denique cruciatam.

OBS. 3. Sunt qui multum sperant de Rubia tinctorum in morbis ossium, sed experimenta indubitata adhuc defunt. Nec dixero quid sperandum ; namque ossa, Rubia tincta, magis quam alias fragilia sunt, & callus in osse femoris fracto generatus, amplius, spongiosus & inæqualis fuit, apud columbas Rubia enutritas ; dum e contra callus optimæ fuit notæ apud alias columbas, eodem tempore experimentis subjectas, quas farina e frumento nutriverat DUHAMEL. Experientia quoque monstrabit, quousque Rubia contra Rachitidem valeat, ut arbitratur cl. LUD. COSNIER (d). Certe animalia fere cuncta, a sumta Rubia, largiori dosi, contabuerunt, plurimæque perierunt. Video tamen, cl. J. MARX (e) decoctum Rubiæ pluribus dedisse cum felici successu, in Tussi chronica, lætero, Vomitu, illumque fecisse ægrotos per plures septimanas, immo menses decoctum haurire.

44. PENÆA. mucronata. LINN. *Sp. pl.* 262.

Mat. med. 48.

Pharm. SARCOCOLLÆ Gummi.

Locus. Æthiopia.

(a) *Comm. Bonon. T. 2. part. 1. p. 129. & T. 2. part. 2. p. 124.*

(b) *Philos. Transf. v. 41. p. 390. & Hist. de l'Acad. des. Sc. ann. 1739.*

(c) *Diss. acad. Lips. 1751.*

(d) *Quæstio med. an Rachitidi Rubia tinctorum.* Paris. 1758 4.

(e) *Observ. med. Berol. 1772. p. 27. & seq.*

FORMA. Gummi-resina lutescens, subrubicunda, granulata: granis areniformibus, nitentibus; sive in frustis solidiusculis, ponderosis, subpollicaribus, sæpe magnitudine Pisi, vel Lentis seminis; friabilis, fragilis: fracturis subgranulatis, nitentibus.

PROP. Odor debilis. Sapor primum subdulcescens, tum amaricans, acriusculus; *masticata* solubilis. In igne candelæ accenditur, intumescit, flagrat, nigrescit. In aqua frigida omnino solubilis; in Spiritu autem vini nonnisi qua parte.

VIRTUS: vulneraria, consolidans, suspecta.

USUS. Vulneraria.

OBS. Solutio G. Sarcocollæ ex solutione vitrioli maris opalescit, præcipitatur sedimento copioso, albido.

45. PLANTAGO maj. LINN. *Sp. pl.* 163. *Mat.*

med. 49. DOD. *Pempt.* 107. CAMERAR.

Ep. 261. MERIAN. *Eruc. ort.* p. 13. t. 37.

Plantago septinervia. BLACKW. *Herb. t.* 35.

Plantago vulgaris latifolia. LOBEL. *Hist.* 162.

Pharm. PLANTAGINIS LATIFOLIÆ

Radix, Herba, Folia virentia.

Locus. Europa, ad vias. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix pollicaris vel ultra, subturbinata, apice lanata: tomento ferrugineo; undique obsessa fibris plurimis, filiformibus, glabris, albis, approximatis, descendentibus; *parenymate* subcarnoso, albido; transversaliter secto centro medullari orbiculato, variegato, cincto annulo purpureo, tenui; corticali parte simili medullari. *Siccata* parenchyma pallide

incarnatum, solidiusculum, sed molliusculum, minime friabile. *Folia* omnia radicalia, palmaria, petiolata, erecto-patentia, ovata, obtusa, subsucculenta, margine subundulata, minutim atque remotissime dentata, utrinque glabra, septemnervea: nervis elevatis; quarum 5 validiores; laterali utrinque minore, in medio folii evanescente. *Petioli* longitudine fere foliorum, glabri, subtus convexi, sulcato-friati, supra concavi, basi latiores, subvaginati: vagina subsucculenta, alba, concava. *Scapi* plerumque plures ex una radice, teretes, erecti, pubescentes, foliis longiores, nudi. *Spica* cylindrica, terminalis, floribus undique imbricata. *Braeteae* solitariae, ovatae, obtusae, concavae, carinatae, margine membranaceae, flores fulciantes, adpressae, calyce breviores. *CAL.* tetraphyllus: foliolis ovatis, obtusis, membranaceis, albidis, carina viridi. *COROL.* monopetala, membranacea, diaphana, marcescens. *Tubus* cylindrico-ovalis, longitudine calycis. *Limbus* quadripartitus: laciniis ex ovato sensim acutis, concavis, reflexis, tubo brevioribus. *STAM.* *Filam.* 4, capillaria, infima basi tubi inserta, corolla duplo longiora, exstantia. *Antherae* purpureae, ovatae, acuminatae, utrinque planae, margine utrinque bilamellatae. *PIST.* *Germen* superum, ovatum, viride. *Styl.* filiformis, albidus, pubescens, corolla longior. *Stigma* simplex.

PROP. sicc. radicis Odor debilis. Sapor primum subargillaceus, dein subdulcescens, non

ingratus. *Masticata* comminuitur, tingit salivam rufescenti colore, & saporem panis fecalini leviter tosti ori imprimi. *Folior.* Odor herbaceus; Sapor rancidus; *masticata* salivam rubro tingunt.

VIRTUS: vulneraria.

USUS: Tertianæ.

OBS. 1. *Infusum folior.* rec. limpidum, sapore herbaceo; vitriolo martis nigrescit; *folior. sicca.* aurantium, sapore pariter herbaceo; vitriolo martis minus fuscescit. Pari modo se habuit infusum radicis, quod magis dulcescens fuit.

OBS. 2. Plurimæ sunt narrationes de utilitate Radicis Plantaginis in Tertianis. Periculum ipse feci, dosi largiori, scil. a drachmis 3 ad 6, quovis die, sub apyrexia; sed contra febres autumnales nihil valuit Plantago; in vernalibus autem febribus subinde opem tulit.

46. PLANTAGO Cynops. LINN. *Spec. pl.*

167. *Mat. med.* 50.

Psyllium majusupinum. BAUH. *Hist.* 3. p. 513.

Psyllium Plinianum forte. LOBEL. *Hist.* 239.

Psyllium sempervirens. MORIS. *Hist.* 3. f. 8.

p. 262. t. 17. f. 1.

Pharm. PSYLLI Semina.

Locus. Europa australis. *Perennis.*

FORMA. Semina parviuscula, ovali-oblonga, utrinque obtusa, hinc convexa, fusca, nitida, inde concava.

PROPR. Odor nullus. Sapor nullus. *Masticata* mucilaginosæ.

VIRTUS: obtundens, refrigerans.

USUS. Ophthalmia, Dysenteria, Dysuria.

OBS. Seminum drachma 1, aquæ fervidæ unc. 6 infusa, illas in mucigilanem vertit. Hæc mucilago subviri-

descens est, insipida, consistentia albuminis ovi, odore debilissimo, sapore nullo; Vitriolo martis non alteratur. Decoctione vero in aqua, vel digestionem in Spiritu vini, acrimoniam levem produunt hæc femina.

47. FAGARA octandra. LINN. *Mant.* 1. p. 40.

Elaphrium tomentosum. JACQ. *Hist.* 105,

t. 71. f. 1-3.

Pharm. TACAMAHACÆ Gummi.

Locus. Curacao Americæ. Arbor.

FORMA. Resina solida, in frustis majoribus, vix diaphana, fusca, variegata, maculis lutescentibus, rubescentibus; friabilis, fragilis; fracturis planis, nitentibus.

PROPR. Odor gratus, ambrosiacus; sapor nullus; masticata inter dentes friabilis. In ignis flamma fusibilis, accenditur, flagrat cum susurro: flamma alba, fumo copioso, odore resinoso.

β. Ramulus arboris Tacamahacæ americanæ, rosaceis foliis alata. SEB. *Thef.* 2. p. 49.

t. 48. f. 3.

Gomme Tacamahaca. DES MARCHAIS. *Voy.*

T. 3. p. 260. *

Pharm. TACAMAHACA in testa.

Locus. Brasilia, Guiana. Arbor.

FORMA. Resina immissa testis cucurbitaceis, hemisphæricis, plastica, viridescens, subdiaphana, pinguiuscula; inter digitos tractata tenax, adhærens.

PROPR. Odor fragrans, validus, in flores Lavandulæ incidens. Sapor leniter amaricans, odori conformis. Masticata emollitur, non solvitur, nec dentibus adhæret, colorem viri-

dem deponit & albescit. Funditur in igne clauso ; flammæ admota subdestillat , accenditur & flagrat ; flamma vivida , fumo gratissimo Lavandulæ , fuliginoso.

VIRTUS : roborans , resolvens.

USUS : externus.

OBS. 1. Ex incisione corticis succus resinofus stillat , qui testis cucurbitaceis excipitur , & deinde siccatur.

OBS. 2. Tacamahaca *vulgaris* solvitur in oleo expresso perfecte : solutione turbida , rubescente ; in oleo stillatio non solvitur , sed emollitur & tingitur luteo. Tacamahaca *in testa* solvitur etiam in oleo expresso ; at in Spiritu vini & oleo Terebenthinæ nonnisi imperfecte.

48. TRAPA natans. LINN. *Sp. pl.* 175. *Mat. med.* 52.

Tribulus aquaticus. DODON. *Pempt.* 571.

CAMER. *Epit.* 715.

Pharm. NUCIS AQUATICÆ. Fructus.

Locus. Europa , in lacubus , stagnis. *Annua.*

FORMA. Nux fusca , pollicaris , subtriangularis , quadrirostris : rostris alternatim oppositis , subconicis , incurvis , mucronatis , compressiusculis , patentibus ; quorum superiora paulo minorâ ; unilocularis , Nucleo cordato , albo , firmo.

PROPR. Nucleus recens dulcescens , ad Castaneam accedens.

VIRTUS : subnutriens , subrestringens.

USUS : culinaris.

49. DORSTENIA Drakena. LINN. *Sp. pl.* 176.

Dorstenia Dentariæ radice , Sphondylii folio , placenta ovali. HOUSTON. *Philos. transact.* vol. 37. p. 192. * t. 1.

Tuzpatlis. HERNAND. *Mexic.* 147. (absque flore).

Contrafierva. DES MARCHAIS. *Voy.* v. 3. p. 254. *

Pharm. CONTRAJERVÆ Radix.

Locus. America australis.

FORMA. *sicc.* Radix fusiformis, solida; pollicaris vel ultra, sæpe digitalis, extus fusco-cinerea, rugis transversalibus, undique fibrosa, præcipue inferne: fibris filiformibus, longissimis, descendentibus. *Parenchyma* albidum, duriusculum, compactum; post sectionem transversalem annulo medullari notatum.

PROPR. Odor fragrans, gravis Sapor subamaricans. *Masticata* in ore non solubilis, verum compages tenax. *Recens* radix acris.

VIRTUS: alexiteria, sudorifera.

USUS: Febris lenta nervosa.

OBS. 1. *Infusum* aquosum brunneum, sapore radicis; vitriolo martis non alteratur. *Decoctum* mucilaginosum; LEWIS. *Extractum* spirituosum fragrans, sapore radicis, acriusculum.

OBS. 2. Fide HOUSTONI, autoptæ, Dorsteniam Drakenam excito, licet, ut idem monet, Contrajerva officinarum promiscue, & ab hac specie, & a Dorstenia Houstoni, colligi solet.

OBS. 3. Pulveranda sub contusione nares irritat.

50. CAMPHOROSMA monspeliaca. LINN.

Sp. pl. 178. *Mat. med.* 43.

Camphorata hirsuta. BUXBAUM *Centur.* 1.

p. 18. *t.* 28. *f.* 1.

Camphorata monspeliensium. BAUHIN. *Hist.*

3. p. 379. *f.* 380.

Pharm. CAMPHORATÆ Herba.

Locus. Europa australis, Tartaria, locis arenosis. *Perennis.*

FORMA. Radix cylindrica, crassitie digiti, descendens. *Caules* plures ex una radice, erecti, spithamæi vel ultra, teretes, ramosi: ramis sparsis; tomentosi, *Folia* fasciculata; fasciculis alternis; subulata, sessilia, circiter lineas duas longa, hirsuta, rigidiuscula, patienti-erecta.

PROPR. Odor aromaticus, subcamphoratus. *Sapor* acriusculus.

VIRTUS: resolyens, diuretica, diaphoretica.

USUS.

OBS. Commendatur decoctum vel infusum aquosum T. vinosum in asthma, leucophlegmatia, ipsoque hydrope; sed ipse hanc plantam nunquam adhibui.

51. *ALCHEMILLA* vulgaris. LINN. *Sp. pl.* 278. *Mat. med.* 54. KNIPHOF. *Bot. orig. cent.* 3. MILLER. *Figur. t.* 28. CLUS. *Hist.* 2. p. 208. GUNNER. *Flor.* 70.

Alchemilla. BLACKW. *Herb. t.* 72. LOBEL. *Hist.* 378. DODON. *Pempt.* 240.

Alchemilla alpinapubescens minor. PLUKEN. *Phytogr. t.* 240. f. 2.

Pharm. *ALCHEMILLÆ* Radix, Herba.

Locus. Europa, in pascuis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, oblique descendens, fibrillosa, extus fusca, undique notata marginibus annularibus frequentibus, obsolete, quibus insident squamæ fuscae, emarcidæ, radicem undique obsidentes. *Parent-*

Cyma albidum; transversaliter sectum centro medullari amplissimo, æquali, vel punctis sanguineis nebuloso; cincto annulo albido, subinterrupto, intra corticalem partem sito. *Caulis* solitarius, sæpe bini ex una radice, spithamæus, erectus, teres, villosus, subnudus, superne dichotomus. *Ramus* lateralis e medio caulis, filiformis, erectus, nudiusculus. *Folia* reniformi-orbiculata, concava, plicata, novemnervea, minutim venulosa, supra pubescentia, subtus villosa, novemlobata: lobis obtuso-rotundatis, serratis; radicalia longius petiolata, erecta; caulina minora, brevius petiolata, alterna, pauca, distantia. *Petioli* radicales teretes, palmares, caulis crassitie. *Stipulæ* radicales duæ, in petiolum decurrentes, membranaceæ, apice obtusæ, pilosæ, inciso-serratæ, acutæ; *caulinæ* inferiores campanulatæ, turbinatæ, amplexicaules, pubescentes, apice inciso-serratæ; superiores perfoliatæ, planiusculæ, incisæ. *Corymbus* terminalis, dichotomus, pubescens. *Flores* breviter pedicellati. *CAL. Perianth.* monophyllum, tubo turbinato, tetragono, pubescente; limbo glabro, octofido: laciniis 4 alternis ovatis, acutiusculis, apice subpilosis, erectis; 4 aliis alternis oblongis, multo minoribus, patentibus. *Collum* tubi calycis clausum, sed foramine centrali perforatum. *COROLLA* nulla. *STAM. Filam.* 4, subulata, calyci inserta, illoque breviora. *Antheræ* subrotundæ. *PIST. Germen* inferum, intra tubum calycis,

ovatum, obtusum, glabrum. *Stylus* subulatus, breviusculus, e latere germinis. *Stigma* capitatum, globosum, in collo calycis situm.

PROP.R Radix rec. concisa albida; aëri vero exposita mox lutescit. *Odor* recentis ingratus, fere ceu urina Cati. *Sapor* stypticus. *Herbæ* rec. *Odor* debilis, herbaceus; *Sapor* herbaceus.

VIRTUS: adstringens, vulneraria.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum herbæ sicc. potus Theæ speciem præbet, sapore herbaceo; vitriolo martis illico nigrescit. *Decoctum* saturatissimum herbæ aquosum viridescenti-brunneum, turbidum, odore nullo, sapore leniter amaricante, sed non styptico. Cum vitriolo martis atramentum fit, sed viridescenti-nigrum.

ORDO DIGYNIA.

52. CUSCUTA europæa. LINN. *Sp. pl.* 280.

Mat. med. 55.

Cuscuta maj. ZANNICH. *Venez. t.* 138. *f.* 2.

Cuscuta. CAMERAR. *Epit.* 984.

Cassutha. DODON: *Pempt.* 545.

Pharm. CUSCUTÆ Herba.

Locus. Europa. *Parasitica in stirpibus.*

FORMA. *Caules* filiformes, subdichotomi, nudi, implexi. *Folia* nulla. *Glomeres* florum subrotundi, sessiles, distantes.

PROPR. *sicc.* *Odor* debilis. *Sapor* vix amaricans, acriusculus. *Masticata* leniter rodens in lingua & faucibus.

VIRTUS: stimulans, incidens, aperiens.

USUS.

OBS. 1. Commendatur in obstructionibus viscerum.

OBS. 2. *Infusum* aquosum herbæ sicc. rubicundum, herbacei saporis; Vitriolo martis fuscescit.

β. Epithymum s. Cuscuta minor. BAUHIN.
Pin. 229.

Pharm. EPITHYMI Herba.

FORMA. sicc. Ut præcedens, verum ex omni parte tenuior, capillaris, ferruginea.

PROPR. sicc. Magis odorata quam præcedens. *Sapor* fere magis acris, pungens, inhærens.

VIRTUS : eadem quæ præcedentis.

USUS.

OBS. *Infusum* herbæ aquosum priori simile, sapore autem magis aromatico; a Vitriolo martis purpureum.

ORDO TETRAGYNIA.

53. ILEX Aquifolium. LINN. *Sp. pl.* 282.

Aquifolium baccis rubris. DUHAM. *Arbr.* 2.
p. 59. *t.* 22.

Aquifolium. BLACKW. *Herb. t.* 205. MILL.
Fig. t. 46.

Agrifolium. DODON. *Pempt.* 746.

Pharm. VISCUM AUCUPARIUM.

Locus. Europa australis. *Arbusecula.*

FORMA. Massa resinosa, viridis, mollissima, plastica, subfluidiuscula, tenacissima, in fila longissima ductilis, adhærens.

PROPR. *Odor* terebinthinatus, fere resinæ abietis. *Sapor* consimilis. *Masticatum* labiis adglutinatur, in ore non solvitur, nec ullo modo cum saliva miscetur. In frigore rigescit, in calore ignis liquefcit, funditur cum crepitu, admota

flamma difficulter accenditur, nec nisi postquam super carbones candentes probe excalesfactum est, quo facto accenditur a flamma admota & flagrat: flamma vivida. Solvitur in oleis expressis & stillatitiis, pariter ac in Spiritu vini; in aqua vero simplici minime.

VIRTUS.

USUS: mechanicus.

OBS. 1. Cortex interior hujus arbusculæ, exteriore bene exutus, succulentus est. Si hic in pastam contundatur, & deinde vasi inclusus in cella reponatur ad putrescendum, atque tum in aqua lavetur, ut fibræ lignæ separentur, optimum habebitur gluten aucuparium. *DUHAMEL.*

OBS. 2. Et si tenacissimum est hoc viscum, tamen non conglutinât.

C L A S S I S V.

PENTANDRIA.

ORDO MONOGYNIA.

54. *ANCHUSA* officinalis. LINN. *Sp. pl.* 191.

Mat. med. 59. *OEDER. Icon. t.* 572.

Buglossum. BLACKW. *Herb. t.* 500.

Pharm. *BUGLOSSI* Radix, Herba, Flores.

Locus. Europa, locis ruderatis, ad vias.

Perennis.

FORMA. rec. Radix cylindrico-fusiformis, spithamæa, descendens, parce fibrillosa, extus rufescens,

rufescens, *parenchymate* subcarnoso, incarnato; post sectionem transversalem centro medullari orbiculato, rubicundo; periphæria annulo latiusculo incarnato, nebuloso; corticali parte rubicundo. *Caulis* bipedalis, erectus, angulatus, pilosus, scaber, superne ramosus. *Folia* subsucculenta, alterna, lineari-lanceolata, acuta, utrinque hirta, scabra, subtus carinata, margine minutimerofo-denticulata, plusquam palmaria, patentia; inferiora inferne attenuata, petiolata; superiora sessilia, inferne latiora, basi rotundata. *Corymbus* terminalis, constanspiciis alternis, conjugatis, bracteatis, secundis, hirtis, apice revolutis. *Bractææ* lanceolatæ, hirtæ, ciliatæ, calycibus paulo longiores. *Flores* subsessiles. *CAL. Perianth.* monophyllum, hirsutum, quinquepartitum: laciniis lineari-lanceolatis, acutis, erectis. *COROLLA* infundibuliformis. *Tubus* cylindricus, longitudine calycis, albido-cærulescens, superne angulatus. *Limbus* pulcherrime cæruleus, extus nitidiusculus, quinquefidus: laciniis ovatis, obtusis, patentibus. *Cingulum* depressum, interruptum, extus ad apicem tubi. *Nectarium*: squamæ 5, oblongæ, cæruleæ, apice obtuso-gibbæ, antice barbatae, margine utrinque albo-hirsutæ, in fauce conniventes. *STAM. Filam.* 5, brevia, alba, in apice tubii. *Antheræ* lineari-trigonæ, fuscæ, incumbenti-erectæ, sub nectario reconditæ. *PISTILL. Germen* superum, quadripartitum, obtusum, viride. *Stylus* cy-

lindricus, albidus, staminibus brevior. *Stigma* subcapitato-obtusum, emarginatum.

PROPR. rec. radic. Odor nullus; *Sapor* mucilaginosus. *Folior. rec. odor* nullus; *sapor* herbaceus, debilis; *masticata* tenera, succulenta, salivam vix tingunt, subinsipida. *Flores* rec. inodori, insipidi, submucilaginosi, salivam cæruleo tingentes masticati, postea obscure amaricantes.

VIRTUS totius: refrigerans, aperiens, oleracea.

USUS. Ardor viscerum, Hypochondriasis.

OBS. *Infusum radicis* sicc. aquotum rubicundum, sapore dulci & grato, instar infusi maltæ; vitriolo martis non alteratur; *folior.* rubrum, sapore herbaceo, vitriolo martis sensim fuscum evadens; *florum* vix ullius saporis.

55. ANCHUSA tinctoria. LINN. *Sp. pl.* 292.

Mat. med. 58.

Anchusa monspeliaca. BAUH. *Hist.* 3. p. 584.

Orcanette. POMET. *Drogu.* 2. p. 90. f. 74.

Radix anchusæ. VALENT. *Simpl.* 226.

Pharm. ALCANNÆ Radix.

Locus. Monspelium, locis ficcis. *Perennis.*

FORMA. sicc. *Radix* conico-cylindrica, purpureo-nigricans, palmaris, inferne sensim attenuata; vestita corticali parte concolore, intra quam fasciculus plurium fibrarum radicum cylindricarum, minorum, parallelarum inclusus est, quarum singulæ cortice proprio purpureo obvelatæ. *Parencyma* ipsarum radicum fibrarum cinereum, siccum, durum, sublingneum, fragiliusculum.

PROPR. *sicc.* Odor nullus. Sapor mucidus.

Masticata corticali parte salivam rubro-brunneo tingit. Chartæ affricata corticalis pars, inquinans est: colore rubro-violaceo; cuti vero fricata, tingit illam colore pulcherrimo sanguineo, optimi instar fuci.

VIRTUS: tinctoria, præcipue pinguibus.

USUS: tinctorius.

OBS. 1. Corticalis pars radicis oleis omnibus, cereæ, axungiis, quadragesima circiter parte illorum ponderis addita, balneoque aquæ digesta, illa sanguineo tingit colore; Spiritum vini etiam tingit, sed colore dilutione, quæ Tinctura spirituosa affuso vitriolo martis subito nigrescit; at aquam difficulter colore inficit, nisi diutius loco tepido digesta fuerit, idque tunc colore dilute rubro. Hæc Tinctura aquosa chartam tingit colore Lilac, & vitriolo martis sensim fusca fit.

OBS. 2. Sæpe sunt qui adulterant radicem Alcannæ, substituta radice Buglossi, quam coquunt in decocto Ligni Brasiliæ rubri, ut colorem mutuetur; sed fraus facile detegitur inspectione oculari ipsius radicis, atque etiam infusione in oleo olivarum, vel alio oleo expresso, quod e radice adulterata rubrum non evadit.

OBS. 3. Alcanna vera, Lawsonia inermis. LINN., nunquam in officinis nostris occurrit, quare nec de illa nobis erit sermo.

56. CYNOGLOSUM offic. LINN. *Sp. pl.* 192.

Mat. med. 60. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

Cynoglossum. DODON. *Pempt.* 53. f. 2.

& 2. BLACKW. *Herb. t.* 249.

Cynoglossum foliis ellipticis lanceolatis, sericeis, caule folioso. HALLER. *Helv.* 260.

Pharm. CYNOGLOSSI Radix, Herba.

Locus. Europa, Oriens, in ruderatis. *Annuum.*

FORMA. rec. Radix majuscula, extus rubro-nigricans; inferne simplex, superne ramosa; *parencymate* albo, subcarnoso; transversaliter secto, centro medullari orbiculato, amplissimo, circumdato annulo subspongioso. *Caulis* subbipedalis, erectus, teretiusculus, sulcato-angulatus, villosus, simpliciusculus, superne ramosus. *Rami* breviusculi, paniculati, stricti, villosi. *Folia* sparsa, frequentia, utrinque pubescentia, mollia, binervia, acuta; inferiora petiolata, lanceolata; superiora sessilia, linearia. *Racemi* in ramulis, floriferi subrotundi, secundi; fructiferi foliosi, longius pedunculati. *CAL. Perianth.* quinquepartitum: foliolis ovali-linearibus, obtusiusculis, villosis, erectis. *COROL.* monopetala, infundibuliformis. *Tubus* cylindricus, crassus, pallidus, striatus, calyce duplo brevior. *Limbus* concavus, sordide purpureus, quinquefidus: laciniis obovatis, obtuso-rotundatis, calyce vix longioribus. *Nectarium:* squamæ 5, purpureæ, antice concaviusculæ, vertice gibbæ, obtusæ, margini tubi insertæ, limbo duplo breviores, conniventes. *Faux* corollæ perforata. *STAM. Filam.* 5, brevia, margini Tubi inserta. *Antheræ* cordato-trigonæ, sub squamis nectareis reconditæ. *PIST.* viride. *Germen* glabrum, quadripartitum: lobis globosis. *Stylus* pyramidalis, tetragonus, longitudine tubi corollæ. *Stigma* obtusum, emarginatum.

PROPR. recent. Rad. Olor foetido-hircinus. *Sapor* subdulcescens, hircinus. *Herbæ* &

Florum odor fœtido-narcoticus. *Sapor* herba-
ceus, aquosus, subhircinus. *Siccata radix*
sapore mucilaginoso, dulcescenti-fatuo; herba
exficcata debilior.

VIRTUS: antispasmodica.

USUS. Tuffis.

OBS. *Infusum aquosum radice* rubrum; vitriolo
martis fuscum; *herbæ* confimile.

57. PULMONARIA offic. LINN. *Sp. pl.* 294.

Mat. med. 62. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.

Symphytum maculos. DOD. *Pempt.* 235.

Pulmonaria macul. BLACKW. *Herb. t.* 376.

Pulmonaria vulgaris maculoso folio. CLUS.

Hist. 2. p. 269.

Maculosa Pulmonaria. LOBEL. *Hist.* 327.

Pharm. PULMONARIÆ Herba.

Locus. Europa, in nemoribus; vernalis.

Perennis.

FORMA. rec. *Caules* plures ex una radice,
erecti, angulati: angulis e foliis decurrentibus,
spithamæi vel ultra, scabri, simplices. *Folia*
alterna, ovato-oblonga, acuta, ciliata, sca-
brida: pilis brevissimis; bipollicaria, integerrima,
subtus cinerea; radicalia petiolata, paulo
majora, caulina sessilia, decurrentia. *Corymbus*
florum terminalis, sessilis, nutans, gracilis,
bifidus, floribus brevius pedunculatis. *CAL.*
Perianth. monophyllum, cylindrico-campa-
nulatum, quinquangulatum, scabrum: punctis
elevatis piliferis; quinquefidum: laciniis lanceo-
latis, acutis, erectis, æqualibus. *COROLLA*

monopetala, infundibuliformis. *Tubus* albidus, cylindricus, longitudine calycis, angulatus, basi paullulum incrassatus. *Limbus* dilute purpureus, campanulatus, nervis & venulis albidis pictus, quinquefidus: laciniis ovatis, obtuso-rotundatis, erectis. *Faux* barbata. *STAM. Filam.* 5, subulata, tubo adnata, superne libera, brevia, sub barba faucis, alba. *Anth.* oblongæ, trigonæ, erectæ, in fauce conniventes. *PISTILL. Germen* superum, viride, quadripartitum: lobis ovatis, obtusis; cinctum perichætio e squamis 4, subcarnosis, albidis, concaviusculis, ovatis, obtusis, singulis singulum germen fulcientibus, illiusque longitudine. *Stylus* cylindricus, albidus, staminibus brevior. *Stigma* capitatum, emarginatum.

PROPR. Odor nullus. Sapor herbaceus, debilis. *Recens* submucilaginosâ.

VIRTUS: oleracea, adstringens, vulneraria.

USUS. Hæmoptysis.

OBS. 1. *Infusum* aquosum herbacei saporis, tenue; ex vitriolo martis momento nigrescit.

OBS. 2. Ex observatione GMELINI (*), Pulmonaria dat cineris septimam sui ponderis partem, albi; lixivio peracri; sale lixivioso acido maritato, indeque cum Spiritu vitrioli parum effervescente.

58. SYMPHYTUM officin. LINN. *Sp. pl.* 295.

Mat. med. 62. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1,

Symphytum magnum. DOD, *Pempt.* 234.

Symphytum Alum. LOBEL. *Hist.* 325.

Symphytum. BLACKW. *Herb. t.* 252.

(*) *Commentar. Petropolit. vol. 5. p.* 282.

Pharm. CONSOLIDÆ MAJORIS

Radix, Herba, Flores.

Locus. Europa, in umbrosis humidis. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix adulta magna, extus nigricans, ramosa: ramis cylindricis; *parenchymate* albo, carnosio; transversaliter secto, centro medullari orbiculato, amplo, obsolete stellato, punctis adsperfo. *Caulis* simplex, erectus, teres; subangulatus, scaber: pube rigida, recurva; subbipedalis. *Folia* alterna, petiolata, ovato-lanceolata, acuta, spithamæa, rugosa, villososcabra, ciliata, patentia. *Petioli* supra concavi, subtus convexo-carinati, marginati: margine foliaceo, in caulem utrinque decurrente. *Corymbus* terminalis, cernuus, foliosus, villososcaber, compositus e cymis alternis, nutantibus, axillaribus e foliis corymbi. *CAL. Perianth.* monophyllum, villosum, profunde quinquefidum: laciniis lanceolatis, acutis, carinatis, erectis. *COROLLA* infundibuliformis, alba, decidua. *Tubus* crassus, longitudine calycis, apice extus notatus punctis 5, depressis. *Limbus* ovatus, e tubo sensim ampliato, minutim quinquefidus: laciniis brevibus, obtusorotundatis, revolutis. *Faux* clausa: squamis nectareis 5, lanceolatis, acutis, albis, margine utrinque ferrulatis: ferraturis crystallino-splendentibus; conniventibus, corolla brevioribus. *STAM. Filam.* 5, lanceolata, alba, breviuscula. *Anth.* oblongæ, apice & basi bifidæ, albæ, erectæ, sub squamis nectareis occultatæ. *PIST.*

Germen quadripartitum : lobis subrotundis , obtusis , viridibus. *Stylus* subulatus , albus , inter lobos germinis surgens , corolla paulo longior. *Stigma* obtusum , exsertum.

PROPR. *Radix recens* subdulcescenti-insipida , succo tenaci , glutinoso abundans ; fere magis glutinosa quam radix *Althææ* ; *masficata* comminuitur , sed sub masticatione glutinosum copiose extrahitur ; *siccata* (in taleolas longitudinales secta) duriuscula , fragilis , subinsipida ; *masficata* pariter mucilaginoso ; *Odor* nullus. *Herbæ recent.* odor debilis ; *sapor* herbaceus ; *masficata* submucilaginoso.

VIRTUS : obtundens , adstringens.

USUS. Hæmoptysis , Diarrhœa , Dysenteria , Ulcus vesicæ.

OBS *Decoctum* radicis obscure rubrum , spissum , mucilaginosum , sapore amaricante , odore subaromatico subnauseoso ; vitriolo martis affuso nigrescit & coagulatur. *Iussum* radicis , digestionem paratum , decocto consimile. Pulvis radicis , cum aqua coctus , & per linteum expessus , pulchrum colorem kermesinum dat ; *HELLOT.* Certe *Extractum* radicis rubrum idem est , quod *Sanguinem Symphyti* vocat *QUERCETANUS*.

59. BORAGO officinalis. LINN. *Sp. pl.* 297.

Mat. med. 63. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3.

BLACKW. *Herb. t.* 36.

Borago. LUDW. *Æt. p.* 2. t. 3.

Boragos. Bugloss. verum. DOD. *Pempt.* 625.

Pharm. BORAGINIS Herba , Flores.

Locus. Europa australis , Oriens. *Annua.*

FORMA. rec. *Caulis* teres , carnosus-succosus

lentus, erectus, undique sulcato-angulatus: angulis e foliis decurrentibus, parvis; pubescens, hispidus: pilis subulatis, rigidiusculis, subpungentibus, ortis e basi tuberculata, subrotunda; bipedalis vel ultra, ramosus, diffusus. *Rami* alterni, teretes, striati, hispidi. *Folia* alterna, ad ramosa sita, ovato-oblonga, obtusa, patentia, sessilia, amplexicaulia, subdecurrentia, supra viridia, subtus glauca, utrinque hispidoscabra, venoso-rugosa; inferiora spatulata, spithamæa. *Corymbus* terminalis, foliosus, bifidus, simplex, hispidus, secundus, nutans. *CAL. Perianth.* monophyllum, hispidum, purpurascens, quinquepartitum: laciniis lineari-lanceolatis, acutiusculis, subæqualibus, erectis. *COROL.* violacea, rotata, longitudine calycis, quinquepartita: laciniis lanceolatis, acutis, plano-patentibus, subæqualibus. *Nectarium:* squamæ 5, ovatæ, obtusæ, emarginatæ, subcarnosæ, albidæ, basi ad singulam laciniam corollæ singulæ; squamæ aliæ 5, lineares, obtusæ, cæruleæ, planæ, filamentis singulis prope antheram extus impositæ singulæ, antheris breviores, erectæ. *STAM. Filam.* 5, cernosa, brevia, albida, turbinato-trigona, extus convexa, antice gibba, latere utrinque superne marginata, erecta, nectario corollæ paulo longiora, apice nectariferæ & antheriferæ simul. *Anth.* lanceolata, acutæ, utrinque carinata, erectæ, convergentes, fusco-brunnæ. *PIST.* *Germen* superum, quadripartitum, obtusum,

viride, glabrum. *Stylus* cylindricus, albidus, staminum longitudine. *Stigma* truncatum.

PROPR. rec. Odor debilis. Sapor herbaceus, aqueus, subcucumerinus. *Masticata* folia tenera, succulenta. *Siccata.* sapor herbaceus.

VIRTUS: refrigerans, oleracea.

USUS. Arbor viscerum.

OBS. 1. *Infusum* aquosum tenue, rubicundum; fortius saturate rubrum; vitriolo martis fuscum.

OBS. 2. Folia incisa carbonibus candentibus inspersa, non accenduntur, sed fremunt & scintillant lucide, cum specie fulgurationis, ad modum Nitri. E succo expresso sive decocto, præsertim si alcali vel calce viva maritetur, verum Nitrum extraxerunt viri clariss. BOUL-DUC & MARGGRAF.

60. PRIMULA veris officinalis. LINN. *Sp. pl.* 204. *Mat. med.* 64. KNIPH. *Bot. or. cent.* 2. & 3.

Paralysis. BLACKW. *Herb. t.* 226.

Primula veris flore flavo elatior. CLUS. *Hist.* 2. p. 302.

Primula pratensis. LOBEL. *Hist.* 305.

Pharm. PRIMULÆ VERIS Radix, Herba, Flores.

Locus. Europa, in pratis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix subcylindrica, descendens, tuberculis frequentibus undique echinata, fibris filiformibus, sparsis, glabris, albis, longiusculis instructa. *Vaginæ* radicales, membranaceæ, oblongæ. *Scapus* radicalis, albido-cinereus, simplicissimus, spithamæus, foliis duplo longior, erectus, teres, pubescens, nu-

dus. *Folia* cuncta radicalia, petiolata, ovato-oblonga, obtusa, rugosa, crenata, glabriuscula, subtus cinerea, minutim tomentosa, in petiolum decurrentia, venosa; venis elevatis, dichotomis. *Petioli* triquetri, albidi. *Umbella* florum terminalis, nutans, albido-cinerea, pubescens, simplex. *Involucrum* parvum, polyphyllum, foliolis lineari-lanceolatis, concavis, acutis, inæqualibus. *Flores* pedunculati, inæquales tempore. *CAL. Perianthium* monophyllum, pubescens, laxum, turbinato-campulatum, plicato-quinquangulatum, quinquefidum, acutum. *COROLLA* lutea, monopetala, hypocrateriformis. *Tubus* cylindricus, longitudine calycis, in medio geniculatus, superne obsolete pentagonus. *Limbus* plano-concavus, interne maculis 5, ovatis, subfuscis inferne notatus; quinquefidus: laciniis obcordatis, pagina interiore undique striatis. *Margo* faucis notatus punctis decem, in figuram circuli dispositis. *STAM. Filam.* 5, brevissima, æqualia, simplici serie intra tubum collocata. *Antheræ* oblongæ, trigonæ, inclusæ. *PIST. Germen* superum, globosum, glabrum. *Stylus* cylindricus, inferne pubescens, longitudine tubi corollæ. *Stigma* capitatum, subexsertum.

PROPR. rec. Radicis odor fragrans, anisum redolens; *sapor* debiliter anisatus, leniter stypticus, tandem amaricans cum aciditate; *Foliorum* sapor herbaceus. *Florum* odor gratissimus, submellitus; *sapor* debilis, leviter dulcescens;

masticati comminuuntur, saliva lutea; *siccati* flores vix odorati, insipidi.

VIRTUS: *Radic.* sternutatoria; *Folior.* gleracea; *Florum* leniter restringens.

USUS. *Flor.* Rheumatismus.

OBS. 1. Flores a calycibus debent bene esse mundati, celeriter siccati & loco sicco servati, ne palleſcant. Apud exteros quosdam *Flores Paralyſeos* audiunt.

OBS. 2. *Infusum* aquosum fiorum colore aureo est, gratissimum, ului diætetico aptum, & in doloribus rheumaticis sæpe bonum; vitriolo martis mox purpurascit.

OBS. 3. *Potum* fermentatum, lapidum, effervescentem, aëre fixo abundantem, in calore æstivo refocillantem; ex melle & hisce floribus recentibus per fermentationem parare norunt mulierculæ nostrates.

61. CYCLAMEN europæum. LINN. *Sp. pl.* 207. *Mat. med.* 65. KNIPH. *Bot. or. cent.* 3. MILL. *Figur. t.* 225.

Artanita Cyclamen. BLACKW. *Herb. t.* 247.

Cyclamen orbiculare. DOD. *Pempt.* 335.

Cyclamen LOBEL. *Icon.* 604. 605. CAUSE. *Hoven. t.* 26. *f.* 2. MERIAN. *Eruc. ort.* p. 45. *t.* 200.

Cyclaminus. CAMER. *Epit.* 357.

Varkensbrood. MUNTING. *Aardgewass.* p. 532. *t.* 533 - 537.

Pharm. CYCLAMINIS Radix.

Locus. Austria, in locis umbrosis, nemorosis. *Perenne.*

FORMA. Radix recens, instar Rapæ, subrotunda, majuscula, depressa, extus nigricans, basi radicans: fibris filiformibus; *parenchymate* carnoso.

PROPR. recentis: *Odor* nullus. *Sapor* acris, pungens, fervidus, amaricans, ingratus. *Recenter siccata* adhuc acris; *diu servata* fere insipida.

VIRTUS: recent. purgans, draſtica; *affatæ* mitis.

USUS: externus.

OBS. Plurimi auctores ſtatuunt, ſuccum, umbilico illinitum, alvum ducere, atque etiam abortum facere poſſe.

62. *NENYANTHES trifoliata*. LINN. *Sp. pl.*

208. *Mat. med.* 66. OEDER. *Icon.* 542.

Trifolium paludoſum. LOBEL. *Hiſt.* 496.

Trifolium paluſtre. BLACKW. *Herb. t.* 474.

DODON. *Pempt.* 570.

Trifolium fibrinum. TILLANDZ. *Icon.* 257.

Pharmac. *TRIFOLII AQUATICI*

(*Fibrini*) *Herba.*

Locus. Europa, in paludibus. *Perennis.*

FORMA. rec. *Radix* repens, geniculata.

Folia cuncta radicalia, petiolata, ternata:

foliolis ovatis, obtuſis, utrinque glabris, ve-

noſis, margine repandis, bipollicaribus vel

ultra, æqualibus; tenerioribus oblongis. *Petioli*

teretes, ſtriati, baſi vaginati. *Scapus* radicalis,

teres, nudus, glaber, foliis longior, erectus.

Racemus terminalis, nudus. *Flores* peduncu-

lati, ſubterni. *Braçtææ* ovatæ, acutiuſculæ,

pedunculis breviores, concaviuſculæ. *CAL.*

Perianth. monophyllum, glabrum, quinque-

partitum: laciniis lanceolatis, obtuſis, erectis.

COROLL. monopetala, campanulato-infun-

dibuliformis, roseo alba. *Tubus* crassus; calyce longior. *Limbus* quinquepartitus: laciniis lanceolatis, acutiusculis, revolutis, intus barbatis: barba concolore. *STAM. Filam.* 5, subulata, alba, réceptaculo inserta, sed tubi basi adnata, corolla paulo breviora. *Anth.* exsertæ, purpureæ, lineares, sagittatæ, incurvæ. *PIST. Germen* superum, ovatum. *Stylus* cylindricus, staminibus duplo brevior. *Stigma* capitato-truncatum, quasi ex lobulis conglomeratum.

PROPR. rec. & sicc. Odor nullus. Sapor amarissimus.

VIRTUS: antiscorbutica, tonica, anthelminthica, diuretica, emmenagoga, subecccoprotica.

USUS. Scorbutus, Leucophlegmatia, Arthritis, Rheumatismus, Cacoëthes.

OBS. 1. Oves tabidæ, in paludibus, hacce herba abundantibus, pastæ, brevi sanantur. TANCREDUS ROBINSON.

OBS. 2. *Infusum* aquosum foliorum amarissimum, a vitriolo martis subito nigrescit. Herbæ libræ 4 dant Extr. aquosi circiter unc. 6. *Tinctura* spiritiuosa etiam intensius amara.

OBS. 3. De Trifolio aquatico bene scripsit JO. FRANCUS (*). Plurimis casibus & observationibus utilitatem ejus comprobat in cephalæis periodicis, scorbuto, otalgia, asthmate, empyemate, febribus intermittentibus protractis, obstructione mensium, palpitatione cordis, ictero, spasms abdominis, cachexia, hydrope, arthritide vaga, hypochondriasi. Propinat infusum, cum vino, cerevisia, sive aqua paratum, vel in Essentia. Sæpe

---

(*) *Trifolii fibrini historia, selectis observationibus & perspicuis exemplis illustrata.* Francof. 1701.

præmittit emetica. Nimis largam dosim vidit raucedinem vel dyspnoeam initio induxisse, quæ tamen mox disparuit, simulac dosis imminuta fuit. Externe contra serpigines, tineas, ichores, pediculos capitis, impetigines & scabiem, laudat lavacrum ex Trifolio. Ad fistulas & ulcera succum Trifolii multum juvare ait, ut bonum absterforium; sub usu succi locus affectus sæpe intumuit, sæpe inflammatus fuit, sed brevi cessavit hoc symptoma. In Scorbuto dicit medelam attulisse Trifolium, ubi Cochlearia fefellit. Ceterum noxium gravidis, hæmorrhagiis obnoxiiis & tabidis fuisse deprehendit. Ego ex Infuso præclara expertus sum in arthritide, febribus autumnali & asthma.

63. LYSIMACHIA nummul. LINN. *Sp. pl.* 211.

Mat. med. 67. KNIPH. *Bot. or. cent.* 8.

Nummularia major. ZANNICH. *Venez.* 297.

DODON. *Pempt.* 590. CAMER. *Epit.* 755.

Pharm. NUMMULARIÆ Herba.

Locus. Europa, locis subhumidis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix descendens fibris plurimis, simplicibus, fibrillosis. *Caules* plures ex una radice, procumbentes, terræ adpressi, longius extensi, pedales vel ultra, glabri geniculati; inferne simplices, teretes, alternatim opposite canaliculati; superne tetragoni: angulis acutis; versus apicem ramosi: ramis oppositis, teretibus, utrinque canaliculatis. *Folia* ad genicula, alternatim opposita, petiolata, ovato-orbiculata, obtusa, utrinque glabra, punctis obsolete adspersa, venosa, supra obscure viridia, erecta; caulina subpollicaria; ramea minima. *Flores* axillares e foliis, pedunculati, erecti: pedunculis subangulatis, glabris, foliis

longioribus, unifloris. *CAL. Perianth.* pentaphyllum: foliolis cordatis, acutis, obsolete punctatis, glabris, subtus concaviusculis, minutim carinatis, erectis. *COROLLA* lutea. *Petala* 5, oblonga, acuta, sessilia, patentia; tria æqualia; 2 paulo majora. *STAM.* lutea. *Filam.* 5, subulata, pubescentia, erecta, corollæ breviora, basi petalorum inserta. *Antheræ* cordatæ, acutæ, erectæ. *PIST. Germen* subrotundum, obtusum. *Stylus* cylindricus, glaber, longitudine Staminum. *Stigma* truncatum.

PROPR. rec. *Odor* nullus. *Sapor* acidulus.

VIRTUS: vulneraria, restringens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum herbæ recent. limpidiusculum, acidulato-substypticum; vitriolo martis nigrofuscum.

64. SPIGELIA marilandica. LINN. *Mantiss.* 2.

p. 338. *

Periclymeni virginiani flore coccineo planta marilandica, spica erecta, foliis conjugatis. CATESB. *Carol.* 2. p. 78. t. 78.

Xivhtotongui seu herba calida Totopocensi.

HERNAND. *Mexic.* 202.

Pharm. SPIGELIÆ Herba.

Locus. America septentrionalis. *Perennis.*

FORMA. *Radix* fibrosa. *Caulis* herbaceus, erectus, glaber, teretiusculus, obsolete tetragonus, simplex, dodrantalis vel ultra. *Folia* opposita, distantia, sessilia, ovato-oblonga, acuta, bipollicaria, utrinque glabra, erecta, supra

supra viridia, subtus glauca, nervis a costa alternis. *Stipulæ* nullæ, verum *margo* inter folia ciliatus, ut & anguli caulis ad folia ciliati. *Spicæ* conjugatæ, terminales, subsessiles, secundæ, nudæ, glabræ, erectæ, digitales: rachi striato-fulcata. *Bractææ* parvæ, subulatæ. *CAL. Perianth.* quinquepartitum: laciniis lineari-subulatis, acutis, longiusculis, æqualibus, glabris, erectis. *Corolla* monopetala, rubicunda, clavata, h. e. inferne cylindrica, superne incrassata, subquingularis, calyce multo longior, pollicaris vel ultra; *limbo* contracto, quinquefido: laciniis lanceolatis, acutis, patentibus; quarum 2 inferiores paulo minores. *STAM. Filam.* 5, in fauce corollæ, corollæ concolora. *Antheræ* lineari-hastatæ, obtusiusculæ, albæ, conniventes, subexstantes. *PIST. Germen* superum, ovatum, parvum. *Stylus* teres, inferne uni articulus: articulo cylindrico, discolore; parte superiore facile decidua; corolla longior, superne pubescens. *Stigma* obtusum.

PROPR. *Odor & Sapor* exacte uti odor vasis lignei ex aqua corrupta.

VIRTUS: narcotica, soporosa anthelmintica, pupillæ dilatationem efficiens in nimia dosi sumta.

USUS. Lumbrici, Convulsiones.

OBS. 1. *Infusum* aquosum saturatum rubrum, subpissiusculum, *odore* narcotico, *sapore* consimili; vitriolo martis injecto nil variat.

OBS. 2. Dosis adultis herbæ drachm. 2, in infuso, bis de die. Largior dosis, initio data, sæpe discrimen

minatur. Vidi puellam 10 annorum graviter dormientem e Spigelia, nimia dosi sumpta: namque illa, e Spigelixæ unc. 2, in aquæ font. libr. 2, ad remanentiam libræ 1 coctis, hauserat prima vice Decocti unc. 2, dein unc. 1 quavis sexta hora; post 36 horas illam inveni soporose dormientem, cum palpebris ita relaxatis, ut infra orbitam oculi longius penderent, digitorum ope elevandæ, pupilla valde dilatata; quæ vero symptomata sponte sensim evanescebant, quando somnus remittebat. Convulsiones violentas ope Spigelixæ curatas vidi, etsi vermes non visi discessisse. Hanc Spigeliã frequentissime præscripsi, sed vim ejus purgantem (qualem statuunt quidam), nunquam comperi.

OBS. 3. Per JOHN LINNING, medicum in Carolina australi, Europæis primum innotuit Spigelixæ hujus vis anthelminthica, quæ arcanum antea fuerat barbarorum in illa regione. Planta nunc Anglis cognita est sub nomine *Indian Pink*. Cl. LINNING (*) laudat imprimis radicem, in forma pulveris, dosi gran. 12 infantibus triennibus, vel in infuso, dosi scr. 1, quæ dosis mane & vespere repetenda per nonnullos dies.

OBS. 4. Spigelia anthelmia, BROWN. *Jamaic. t.* 37. f. 3, in nostris officinis non prostat. Hanc aiunt debiliorem esse præcedenti.

65. CONVULVULUS Scammonia. LINN.

Sp. pl. 228. *Mat. med.* 82.

Convulvulus foliis sagittatis, postice truncatis, pedunculis bifloris. RUSSEL. in *Medical Observat. and inquir.* vol. 2. p. 23. t. 2. f. A-F.

Scammonium. DODON. *Pempt.* 387.

Convulvulus syriacus, Scammonia Syriaca.

MORIS. *Hist.* 2. p. 12. f. 2. t. 3. f. 5.

MILLER. *Figur.* p. 68. t. 202.

(*) *Ess. and observat. phys. and litterar.* v. 1. art. 14. p. 386.

Pharm. SCAMMONIUM CRUDUM.

Locus. Oriens, in montibus, ex Antiochia ad montem Libanum, in monte Tauro, in tota Syria, alibique. *Perennis.*

FORMA. Gummi-resina in frustis, fusca, levis, friabilis: fracturis nitidiusculis.

PROPR. Odor fœtidiusculus. Sapor subviridolius, nauseosus. *Masticata* hæc gummi-resina in ore difficulter solubilis, emollitur & adhæret dentibus, sæpe arenosa. Solvitur in aqua pura: solutione lactescente, subviridescente: lactescit etiam frictione digiti humidi. Resinosa pars solvitur in Spiritu vini: tinctura limpida.

VIRTUS: purgans, heroica, dosi gran. 5-10-15.

USUS. Morbi chronici.

OBS. 1. E Scammonii boni unc. 48, ope Spiritus rectificati, per extractionem obtinentur Resinæ siccæ & friabilis circiter unc. 22; residuum vero, in aqua coctum, largitur Extr. aquos. unc. 5. Hæc resina Scammonii, pari modo ac Resina Jalapæ, stimulat & purgat eadem dosi.

OBS. 2. Fœtidissima excrementa a Scammonio observavit L. B. VAN SWIETEN.

OBS. 3. *Diagrydium* infida est præparatio, quæ ideo rejicienda.

OBS. 4. Scammonium Aleppinum purum, in solo natali, ruri colligitur a rusticis, ineunte mense Junio, unde fertur in urbem Aleppo, ibique a Judæis emitur, & plerumque adulteratur heterogeneis immixtis. Colligitur, abrasa terra & radice oblique secta, supposito vasculo, in quo liquor lacteus defluens excipitur, singula radice non ultra paucas drachmas succi largiente. Hic succus, in aëre aperto sponte inspissatus, Scammonium

audit. Herba plantæ siccata minime purgat, ut observavit Cl. RUSSEL. Optimum Scammonium provenit ex Marasch, quatrduo itinere ab Aleppo urbe distante; inde affertur in urbem, pellibus parvulis inclusum, unde postea Londinum & Massiliam a mercatoribus Anglis & Gallis transmittitur. FR. HASSELQUIST.

OBS. 5. Tentare mereret, annon Convolvulus Scipium LINN. Scammonium etiam sifteret; certe succum præparatum Convolvuli vulgaris huic scopo convenire prædicat PH. MILLER.

66. CONVOLVULUS Turpethum. LINN.

Sp. pl. 221. *Mat. med.* 84.

Convolvulus indicus alatus maximus, foliis Ibisco nonnihil similibus angulosis. HERMANN. *Lugd. Bat.* p. 177. t. 178. & 179. *Pharm.* TURPETHI Radix.

Locus. Malabaria, Ceylona, locis opacis, humidis, ad fossarum margines. *Perennis.*

FORMA. Radix recens longissima, cylindrica, flexuosa, ramosa, extus fusca, succo lacteo turgida; HERMANNUS. *Siccata* vero, qualis in officinis occurrit, secta in frustra digitalia, teretia, subfragilia, corticali parte cinereo-fuscescente, *parencymate*, transversim secto, poris plurimis pertuso.

PROPRIET. recens. Sapor subdulcis, deinpungitivus, nauseosus; HERMANNUS. *Sicc.* odor nullus; sapor debilis, subnauseosus.

VIRT. purgans, hydragoga, dosi scr. 1-dr. $\frac{1}{2}$.

USUS. Morbi chronici.

OBS. Radicis Turpethi unc. 8, cum Spiritu vini extractæ, dant Resinæ circiter drachm. 5, quæ eodem modo parique dosi purgat ac Resina Jalapæ.

67. CONVOLVULUS Soldanella LINN. *Sp. pl.* 226. *Mat. med.* 82. KNIPHOF. *Bot. orig. cent.* 6.

Convolvulus maritimus rotundifolius. ZANNICH. *Venez.* t. 6.

Soldanella, Brassica marina. LOBEL. *Hist.* 329.

Soldanella. DODON. *Pempt.* 392.

Soldanella vulgaris sive Volubilis marina. PARKINS. *Theatr.* 262.

Pharm. SOLDANELLÆ Herba.

Locus. Italia, Gallia, Zelandia, Flandria, Anglia, in littoribus. *Perennis.*

FORMA. Caulis herbaceus, procumbens, inferne repens, glaber, angulatus, sæpius longius extensus. *Folia* subcarnosa, alterna, longius petiolata, reniformi-cordata, obtusa cum mucrone parvo, utrinque glabra, nervoso-venosa, pollicaria. *Pedunculi* axillares, solitarii, uniflori, foliis longiores. *Flores* majusculi, purpurascens.

PROPR. *Recens* lactescens. *Odor* nullus. *Sapor* amarus, acris. *Siccatae Sapor* acriusculus. *Masticata* mordet in faucibus, vix amaricans.

VIRTUS: purgans, hydragoga, dosi scrup. 1 drachm. $\frac{1}{2}$, sed in infuso drachm. 1-2.

USUS. Hydrops.

68. CONVOLVULUS (Mechoacanna) caule volubili, foliis cordatis, fructibus maximis tomentosis.

Convolvulus americanus Mechoacan dictus.
LINN. *Mat. med.* 83.

Mechoacanna vera sativa. MUNTING. *Aardgewass.* p. 764. * t. 763.

Tacvache seu radix Michuacanica. HER-
NAND. *Mexic.* 164.

Bryonia alba Peruana sive Mechoacanna,
PARKINS. *Theatr.* 179.

Peruviana Mechoacæ provinciæ planta
Bryoniæ similis. LOBEL. *Hist.* 345.

Pharm. MECHOACANNÆ Radix.

Locus. America media, Mexico.

FORMA. Radix magna, carnosæ, recens
lactescens, alba. *Siccata* in taleolas scissa leves,
extus pallide cinereas, *parencymate* albo, fra-
gili, friabili.

PROPR. Inodora, subinsipida. *Masticata*
primum leviter dulcescens, deinde acriuscula,
subnauseosa.

VIRTUS: laxans, hydragoga lenta, dosi
1 drachm. $\frac{1}{2}$.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum insipidum, cerevisiæ instar
clarum; a vitriolo martis non demutatur. Per decoctio-
nem vim purgantem perdit radix. Cum spiritu vini di-
gesta, parum resinæ dat.

69. MIRABILIS dichotoma. LINN. *Sp. pl.* 252.

Admirabilis Jasmini rosa. CLUS. *Hist.* 2. p. 90.

Jalapa officinarum. MARTYN. *Centur.* 1. t. 1.

Mechoacanna nigricans sive Jalapium. PAR-
KINS. *Theatr.* 180.

Pharm. JALAPÆ Radix.

Locus. America media, Mexico. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix. carnosa, majuscula, ovali-oblonga, extus nigricans, rugosa; *parenchymate* fusco-cinereo; post sectionem transversalem notato circulis nigricantibus concentricis, centro variegato maculis oblongis, pariter nigricantibus. *Siccata*, prout in pharmacopoliis occurrit, in taleolas transversales scissa, solida, ponderosa, sectione transversali eodem modo picta ac in recente. Ceterum variat communiter in nostris officinis, ut nunc magis pallida, nunc prorsus nigrescens obveniat; præstantissima censetur quæ maxime resinosa.

PROPR. sicc. Odor debilissimus. Sapor acriusculus, diutius inhærens, haud ingratus. *Masticata* & deglutita pungit in faucibus. Quando contunditur, pulvis in auram adscendens valde titillat in naso & faucibus, atque irritat adusque sternutationem. Jalapæ frustum in candelæ flamma accenditur, & resina ejus funditur; sed simulac flammam removeris, extinguitur, fumat: fumo graveolente.

VIRTUS: purgans hydragoga, dosi gran. ʒ 15 scrup. ʒ 1 drachm. ʒ 1.

USUS, Vermes.

OBS. 1. Particulis suis acribus, quibus sternutationem excitat Jalapa, alias etiam intestina irritat, atque sic purgat. Hinc noxia in ardore viscerum, febribus inflammatoriis, diarrhoeis; hinc, uti WEPFERUS observavit, nimia dosi sumpta, sæpe intestina inflamat; hinc denique convulsionem apud sensibiliores ab ejus esu, ut

monstrant exempla a cl. P. C. ABILDGAARD adducta(*).

OBS. 2. Radix Jalapæ, cum spiritu vini rectificato digesta, tincturæ tertia parte, in baln. mar. abstracta, & deinde cum aqua frigida præcipitata, *Resinam* Jalapæ sistit. E radicis libr. 10 obtinentur Resinæ uncie 16. Hæc, nuperrime per aquam præcipitata, tenax est, fere ut Terebinthina; siccata vero dura & friabilis. Ceterum resina hæc calidum est purgans stimulan, sæpe quoque tormina excitans; dosi gran. 2-5-10. Contra ea *Extractum* aquosum satis mite est, & præstans laxans, dosi gr. 15 scrup. 1 drachm. $\frac{1}{2}$.

OBS. 3. De genere plantæ, ex qua Jalapæ Radix sumitur, inter Botánicos non convenit. Ill. VON LINNÉ Mirabilem Jalapam olim statuit, sed postea PH. MILLERUM secutus id correxit, & Convolvulum Jalapam reposuit. Ego, effectus visendi causa, radicem Mirabilis Jalapæ recentem siccata ad scrup. 1 vel drachm. $\frac{1}{2}$. propinavi, sed non purgavit; dedi etiam æquam dosim Mirabilis longifloræ, sed nec ea purgavit. Verum radix Mirabilis dichotomæ satis bene purgat, quemadmodum etiam simillima est Jalapæ veræ exoticæ.

OBS. 4. De Jalapa scripsit, & quidem diffuse, C. F. PAULLINI(**), purus compilator, cujus ergo liber, 417 paginis constans, parum frugifer est, utpote maximam partem conflatus ex meris præparatis Jalapæ atque formulis; hæc vero, quatenus Jalapa cum multis aliis rebus longa serie combinatur, nihil certi evincunt. Interim ejus usum commendat auctor in plerisque morbis; ast dissuadet apud hypochondriacos. Decoctum Jalapæ aquosum nihil valere dicit.

70. LONICERA caule procumbente repente,
foliis obverse ovatis acutis scabris. LINN.
Mat. med. 69.

(*) *Collecian. Societ. med. Hafniens.* vol. I. p. 234.

(**) *De Jalapa liber singularis.* Francof. ad Moen. 1700.

Ipecacuanha. Pis. *Brasil.* 202. MARGGR.

Brasil. 27.

Ipecacuanha *Brafilienfis* radice emetica.

PETIV. *Gazophyl.* t. 59 f. 9.

Pharm. IPECACUANHÆ Radix.

Locus. *Brafilia*, in fylvis humidis. Culturæ impatiens. *Perennis*.

FORMA. *ficc.* Radix cylindrica, digitalis vel ultra, crassitie pennæ anserinæ, cinerea, rursus prorsus flexa, annulis s. rugis torulosis transversalibus, approximatis; *parencymate* resinoso, brunneo; fragili; fibra lignea centrali, longitudinali.

PROPR. *ficc.* Olor graviusculus, subnauseosus. Sapor amaricans, graviusculus; *masticata* radix acriuscula, faucibus inhærens. Inter pulverandum orti circumcirca pulvisculi stimulant in naso & sternutationem cient, pulmonibus etiam molesti.

VIRTUS: emetica, adstringens, alterans, diaphoretica si cum opio jungatur.

USUS. Dysenteria, Diarrhœa, Hæmorrhagia uteri, Tussis convulsiva.

OBS. 1. *Infusum* aquosum leviter amaricans est, & submordens; vitriolo martis fuscecit. *Decoctum* radicis aquosum saturatum, submucilaginosum est, satis amaricans, rubicundum; vitriolo martis statim nigrescit. Sequitur hinc, decoctum vel pulverem Ipecacuanhæ adhiberi oportere, ubi adstringentibus opus, infusum autem ubi iisdem non est locus. *Extractum spirituosum* resinosum, circiter quinta pars ponderis radicis, emeticum, stimulans, *aquosum* vero mite est, subemeticum.

OBS. 2. Ipecacuanha emesin communiter concitat dosi scr. i vel drachm. $\frac{1}{2}$ exhibita. Immo etiam in parca dosi, ad pauca duntaxat grana, sumta, vomitum movet, ut docuit cl. S. PYE (*). Præscribitur ut emeticum, ubi primæ viæ purgandæ, atque præclara præstat in febribus, dysenteria & diarrhœis. Sæpissime vidi, dysenteriam in prima quasi herba præcisam, mature propinata Ipecacuanha, ad drachmam $\frac{1}{2}$. Diarrhœas quoque eadem, dosi restricta atque repetita, compluries curavi; & vero contra infantum diarrhœam, quæ in Suecia mensibus Julii, Aug. & Septembr. sæpe epidemica esse solet, Ipecacuanha admodum mihi profuit. Sed & in aliis morbis saluberrima deprehensa. Sic nob. N. DALBERG (**)
Ipecacuanham, sub parcissima dosi, nempe tertia parte grani, quovis bihorio vel trihorio datam, hæmorrhagias uteri feliciter suppressisse docet. Eadem via plures ego fœminas sanavi, etiam ubi quasdam e protracta hæmorrhagia uteri ferme enervatas deprehenderam; &, quod sæpe miratus sum, curat sic Ipecacuanha sine relapsu, atque adeo agit in hoc morbo ut verum specificum; namque subinde vidi, fœminas, post paucas ejusdem doses, levatas, atque deinceps curatas, etsi tota summa Ipecacuanhæ, ab ipsis sumtæ, vix scrup. i excefferat. Veruntamen idem de aliis non valet hæmorrhagiis. In hæmoptysi nunquam mihi Ipecacuanha successit. Hæmorrhoides nimias eadem semel quidem vidi sufflaminatas fuisse, sed non ita multo post recruduisse. In mictu cruento ter eam frustra præscripsi. Cum Opio conjuncta Ipecacuanha; ad modum cl. DOVER, bonum est alterans, diaphoreticum ac sudoriferum, adeoque in Rheumatismis prodest. Cl. MARK AKENSIDE (***) eandem præstantissimam comperit in asthmate spasmodico, eo quod curam persolverit. Exhibuit vero is grana 3-5 quovis mane, vel etiam gr. 5-10 quovis altero mane. Agit hic ple-

(*) *Medical Observat. and. Inquiries. vol. I. p. 240. seq.*

(**) *K. Vetensk. Acad. handl. vol. 31. p. 316.*

(***) *Medical Transactions, vol. I. p. 96.*

rumque emesi, movet expectorationem, & tollit morbum post 2 vel 3 septimanas.

OBS. 3. Ad Lonicerae genus, cum laudato V. LINNÉ in *Mater. med.* Ipecacuanham officinalem retuli, dum verus character genericus aliquando innotuerit. Ipecacuanha *alba* longe alia est radix, cum officinali non confundenda, quam vide infra sub genere Violæ. Historiam Ipecacuanhæ tradidit cl. SPIELMANN (*).

71. LONICERA Periclymenum. LINN. *Sp. pl.* 247. *Mat. med.* 68.

Caprifolium germanicum. DOD. *Pempt.* 406. *Pharm.* CAPRIFOLII Stipites.

Locus. Europa. *Frutex.*

FORMA. *sicc.* Stipites teretes, pallide cinerascens, glabri, articulati, ramosi: ramis ad articulos alternatim oppositis, confimilibus; vestiti cortice tenui; centro longitudinaliter perforati.

PROPR. *sicc.* Odor nullus. Sapor debilis, leniter amaricans.

VIRTUS: diuretica.

USUS. Rheumatismus.

OBS. Infusum aquosum luteo-rubicundum, colore potus Theæ, odore subnarcotico; sapore consimili, subamaricante; cum vitriolo martis nigrescit.

72. CINCHONA officinalis. LINN. *Sp. pl.* 244. *Mat. med.* 71.

Quinquina. DE LA CONDAMINE. *Mémoire de l'Acad. des Sc.* 1738. p. 226. t. 5. fig. A-E & t. 6. f. K-S.

Cortex Peruvianus vulgo China dictus E.

(*) *Mater. med.* p. 616

ROSÉN *diff. de Cort. peruv. t. 2. BARTHOL. Hist. centur. 5. p. 207. t. 226.*

Gentiana indica fructifera. HOEFER.
Herc. med. l. 6. c. 3.

Cascarilla de Loja. *Hispanis.*

Arbol de la Cascarilla, Corteza vel Cascara de Loxa. *Peruvianis.*

Pharm. CHINCHINÆ (Peruvianus)
Cortex.

Locus. Peruvia, speciatim Loxa, in montibus, (optima Chinchina e monte Cajanuma); in vicinis Rio Bamba, Cuença in Quito, in montibus Jaën. *Arbor excelsa.*

FORMA. Cortex duriusculus, brunneo-rubescens, extus cinerascens, rugosus, sulcis transversalibus interruptis, sæpe lichenibus deformatus, sectus in frusta semidigitalia, convoluta vel concava, fragilis: fractura læviuscula vel fibroso-scabra.

PROPR. Odor mucidus. Sapor amarus, austerus, inhærens.

VIRTUS: antifebrilis, tonica, adstringens, roborans, stomachalis, antiseptica, suppurationem promovens.

USUS. Febres intermittentes, exacerbantes, topicæ; Odontalgia periodica, Gangræna, Scrophulæ, Vermes, Hæmorrhagia uteri, Hæmoptysis, Phthisis, Empyema, Variolæ confluentes, Aphthæ criticae, Atonia, Debilitas senilis, Anorexia, Tussis convulsiva.

OBS. I. Anno 1638 Chinchinæ usus Europæis in-

notuit, ex occasione pertinacis febris intermittentis Comitissæ DEL CHINCHON; tamen integrum effluxit seculum, quo incolæ Peruvix, & speciatim Loxæ, huic remedio adeo non fidi sunt, ut potius idem vituperarint, uti remedium nimis calidum & insalubre, unde etiam factum, ut hoc eximium specificum neglexerint, quantumvis febribus intermittentibus multoties cruciati. Tandem vero ipsi quoque justum huic cortici pretium statuere didicerunt, idque cura JOSEPHI DE JUSSIEU.

OBS. 2. Pulvis Chinchinæ, qui in Anglia paratur, subtilissimus est, neque idem stomacho molestus. Circa pulverationem hujus corticis observandum est, quod primus leviorque pulvis abjiciendus, quippe qui plerumque nonnisi epidermide corticis lichenibusque annexis constat. Resinosa pars difficilius in pulverem conteritur, sed hæc præstantissima merito censetur. Expediit, in optione Chinchinæ, seligere cortices tenuiores, e ramis arboris gracilioribus desumptos, duriores, fragiles: fractura læviuscula, subfuscescente, atomis micantibus conspicua (dum nimirum luci exponuntur); cortices autem molliores, subfriabiles, fractura filamentosa, non approbandi. Qui vero crassi sunt, e trunco vel ramis grandioribus sumti, rejiciendi.

OBS. 3. Chinchina extrahitur menstruo aquoso, vinoso vel spirituoso. *Infusum* aquosum corticis pulverati, *frigide paratum*, tenue est, limpidiusculum, intense amarum; vitriolo martis subito nigrescit, tamen limpidiusculum permanet. Si cortex grosse incisus in aqua frigida infunditur, aquam vix tingit, quæ potius limpidissima, tamen insinul valde amara, evadit. *Infusum calide* apparatus fortius fit, colore & sapore, si præsertim in balneo præparetur, atque rubicundum & clarum fit quamdiu calet, refrigeratum autem opalescit & serum lactis refert; si vero pergit rubere, indicio id est, bonam non fuisse Chinchinam, ideoque jam rejiciendam. Hoc *infusum* cum vitriolo martis statim nigrescit, ac turbidum evadit. *Decoctum* aquosum rubrum est quamdiu calet, at frige factum velut *infusum* lactescit, quiete sub-

fidens, sapore amaro & austero; cum vitriolo martis pariter momento nigrescit. Decocti Chinchinæ (e cort. unc. 2 in aquæ s. q. per horas 3 coctis, colat. lib. 1) guttæ 12, aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$, in qua vitriolum mart. solutum erat, instillatæ, colorem viridi-fusciscentem stiterunt; guttæ vero 20 colorem fuscum; quod si plus decocti addebatur, fusco nigrescebat. FULLERUS observavit corticem, septies in aqua coctum, cum octava vice rursus coqueretur, aquam adhuc amaritie infecisse. *Tinctura* spiritiuosa rubra est, sapore calido, austero; vitriolo martis subito nigrescit. *Extractum* corticis austerum est. Obtinuit e cortice Extracti aquosi circiter unam tertiam partem, spirituosi vero unam quintam partem. Cl. BAUMÉ infusum Chinchinæ frigidum laudibus effert, & statuit, quod aqua frigida valet e cortice extrahere omne quod activum est, atque id experimento comprobatur; etenim corticis uncia 25, cum aqua frigida elixiviatæ, & postea decoctioni subjectæ, non dederunt ultra unc. 1 extracti terrei, subinsipidi, in spiritu vini non solubilis. Generatim dicendum, Chinchinam decoctione protracta debilitari, cum resina ejus, ut recte monuit BAUMÉ, ista operatione admodum decomponatur, & neque in aqua, nec in spiritu vini amplius solubilis fiat, sed ut terra iners rejicienda veniat. Hinc ratio, cur decoctum Chinchinæ saturatum, ex pulveris Chinch. unc. 2 paratum, adeo parum valeat ad sistendum febris quartanæ paroxysmum; hinc etiam ratio, cur extractum Chinchinæ aquosum, vulgari methodo, nempe decoctione protracta in aqua simplici, cum subsequente inspissatione, paratum, debilius & minus efficax sit remedium, quam ipse cortex in substantia, etiamsi aqua ad utrumque portio adhibita sit, id quod omnes practici sæpenumero experiuntur. Idcirco infusum Chinchinæ frigidum, seu potius infusum apparatus ex affusa aqua calida absque ebullitione, omni decocto corticis præstat; atque ideo etiam extractum Chinchinæ methodo potissimum Baumeana parandum est, ea tamen cum differentia, ut ex infuso calido formetur, repetitis affusionibus

aquæ, quoad omne activum fuerit extractum; subsequente evaporatione cauta, leni igniculo, in consistentiam mellis. *Sal* sic dictum *essentiale* Chinchinæ, trituratione corticis protracta in aqua frigida elicatum, extracti species est, sed nimis sumtuosa præparatio, pretio non respondens. Cl. TH. PERCIVAL pulchra experimenta cum Cortice Peruviano instituit (*).

OBS. 4. Si cortex Peruvianus in febribus intermittentibus ex sententia succedat, bene purgandæ antea erunt primæ viæ, & sub apyrexia exhibendus cortex, qui, siquidem bonus & tenuissime pulveratus, dosi drachm. 6 vel 8 febris paroxysmum suspendet, relapsusque postinde præcavebitur, si modo tertia, quinta, septima & nona hebdomade post febrem curatam, drachmæ 2 quotidie sumantur; vel, ut certius deprehendi, præcipue in febribus pertinacibus autumnalibus, si quovis altero, vel quovis tertio die, hæc dosis propinetur, per plures septimanas. Talibus enim in febribus seminium febrile longa intervalla a Chinchina vacua non tolerat, sed sæpe repullulat. In Quartanis autumnalibus etiam expedit corticem acere calidis atque amaris, præcipue Radice Serpentariæ virg. Gentianæ, Zingiberis, alcalinis, quod maxime necessarium inveni, siquidem alias sæpe fallit Cortex. Quodsi corticem fastidiant nec tolerant ægri, juvat illum coquere in aqua, ad pultis consistentiam, ventrique imponere, qua quidem via febres intermittentes crebro curantur. Infantibus sufficiunt pulveris Chinchinæ uncia 2, at adultis uncia 5 imponendæ. Cataplasma hoc per plures dies valere potest, dummodo aqua vel decocto Chinchinæ irroretur, quoties siccatum fuerit. S. PYE (***) pluribus casibus utilitatem hujus cataplasmatum illustrat. Ceterum pulvis corticis dilui etiam poterit aqua simplici, & ut clystima applicari; quod bene retinent ægri. Effectum Chinchinæ in plurimis aliis morbis cum emolumento experti sunt Medici. Sic in decu-

(*) *Philos. Transact.* vol. 57. p. 221. *sequ.*

(**) *Medical Observat. and Inquiries.* vol. 2. p. 245.

bitu humorum , in fistulis , cancro exulcerato , hæmorrhagiis , scorbuto ac rachitide , egregios effectus præstitit. In tussi convulsiva , præmissis emeticis , bono cum successu decoctum corticis propinavimus. Binos ipse ab empyemate Chinchina curavi. Quo magis sputa fœtent , eo certior cura. In phthisi pulmonali sæpe quidem præclara præstat , sæpe autem nihil efficit. Quando aphthæ accesserunt , symptomaticæ in hoc morbo , non evidenter nocuit , nisi sputa suppressisse diceres. Certe ubi sputa in phthisi nimis abundant , cortex indicatur ; si vero cum oppressione pectoris subito diminuantur , cortici non inhærendum. Nullam vidi noxam ex moderata dosi Chinchinæ quotidie sumta in phthisi , etiamsi sanguis , per venam sectam emissus , crusta inflammatoria obductus subinde fuit. Effectum hujus corticis in Scrophulis demonstrarunt viri clariss. J. FORDYCE (*), J. FOTHERGILL (**), & BOND (***) .

OBS. 5. Chinchina nocet in omnibus febribus inflammatoriis , sub initio febrium biliosarum & putridarum , atque in quacunque febre , ubi hypochondria tensa sunt & abdomen durum , atque ubi lingua crassa sordibusque obducta. Generatim nocet semper , ubi cutis arida , pulsus durus ac celer , urina cruda saturataque , & fauces siccæ , atque etiam ubi ardor viscerum est , visceraque obstructa. Ast in progressu febrium biliosarum & putridarum , postquam urina sedimentum posuit linguaque remollita est , plerumque bono cum successu præscribitur. Biliosæ febres autumnales interdum multum frustrant practicos juniores falsa sua remissione , præcipue sub initio morbi ; etenim occurrunt epidemiæ , ubi hæc febres sub larva tertianæ in scenam prodeunt , intervallis lucidis apyrexiam mentientibus ; sed si Chinchina tunc exhibetur , paroxysmus vehementia intenditur , ægrumque sæpe in delirium trahit.

(*) *Medical Obs. and Inquir. vol. 1. p. 184.*

(**) *L. cit. p. 303.*

(***) *L. c. vol. 2. p. 265.*

OBS. 6. Chinchina, etsi admodum styptica est, tamen naturales & criticas evacuationes non videtur sistere. Cl. W. HEBERDEN (*) fœminæ cuidam, altero post partum die, Corticis drachm. 1 quovis trihorio dedit, absque retardatione lochiorum; nec eadem in aliis fœminis hocce cortice suppressa. In variolis confluentibus nunquam salivationem inhibuit, quod sæpius miratus sum.

OBS. 7. Innumeri fere auctores de Chinchina scripserunt, & eorum, quos ego vidi, antiquissimus est GAUDENT. BRUNACUS, Doctor Romanus, qui edidit *Synagma de Cina Cina s. pulvere ad febres*. Venetiis 1661, 8°. Docet is, corticem e regno Peruviano Romam principio allatum a. 1650 a Patribus Jesuitis, & a Cardinale DE LUGO impense promotum. Suadet, ut Corticis drachmæ 2, in vino albo per 3 horas maceratae, sub initio paroxysmi sumantur. Infusum & decoctum rejicit. Formula ista BRUNACI exacte convenit cum illa, quæ in schediasmate Italico, proxime post inventum hunc corticem Romæ publicato, exstat, cujus recensionem dedit TH. BARTHOLINUS a. 1661 (**). Ex ea patet, medicos non dedisse corticem, nisi post febris insultum cum rigore, nec illius usum ante suavisse in tertiana, quam aliquot dierum decursu inveterata esset, in quartana autem nonnisi post elapsos 25 vel 30 dies. Ceterum asserit BARTHOLINUS a. 1653 aliquot hominum millia febribus malignis, quartanis simplicibus ac duplicibus, Romæ grassantibus, cortice liberata fuisse, postquam D. FONSECA ejusdem corticis naturam & indolem propriis experimentis indagaverat, bonumque eumprehenderat, idque suavisse memorati Cardinalis, qui ea tempestate magnam corticis vim, suis sumtibus comparatam, pauperibus liberaliter distribuit. Ne recidiva subsequeretur, pulveris Chinchinæ drachmæ 2, in vino maceratae, bis vel ter exhiberi jussæ, cautumque, ne

(*) *Medical Transact.* vol. I. p. 470.

(**) *Histor. anat. centur. 5. p. 108.*

quidquam ejus prima vice fumeretur, antequam laxans vel clystina quoddam applicatum fuisset.

73. COFFEA arabica. LINN. *Sp. pl.* 245.
Mat. med. 70. KNIPHOF. *Bot. orig.*
centur. 22. BLACKW. *Herbal.* t. 337.

Jasminum arabicum Lauri folio, cujus semen apud nos Coffé dicitur. JUSSIEU. *Mém. de l'Acad. des Sc.* 1723. p. 388. t. 7.

Jasminum arabicum, Castanæ folio, flore albo odoratissimo, cujus fructus Caffé dicitur. TILLI. *Hort. Pis.* p. 37. t. 32.

Evonymo similis ægyptiaca, fructu baccis lauri simili. PLUKEN. *Alm.* 69. t. 272. f. 2.

Kauwa. LE BRUN. *Voy. aux Indes orient.* p. 346. t. 206. f. B.

Caffé. DES MARCH. *Voyag.* t. 3. p. 229.
t. 2. DELA ROQUE. *Arab.* t. 3. cum fig.
BANCROFT. *Guian.* p. m. 25. *

Culinis CAFFÉ Semina.

Locus. Arabia felix; nunc etiam in America calidiore, ubique fere confita. *Arbor.*

FORMA. sicc. Semina ovalia, utrinque obtuso-rotundata, hinc convexa, inde plana, sulco longitudinali, glabriuscula, sæpe arillo maculata, semiunguicularia, cinerascens; *ustulata* fusco-nigricans, subinquinantia.

PROPR. *recenter* siccatur. semin. odor fere fœni; *sapor* gramineus (DU MONT); *siu* vero siccatur. & uti apud nos occurrunt, odor debilissimus, fere acervi fecalis; *sapor* odori congruens, subamaricans. *Ustulata* friabilia, sicca, *odore*

fragrante, grato, penetrante, præcipue si recentissime ustulata sint semina; sapore sicco, amaricante, odori conveniente; masticata salivam fusco tingunt. Inter ustulandum tument & sudant.

VIRTUS ustulat. exsiccans, excitans, stomachalis.

USUS: somniculosis; Cephalalgia consensualis.

OBS. 1. *Decoctum* saturatum seminum Coffeæ crudorum, i. e. nondum ustulatorum & contusorum, fusco-nigrans fit, odore ac sapore radicis Solani tuberosi, sed intensius amaricante. Si hoc aqua pura diluitur, ut infuso Theæ colore respondent, vitriolo martis illico nigrescit; idem etiam cum *infuso* seminum crudorum contingit, sed tunc dilutius nigrescit. *Decoctum* seminum *ustulatorum* fusco-brunneum fit, amarum, fragrans; aqua pura dilutum rubrum; cum vitriolo martis nigrescit. HOUGHTON (*) semina Coffeæ destillavit, atque ex semin. libr. 1 obtinuit phlegmatis unc. 7, olei subempyreumatici unc. 2 $\frac{1}{2}$, capitis mortui unc. 5 $\frac{1}{2}$. Hocce caput mortuum difficillime incineratum fuit.

OBS. 2. Usus Coffeæ nunc temporis ubique fere usuratus, immo & vulgaris est, decoctum nimirum ex seminibus ustulatis. Si post prandium sumitur, concoctionem promovere creditur cibi. Ceterum plurimi tempore matutino decoctum hocce hauriunt, addito cremore lactis atque saccharo, unde alvus sæpe emollitur. Quod cephalalgiae medetur, notissimum est. Novi foeminam, quæ per 20 annos quovis mane evigilavit cum cephalalgia, tantisper ingravescente, dum potum Coffeæ hausisset, ex quo postmodum per totum diem levatam se sensit. Coffeæ vis excitans apud Arabum quosdam evidentissima

(*) *Philos. Transact.* N°. 256. p. 315.

est, qui, siquidem opio & confectioe sua narcotica *Benge* dicta abutuntur, iisque depressi & semisopori evadunt, solo Coffeæ potu eriguntur; D'ARVIEUX (a).

OBS. 3. Potus Coffeæ sæpe nocet illis, qui irritabili systemate nervoso laborant; obest etiam apoplecticis, lethargicis atque hæmorrhagiis obnoxiiis. Non tamen generat sanguinem ipsissimum, uti aiunt multi, errore populari seducti. Vidi sacerdotem, potu Coffeæ eousque abutentem, ut quotidie 10 vel 12, immo subinde 15, vascula ejus plena hauserit; erat vero is macilentus, cholericus, facie subcrocea.

OBS. 4. Coffeæ arbor primum in Americam, & quidem Surinamum, introducta est ab Hollandis; anno vero 1718 Galli quidam transfugæ baccas nonnullas Coffeæ furtim secum apportarunt Cayennam, unde postmodum in Martinicam ceterasque insulas Antillas sensim migravit hæc arbor; BARRERE (b). In Europa increbuerunt semina Coffeæ mediante circiter seculo XVII. In Italia a. 1615 potus Coffeæ incognitus fuit; DELIA VALLE (c). Nec ante a. 1640 multum usitatus in Massilia, quæ urbs ipsum a primo usurpasse videtur; DU MONT (d). Postinde in Angliam introductus a. 1652, ubi, Londini puta, paulo post prima potus Coffeæ taberna visa est; HOUGHTON (e). Anno demum 1661 usum ejusdem ibidem invaluisse, ex MOINICHENIO refert TH. BARTHOLINUS (f). Eodem anno primus de novo hocce potus genere rumor ad aulam Holsaticam pervenit, & quidem ex aula Suecica, in qua, ut in Litteris testatur J. LANGELOTT (g), tunc temporis dudum receptus erat ejus usus, qui tamen aulæ Danicæ nondum

(a) *Voy. dans la Palestine*, publ. par DE LA ROQUE. p. 196.

(b) *Hist. natur. de la France Equinoxiale*. p. 62.

(c) *Reiss beschreib.* I. p. 41.

(d) *Voyag. en France & en Turquie*, tom. 4. p. 81.

(e) *L. cit.*

(f) *Epist. medicinal. centur.* 3. p. 193.

(g) BARTHOLIN. *l. c.* p. 191.

innotuerat, fatente BARTHOLINO (a). Ex illo tempore, grassante præsertim bello a. 1672, satis cito quoquo-versus per Europam serpsit luxus hicce, adeo ut a. 1691 in plerisque domibus honestioribus Gallix potus Coffeæ frequens fuerit; DU MONT (b).

OBS. 5. Semina Coffeæ *pulpa* glutinoso-dulci, sub-nauseosa, intra baccam circumdata sunt. Hæ baccæ, sejunctis seminibus, crebriori in usu sunt apud Arabes australes, præcipue in Jemen, quam ipsa semina, quæ illis nimis calida videntur; & vero istas baccas, leniter rostas, decoquunt Arabes in aqua simplici, unde emergit decoctum colore & sapore fere Theæ Chinensis, quod ut salubre & refrigerans respiciunt; NÆBUHR (c).

OBS. 6. In calidioribus Americæ regionibus, baccæ Coffeæ bis in anno maturescunt, & quælibet arbor quotannis profert circiter libras 3 feminum; BANCROFT (d). Semina Coffeæ Arabica longe præstant Americanis, partim quod sapidiora sunt, partim quod diutius se conservant, ceterum in forma externa satis inter se conveniunt, nisi quod Arabica magis albicant quam cetera.

74. CORIS monspeliensis. LINN. *Sp. pl.* 252.

Mat. med. 80. KNIPH. *Bot. or. cent.* 9.

Coris quorundam. CLUS. *Hist.* 2. p. 274.

Symphytum petræum. CAMER. *Epit.* 699.

Pharm. COREQS Herba.

Locus. Europa australis, in arenosis. *Annua.*

FORMA. Radix ramosa. *Caules* plures ex

una radice, digitales, erecti, teretes, pubescentes, simpliciusculi. *Folia* subcarnosa, sparsa, frequentia, sessilia, linearia, obtusa, 2 lineas longa vel semiunguicularia, reflexa; inferiora

(a) *L. c.* p. 193.

(b) *Loc. cit.*

(c) *Beschreib. von Arabien*, p. 52.

(d) *Naturgeschichte von Guiana*, p. 15.

integra; superiora margine spinuloso-ciliata. Spicæ terminales, solitariae, cylindricæ, obtusæ, sessiles. Calyces spinosi. Flores cærulei.

PROPR. Odor vix ullus. Sapor amariusculus.

VIRTUS.

USUS.

75. VERBASCUM Thapsus. LINN. *Sp. pl.* 232. *Mat. med.* 90. BLACKW. *Herb.* t. 3. OEDER. *Icon.* t. 632.

Verbasum mas & candela regia. LOBEL. *Hist.* 303.

Verbasum latius. DODON. *Pempt.* 243.

Bouillon-blanc. GEOFFR. *Mat. med. contin.* t. 3. p. 277.

Pharm. VERBASCI Herba, Flores.

Locus. Europa, in glareosis. *Bienne.*

FORMA. rec. Radix ramosa, descendens.

Caulis simplicissimus, erectus, bi-vel tripedalis, tomentosus, angulatus e foliis decurrentibus.

Folia sparsa, sessilia, decurrentia, spithamæa, oblonga, inferne attenuata, acutiuscula, undique tomentosa, albido-viridescentia, margine crenata, erecta, supra rugosa, subtus nervoso-venulosa; inferiora petiolata; superiora sensim minora. *Spica* cylindrica, terminalis, subsessilis, palmaris vel ultra, constans bracteis & floribus tempore inæqualibus. *Bractææ* lanceolatae, terminatae apice lineari, angusto; subtus tomentosæ, supra glabræ, calyce fere longiores. *CAL. Perianth.* tomentosum, ovato-

oblongum, basi angulatum, quinquefidum : laciniis lineari-lanceolatis, subæqualibus, intus lævibus, erectis. *COROL.* infundibuliformis, calyce longior. *Tubus* glaber, crassus, breviusculus. *Limbus* luteus, tomentosus, quinquefidus : laciniis ovato-oblongis, obtuso-rotundatis, subæqualibus; 4 erectis, apicibus inflexiusculis; infima patente. *STAM. Fil.* 5, filiformia, tubo inserta, limbo breviora; 3 superiora paulo breviora, superne lanata, erecta; 2 inferiora longiora, glabra, declinata. *Anth.* oblongæ, didymæ, erectæ. *PIST. Germen* subrotundum, tomentosum, obtusum. *Stylus* filiformis, inferne tomentosus, superne glaber, longitudine corollæ. *Stigma* capitatum, compressum.

PROPR. rec. Folior. odor debilis, subnarcoticus, non gratus. *Sapor* herbaceus, subamaricans, in folia Raphani incidens, sed longe debilior; *Flor. rec.* debilior, subnarcoticus, vix gratus. *Sicc. Folior. odor* debilis, non ingratus. *Sapor* subrancidus. *Flor. odor* suaveolens, fere Iridis florentinæ; *sapor* gratus, violaceus.

VIRTUS folior. emolliens; *Flor.* anodyna, pectoralis.

USUS. flor. Tussis, Hæmorrhoides cæcæ.

OBS. 1. Flores extrahuntur menstruo aquoso & spirituofo; destillatione dant aquam stillatitiam violaceo odore; folia vero debiliorem. *Infusum* aquosum florum & foliorum cum vitriolo martis nigrescunt.

OBS. 2. Vis plantæ stupefaciens ex eo demonstrat

tur, quod pisces a seminibus adeo stupefacti evadunt, ut manibus capi possint; BOCCONE.

76. NICOTIANA Tabacum. LINN. *Sp. pl.* 258.

Mat. med. 87. KNIPH. *Bot. or. cent.* 4.

Petum Tabacum. BLACKW. *Herb. t.* 246.

Herba sancta. LÖBEL. *Icon.* 326.

Quavhyetl. HERNAND. *Mexic.* 403.

Petum latifolium. CLUS. *Exot.* 309.

Tabacum majus latifolium. SCHOON. *Oeffender plant. p. 7. t. 2. f. A-E.*

Hyoscyamus peruvianus. DOD. *Pempt.* 449.

Pharm. TABACI (Nicotianæ) Herba, Extractum.

Locus. America. Colitur ubique. *Annua.*

FORMA. rec. Radix fibrosa. Caulis bipedalis vel ultra, erectus, teres, villosus, subviscidus, simplex. Folia magna, alterna, pedalia vel ultra, pro ingenio soli, patentia, ovalilanceolata, acuta, inferne attenuata, sessilia, paullulum decurrentia, utrinque glabra, supra obscure viridia, subtus pallidiora, costa & nervis albido-viridescens, pubescentibus; suprema minora, sessilia, non decurrentia. Corymbus terminalis, compositus, fastigiatus, villosoviscidus, parce foliosus: foliis floralibus lanceolatis, ad singulas divisuras solitariis, acutis. *CAL. Perianth.* monophyllum, ovato-campulatum, villosoviscidum, minutim quinqueangulatum, quinquefidum: laciniis ovato-acutis, erectis, subæqualibus. *COROL.* monopetala, infundibuliformis, villosoviscida, subincur-

vata. *Tubus* pallide viridescens, cylindricus, calyce duplo longior, undique striatus, in medio punctis 5 elevatis, situ annulari extus dispositis. *Limbus* inferne ovato-oblongus, tubo concolor, superne explanatus, rubicundus, quinquangulatus, ciliatus. *STAM. Filam.* 5, albida, subulata, longitudine tubi, inferne hirsuta, versus basin tubo adnata, superne glabra, ad latus superius corollæ flexa. *Anth.* cordato-compressæ, versatiles. *PIST. Germen* superum, conicum, glabrum, majusculum, futuris 4 longitudinalibus. *Stylus* cylindricus, glaber, longitudine staminum. *Stigma* capitato-convexiusculum.

PROPR. recent. Odor debilius narcoticus, *siccata.* vero fortior. *Sapor recent.* amaricans, acriusculus; *masticata* folia recentia, subglutinosa, linguam faucesque leviter mordentia: saliva viridescente. Folia Tabaci recentia, manibus tractata, digitos inquinant glutinosa quadam materia, fusco-brunnea. In flamma candelæ flagrant folia siccata: fumo narcotico, assuetis grato, cinere albido relicto. Folia concisa, carbonibus ignitis injecta, fulgurant & fremunt ad instar Nitri, nervi potissimum & petioli.

VIRTUS: narcotica, inebrians, antispasmodica, emetica, purgans, errhina, sternutatoria, phtiriaca, repellens.

USUS internus: Tussis; *externus:* Phimosi, Ozæna, Obstipatio alvi, *diæteticus* vulgatissimus; ubique terrarum pulvis naribus.

& fumus ore hauriuntur, luxuriosa & mira consuetudine.

OBS. 1. Infusum aquosum folior. rec. & siccatur. rubicundum, odore & sapore Nicotianæ, nauseoso; papyrus brunneo colore tingit; cum vitriolo martis fulcescit leniter.

OBS. 2. Infusum Nicotianæ, emetici loco in initio febrium putridarum, ut bona medicina domestica in Sæcia adhibetur. Clysmata e fumo Tabaci alvum potenter solvunt. Extractum Nicotianæ in tussi sæpe multum pollicetur. Fetus e foliis Tabaci, s. lavacrum e Decocto Tabaci, desideratum effectum plerumque præstat in Phimosi. Vidi, paraphimosin chronicam, absque omni inflammatione, nunc insensibilem fere, largæ cristæ similem, solo fotu e Decocto Tabaci, brevi resolutam.

OBS. 3. Nicotiana, principio Petum nuncupata, innotuit in Europa anno 1560, per mercatorem quendam e Florida reducem, & curante JOH. NICOT famosa facta. Mirum mihi videtur, quod in Italia usu non fuerit recepta ante annum circiter 1610, posteaquam Cardinalis CRESCENTIUS, ex consilio VIRGIL. URSINI, eam ex Anglia arcessiverat ad sanitatem suam firmandam, multosque mox affectatores nactus fuerat, ut testatur P. DELLA VALLE (a). Per bina secula adeo precrebuit ejus usus, ut tantum non ubique terrarum nunc recepta sit, immo in necessariis sæpe habeatur. De hac planta scripserunt plurimi, inter quos TH. SCHOON (b) in extenso de ea egit.

OBS. 4. Plures e plantis *luridis* cum Nicotiana viribus quodammodo conveniunt; fumus etiam ex illis, perinde ac e Tabaco, hauriri possit.

77. DATURA Stramonium. LINN. *Sp. pl.*
255. KNIPH. *Bot. or. cent.* 20.

(a) *L. c. p.* 42.

(b) *Waare affening en ontleding der Planten.* Gravenhage
1692.

Stramonium. BLACKW. *Herb. t. 323.*

Stramonium fructu spinoso rotundo, flore albo simplici. GARID. *Aix. t. 94.* ZANNICH. *Venez. t. 84.*

Stramonium. STORCK. *libell. p. 2. t. 2.*

Pharm. STRAMONII Herba, Extractum.

Locus. Europa. *Annua.*

FORMA. *rec.* Radix alba, ramosa, fibris elongatis undique obfessa. *Caulis* subbipedalis, erectus, teres, glaber, lucidiusculus, inferne simplex, superne dichotomus. *Rami* patuli, minutim pubescentes. *Folia* alterna, subsucculenta, petiolata, vix spithamæa, ovata, acuta; utrinque glabra, lucidiuscula, supra obscure viridia, venis lineata, subtus pallidiora, nervis validis, subalternis, margine undique inæqualiter sinuato-dentata, patentia. *Petioli* foliis breviores, teretes, supra superne canaliculati. *Flores* axillares e dichotomia, breviter pedunculati, erecti. *CAL. Perianth.* monophyllum, cylindricum, basi rotundatum, dilute viridescens, vix minutim lanuginosum, acute pentagonum; ore quinquefido: laciniis ovato-acutis, erectis, carinatis. *COROLLA* nivea, infundibuliformis. *Tubus* viridescens, pentagonus, calyce brevior. *Limbus* turbinatus, e tubo sensim ampliatus, nervosus: nervis circiter 15, per 5 ordines dispositis; calyce longior; superne ampliatus, patulus, pentagonus, quinqueplicatus, quinquefidus: laciniis rotundatis, breviusculis, terminatis apice lineari-

subulato, conduplicato, erecto. *STAM.* *Filam.* 5, subulata, inferne linearia, tubo adnata, sulcata, superne libera, subulata, longitudine dimidii limbi, erecta. *Antheræ* ovali-lineares, utrinque compressæ, margine utrinque longitudinaliter dehiscentes, erectæ, inclusæ. *PIST.* *Germen* superum, obtusum, undique hispidum. *Stylus* albus, cylindricus, glaber, longitudine staminum. *Stigma* clavatum, obtusum, latere utrinque excisum.

PROPR. rec. Odor narcoticus, fortior, præcipue e foliis fricatis. *Sapor* amarus. *Folia* *massicata* tenera. Odor recentis herbæ narcoticus, adeo fortis & afficiens, ut, cum plantam describerem, ex odore narcotico, & ex eo quod massicaveram folii frustum; temulentus quasi evaserim, haud secus ac si insuetus fumum Tabaci hausissem.

VIRTUS: antispasmodica, inebrians, siccitatem faucibus inducens, pupillæ dilatationem cum visus obnubilatione periodica efficiens, nimia dosi sumta.

USUS. Convulsiones, Mania, Epilepsia.

OBS. 1. *Extractum* parari debet a succo expresso herbæ, inspissatione igne molli facta. Herbæ daturæ *rec.* sine Augusti collectæ, libræ 158 mihi dederunt succi expressi libras 37; residuum in aqua decoquebatur, & decoctum inspissatum succo addebatur, quæ omnia inspissata dederunt Extracti libr. 3 $\frac{1}{2}$. Ætate exsiccat hocce Extractum in massam nigro-fuscam, quæ, luci exposita, particulis nitrosis undique micat. In candelæ flamma fremit Nitri instar, cum explosione & fulguratione, ac fumat: fumo narcotico, tabacino. Sapor ex-

tracti nitrosus, mordens in lingua. E succo inspissato vel extracto liquidiore, mora & quiete, sponte nascuntur veræ crystalli Nitri. Dosis Extracti Daturæ est a grano 1 ad 5, bis de die. Non augenda dosis, quando pupilla oculi dilatatur.

OBS. 2. Decoctum e capsulis 3 seminalibus Daturæ, in lacte coctis, hora 8. a. m. epotum, vertiginem subito fecit, subsequente aponia, agrypnia, frequente blatteratione, extremitatibus truncoque corporis frigidis, pulsu exili, celeri. Hunc statum excepit paralyfis appa-rens totius corporis per horas 7, quæ tandem in furorem abiit. Hora 10. vespertina ad se rediit æger, & tranquille dormivit per noctem. ABR. SWAINE (a).

OBS. 3. De usu Daturæ in plurimis morbis pulchre egit ill. ANTONIUS STORCK (b). Confirmarunt, usumque Daturæ in Epilepsia & Convulsionibus comproba-runt cl. viri, J. L. ODHELIUS (c), J. E. GREDING (d), J. G. WAHLBOM (e), A. F. WEDENBERG (f), plu-resque. Sæpius ipse vidi maniacos in integrum restitutos absque relapsu, ex propinato Extracto Daturæ, per tem-pus quoddam continuato. Delirium post puerperium ste-pe curavi cum Datura, ubi alia fefellerunt. Pariter illa profuit adversus ideam fixam ex mœrore, cum delira-tione mansueta conjuncta. Si fetaceum nuchæ jungitur usui Daturæ in mania, citius curatur morbus.

78. DATURA. Metel. LINN. *Sp. pl.* 256.

Mat. med. 85.

Dutra alba. RUMPH. *Amb.* 5. p. 242.

t. 87. f. 2.

(a) *Essays and observ. phys. and litter.* v. 2. p. 247.

(b) *Libell. de Stramonio, Hyosciamo & Aconito.* Vindob. 1762.

(c) *K. Vetensk. Acad. Handl.* vol. 27. p. 277.

(d) In LUDWIG. *Adversar. medico-pract.* v. 1. p. 259. seq.

(e) *Medicinal. Verk. tilstand for ar.* 1769, p. 108.

(f) *Diss. de Stramonii usu.* Ups. 1772.

Hummatu. RHEED. *Mal.* 2. p. 47. t. 28.

Datura. OLEAR. *Mus.* p. 27. t. 28. f. 1.
3. 6. 7. 8.

Stramonium peregrinum. LOBEL. *Icon.* 265.
Hist. 236.

Stramonia. DODON. *Pempt.* 457.

Pharm. DATURÆ Semina.

Locus. Asia, India orientalis, ubi frutescit;
apud nos culta *annua* est.

FORMA. Semina ovato-reniformia, utrinque compressa, glabra, lineas 2 circiter longa, undique cincta margine tereti, subcarnoso, sulcato.

PROPRIET. Odor & Sapor fatuus.

VIRTUS: soporifera, phantastica.

USUS.

OBS. De abusu hujus herbæ vide prolixè apud RUMPHIUM, *l. c.*

79. HYOSCYAMUS niger. LINN. *Sp. pl.* 257. *Mat. med.* 86. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2. ZANNICH. *Venez.* t. 225.
DODON *Pempt.* 447.

Hyoscyamus. STORCK. *libell.* p. 26. t. 2.

Pharm. HYOSCYAMI Radix, Herba, Semina; Extractum.

Locus. Europa, in ruderatis. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix primi anni fusiformis, undique alba: *parencymate* carnoso, albido, post sectionem transversalem centro medullari orbiculato, rugoso, cincto disco annulato: annulis subapproximatis, obsoletis. *Caulis:*

(secundi anni) erectus, teres, bipedalis, villoso-lanatus, subglutinosus, superne ramosus. *Rami* alterni, erecti. *Folia* alterna, sessilia, amplexicaulia, ovato-oblonga, acuta, minutim tomentosa, mollia, pinnatifido-dentata: laciniis lanceolatis, acutis, integris. *Flores* axillares, solitarii, ad latus alterum axillæ fiti, subpedunculati. *CAL. Perianth.* monophyllum, campanulato-turbinatum, subtomentosum, basi lanatum, apice quinquefidum: laciniis lanceolatis, acutis, carinatis, concavis, subæqualibus. *COROLLA* infundibuliformis. *Tubus* cylindricus, villosus, longitudine calycis, inferne albus, superne striatus, purpurascens. *Limbus* ex tubo sensim ampliato, erectus, patens, colore tristi, sordide sublutescens, venis rubicundis undique pictus, extus subpubescens, quinquefidus: laciniis obtusis; quarum 2 superiores ovatæ, 3 inferiores paulo majores, obovatæ. *Faux* purpurascens. *STAM.* *Fil.* 5, filiformia, alba, villosa, erecta, ad latus corollæ sursum flexa, tubo paulo longiora; quorum 2 inferiora breviora, arcuata. *Antheræ* cordato-lineares, erectæ. *PIST.* *Germea* superum, ovatum, obtusum, glabrum; superne albidum, inferne lutescens. *Stylus* filiformis, pubescens, violaceus, staminibus longior, flexura eadem cum staminibus, basi albidus. *Stigma* capitatum, albidum, subexsertum. *CAPSULA* intra calycem persistentem, ovata, obtusa, glabra, obsoleta

tuberculata, bilocularis, tecta operculo obtuso, mucronato, horizontaliter circumscisso. *Semina* numerosa, cinerea, ovata, obtusa, utrinque compressa, undique foveolis reticulata.

PROPR. rec. Rad. Odor narcoticus; *sapor* primum narcoticus; *masticata* radix tenera pulposa, subdulcescens, submucilaginosa. *Herbæ rec. odor* narcoticus, ingratus; *contu-* forum foliorum tabacinus; *masticata* folia lubrica, submucilaginosa, *sapore* fatuo. *Folia siccata* subinsipida, vix acriuscula, odore debili; carbonibus ignitis immissa scintillant, fremunt & fulgurant ut Nitrum, fumant: fumo narcotico, tabacino.

VIRTUS: narcotica, phantastica, antispasmodica, in nimia dosi pupillam dilatans, emmenagoga, repellens; *recens* toxica; *siccata* mitior.

USUS. Internus Paralysis, Palpitatio cordis, Mania, Convulsiones; *externus* Tumores duri, Scirrhus.

OBS. 1. *Infusum* aquosum, e foliis siccatis saturatum, rubrum; vitriolo martis non variatum. *Extractum* parari debet e succo expresso. Dosis a gran. i ad ʒ, bis de die. *Semina oleum* expressum dant, fatuo odore.

OBS. 2. Radices recentes primo vere ab imperitis per errorem subinde effodiuntur loco Pastinacæ, effectu sæpe tristissimo; sed curatur emeticis, & aceto vini largiter propinato. Cl. C. M. BIOM (a) ac esu radicis recentis vidit supervenisse somnum profundum, protractum, cum facie tumida rubraque, oculis splendentibus,

(a) K. Veitensk. Acad. Handl. v. 35. p. 55. seq.

pulsu duro, insequentibus eruptionibus gangrænosis cutis, sparsim per totum corpus, præcipue in femoribus & tibiis; quæ vero symptomata, ex propinata aceti large dosi, brevi evanuerunt. Reliquæ species Hyoscyami pariter narcoticæ & venenatæ sunt. Semina Hyoscyami albi, dosi gran. 15 exhibita, excitarunt stuporem, convulsiones, subsultus tendinum, cum pulsu exili atque abolitione sensationis. Proximo mane expergefactus fuit æger clysmate antimoniali, amploque vesicatorio. ARCHIB. HAMILTON (a).

OBS. 3. De utilitate Hyoscyami scripsit laudatus STORCK (b), quorsum accedit, quod pulchre de Extracto Hyoscyami disseruit cl. J. E. GREDING (c). In recentiore libello (d) de Extracto Hyoscyami prædicat STORCK, quod spasmos & convulsiones mitigavit, opem etiam tulit in epilepsia, mania, furore, tussi phthysicorum, ecclampsia infantili.

OBS. 4. Arabum confectio, *Benge* dicta, ex specie Hyoscyami præparatur, estque inebrians, somnifera, phantastica, somnia vigilia excitans, assuetis adeo familiaris, ut deficiente hac cibum fastidiant. Effectus autem hujus *Benge* est, totum systema nervosum debile, maxime irritabile; unde tremor corporis, terror ex minimo strepitu, facies leucophlegmatica. D'ARVIEUX (e).

80. ATROPA Mandragora. LINN: *Sp. pl.*
259. *Mat. med.* 88.

Mandragora. MILL. *Fig. t.* 273. BLACKW.
Herb. t. 364.

Mandragoras. DOD. *Pempt.* 454. PARKINS,
Theatr. 344.

(a) *Essays and observ. physic. and liter.* v. 2. p. 243.

(b) *L. c.*

(c) In LUDWIG. *Adv. med.* v. 1. p. 71. seq.

(d) *Libell. de Pulsatilla*, p. 59.

(e) *L. c.* p. 12. seq.

Mandragora femina. CLUS. *Hist.* 2. p. 87.

LOBEL. *Hist.* 238.

Mandragora fructu rotundo. TILLI *Hort.*

Pisan. p. 208. t. 43.

Pharm. MANDRAGORÆ Radix.

Locus. Europa australis, in umbrosis & ad ripas fluviorum. *Perennis.*

FORMA. Radix recens crassa, longa, bifida vel quadrifida, pallida. *Siccata* in taleolas longitudinales secta occurrit, fragilis.

PROPRIET. Tota planta recens odorem exhalat narcoticum, inebriantem. *Siccata* radix debilius odorata, sapore acriusculo, amaricante, nauseoso.

VIRTUS: emetico-purgans (HERMANNUS), narcotica, somnifera, (veterum *Pocœnium*), repellens.

USUS: externus, Scrophulæ, Indurationes glandularum.

OBS. 1. *Infusum* aquosum colore cerevisiæ amaricans, nauseosum; vitriolo martis non alteratur.

OBS. 2. De vi Mandragoræ repellente & induratas glandulas resolvente observationes recensuit cl. C. F. HOFFBERG (a). Applicuit pulverem radice, melle exceptum, vel etiam in lacte coctum, externe tumoribus duris glandularum, idque cum levatione. Radicis grana 3 propinavit, insequente effectu velut a narcotico valido.

81. ATROPA Belladonna. LINN. *Sp. pl.* 260.

Mat. med. 89. KNIPH. *Bot. or. cent.* 9.

Belladonna majoribus foliis & floribus. MILL.

Figur. t. 62.

(a) *K. Vetensk. Acad. Handl.* v. 24. p. 229.

Belladonna. SICEL. *monogr. t. 1.*

Solanum lethale. CLUS. *Hist. 2. p. 86.*

LOBEL. *Hist. 134.* DODON. *Pempt. 453.*

Pharm. BELLADONNÆ Herba, Baccæ.

Locus. Austria, Italia, in montibus. *Perennis.*

FORMA. *Caulis* herbaçeus 4 vel 6 pedalis, erectus, teres, minutissime pubescens, ramosus.

Folia alterna, gemina: altero minore; petiolata, ovata, utrinque acuta, spithamæa vel ultra, molliuscula, integerrima, nervosa: nervis a costa alternis, obliquis. *Flores* axillares, subgemini, pedunculati: pedunculis folio brevioribus. *Corollæ* rubro-purpurascens, luridæ. *Baccæ* nigricantes, nitentes, magnitudine fructus Cerasi.

PROPR. *sicc.* *Odor* foliorum vix ullus; *sapor* herbaceus, acriusculus, subnarcoticus. *Baccæ recent.* sapore dulcescente, fatuo, subadstringente.

VIRTUS: narcotica, antispasmodica, siccitatem in faucibus, & pupillæ dilatationem cum cæcitate periodica efficiens, vertiginosa; *nimia dosi* venenata.

USUS. Convulsiones, Epilepsia.

OBS. 1. *Infusum* foliorum fatuum; vitriolo martis non variat.

OBS. 2. Sexcentæ in medicorum scriptis occurrunt observationes, de vi narcotica & deleteria foliorum & baccarum Belladonnæ; quare caute cum hac planta procedendum. Debita vero dosi exhibita, congeneribus vix periculosior. In convulsionibus sæpe cum fructu pulverem foliorum, a gr. 1 ad 4 bis de die, præscripsi. Ulss.

rius experiundum cenſeo, quid valeat Belladonna in tumoribus ſcirrhoſis & cancro. Quæ in Suecia alibique inſtituta ſunt, experimenta, incuſſum ceciderunt. Video tamen plures clariffimos Medicos multum ſibi de ea polliceri. Sic el. TIBERIUS LAMBERGEN (a), cl. Editor Commentar. Lipſ. (b), alique, curationes cancri revera peractos annotarunt. Cl. J. E. GREDING (c) pulchra cum Belladonna inſtituit experimenta practica, quæ docuerunt, illam reapse multum levaminis attuliſſe, etſi in orbem penitus curare non valuit. *Baccæ* Belladonnæ comestæ valde ſunt venenatæ. Cl. GOECKEL (d) obſervationes de vi deleteria harum baccarum confirmavit, unde patet, illas necare vomitu atroci, cum convulſionibus juncto. Nihilominus veteres Rob baccarum propinarunt. CONR. GESNERUS (e) ſuadet, ut ſuccus baccarum expreſſus, in conſiſtentiam Syrupi, addito Saccharo, coquatur, de quo ſumat æger menſuram cochlearis parvi ſingula vice; ſic ſomnum intulit, fluxiones ſtitit, dolores ſuſtulit, dyſenteriam curavit, & grate ſapuit.

OBS. 3. De Belladonna ſcripſit JO. M. FABER (f). Symptomata e comesta Belladonna recenset, & curam proponit, quæ præcipue conſiſtit in emeticis ſ. purgantibus. Acetum ut antidotum extollit. C. C. SICILIUS (g), præmiſſa deſcriptione plantæ, teſtimonia auctorum aſſert de hujus plantæ vi venenata. Caſum deinde deſcribit viri, ſummopere aſſiſti ex utu radicis Belladonnæ, quam per errorem ſpeciebus pro Thea, a medico præſcriptis, immiſcuerat pharmacopola. Poſtea acetum

(a) *Lectio inaug. de Ephemeride perſonati Carcinomat. Grœning. 1754.*

(b) *Vol. 8. p. 654.*

(c) *In LUDWIG. Adverſ. med. pract. v. I. p. 637.*

(d) *Frankiſche Samml. v. 3. p. 44.*

(e) *Epist. med p. 34. h.*

(f) *Strychnomania, explicans Solani furioſi hiftoriam, nocimenta & antidota. Aug. Vindel. 1677.*

(g) *Diatriche de Belladonna, ſ. Solano furioſo. Jenæ 1723.*

ut antidotum laudat. THEOD. G. TIMMERMANN (a) pulcherrime egit de Belladonna. Succinctam dat historiam de usu Belladonnæ in Cancro, ubi recenset pericula a variis medicis instituta, cum illorum judiciis super Belladonnæ vi anticancrofa. D. BRUMMEN, Confiliarius, ut arcanum habuit cancrum Belladonna curare. Hoc secretum in manus incidit D. SPAETH, qui illud communicavit cum JUNKERO, hic verum cum DEGNERO. Pater cl. TIMMERMANNI a DEGNERO de hoc arcano edoctus fuit. Retulerunt hi viri, cancrum Belladonna curatum. Sed ingenue fatetur TIMMERMANN, cancrum, ab extirpatione repullulantem, ubi Belladonnam præscripserat ipse, minime curatum fuisse. Recenset deinde opiniones variorum Medicorum, Belladonnam in levi habentium.

82. **PHYSALIS** Alkekengi. LINN. *Sp. pl.* 262.

Mat. med. 93. KNIPH. *Bot. or. cent.* 7.

Alkekengi officinarum. GARID. *Aix. t.* 6.

ZANNICH. *Venez. t.* 235.

Alkekengi s. Halicacabum. BLACKW. *Herb. t.* 262.

Solanum Halicacabum. LOBEL, *Hist.* 234.

Solanum vesicarium. DOD. *Pempt.* 452.

Pharm. ALKEKENGII Baccæ, Semina.

Locus. Italia, Germania, *Perennis.*

FORMA. Baccæ subrotundæ, magnitudine fructus cerasi, calyce vestitæ, rubræ, pulposæ, polyspermæ. *Semina* plurima, subovata, utrinque compressa.

PROPR. Bacc. recent. Sapor acidulus, tum amaricans. Sicc. debilior. Calyx amarus.

Semina acriuscula, leviter amaricantia.

(a) Periculum medicum Belladonnæ; Rintelii 1765.

VIRTUS; diuretica, refrigerans.

USUS.

OBS. *Infusum* Baccar. sicc. aquosum, cerevisiæ simile; vitriolo martis non demutatam.

83. SOLANUM Dulcamara. LINN. *Sp. pl.*

264. *Mat. med.* 95. OEDER *Icon. t.*

607. KNIPH. *Bot. orig. cent. 2. & 3.*

DUHAM. *Arbr. 2. p. 269. t. 72.*

Dulcamara. DODON. *Pempt. 398.*

Solanum lignosum seu Dulcamara. BLACKW.

Herb. t. 34.

Pharm. DULCAMARÆ Stipites, Herba.

Locus. Europa, ad sepes in nemorosis, locis depressis, sæpe in aquosis. *Suffrutex.*

FORMA. rec, *Radix* repens. *Caulis* (h. e. *stipites*) suffruticosus, flaccidus, teretiussculus, subangulatus, minutim rugoso-scabridus, tuberculis sparsis exasperatus, ramosus. *Rami* pauci, alterni, erecti. *Folia* alterna, petiolata, ovata, acuta, utrinque glabra, patentia; inferiora integra; superiora hastata. *Petioli* glabri, subtus convexi, supra canaliculati. *Flores* cymosi. *Cymæ* laterales, oppositifoliæ, pedunculatæ, bifidæ, nudæ, nutantes, subssecundæ. *Bractææ* nullæ; *callus* parvus, truncatus, ad basin pedicellorum. *CAL. Perianth.* monophyllum, turbinatum, purpureum, parviussculum, truncatum, ore obsolete quinquefido, obtuso. *COROLLA* monopetala, rotata, cærulea. *Tubeus* vix ullus. *Limbus* quinquepartitus; laciniis lanceolatis, acutis, plano-paten-

tibus; singulis basi instructis *macula* gemina, subrotunda, diaphana, centro notata puncto rubro, subcordato. *STAM. Filam.* 5, brevissima. *Anth.* luteæ, lineares, sulcatæ, in conum conniventes. *PIST. Germen* ovatum, glabrum. *Stylus* subulatus, staminibus paulo longior, glaber. *Stigma* obtusum.

PROPR. Stipit. rec. Odor gravis, nauseosus; *sapor* amaricans, postea subdulcescens. *Sicc.* Odor nullus; *sapor* magis amarus; *masticati* dein dulcescunt. *Folior. rec.* odor foetidus; *sapor* herbaceus.

VIRTUS: pellens urinam, sudorem, menses, lochia, sputa; mundificans.

USUS: Rheumatismus, Retentio mensium & lochiorum.

OBS. 1. *Infusum* stipit. sicc. aquosum rubescens, intense amarum; vitriolo martis vix fuscescit. *Extractum* amarum, præstans.

OBS. 2. Stipites Dulcamaræ ficcati narcotici non sunt, etsi planta Solani est species. Dulcamara recens præstat omnino siccata, sed dosis ipsius diminuenda. Si Stipitum Dulcam. rec. drachm. $\frac{1}{2}$ in aquæ font. unc. 16 coquatur ad unc. 8, & decoctum deinde cum lacte diluatur, valde id opportunum est, ut observat cl. RAZOUX (a), in plurimis morbis rebellibus & chronicis, e gr. in exostosi, herpete, scorbutica diathesi. Apud nos Stipites ficcati communiter decoctis mundificantibus immiscentur. Extractum in arthritide dari potest a gran. 5 ad 10, bis vel sæpius de die.

OBS. 3. *Baccæ* Dulcamaræ purgantes & emeticæ

(a) *Journ. de Médecine*, t. 22, p. 236.

sunt. Cani datæ , intra trihorium eum occiderunt.
FLOYER (a).

84. SOLANUM tuberosum. LINN. *Sp. pl.*
265. KNIPH. *Bot. orig. cent. 6.*

Solanum tuberosum esculentum. BAUH.
Prodrom. p. 89. t. 89.

Arachidnâ Theophr. forte, Papas Peruanorum. CLUS. *Hist. 2. p. 79. t. 79.*

Culinis POTATOES tubera

Pharm. SOLANI TUBEROSSI Herba,
Extractum.

Locus. Peru. Colitur nunc ubique per Europam. *Annum.* Propagatur tuberibus, nodis caulis; feminibus.

FORMA. rec. Radix teres, cylindrica, albida, fibrosa: fibris fasciculatis, horizontalibus; instructa stolonibus intra terram expositis, repentibus, teretibus, albis, fibris radicantibus, portantibus *Tubera* subrotunda, compressiuscula, lævia, cicatricibus notata excavatis, h. e. totidem gemmulis vivacibus; magnitudine, colore & sapore variantia; *parenchymate* carnosio, subsuccoso, lutescente, firmo. *Caules* plures ex una radice, pro numero gemmularum tuberis, erecti, flaccidi, subflexuosi, nodosi, subdichotomi, trigoni: articulis internodos superne alternatim interruptis; glabri, inferne simplices, e fusco variegati, superne viridescentes, ramosi. *Rami* alterni, viridescentes, cauli conformes, leviter pubescentes,

(a) *Pharmac.* p. 86.

scabridi punctulis elevatis. *Folia* ad nodos, alterna, petiolata, pinnata cum impari: foliolis petiolatis, oppositis, cordato-ovalibus, oblongis, acutis, integerrimis, margine minutim ciliatis, supra rugosis, lucidiusculis, scabris: punctulis elevatis, piliferis: pilis parvis, incurvis; subtus glaucis, pubescentibus, venulosis, nervosis; foliolo extimo majori; inferioribus sensim minoribus. *Auriculæ*, s. foliola parva petioli, intra singulum par pinnarum, suboppositæ, cordatæ, subsessiles. *Petiolus* communis teres, supra bifurcatus, villosus, subtus lanuginosus *Petiolelli* consimiles, breves, pubescentes. *Stipulæ* 2, oppositæ, lunulatae, caulem amplexantes, subsessiles. *Margo* e petiolis in caulem utrinque decurrens ad proximum nodum, flexuoso-crispus. *Pedunculi* axillares, in medio foliosi, erecti, teretes, pubescenti-scabridi. *Flores* corymbosi, albi vel violacei, pro ingenio varietatum.

PROPR. rec. Tuberum Odor subaphrodisiacus; sapor subfatuus; Tubera cocta farinosa, sapore leguminoso. Tubera recentia, in taleolas secta & in furno pistorio siccata, evadunt durissima, cinerea, extus farinosa, sc. ex relicto amylo, odore panis torrefacti; sed si ante siccationem coquantur in aqua, & in taleolas secantur, referunt frustum cornu bovilli, fiunt diaphana, dura, rubicunda, absque odore; siccata difficulter iterum emolliuntur. Si tubera Potatoës recentia sub cineribus coquantur,

odorem accipiunt seminum Pisorum in aqua coctorum. *Herbæ rec. odor* tabacinus; *Sapor* amaricans; a masticatis foliis teneris saliva viridescit. *Sicc. odor* pariter tabacinus; *sapor* fatuus. In flamma candelæ comburitur herba absque flamma permanente; folia accensa, si bene siccata, sponte non extinguuntur, sed a flamma remota ignem fovent serpentem, comburuntur: fumant: fumo tabacino, relictis cineribus albidis; hæc folia, Tabaci instar per fistulam fumigata, relinquunt in ea *oleum* empyreumaticum, oleo Tabaci simile. Folia & petioli, carbonibus ignitis immissi, fremunt & scintillant ut Nitrum.

VIRTUS: Tuber. nutriens, facilis digestionis. *Herbæ* subanodyna, repellens.

USUS. Tuberum: culinaris.

OBS. 1. Infusum aquosum herbæ *sicc.* subrubicundum, odore non ingrato, sapore herbaceo; vitr. martis non mutatur. *Extractum* ex herba sicca nigricans, tenaciusculum, odore infusi Maltæ, sapore falso, in lingua leniter mordente.

OBS. 2. Tubera Potatoës nutriunt *farinoso* suo, quod, si debito modo extrahitur, & a vesiculis, quibus in ipsis tuberibus inclusum tenetur, bene purgatur, verum est *amylum*. Succus tuberum recentium nauseosus est, aquamque puram rubicundo colore inficit. Amylum obtinetur, quando tubera recentia, radula rasa, in aquam frigidam mittuntur, seduloque agitantur, subsequente quiete, unde pars amylacea fundum petit, furfuribus supernatantibus, qui demum separandi. Hi furfures bene elixiviandi, ut plus obtineatur amyli. E tuberum Potatoës *rec. libris 10* obtinetur amyli *libra 1.* Parrem amyli quantitatem ex tuberibus frigore congelatis

obtinui; &, ut docuerunt Viri cl. C. B. SKYTTE (a), B. BERNDTSON (b) & PARMENTIER (c), hæc tubera nullum detrimentum capiunt ex frigore, modo caute regelentur. Amylum illud simile est amylo triticeo, albissimum, inquinans, luci expositum atomis micantibus conspicuum, inter digitos crepulum, friabile, ponderosum, in aqua subsidens, frigida sive tepida in aqua non solubile. Superaffusa aqua bulliente, in gelatinam agitatione abit limpidissimam, æqualem, hyalinam, sapore subfatuo, bene glutinantem. Si hæc gelatina efficcatur, vertitur in gummi transparens, album, simile Camphoræ in frustulis. Amylum hoc cum fermento nullo modo fermentationem subiit, sed se gessit ut amyllum ex Tritico.

OBS. 3. Spiritum ardentem ex tuberibus Potatoës parant œconomi nostri, quod sequenti modo peragunt. R^c. Tuberum recent. tonnain unam; bulliant in aqua leniter, ut commode contundi possint in pulpam; sub fine contusionis sensim addatur aquæ tepidæ q. s., ut f. pulmentum. Deinde immisceatur palearum avenac. vel triticearum tonnæ quarta pars. Hæc omnia probe & valide agitentur; tum fermentum ex Tartaro cerevisiæ addatur, & debita quies cautelæque ad fermentationem necessariæ observentur. Hoc modo Spiritus ardentis perfecti & boni circiter congios 12 ex Potatoës tonna una obtinuit cl. F. J. VON AKEN. Constat proinde, fermentationem spirituosam omnino subire tubera hæcce, quod ideo mireris, quia farina ex tuberibus siccatis, sola & sine addito aliquanto farinæ frumenti, perfectam non admittit fermentationem, ut panis inde coqui possit.

OBS. 4. Utilissima hæc tubera in Europa cognita sunt inde ab exeunte seculo 16. Innotuit planta CASP. BAUHINO a. 1590, icone missa a SHOLTZIO; sed paulo ante, nempe anno 1588, C. CLUSIUS bina tubera cum

(a) *K. Vetensk. Acad. Handl. v. 35. p. 324.*

(b) *L. c. p. 326.*

(c) *Exam. chym. des Pommes de terre, p. 192.*

fructu hujus plantæ acceperat a PHIL. DE SIVRY, qui e Belgio miserat, ex Italia depromta, ubi tubera hæcce non modo cognita, sed & usu culinari dudum recepta tradebantur. Itali ex Hispanis, hi vero ex America, tubera acceperunt. CLUSIUS, a. 1601 Historiam suam rariorum plantarum publicans, tubera hæc describit ut nova, & ante paucos annos Europæ primum cognita; addit tamen, ea plerisque Germaniæ hortis satis vulgaria dudum facta; quod indicio est, satis cito per Europam disseminatam fuisse plantam, instituto sane utilissimo, siquidem plurimis gentibus primarius post exstiterit victus. Communiter esitantur hæc tubera, in sola aqua subsalita cocta, vel in jure carnis salitæ, cum embammate butyraceo, vel cum lardo sive carnibus salitis. Facillime digeruntur, & saluberrimus cibus. Varia escatilia in culinis nostris e Solano tuberoso apparantur. Sic panis paratur e radicibus, in aqua fervide infusis, tum contusis, & cum farina frumenti mixtis, addito fermento e tartaro cerevisiæ, unde pasta formatur, quæ breviter fermentare debet, moxque in furno coqui. *Amylum* Solani valde gelatinosum fit, si debita encheiresi tractatur. Ebullitionem vix fert, illa saltem citissima erit; coctione enim protracta, multum perdit de qualitate gelatinosa. Sic utimur hoc amylo ad lintea dealbata rigida reddenda; quod ut procedat, amyllum Solani debet in aqua frigida primum contundi, deinde virgulæ ope in aqua bulliente, olla ab igne remota, bene conquassari in gelatinam satis firmam. Hæc encheiresis necessaria est, alias enim solo aëre tollitur rigor lintei. Pro mensa parant *gelatinam* Solani: sc. Rc. aquæ puræ q. v. succi Ribium rubr. & Rubi Idæi cum Saccharo, cocti, corticis Cinnamomi & flaved. cort. Citri, non concisi, q. s. ad gratum saporem; ebulliant omnia in olla cuprea bene polita; tum eximantur cortices, & amyli pulverati q. s. ad consistentiam justam per cribellum immitatur, sub debita valida agitatione cum virga, subsequente brevi ebullitione per minuta 10 vel 15, dum decoctum clarescat, quo facto

Olla ab igne removeri debet, gelatinaque in vase elcario, mensuræ adaptato, statim immitti. Observandum est, quod tota dosis farinæ, ad justam gelatinæ consistentiam requisitæ, durante prima agitatione cum virga, immitti debet, etenim non expedit novam portionem farinæ superaddere, finita prima agitatione; siam altera portio farinæ, serius addita, non gelatinefcit, sed concrescit in grumos duriusculos, albos, non solubiles, unde tota gelatina deturpatur. Si gelatinam limpidam cupias, minor portio farinæ Solani recipi debet: si autem spissiore velis, major portio prima vice adjicienda, ut formis adaptari possit. Parant etiam coqui nostri jusculum, Sagu æmulum, coquendo passulas, cinnamomum &c. in aqua pura, quibus rebus, postquam cuncta satis cocta sunt, adjiciunt farinæ Solani q. s. ad justam consistentiam, posteaque addunt novam portionem farinæ, quæ granis Sagu respondeat, quo facto ollam ab igne removent, jusculumque tandem inferunt, addito vino rubro. Ceterum amylo Solani juri etiam carniū addunt, unde magis gelatinosum, satis tamen limpidum, fit. Pultes pulmentaue, ex hoc amylo cum lacte cocta, sapida fiunt. Præterea adornant placentas sapidissimas ex amylo solani, farinæ tritici immixto, parca tamen dosi, ne fermentatio necessaria supprimatur. Possunt etiam præparari placentæ sapidæ ex folis tuberibus Solani; absque farina tritici; cujus generis formulam sequentem communicat Cl. PARMENTIER: Recipientur Tubera Solani, sub cineribus affata, q. v.; decorticata contendantur in pulpam. Rc. hujus pulpæ libr. 1, cui addantur vitelli ov. 8, sacchari unc. 4, quæ omnia agitando bene misceantur; deinde iterum addantur flavedo & succus mali citrei unius, iterumque agitando bene commisceantur. Tum agitentur albumina ovorum 8 in spumam, adjicianturque pastæ, quo facto hæc pasta mollis mox mittatur in ollam, butyro illinitam, & sic coquatur, superimposita lamina cum igne. Sæpius degustavi hanc placentam, absque aquâ, lacte, butyro, sale & farina paratam, &

bonam deprehendi. Alii conscindunt tubera Solani coc-
ta, in taleolas, illasque deinde parant cum butyro, sale
culinari, pipere, cepa, petroselino minutissime conci-
so, pauxilloque farine, tandem humectant cum jure
carnium, vinoque bono, coquunt & calidas inferunt.

85. SOLANUM Melongena. LINN. *Sp. pl.* 266.

Mala insana. DODON. *Pempt.* 455.

Melongene. LABAT. *Voyag. en Espagne*,
t. 5. p. 265.*

Trongum hortense. RUMPH. *Amb. 5. p.*
238. t. 85.

Nila Barudena. RHEED. *Malab. 20. p. 247.*
t. 74.

Culinis MELONGENÆ pomum.

Locus. Asia, Africa, America. Colitur
copiose in oriente. *Annum.*

FORMA. rec. Fructus axillares, peduncu-
lati, penduli. *Pomum* ovale s. subcylindricum,
leve, magnitudine circiter ovi anserini, pul-
cherrimum, obscure violaceum s. purpureum,
lævissimum, nitidum, apice obtusum, depres-
siusculum, macula lutescente, puncto conve-
xo, umbilici loco; basi paullulum attenuatum,
vestitum calyce subcarnoso, sordide violaceo-
viridescente, adsperso plurimis pilis stellatis &
aculeis raris pungentibus; quinquesido, sæpe
trifido: laciniis acutis, erecto-patentibus. *Pa-
rencyma* albidum, carnosum, firmum, polys-
permum: *seminibus* plurimis, subrotundis,
compressiusculis, per series plures longitudi-
nales dispositis.

PROP. rec. Odor pomi crudi, nuper resecti,

fere pomi Cucumeris; Sapor subcucumerinus.

VIRTUS.

USUS: culinaris.

OBS. 1. In India & Oriente adeo familiares coquis sunt hi fructus, uti Cucumeres apud nos. In Aleppo mensibus autumnalibus primarius fere cibus est incolarum; ALEX. RUSSEL (a). Immaturi sumi solent. Parantur hæc poma vario modo. Scinduntur primum in duo frustra longitudinalia, deinde coquuntur in aqua, pura, usquedum mollescant; tum eximuntur ex aqua, & bene comprimuntur, ut succus amaricans rite defluat; postea caro pomi exsecatur, & conscinditur una cum petroselino & pane triticeo, in aqua pura emollito, salis pauxillo, & olei olivarum q. s. ut fiat pasta, qua postea adimpletur crusta pomi, a carne excissa vacua; postremo in sartagine coquitur, adaptato moderato igne, tam supra quam infra, & deinceps infertur. Aliter paratur affatione; sc. poma primum diffecantur per medium, deinde incisuræ fiunt in carne longitudinaliter & transversaliter, quæ sale perfricantur; post semihoram bene exprimitur succus pomi amarus; tandem incisuræ adimplentur pane raso, petroselino, pipere, oleo olivarum, q. s., & affantur ad lenem ignem supra craticulam, mensæque postremo imponuntur. Coquuntur etiam cum carne, uti radices Napi, & grata sunt, nec flatulenta. Sæpe duntaxat cum vino & saccharo coquuntur, sapidaque evadunt, salutaria, & facilis digestionis. Spect. PALM, e Smirna redux, semina ad nos attulit, quæ, fata & prout clima tulit culta poma proculerunt, quæ in escam adhibita bona deprehendi. Si cruda eduntur, fatua & indigesta sunt, etiamsi sale & pipere condiantur, vel oleo & aceto commisceantur. Non deterreat præjudicium generis plantæ luridæ, namque fida experientia plus valet, quam omnis theoria.

OBS. 2. Semina feri debent loco pingui, substrato

(a) *Nat. hist. of Aleppo*, p. 25.

fimo, uti Cucumeres. Frigoris maxime impatientes sunt teneræ plantæ, & ut poma apud nos ferant, campanæ vitreæ illis superimponendæ. Maxima, quæ hic vidi, poma magnitudine ovi anserini fuerunt; in calidis vero regionibus admodum increfcunt. Sic in infula Mauritii f. Ille de France libram integram pondere æquant, & maxime multiplicantur (a).

86. SOLANUM nigrum. LINN. *Sp. pl.* 266.

Mat. med. 94.

Solanum officinarum. ZANNICH. *Venez.*
t. 267.

Solanum hortense. DOD. *Pemptad.* p. 450.
t. 452. LOBEL. *Histor.* 233. BLACKW;
Herbal. t. 207.

Pharm. SOLANI Herba.

Locus. Europa, in hortis & cultis. *Annumi.*

FORMA. rec. Radix alba, fusiformi-cylindrica, ramosa, fibrosa. Caulis erectus, pedalis, teres, viridis, nodosus, inter nodos angulatus: angulis 2 scabridis, oppositis, a singulo pedunculo ad proximum decurrentibus; undique ramosus: ramis alternis, e nodis exeuntibus, erectis. Folia ad nodos, infra ramos, pariter alterna, petiolata, ovata, acuta, angulata, subcarnosa, utrinque glabra, margine minutim ciliata, bipollicaria vel ultra, pro ingenio foli, patentia. Petioli semiteretes, supra biangulati. Umbellæ laterales, ex ipso caule & ramis infra folia, sed latere opposito, enatæ, pedunculatæ, minutim pubescentes,

---

(a) *Voyage à l'Isle de France, par un Officier du Roi,*
t. 1, p. 215.

simplices, cernuæ, nudæ, subsexfloræ. *CAL. Perianth.* monophyllum, minutim pubescens, 5 fidum, obtusum, erectum. *COROLLA* infundibuliformis. *Tubus* brevis, viridi-lutescens, longitudine calycis. *Limbus* albus, 5 partitus: laciniis ovato-oblongis, acutis, margine minutissime ciliatis, patentibus, tubo triplo longioribus, *STAM. Filam.* 5, breviuscula, erecta, villosa, ori tubi inserta: *Anth.* lineares, obtusæ, erectæ, subconvergentes. *PISTILL. Germen* globosum, superum, viride, glabrum. *Stylus* subulatus, longitudine staminum, inferne villosus. *Stigma* capitatum, viride.

PROPR. rec. herbæ: *Odor* fœtidus; *Sapor* herbaceus, subfatuus. *Masticata* folia tenera, saliva viridi.

VIRTUS: anodyna, repellens, pellens.

USUS.

OBS. Egregia experimenta cum Solano nigro instituit Cl. THOM. GATAKER (a), incipiendo a grano 1, hora vespertina dato, sensim ascendendo ad grana plura. Vim hujus plantæ expertus est auctor adversus ulcera impura, pertinaces dolores, cutis erosiones, hydropem. Agit vi sua narcotica, sudorem & urinam movere ac sæpe alvum ducit: sed largiori dosi exhibita, vomitum sæpe excitat, capitis dolorem, vertiginem, visus obnubilationem. Folia contusa, per triduum applicata, certo remedio sunt *Bulæ* morbo Arabum, ut docet PETR. FORSKAL (b), qui consistit, in vulnere corrodeute sine dolore, quo levato restat cicatrix, quasi ex variolis.

(a) *Observ on the internal use of the Solanum or Nightshade*, Lond. 1757.

(b) *Descr. plant. c. 2. p. 46.*

87. CAPSICUM annum. LINN. *Sp. pl.* 270.

Mat. med. 96. KNIPH. *Bot. or. cent.* 22.

Capficum. CLUS. *Exot. p.* 340. *f.* 340.

Vallia-capo-molago. RHEED. *Mal.* 2. t. 35.

Capficum Actuarii, f. Piper indicum longioribus filiquis. LOBEL. *Icon.* 316. *Hift.* 172.

Capficum oblongioribus filiquis. DODON. *Pempt.* 704.

Piper indicum. BLACKW. *Herb.* t. 229.

MERIAN. *Surin.* p. 55. t. 55.

Quiya Brafilienfibus. PIS. *Braf.* 225.

Chilli Piper filiquofum, mexicanum. HERNAND. *Mex.* 235.

Pharm. PIPERIS INDICI Fructus.

Locus. America meridionalis. *Annum.*

Colitur copiofiffime in Peruvia.

FORMA. *rec.* Capsula conica, incurvata, fubdigitalis, fubcarnofa, glabra, rubra, nitidufcula, bafi fulcita calyce brevi, urceolato, viridi, quinquedentato: fubbilocularis: diffeppimento abrupto; referta *feminibus* fubrotundis, acutiufculis, utrinque compressis, albidis.

PROPR. *rec.* Olor narcoticus; recenter relecti fructus fortis, fere Tabaci. Sapor acerrimus, igneus, fauces excandens; *masticatus* fructus valde calefacit & pungit in ore & faucibus, haud fecus ac innumeri acum mucrones, fapore Piperis nigri, diu inhærente, intolerabili. *Siccatur.* paulo mitior, perquam tamen acris. Fructus ficcus, pulveratus & naribus tractus, ftimulat in nâfo & faucibus, fortius

quam Tabacum, tussimque & sternutationem vehementem excitat. In igne fumat: fumo sternutationem pariter ac tussim excitante.

VIRTUS: pungens, incidens, stomachica.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquosum rubescens, spissiusculum, perquam acre, gustatum acrimonia sua fauces calefacit, pungit & Piper sapit; vitriolo martis injecto colorem retinet, & concrescit in gelatinam rubescentem, subdiaphanam, duriusculam; quod etiam accidit ex affuso alcohole vini. Fructus Capsici, quando in Spiritu vini maceratur, pungentem suam qualitatem cum illo quoque communicat; menstruo proinde tam aquoso quam spirituofo extrahitur: sed alembicum non transcendit id quod pungens est, quando tinctura spirituofo destillatur.

OBS. 2. Capsicum annuum colitur in valle Aricæ Peruvix, tam copiose, ut incolæ, ex sola hac valle, quæ sex milliaria gallica non excedit, Capsicum, quod *Agi* vel *Piment* vocant, pro 80000 aureis quotannis vendant. Incolæ Peruvix ita Capsico delectantur, ut eo carere non possint in suis embammatibus, quamvis adeo acre sit, ut insuetus vel a solo ejusdem gustu abhorreat, FREZIER (a). Idem valet etiam de incolis Carthagenæ; ANT. DE ULLOA (b). In Quito fructum Capsici crudum comedunt, cum sale culinari, idque sat copiose; ULLOA (c).

OBS. 3. Semina Capsici in febribus intermittentibus protractis & repullulantibus cum successu sæpius præscripsi, & quidem formula sequenti: R. Semin. Piper. ind. gr. 6. Bacc. Lauriscr. 2. Mr. f. pulvis, dividendus in tres partes æquales; quarum prima portio sumenda incipiente primo rigore; secunda postridie eadem hora;

(a) *Voyage de la mer du Sud*, t. I. p. 262.

(b) *Voyage de l'Amérique méridionale*, part. I. p. 151.

(c) *L. c.* p. 350.

tertia vero tertio die. Sæpissime vidi febres intermittentes protractas hocce pulvere curatas, plerumque sine relapſu.

88. STRYCHNOS (*Nux Vomica*) foliis ovatis obtusis quinquenerviis : nervis evanescentibus.

Strychnos Nux vomica. LINN. *Sp. pl.* 271.
Mat. med. 77.

Nux vomica in officinis. BLACKW. *Herb.*
1. 395. RAJ. *Hist.* 2824.

Caniram. RHEED. *Malab.* 1. p. 67. 1. 37.
Pharm. VOMICA Nux.

Locus. Malabaria, Ceylona. *Arbor.*

FORMA. *sicc.* Semina orbiculata, utrinque compressa, umbilicata, tomentosa: villo molli adpresso; pollicaria, cinerea; *parenchymate* bipartibili, cotyledonibus subcorneis.

PROPR. Odor nullus. Sapor intensius amarus; semina *masficata* cartilaginea.

VIRTUS: tonica, venenata, narcotica, vertiginosa, pandiculationes convulsivas sæpe vehementissimas excitans, nimia dosi deleteria: tremoribus, epilepsia.

USUS. Dysenteria.

OBS. 1. Tritu & contusu contumax, hinc difficillime pulveratur. *Extracti* aquosi dimidiam ponderis nucis partem largitur; spirituosus vero, tres sedecim partes. NEUMANN.

OBS. 2. Toti potissimum Canis generi summe deleteria est Nux vomica, unde ea uti venatores solent ad interimendum Lupos & Vulpes; etenim sub parca dosi, sæpe ad pauca duntaxat grana, illis letalis est,

ut observavit P. (a). Deglutita hæc nux intra semi-horam vires narcoticas exferit, sæpe deleterias, tametsi in ventriculo vix solvitur, quod sectiones cadaverum demonstrarunt. Itaque in nervos potenter agit. Fibras quoque musculares valide roborat amaro suo. Homini-bus non æque perniciosa ac feris, quare etiam ægris eam exhibuere Medici, dosi gr. 5 ad gr. 10, semel vel bis de die. Cl. J. O. HAGSTROM (b) nucem vomicam ut specificam in dysenteria commendat, scrup. 1. quovis mane dato. Periculum ejus feci ego in nonnullis dysen-tericis; & quidem omnes evacuationes suppressit per 12 horas, sed postmodum recruduit morbus. Inter hos ægros femina fuit 32 annorum, quæ scrup. 1 sumsit mane & vesperi per biduum; ipsi incesserunt, post sin-gulum pulverem, pandiculationes summe convulsivæ, cum vertigine, omnibus evacuationibus suppressis, ne-que vomuit, nec a morbo curata fuit, sed rediere symp-tomata dysenterica post relictam nucem, quare aliis re-mediis curanda erat; hæc dolorem ventriculi & regio-nis epigastricæ per longum dein tempus sensit. Ut ano-dinum atque roborans dari tamen potest nux vomica dysentericis, idque cum successu, dosi refracta, sub fine morbi, postquam emetica antimonialia debitaque laxantia rite præcesserunt. In Ceylona Nux vomica, ut specificum contra morsam Colubri Najæ, propinatur, & quidem interne sumta, ut narrat LE GRAND (c).

89. STRYCHNOS (*Ignatii*) foliis ovatis acutis quinquenerviis: nervis continuatis, fructibus maximis.

Igasur seu Nux vomica legitima Serapionis.

CAMELL. *Philos. transact.* vol. 21.
n. 250. p. 88. t. 3. f. 4. 5. 6.

(a) *Stralsundisches Magazin*, t. 1. p. 52.

(b) *K. Vetensk. Acad. Handl.* vol. 34. p. 301.

(c) In notis ad J. RIBEYRO, *Histoire de l'isle de Ceylan*, p. 154.

Cucurbitifera Malabathri foliis scandens,
 Catolongay & Contara Philippinis orient-
 talibus dicta. PLUKEN. *Mantiss.* 60.

Pharm. SANCTI IGNATII Faba.

Locus. Insulæ Philippinæ. *Arbor.*

DESCR. & FORMA. *Caulis* fruticosus,
 crassitie brachii, altissimas arbores scandens,
 cortice scabro, crasso, cinereo. *Folia* opposita,
 brevius petiolata, ovata, acuta, ampla, quin-
 quenervea, venulosa, sapore amaro. *Flores*
 majusculi. *Fructus* ovalis, dodrantalis, Melone
 major, testa lapidescente; obductus epidermide
 lævi, splendente, viridescente, pulpa carnosâ,
 flava, amaricante, molli; uni ocularis, inclu-
 dens *semina* plurima, sæpe viginti, *recentia*
 magnitudine nucis juglandis, inæqualia, poly-
 morpha, argentea lanugine splendentia,
 (CAMELLI): *siccata* vix nuce Avellana
 majora, subtrigona, durissima, subcornea,
 albido glauca.

PROPR. *Olor* nullus. *Sapor* amarissimus.

VIRTUS: tonica, narcotica, subemetica,
 anthelminthica, emmenagoga, nimia dosi, sc.
 scrup. i vel ultra, vertiginosa, tremorem totius
 corporis & motus convulsivos excitans, sæpe
 sudores frigidos, animi deliquium.

USUS. Tertiana.

OBS. Dosis gr. 5 ad 10. Raro in substantia exhibe-
 rur, sed communiter in infuso aquoso. *Extracti* aquosi
 dimidium radice ponderis accepit NEUMANN; spiri-
 tuosi vero $\frac{5}{24}$ partes ponderis radice.

90. STRYCHNOS (*colubrina*) foliis conjugatis ovatis trinerviis, cirrhis simplicibus.

Strychnos colubrina. LINN. *Sp. pl.* 272.

Mat. med. 78.

Modira-Caniram. RHEED. *Malab. 8. p.* 47.

t. 24.

Pharm. COLUBRINUM Lignum.

Locus. Malabaria. *Arbor.*

FORMA. *sicc.* Lignum leviusculum, molliusculum, pallide cinereum, excisum e ramis s. truncis arboris, teretibus, crassitie pollicari vel bipollicari; obductum cortice cinereo, verrucis s. nodulis sparsis adsperso. Lignum transversaliter sectum disco æquali, undique pertuso punctis excavatis, subapproximatis.

PROPR. pulv. ligni: *Odor* nullus; *sapor* debilius amaricans, subacutus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. 1. Decoctum pulverati ligni rubrum, odore nullo, sapore debiliter amaricante & acriusculo; vitriolo martis vix fufcescit, sed coagulatur.

OBS. 2. Hoc lignum in officinis nostris adeo incognitum, ut non satis bene sciam, num verum fuerit, quod descripsi. Habui tamen hoc specimen ex insula Manilla, a Pharmacopola, ibi degente, cl. C. H. WANMAN donatum, sub nomine *Ligni colubrini s. Palo contra veneno.*

OBS. 3. Ex propria experientia nihil de vi hujus ligni medica statuere possum.

91. CORDIA Mixa. LINN. *Sp. pl.* 273. *Mat. med.* 272. HASSELQU. *It. palæst.* 458.*

Sebestena domestica f. Mixa. COMMEL.

Hort. Amst. 2. p. 239. t. 72.

Pharm. SEBESTEN Fructus.

Locus. Barbaria, Ægyptus.

FORMA. Drupa ovata, utrinque acuta, magnitudine Pruni minoris, fusca, basi fulcita calyce orbiculato, concaviusculo, coriaceo, rugoso, cinereo, repando. Nux majuscula, ovata, utrinque obtusa, compressiuscula, obsolete tetragona: angulis oppositis majoribus, acute marginatis; bilocularis. Parencyma, f. Pulpa mollis, fuscum.

PROPR. Odor nullus. Sapor dulcescens, viscosus.

VIRTUS: rec. nutriens; sicc. edulcorans, obtundens, pectoralis, eccoprotica dosi unciae 1 vel 2.

USUS. Tussis.

OBS. 1. Gluten alexandrinum ex hoc fructu parari, adeo tenax, ut aviculæ eodem capiantur, docet TRAGUS.

OBS. 2. Visis speciminibus arboris, quæ fructum Sebesten gerit, ad Tripolim Barbariæ a cl. G. ROTHMAN lectis, non amplius dubito, quod Cordiam myxam L. ponere oporteat loco Cordiæ Sebestenæ. Descriptio cl. HASSELQUIST Cordiam myxam respicit.

92. RHAMNUS catharticus. LINN. *Sp. pl.* 279. *Mat. med.* 72. BLACKW. *Herb.* 1. 235. ZANNICHELL. *Venez.* t. 299. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 224. t. 50. BAUH. *Hist.* 2. p. 55.

Rhamnus solutivus. DOD. *Pempt.* 744.

Pharm. SPINÆ CERVINÆ Baccæ.

Locus. Europa, in nemoribus. *Arbor.*

FORMA. rec. *Baccæ* immaturæ virides; maturæ magnitudine seminis Pisi, subrotundæ, apice depressiusculæ, puncto elevato, loco umbilici, undiquè læves, nitidæ, nigricantes; *parencymate* viridi, pulposo-succoso, tetraspermo. Utut pulpa ipsa viridis, cortex tamen baccæ latere interiore obducitur succosa substantia, velut in baccis Ribium nigrorum, violaceo tingente. *Semina* ovata, obtusa, dorso convexa, antice carinata, hinc subtrigona, fusca, læviuscula.

PROPR. recent, *baccarum* Odor Padi. *Sapor* primum dulcescenti-nauseosus, odori congruens, dein substypticus. *Masticatæ* salivam viridipurpurascente tingunt. *Seminum* sapor amaricans; *masticata* salivam lutescenti colore inficiunt.

VIRTUS: purgans, dosi drachmæ 1 vel 2; tinctoria.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum baccarum rec. violaceo-purpurascens, e mucilagine præcipitata turbidum, odore & sapore baccarum; ex Spiritu Vitrioli rubrum fit; ex Spirit. Nitri paulo obscurius rubrum; ex Solut. Aluminis obscure violaceum; ex. Ol. Tartari p. d. ferrugineum; ex Vitriolo martis nigrum.

OBS. 2. *Baccæ* recentes maturæ, cum alumine coctæ; tingunt viridi colore, præsertim si tinctum sapone lavetur; cum Tartaro coctæ tingunt rubro; cum lixivio ciner. berulin. tingunt luteo. Si succus baccarum maturarum, absque prævia depuratione, ad mellis consistentiam caute inspissetur, & addito pauxillo aluminis, in

aqua soluti, vesicæ immittatur, quæ loco calido suspendatur ad siccandum; sique ulterius tota massa in aqua solvatur, & tum coletur, tincturaque evaporetur, obtinebitur color ille viridis, usitatissimus sub nomine *verd-de-vessie*, Germ. *Sasigrun*, DUHAMEL; GEOFFROY. Loco aluminis, quidam hunc colorem parant cum aqua calcis, addendo hujus aquæ libr. 8 ad succi baccar. expressi libras 12, & Gummi Arab. unc 6, quam miscelam deinde in consistentiam extracti evaporant & siccant. BAUMÉ.

OBS. 3. Baccæ in hydropo, arthritide, aliisque morbis chronicis a Medicis commendantur; sed quoniam nimis nauseosæ sunt, præfertur Syrupus ex illis paratus, qui tamen tarde purgat.

93. RHAMNUS Frangula. LINN. *Sp. pl.* 280.

Mat. med. 73. KNIPH. *Bot. or. cent.* 5.

OEDER *Icon.* t. 278. GUNN. *Fl. norv.* 15.*

Frangula. DOD. *Pempt.* 772. DUHAM.

Arbr. 2. p. 245. t. 200. CAMER. *Epit.*

978. BLACKW. *Herb.* t. 272.

Pharm. FRANGULÆ Cortex.

Locus. Europa borealis, in nemoribus, locis depressis. *Arbor.*

FORMA. Cortex tenax, vimineus, epidermide olivaceo cinerascens, interne lutescens.

PROPR. Odor nullus. Sapor rec. nauseosus; *sicc.* subamaricans.

VIRTUS: recent. purgans dosi drachm. 1-2, subemetica, tinctoria; *sicc.* mitior.

USUS. Hydrops.

OBS. Infusum aquosum cort. sicc. rubro-kermesinum, nauseosum; adjecto vitriolo martis nigrescit.

94. RHAMNUS infectorius. LINN. *Mantiss.*

2. p. 49.

Rhamnus catharticus minor. DUHAM. *Arb.*

2. p. 224. t. 52.

Lycium gallicum. BAUH. *Hist.* 2. part. 2.

p. 58.*

Spina infectoria pumila I. CLUS. *Hist.* 1. p. III.

Lycium. LEMERY *Drogu.* p. 453.*

Pharm. GRANA AVENIONENSIA.

Locus. Europa australis. *Frutex.*

FORMA. Baccæ subrotundæ, obtusæ, magnitudine Piperis, glabriusculæ, apice hilo umbilicatæ, sulco utrinque longitudinali subdidymæ, sæpe subtrigonæ, bi-vel triloculares, communiter dispermæ: *feminibus* majusculis ovatis, hinc convexis, inde planis, conniventibus.

PROPR. *sicc.* Odor vix ullus. Sapor amaricans, nauseosus.

VIRTUS; purgans, tinctoria.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum saturatum rubro-aurantium, cum Vitriolo martis nigrescit.

OBS. 2. Baccæ hæ; sub nomine *Graine d'Avignon* notæ, arti tinctoriæ magis inserviunt, quam medicinæ. Immaturæ colorem luteum dant. Tinctura baccarum, cum basi aluminis trita, format colorem vulgo *Silide-Grain* dictum; DUHAMEL.

95. RHAMNUS Zizyphus. LINN. *Sp. pl.* 282.

Mat. med. 74.

Zizyphus. DUHAM. *Arb.* 2. p. 378. t. 222.

DOD. *Pempt.* 794. t. 795.

Zizyphus Cappadocica. DALECH. *Hist.* 2.

p. 222. f. 222.

Pharm. JUJUBÆ Baccæ.

Locus. Europa australis. *Arbor.*

FORMA. *Drupa* ovalis, utrinque obtusa, magnitudine fructum Olivæ fere excedens, rubra. *Nux* ovali-turbinata, utrinque acuta, rugosa, bilocularis. *Parencyma* drupæ: Pulpa mollis, alba; spongiosa in ficcata.

PROPRIET. *Odor* nullus. *Sapor* dulcis, subviscosus.

VIRTUS: *rec.* nutriens; *sicc.* edulcorans, pectoralis.

USUS. Tuffis.

96. RIBES rubrum. LINN. *Sp. pl.* 290. *Mat. med.* 99. KNIPH. *Bot. or. cent.* 2.

Grossularia multiplici acino, five non spinosa hortensis rubra, five Ribes officinarum. DUHAM. *Arbr.* 1. p. 279. t. 120.

Grossularia hortensis majore fructu rubro. DUHAM. *Fruit.* 1. p. 266. t. 1.

Grossularia hortensis non spinosa. MERIAN. *Eruc. ort.* p. 6. t. 13. 38.

Ribes. BLACKW. *Herb.* t. 285.

Ribesium fructu rubro. DOD. *Pempt.* 737. *Ph. & Culinis* RIBIUM RUBRORUM

Baccæ, Baccæ conditæ, Rob, Gelatina.

Locus. Suecia borealis, Norvegia, Sibiria. Colitur ubique in hortis. *Frutex.* Propagatur ramis excisis.

FORMA. *rec.* *Racemi* laterales in apice ramulorum annotinorum, subdigitales, simplices, e singula gemma solitarii, penduli.

Bractææ solitariae, obovatae, obtusae, concavae, subrevolutae, pedicello triplo breviores. *Baccæ* globosae, magnitudinè feminis Pisi, rubrae, glabrae, nitentes, àpice umbilicatae: umbilico emarcido, convexo, nato e calyce marcescente & contracto; uniloculares; *parenchymate* succoso, polyspermo. *Semina* intra pulpam baccæ, pedicellata, altera receptaculi extremitate singula affixa, ovata, obtusa, arillata: arillo membranaceo, diaphano, turgido succo aqueo, limpidissimo, intensius styptico, a vitriolo martis subito nigrescente.

PROPR. rec. Odor vix ullus. Sapor subvinosus, dulcescenti-acidus.

VIRTUS: refrigerans.

USUS. Æstus omnis febrilis.

OBS. 1. Succum expressum large fundunt baccæ maturæ, rubrum, opacum, aqua longe spiffiorem, sapore dulcescenti-acido, subvinoso, submucilaginoso, loco calidiusculo in quiete collocatum, absque ulla additione, spiffescentem in gelatinam mollem, consistentia pultis. Chartæ illinitus succus tingit colore dilute rubro; vitriolo martis non fuscescit. Succus hic *colatus* fit clarus, ruber, plurimo mucilaginis rubicundæ, spiffæ instar rob cujusdam, in filtro remanente. Hic succus, colatus cum alcali fixo, fortius fermentat, & salis tartari scrup. 1 & gr. 7, ad plenariam saturationem, requirunt succi colati drachm. $13\frac{1}{2}$, quæ *mixtura salina* colore est sordide rubro, debiliter odorata, & postquam per 10. horas loco calidiusculo stetit, in gelatinam vertitur. Baccar. Rib. rubr. uncia 1 expressione dedit Succi drachm. 6.

OBS. 2. *Gelatina* Ribium rubrorum absque coctione parari debet, e Succo recent. q. s., cui addatur Sac-

chari albiff. anatica portio , subsequente continua agitatione per horas 3 , sed æquali lentaque , postea quiete per dies tres , unde sponte gelatinescit. Servari debet in vasis vitreis probe obturatis , loco frigidiusculo. *Rob* vero est succus , ignis ope in melliginem inspissatus. *Syrupum* Ribium rubrorum parant quidam sequenti modo. Succus expressus vasi porcellano vel vitreo immitatur , tecto charta , plurimis acu pertusa foraminulis , ut aër accedat , muscæ vero arceantur. Loco calidiusculo , soli exposito , collocetur hoc vas , per 15 dies , vel quoad succus bene fermentaverit ; tum cochlearis ope bene separanda crusta supernatans , sub fermentatione generata. Succus dein ollæ cupræ bene politæ immittatur , addito saccharo , proportionem fere dupla , h. e. sacchari septem octo partes ad succi partes quatuor. Tum ebullitio succi acceleranda , qua peracta , olla statim ab igne removenda , syrupus effundendus , inque lagunculis vitreis excipiendus , & sic servandus. Hic syrupus , utur admodum acidus , gratissimus tamen est , saporem succi retinet , & amplius non fermentescit.

OBS. 3. Si baccar. probe maturarum libræ 70 pond. civil. contundantur , addito sacchari non depurati libr. 10 & aquæ frigidæ q. s. , probeque exprimantur , fermentatione debita subsequente in doliolo mensur. cong. 15 , nascitur *Vinum* , pulcherrimo colore kermesino amœnum , acidulum , ætatem sustinens. Fermentatione spirituosa *Spirium* ardentem dant hæ baccæ.

97. RIBES nigrum. LINN. *Sp. pl.* 292. *Mat. med.* 200. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2. OEDER. *Icon. t.* 556.

Grossularia non spinosa fructu nigro majore. DUHAM. *Fruit. 2. p.* 267.

Ribes fructu nigro. DODON. *Pempt.* 737.

Pharm. RIBIUM NIGRORUM Stipites , Folia tenera , Baccæ , Baccæ conditæ , Rob , Syrupus.

Locus. Suecia, Sibiria, Helvetia, Anglia.

Frutex. In Finlandia superiore vulgatissimus frutex, imprimis ad margines viarum.

Colitur in hortis. Propagatur ramis excisis.

FORMA. rec. Rami alterni, teretes, cinerei, glabriusculi, atomis nigricantibus undique adpersi, ramulosi; *tenelli* virides, minutim pubescentes, teretes, notati angulis oppositis, obsoletis, e petiolo decurrentibus. *Folia* alterna, bipollicaria, petiolata, subcordata, trilobata, utrinque glabra, supra lineata, dilutius viridia, subtus pallidiora, punctis elevatis aureis adpersa, venulosa, margine minutim ciliata, undique grossius serrata: serraturis puncto calloso terminatis. *Petioli* teretes, longitudine foliorum, minutim pubescentes, supra sulcati, basi clavati, concaviusculi, superne notati dentibus 4 subulatis, oppositis. *Racemi* fructus solitarii, pollicares vel ultra, e ramulis annuatis prodeuntes, penduli, minutim pubescentes. *Bractea* parvæ, obovatæ, minutim ciliatæ, patentis, ad pedicellos solitariæ. *Baccæ* globosæ, magnitudine varia, a magnitudine feminis Pisi ad fructum. Cerasi minoris, nigrae, nitidæ, sed punctis aureis sparsis adpersæ, apice umbilicatæ: umbilico prominente, villoso, subcylindrico, nato e calyce & corolla superstiti; *parencymate* gelatinoso-succulento, duplici: centrali fordide citrino, chartam albam vix inficiente; corticali tenuiore, obscure sanguineo, chartam colore pulchre violaceo-

rubicundo tingente; hinc color baccarum e parenchymate exteriori unice dependet. *Semina* plurima, in parenchymate extensa, longius pedicellata, affixa receptaculis 2, lateralibus, oppositis, solidioribus; singula ovali-oblonga, obtusa, glabra, fusco-brunnea, arillata: arillo membranaceo, tenuissimo, laxo, turgido succo aqueo, limpidissimo.

PROPR. rec. & sicc. Odor totius fruticis peculiaris, fragrans, odorem Padi haud obscure referens, baccis non exclusis. *Sapor stipit rec.* subausterus: *foliorum rec. & sicc.* odor fragrans; *sapor* subausterus; *baccarum rec.* odor debilior; *sapor* dulcescenti-acidulus.

VIRTUS: stipit. & folior. mundificans; pellens, diuretica. *Baccar.* refrigerans.

USUS. Stipit. & folior. Rheumatismus. *Bacc.* Angina.

OBS. 1. *Stipites*, hyeme collecti, pariter valde fragrantés sunt. Recentes sive siccati, concisi & in aqua pura cocti, *decoctum* dant fusco-rubrum, odore fere nullo, sapore debili, subamaricante, paullulum austerrum, quod cum vitriolo martis subito nigrescit; sed *infusum* aquosum stipitum recent. fragrans evadit, gratum, cum sapore fragrante, & vitriolo martis vix fuscescit. *Foliorum infusum*, aquosum infusum Theæ repræsentat, cum vitriolo martis nigro-fuscum.

OBS. 2. *Baccæ* expressæ dant *Succum* rubro-violaceum, spissum ut rob tenuius, odore subnauseoso, sapore acido, qui cum alcali difficulter accurate saturatur, ob spissitudinem, nisi dilutus. Salis tartari scrup. 1 requirit, ad saturationem, Succum non diluti circiter unc. 1. Succus Ribium nigrorum *colatus* mora & quiete sponte spissebat in gelatinam claram, liquidiorém; cum oleo

tart. p. del. pulchræ cærulescebat; cum solut. aluminis constabat color: cum vitriolo martis vix fuscescebat.

OBS. 3. E baccis recentibus & probe maturis paratur *Aqua* fermentata, subvinosa, coloris purpurei, refrigerans; subaromatica. Baccar. a stipit. & pedicellis purgatarum libræ 20 doliolo immittuntur, cum affusis Spiritus vini gallic. libr. 1 vel 2, & aquæ puræ calidæ congiis 12 vel 14, sub repetita agitatione dolioli; tandem adjiciuntur fermenti e tartaro cerevisiæ cochlearia 2. Post effervescentiam per octiduum, hocce vasis vitreis immittitur, quæ bene obturentur. Si quantitas baccarum augeatur, sc. si bacc. libræ 70 ad doliolum mensuræ cong. 15 sumantur, & loco fermenti addantur Sacchari. Thomæi libræ 10, una cum debita quantitate aquæ frigidæ, obtinetur, justa fermentatione vinosa subsequente, *Vinum* saturate purpureo-rubrum, spissiusculum, revera bonum. Baccæ, l. a. fermentate, *Spiritum* ardentem largiuntur.

OBS. 4. In Sibiria, inter Tobolsk & Tömsk, baccæ Ribium nigrorum, nuces avellanas magnitudine æquant, obviæ sunt; C. FR. VON WREECH (*).

OBS. 5. Folia Ribium nigrorum tenella, recentia & citissime in aqua calida infusa, mox siccata, succedaneâ sunt Thææ Chinesi, & non paucis placent.

98. RIBES Grossularia. LINN. *Sp. pl.* 391.

KNIPH. *Bot. or. cent.* 2.

Grossularia spinosa sativa. DUHAM. *Fruit.* 2.

p. 270. t. 2. f. 2 & 2.

Uva crispa s. Grossularia. RAJ. *Hist.* 2484.*

BLACKW. *Herb.* t. 277.

Uva crispa. DODON. *Pempt.* 736.

Culinis GROSSULARIÆ Baccæ im-

maturæ, maturæ, conditæ.

(*) Historie von denen Schwyvedischen Gefangenen in Russland und Sibirien, p. 174.

Locus. Europa; in Helvetia vulgatissimus
Frutex. Colitur in hortis; propagatur
 radicibus.

FORMA. rec. *Baccæ* pedunculatæ, pendulæ, laterales e ramis annotinis ex gemma foliorum, solitariæ, magnitudine Cerasi, quarum majores pondere fere drachmæ 1 sunt, vel ultra, ovali-globosæ, latere interiori nervis longitudinalibus, subramosis, translucens; extus glabræ five hirsutæ: pilis subulatis, rectis, capitulatis; citrinæ, sæpe rubicundæ, pro diversitate varietatum; apice umbilicatæ: umbilico prominente, cylindrico, pubescente, e flore superflite nato; *parencymate* uniloculari, gelatinofo-succoso, baccæ concolore, polyspermo. *Semina* in *parencymate* exporrecta, pedunculata, affixa receptaculis 2, lateralibus, oppositis; singula ovali-oblonga, acutiuscula, brunnea, glabra, arillata: arillo tenui, membranaceo, laxiusculo, gibbo, succo acido turgido. *Pedunculi* filiformes, baccis fere breviores, pubescentes. *Bractææ* 2, supra medium pedunculi sitæ, a bacca remotiores, parvæ, cuneiformes, pubescentes, patentes, oppositæ; altera duplo longiore.

PROPR. rec. & matur. baccar. *Odor* debilis; bene maturarum baccarum in baccas Rubidæi debilius incidens. *Sapor* gratus, dulcescens, debilius acidulatus, subvinosus; *immatur.* sapor acidus.

VIRTUS: refrigerans,

USUS. Diæta antifebrilis.

OBS. 1. Succus expressus baccarum matur. acidulus, spissus, instar mucilaginis, non tamen glutinosus. Chartam albam vix tingit. Salis tartari scrup. 1 requirit, id saturationem, Succii drachm. 13. Sub saturatione exsurgit odor fere baccar. Rubi idæi. Bacc. matur. unc. 1 dedit Succii express. fere unc. $\frac{1}{2}$.

OBS. 2: E baccar. probe maturar. libris 100 & Sacch. non depur. libr. 6, debite contus. & cum aqua frigida expressis, dolioloque mensur. cong. 15 immixtis, fermentatione vinosa obtinetur *Vinum* bonum, album, limpidissimum, subflavescens, odore grato, debilius aromatico, ad vinum Champanicum quodammodo accedens. Baccæ fermentatæ pariter *Spiritum* ardentem dant. E baccar. matur. tonna unica Spiritus ardentis cong. 9 accepit VON AKEN. Baccæ maturæ, caute siccatae in furno, gratum saporem acidulum conciliant jusculis, præcipue hordeatis & e Sagu &c. In embarcamentibus etiam cum successu adhibentur, ad pisces, caranæ &c. *Gelatina* e Grossulariis optime fit, si sequenti encheiresi præparetur. Saccharum album coqui debet in aqua simplici, quoad refrigeratione penitus solidescat. Huic saccharo, æquali pondere, superaffundatur succus recenter colatus Grossulariæ, qui ex baccis contusis, pauxillo aquæ addito, & expressis obtinetur. Tum infrequi debent 2 vel 3 breves ebullitiones, namque tenax fieret, si ulterius coqueretur. Sic obtinetur *Gelatina* persistens, sapida, subdiaphana, brunnea. Hæc servari debet in vasis vitreis minoribus, superimposita lamella e charta alba, Spiritu vini gallico irrorata, ipsis vasis alligata charta postea obturatis.

99. HEDERA Helix. LINN. *Sp. pl.* 292. *Mat. med.* 98.

Hedera arborea. DUHAMEL *Arbr.* 2 p. 290.
t. 225. 226. BLACKW. *Herb.* t. 288.
DODON. *Pempt.* 408.

Corymbosa Hedera. LOBEL. *Hist.* 336.

Pharm. HEDERÆ ARBOREÆ Folia,
Baccæ, Gummi.

Locus. Europa. *Frutex arborefcens.*

FORMA. Folia alterna, petiolata, utrinque, glabra, firma, venosa, junioris fruticis quinqueloba: lobis acutis; intermedio productione; mediæ ætatis fruticis triloba; senioris vero cordata s. ovata, acuta, integerrima, supra lucida subtus pallidiora. *Umbellæ* terminales, simplices. *Baccæ* globosæ, magnitudine seminis Pisi, nigricantes, apice stellatæ, mucronatæ, subquadri-loculares. *Semina* angulata. *Gummi*: massa resinosa in glebulis, duriuscula, uniformis, scabra, fusco-nigricans, instar mineræ ferri tophaceæ, fragilis: fracturis splendentibus, purpurascentibus, granulis diffractis, subdiaphanis.

PROPR. Folia nauscosa, leniter amaricantia. *Baccæ* recentes acidiusculæ; siccatae primum sapore resinoso, tandem subacidæ. *Gummi*, potius *Resina*, masticata arenacea, friabilis, sicca, in saliva non solubilis. *Sapor* debilis, resinosus. *Odor* debilis, subfragrans, resinosus. In candelæ flamma accenditur, flagrat: flamma albido-lutescente, fumo graviusculo, resinoso. Candela remota, flammam sponte sustinet. In oleo expresso non solvitur, sed tingit oleum colore lutescente, & emollitur; nec in oleo stillatitio solvitur, sed tingit oleum colore aureo.

VIRTUS : *Baccar.* purgans ; *Resinæ* vulneraria.

USUS.

OBS. *Infusum baccarum sicc.* aquosum rubro-purpurascens , subamaricanti nauseosum ; vitriolo martis leviter purpurascit : *infusum foliorum sicc.* aquos. saturate rubicundum , odore & sapore lixivioso ; vitriolo martis vix mutatur.

100. **VITIS** vinifera. LINN. *Sp. pl.* 293. *Mat. med.* 97. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6.

DUHAM. *Arb.* 2. p. 360. t. 206.

BLACKW. *Herb.* t. 153. DOD. *Pempt* 410.

Druiven. CAUSE *Hovenier.* p. 64. t. 6.

MERIAN. *Surin.* p. 34. t. 34.

Ph. **VITIS** Folia. Passulæ majores. Vinum

Gallicum album , rubrum , Rhenanum ,

Hispanicum , Portugallicum , Maderense.

Spiritus vini. Acetum vini. Tartarus.

Locus. Orbis totus temperatus. *Frutex.*

FORMA. *rec.* Folia alterna , longius petiolata , plana ; subpeltata , cordato-subrotunda , bivel tripollicaria , supra viridia , glabra , subtus pallidiora , nervosa , venulosa , nervis & venulis pubescentia , subquineloba : lobis rotundatis , inciso-dentatis : dentibus ovatis , acutiusculis ; sinibus loborum obtusis. *Cyma* nuda , pendula , ovata , obtusa , pedunculata : pedunculo instructo *cirrho* solitario. *Bractæ* solitariae , lineares , obtusiusculæ , concavæ , ad ramos *cymæ* sitæ. *Pedicelli* baccis fere breviores , teretes , adpersi punctis parvis , callofis , apice margine incrassato. *Baccæ* ovato-globosæ ,

colore, sapore & magnitudine variantes, subdiaphanæ, baccis uvæ crispæ vix majores, undique glabræ, rore glauco tinctæ, quo abrafo nitidiusculæ, apice instructæ puncto parvo, elevato, umbilici loco; *parenchymate* mollissimo, pulposo-succoso; post sectionem transversalem æquali, annulo tenui solitario, interrupto, subflexuoso; uniloculari, pentaspermo. *Semina* obcordato-cylindrica, basi emarginata, glabra, receptaculo cylindrico intra baccam insidentia, breviter pedicellata.

PROPR. folior. recent. *Odor* vix ullus. *Sapor* acidulus, herbaceus, substypticus; *masticata* salivam viridi tingunt. *Baccar.* rec. *Odor* nullus. *Sapor* acidulus, humectans. *Baccar.* recent. unc. 1 dat drachm. 6 *Succi expressi* tenuis, viridescens (e baccis viridibus), aciduli. *Passular.* *Sapor* dulcis, subacidulus.

VIRTUS: folior. leniter adstringens; *Passularum* nutriens, pectoralis, eccoprotica.

USUS: Passularum: culinaris; Tussis.

OBS. 1. *Infus.* folior. rec. aquosum limpidum, odore debili, sapore acidulo; vitriolo martis fuscescit, turbidum evadit, albescit, præcipitatur.

OBS. 2. *Passulæ* s. uvæ maturæ, lege artis ficcatae & præparatae, semipollicares, fusco-brunnæ, rugosæ, semidiaphanæ, ad tactum læves; *parenchymate* dispermo, pulposo: pulpa melliginea. Methodum optimam *Passulas* pro bellariis conficiendi tradidit Cl. EDV. ANTILL (*), scil. uvæ Mallagenfes bene maturæ decerpantur & fervide infundantur (non coquantur) in mix-

---

(*) *American Philosophical Transact.* vol. I. p. 194. seq.

tura, facta ex lixivii alcalini, e cineribus parati & lixivio saponario ad dimidium respondentis, cong. 4, quibus fervidis, in olla ferrea, sub ebullitione addantur manipulus unus alterve falis culinariae & olei olivar. optimi libr. 1, vel, hujus defectu, butyri recent. libr. 1 $\frac{1}{2}$. Hæc omnia probe miscantur. Dein racemi uvarum in fasces ligentur, & in hac mixtura acervatim infundantur; ut tota superficies mixturæ uvis simul occupetur. Postea ex olla desumantur ad siccandum, quod fieri debet sub umbraculo, ex tecto mobili parato, quod tempore diurno & sereno quotidie amoveatur, repositoriis stramine stratis, quibus fasces uvarum simplici serie locentur, & compluries vertantur, quoad prorsus siccantur; quo facto in amphoras vel ampullas fictiles probe glutinatas immittantur.

OBS. 3. Vinum est succus baccarum vitis expressus, & lege artis fermentatus in liquorem spirituosum, dulcem vel acidulum, fragrantem, sapore, consistentia & dotibus variantem, pro diversitate climatum, solorum, & varietatum vitis viniferæ. Vina probantur odore, sapore, nitore, colore; *Schol. Salernit.* Vina sunt exhilarantia, diaphoretica, nimia dosi inebriantia. *Gallicum* rubrum subausterum, subadstringens, tonicum. In aqua dilutum, ex addita solutione vitrioli martis purpurascit. *Rhenanum* analepticum, subrefrigerans, diureticum. *Portugalicum*, *Hispanicum* & *Maderense* magis spirituosum, calefacientia. *Usus: Rhenani:* Podagra retro-pulsa, Debilitas, Exinanitio; *Gallici rubri:* Diarrhœa; *Hispanici & Maderensis:* Anorexia.

OBS. 4. Spiritus vini est liquor fluidissimus, limpidissimus, levissimus, volatilis, e fermentatione spirituosus enatus, destillatione per alembicum exceptus, inflammabilis, combustibilis absque fumo, fuligine, carbone. Igni admotu accenditur, flagrat: flamma parum luminosa, cujus centrum albidum, peripheria vero cærulea. Sub accensione vapores exhalat aquæ simplicissimæ. Miscetur perfectissime cum aqua. Acida omnia liquida dulcificat. Digestus cum acidis fortioribus, resolvitur

primum in æthera, tandem in oleum. A salibus alcalinis causticis sub digestionem coloratur. Solvit olea essentialia & resinas, sed non olea expressa, sebum, axungias. Solutio resinarum cum aqua pura præcipitatur. Coagulat sanguinis serum, lympham, salivam; roborat solida, vasorum lumina restringit; hinc contra hæmorrhagias valet, hinc sudore diffluentibus sæpe cordialis. In nervos agit sopiendo, inebriando, uti narcotica, sed insimul calefaciendo, siccando, velut aromata. Ex abusu spirituosorum nervi relaxati, sensus hebetes, solida inertia, viscera obstructa; unde tremor, hebetudo, cachexia, hydrops. *Virtus*: calefaciens, inebrians, resolvens; alcoholisati restringens, vulneraria, anti-putredinosa. *Ufus*. Gangræna, ambusta. Si pars quædam corporis, recenter ambusta, Spiritu vini mox illinatur, acerba sequela plerumque præcavetur, & cutis in vesicam non elevatur. Spiritus vini gallicus constat ex 56 partibus spiritus, & 44 partibus aquæ.

OBS. 5. Acetum vini est liquor acidissimus, fermentationis acescentis ope a vini enatus, a decompositione principii spirituosi ortus, subspirituosus, fragrans, per alembicum adscendens, congelatione concentratus acerrimus. In crystallos acetum non abit, nisi summe concentratum, ut quod ex ærugine elicitur. Cum salibus alcalinis effervescent, & salia media format, in spiritu vini solubilia. Terras calcareas omnes cum effervescentia solvit. Adulteratur sæpe acido vitrioli, sed fraus facile detegitur, si addatur aceto vini solutio terræ calcareæ, quæ opalescit, si acidum vitrioli immixtum fuit, terrâ, ex acido vitrioli saturata, in gypsum abeunte, & præcipitata. Pleraque metalla ignobiliora & semimetalla sine strepitu solvit. Syrupum violarum rubro colore tingit. Lac animalium phytophagorum coagulat, sed non carnivororum, neque humanum, nisi diæta prorsus vegetabili nutrita fuerit mulier. *Virtus*: refrigerans, resolvens, antiputredinosa, alexiteria, antibiliosa, antiphlogistica, digestiva, antiscorbutica, diaphoretica. *Ufus*. Febres putridæ, Pleuritis, Inflamma-

tio, Mania, Narcotica ingesta, Animi deliquium, Synanche strangulatoria. De Aceti vini egregiis virtutibus medicis bene differuit. JOS. BENVENUTI (*). De felici effectu aceti in mania, larga dosi propinati, observationes pulchras tradidit CL. LOCHER (**). In Synanone strangulatoria, quæ sæpe apud nos epidemica fuit, cum successu vaporem frigidum aceti gallici adhibui, eo modo, ut acetum exceperim linteis, quæ prope lectum ægroti extendenda curaveram; sic tota camera repleta fuit vapore aceti. Insimul vesicatorium applicui asperæ arteriæ, purgantiaque antiphlogistica propinavi. Sanguinem mitti feci, venæsectione vel hirudinibus applicatis. Emulsionem oleosam delibare etiam jussi ægrotos. In initio morbi nunquam fessellit hæc methodus; sed posteaquam tubus in asperæ arteria dudum formatus est, atque solidatus, medelæ vix locus.

OBS. 6. Tartarus est sal essentielle vini, a vino perfecto crystallisatione depositum, heterogeneum, lapideum, rubrum vel cinereum, sapore acidum, ponderosum, particulis micans. Decoctione in aqua pura, salina pars solvitur, unde crystalli s. cremor tartari. In igne calcinatus, abit in Sal Tartari, alcalinum, fixum. Destillatione e retorta præbet spiritum acidulum, & oleum foetidum.

OBS. 7. Cremor Tartari est salina pars Tartari, imperfecte neutra, constans ex alcali vegetabili fixo, cum sale essentiali Tartari supersaturato, albissima, crystallifata: crystalli lamellatis: lamellis quadrangulatis, sive rhombeis, sæpe etiam quadrangulato-oblongis, utrinque acutiusculis, supra & subtus planis, margine supero undique convexiusculo & in varia parva formato plana, unde crystalli multiplici fronte in margine circumcirca rutilant, efformati instar adamantis. Solvitur parum in aqua frigida, adeo ut ad gr. 3 solvenda opus sit aquæ frig. unc. circiter 1; at perfectius in calida, cujus uncix 20 solvunt crem. tart. unc. 1;

(*) *Nov. Act. phys. med. Ac. N. C. v. 2. p. 132. seq.*

(**) *Observ. pract. p. 68. seq.*

sed refrigerando sub forma crystallina subfidit, vel aquæ innatat. Admixta Boracis quinta parte, valde solubilis fit, fere ut Saccharum, salva aciditate insigni. Cremor Tartari in ignis flamma vel carbone candente nigrescit & spargit odorem. *Virtus*: laxans, refrigerans, antiphlogistica, aperiens, antibiliosa, digestiva, diuretica. *Usus*. Icterus, Calculus felleus, Obstructio hepatis, Ascites, Febres biliosæ & putridæ, Dysenteria, Cruditas rancida. In praxi medica usus Cremoris Tartari amplissimus est. Utimur illo pæne in omnibus febribus, excepta phthisi pulmonali; in omni saburra rancida, omnique indigestione a pinguibus ingestis; in dysenteria & diarrhœa biliosa; in obstructione hepatis ejusque duritie, in ictero chronico, in calculo felleo, & in ascitide, cum pulsus durus, atque urina summe biliosa & parca, heparque obstructum est. Plures cremore tartari & jusculo e Taraxaco curavi a calculo felleo & duritie hepatis. De Cremoris Tartari eximio usu in quavis specie hydropis, largiori dosi, ad minimum unc. $\frac{1}{2}$, quovis die exhibiti, pulcherrime egit VINC. MENGHINI (*). Cremor Tartari *decomponitur*, si cum absorbentibus, e. gr. creta, coquatur. Hacce encheiresi verus Tartarus tartarificatus segregatur, & superfluum acidum Tartari combinatur cum Creta, & format Selenitidem tartareum, qui, ab acido vitrioli decompositus, relinquit acidum Tartari liberum, *Sal essentielle Tartari* appellatum. Hoc sal essentielle est ipsum acidum Tartari purum, acidissimum, crystallisatum: crystallis aggregatis lamellatis, parallelis, subacinaciformibus, basi latioribus, sessilibus, pellucidis, albis. Solvitur facile in aqua frigida, sc. salis hujus unc. $\frac{1}{2}$ in aquæ scrup. 8, trituratione; & alcalina omnia saturat, unde oriuntur salia media, pro varietate baseos alcalinæ diversa, quæ vero fere ab omnibus aliis acidis, sive sint mineralia, seu vegetabilia, decomponuntur. Si cum alcali fixo vegetabili juste saturetur, fit *Tartarus tar-*

(*) *Comment. Bonon. t. 4. p. 260.*

tarisatus ; sed si alcali hoc superfaturetur cum hoc sale acido tartari, fit *Cremor Tartari regeneratus* ; qui etiam faciliore encheiresi obtinetur, si solutioni Tartari tartarisati instilletur solutio salis essent. Tartari, unde *Cremor Tartari* extempore regeneratur, & ad fundum mox subsidit. Sic oritur sal difficulter solubile ex superad-dito acido Tartari puro, quod per se valde solubile erat. Cum alcali minerali saturatum sal essent. Tartari, format *Sal Rupellense*, & cum terra calcarea, Selenitidem tartareum. Ceterum terras metallicas etiam ag-greditur hoc Sal acidum, præcipue martis, antimonii & plumbi. Igni expositum aperto & carboni injectum, liquefcit, ut observavit cel. TORB. BERGMAN (a), in massam, aquæ instar pellucidam, atque fremit, nigrescit, fumat, flagrat: flamma cærulea; relictis scoriis fuscis, tandem albidis, alcaliscentibus. E retorta au-tem destillatum igne valido, Spiritum & Oleum tartari dat. Itaque in igne decomponitur, pariter ut Succus citri, ceteraque acida vegetabilia essentialia. Varia experimta cum hoc sale instituit cl. A. J. RETZIUS (b). Methodum sequentem hoc Sal essentialia Tartari parandi communicavit cl. C. W. SCHEELE, quæ etiam in officinis nostris dudum recepta est (c); Rç. Cretæ alb. subtil. pulver. & in aqua pura bene lotæ libr. 1. Huic affundantur aquæ puræ cong. 2, in ahenò stanneo igni superimposito; deinde sensim admisceantur pulv. Crem. tartari libræ 3 $\frac{1}{2}$, h. e. quantum satis ad saturationem justam. Ahenum ab igne deinde remotum collocetur in quiete ad subsidendum, lixiviumque supernatans caute decantetur, & l. a. inspissetur in Tartarum tartarisa-tum, verum, flavescentem, plerumque odore subnau-soso præditum, qui, scrupulosus collectus, elixivia-tionibus residui repetitis, commixtis atque una cum lixivio evaporatis, attingit pondus unc. 21. Residuum

(a) *Diss. de Stibio tartarif.* p. 10.

(b) *K. Vetensk. Acad. Handl.* vol. 31. p. 207. seq.

(c) *Pharmacop. Suecic.* p. 160.

vero in ahenis est Selenites tartareus, qui, edulcoratus & siccatus, pondere est libr. 2 $\frac{1}{2}$. Hoc residuum bene lotum faturetur unc. 11 olei vitrioli, in aquæ puræ libris 8 antea diluti, subsequente digestionem ex arena per diem, sub frequenti agitatione spatula lignea. Tandem decantetur liquor acidus supernatans, & residuum, h. e. Gypsum verum, bene elixivietur aqua pura, quoad acidum amplius non sapiat: atque hæc omnes elixiviationes commisceri debent & evaporari in consistentiam syrupi tenuioris, qui debite filtratus crystallifetur, vel, si mavis, in siccum vaporet. E Crem. Tartari libr. 3 obtinentur Salis hujus essentialis circiter uncia 10, ut expertus est SCHEELÉ. Probatur hoc Sal essentialis tartari, non purum sit atque ab omni acido vitrioli immune, si dissolvatur in aqua pura, & instilletur aceti Lithargyrii paucillum, unde sedimentum album subsidit, quod extemplo iterum dissolvi debet ab affuso Spiritu Nitri, liquorque penitus recalescet, si purum fuerit acidum Tartari; sin minus, pulverem album in fundo remanentem videbis, quoniam vitriolum plumbi in spiritu nitri diluto solubile non est. *Selenites tartareus* in forma pulverulenta est, albissimus, ponderosus, atomis scintillantibus micans ubi luci exponitur, insipidus. Cum aqua agitur non coit in pastam, sed diluitur ac pulmenti instar commiscetur, & in quiete posita fundum petit, aqua limpida supernatante. Hinc in aqua frigida Selenites hic tartareus non solvitur, quod etiam comprobatur affusione lixivii Tartari alcalini, a quo nulla præcipitatio. In aqua vero calida solvitur paullulum, sed vix ultra gr. 2 in aquæ bullientis unc. 1. In calore siccatur, sed in igne aperto solvitur vinculum, acidum tartari destruitur, & remanet terra calcarea pura. Ex quovis acido minerali affuso decomponitur selenites tartareus, cum effervescentia, & oriuntur selenitidis species variæ, pro diversitate cujuscumque acidi adhibiti. Selenites vitriolicus crystallifibilis & in aqua difficulter solubilis est, sed ex reliquis acidis mineralibus Selenitides liquidi ex-

furgunt. Acetum vini gallicum, frigide affusum, selenitidem tartareum non decomponit. Si Cremor iste Tartari, qui subinde ab exteris ad nos apportari solet, scrupulosius examinetur, patebit, illum Selenitidem tartareum fovere, ut recte observavit cl. SCHEELE (a); etenim si crystalli tartari in aqua bulliente solvuntur, satis multum non soluti in fundo vasis observatur, quod verum selenitidem tartareum efficit. In cryst. tartari libra I selenitid. tartar. circiter uncia $1\frac{1}{2}$ continetur, quod a methodo depurandi, Monspeliis usitata, derivatur, ubi terra calcarea adhiberi solet, ut docuit FIZES (b).

OBS. 8. *Sal Tartari* incineratione Tartari crudi paratur, alcalinum, fixum, albissimum. Tartari crudi libra I Salis tartari circiter uncias 4 largitur. *Virtus*: antacida, diuretica, stimulans, caustica, corrosiva. Recenter paratum seu calcinatum, causticum est; aëri vero expositum, vel diutius in vasis probe non obturatis servatum, aëre fixo saturatur, unde miscescit. Si loco humido retineatur, maghes est humiditatis, unde deliquescit, solvitur. *Ufus*. Acidum in primis viis, Scirrhus *externe*. De usu & utilitate Salis tartari in Rachitide differuit cl. ABILDGAARD (c); solvit is Sal. tartari drachm. $\frac{1}{2}$ in aquæ puræ vel decocti Chinchinæ unc. 8, quarum unc. 4 quotidie sumendæ. In Scirrho maligno sæpe multum emolumenti præstat lixivium fortius Salis tartari, extus applicitum, linteo exceptum. Novi Senem honestum, septuagenarium, qui per decem annos, & quod excurrit, scirrhum revera malignum habuit, quem intra limites retinuit cl. J. THEOPH. NATHORST, sola hac applicatione. Ante nonnullos annos Medicus magnæ satis famæ arcessitus consilium dedit, ut abstineret æger ille a lixivio Tartari, & ejus loco fomentationem ex herba Conii, scopo resolvendi,

(a) In *Litteris* ad me datis.

(b) *Mémoire de l'Acad. des Sc.* 1725. p. 346.

(c) *Collectan. Societ. med. Havniens.* v. I. p. I.

imponeret, sed tristi omnino eventu; scirrhus enim sensim cœpit intumescere & maxime dolere, cum cutis discoloratione, justusque metus erat exulcerationis scirrhi; sed remoto cataplasmate, & lixivio Tartari denuo imposito, omnia funesta evanuerunt, & scirrhus in pristinum statum redactus. Vivit adhuc æger, dum hæc scribo, & lixivio suo utitur.

OBS. 9. De Vite vinifera scripsit J. HORSTIUS (a) a 1587, idque isto in tempore bene. Recenset differentias vinorum, eorumque qualitates & usus. Explicat vina simplicia & medicata. Agit etiam de aceto, passulis &c. Scripsit insuper P. J. SACHSIUS (b). Tradit hic historiam Vitis viniferæ, atque plurima in medium affert de cultura Vitis, Vini præparatione ejusque usu. Nuperrime de cultura Vitis & Vini præparatione elegantissime & in extenso egit cl. EDV. ANTILL (c), ut alios taceam.

101. VITIS apyrena. LINN. *Sp. pl.* 293.

Vitis acino minimo rotundo albido sine Nucleis, Corinthia. DUHAM. *Fruit. v.* 2. p. 273. t. 7.

Vitis corinthiaca s. apyrena, BAUH. *Hist.* 2. p. 72.

Pharm. PASSULÆ CORINTHIACÆ.

Locus. Græcia, imprimis Insulæ Cephalonia & Zante. *Frutex.*

FORMA. sicc. Uvæ maturæ & ficcatae, magnitudine seminis Pisi, subrotundæ, obtusæ, rugosæ, molles, subsaccharatæ, undique lucidiusculæ, fuscæ; *parenchymate* pulposo, subapyreno.

(a) *Opusc. de Vite vinifera ejusque partibus &c.* Marpurgi 1630.
 (b) *Ampelographia, s. Vitis viniferæ consideratio.* Lips. 1661.
 (c) *L. cit.*

PROPR. *Odor* vix ullus, saltem debilissimus. *Sapor* dulci-acidulus.

VIRTUS: nutriens, refrigerans, eccoprotica.

USUS: culinaris.

102. **VINCA** minor. LINN. *Sp. pl.* 304. *Mat. med.* 202. KNIPH. *Bot. ör. cent.* 2.

Clematis daphnoides. DODON. *Pempt.* 402.

Vinca pervinca daphnoides. BLACKW. *Herb.* t. 59.

Pharm. *VINCÆ PERVINCÆ* Herba.

Locus. Germania, Anglia, Gallia. *Perennis.*
Bene perfert hiemes in Suecia.

FORMA. *rec.* *Caulis* procumbens, subrepens, teres, glaber, exporrectus, subramosus, foliosus, sterilis, geniculatus, utrinque exaratus sulco longitudinali, opposito, inter genicula. *Surculi* palmares, cauliformes, erecti, floriferi. *Folia* ad genicula opposita, petiolata, sempervirentia, ovata, acuta, glabra, supra lucidiuscula, pollicaria. *Flores* axillares, pedunculati, solitarii. *Pedunculi* foliis longiores, uniflori, nudi, glabri. **CAL.** *Perianth.* monophyllum, 5 partitum: laciniis linearibus. **COR.** monopetala, violacea, infundibuliformis, calyce multoties longior. *Tubus* cylindrico-turbinatus, albicans, intus basi pilosus. *Limbus* 5 partitus: laciniis oblique obovatis, obtusorotundatis. **STAM.** *Fil.* 5, breviuscula, apici tubi inserta, in medio geniculato-inflexa, basi barbata. *Anth.* cuneiformes, obtuso-rotundatae, planae, in medio tubi conniventes,

pilosæ. *PIST.* *Germen* superum, ovatum, bipartitum. *Glandulæ* 2, ovatæ, obtusæ, carinatae, oppositæ prope germen, longitudine germinis. *Stylus* longitudine staminum. *Stigma* orbiculatum, apice barbatum, antheris conniventibus tectum.

PROPR. rec. *Odor* nullus. *Sapor* amarus, inhærens.

VIRTUS: tonica:

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum herbæ recentis lutescens, odore debili, sapore intensius amaro; vitriolo martis fusco-nigrescens.

O R D O D I G Y N I A.

103. ASCLEPIAS Vincetoxicum. LINN. *Sp. pl.* 324. *Mat. med.* 203. KNIPH. *Bot. or. cent.* 3.

Vincetoxicum. DOD. *Pempt.* 402. LUDW: *Ætyp.* p. 22. t. 25.

Asclepias albo flore. MILLER. *Fig. t.* 53: f. 2.

Asclepias. LOBEL. *Hist.* 356.

Ph. HIRUNDINARIÆ Radix, Herba: *Locus.* Europa, in glareosis. *Perennis.*

FORMA. rec. *Radix* oblonga, cylindrica s. planiuscula, horizontalis, repens, breviuscula, bipollicaris, superne cinerea, scabra, notata cicatricibus callofis, truncatis, rugosis, subtus obfessa fibris numerosis, aggregatis, filiformibus, albis, subcarnosis, glabris, descendenti-
bus, elongatis. *Gemmae* e radice progerminantes,

tes, incarnatæ, sparsæ, undique imbricatæ : squamis ovatis, obtusis, adpressis. *Parenchyma* radicis solidiusculum, transversaliter sectum variegatum; parenchyma vero fibrarum album, transversaliter sectum puncto centrali, subrotundo. *Caules* plures ex una radice majore, e minore radice solitarii, erecti, pedales, teretes, glabri, sed utrinque linea longitudinali pubescente, simplices, virides, geniculati, basi infima purpurascens, adpersi squamis sparsis, ovatis, acutis, convexiusculis. *Folia* ad genicula alternatim opposita, brevius petiolata, cordata, acuta, bipollicaria, patentia, utrinque glabra, margine minutim ciliata, nervoso-venosa, longitudine internodii. *Petioli* pubescentes, supra canaliculati, subtus convexi. *Corymbuli* florum axillares, suboppositi, longius pedunculati, subnutantes, pubescentes. *CAL. Perianth.* monophyllum, turbinatum, subpubescens, 5 fidum: laciniis linearibus, obtusis, corollæ adpressis, apice patulis. *COR.* monopetala, 5 fida, albida: laciniis ovali-oblongis, obtusis, patentibus, calyce longioribus. *Nectarium*: margo monophyllus, campanulatus, germen cingens, longitudine calycis, albidus, 5 fidus, quasi conflatus e squamis 5, obovatis, obtusis, subcarnosis, intus convexis, cohærentibus, erectis. *STAM. Filam.* 5, linearia, erecta, intra nectarium conniventia, longitudine vix nectarii. *Antheræ* membranacæ, apice includentes orbiculum

pentagonum. *PIST. Germina* 2 ovata, glabra. *Styli* breves. *Stigm.* obtusa.

PROP. rec. Radic. Odor graveolens. Sapor graviusculus, vix amaricans; *fibrarum sapor* subdulcescens; odor fortis, graveolens, validior quam radicis; *Herbæ odor* debilis; sapor herbaceus. *Siccatae radicis odor* intensius graveolens, quam recentis; sapor amaricans, gravis.

VIRTUS: pellens, diuretica, sudorifera, emmenagoga, alexipharmaca.

USUS. Hydrops.

OBS. Infusum radicis sicc. aquosum, colore inf. Theæ, odore forti, graveolente, sapore nauseoso. Sub digestionem calidam, tota camera odore graveolente repleta fuit. Cum vitriolo martis non variat. Radicis siccatae libræ 10 dant Extracti aquosi circiter libras 3.

104. *HERNIARIA* glabra. LINN. *Sp. pl.* 327. *Mat. med.* 104.

Herniaria. DODON. *Pempt.* 124. BLACKW. *Herb. t.* 320.

Pharm. *HERNIARIÆ* Herba.

Locus. Europa, in collibus. *Perennis.*

FORMA. Radix perennis, filiformis, ramosa. *Caules* plures ex una radice, procumbentes, terræ adpressi, virides, teretes, vix pubescentes, geniculati, ramosi. *Rami* alterni, breviter ramulosi. *Folia* alterna, subsessilia, vel breviter petiolata, ovato-oblongiuscula, inferne attenuata, apice acutiuscula, subcarnosa, glabra, lineam fere longa, patentia. *Stipulae* teneræ, membranaceæ, albidæ, ovato-acutæ, erectæ. *Glomera* florum latera-

lia, oppositifolia, sessilia, subrotunda, sæpe totum ramulum occupantia, unde spicas oblongas referunt, foliosas.

PROPR. *Odor* nullus. *Sapor* sicc. vix ullus; *recent.* herbaceus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum herbæ sicc. rubicundum; *infusum* Theæ referens, sapore herbaceo leniter amari-cante; vitriolo martis fuscescens.

105. CHENOPODIUM Bonus Henricus.

LINN. *Sp. pl.* 328. *Mat. med.* 206.

OEDER *Icon. t.* 579.

Tota bona. DODON. *Pempt.* 640.

Culinis. BONI HENRICI Herba.

Locus. Europa, in ruderatis. *Perenne.*

FORMA. *rec.* *Caulis* pedalis, erectus; simplex, teretiusculus, inæqualiter striatus, glaber, adpersus farina diaphana, levissime adhærente. *Folia* alterna, patentia, petiolata, supra glabra, subtus glauca, pulverulenta, bipollicaria vel ultra, triangulari-sagittata: lobis baseos horizontalibus, obtusiusculis, latere inferiore dente obtuso; superiora sensim minora. *Petioli* longitudine foliorum, supra canaliculati, subtus convexi, striati. *Axillæ* foliorum foliolis secundæ. *Spica* terminalis, conica, nuda, pulverulenta, inferne composita, superne glomerata, cylindrica. *Bractææ* lineares, solitariae, concaviusculæ, glomerulis subjectæ, illisque ferme breviores. *CAL.* *Pe-*

rianth. monophyllum, 5 partitum: laciniis lineari-cuneiformibus, truncatis, apice tridentatis, margine submembranaceis. **COROLLA** nulla. **STAM.** *Filam.* 5, subulata, longitudine fere calycis. *Antheræ* gibbæ, subexstantes. **PIST.** *Germen* superum, ovali-oblongum. *Styli* 2, reflexi. *Stigmata* simplicia.

PROPR. *rec.* *Odor* nullus. *Sapor* Spinaciæ, gratus. *Masticata* folia tenera, saliva viridescente.

VIRTUS: oleracea, sublaxans.

ÛSUS: culinaris.

OBS. *Folia* recentia, Spinaciæ instar cocta, sapida sunt, si in solo pingui culta fuit planta. *Caules* recentes cocti, & adaptati cum embammate, circa esum Asparagi usitato, medulla sua tenera esculenti & satis sapidi sunt.

106. CHENOPODIUM rubrum. LINN. *Sp. pl.* 328. *Mat. med.* 207.

Pes anserinus. DOD. *Pempt.* 605. DALECH. *Hist.* 542.

Pharm. **ATRIPLICIS SYLVESTRIS**
Herba.

Locus. Europa, ubique in cultis. *Annum.*

FORMA. *rec.* *Caulis* erectus, teres, glaber, striatus lineis longitudinalibus, concoloribus, ramosus, diffusus. *Rami* sparsi, striati, simplices, patentés. *Folia* subcarnosa, alterna, petiolata, ovato-oblonga, utrinque glabra, basi & apice attenuata, margine inæqualiter dentata: dentibus lanceolatis, obtusiusculis. *Petioliter* etiusculi, supra canaliculati. *Racemi*

in caule & ramis frequentes, axillares, sessiles, cylindrici, foliosi, erecti, foliis breviores, compositi e *Spicis* brevibus, alternis, conicis, nudis, sessilibus, foliolis brevioribus. *Flores* sessiles, glomerati. *CAL. Perianth.* pentaphyllum: squamis concavis, obtusis, glabris, margine tenuioribus. *COROLLA* nulla. *STAM. Filam.* 5, capillaria, calyce breviora. *Anth.* subrotundæ. *PISTILL. Germen* superum, ovatum, obtusum. *Stylus* cylindricus, brevis. *Stigmata* 2, subcapitata. *Semina* parva, solitaria, orbiculato-reniformia, utrinque compressa, fusca, nitida.

PROPR. rec. Odor nullus. Sapor oleraceus, fere Spinaciæ. *Masticata* folia tenera.

VIRTUS: oleracea.

USUS.

OBS. Infusum aquosum recentis colore insul. Theæ refert, sapore autem est debili oleraceo; ex vitriolo martis suscescit.

107. CHENOPODIUM Botrys. LINN. *Sp. pl.* 320. *Mat. med.* 209. KNIPH. *Bot. or. cent.* 9.

Botrys. DOD. *Pempt.* 34. BLACKW. *Herb. t.*

114. CAMER. *Epit.* 598. LOB. *Hist.* 113.

Pharm. BOTRYOS Herba, Semina.

Loc. Europa australis, in arenosis. *Annuum.*

FORMA. rec. Caulis erectus, vix pedalis, ramosus, angulatus, striatus, hirto-scaber. *Rami* alterni, erecti. *Folia* alterna, petiolata, oblonga, obtusa, glabriuscula, runcinata.

lobis alternis, obtusis, angulatis; sinibus obtuse excavatis. *Racemus* terminalis, elongatus, subfoliosus, compositus e racemulis geminis, lateralibus, dichotomis, nudis, hirtis-scabris, secundis. *Flores* subsessiles. *CAL. Perianth.* 5 partitum: laciniis lineari-ovalibus, acutis, hirtis, viridibus. *COROLLA* nulla. *STAM. Filam.* 5, subulata, albida, calyce paulo longiora. *Antheræ* trigonæ, albidæ. *PIST. Germen* superum, obtuso-truncatum. *Styli* 2, capillares, longitudine staminum. *Stigmata* simplicia. *Semina* orbiculata, depressa, fusca. *PROPR. rec. Herbæ* Odor fragrans, fortis, graviusculus, balsamicus, non ingratus. *Sapor* odori congruens, aromaticus. Recens planta, manibus tractata, leviter viscida est, manus inquinans; diutius olfacta, temulentiam excitat. *Sicc. odor & sapor.* consimiles, *Semina* fragrantia.

VIRTUS herbæ, resolvens, emmenagoga, antispasmodica; *recent.* subinebrians. *Semina* anthelminthica.

USUS. Herb. Hysteria. *Sem.* Vermes.

OBS. 1. Infusum aquosum herbæ rec. lutescens aromaticum; vitriolo martis debiliter fuscescit. *Aqua stillatitia* fragrans. *Oleum* stillatit. sebaceum; *CARTHEUSER.*

OBS. 2. Plurimi hanc herbam ut pectoralem commendant, & ut vere bonam in Asthmate, Orthopncea, Mensium obstructione.

108. CHENOPODIUM anthelminthicum.

LINN. *Sp. pl.* 320. SCHREB. *Mat. med.*

LINN. 223. KALM. *Amer. Resa*, 2.
p. 283. *

Chenopodium Lycopi folio, perenne. DIL-
LEN. *Elth.* p. 77. t. 66. f. 76.

Pharm. CHENOPODII ANTHEL-
MINTHICI Semina.

Locus. Pennsylvania, ad vias, solo arenoso.
Perenne.

FORMA. Semina parva, subrotunda,
paullulum compressa, fusca, splendentia.

PROPR. Semina graveolenti-fragrantia.

VIRTUS: anthelminthica.

USUS. Lumbrici.

OBS. Fide cl. P. KALM hæcce semina excito, ut-
pote in Pennsylvania communissimi usus; ex propria ex-
perientia nihil de illis statuere possum.

109. BETA vulgaris. LINN. *Sp. pl.* 322. *Mat.*
med. 323. KNIPH. *Botan. or. cent.* 20
& 22.

Beta rubra vulgaris. DODON. *Pempt.* 609.

LOB. *Hist.* 224. BLACKW. *Herb. t.* 235.

Culinis BETÆ RUBRÆ Radix.

Locus. Colitur ubique. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix fusiformis, crassa, spi-
thamæa, purpurea, transversaliter rugosa: rugis
annularibus, obsolete; *parencymate* carnosio,
succulento, subtunicato, purpureo, transver-
saliter secto ex annulis albidis & purpureis varie-
gato; centro medullari subrotundo, albido.

PROPR. recent. Odor debilior. Sapor dul-
cescens, aromatico-fatuus. *Masticata* commi-

nuitur, aquosa sentitur, saliva violacea. *Siccata* radix friabilis, cellulosa, rubro-purpurea, vix odorata; *massicata* in ore emollitur, sapore dulcescente, salivam rubro-purpurascentem faciens.

VIRTUS: *rec.* nutriens, refrigerans, mucilaginosâ; *Succi*: errhina.

OBS. 1. *Infusum* aquosum radicis siccatae sanguineum, mucilaginosum, fere ut mucilago seminis Lini, dulcescens, sapore Betæ; vitriolo martis non mutatur. Radices recentes rasæ, in olla cum aqua pura coctæ, *decoctum* dant rubro-purpureum. Si hoc evaporetur, obtinetur *Extractum* intense dulce, sapore debili radicis, vix crystallisibile. Radix siccatione multum ponderis perdit; radic. *rec.* libr. 1, siccata, exhibet radicis sic. unc. 2.

OBS. 2. E pulveris radicis Betæ rubræ libr. $\frac{1}{2}$, ope alcoholis vini & digestionem debita, *Sacchari* puriss. drachm. 2 $\frac{1}{2}$ extraxit cel. MARGGRAF (*).

OBS. 3. In culinis notissima radix tempore autumnali & hiberno. Elixantur radices recentes in aqua, & in taleolas transversales deinde secantur, postea aceto, cum pauxillo aquæ diluto, immittuntur. Sunt qui radices concisas fermentare faciunt ad aciditatem, perinde ac cum Brassica capitata acidulata fieri solet, & sic sapidiore creduntur. Beta rubra albaque apud priscos Romanos in usu culinari fuerunt, præcipue apud plebem viliorem, unde MARTIALIS:

*Ut sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ,
O quam sæpe petet vina piperque cocus*!

310. BETA Cich. LINN. *Syst. nat.* 295.
Mat. med. 2 2. 3. β.

(*) *Crusc. chym.* t. I. p. 221.

Beta candida. DOD. *Pempt.* 609.

Culinis BETÆ ALBÆ (Mangold)

Herba recens.

Locus. Colitur ubique. *Biennis.*

FORMA. rec. *Radix* fusiformis, alba, crassitie pollicis vel longe ultra, transversaliter rugosa, apice scabra: squamis plurimis congestis, rigidiusculis, fuscis, patentibus. *Caules* plures ex una radice, bi-vel tripedales, erecti, flaccidi, virides, glabri, striato-angulati, ramosi. *Rami* virgati, erecti, alterni, elongati, cauli conformes, simplices, glabri, basi infima nodulosi. *Folia* subsucculenta; *radicalia* erecta, viridia, petiolata, ovata, obtuso-rotundata, inferne latiora, basi producta in petiolum, brevius decurrentia, margine repanda, utrinque glabra, lævia, subbullata, dodrantalia; *caulina* ad nodulos ramorum, alterna, petiolata, ovata, obtusa, pariter glabra; *ramea* minora, obovata. *Spicæ* filiformes, longissimæ; glomerulis florum sparsis, sessilibus, remotis, subtrifloris. *Bractææ* lineares, angustæ, extrorsum paulo latiores, solitariae, glomeribus florum paulo longiores, illisque subjectæ. *CAL. Perianth.* monophyllum, truncatum, 5 dentatum: squamis, lineari-ovatis, obtusis, concavis, carinatis, patentibus, proxime sub margine oris calycis insertis. *COROLLA* nulla. *STAM. Fil.* 5, brevia, intra singulas squamas calycis singula. *Anth.* didymæ, ovatæ, utrinque sulcatæ. *PIST.*

Germen subinferum, subrotundum, depresso planiusculum, undique coronatum margine calycis. *Styli* 3, brevissimi. *Stigmata* 3, cinerascentia. *PERIC.* *Capsula* e calyce paululum indurato, unilocularis. *Semen* unicum, cochleatum.

PROPR. rec. Radic. Sapor *Betæ rubræ*, sed ingrator. *Herbæ* odor nullus; sapor herbaeus, debilissimus, mitis. *Masticata* folia firmiuscula, subglutinosa, saliva saturate viridi.

VIRTUS: oleracea, subeccoprotica.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* folior. rec. aquosum lutescens; vitriolo martis non variat.

OBS. 2. Pulveris radice *Betæ albæ* libra $\frac{1}{2}$, in alcohole vini digesta, dedit Sacchari puriss. unc. $\frac{1}{2}$. MARGGRAF (*). Radix recens ficcatione perdit tres quartas partes; hinc radice recent. libra 1 exhibuit rad. sicc. unc. 4.

OBS. 3. Folia recentia in culinis parantur pro cibo, pari modo ac Spinacia.

III. *SALSOLA* sativa. LINN. *Sp. pl.* 323.

LOFLING. *Resa* 132. *

Kali hispanicum supinum annum Sedi foliis brevioribus. Juss. *Mém. de l'Académ. des Sc.* 1717. p. 74. * t. 2.

Pharm. *SOUDA ALICANTINA.*

Locus. Valencia, Murcia, Almeria & Granada Hispaniæ, in oris maritimis. *Annua.* Planta seritur copiose, etiam in agris inter segetes, & maturescit sero autumno.

(*) *L. c. p.* 220.

FORMA. Massa solida, durissima, griseo-nigricans, subcærulescens, ponderosa, sicca, sonora, fragmentis poris pertusis.

PROPR. *Odor* non ingratus; cum saliva fricata Souda, odor excitatur violaceus, alcali urinoso mixtus. *Sapor* intense salus, acris.

VIRTUS: stimulans, antacida, diuretica.

USUS.

OBS. 1. *Souda* ex plurimis plantis marinis parari potest, sed optima habetur e Salsolis, & speciatim e Salsola Kali & fativa; at præstat Salsola fativa, quoniam hæc planta verum alcali minerale semper præbet, etiam ubi locis a mari remotis conferitur, modo id in climate calido fiat, ut expertus est cl. Abbas MAZEAS; tametsi non diffitendum, ut cel. DUHAMEL etiam observat, cum alcali vegetabili commixtum iri, si nimis longe a mari feratur. Ea vero Souda, quæ ex aliis plantis marinis conficitur, vix semper punctum fert. Ægyptii tamen fatis bonam parant e Mesembryanthemo nodifloro & Reaumuria vermiculata; Angli vero suam Soudam, sub nomine *Kelp* notam, e Fuco Ceranoide aliisque Fuci speciebus vesiculosis. Souda, quam præbet Salsola Kali, communissima nobis, estque illa massa uniformis, sicca, fragilis, sapore falso, obscure cærulea, nigricans; adulteratur, si, loco Salsolæ Kali, Salsola Tragus sumatur. Salicorniam Soudam dat griseo-cærulescentem, cineream, poris pertusam, fragilem, vix persistentem. Ceterum præstantissima censetur Souda alicantina; quæ a Salsola fativa perficitur; hanc excipit Souda e Carthagena; Souda vero Bourdina mala est, ut recte observat cl. MARCORELLE (*); est vero hæc massa nigra, maculis viridibus variegata, humida, odore fœtido; deterrima tandem Souda, *Varec* dicta,

---

(*) *Mémoir. de mathém. & de phys. de Paris*, vol. 3, p. 547.

quæ in Normannia ab omnibus plantis marinis, indifcrete suntis, præcipue Fucis, paratur; immo illa in eo damnosa est, quod lintea maculat. Quæ pura est, Souda, alcalina est, ejusdem indolis ac basis salis culinæ. Syrupum violarum viridem reddit. In aëre non deliquescit. In aqua pura soluta, crystallos promit, principio diaphanas, tum aëre aperto in pulverem album fatiscentes. Effervescent acidis omnibus; cum acido vitrioli saturata, format sal mirabile Glauberi; cum acido tartari Sal rupellense, &c. Cum sulphure vivo, hepatem sulphuris efficit. Pinguia quævis, ut olea omnia expressa, sebum, axungias, ceram &c. solvit, & cum illis in saponem abit.

112. ULMUS procerior foliis angustioribus, trunco per intervalla viminibus dense congestis infra ramos obsito. GRONOV.

Virg. 39.

Salve-Bark vulgo (Anglis Americanis).

Pharm. CORTEX UNGUENTARIUS.

Locus. America borealis, Jersæa nova. *Arbor.*

FORMA. Cortex intermedius vimineus, flexilis, albido-cinerascens, longitudinaliter fissilis: fissura capillari-fibrillosa; fragiliusculus, lateribus utrinque minutim rugosus.

PROPR. Odor vix ullus. Sapor vix ullus. *Masticatus* maxime glutinosus.

VIRTUS: emolliens, obtundens, consolidans.

USUS. Vulnera.

OBS. 1. *Infusum* aquosum corticis concisi dilute rubicundum, limpidum, subinsipidum, obscure mucilaginosum; vitriolo martis sanguineum evadit. Cortex infusus inter digitos lubricus sentitur. *Decoctum* aquosum spissa mucilago erat, rubra, limpida vero & sub-

nauscosa. Vitriolo martis saturate sanguineum evasit.

OBS. 2. Nisi omnia me fallunt, Cortex unguentarius desumitur a specie quadam Ulmi; certe tota analogia id suadet; specimen vero arboris, de qua cortex desumptus erat, non vidi. Rever. Præpositus WIKSELL, e Pensylvania a 1774 redux, corticis hujus specimen secum apportavit, mihiq̄ obtulit. Ut arcanum hic cortex olim apud barbaros indigenas Americæ habitus fuit, nunc verò etiam Anglis Americanis in usu est, ut optimum consolidans in vulneribus. Methodus adhibendi hæc est. Cortex bene pulveratus miscetur cum lacte bubulo tepido, & agitur valide, quoadusque in Electuarii consistentiam coeat, & id quidem valde mucilaginosum est. Vulnus consolidandum, si impurum sit, debet antea bene esse depurgatum, quod digestivis l. a. fieri oportet. Americani lotionibus ulcus purgant. Hoc facto, electuarium supradictum vulneri imponendum est, quod mane & vesperi iterari debet; sed si antiqua sint vulnera ulcerave, satis erit semel per diem illud applicare, ne nimis acceleretur consolidatio, sæpe tunc perniciofa, quare lotionibus vel digestivis iterum id refricare juvat. Vulnera hac medela bene consolidata vidi, quamvis, ubi caries subsuit, consolidatio tarda apparuerit. Vulnera recentia & pura brevi tempore percursata vidi. Cortex vero ante suppurationem inceptam non debet applicari. Agit is conglutinando & emolliendo, sed styptica qualitate vix ulla.

113. ULMUS campestris. LINN. *Sp. pl.* 327.

Mat. med. 205. OEDER *Icon.* t. 632.

Ulmus. DODON. *Pempt.* 825.

Ulmus campestris & Theophrasti. DUHAM.

Arbr. 2. p. 367. t. 208.

Pharm. ULMI Cortex intermedius.

Locus. Europa. *Arbor excelsa.*

FORMA. Cortex intermedius subvimineus, albidus, fragiliusculus, longitudinaliter fissilis;

fissura capillari-fibrillosa; latere interiore adspersus punctis oblongis, linearibus, frequentibus.

PROPR. Odor nullus. Sapor debilis, subamaricans. *Masticatus* valde glutinosus sentitur. Ramulorum cortex magis amaricat; & *masticatus* magis glutinosus.

VIRTUS: adstringens, consolidans.

USUS. Vulnera, Ambusta.

OBS. 1. *Infusum* corticis concisi aquosum limpidum, rubicundum, subinspidum; vitriolo martis fusconigrescit. Cortex infusus inter digitos lubricus sentitur. *Decoctum* corticis trunci rubrum, mucilaginosum, vitriolo martis subito nigrescit; corticis vero ramulorum decoctum obscurius rubrum est, adeo mucilaginosum, ut in fila ductile sit; vitriolo martis pariter subito nigrescit.

OBS. 2. Pulchra experimenta practica cum cortice ulmi instituit cl. DAN. LYSONS (*). Casibus 5 comprobatur usum hujus corticis in morbis cutis, scilicet scabie inveterata, humida siccaque. Sumit corticis recent. ramorum gracilium (non vero tenellorum) intermedii unc. 4, quas decoquit in aquæ puræ libris 2, ad remanentiam libræ 1. Hoc decoctum non debet nimis mucilaginosum evadere. Si vernali tempore, quando arbor floret, paratur decoctum, purpurascit, reliquo vero anni tempore brunneum fit. Sapor decocti est mitius adstringens. Multum ponderis observationi cl. LYSONS addit casus ultimus, de scabie ferina, quæ salivationem mercurialem eluserat, hocce decocto curata. Propinat decocti unc. 8, mane & vesperi. Non cito curat, sed lente.

114. GENTIANA lutea. LINN. *Sp. pl.* 329.

Mat. med. 220. MILL. *Fig. t.* 439. *f.* 2.

(*) *Medical Transact.* vol. 2. p. 204. *seq.*

Gentiana caule folioso, foliis ovatis nervosis, floribus rotatis verticillatis. HALLER *Stirp. Helv.* 1. p. 283. * *It. helv.* 2. n. 23.

Gentiana major vulgaris flore pallido. BARREL. *Icon.* 63.

Asterias. RENEALM. *Spec.* p. 63. t. 64.

Gentiana. DOD. *Pempt.* 340. *Purg.* 69.

Pharm. GENTIANÆ RUBRÆ Radix, *Locus.* Europæ alpes. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Radix pedalis vel ultra, crassitie digiti, sæpe pollicis, vel longe ultra, cylindrica, rugosa: rugis annularibus approximatis, fusca, subannulata, ramosa, *Parenchymate* rubro-lutescente.

PROPR. Odor debilis. Sapor amarissimus.

VIRTUS: tonica, stomachica, anthelminthica, antiputredinosa.

USUS. Atonia, Cachexia, Arthritis, Icterus, Tertiana, Ulcus fistulosum.

OBS. 1. Extrahitur omnibus menstruis, ut aqua, vino, cerevisia, spiritu vini; optime tamen menstruo spirituofo, unde *extractum* spirituosum acrius aquoso. Extracti aquosi tres octo partes obtinuit CARTHEUSER, spirituofo vero unam quartam partem. *Infusum* aquosum rubrum, absque odore, sapore amarissimo; vitriolo martis leviter fufcescit.

OBS. 2. Gentiana lutea crescit copiose in alpibus Stirix. Mulierculæ Tyrolenses alpes has tempore vernali quotannis conscendunt, radicesque hujus Gentianæ colligunt, e quibus *spiritum ardentem* destillant, quem deinde circumcirca dividunt, sub nomine *Entziangeist*, prout memorat L. BIWALD (*).

(*). *Select.* ex *Amoen. Acad.* LINNÆI, p. 280.

115. GENTIANA Centaurium. LINN. *Sp. pl.*
332. *Mat. med.* 222. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 8. OEDER *Icon.* t. 627.

Centaurium minus. ZANNICH. *Venez.* t.
249. BLACKW. *Herb.* t. 432. DODON.
Pempt. 334.

Erithræa. RENEALM. *Specim.* p. 77. t. 76.

Ph. CENTAURII MINORIS Herba.

Locus. Europa, in apricis, præsertim ma-
ritimis. *Annua.*

FORMA. rec. Radix cylindrica. Caules
sæpe plures ex una radice, erecti, spithamæi,
teretes, angulo utrinque ancipites, glabri,
simplicissimi. Folia radicalia congesta, cunei-
formi-oblonga, obtusa, integerrima, subsuc-
culenta, in petiolos breves desinentia, glabra,
vix pollicaria, patentia; caulina opposita,
sessilia, linearia, obtusa, erecta, internodiis
breviora. Corymbus terminalis, sessilis, ramis
trifloris, foliosus, floribus sessilibus. Corollæ
fordide & pallide violacæ, quinquefidæ.

PROPR. siccat. Odor debilis, vix ullus.
Sapor amarissimus.

VIRTUS: tonica, stomachica, antipu-
tredinosa.

USUS. Atonia, Cachexia, Podagra,
Icterus, Tertianæ.

OBS. 1. Extrahitur omnibus menstruis, optime qui-
dem spirituoso. *Infusum* aquosum inf. Theæ simile,
amarissimum; vitriolo martis susceperit. Herbæ libr. 9
dant Extracti aquosi circiter libr. 2; sed NEUMANN
aquosi

aquosi duas tertias partes respectu herbæ se accepit dicit, & spirituosi dimidium ponderis herbæ.

OBS. 2. De hac planta differuerunt WEDELIUS (*) & SAM. LEDELIUS (**). Hic signaturam externam rejicit; simplicia præfert compositis; alienis & propriis experiētiis Centaurium minus laudat in febribus, ad affectus cutaneos, ulcera, vulnēra, vermes.

116. GENTIANA Amarella. LINN. *Sp. pl.*

334. *Mat. med.* 111.

Opfantha. RENEALM. *Specim.* 72.

Pharm. GENTIANELLÆ Herba.

Locus. Europa, in pratis siccis. *Annua.*

FORMA. *rec.* Radix fibrosa. Caulis palmaris, sæpe spithamæus, viridi-purpurascens, erectus, tetragonus, glaber, ramosus. *Folia* opposita, sæpe terna; sessilia, lanceolata, acutiuscula, pollicaria, integerrima, utrinque glabra, subtus pallidiora, patentia. *Flores* axillares, pedunculati. *Pedunculi* tetragoni, oppositi, foliis breviores, communiter multiflori, flore intermedio priore, longius pedunculato. *CAL. Perianth.* monophyllum, turbinatum, pentagonum, quinquefidum: laciniis ovato-oblongis, acutis, margine recurvato, erecto-patentibus. *COROLLA* hypocrateriformis, dilute violacea. *Tubus* crassus, calyce longior. *Limbus* 5 fidus: laciniis ovato-oblongis, obtusis cum acumine, patentibus. *Faux* barbata: barba dilute violacea, sub-

(*) *Diff. de Centaurio minori.* Jenæ. 1713.

(**) *Centaurium minus, auro tamen majus.* Francof. 1694.

crispa, exstante, basi membranacea. *STAMINA* quinque. *STYLUS* bifidus.

PROPR. Odor vix ullus. Sapor amarissimus.

VIRTUS: eadem quæ præcedentium Gentianæ specierum.

USUS: ut in præcedentibus.

U M B E L L A T Æ.

117. *ERYNGIUM* campestre. LINN. *Sp. pl.* 337. *Mat. med.* 114. OEDER *Icon.* t. 554.

Eryngium campestre vulgare. CLUS. *Hist.* 2. p. 257. c. fig. DOD. *Pempt.* 728.

Pharm. *ERYNGII* Radix.

Locus. Europa, in campis ficcis. *Perenne.*

FORMA. Radix cylindrica, crassitie vix digiti, geniculis annulata, fuscescens, parenchymate albo. *Siccata* fragilis.

PROPR. Odor leviter aromaticus; Sapor recentis dulcescens; sicc. leniter aromaticus, parum dulcescens, subamaricans.

VIRTUS: diuretica, aperiens.

USUS.

OBS. Radix recens usui culinari bene inservit.

118. *SANICULA* europæa. LINN. *Sp. pl.* 339. *Mat. med.* 115. OEDER *Icon.* t. 283.

Sanicula Diapentia. BLACKW. *Herb.* t. 63.

Sanicula. DODON. *Pempt.* 240.

Diapensia. CAMER. *Ept.* 763.

Caucalis *Sanicula.* CRANTZ *Austr.* 3. p. 228. *

Pharm. SANICULÆ Herba.

Locus. Europa, in sylvis umbrosis. *Perennis.*

FORMA. rec. *Radix* perennis. *Caules* sæpius bini ex una radice, erecti, subnudi, undique sulcati, glabri, simplicissimi, crassitie culmi fecalini. *Folia* radicalia plura, longius petiolata, circumscriptione reniformia, plusquam pollicaria, utrinque glabra, profunde quinqueloba: lobis cuneiformibus, inciso-ferratis: serraturis mucronatis; caulino solitario, radicalibus conformi, verum minore. *Umbella* terminalis, erecta; universalis subquinquepartita, partialis tripartita; radii sæpe 2 simplices. *Florum* capitula globosa, magnitudine seminis Pisi. *Involuerum universale* triphyllum: foliolis tripartitis, ferratis, umbella triplo brevioribus; parziale diphyllum, foliolis oppositis, linearibus, ferratis, umbellula duplo brevioribus. *Seminum* capitula echinata, aristis uncinatis.

PROPR. *Odor* nullus. *Sapor* herbaceus.

VIRTUS: adstringens, vulneraria.

USUS.

OBS. *Infusi* aquosi color idem qui potus Theæ; vitriolo martis fusco-nigricans.

119. TORDYLIUM officinale. LINN. *Sp. pl.*
345. *Mat. med.* 245.

Seseli creticum. DOD. *Pempt.* 322.

Pharm. SESELI CRETICI Semina.

Locus. Europa australis. *Annum.*

FORMA. *Semina* linearia, crassa, utrinque obtusa, 3 lineas longa, hinc concava, angulis

tribus parallelis, inde convexa, angulis 4 alatis, interjectis angulis 3 aliis, longe minoribus, singulo intra singulam alam.

PROPR. Olor aromaticus, gravis. Sapor aromaticus, amarus, fortis, in semina Cymini incidens.

VIRTUS: carminativa.

USUS.

120. DAUCUS Carota. LINN. *Sp. pl.* 348.

Mat. med. 142. KNIPH. *Bot. or. cent.* 5.

Daucus fativus. LUDW. *Ætÿp.* p. 5. t. 9.

Pastinaca fativa Dioscoridis. LOB. *Hist.* 426.

Pastinaca tenuifolia fativa. DOD. *Pempt.* p.

667. f. 2. & 2. PARKINS. *Theatr.* 902.

Daucus vulgaris. ZANNICH. *Venez.* t. 290.

Pharm. & Culinis DAUCI SATIVI

Radix recens, Folia, Semina.

Locus. Europa, Japonia. Colitur ubique europæa herba. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix fusiformis, palmaris, sæpe spithamæa vel ultra, lutea, extus fulcis transversali-annularibus, fibrillis capillaribus sparsis; *parencymate* carnosio, undique luteo, post sectionem transversalem centro medullari orbiculato, sæpe angulato, striis radiantibus; corticali peripheria reticulata. *Folia* radicalia primi anni longius petiolata, subtus pubescenti-scabra, supra glabra, duplicato-pinnatifida: pinnulis cuneiformibus pinnatifidis: laciniis oppositis, lanceolatis, acutis, ciliatis, erectis, parallelis. *Petioli* supra concavi, subtus tereti-

convexi, scabri. *Semina* ovalia, longitudine 1 vel 2 linearum, utrinque obtusa, hinc plana, lineis tribus elevatis, minutim ciliatis, inde convexa, margine & angulis 2 spinoso-ciliatis; lineis 3 elevatis, minutim ciliatis, singulis inter singulum angulum interjectis.

PROPR. Radic. rec. Odor aromaticus, non ingratus; *Sapor* dulcescens, leniter aromaticus, odori congruens. *Siccata* radix duriuscula, pariter dulcescens, magis aromatica; *masticata* in ore emollitur, salivam colore fulvo tingens. *Herbæ rec. odor* graviusculus; *sapor* graviusculus, odori analogus. *Semina* aromatica, calidiuscula, amaricantia.

VIRTUS: *radic.* nutriens, aperiens, diuretica, anthelminthica; *herbæ* diuretica; *sem.* carminativa.

USUS. Radic. culinaris; Lumbrici, Cancer scrophulosus, Aphthæ; *Herbæ*: Calculus.

OBS. 1. *Infusum* radic. siccatur pulcherrimum, rutilans, odore debili Dauci, sapore dulci, aromatico, grato; vitriolo martis non demutatur. *Infusum* vero herbæ rec. colore Theam refert; vitr. martis fuscescit.

OBS. 2. *Succus* radicis expressus & inspissatus dulcissimus est, & ad naturam mellis accedit; sed in saccharum verum non crystallifatur; MARGGRAF (a). Si radices Dauci recentes conscinduntur, atque cum aqua in aheni coquuntur, dum mollissimæ fiant; sicque succus deinde exprimitur, & ad justam consistentiam inspissatur, obtinetur mellaginis species, qua incolæ Thuringiæ frequenter utuntur in cibis loco sacchari, atque etiam in medicina, ut remedium utile in Tussi infan-

(a) *Opusc. chym. tom. I, p. 241.*

tum, Phthisi, atque contra vermes; SCOBERUS (*b*). De radice Dauci recentis & rasæ effectu salutari in ulceribus cancris, sub cataplasmatibus forma adhibitæ, pulchre egit cl. SULZER (*c*), & confirmavit cl. HENR. GIBSON (*d*). Patet exinde, quod cataplasma e Dauco raso, frigide applicato, brevi spatio, sæpe post primam applicationem, omnem odorem ulceris foetidum tollit, dolorem mitigat & stillicidium ichorosum in melius vertit, sive sit ulcus cancris, seu siphiliticum, scorbuticum, vel scrophulosum. Cancrum penis non curavit, sed in binis aliis casibus, scilicet in ulcere phagædenico pedis & in ulcere carcinomatoso glandulæ inguinalis, conjuncto cum latissima exulceratione, curam perfecit hoc cataplasma, propinato simul infuso maltæ & victu antiscorbutico ex Nasturtio aquatico & Raphano. Cl. ARTH. NICOLSON (*e*) herbam Conii cum radice Dauci conjunxit in cataplasma coctum, quod validius operatum est in cancro scrophuloso, quam purum cataplasma e Dauco; ulcusque cancris fere sanatum erat, dum orthopnoea correpta, cum stridore dentium, subito exspiravit ægra. Vidi virginem generosam, cancro scrophuloso afflictam, cui cataplasma e radice Dauci applicitum fuit, certe cum levamine, tamen curam non perfecit; quoties cataplasma mutaretur, illud semper quasi calcarea quadam materia obductum apparuit.

OBS. 3. Pleræque hujus familiæ radices, l. a. fermentatæ, spiritum ardentem dant, sed, quantum mihi adhuc constat, radices Dauci & Sisari plurimum omnium.

121. CONIUM maculatum. LINN. *Sp. pl.*

349. KNIPH. *Bot. orig. cent. 22.*

Cicuta. STORCK *Supplem. de Cicuta, p. 2.*

(*b*) *Hamburg. Magaz. t. 8. p. 6. n. 4. p. 610.*

(*c*) *Journal de méd. t. 24. p. 68.*

(*d*) *Medical Observat. and inquir. t. 4. p. 183. seq.*

(*e*) *L. cit. p. 363.*

t. 2. LEBER *monogr.* t. 2. LOB. *Hist.* 422.
 RIVIN. *Pentapet.* t. 74. BLACKW. *Herb.*
 t. 452. DOD. *Pempt.* 458. HALL. *Stirp.*
Helv. t. 337. *

Cicuta major. ZANNICH. *Venez.* t. 284.

Cicutaria vulgaris. CLUS. *Hist.* 2. p. 200.
 c. *fig.*

Cicuta vulgaris major. PARKINS. *Th.* 933.

Coriandrum Cicuta. CRANTZ *Austr.* 3.
 p. 222. *

Pharm. CONII (*Cicutæ*) Herba, Succus
 inspissatus.

FORMA. rec. Radix fusiformis, crassitie
 radice Dauci, palmaris, sæpe dodrantalis,
 alba, striis annularibus approximatis undique
 rugosa, fibris & fibrillis sparsis, odore inter
 Daucum & Chærophyllum; junior radix lac-
 tescit. *Caulis* trivel quadripedalis, erectus,
 teres, geniculatus, crassitie digiti minoris,
 sæpe pollicis, maculatus: maculis fuscis, spar-
 sis, subinde confluentibus, ramosus, diffusus.
Rami alterni, axillares e foliis, erecti, ramu-
 losi, foliosi. *Folia* ad genicula, alterna, utrin-
 que glabra; saturate viridia, lucidiuscula,
 lineata, subtus pallidiora, erecto-patentia,
 tripinnata: pinnis oppositis; pinnulis pinnatis:
 pinnulis secundariis oppositis; inferioribus dis-
 tinctis, sessilibus, pinnatifidis: laciniis oblon-
 gis, obtusis, inciso-ferratis; superioribus con-
 fluentibus; simplicibus, inciso-pinnatifidis:
 laciniis lanceolatis, obtusis; folia *ramea* mi-

nora, vaginis petiolata. *Petioli* communes teretiusculi, fistulosi, striati, glabri, compressiusculi, latere superiore maculati, & inter pinnas infimas carinati; inter pinnas vero superiores sulcati: sulco longitudinali; basi vaginati; vagina concava, amplexicauli, extus undique sulcata. *Umbellæ* terminales, pedunculatæ; priores axillares e ramulis; *universalis* 12 vel 14 partita, concava, glabra; *partialis* plana, circiter 6 partita. *Involucrum universale* tetraphyllum: foliolis parviusculis, lanceolatis, acutis, margine inferne utrinque membranaceis, glabris, deflexis; *partiale* triphyllum, latere exteriori situm, foliolis ovato-acutis, margine membranaceis, patentibus. *Perianth.* proprium vix ullum. *Margo superus.* **COROL.** *universalis* æqualis, uniformis; flosculi omnes fertiles; *propria* alba, *petalis* 5, obcordatis, supra carinatis, sinu inflexo, patentibus. **STAM.** *Fil.* 5, subulata, alba, patentia, longitudine corollæ. *Anth.* didymæ. **PIST.** *Germen* subrotundum, compressiusculum, viride, undique striato-angulatum: angulis tuberculatis. *Nectarium* superum, album, planum, germen superne tegens, crenatum. *Styli* 2, albi, erecti, patentés. *Stigmata* obtusa. *Semina* subrotunda, obtusa, compressiuscula, undique sulcato angulata: angulis 10 vel 12, tuberculato-crenatis. *Obs.* Quod sic descripsi, specimen, loco pingui consitum erat.

PROPR. *rec.* Odor plantæ totius foetidus,

murinus ; *siccatur*. fortior. *Sapor rec.* leniter aromaticus, herbaceus, subnauseosus.

VIRTUS: narcotica, resolvens, suppurationem promovens, diuretica.

USUS: Ulcera sordida & siphilitica, Scabies, Morbi cutis, Gonorrhœa, Leucorrhœa, Phthisis, impotentia virilis, Rheumatismus chronicus, Scrophulæ.

OBS. 1. *Infusum* aquosum herbæ *sicc.* limpidum, adspectu tenue, sapore debili, odore Conii; vitriolo martis nihil demutatur. *Succus inspissatus* parari debet ex succo herbæ, sub fine inflorescentiæ, dum semina ponere incipit planta, collectæ, expresso, quiete subsidente, limpidiore supernatante decantato, inque melliginis consistentiam leni igne inspissato, tum magisterio s. sæculis adjectis, & sine igne probe commixtis. Hic succus inspissatus foetidus est, subsalsus, ætate sal essentielle nitrosum deponens. Ex succo inspissato, adjecto pulvere foliorum, formatur massa pilularum, quæ usui servatur. Sub inspissatione succi totum laboratorium, immo tota domus, retro Conii odore repletur.

OBS. 2. In vero Cancro Conium adeo non boni quidquam præstat, ut potius noceat, stillicidium materiæ ichorosæ augendo, adeoque contabescentiam promovendo, nec non id efficiendo, ut citius stadia percurrat morbus, morsque sic acceleretur, prout longa & constans experientia satis superque evicit. Nob. PETERUS AF BIERKEN, qui theoriam Cancri tam solide enucleavit (*), plurima experimenta instituit, quibus hæc thesis stabilita & extra dubium posita est. Et ne parca dosi peccaremus, Conium in succo vel in pilulis, ad unciam $\frac{1}{2}$ vel plus, immo ad unciam I, quotidie propi-

---

(*) *Tal om Krafiskadors, Scrophulose och veneriska sars och svulnaders igenkännande.* Stockh. 1772.

navimus, unde didicimus, pro assuetis haud opus esse, ut dosi arcti quidam ponantur limites. Idem valet etiam de infuso Conii; namque vidi ægrotos, qui infusum Conii saturatum ad plures libras, absque incommodo, quotidie hauserunt. Interim tamen semper expedit initio a parca incipere dosi, præsertim cum sæpe fiat, ut Conium subjecta sensibilia valde commoveat, vertiginem & debilitatem, immo & cæcitatem periodicam inducendo. In *cancro scrophuloso*, in *ulceribus sordidis & siphiliicis*, Conium sæpe multum boni efficit, sæpe etiam curam persolvit, quod subinde mihi experiri licuit. *Impotentiam virilem* sub usu Conii curatam observavi, in viro quodam plusquam quadragenario, qui omnem erectionem penis perdiderat, postinde tamen plures liberos procreavit. In *Leucorrhæa* lotiones ex infuso Conii multum levant, præcipue si usus Conii internus iis jungatur. *Gonorrhæas* recentes cum pilulis Conii, & infuso insimul largiter hausto, sæpissime intra mensem secure curavi; in gonorrhœis inveteratis Conium cum mercurio sublimato conjungo. Plurimos *scabiosos* solo Conio sanatos vidi. Atque hæc vis antiscabiosa videtur tantum non ad omnes umbellatas pertinere. Sic Cerefolium, Cicuta virosa &c. in morbis cutis multum valent. Cl. R. PULTENEY (*) de *Oenanthe crocata* annotavit, quod scabiem quandam leprosam penitus curaverit succus radicis, tempore vernali expressus, quovis mane ad dimidium cochlearis sumtus, apud virum quendam, qui diu hacce scabiei specie afflictus fuerat, plurimis remediis frustra adhibitis. Fama conii apud Medicos apprime convaluit, ex quo L. B. ANT. STORCK primum suum publicavit libellum *de Cicuta*, Vindob. 1760. Postmodum hoc pharmacon materies litis existit per totam Europam, in diversum abeuntibus Medicis, quorum alii assensu exceperunt, alii vero infirmarunt Conii vim contra Cancrum.

(*) Ph^{ilo} s. *Tranfacc.* vol. 62, p. 469.

122. ATHAMANTA cretenfis. LINN. *Sp. pl.*

352. *Mat. med.* 243.

Daucus creticus. CAMER. *Epit.* 536.

Daucus creticus femine hirsuto. BAUH. *Hist.*

3. p. 56.

Libanotis Daucus creticus. CRANTZ *Austr.*

3. p. 219. *

Daucus creticus verus Dioscoridis. PARKINS.

Theatr. 896.

Pharm. DAUCI CRETICI Semina.

Locus. Helvetia. *Perennis.*

FORMA. Semina subulata, 2 lineas longa, basi obtusa, apice stylo persistente coronata, hinc sulco concavo notata, inde semiteretia, tomentosa.

PROPR. Odor aromaticus, gratus, fere Origani. Sapor gratus, aromaticus, in Daucum incidens, calidiusculus.

VIRTUS: carminativa.

USUS.

123. ÆTHUSA Meum. LINN. *Syst. veg.* 237.

Athamanta Meum. LINN. *Sp. pl.* 353.

Mat. med. 244.

Ligusticum Meum. CRANTZ *Austr.* 3. p.

299. *

Daucus Meum. CLUS. *Hist.* 2. p. 298. c. fig.

Daucus creticus. LOBEL. *Icon.* 777.

Meum. LOB. *Hist.* 449. DOD. *Pempt.* 302.

Meum vulgatius. PARKINS. *Theatr.* 888.

Pharm. MEU Radix.

Locus. Alpes Europæ australis. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Radix fusiformi-cylindrica, apice ramosa, crassitie digiti minoris, fusco-cinerea, rugis transversalibus, annularibus, approximatis, vertice instructa setis numerosis, fasciculatis, penicilli instar rasorii; *parenchymate* ferrugineo.

PROPR. Odor & Sapor aromaticus, gravis cum suavitate, fere Dauci Carotæ.

VIRTUS: diuretica, lactifera.

USUS.

OBS. *Irfusum* aquosum ex vitriolo martis nequicquam variat.

124. PEUCEDANUM officinale. LINN. *Sp. pl.* 353. *Mat. med.* 226.

Peucedanum. BAUH. *Histor.* 3. p. 36.

DODON. *Pempt.* 324.

Peucedanum vulgare. PARK. *Thé'atr.* 880.

Peucedanum minus germanicum. BAUH. *Hist.* 3. p. 36.

Pharm. PEUCEDANI Radix.

Locus. Europa australis, in pratis humidis.
Perenne.

FORMA. Radix longa, cylindrica, fusconigricans, (in officinis plerumque cuticula abrasa occurrit); *parenchymate* pallide cinereo, friabili; centro medullari albo, angulato-stellato.

PROPR. *Recens* radix foetida, lactescens: lacte luteo. *Sicc.* odor foetidiusculus, rancidus; sapor amaricans, gravis, ingratus, diu inhærens; *masticata* radix salivam lactescentem reddit.

VIRTUS: antihysterica, diuretica, emmenagoga.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum Theæ infuso simile, sapore amaro atque nauseoso; vitriolo martis nil demutatur.

125. FERULA Assa foetida. LINN. *Sp. pl.* 356. *Mat. med.* 118.

Hingisch umbellifera Levistico affinis, foliis instar Pœoniæ ramosis, caule plano maximo, semine foliaceo nudo solitario, Brancæ ursine vel Pastinacæ simili, radice Assam foetidam fundente. KÆMPF. *Amœn.* p. 535. t. 536.

Pharm. ASSÆ FOETIDÆ Gummi.

Locus. Persia, in campis circa Heraat, inter civitates Lar & Gamron, & in jugis montium provinciæ Lar, solo sabuloso, saxoso & arido. *Perennis.*

FORMA Gummi-resina in glebis, plastica, conflata e variis grumis lucidis, albidis, lutescentibus vel rubicundis.

PROPR. *Odor* foetidissimus, alliaceus. *Sapor* amaricans, acris, mordens; diutissime inhærens, etiamsi os faucesque compluries eluerem aceto vini vel spiritu vini diluto. *Masticata* primum plastica, deinde sensim soluta: saliva lactea, instar cremoris lactis, linguam & palatum albo tingente. Solvitur Assa foetida secundum partem in oleo expresso: solutione turbida, fordide lutescente. In oleo stillatio non solvitur, sed tingitur paullulum colore

sublutefcente. In aqua pura si digeratur loco tepido, tota superficies primum albescit, deinde maceratione protracta reducitur in substantiam cretiformem, gummosa parte soluta: solutione squalide rufefcente. Ex Assæ foetid. scrup. ʒ. ʒ. ʒ. digestionem submissa, tota camera foetido repleta fuit odore, qui in posterum diem duravit, etiam si aër sæpius agitaretur. Si Assa foetida trituratione solvitur in aqua frigida, abit in solutionem lactescentem.

VIRTUS: carminativa, emmenagoga, antispasmodica, roborans, resolvens, anthelmintica, pecoribus foenivoris salutaris.

USUS: Hysteria, Tympanites; Indis cibi condimentum.

OBS. 1. Gummosa pars duplo fere major est resinosa. *Tinctura* spirituosâ lutea, foetida, stimulans. *Aqua stillaritia* foetida, oleo essentiali parco, foetidissimo.

OBS. 2. Veram Tympanitidem, ex febre prægressâ ortam, curatam vidi clysmatibus foetidis, ex Assæ foetidæ drachm. ʒ. ʒ. quotidie semel vel bis applicatis, propinato simul Rheo quovis mane. Novi etiam virum, pediculis inguinalibus per plures annos infectum, qui, Empl. antihysterico Edinb. ventri solum applicato, ab iisdem se liberatum dixit, quod quidem foetori Assæ foetidæ adscribo. Ceterum Febribus intermittentibus protractis Assa foetida sæpe medetur. Quin immo parem etiam effectum præstant varia hujus familiæ semina & succi. Nob. DAV. VON SCHULZENHEIM casu reperit, pilulas foetidas Pharm. Sv. tertianam protractam brevi sustulisse. Idem postmodum plurimis nobis constitit experimentis. Curant revera hæc pilulæ sæpe febres intermittentes, sæpe tamen fallunt. Si curabunt, febris erit paullulum inveterata; in recente febri nunquam mihi

succefferunt. Sumendus scr. $\frac{x}{2}$ harum pilularum ter vel quater de die, subremissione. Sæpe expedit has pilulas cum Chinchina jungere. Idem porro præstant semina Pastinacæ, Coriandri, Levistici, Phellandrii &c.

OBS. 3. Assa fœtida est succus lacteus concretus, qui è radice plantæ recente, transversaliter secta, uberime defluxit, candidissimus, liquidus, pinguis, cremoris lactis simillimus. In aëre vero exsiccat, colorem demutat. Recenter exsiccat fœtidissimus, ast ætate debilitatur. Assæ fœtidæ recentis drachma 1 plus fœtoris spargit, quam 100 libræ vetustioris, quare etiam recens nonnisi difficillime navibus in Indiam devehitur, quoniam ceteras merces, præcipue liquores potulentos, corrumpit. KÆMPHERUS.

OBS. 4. Assa fœtida culinaria est Banianis Indiæ orientalis, qui quidem, ab esu carniū abhorrentes, nec spirituosis indulgentes, aromata sibi necessaria ducunt, quæ etiam omni cibo immiscent; horum primarium est Assa fœtida, quam cordialem putant & ad cibum digerendum idoneam; interim pessime ipsi olent, non oris halitu solum, sed etiam transpiratione. J. H. GROSE (*).

OBS. 5. Semina Assæ fœtidæ ex alpibus Gilanensibus Persiæ habui, quæ admodum fœtida fuerunt.

126. LASERPITIUM latifolium. LINN. *Sp. pl.* 356. *Mat. med.* 223.

Seseliæthiopicum herba. DOD. *Pempt.* 320.

CLUS. *Hist.* 2. p. 294.

Laserpitium glabrum. CRANTZ *Austr.* 3. p. 282. *

Laserpitium. RIVIN. *Pentap. t.* 22.

Libanotis Theophrasti major. PARKINS. *Theatr.* 952.

(*) *Voyage aux Indes orient.* p. 336.

Pharm. GENTIANÆ ALBÆ Radix.

Locus. Europa, in pratis. *Perenne.*

FORMA. *rec.* Radix crassa, ultra pollices 2, cylindrica, pedalis vel ultra, fusco-cinerascens, rugis annularibus, approximatis, vertice penicilliformi: setis filiformibus, vix semidigitalibus; *parenchymate* albo, carnosio, sublactescente; transversaliter secto linea spongiosa incurva, subsemicirculari, dentata; ficcato vero *parenchymate* toto spongioso, albo.

PPOPR. *recent. & sicc.* Odor fragrans, fere Angelicæ; *Sapor* intensius amarus, inhærens; recens radix *masticata* carnosia, principio calida, fere ut Angelica, post amaricans; sed ficcatione augetur amarities.

VIRTUS: tonica, stomachica.

USUS: Pecoribus.

OBS. 1. *Infusum* aquosum cerevisiæ simile, intense amarum, aromaticum; vitriolo martis non variat.

OBS. 2. Radix hæc præstantissima a Medicis negligitur.

127. LASERPITIUM Siler. LINN. *Sp. pl.* 357. *Mat. med.* 224.

Siler montanum CLUS. *Hist.* 2. p. 295.

CRANTZ. *Austriac.* 3. p. 285. t. 2. f. 7.

MORIS. *Hist.* 3. f. 9. t. 3. f. 2. DOD.

Pempt. 308. Sefeli. BLACKW. *Herb.* t. 426.

Pharm. SILERIS MONTANI Semina.

Locus. Austria, Gallia. *Perenne.*

FORMA. Semina linearia, 2 lineas longa, basi

basī obtusa, apice tuberculo trigono, hinc convexa, sulcato-angulata: angulis tribus membranaceis (sæpe derasis in ficcis semini- bus), inde plana, striis tribus elevatis, fusco- cinerascētia.

PROPR. Odor aromaticus, fragrans. Sapor calidus, aromaticus, amarus.

VIRTUS: carminativa, stomachica.

USUS.

128. LIGUSTICUM Levisticum. LINN. *Sp. pl.* 359. *Mat. m.* 229. CRANTZ. *Austr.* 3. p. 296. *

Levisticum. BLACKW. *Herb. t.* 275. DODON. *Pempt.* 309.

Levisticum vulgare. MORIS. *Hist.* 3. f. 9. t. 3. f. 2.

Levisticum vulgare germanicum. PARKINS. *Theatr.* 936.

Pharm. LEVISTICI Radix, Herba, Se- mina.

Locus. Alpes Italiae. Colitur ubique. Perenne.

FORMA. rec. Radix fusiformis, dodran- talis vel ultra, extus ferruginea, undique no- rata rugis parvis reticulatis, apice fusco-ru- gosa, sulcis annularibus, approximatis; pa- rum ramosa, fibrosa. Parenchyma carnosum, album, transversaliter sectum centro medul- lari ampliore, lutescente, ovato, undique dentato, versus marginem striato: striis obso- letis; cinctum corticali parte alba, obsolete striata; succo limpidiusculo. Caules plures ex

una radice, orgyales, erecti, teretes, perforati, crassitie pollicis, undique striati, glabri, geniculati, simplices, superne vix ramosi. *Folia* alterna, petiolata, duplicato-ternata: foliolis cuneiformibus, bipollicaribus, utrinque glabris, venosis, trilobatis, superne incisfis; inferioribus sessilibus; intermedio longius pedicellato; folia suprema vaginis petiolata, simpliciter ternato-pinnatifida: foliolis trilobatis: laciniis lanceolatis, integris. *Petioli* communes teretes, perforati, striati, pariter glabri, basi vaginati: vagina subovata, concava, amplexicauli, stricta, marginibus antice se invicem decussantibus. *Corymbus* terminalis, trichotomus, glaber, constans *umbellis* pluribus terminalibus; *universalis* circiter 15-partita, convexa; *partialis* circiter 20-flora, convexa, floribus pedicellatis, minutim pubescentibus. *Involucrum universale* submembranaceum, pollyphyllum: foliolis circiter 8, linearilanceolatis, acutis, glabris, venoso-striatis, reflexis; *partiale* confimile, circiter decaphyllum, pariter reflexum, membranaceo-albidum. *COROLLA* universalis æqualis, uniformis; *propria* alba. *Petala* 5, ovata, acuta, inflexa, decidua. *STAM.* *Filam.* 6, longitudine corollæ. *Anth.* subrotundæ. *PIST.* *Germen* inferum, subrotundum, truncatum, compressum, undique sulcato-angulatum. *Nectaria* 2, ovata, planoconvexa, conniventia, margine crenata, lutescentia, germen coronantia. *Styli* 2, parvi.

Stigmata simplicia. *Semina* ovalia, lineas fere 2 longa, subincurva, basi truncato-retusa, apice tuberculo pyramidali terminata, glabra, hinc plana, carina obsoleta, inde convexa, dorso angulis tribus parallelis, latere undique margine subalato.

PROPRIET. *rec. Radic.* Odor fragrans, fortis, gravis, in odorem Meliloti cærulei incidens, sed longe gravior & ingrator. *Sapor* fortis, gravis, calidus, Angelica ingrator. *Herbæ rec. odor* fragrans, fortis, gravis. *Sapor* conformis, vix amaricans. *Semin. siccat. odor* fortis, aromaticus, graviusculus, fere Angelicæ. *Sapor* fortis, calidus, aromaticus, Angelica ingrator.

VIRTUS: alexiteria, diuretica, carminativa, emmenagoga, lactifera.

USUS. Pecoribus.

OBS. Ligustici frequentissimus erat usus in culinis veterum Romanorum, tempore TRAJANI, & omni fere cibo imponebatur, ut patet ex APICIO COELIO. Sed id nostrum Levisticum non fuit, verum *Laserpitium Siler* LINN. Ex mente autem DODON., nostrum Levisticum *Laser* veterum præbuit, quod succus inspissatus erat, in culinis Romanorum & Græcorum usitatissimus, tametsi insinul oppido carus. Tanti hoc Laser æstimatum fuit, ut PLINIUS illud *inter eximia naturæ dona* numeraverit; --- *ad pondus argentei denarii pensum.*

129. ANGELICA archangelica. LINN. *Sp. pl.*
360. *Mat. med.* 120. OED. *Icon. t.*
206. KNIPH. *Bot. or. cent. 4.*

Archangelica. PARKINS. *Theatr.* 940.

Imperatoria fativa. GARID. *Aix.* t. 54.

Angelica major. DOD. *Pempt.* 326.

Angelica. BLACKW. *Herb.* t. 496.

Pharm. ANGELICÆ SATIVÆ Radix,
Semina.

Locus. Alpes Lapponicæ, Pyrenææ. *Biennis.*

FORMA. rec Radix fusiformi-cylindrica, crassitie pollicis vel longe ultra, pro varietate foli & ætatis, rugosa, cinereo-rufescens, undique instructa fibris elongatis, teretibus, descendētib; , crassis: *Parencyma* rec. carnosum, albidum, lactescens: succo lutescente; *sicc.* subspongiosum. *Semina* ovalia, utrinque obtusa, 2 vel 3 lineas longa, pallido-cinerea, hinc plana, sulco longitudinali, inde convexa, dorso elevato: angulis tribus parallelis, latere undique marginato.

PROPR. radic. Odor. aromaticus, fragrans, gratus. *Sapor* aromaticus, fortis. *Masticata* primum subdulcescens, mox gravior asculus, callidus, acris, sub masticatione salivam sollicitat, mordet in lingua & faucibus cum calore. *Seminum* odor aromaticus, fragrans, gratus. *Sapor* callidus, aromaticus.

VIRTUS: alexiteria, stomachica, sudorifera, carminativa.

USUS.

OES. 1. *Infusum* aquosum radicis rubro-purpureascens, debiliter aromaticum, amaricans; vitriolo martis non transformatur. Radix perfectius extrahitur menstruo

spirituoso, quam aquoso. Sub destillatione paucillum olei stillatissimi ascendit, odore Angelicæ.

OBS. 2. Succus lacteus radicis exsiccatu abit in Gummi-resinam, odore & sapore Angelicæ.

OBS. 3. Radix recens, l. a. fermentata, spiritum ardentem dat, Moschi odore; ill. v. HALLER (a).

OBS. 4. Petioli & rami recentes, saccharo conditi, gratissimi sunt, & mensis magnatum imponuntur. Caules ante florescentiam a Færoënsibus, Lapponibus aliisque borealibus gentibus avidissime eduntur crudi, detracta cute fibrisque, quandoque etiam in prunis tosti vel in lacte elixati; LUG. DEBES (b); CANUT. LÆEM (c).

130. ANGELICA sylvestris. LINN. Sp. pl. 262.

Mat. med. 222. DODON. Pempt. 328.

PARKINS. Theatr. 940.

Pharm. ANGELICÆ SYLVESTRIS
Radix.

Locus. Europa frigidior, locis humidis. Perennis.

FORMA. rec. Radix alba, majuscula, basi trunco subcylindrico, breviusculo, transversaliter rugosa: rugis annularibus, approximatis, scabriusculis: dentibus brevibus, subulatis; ramosa: ramis cylindrico-fusiformibus, elongatis, tuberculatis, ceterum lævibus, fibrillosis: fibris subfuscis; transversaliter secta centro medullari oblongo s. rotundato, constante e striis transversalibus, approximatis, sæpe spongioso, cincto disco profunde transversaliter striato; corticali parte tenui, pelliculato.

(a) Hist. Stirp. Helvet. I. p. 359.

(b) Færoæ & Faron reserata, p. 112.

(c) Commentatio de Lapponibus Finmarchiæ, p. 127.

PROPRIET. rec. Odor fere Angelicæ sativæ, verum minus fragrans, ingrator. Sapor debilior, minus aromaticus. Radix recens tempore æstivali lactescit.

VIRTUS : præcedentis.

USUS.

131. SIUM Sifarum. LINN. *Sf. pl.* 362.

SCHWENCK. *Gewass.* 76.

Sifarum. DODON. *Pempt.* 670. LOBEL.

Hist. 408.

Sifer vulgare. PARKINS. *Theatr.* 945.

Culinis SISARI Radix.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Perenne.*

FORMA. rec. Radices plures, (4 vel 5) aggregatæ, inferne liberæ, descendentes; singulæ tuberosæ, cylindricæ, rectæ, subflexuosæ, albæ, undique transversaliter sulcatæ sive rugosæ, sæpe torulosæ, palmares, spithameæ s. dodrantales pro diversitate foli, crassitie digiti, glabræ, absque fibris vel cicatricibus. Apex radice undique germinat: *sirculis* pluribus bulbosis, aggregatis, basi radicantibus: fibris filiformibus, albis. *Parenchyma* radice niveum, carnosum, firmum, fragile, transversaliter sectum æquale, centro medullari subrotundo, incarnato, parviusculo.

PROPR. rec. Odor debilior, in radicem Petroselinii incidens. Sapor gratus, subdulcescens, odori congruens. *Masticata* radix cruda firmiuscula, sicciuscula sentitur, comminuitur.

VIRTUS : nutriens , subdiuretica.

USUS : culinaris.

OBS. 1. Hæc planta feminibus serius propagatur , citius vero furculis , ex apice radiceis divulsis. Si ipsa tubera terræ mandantur , non germinant. Hiemes rigidas bene perfert , quare vere potissimum effodiuntur radices.

OBS. 2. Radices , tempore vernali vel autumnali effossæ , & in radula rasæ , amyllum sistunt album & pulchrum , quale ex Solano tuberoso habetur , coctione gelatinescens , glutinans. Hoc amyllum fundum petit , dum radix rasa in superaffusa aqua sedulo agitur , subsequente quiete. Aqua supernatans opalescens est , rubescens , dulcescens. Dulcedo proinde radiceis amyllum non ingreditur. Si principium hoc dulce ex radice extrahitur , obtinetur Saccharum verum , sive radix recens , seu ficcata sumatur. Cl. MARGGRAF (*) obtinuit Sacchari puriss. drachm. 3 e radiceis hujus ficcatae libra $\frac{1}{2}$, digestionem in spiritu vini rectificatissimo. Sed ipsa planta supra terram , utpote caulis , folia , flores , nihil sacchari largitur. Itaque e duplici principio nutriunt hæ radices , nempe amylaceo & saccharino. Hinc radices , l. a. fermentatae , largiter dant *spiritum ardentem*.

OBS. 3. In culinis radices recentes jusculis incoquantur. Infunduntur etiam cito in spiritu vini gallico , addito pauxillo cinnamomi & caryophyll. aromat. non contul. , saccharoque , tum eximuntur & obliniuntur pasta laxa , parata e farina tritici , ovis , cerevisia vel lacte vinove , posteaque in butyro elixantur. Alii alio modo radices has parant , unde etiam sapida evadunt. Elixantur in aqua , ut molescant , tum eximuntur & macerantur supra ignem in butyro , addito pauxillo decocti harum radicum & farinae vitelloque ovi ; postea superaffunditur brodium hocce.

132. **SISON** Ammi. LINN. *Sp. pl.* 363. *Mat. méd.* 240.

(*) *Opusc. chym. t. I. p. 236.*

Fœniculum lusitanicum minimum acre.

SHAW. *Afric. n.* 232. *t. f.* 232.

Ammi. CAMERAR. *Æpit.* 522.

Pharm. AMMIOS VERI Semina.

Locus. Europa australis, Oriens. *Annum.*

FORMA. Semina linea breviora, ovata, utrinque obtusa, undique striata, bipartibilia; plerumque partita occurrunt, hinc plano-concava, inde convexa, quinquangulata.

PROPR. Odor aromaticus, gratus. *Sapor* aromaticus, amaricans, calidus.

VIRTUS: carminativa, diuretica.

USUS.

OBS. Oleum stillatitium aromaticum dant hæc semina, pariter ac semina congenerum, in fatis largi copia, aromate plantæ.

133. BUBON macedonicum. LINN. *Sp. pl.* 365. *Mat. med.* 233.

Petroselinum macedonicum. BLACKW. *Herb.* *t.* 382. LOBEL. *Icon.* 708. *Hist.* 406.

DODON. *Pempt.* 685. PARKINS. *Theatr.* 924.

Pharm. PETROSELINI MACEDONICI Semina.

Locus. Mauritania. *Bienne.*

FORMA. Semina caudata, utrinque acuta, oblonga, striata, villosa, lineæ longitudine, hinc convexa, inde plana.

PROPR. Odor balsamico-aromaticus, graviusculus. *Sapor* aromaticus, amaricans, fortis, calidus.

VIRTUS : carminativa , diuretica.

USUS.

134. BUBON Galbanum. LINN. *Sp. pl.* 364.

Mat. med. 232. BERG. *pl. cap.* 77.*

Anisum africanum frutescens , folio & caule
rore cæruleo tinctis. PLUKEN. *Almag.* 32.
t. 22. *f.* 2.

Ferula africana galbanifera , folio & facie
Ligustici. HERM. *Paradis.* 263. *t.* 263.
RAJ. *Suppl.* 252.*

Pharm. GALBANI Gummi.

Locus. Africa , Cap. b. *sp.* *Frutex.*

FORMA. Gummi-resina in massa , plas-
tica , inter digitos ductilis instar ceræ , digitis
tenaciter adhærens , facie resinosa , fusco-
cinerascens , fragmentis splendentibus instar
colophonii. Occurrit *varietas* magis pallida ,
ficca , fragilis : fragmentis maculosis , parum
splendentibus , digitis , quibus tractatur , vix
adhærens.

PROPR. *Odor* gravis , ad Ammoniacum
accedens. *Sapor* gravis , amaricans. *Masticata*
plastica , vix solubilis , sed fere ut cera cum
saliva circumvolubilis , & diutius in ore retenta
palato adhæret. In ignis flamma accenditur ,
& flagrat : flamma albida , fumo copioso ,
aromatico , relicto carbone. Solvitur tum in
spiritu vini , tum etiam in aqua vel aceto vini ,
sed non in oleis ; in oleo expresso digesta ,
neque solvitur , nec tingitur ; neque etiam in
oleo stillatio solvitur , sed inficitur colore

lutescente. Aquæ puræ infusa, loco calido digesta, in formam pastæ argillaceæ mollissimæ vertitur, quæ pasta refrigerata indurescit. Menstruum, compositum e Spiritus vini partibus 2 & aquæ parte 1, solutionem perfectam efficit. Itaque resinosa pars Galbani in dupla proportione est ad gummosam. Trituratione cum aqua frigida solvitur in liquorem lacteum, qui in quiete sponte præcipitatur.

VIRTUS: emmenagoga, maturans, antispasmodica.

USUS. Asthma, Hysteria, Tumores maturandi. -

OBS. 1. Galbanum bene purificatur, si vesicæ inclusum in aqua bulliente liquetur, & tum coletur.

OBS. 2. Sub destillatione Galbani cum aqua pura, separatur *oleum* essentielle lutescens, vigesima circiter parte ponderis Galbani, quod aquæ stillatitiæ innatat; LEWIS. Si vero Galbanum ex retorta destilletur, absque additione, oleum dat empyreumaticum, cæruleum, ex purpureo variegatum; NEUMANN. *Infusum* aquosum amarum, lutescens, odore & sapore gravi; vitriolo martis nil mutatur.

135. CUMINUM Cyminum. LINN. *Sp. pl.*
365. *Mat. med.* 239.

Cuminum Dioscoridis. LOBEL. *Hist.* 428.

Cuminum sativum. CAMERAR. *Æpit.* 528.

DODON. *Pempt.* 298.

Cuminum vulgare. PARKINS. *Theatr.* 887.

Pharm. CYMINI Semina.

Locus. Ægyptus. Colitur in Sicilia & Melita.

Annum.

FORMA. *Semina* ovali-linearia, hinc plano-concaviuscula, inde convexa, undique sulcata, scabrida, duas lineas longa, fusco-cinerea. Sæpe fructus integri occurrunt, h. e. semina duo composita.

PROPR. *Odor* fortis, gravis. *Sapor* aromaticus, in Carum incidens, sed acutior, gravior, ingratus.

VIRTUS: discutiens, carminativa.

USUS: externus; Tumores frigidi, Sacculi resolventes.

OBS. *Aqua* stillatitia aromatica. *Oleum* stillatitium intensius odoratum, odore feminum. E semin. cymini recent. libr. 25 olei still. citrini unc. 12 obtinuit BAUMÉ.

136. PHELLANDRIUM aquaticum. LINN.

Sp. pl. 366. SCHWENCK. *Gewass.* 79.

VOGEL *Mat. med.* 273.

Phellandrium. DOD. *Pempt.* 580. ERNST.

Phellandrol. 1. 2.

Cicutaria palustris tenuifolia. PARKINS.

Theatr. 933.

Pharm. PHELLANDRII *Semina.*

Locus. Europa, in fossis. *Bienne.*

FORMA. *Semina* integra, oblonga, lineari-ovalia, truncata, compressiuscula, glabra, obsolete striata, purpurascens, inferne viridia, nitidiuscula, lineas vix duas longa, coronata margine parvo 5 dentato, & styli 2, persistentibus, subulatis.

PROPR. rec. *Odor* gravis; *sapor* aromaticus, gravis, amaricans, calidus.

VIRTUS: diuretica, vulneraria.

USUS.

OBS. De hisce feminibus integrum tractatum scripsit ARTH. CONR. ERNSTINGIUS (*). Laudat hæc semina ut vulneraria, ad omnia ulcera, externa s. interna, sananda; vim feminum antifebrilem pariter laudat in febribus intermittentibus, si drachm. i vel ultra, usque ad unc. $\frac{1}{2}$, ante paroxysmum, & dimidia hæc portio extra paroxysmum, mane & vesperi, propinetur. Cl. J. HEHR. LANGE (***) confirmat usum in vulneribus recentibus, & ulceribus scorbuticis, cancris & fistulosis.

137. *CICUTA* virosa. LINN. *Sp. pl.* 366.

Mat. med. 229. GUNNER. *Flor. norv.* 2.

p. 26. *t.* 2. *f.* 2. 2.

Pharm. *CICUTÆ AQUATICÆ* Herba.

Locus. Europa, in lacubus & fossis. *Perennis.*

FORMA. *rec.* *Radix* magna, ramosa, alba, annulata: annulis instructis punctis subrotundis, serie annulari. *Caulis* erectus, bi-vei tripedalis, crassus, teres, undique striatus, glaber, geniculatus, ramosus: geniculis instructis punctis discretis serie annulari, caulem fere ambiente, subsolitaria. *Rami* alterni, erecti, divisi, cauli conformes. *Folia* alterna, petiolata, duplicato-pinnatifida: foliolis simplicibus, linearibus, planis, acutis, argute ferratis, utrinque glabris, venosis. *Petioli* teretes, basi vaginati. *Umbellæ* florum plures, in ramulis terminales, pedunculatæ;

(*) *Phellandrologia s. de medicamento novo, vulgo Peersaat diçto, &c.* BRUNSV. 1739.

(**) *Wassersenchel, p. 19. seq.*

universalis plano-convexa, 12 vel 15 partita, radiis glabris, striatis; *partialis* circiter 30 partita, convexa. *Involucr.* universale nullum, *partiale* lineari-subulatum, breviusculum, ftria carinali, reflexo-patens. *Perianth.* proprium superum, quinquedentatum, parvum, erecto-patens. *COROLLA* universalis æqualis. *Propria* alba: *petalis* 5, ovatis acutis, apice inflexo. *Nectarium* superum, germini impositum, carnosum, album, plano-convexum, germen coronans, ovale, margine undique rotundato, in medio bi-partitum, connivens, persistens. *STAM. Filam.* 5, subulata, alba, corolla longiora, erecta. *Antheræ* didymæ, incarnatæ. *PIST. Germen* inferum, viride, subturbinatum, striatum. *Styli* duo brevissimi, conniventes, erecti. *Stigmata* simplicia. *Semina* subglobosa, compressa, viridia, subdidyma, decemstriata, obtuse angulata, coronata perianthii dentibus, nectario & styli binis, subulatis, divaricatis.

PROPR. recent. herbæ. *Odor* (contusorum foliorum) fortior, in Apium graveolens incidens, magis acutus. *Sapor* fere Petroselini, non ingratus. *Sicc.* odor debilis; sapor herbaceus.

VIRTUS: *rec.* virulenta; *sicc.* fere effœta.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* herbæ recent. aquosum lutescens, odore & sapore nauseoso; vitriolo martis suscescit.

OBS. 2. Radix recens, tempore vernali resecta, substantia corticali lactescit ex cellulis propriis: *lacte* lutescente, valde viroso, hominibus & bobus letali;

GUNNERUS (a); GADE (b). De vi venenata Cicutæ recentis consulantur WEPFERUS (c) & SPROEGEL (d). Certe plurimæ plantæ umbellatæ, in udis & aquosis provenientes, semper virulentæ, dum recentes sunt; siccatione vero prorsus fere mitescunt. Recentem Cicutam nunquam adhibui; pilulas vero e succo Cicutæ expresso & inspissato, cum pulvere foliorum formatas, dedi sceminae, cancro vero mammarum laboranti, incipiendo a parca dosi, sensim ascendendo ad drachm. 3 quotidie; sed nullum effectum inde sensit, neque bonum, neque malum. Præscripsi famulo cuidam Decoct. saturat. herbæ Cicutæ siccatae libr. 4, quod externe adhiberet, sed per errorem intra binas horas totam ebibit lagunculam, absque ullo tamen insequente damno.

138. CORIANDRUM fativum. LINN. *Sp. pl.* 367. *Mat. med.* 235. KNIPH. *Bot. orcent.* 20.

Coriandrum vulgare. PARKINS. *Theatr.* 928. LOBEL. *Hist.* 403.

Coriandrum. CAMERAR. *Epit.* 523. BLACKW. *Herbal.* t. 276.

Pharm. & Culin. CORIANDRI Semina. *Locus.* Italia, in agris. Colitur ubique. *Annum.*

FORMA. Semina globosa, apice umbilicata, minutim rugosa, undique sulcato-angulata, linea paulo longiora.

PROPR. rec. Odor graveolens, foetidiusculus. *Sicc.* odor aromaticus, graviusculus, subgratus; *Sapor* congruens.

(a) *L. c.* p. 27.

(b) *K. Vetensk. Acad. Handl.* vol. 35. p. 233.

(c) *Hist. Cicutæ aquat.* Basil. 1679 & 1716.

(d) *Experimenta circa venena.* Gotting. 1753. p. 15. seq.

VIRTUS: rec. suspecta, subnarcotica; sicc. carminativa.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquosum in balneo digestionis paratum, odore & sapore est debili; vitriolo martis non demutatur. *Olei* still. unc. $5 \frac{1}{2}$, citrini, liquidi ex Semin. Coriandri sicc. libr. 164 obtinuit BAUMÉ.

OBS. 2. Panem confecturi, ruricolæ nostrates, Coriandri semina pastæ crebrò immiscent.

139. SCANDIX odorata. LINN. *Sp. pl.* 368.

KNIPH. *Bot. or. cent.* 4.

Myrrhis. DODON. *Pempt.* 689. BLACKW.

Herb. t. 243.

Myrrhis major vulgaris, s. Cerefolium majus. PARKINS. *Theatr.* 935.

Culinis CEREFOLII HISPANICI

Herba virens.

Locus. Alpes Europæ australis. Colitur in hortis. *Perennis.*

FORMA. rec. *Radix* majuscula, fusiformis, alba, pedalis, cinerea, rugis transversalibus, apice punctis elevatis scabra, inferne in ramos divisâ; *parencymate* carnosio, albo, dulcescenti, aromatico. *Caulis* bipedalis, erectus, teres, lanuginosus, scabridus, undique longitudinaliter striatus, dilute viridescens, geniculatus, superne ramosus. *Rami* alterni, erecti. *Folia* ad genicula, alterna, petiolata, triplicato-pinnata: pinnis planis, oppositis, remotis: pinnulis propriis lanceolatis, acutis, supra glabriusculis, subtus nitidiusculis, pubescentibus, pinnatifido-incisis: laciniis obtusis,

inciso-ferratis, ciliatis. *Petioli radicales* elongati, erecti, teretes, cauli similes, scabridi, sulco longitudinali supra inter pinnas; *caulini* vaginati: vagina ovato-oblonga, obtusa, concava, pallida, longitudinaliter sulcato-angulata, lanuginosa, amplexicauli. *Umbellæ* plures terminales, nudæ, pedunculatæ, erectæ; *universalis* multipartita, circiter 12 vel 16 partita; *partialis* circiter 20 partita. *Involucrum* universale nullum, *partiale* pentaphyllum: foliolis lanceolatis, acutis, albidis, ciliatis, longitudine umbellulæ. **COROLLA** *universalis* difformis, radiata; *Flosculi* radii fertiles, disci abortientes. *Propria* alba, petalis 5, cuneiformibus, obtusis, profunde retusis, cum sinu inflexo, patentibus, supra carinatis; *flosculorum* radii tribus petalis exterioribus majoribus; disci vero æqualibus. **STAM.** *Filam.* 5, subulata, alba, corolla longiora, erecta. *Anth.* ovato-trigonæ, erectæ. **PIST.** *radii*: *Germen* inferum, viride, ovato-turbinatum, undique striato-sulcatum, glabrum. *Styli* duo conici, basi gibbi, conniventes, albi. *Stigm.* obtusa. *Disci*: *Germen* obsoletum. *Styli* nulli, verum corpora duo subglobosa, conniventia. *Stigmata* nulla.

PROPR. *rec.* herbæ: *Odor* gratus, fere Anisi; *sapor* dulcescens, ad Anisum accedens; *masticata* folia teneriora.

VIRTUS: pectoralis, diuretica.

USUS: cibarius.

OBS.

OBS. 1. *Infusum* herbæ rec. aquosum, rubicundum, odore fere Anisi, sapore debiliore; vitriolo martis fusconigrescit, turbatur.

OBS. 2. Folia recentia apud nos culinaria sunt. Ingrediuntur una cum aliis vernali tempore juscula oleracea. Radix non usurpatur, etsi, quamdiu junior teneraque, fatis sapida est. In Silesia culinaria radix, haud secus ac radix Petroselini apud nos; C. SCHWENCKFELT (*).

140. SCANDIX Cerefolium. LINN. *Sp. pl.*
368. *Mat. med.* 137.

Chærefolium. DOD. *Pempt.* 688. BLACKW.
Herb. t. 236.

Chærophyllyum Cerefolium. CRANTZ *Austr.*
3. p. 192. *

Pharm. & Culinis CEREFOLII Herba,
Succus inspissatus.

Locus. Europa, in agris & arvis. Seritur in
hortis. *Annua.*

FORMA. rec. Radix fusiformis, apice fibrillosa. Caulis erectus, teretiussculus, striatus, subangulatus, glaber, viridescens, geniculatus: articulis apice incrassato-nodosis; pedalis vel ultra, dichotomus. Rami ad genicula, solitarii alterni, erecto-patentes, cauli similes, ad singula genicula inferne subpubescentes. Folia ad genicula, alterna, petiolata, utrinque glabra, tenera, duplicato-pinnata: pinnis remotis: pinnulis propriis ovatis, acutiussculis, inciso-pinnatifidis, margine minutissimo ciliatis, costa subtus pubescente: pilis rectis; albis.

(*) *Stirp. & fossil. Siles. catal. p.* 259.

Petioli communes striati, canaliculato-vaginati, subamplexicaules, latere utrinque excurrente in membranam tenuissimam, ciliatam; partiales teretiusculi, subtriquetri, supra canaliculati, glabri. *Stipulæ* nullæ; verum annulus albido-pilosus ad insertionem petioli, caulem ambiens. *Umbellæ* floriferæ pedunculatæ, terminales; fructiferæ sessiles, laterales, exceptis umbellis e dichotomia caulis; *universalis* 3 vel 4 fida, pubescens; *partialis* circiter 8 fida, glabra. *Involucrum* universale nullum; verum foliolum caulinis simile, solitarium, involucri loco; *partiale* 2 vel 3 phyl- lum: squamis lineari-lanceolatis, parviusculis, ciliatis, reflexis, persistentibus. *Perianth.* vix ullum. *COROLLA* universalis uniformis; flosculi disci paulo posteriores. *Propria* alba, petalis 5, obcordatis, supra carinatis, subtus canaliculatis, patentibus, apice subincurvis, subæqualibus; exterioribus paulo majoribus. *Nectarium*: orbiculus superus, planus, albus, angulatus, in medio fissus, persistens, germi- ni impositus. *STAM. Filam.* 5, subulata, alba, patentia, longitudine fere corollæ. *Anth.* rufæ, subrotundæ, didymæ, incumbentes. *PIST. Germen* inferum, viride, lineare, truncatum, didymum. *Styli* 2, subulati, crassiusculi, erecti, breviusculi, albi, persistentes. *Stigmata* simplicia.

PROPR. rec. *Odor* gratus, balsamicus, debilis nisi fricetur, in siccata penitus evanescit.

Sapor aromatico-balsamicus, ad Anisum accedens, gratus. *Sicc.* debilior.

VIRTUS: aperiens, pectoralis, diuretica, lactifera, vulneraria.

USUS: culinaris; Phthisis, Tussis inveterata, Herpes, Hæmoptysis, Icterus.

OBS. 1. *Succus* expressus, caute inspissatus, aromæ herbæ recentis adhuc servat, atque sapore salso est; loco frigidiusculo servatus, temporis tractu veras crystallos Nitri deponit. *Infusum* herbæ siccatae aquosum leviter aromaticum, colore infusi Theæ, sapore levi Cerefolii; vitriolo martis non demutatur. *Oleum* stillatitium parce dat, odore fere Fœniculi; LEWIS.

OBS. 2. Usum Cerefolii in phthisi, tussi protracta, & hæmoptysi abunde demonstrat praxis quotidiana. Paramus ferum lactis cerefoliatum, quod ita præparari debet, ut Cerefolium recens & concisum in sero lactis calide infundatur, posteaque bene exprimatur. Pilulas præscribimus, ex succo inspiss. Cerefolii & pulv. folior. Ceref. paratas. Expectoratio nimia sæpe ægrum vexat post peripneumoniam & pleuritidem, illumque profus enaciat, Cerefolio communiter cedit. Vidi fœminam nobilem, ictero chronico laborantem, tandem curatam succi Cerefolii rec. & inspiss. ana und. 1, quotidie cum aqua Selterana sumpta. Adversus scabiem morbosque cutis Cerefolium præstans deprehendi; immo etiam adversus tumores duros, quos identidem bene resolvit. Ceteroqui videtur vis illa aperiens & resolvens toti huic ordini naturali adhærere, nec Conio aut Cerefolio peculiaris esse.

141. CHÆROPHYLLUM sylvestre. LINN.

Sp. pl. 369. *Mat. med.* 134.

Pharm. CICUTARIÆ Herba.

Locus. Europa, ad pagos, in cultis. *Bienne.*

FORMA. rec. *Radix* fusiformis, cylin-

drica. *Caules* plures ex una radice, pedales vel ultra, erecti, teretiusculi, undique sulcato angulati, pubescentes, articulati: articulis apice incrassatis; dichotomi; ramis erectis, inferne nudis. *Folia* alterna, petiolata, duplicato-pinnata: pinnis remotis; pinnulis ovatis, utrinque glabris, lucidis, supra saturate viridibus, lineatis, minutim ciliatis, inciso-pinnatifidis: laciniis lineari-ovalibus, acutis, integerrimis. *Petioli* trigoni, minutim striati, parce pubescentes, supra canaliculati, basi vaginati: vagina amplexicauli, sulcata, concava. Folia superiora vaginis solum petiolata. *Umbellæ* terminales, geminæ florentes octofidæ; intermedia priore, fructifera, decemfida; partiales 12 fidæ. *Involucrum* universale nullum; *partiale* pentaphyllum: foliolis ovato-lanceolatis, acutis, reflexis, glabris, umbellula paulo brevioribus. *COR.* universalis æqualis: flores Radii hermaphroditi, disci vero masculi, paulo minores, abortientes; *Propria* alba, petalis 5, patentibus, obovatis, obtusis; unico sc. exteriori paulo majore, obcordato. *Nectarium* superum, germiini impositum, album, lucidiusculum, convexum, bi-partitum, connivens, persistens. *STAM.* *Filam.* 5, subulata, longitudine corollæ, erecta. *Antheræ* subrotundæ, didymæ. *PIST.* *Germen* inferum, turbinatum, utrinque compressiusculum, striatum, lucidum. *Styli* 2, albi, parviusculi. *Stigmata* simplicia.

PROPR. rec. *Odor* herbæ contusæ fortior, ingratus. *Sapor* amaricans, subnauseosus.

VIRTUS.

USUS.

142. IMPERATORIA Ostruthium. LINN. *Sp. pl.* 371. *Mat. med.* 222.

Imperatoria. BLACKW. *Herb. t.* 279. GAR-
RID. *Aix. t.* 55.

Astrantia. DODON. *Pempt.* 317.

Magifrantia. CAMER. *Epit.* 592.

Pharm. IMPERATORIÆ Radix, Herba.

Locus. Helvetia, Austria, in subalpinis.

Perennis.

FORMA. rec. *Radix* carnosio-tuberosa, ovalis, bipollicaris, rugis elevatis fuscis & sulcis annularibus glabris profundis, proferens ramos undique excrecentes, simplices, palmares, teretes, crassitie pennæ anserinæ, geniculatos, sæpe ramosos, albos, erectos, apice desinentes in tuber, primario simile, subrotundum vel cylindricum, sæpe proliferum. Fibræ radicantes filiformes, e geniculis exeuntes. Radix stolones repentes sub terra edit, sæpe pedales, cylindricos, geniculatos, tandem in folia excrecentes. *Parencyma* carnosum, transversaliter sectum centro medullari amplissimo, orbiculato, centro solido, peripheria punctata: punctis lacunosis; circumdato annulo fusco; corticali parte cinerea. Radix recens secta lacfundit albidum, sublutescens, amarum e punctis lacunosis parencymatis proveniens. *Caulis*

pedalis vel ultra, erectus, teretiusculus, simplex, glaber, striatus, geniculatus. *Folia* ad genicula alterna, petiolata, triternata: lobis ovatis, acutiusculis, rugosis, utrinque glabris, sessilibus, inæqualiter serratis, supra saturate viridibus, subtus pallidioribus; intermedio cuneiformi, trifido; lateralibus subconfluentibus; radicalia folia longius petiolata. *Petioli* teretes, striati, glabri, basi vaginati: vagina firma, tumidiuscula, concava, striata, glabra, amplexicauli, subdivaricata; *partiales* supra canaliculati. *Umbella* terminalis, pedunculata; sæpe simul duæ laterales, minores, e vaginis axillares; *Universalis* multifida, plano-concava; *partialis* multifida, convexa. *Involucrum* nullum. Perianthii loco *margo* superus, minimus, crenulatus. **COROLLA** universalis æqualis, uniformis, alba; *propria* petalis 5, obcordatis, patentibus, parvis, supra carinatis. **STAM.** *Fil.* 5, subulata, alba, erecta, corolla longiora. *Anth.* subrotundæ, didymæ. **PIST.** *Germen* inferum, subrotundum, striatum, truncatum, infra viride, supra album. *Styli* 2, subulati, patentés, staminibus paulo breviores. *Stigm.* obtusa.

PROPR. *rec. radicis.* Odor gravis. Sapor gravis, acris, amarus; *masticata* acris & calida sentitur, fauces & linguam pungit. *Herbæ* *rec.* folia contusa subgraveolentia, sapore radici congruente.

VIRTUS: alexiteria, sudorifera, emmenagoga, carminativa.

USUS. Hysteria.

OBS. *Infusum* herbæ sicc. aquosum saturat. rubro-kermesinum; nauseosum; vitriolo martis purpurascit; sed si debile est infusum, vix mutatur. Radix inter pulverandum narium fibras irritat.

143. PASTINACA fativa. LINN. *Sp. pl.* 376.

Mat. med. 230. KNIPH. *Bot. or. cent.* 6.

Pastinaca. BLACKW. *Herb. t.* 379.

Pastinaca latifolia fativa. DOD. *Pempt.* 669.

PARKINS. *Theatr.* 944.

Pastinaca domestica vulgaris. LOBEL. *Hist.* 407.

Pharm. & Culinis PASTINACÆ Radix.

Semina.

Locus. Europa australis, in subhumidis.

Biennis.

FORMA. rec. Radix fusiformis, subpedalis, albida, rugis transversalibus undique rugosa, fibris filiformibus sparsis; *parenchymate* carnosio, albo, post transversalem sectionem centro medullari orbiculato s. angulato, striis radiantibus, obducto disco æquali, striis minutissimis picto. Radix recens, secta vernali tempore, lactescit. *Semina* ovalia, utrinque compresso-plana, obtuso-rotundata, undique marginata, glabra, hinc concaviuscula, subcarinata, inde striata.

PROPR. rec. radic. Odor fragrans; *sapor* dulcescens, aromaticus. *Sicc.* leviuscula, subfriabilis, aromatica; *masticata* in ore emollitur; *sapore* dulcescente, salivam vix tingens. *Semin.*

odor debilis, gravis; *sapor* intensius gravis, empyreumaticus.

VIRTUS radice: nutriens, diuretica.
Seminum: diuretica.

USUS radice: culinaris; *semin.* Tertianæ vernalis.

OBS. 1. *Infusum* radic. sicc. lactescens, odore & sapore Pastinacæ debiliore, dulcescente. E radice Pastinacæ, siccata, ope spiritus vini alcoholisati, pauxillum Sacchari puri extraxit MARGGRAF. *Extractum* spirituosum dulce. Destillatione elicitur e radice *olei stillat.* pauxillum, aromate radice; LEWIS.

OBS. 2. Radix recens in culinis pro cibo paratur; incoquitur jusculis carniuum, vel elixatur in aqua simplici, & editur cum embammate ex butyro acidulato. Caveant sibi bene coqui, ne radices Hyoscyami pro Pastinaca per errorem sumant, quod primo vere facile accidit, antequam folia progerminaverint.

144. PASTINACA Opoponax. LINN. *Sp.*
pl. 376. *Mat. med.* 232.

Panax Pastinacæ folio. MORIS. *Hist.* 3. *f.* 9.
t. 27. *f.* 2.

Panaces peregrinum. DOD. *Pempt.* 306.
c. *fig.*

Pharm. OPOPOMACIS Gummi.

Locus. Europa australis. *Perennis.*

FORMA. Gummi-resina in glebulis s. frustis, rubro-lutescens; massa conglomerata e grumulis & glandibus, friabilis.

PROPR. *Odor* hujus Gummi gravis ad G. ammoniacum accedens. *Sapor* amaricans, diu inhaerens, nauseosus; *masticatum* inter dentes primum friabile, dein solubile, Leviss.

ticum referens: saliva lactea. Candelæ flammæ admotum accenditur cum flamma, flagrat: fumo Ammoniacum referente. Trituratione solvitur in aqua: solutione lactescente. In oleo expresso digestum, non solvitur nec emollitur, non mutatum manet, nec oleum tingit. In oleo expresso neque solvitur, nec emollitur, verum tingit oleum colore subviridi lutescente. Resinosa pars solvitur in spiritu vini: *Tinctura* lutescente, aromate ipsius gummi. Destillatione *aquam stillatitiam* fragrantem sistit.

VIRTUS: resolvens, emmenagoga, subecoprotica.

USUS. Hysteria, Asthma humorale.

OBS. *Extractum* aquosum ad dimidium ponderis obtinuit NEUMANN; spirituosi vera ultra unam tertiam partem.

145. ANETHUM graveolens. LINN. *Sp. pl.*

377. *Mat. med.* 147.

Anethum. PARK. *Theatr.* 886. LOB. *Hist.*

449. DOD. *Pempt.* 296.

Pharm. & Culinis ANETHI Herba, Flores, Semina.

Locus. Europa australis; inter segetes. *Annum.*

FORMA. *rec.* Radix fusiformi-cylindrica, descendens, ramosa, alba. *Caules* sæpius plures ex una radice, erecti, bipedales, glabri, undique striati: striis parallelis, alternis albis; glabris, rore glauco & tenui tinctis, alternis rubicundis, punctulatis, geniculatus, parcius

ramosus: ramis alternis, erectis, remotis. *Folia* ad genicula, alterna, glabra, petiolata, duplicato-pinnata: pinnis pinnatifidis: laciniis subulatis, acutis, supra planiusculis. *Petioli* teretes, viridi-rubicundi, striis albis, basi vaginati: vagina lanceolata, concava, striata, arcta, basi amplexicauli. *Umbellæ* terminales, amplæ, planæ, nudæ, pedunculatæ; *universalis* circiter co-partita; *partialis* consimilis. *Involucrum* nullum. **COROLLA** universalis æqualis, uniformis. *Propria* lutea, petalis 5, sessilibus, ovatis, obtusis, supra carinatis, apice involutis. **STAMINA**. *Filam.* 5, setacea, lutea, corolla longiora, erecta. *Antheræ* trigonæ. **PISTILL**. *Germen* inferum, turbinatum, teretiusculum, truncatum, compressiusculum, lutescens, striatum, glabrum. *Nectarium* superum, germen tegens, ovale, luteum, convexiusculum, in medio difidum, lobis conniventibus, persistens. *Styli* 2, brevissimi, approximati. *Stigmata* simplicia. *Semina* ovata, utrinque compresso-plana, undique striata, glabra, longitudine duarum linearum, apice tuberculo bipartito, bipartibilia.

PROPR. *Foliorum* recent. *Odor* gratus, fragrans; contusæ vero herbæ graviusculus, vix gratus; *Sapor* aromaticus, odori congruens, gratus; *maslicata* folia calidiuscula, satis tenera sentiuntur, saliva rubicundo-viridescente. *Flores* magis aromati, magis calidi.

Semina aromate herbæ, odore item & sapore, at magis calida.

VIRTUS: carminativa, hypnotica, lactifera.

USUS: Colica, Vomitus.

OBS. 1. *Aqua stillat.* Anethi fragrans aromate anethi. *Oleum stillat.* colore aureo, odore anethi graviusculo, sapore consimili, calido, & in frigore congelatur. Ex herbæ Anethi recent. libris 60, mense Septembris destillatis, olei still. unc. 1 $\frac{1}{2}$ obtinuit BAUMÉ, colore dilute citrino; sed e semin. Anethi sicc. libr. 4 olei still. unc. 2 accepit, præcedenti similis, sed fragrantioris.

OBS. 2. Herba Anethi tenerior in culinis adhibetur; coquitur cum carne, muræna anguilla, cancris, &c. qui inde aromate Anethi imbuuntur. Sed aviculis noxium creditur Anethum; certe semina Loxiæ Pyrrhulæ deleteria observavit P. (*). *Aqua stillat.* lectos ægrotorum inspergunt aniculæ, ad somnum conciliandum.

146. ANETHUM Fœniculum. LINN. *Sp. pl.* 377. *Mat. med.* 246.

Fœniculum. DOD. *Pempt.* 292. PARKINS. *Theatr.* 884. LOB. *Hist.* 448. BLACKW. *Herb. t.* 288.

Pharm. FÆNICULI DULCIS Radix, Herba, Semina.

Locus. Europa australis, in rupibus cretaeis. *Trienne.*

FORMA. *rec.* Radix tenera fusiformis, alba; adulta ramosa. *Caules* plures ex una radice 3 vel 4 pedales, sæpe ultra, erecti, teretes, undique striati: striis rubro-viridibus,

---

(*) *Stralsund. Magaz.* p. 1, p. 56.

longitudinalibus, alternis glabris, dilutioribus, alternis punctatis; rore glauco tincti, geniculati, ramosi: ramis alternis. *Folia* ad genicula, saturate viridia, glabra, diffusa, bipinnata: pinnis pinnatifidis: laciniis filiformibus, acutis, supra sulco longitudinali, subtus striis tribus remotis. *Petioli* teretes, undique striati, basi vaginati: vagina cylindrica, concava, undique sulcata, basi amplexicauli. *Umbellæ* in ramis terminales, pedunculatæ, nudæ, glabræ; *universalis* circiter 20 partita, ampla, concava; *partialis* consimilis. *Involucrum* nullum. **COROLLA** universalis æqualis, uniformis. *Propria* lutea, petalis 5, sessilibus, ovatis, obtusis, emarginatis, supra carinatis, apice involutis. *Nectarium* superum, germiini impositum, luteum, carnosum, ovale, convexum, germine paulo latius, margine crenulatum, in medio bifidum, connivens, persistens. **STAMINA** lutea. *Filam.* 5, subulata, longitudine corollæ. *Antheræ* ovatæ, compressæ, didymæ. **PIST.** *Germen* inferum, ovato-cylindricum, truncatum, glabrum, undique striato-angulatum, viridi-lutescens. *Styli* duo, crassi, breves, erecti, ex nectario nati. *Stigm.* truncata. *Semina* ovali-linearia, teretiuscula, undique profunde sulcata, bipartibilia, 2 lineas longa.

PROPR. rec. folior. *Odor* debilis, nisi fricata fuerint, tunc vero fragrans, aromaticus, gratus. *Sapor* aromaticus, subdulcescens,

debilior; *masticata* subsucculenta, comminuuntur, saliva rubro-viridi. *Radix* rec. & tenera, secundum aroma & saporem, herbæ conformis, sed gratior & dulcior; *adulta* vero radix debiliter aromatica. *Florum* rec. odor foliorum conveniens; *sapor* feminum, calidiusculus, graviusculus. *Seminum* odor aromaticus, suavis; *sapor* aromaticus, dulcescens, calidiusculus, gratus.

VIRTUS: *radic.* & *herbæ*: diuretica; *semin.* carminativa, pectoralis, lactifera.

USUS. Tormina infantum.

OBS. 1. *Oleum stillatit.* colore-aqueo, odore fœniculi, sapore Fœniculi forti, subdulci, calido. In frigore congelatur, pari modo ac oleum Anisi, & butyraceum fit; sed non incipit hoc facere ante gradum 5 sub puncto congelationis in thermom. Reaumurii. E femin. fœnic. libr. 6 olei still. unc. 2. obtinuit BAUMÉ; sed cum femin. libr. 75 unica vice destillasset, olei still. unc. 30 accepit. *Oleum expressum* mite. *Aqua still.* femin. aromatica, leniter opalescens. *Infus.* femin. aquosum, aromaticum; vitriolo martis non demutatatum.

OBS. 2. Fœniculum dulce copiosissime colitur in Italia & Sicilia, quarum regionum clima plus illi conciliat dulcitatibus, quam in Gallia attingere potest, quare etiam planta junior, cum radice & herba, frequenter ibi estur cruda cum sale & pane; LABAT (*). Apud nos semina duntaxat culinaria sunt.

147. CARUM Carvi. LINN. *Sp. pl.* 378. *Mat. med.* 238.

Carum. DOD. *Pempt.* 297. LOB. *Hist.* 418.

Carum vulgare. PARK. *Theatr.* 920.

(*) *Voyage en Espagne & en Italie*, t. 5. p. 167. 170.

Apium Carvi. CRANTZ *Austr.* 3. p. 228.*
Pharm. CARVI Semina.

Locus. Europa borealis, in pratis. *Bienné.*

FORMA. rec. *Fructus* ovatus, compressus, utrinque obtusus, glaber, undique sulcatus, coronatus stylis duobus persistentibus, divaricatis, bipartibilis in *semina* parviuscula, lineæ longitudine, vel paulo ultra, subincurva, hinc plano-concaviuscula, carinata, inde convexa, quinquangulata: angulis pallidis; glabriuscula, fusco-brunnea, utrinque obtusa.

PROPR. *Odor* aromaticus, subgraviusculus. *Sapor* aromaticus, calidus, satis gratus.

VIRTUS: discutiens, carminativa, lactifera.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Oleum stillat.* pallide citrinum, odore Carvi, sapore consimili, forti, calido. Cl. BAUMÉ e femin. Carvi non contul. libr. 6 olei still. unc. 4 $\frac{1}{2}$ accepit, colore aqueo. *Aqua still.* aromatica. Spiritus vini ex hisce seminibus plus saporis, aqua vero plus odorati extrahit. *Extractum* aquosum iners; spirituosum aromaticum.

OBS. 2. Semina Carvi satis communiter adhibentur ad condiendum panem. Rustici nostrates esitant jusculum e pane, seminibus Carvi & cerevisia coctum. Destillatores seminibus Carvi utuntur in rectificatione Spiritus frumenti, ut ille acuatur oleo stillatitio carvi; utpote calefaciente, unde spiritus fortior apparet. Tartari Nogajenses, iter facientes, secum ferunt suum *Talcan*, h. e. farinam feminum Cumini, quam lacte equino, vel, hujus defectu, aqua simplici diluunt, & sic sorbent, ut unicum nutrimentum; DE LA MOTRAYE (*).

(*) *Voyag. en Europe, Asie, &c.*, t. 2. p. 43.

Tartari Circassenses panis speciem parant ex seminibus Carvi, quam sub cineribus coquunt (*).

OBS. 3. Vulgus colicam curare annitur feminibus Carvi, vel aliis carminativis. Si colica frigida, sæpe bene procedit; sed si quid inflammatorii vel biliosi subest, cum damno ægroti fumuntur hæc semina.

148. PIMPINELLA Saxifraga. LINN. *Sp. pl.*

378. *Mat. m.* 225. CAMER. *Epit.* 775.

Saxifraga parva. DOD. *Pempt.* 322.

Pimpinella saxifraga hircina minor. PARK.

Th. 947.

Pharm. PIMPINELLÆ ALBÆ Radix,

Herba, Semina.

Locus. Europa, in pascuis ficcis. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix cylindrica, subfusiformis, bivel tripollicaris vel ultra, undique alba, striis annularibus approximatis rugosa, parcius fibrillosa; *parencymate* subcarnoso, albo, post sectionem transversalem centro medullari orbiculato, radiato-striato; obducto disco albo, poris pertuso. *Caulis* dodrantalis, erectus, simplex, superne parce ramosus: ramis alternis, brevibus; teres, undique striatus, pubescens. *Folia* radicalia petiolata, patentissima, pinnata: pinnis oppositis, sessilibus, ovatis, obtusis, utrinque minutim pubescentibus, venulosis, margine inciso-ferratis, unguicularibus, patentibus; extima trifida; folia *caulina* pubescentia, pinnatifida: laciniis lineari-subulatis, acutis; quibusdam pinnatifidis.

(*) DE LA MOTRAYE. *l. c.* p. 99.

Petioli radicalium foliorum teretes, longiusculi; caulini nulli, verum *vaginæ*, petioli loco, lineares, submembranaceæ, glabræ, striatæ, concavæ, pollicares; superiores nudæ, acutæ. *Umbella* terminalis plana, in caule prior, in ramis posterior, pedunculata, universalis, 12 vel 16 partita; partialis confimilis. *Involucrum* nullum. *COR.* *universalis* æqualis, uniformis. *Propria* alba, petalis 5, ovatis, acutis, emarginatis apparentibus ex apice inflexo, supra carinatis, patentibus. *Nectarium* superum, germiini impositum, album, carnosum, subrotundum, convexum, bifidum, connivens. *STAM.* *Filam.* 5, subulata, alba, longitudine corollæ, patentissima. *Anth.* subrotundæ, trigonæ. *PIST.* *Germen* inferum, ovatum, truncatum, compressiusculum, glabrum, undique striatum. *Styli* 2, subulati, albi, erecti, breves, conniventes. *Stigm.* simplicia. *Semina* ovata.

PROPR. rec. radice: *Odor* fragrans, subgraviusculus. *Sapor* amaricans primum, *masticata* radix subdulcescens, aromatica, calida, fauces linguamque calefaciens. *Foliorum odor* fere herbæ Angelicæ sylvestris; *sapor* amaricans, ingratus. *Semina* calida.

VIRTUS: resolvens, diaphoretica, stomatica, diuretica.

USUS. Anorexia, Angina serosa.

OBS. Radix Pimpinellæ menstruo spirituofo perfecte extrahitur; aquoso autem imperfecte. *Infusum* aquosum

aquosum lutescens, subdulcescens, odore fere butyri frixati; vitriolo martis immixto color constat.

149. PIMPINELLA magna. LINN. *Mantiss.*

2. p. 229.

℞. Tragofelinum majus umbella candida, radice succum cæruleum fundente. DE BERGEN. *Francof.* p. 280.

Daucus cyanopus. CORD. *Hist.* p. 255.

Saxifraga Pimpinella germanica major.

CLUS. *Hist.* 2. p. 297.

Ph. PIMPINELLÆ NIGRÆ Radix.

Locus. Marchia. Colitur ad Francofurtum.

Perennis.

FORMA. Radix cylindrica, crassitie digiti, palmaris, apice ramosa, extus fusco-nigra; *parencymate* recentis cæruleo, succum cæruleum fundente.

PROPR. rec. Odor gratus; color nigrescenti-cæruleus; Sapor dulcescens, mite aromaticus.

VIRTUS: diuretica, resolvens.

USUS.

OBS. 1. Radix destillata largitur *aquam stillatitiam* cæruleam, cum *oleo stillatio* sapphirini coloris, ut oleum Chamomillæ. Si radix in spiritu vini maceratur, & deinde destillatur, Spiritus colore cæruleo tingitur.

OBS. 2. Scripsit de hac radice J. A. HARNISCH (*), & 16 casibus usum ejus extollit in arthritide vaga, malo ischiadico, hysterico, anasarca, testiculo venereo, sterilitate ex fluore albo, ulcere manante in genis ex morbillis retropulsis, calculo. Addit etiam, quod ta-

---

(*) *Meditat. de Pimpinella nigra.* Lips. 1757.

bernarii & destillatores Francofurtenses hac radice utuntur ad aquam vitæ colore cæruleo tingendam.

150. PIMPINELLA Anisum. LINN. *Sp. pl.* 379. *Mat. med.* 242. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.

Anisum vulgare. CLUS. *Hist.* 2. p. 202.

Anisum. BLACKW. *Herb.* t. 374. DOD.

Pempt. 297. PARK. *Theatr.* 911. LOBEL. *Hist.* 425.

Pharm. ANISI Semina.

Locus. Ægyptus. Colitur in Europa. *Annua.*

FORMA. Semina pedunculata, exquisite ovata, bipartibilia, minutim villosa, striata, linea vix longiora.

PROPR. Odor aromaticus, suaveolens. Sapor aromaticus, dulcescens, calidiusculus, gratus.

VIRTUS: carminativa, lactifera, pectoralis.

USUS. Tormina infantum.

OBS. 1. *Oleum stillatitium* citrinum, odore Anisi, sapore dulci valide anisato, acuto. In frigore lenissimo congelatur, in substantiam albam, crystallinam, sc. gradu 12. thermom. Sueciei supra punctum congelationis, sed postquam vetustum & subrancidum evasit, hanc proprietatem amittit, ut observat BAUMÉ. Olea Anisi & Fœniculi in frigore per se congelantur, sed vix reliqua olea stillatitia, nisi addatur Sperma ceti, unde pleraque in frigore coguntur. E semin. Anisi rec. libr. 8 olei still. unc. 2 & drachm. 6 accepit idem BAUMÉ. Sed alia vice, quando eandem quantitatem seminum destillavit, affusa aqua stillatitia anisi, olei unc. 3 $\frac{1}{2}$ obtinuit. *Aqua stillatitia* aromatica, grata. *Tinctura* spi-

rituosa aromate Anisi. *Extractum* aquosum iners est, sed spirituosum efficax.

OBS. 2. Oleum Anisi præsentaneum est venenum Columbis, si paucae guttulæ ipsarum rostro instillentur & capiti infricentur, ut observavit RUD. A. VOGEL (a), & confirmavit P. (b). Haustulus olei anisi, a viro quodam deglutitus, delirium subitaneum induxit, emeticis sistendum; TREW (c).

151. APIUM Petroselinum. LINN. *Sp. pl.* 379:

Mat. med. 127.

Petroselinum vulgare. PARKINS. *Th.* 923:

Apium hortense. DODON. *Pempt.* 682.

Pharm. & Culinis PETROSELINI Radix, Herba, Semina.

Locus. Sardinia, juxta scaturigines. *Bienne.*

FORMA. rec. Radix fusiformis, alba, spithamæa, extus rugis annularibus approximatæ, *parencymate* albo, carnosæ, post sectionem transversalem centro medullari orbiculato, radiato-striato, obducto disco obsolete striato-radiato, corticali parte teneriore, albidiore. *Caulis* bipedalis, erectus, teres, undique striatus, glaber, saturatè viridis, geniculatus, superne ramosus: ramis alternis, patentibus. *Folia* radicalia *primi anni*, petiolata, pinnato-ternata: pinnis longius petiolatis, tripartitis: foliolis cuneiformibus, pollicaribus, utrinque glabris, nitidis, venulosis, planis, trifidis, margine incis: laciniis oblongis,

(a) *Hist. Matter. med.* 161.

(b) *Stralsund. Magaz.* p. 1. p. 56.

(c) *Commerc. litt. Norimb.* 1743. p. 152.

obtusifusculis cum acumine; radicalia *secundi*
anni duplicato-pinnata, paulo angustiora &
 minus incisa; *caulina* alterna; *inferiora* lon-
 gius petiolata, duplicato-pinnata: pinnis pin-
 natifidis: pinnulis s. laciniis linearibus, obtusis
 cum acumine, planis, integris, glabris, supe-
 rioribus incis; *superiora* vaginis petiolata,
 biternata: foliolis linearibus, integerrimis,
 dependentibus, petiolello intermedio duplo
 fere longiore; *summa* longe minora, simpli-
 citer ternata. *Petioli* elongati, teretiusculi,
 glabri, supra canaliculati, basi vaginati. *Va-*
ginæ lanceolatæ, striatæ, glabræ, margine
 submembranaceo. *Umbellæ* terminales in ra-
 mis; *universalis* decempartita, plano-convexa;
partialis patens, 20 partita. *Involucrum* uni-
 versale nullum; *partiale* hexaphyllum, sæpe
 octophyllum: foliolis subulatis, compressius-
 culis, acuminatis, umbella brevioribus, inæ-
 qualibus, patentibus. *COR.* *universalis* æqua-
 lis, uniformis; *Propria* viridis, pentapetala:
petalis ovatis, patentibus, supra carinatis,
 apice longius acuto, inflexo. *Nectarium* supe-
 rum, germiini impositum, convexum, viride,
 lucidum, margine germine paulo latiore,
 crenulato, bifidum, connivens. *STAM.* *Fil.* 5,
 subulata, viridescencia, corolla duplo longiora,
 patentia. *Antheræ* virides, subrotundæ, tri-
 gonæ. *PIST.* *Germen* viride, inferum, ova-
 tum, compressum, truncatum, undique stria-
 tum, glabrum. *Styli* 2, subulati, breves,

erecti. *Stigmata* obtusa. *Semina* lineæ longitudine, hinc plana, inde convexa, quinquangulata.

PROPR. radic. rec. Odor & sapor leniter aromatici; *siccata* fragilis, subfriabilis; *masticata* in ore emollitur, sapore dulci, levius aromatico. *Herbæ rec. odor* fragrans, gratus; *sapor* aromaticus, subcalidiusculus, odori congruens; *masticata* folia satis tenera, succulenta, linguam & fauces debiliter calefaciunt, saliva rubicundo-viridi. *Semina* aromatica, calida.

VIRTUS: radicis: nutriens, aperiens, diuretica; *herbæ:* resolvens, diuretica.

USUS: radicis: culinaris, Icterus; *herbæ rec.* Punctus apum, Suppressio urinæ; *seminum:* Pediculi.

OBS. 1. *Oleum stillatitium* Petroselini dilute lutescens, limpidum, odore Petroselini graviusculo, sapore Petroselini. Radices destillatæ parum olei still. dant, adeo ut e Radicis libr. 200 olei still. drachmæ duntaxat 2 vel 3 obtineantur, quod quidem oleum partim aquæ supernatat, partim butyraceum est; e Folior. libr. 200 olei still. drach 10 obtinentur; e Semin. libris 3 olei stillat. unc. 1 elicitur; LEWIS. Aliam proportionem statuit cl. BAUMÉ, qui ex herbæ Petrosel., floribus erumpentibus collectæ, libris 60 olei still. unc. $\frac{2}{2}$, saturate viridis, consistentia butyri accepit. *Infusum* aquosum radicis siccate opalescens, sapore dulci; ex vitriolo martis nihil variat color.

OBS. 2. In culinis radices recentes jusculis carnum incoquantur. Folia recentia pariter jusculis & embamatibus inmittuntur, tenuissime concisa; ceterum Petroselino etiam condiuntur pisces, olera, carnes. Ast

viculis venenatum est Petroselinum, ut plurimi obser-
varunt, atque ipse subinde vidi.

152. APIUM graveolens. LINN. *Sp. pl.* 379.

Mat. med. 128. KNIPH. *Bot. or. cent.* 5.

Eleoselinum DODON. *Pempt.* 683.

Apium. BLACKW. *Herbal. t.* 445.

Apium vulgare f. palustre. PARKINS. *Theatr.*
926.

Pharm. & Culinis APII Radix, Herba,
Semina.

Locus. Europa, in humidis. *Bienn.*

FORMA. rec. Radix alba, fusiformis,
subovata, ramosissima: ramis simplicibus;
parencymate carnosulo, albo, firmo, fragilius-
culo, post sectionem transversalem marmorato.
Caules plures ex una radice, erectiusculi,
glabri, geniculati, angulati, undique striato-
sulcati, pedales, ramosi: ramis alternis, bre-
vibus, longitudine internodiorum, erectis.
Folia alterna, ad genicula, petiolata, ternata:
lobis cuneiformibus, incisus, utrinque glabris,
utrinque lucidis, pollicaribus; intermedio pedi-
cillato; *superiora* vaginis solummodo petio-
lata. *Petioli* longitudine folii, undique sulcato-
angulati, basi vaginati: vagina parviuscula,
quinguangulari, amplexicauli, margine utrin-
que membranacea. *Umbellæ* in ramis termina-
les, unde laterales apparent, subsessiles; *uni-
versalis* rara, 12 partita: radiis patentibus;
quorum 6 exteriores longiores, 6 vero inte-
riores duplo minores; *partialis* 18 partita,

contracta, plana. Involucrum universale nullum. COR universalis æqualis, unifornis; propria alba, petalis 5, patentibus, ovatis, supra carnatis, apice inflexo. Nectarium superum, germine impositum, bifidum: lobis ovatis, obtusis, basi truncatis, connatis. STAM. Fil. 5, capillaria, corolla longiora. Anth. didyax. PIST. Germin inferum, ovatum, truncatum, compressum, fixatum. Styli nulli. Stigmata simplicia. Semina parvascula, hinc plano-concava, inde convexa, quadrangulata: anguli tribus intermedii majoribus.

PROPR. Radicis rec. Odor aromaticus, intensior, subgraveolens; Sapor subdulcescens, subaromaticus. Siccata radix fragilis, magis calida, magis graveolens: masticata durisscula, tandem emollitur, sapore graviusculo. Herba rec. odor gravis, in Levisticum incidens; Sapor aromaticus, gravis, calidus, odori congruens. Seminum odor gravis; Sapor ingratus, amaricans, calidus.

VIRTUS: diuretica, emmenagoga, subnarcotica.

USUS: radicis: culinaria.

OBS. 1. Oleum Rillavium seminum parvum, aromate seminum. Exradice spuriosam radice calciscens. E radice siccata cum alcoholo vini saccharum obtinetur; LEWIS.

OBS. 2. In cullina secantur radices cruda in talcolas, & eduntur juxta cornes allatas, aceto atque oleo condita. Quando extractur, tenuissima evadunt. Her-

ba Apii virens, cum terra tecta sub incrementa, lutescens fit & sapida.

ORDO TRIGYNIA.

153. RHUS coriaria. LINN. *Sf. pl.* 379. *Mat. med.* 250. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3. MUNTING. *Aardgewass.* 1. 207. DOD. *Pempt.* 767.

Rhus Sumach officinarum. LOB. *Hist.* 539.

Rhus sive Sumach. BAUH. *Hist.* 2. p. 555.

Rhus obsoniorum & coriariorum. CLUS.

Hist. 2. p. 27. PARK. *Theatr.* 2450.

Rhus folio ulmi. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 228.

t. 52.

Pharm. SUMACH Folia, Flores, Baccæ.

Locus. Europa australis, Oriens. *Arbor.*

FORMA. Flores albido-lutescentes. Baccæ subrotundæ, compressæ, magnitudine seminis Lentis, vix pubescentes, uniloculares. Semen unicum lentiforme, subrotundum, compressum, glabrum, capsulæ adnatum hilo.

PROPR. Folior. & Flor. Sapor stypticus. Bacc. rec. Sapor acidulus, stypticus. Semina sicca. dura.

VIRTUS: Folior. & Flor. adstringens; coriaria. Baccar. stomachica.

USUS.

OBS. 1. Infusum aquosum Baccar. sicca. fusco viridescens; a vitriolo martis non alteratur.

OBS. 2. Conferitur in Europa australi, & surculi cubitales, e radice excrecentes, quovis anno prope radicem cæduntur & comminuuntur, sicque opificibus

usui sunt. Adeo styptici sunt, ut bonum coriarium efficiant.

OBS. 3. *Baccæ*, olim in condimentum cibi adhibitæ, nunc in culinis obsoletæ sunt. Adhuc tamen usuales Turcis, majorum moribus pertinaciter inhaerentibus, qui carnes ipsis condiunt, sive solis, seu sale & Allio mixtis.

154. CASSINE Peragua. LINN. *Mantiss.* 2. p. 220.

Cassine foliis ovato-lanceolatis ferratis, floribus corymbosis axillaribus. MILL.

Figur. p. 55. * t. 83. f. 1.

Pharm. PERAGUÆ Folia.

Locus. Florida, Paraguay. *Frutex.*

FORMA. Folia minutim concisa ad nos veniunt.

PROPR. Odor suburinofus. Sapor amaricans, acerbus.

VIRTUS: diuretica, adstringens, corroborans.

USUS: diæteticus.

OBS. 1. *Infusum* aquosum, paratum ex folior. Peraguæ drachm. 1 & aquæ bullientis unc. 1 $\frac{1}{2}$, est odore suburinofus, forti, sapore amaricante, acerbo, colore fusco-brunneo; vitriolo martis momento nigrescit. Infusi hujus guttæ 10, aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitriolo martis, colorem nigro brunneum stiterunt; guttæ vero 20 infusi, colorem penitus nigrum, in brunneum incidentem; largior demum infusi portio quasi atramentum formavit. Si infusum adhuc saturatius paratur, nigro-brunneum fit, ut potus Coffeæ, atque subnauseosum, vitrioloque martis addito intensius nigrescit. Si postea oleum tartari p. del. superadditur,

confestim coagulatur mixtura; & gelatinescit: mucilagine spissa lateribus vitri adhærente.

OBS. 2. In India occidentali haud secus invaluerunt folia Peraguæ ad potum diæteticum, ac folia Theæ Chinenfis in India orientali & Europa. In Peruvia & Chili infusum debilius, sub nomine *Maté*, paratur e foliis concisis, vasi e cucurbita lagenaria efficto immisfis, aqua frigida primum emollitis, deinde addita aqua bulliente extractis idque celeriter, ne nimis purpascens evadat infusum. Tum forbillatur ope canulæ ab incolis utriusque sexus ac conditionis, quovis mane, loco Chocolatæ, postea abstinendo ab omni cibo per aliquot horas. Sunt qui etiam post prandium hoc infusum bibunt. Interdum saponi consulunt, addendo succum citri floresque aromaticos. Apportantur hæc folia concisa e Paraguay in Peruviam, & ingens inde emergit commercium, singulis annis circiter ad 50000 arrobas(*) exurgens. FREZIER; ULLOA. Sed in Florida alio modo præparatur; etenim foliis tostis, & vasis deinde fictilibus immisfis, tantum aquæ calidæ affundunt, ut infusum vinum modice rubrum referat. Hoc infusum calidum bibunt e grandibus conchis marinis, magna delectatione, tam barbari, quam Europæi ibi degentes, quorum quidam se morituros credunt, si aliquo die non hauserint. Post sesquihoram a potu, incredibilem urinæ dejiciunt vim, præne per horulæ spatium, idque fere continuo. Quando alvum purgare volunt barbari, simul aquam marinam bibunt. Ceterum mos apud hos invaluit, ut comitia sua ordiantur hocce infuso, quod bibunt cuncti, incipiente duce. Credunt nimirum, illud virtute corroborante simul & nutriente pollere; unde spondent se per integrum nycthemeron potu & cibo carere posse, postquam hoc infusum largius hauserint; atque ideo in excursionibus bellicis sæpe solam Cassinem vel ejus infusum secum portant. DE LAET; DE MOURGUES; BOSSU.

(*) Una Arroba continet 25 libras.

55. SAMBUCUS Ebulus. LINN. *Sp. pl.*
385. *Mat. med.* 249.

Sambucus caule herbaceo ramoso foliis dentatis. MILL. *Figur. t.* 226.

Ebulus. DODD. *Pempt.* 377. ZANNICH. *Venez. t.* 286. CAMER. *Epit.* 979. DALECH. *Hist. 2. p.* 269. BLACKW. *Herb. t.* 488.

Ph. EBULI Radix, Folia, Flores, Baccæ. *Locus.* Europa. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix teretiufcula, repens, subcarnosa, elongata, crassitie digiti vel ultra, alba. *Caulis* orgyalis, herbaceus, teretiufculus, glaber, undique striato-sulcatus, subgeniculatus: geniculis compressis; superne ramosus, ramis oppositis, erectis. *Folia* opposita, pinnata, quadrijugâ cum impari: foliolis lanceolatis, basi inæqualibus, spithamæis, acutis, venulosis, supra glabris, subtus pubescentibus, glaucis, margine serratis, æqualibus; impari paulo majore; caulina folia petiolata; summa subsessilia. *Petioli* teretes, undique striato-angulati. *Stipulæ*; foliola quatuor opposita, petiolata, cordata, acuta, serrata; quarum supremæ falcatae; *partiales*, h. e. ad pinnas foliorum (excepto infimo pari) binæ, subæquales, reliquis similes, verum minores. *Corymbus* terminalis, tripartitus, basi foliosus: ramis subnudis; exterioribus teretiufculis, supra 5 striatis; intermedio compresso, undique striato-sulcato; corymbus compositus e *CYTRIS*

pluribus pedunculatis, nudis, fastigiatis, floribus pedicellatis. *Bractææ* solitariae, lineari-subulatae, subserrulatae, ad ramos cymarum; longe minores ad pedicellos. *CAL. Perianth.* margo superus, parvus, 5 dentatus: dentibus ovato-acutis, erectis, purpureis. *COR.* monopetala, albida. *Tubus* brevis, crassus. *Limbus* profunde 5 fidus: laciniis lanceolatis, acutis, margine undique inflexo concaviusculis, apice inflexo obtusis, superne extus purpureis, rugosis, patentibus, intus albis. *STAM. Filam.* 5, teretiuscula, crassa, rugosa, alba, tubo inserta, longitudine corollæ. *Anth.* geminae, parallelæ, teretiusculæ, acutæ, supra sulcatæ. *PIST. Germen* inferum, turbinatum, glabrum. *Styli* nulli. *Stigm.* 3, reniformia, in apice germinis picta. *Baccæ* orbiculatae, apice depressæ, umbilico parvo 5 fido, adpresso, undique glabræ, nitidiusculæ, nigricantes, magnitudine seminis *Pisi* minoris; *parenchymate* succoso, purpureo, trispermo. *Semina* undique rugosa, ovata, subtrigona, dorso convexa, antice subcarinata.

PROPR. Radicis sicc. Odor debilis; sapor amarus, ingratus, nauseosus; *masticata* sublingua sentitur. *Folior.* rec. odor foetidus; sapor initio foetidiusculus; *masticata* intensius amara & valde nauseosa, saliva saturate rubro-viridescente. *Flor.* rec. odor foliis congruens, at gratior; sapor intensius amarus, sed postea foetidiusculus. *Baccar.* rec. odor nullus; sapor

acidulo-amaricans; *masticatæ* succosæ, saliva purpurea. *Succus* baccarum recens, chartæ albæ illinitus, illam colore pulchre violaceo inficit.

VIRTUS: *radic. rec.* purgans hydragoga, emetica, diuretica; *folior.* resolvens; *flor.* sudorifera; *Baccar.* diuretica; *semin.* diuretica, subemetica.

USUS: Hydrops.

OBS. 1. Semina, in aqua macerata, *oleum expressum* dant.

OBS. 2. *Infusum* radicis sicc. aquosum rubescens, amaricans, subaromaticum; vitriolo martis haud demutatam.

OBS. 3. *Decoctum* corticis Ebuli amarum est, & haustum fortem vomitum cum purgatione alvi facit. Urinam etiam movet, sæpeque curam persolvit in hydrope, ubi alia remedia sefellerunt. BROCKLESBY (*).

156. SAMBUCUS nigra. LINN. *Sp. pl.* 385.

Mat. med. 248. OEDER *Icon.* t. 545.

Sambucus vulgaris. BAUH. *Hist.* 2. p. 544.

DUHAM. *Arbr.* 2. p. 253. t. 65.

Sambucus. BLACKW. *Herb.* t. 252. DOD.

Pempt. 832. DALECH. *Hist.* 2. p. 266.

CAMERAR. *Epit.* 975.

Sambucus fructu in umbella nigro. ZANNICH. *Venez.* t. 265.

Sambucus flore albo. MERIAN. *Eruc. ort.* p. 24. t. 64.

Pharm. SAMBUCI Cortex interior, Folia, Flores, Baccæ, Semina.

(*) *Oeconomic, and Medical observations*, p. 277.

Locus. Europa. *Frutex excelsior, arborifera.*

FORMA. *rec.* *Caulis* fruticoso-arboreus. *Rami* cinerei, scabridi: punctis sparsis, elevatis. *Ramuli* oppositi, teretes, geniculati, viridescens, erecti, scabridi. *Folia* in ramulis solum, ad genicula opposita, petiolata, pinnata: pinnis ovato-oblongis, acutis, ferratis, minutim ciliatis, glabris, venosis, subtus venis scabridis, bi-pollicaribus; inferiora folia in ramulis sensim minora. *Petioli* teretiusculi, pubescenti-scabri, supra canaliculati; subtus convexi, striati, angulati: angulis albidis, emarcidis; basi petioli incrassatis, subtus amplexicaulibus; se invicem intercussantibus. *Cyma* terminalis, convexo-plana, ampla; nutans; decomposita, alba, scabrida, nuda, pedunculata: pedunculo palmari, cylindrico; undique striato-angulato, albo, scabrido. *Flores* albi, sessiles & pedicellati. *CAL. Perianth.* superum, parvum, album, 5 dentatum: laciniis ovatis, acutiusculis, minutim ciliatis, subtus pubescentibus. *COR.* rotata, utrinque plana, nivea, quinquefida: laciniis ovatis; obtusis. *Tubus* nullus. *Siam. Filam.* 5, alba, intra sinus corollæ adnata, subulata, corollæ longitudine, patentissima. *Anth.* luteæ, didymæ. *PIST.* *Germen* inferum turbinatum, glabrum, albidum; superum ovatum, glabrum, niveum, longitudine calycis. *Styli* nulli. *Stigmata* 3, subrotunda, carnosæ, alba.

Baccæ magnitudine seminis Pisi minoris, ovales, nigrae, nitidiusculæ, apice obtusæ, submucronatæ, umbilicatæ: umbilico convexo, stellato: radiis quinque obtusis; *parenchymate* succoso, trispermo. *Semina* approximata, ovali-linearia, utrinque obtusa, utrinque plano-convexiuscula, minutim rugosa, lineapaulo longiora, crusta subossea, fragiliuscula, intra baccam obducta succo subgelatinoso.

PROPR. *Corticis intermed.* rec. color viridis; *sapor* primum dulcescens, dein amaricans, acris, nauseosus. *Folior.* rec. odor fœtidus; *sapor* herbaceus, graviusculus, nauseosus. *Florum* rec. odor fragrans, fœtidiusculus, subnauseosus; *sapor* amaricans, odori congruens; *sicc.* flores confimiles, fere fortiores. *Baccar.* rec. odor debilior; *sapor* acidulus; *masticatæ* non ingratae, succosæ, saliva purpurascens. *Succus* baccarum viridescens-rubicundus, non tingens; sed pulpa mollis, tenuis, corticem baccæ latere interiore obliniens, charta alba fricatus, illam, pariter ac manus quibus tractatur, violaceo colore inficit, pertinaciter inhærente.

VIRTUS: *Corticis* rec. purgans, hydragoga, subemetica; *Folior.* rec. purgans, resolvens; *Flor. sicc.* diaphoretica, lactifera, discutiens; *rec. eccoprotica*; *Baccarum:* sudorifera, refrigerans; *Semin.* purgans.

USUS: *corticis* Hydrops; *fol. rec.* Tumores œdematosi; Hæmorrhoides cæcæ; *Flor. &*

baccar. Erysipelas, Febres: Rheumatismus, Arthritis, Exanthemata.

OBS. 1. *Infusum florum* aquosum rubrum, fragrans aromate florum, vix amaricans; cum vitriolo martis nigrescit; infusum *baccar.* sicc. nigro-rubicundum, odore & sapore ut rob sambuci; dilutum aqua pura rubrum; cum vitriolo martis purpurascit. *Flores* destillatione dant *aquam still.* fragrantem, & paucillum *olei still.* butyracei, ut docet LEWIS. *Semina*, perinde ut Ebuli semina, *oleum expressum* dant.

OBS. 2. *Rob* sambuci e baccis maturis parari debet. Succus expressus baccarum, addito Saccharo, caute evaporandus in mellis spissitudinem. Acidulum est rob, obscure rubrum, satis gratum. Bacc. Sambuci libræ 15 *Rob* circiter libr. 2 dant.

OBS. 3. Baccæ recentes, addito saccharo, cum vel sine aromatibus, l. a. fermentatæ, *vinum* præbent; v. HALLER (*); sed liquorem vinosum, quem ego præparavi, nauseosum deprehendi. *Spiritus* æque bene ex hisce baccis, ac ex plurimis fructibus pulposis, elici potest.

OBS. 4. Usitatissimi sunt flores Sambuci in praxi medica, atque sub forma infusi frequenter bibuntur in Erysipelate, Rheumatismis, Variolis, &c. Siccati externe applicantur erysipelati, œdemati, rheumatismis; plerumque tamen commiscentur cum floribus Chamomillæ vulgaris. Succus corticis præclara præstat in Hydrope, sed nauseosus est & identidem emesin movet. *Rob* sambuci ad plures uncias sumitur, ubi sudandum. Medicina est domestica in Suecia, certe permultum opportuna, quippe quæ refrigerans, simulque sudorem pellens & subluxans est.

OBS. 5. De Sambuco scripsit MART. BLOCHWICH (**). *Remedia sambucina*, quæ a variis partibus hujus ar-

(*) *Hist. stirp. Helvet.* p. 299.

(**) *Anatomia Sambuci, or the anatomy of the Elder, &c.* Lond. 1677.

boris præparari possunt, descripsit, quibus subjunxit
 ulum in diversis morbis. Latine conscriptus liber, sed
 in linguam Anglicam translatus, & a Societate regia
 scientiarum Anglica commendatus.

157. TAMARIX gallica. LINN. *Sp. pl.* 386.

Mat. med. 254. KNIPH. *Bot. or. cent.* 2.

Tamarix floribus pentandris. MILL. *Figur.*
p. 275. *t.* 262. *f.* 2.

Tamariscus narbonnensis. DUHAM. *Arbr.*

2. p. 300. *t.* 84. ZANNICH. *Venez.* *t.*

286. *f.* 2. LOB. *Icon.* 2. *p.* 228.

Tamaricus. BLACKW. *Herb.* *t.* 332.

Pharm. TAMARISCI Cortex.

Locus. Europa australis. *Frutex.*

FORMA. *sicc.* Cortex extus fusco-cinera-
 scens, glabriusculus, semiconvolutus, latere
 interiore fusco - rufescens, lineolis elevatis
 abruptis, undique scaber, parum crassus.

PROPR. *sicc.* Odor vix ullus. Sapor leviter
 austerus; masticatus salivam rubro tingit.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum saturate rubrum, ut vi-
 num gallicum rubrum pauxillum dilutum, sapore sub-
 austero. *Decoctum* aquosum nigricans, ingratum, su-
 bausterum; vitriolo martis infusum & decoctum pro-
 tenus nigrescunt.

OBS. 2. Cineres ligni Tamaricis gallicæ elixiviatos
 verum Sal mirabile Glauberi dare, statuit cl. MON-
 TET (*).

OBS. 3. Omnes medici Tamariscum ut bonum ape-

(*) *Mémoire de l'Académie des Sciences*, 1757. *p.* 555.

riens respiciunt; & vero veteres lienem consumiturum crediderunt.

ORDO TETRAGINIA.

158. PARNASSIA palustris. LINN. *Sp. pl.* 391.

Mat. med. 255. ZANNICH. *Venez.* t. 52.

Hepatica alba. GESNER. *Fasc.* p. 9. t. 4.
f. 22.

Gramen Parnassi. LOB. *Hist.* 330. GESNER.
Icon. 222. t. 27. f. 245.

Gramen Parnasium. DOD. *Pempt.* 554.

Pharm. HEPATICÆ ALBÆ Herba.

Locus. Europa, in uliginosis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix bulbosa: bulbis aggregatis, magnitudine vix seminis Pisi, fibris filiformibus, radicantibus. *Caules* plures aggregati, filiformes, simplicissimi, pentagoni, glabri, adspersi atomis sparsis, subnudi. *Folia* subcarnosa, cordata, obtusa, glabra, semipollicaria; radicalia petiolata; caulinum solitarium, in medio caulis sessile. *Petioli* triquetri, basi membranacei. *Flos* terminalis, solitarius; erectus. *CAL. Perianth.* glabrum, quinquepartitum: laciniis ovato-oblongis, obtusiusculis, decurrentibus, patentibus, nervis lucidis pictis; persistens. *COR.* alba. *Petala* 5, ovata, obtusa, lineata, patentia, calyce duplo longiora, sessilia. *Nectarium:* Squamæ 5, persistentes, spathulatae, calyce breviores, inferne albæ, superne lutescentes, instructæ filamentis circiter 13 vel 16, subulatis, longitudine fere

staminum, quorum intermedia sensim longiora; singula terminata glandula viridescente, subdiaphana; quarum inferiores subrotundæ, superiores conicæ. *STAM. Filam.* 5, subulata, alba, corolla breviora, erecta. *Antheræ* oblongæ, sulcatæ, incumbentes. *PIST. Germer* superum, magnum, albidum, conicum, glabrum. *Stylus* nullus. *Stigmata* 4, obtusa.

PROPR. sicc. subinsipida, inodora; *rec.* odor debilis; *sapor* amaricans.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. Infusum aquosum herbæ sicc. & *rec.* rubicundum, sapore amaricante; vitriolo martis nigro-purpurascens. *Infus.* florum dilutius, vitriolo martis pariter nigrescit.

ORDO. PENTAGYNIA.

159. STATICE Limonium. LINN. *Sp. pl.* 394. *Mat. med.* 159.

Limonium. BLACKW. *Herb. t.* 481.

Limonium Behen rubrum. LOBEL. *Hist.* 157.

Pharm. BEHEN RUBRI Radix.

Locus. Arabia. *Perennis.*

FORMA. sicc. Radix cylindrica, crassitie pollicis vel ultra, rugosa, transversaliter minutim striata, in frustula palmaria vel ultra secta; *parencymate* solidiusculo, rubicundo.

PROP. Odor debilis. *Sapor* leniter austerus.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. Infusum aquosum obscure sanguineum, sapore styptico; dilutum pulchre rubrum; vitriolo maris illico nigrescit.

160. LINUM usitatissimum. LINN. *Sp. pl.* 397.

Mat. med. 256 KNIPH. *Bot. or. cent.* 9.

Linum sativum. DODON. *Pempt.* 524.

Linum. BLACKW. *Herb. t.* 260.

Pharm. LINI SATIVI Semina; Oleum expressum.

Locus. Europa australis, inter segetes. Conferitur in agris. *Annuum.*

FORMA. Semina ovato-oblonga, compressa, apice sensim attenuata, obtusiuscula, lævia, nitida, linea paulo longiora, olivacea.

PROPR. Odor vix ullus; sapor fatuus; masticata mucilaginosi.

VIRTUS: relaxans, emolliens, obtundens.

USUS olei: Passio iliaca, Pleuritis, Colica nephritica, Hæmoptysis a calculo pulmonum, Tenesmus; *semin. farinæ:* Tumores emolliendi, Hernia incarcerata, Angina, Stranguria.

OBS. 1. Semina integra, aquæ ferventi in balneo immissa, mucilaginem dant, eamque limpidissimam, subinspidam; in aqua vero frigida infusa, absque balneo, loco frigido, mucilaginem non dant. Si Semin. drachm. 3 in aquæ fervidæ unc. 6 infunduntur, infusum fit limpidum, colore subaqueo, odore & sapore debili seminum Lini, mucilaginosum, in fila ductile.

OBS. 2. Oleum semin. Lini frigide expressum luteo-viridescens, mucilaginoso-pingue, ingratum. E semin. Lini libr. 1. obtinetur olei expr. unc. 2 $\frac{1}{2}$. Hoc oleum in frigore non cogitur, quare facile rancescit; sed medebitur rancori, si cum aqua tepida probe agite-

tur. De præstantia olei Lini in passione iliaca pulchre differuit cl. J. G. GALLESKY (*). Utilissima certe est praxis, oleum Lini recens involvulo propinare, una cum balneis tepidis frequenter adhibitis. Sæpe oleum Lini in hoc morbo purgat, ubi drastica fallunt.

OBS. 3. Vernicem oppido eximiam, elegantis Chinenſis tantum non æmulam, ex oleo Lini parant incolæ tractus Sibirix circa Nevvjansk, quam variis utensilibus cupreis, ferreis & ligneis, ut vasculis pro Thea, pateris, hypocrateris &c., imponunt. Compositionem methodumque applicandi docuit cel. P. S. PALLAS (**). Scilicet coquunt oleum Lini cum Lithargyrio, usquedum spiffescat, tum adjiciunt fuliginis q. s. ad nigredinem justam. Postea debent hæc bene digeri in furno calido, per aliquod tempus, ut eo intimior evadat mixtio. Atque hanc vernicem digitorum ope vasculis deinde tenuissime illiniunt, idque sæpius, octies vel decies, iterant, semper observando, quod vascula, post singulum linimentum, in furno calido ficcanda sint.

161. LINUM catharticum. LINN. *Sp. pl.* 402.

Mat. med. 257. KNIPH. *Bot. or. cent.* 8.

BLACKW. *Herb. t.* 368.

Linum pratense flosculis exiguis. ZANNICH.

Venez. t. 258.

Spergula bifolia Lini capitulis. LOESEL.

Pruss. 262. t. 86.

Pharm. LINI CATHARTICI Herba.

Locus. Europa septentrionalis, in pascuis humidiusculis. *Annum.*

FORMA. rec. Radix filiformis, descendens, apice fibrillosa. *Caulis* filiformis, palma-

(*) *Von Misere oder von der Darmgicht.* Mietau 1767.

(**) *Reise durch verschied. provinczen des Russisch. Reichs;* t. 2. p. 187.

ris vel spithamæus pro diversitate foli, erectus, teres, glaber, inferne simplex, superne dichotomus: ramis patulis. *Folia* semiunguicularia, opposita, sessilia, ovali-linearia, acutiuscula, glabra, nervo longitudinali subcarinata, integerrima, erecta, internodiis breviora; inferiora proximiora. *Flores* pedunculati, paniculati, terminales. *Bractææ* lineares, oppositæ, ad pedicellos, illisque breviores. *CAL. Perianth.* 5 partitum: foliolis ovato-oblongis, acuminatis, glabris, minutim ciliatis, concavis, carinatis, æqualibus, erectis, persistentibus. *COR.* campanulata, pentapetala, alba, inferne lutescens, decidua; *petalis* subsessilibus, cuneiformibus, obtusis, trinerviis, calyce duplo longioribus, erecto-patentibus. *STAM. Filam.* 5, membranacea, inferne latiora, ovata, imbricata in tubum ovatum, superne subulata, longitudine calycis. *Anth.* subrotundæ. *PIST. Germen* ovatum, viride, glabrum, subangulatum. *Styli* 5, capillares, longitudine staminum. *Stigmata* subrotunda, lutea. *Capsula* globosa, vestita calyce, pentagona: angulis rotundatis, sulcatis; decemlocularis, quinquevalvis. *Semina* in singulo loculamento solitaria, ovato-acuta, compressa, nitida.

PROPR. rec. *Odor* debilis; *sapor* amarus, subacris. Herba recens *maslicata* tenax est, & vix comminuitur.

VIRTUS: purgans.

USUS.

OBS. Infusum aquosum herbæ rec. colore porum Theæ refert, lutescens, odore nullo, sapore intensius amaro; vitriolo martis nigrescit.

162. DROSERA rotundifolia. LINN. *Sp. pl.* 402. *Mat. med.* 258.

ROS folis. BLACKW. *Herb. t.* 432. DOD. *Pempt.* 471.

Rorida s. folis ros. LOB. *Hist.* 472.

Pharm. ROSSOLIS Herba.

Locus. Europa, America septentrionalis, in paludibus. *Biennis.*

FORMA. rec. Radix filiformis, fibrosa, nigricans. Folia radicalia omnia, petiolata, orbiculata, dilute viridescens, lineis 2 longa, subtus glabra, supra hirta: pilis brevibus capitulatis; margine ciliata: pilis subulatis, mollibus, capitulatis, supra discum folii prope marginem expansis; teneriora folia minora, ciliis & pilis omnibus inflexis, discum folii glabrum tegentibus. Petioli teretes, hirsuti, patentissimi, foliis duplo longiores, basi instructi ungue lineari-plano, glabro, petiolo latiore; penicillo setarum mollium longiore supra, stipulæ loco, ad unguis petiolorum. Scapus radicalis, palmaris, spadiceus, erectus, filiformis, teres, glaber, simplicissimus. Racemus terminalis, erectus, secundus, floribus pedunculatis. *CAL.* Perianthium monophyllum, glabrum, tubo brevi turbinato, minutim quinqueangulato, limbo quinquefido, tubo longiore: laciniis

linearibus, obtusis, erectis, minutim venulosis. *COROLLA* pentapetala, alba, calyce paulo major. *STAMINA*. *Filam.* 5, subulata, longitudine calycis; *Anth.* parviusculæ. *PIST.* *Germen* subrotundum. *Styli* 5, longitudine staminum. *Stigmata* simplicia.

PROPR. rec. *Odor* nullus; *sapor* leniter acidulus & amaricans, acriusculus, substypticus.

VIRTUS.

USUS.

OBS. *Infusum* herbæ rec. lutescens, odore paludoso, sapore debili; vitriolo martis fusco-nigrescit.

CLASSIS IV.

HEXANDRIA.

ORDO MONOGYNIA.

163. *ALLIUM* Porrum. LINN. *Sp. pl.* 427.
Mat. med. 265.

Porrum. BLACKW. *Herb. t.* 422. DODON.
Pempt. 677.

Porrum sativum latifolium. MORIS. *Hist.* 2.
f. 4. t. 25. f. 2.

Porrum vulgare. LOBEL. *Hist.* 77.
Purio Suecis.

Pharm. *PORRI* Semina.

Culinis *PORRI* radix.

Locus. Colitur ubique. *Bienn.*

FORMA. *rec.* Bulbus conicus, bipollicaris vel ultra, albus, striatus, basi undique sulcatus, vaginis membranaceis vestitus; radicans fibris pluribus albis, descendentes. Parenchyma album, carnosum, tunicatum, transversaliter sectum centro medullari subrotundo.

PROPR. *radic.* Odor fragrans. Sapor subdulcescens, fragrans, mitius acris.

VIRTUS: alexiteria, diaphoretica.

USUS: culinaris.

OBS. Radices Porri jusculis carniū frequenter incoqui solent.

164. ALLIUM Victorialis. LINN. *Sp. pl.* 424.

Mat. med. 263.

Allium radice oblonga, reticulo obducta, foliis ovato-lanceolatis, umbella spherica. HALLER *Stirp. Helv.* 2. p. 222.

Victoralis longa. CLUS. *Hist.* 2. p. 289.

Allium anguinum. CAMERAR. *Epit.* 329.

Ph. VICTORIALIS LONGÆ Radix.

Locus. Alpes Helveticæ. *Perenne.*

FORMA. *sic.* Bulbus simplex, vel plures paralleli, cylindricus, fibrillosus, rugis annularibus profundis undique cinctus, hirsutus, involutus vaginis numerosis, reticularibus, ficcis, singulari spectaculo.

PROPR. *Rad. rec.* Odor alliaceus; *siccata* radix, & ut in officinis nostris provenit, effœta, insipida, inodora, cariōsa.

VIRTUS: Allii sativi, si recens, sed debilior.

USUS.

165. ALLIUM sativum. LINN. *Sp. pl.* 425.
Mat. med. 264. MORIS. *Hist.* 2. f. 4.
 t. 25. f. 9.

Allium. CAMERAR. *Epit.* 328. DODON.
Pempt. 672. LOBEL. *Hist.* 80.

Huitlok *Suecis.*

Pharm. & Culinis ALLII Radix.

Locus. Sicilia. Colitur frequenter in hortis.

Perenne.

FORMA. *rec.* Bulbus subrotundus, obvelatus tunica integra, quadrivalvi, sicca, chartacea, alba; conflatus ex bulbulis plurimis, duplici vel triplici ordine fasciculorum: singulo fasciculo propria tunica obvelato. *Bulbuli* circiter 5 vel 6, subæquales, paralleli, oblongi, incurvi, acuti, hinc plani, inde convexi, singuli propria tunica involuti, bivalvi: valvula exterior chartacea; interior tenui. Bulbuli in fasciculo supremo, membrana vaginiformi interstincti. *Parenchyma* album, carnosum, spongiosum, subvariegatum, succo limpidissimo prægnans.

PROPR. *rec. bulb.* Odor fragrans, validus, graveolens. Sapor subdulcescens, acris; *masticatus* comminuitur, halitu oris fragrantissimo, diu inhærente. Succus, quem radix concisa plorat, si digitis fricetur, siccatur, illosque splendentes facit, si chartæ albæ illinitur, illam rigidam facit, postquam siccatus est, atque etiam diaphanam, perinde ac si oleo fricata fuisset.

VIRTUS: alexiteria, emmenagoga, diuretica, diaphoretica, epispastica, maturans, anthelminthica, pectoralis, stomachica.

USUS. Hysteria, Colica frigida, Tussis, Tænia, Hydrops, Herpes, Cophosis.

OBS. 1. *Decoctum* Allii, ebullitione protracta, odorem allii deponit, & odorem Cepæ coctæ assumit, atque dulcescens fit; saporem tamen Allii retinet, turbidum evadit & spissiusculum, sed non viscosum; vitriolo martis affuso color persistit, sed macilagosum præcipitatur, quod etiam fit cum spiritu vini rectificato. *Oleum stillat.* fragrantissimum, citrinum, in aqua subsidens. Ex Allii decortic. libr. 6 olei still. drachmam I accepit cl. SPIELMANN.

OBS. 2. In culinis nostris Allium parcius adhibetur. Sunt qui carnes assatas Allio distingunt condiuntque. Condiuntur etiam Cucumeres sæpe Allio & semin. Sinapios.

OBS. 3. Quoniam transpirationem alit allium, nautis maxime prodest. In febribus quoque autumnalibus repullulantibus præclara identidem præstat. Vidi plures eodem curatos, etiam quos Quartana vexaverat. Incipiendum a bulbulo unico mane & vesperi, sed quotidie unus bulbulus superaddendus, usquedum 4 vel 5 bulbulos sumserit æger qualibet vice. Si febris tunc evanuit, diminuenda erit dosis, & sufficit postea sumere unicum, vel etiam binos bulbulos, mane & vesperi, per plures septimanas. Serum lactis alliatum in tussi valde fructuosum est. Succus allii, herpeti illinitus, sæpe curat. In furditate rheumatica sæpius levamen attulit, lanam bonbycinam succo allii imbibere, illamque auri intrudere, repetitis vicibus per diem unicum. Meatus auditorius inde rubet, dolet & sensibilis fit per diem unum alterumque, tum prurit, tandemque desquamatur, redeunte sæpe auditu. Sunt qui bulbulum allii deglutiunt semel vel bis de die, ad stomachum fir-

mandum, flatuſque diſcutiendos, atque colicæ occurrendum. Gallinis ſaluberrimum Allium eſt, & a Pavinibus maxime expetitum.

166. ALLIUM Ceba. LINN. *Sp. pl.* 432.
Mat. med. 266.

Ceba rotunda. DODON. *Pempt.* 675.

Rodlok *Suecis.*

Pharm. & Culinis CEPÆ Radix.

Locus. Seritur ubique in hortis. *Bienne.*

FORMA-rec. Bulbus orbiculatus, depreſſus, ruber, magnitudine Rapæ minoris, undique tectus membrana corticali chartacea, glabra, ſtriis longitudinalibus undique picta. Varietas *alba* paulo major eſt, ſubrotunda, non depreſſa, *Parencyma* incarnatum, carnoſum, fragile, tunicatum: tunicis carnoſis, concentricis; Cebæ *albæ* albiffimum, mollius, magis dulceſcens. Radix virens, menſe Julii & Auguſti tranſverſaliter ſecta, *lacteſcit*. In menſe Auguſti lacteus hic ſuccus magis ſpiſſeſcit, inſtar lactis.

PROPR. Odor fragrans, validior. Sapor ſubdulceſcens, acris, odori congruens. Reſiſſa radix oculos volatili ſuo ferit & lachrymantes facit.

VIRTUS: ſtimulans, rubefaciens, maturans, alexiteria, diaphoretica, diuretica; *cocta* ſ. aſſata radix mitior.

USUS: culinaris; Tumores maturandi.

OBS. I. Cebæ recentes deſtillatæ dant aquam ſtill. fragrantem, vix acrem, & nullum olei ſtill. veſtigium obſervare potuerunt cl. SPIELMANN & NEUMANN,

OBS. 2. Cephæ usûs in culinis frequens est & multiplex. Certe condimentum satis præstans. Conservatur bene Cephæ, si in falsugine maceretur, & deinde in aceto vini coquatur.

167. ALLIUM Scorodoprasum. LINN. *Sp. pl.*
425. ß.

Allii genus Ophioscorodon dictum quibusdam. BAUH. *Hist.* 2. p. 559. c. fig.

Scorodoprasum 2. CLUS. *Hist.* 292. c. fig.

Rocambole vulgo.

Culinis SCORODOPRASI Radix,
Bulbuli.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Biene.*

FORMA. rec. Bulbus subglobosus, magnitudine ovi columbini, obductus tunica cinerascete, bivalvi, sicca, nervosa; basi fibris radicans, apice obtuso-rotundatus, solidus, albus, extus notatus striis longitudinalibus, parallelis. *Parenchyma* carnosum, album, subsucculentum; post sectionem transversalem centro medullari oblongo, obsoleto. *Capitulum* subrotundum, magnitudine ovuli, bulbiferum: *bulbulis* turbinatis, obtusis, inferne pallidis, superne purpureis, glabris, lineis fuscis striatis, unguicularibus; *parenchymate* albido-lutescente, caroso; transversaliter secto centro medullari subrotundo, parvo, viridi. *Spatha universalis* lanceolata, acuta, membranacea, alba, capitulo longior; *partiales* plurimæ, lineari-lanceolatæ, bulbulis multo longiore, pariter membranaceæ, albæ; singulæ singulos distin-

guentes bulbulos. *Rudimentum* florum pedunculatorum intra bulbulos.

PROPR. radic. Odor fragrans, in allium fativum incidens. *Sapor* acerrimus, amaricans, subcepaceus, graviusculus. *Masticata* comminuitur, valde pungit in lingua & faucibus. *Bulbulor.* radicis proprietati conformis.

VIRTUS: stimulans, rubefaciens, stomachica, diaphoretica, diuretica.

USUS: culinaris.

OBS. Hujus in culinis nostris usus rarior. Adhibetur ut cibi condimentum; sed nimis fortis inassuetis hæc species Allii. Radix & bulbuli promiscue sumuntur.

168. ALLIUM ascalonicum. LINN. *Sp. pl.* 429.

Cepa ascalonica. MORIS. *Hist.* 2. p. 383.

f. 4. t. 24. f. 3.

Eschallottes vulgo.

Culinis CEPÆ ASCALONICÆ Radix.

Locus. Palæstina. Colitur ubique in hortis.

FORMA. rec. Bulbi plures congesti, ovati, laterales minores, subcompressi, magnitudine nucis avellanæ, centrali majore, fere ut ovum columbinum; undique obducti tunica duplici, singula integra, libera, glabra; exteriori rubro-ferruginea s. colore stramineo, nitidiuscula, longitudinaliter striata; interiori nervosa: nervis parallelis, distantibus; intra quas membrana tenuis, bulbo adpressa. *Parenchyma* carnosum, subdiaphanum, dilute cærulescens; post sectionem transversalem centro medullari ovato s. orbiculato, sæpe duplici, libero, cincto disco conformi.

PROPR. *Odor* Cepæ, at gratior, oculos non ita fortiter feriens. *Sapor* Cepæ, sed mitior, leniter acris, vix subamaricans. *Masticata* inter dentes subcrepula, tenera. Bulbus vicens parce lactescit.

VIRTUS: stimulans, rubefaciens, stomatica, diaphoretica, diuretica.

USUS: culinaris.

169. ALLIUM fistulosum. LINN. *Sp. pl.* 432.

Cepa oblonga. DODON. *Pempt.* 675.

Cepa. LOBEL. *Hist.* 73.

Kallok *Suecis.*

Culinis CEPÆ OLERACEÆ Radix,
Herba virens.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Subperenne.*

FORMA. *rec.* Bulbi 2 vel 3 congesti, ovali-oblongi, hinc plani, inde convexi, pollicares, albi; *parenchymate* carnofo, solidiusculo, quod, transversaliter sectum, centrum medullare ostendit ovatum, tunicis 3 vel 4 carnohis obductum. *Vaginæ* 2 vel 3 membranacæ, bulbum regentes, albæ, striatæ, tubulosæ, scapum foliaque vestientes, integræ, truncatæ, glabræ. *Scapus* pedalis vel ultra, fistulosus, tertiussculus, in medio amplior, versus basin & apicem sensim attenuatus, glaber, colore viridescenti-cereo, subdiaphano, intus striato. *Folia* 2 vel 3 versus basin scapi, alterna, fistulosa, scapo conformia, illisque breviora, acuta, erecta, basi vaginata: vagina viridescente, vaginis radicalibus simili; ore oblique trun-

cato, integro. *Umbella* terminalis, globosa, capitulum mentiens, magnitudine ovi columbini vel ultra, nuda. *Spatha* membranacea, tenuis, alba, diaphana, picta nervis rectis, capitulum tenerum undique obvolvens, & tunc integra, sub florescentia vero rupta in 2 vel 3 fissuras, subrevoluta. *COR.* campanulata, alba, in formam trigonam plicata, hexapetala: petalis ovatis, acutis, carinatis: carina viridescente; tribus compressis, concavis, erectis; tribus aliis planis, inflexis, in triangulum conniventibus. *STAM.* *Filam.* 6, subulata, alba, corolla longiora, singula singulo petali ingui adnata: quorum tria priora. *Anth.* luteæ, cordato-oblongæ, obtusæ, utrinque sulcatæ, erectæ. *PIST.* *Germen* superum viride, subrotundum, obtusum, triquetrum: angulis rotundatis, sulcatis. *Stylus* albus, subulatus, longitudine vix staminum. *Stigma* obtusum.

PROPR. rec. Radicis: Odor debilius fragrans. Sapor subdulcescens, cepaceus, debilior, gratus, acris. *Herbæ rec. odor* subcepaceus, debilior; *sapor* acris, herbaceo-cepaceus.

VIRTUS: stimulans, stomachica, diaphoretica.

USUS: culinaris.

OBS. Bulbi hujus speciei tempore verno & æstivo substituuntur sæpe pro *Cepa* scetili. *Folia* jusculis oleaceis incoquantur.

170. ALLIUM Schœnoprasum. LINN. *Sp.*
pl. 432.

Schœnoprasum.

Schœnoprasum. DOD. *Pempt.* 678.

Schœnoprason ascalonica. LOB. *Hist.* 77.

Cepa scetilis juncifolia. MORIS: *Hist.* 2. f. 4.
t. 24. f. 2.

Graflok *Suecis.*

Culinis SCHŒNOPRASI Herba.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Peregrine.*

FORMA. rec. *Bulbi* plures congesti, parvi, albi, conici, glabri, basi fibris elongatis radicantes, tunicati. *Folia* subulata, acuta, fistulosa, glabra, undique striata, saturate viridia, subspithamæa, erecta, basi vaginata: vaginis tubulosis; cylindricis, radicalibus, pallide viridibus, scapum arcte involventibus. *Scapus* subulatus, foliis similis, illisque longior, erectus, nudus. *Umbella* simplex, globosa, terminalis, capitulum mentiens. *Spatha* membranacea, subrotunda, nervosa, sordide violacea, plerumque trifariam rupta, umbella multum brevior. *COR.* campanulata, hexapetala, dilute violacea, *petalis* ovali-lanceolatis, acutis, nitidiusculis, linea fusca carinatis. *STAM.* *Filam.* 6, subulata, alba, corolla breviora, unguibus petalorum adnata: *Antheræ* cordato-lineares, fuscescentes, incumbenti-erectæ. *PIST.* *Germen* superum, ovatum, obtusum, trigonum: angulis rotundatis, sulcatis. *Stylus* subulatus, albus, longitudine staminum. *Stigma* obtusum.

PROPR. rec. *herbæ:* Odor fragrans, gratus. Sapor cepaceus, calidiusculus, primo subdul-

cescens, dein debilius acris, inhærens; *masticata* folia fauces & linguam leniter mordent: saliva viridescente. *Bulbi* saponi, mitiores.

VIRTUS: stomachica, diaphoretica, diuretica.

USUS: culinaris.

OBS. Embammatibus incoquitur ad varias piscium species. Nonnulli crudum conscissum esitant una cum pernis fuillis anseribusque salitis.

171. ALLIUM quod Ceba fissilis. LINN. *Hort.*

upf. 79. CAMERAR. Epit. 326.

Johannis-lok *Suecis.*

Culinis CEPÆ SECTILIS Radix.

Locus. Colitur in hortis.

FORMA. *rec. Bulbulus* ovatus, sæpe ovali-oblongiusculus, albidus, basi fibrillosus, magnitudine ovi columbini vel ultra, vestitus tunicis 2 aridis, striatis: striis longitudinalibus parallelis, remotis; exteriori tunica membranacea; interiori coriacea, tenuiore, colore sordide stramineo; *Parenchyma* albidum, sublutescens, tunicatum: tunicis carnosis, concentricis; post sectionem transversalem annulatum; centro medullari subrotundo, sæpe duplici vel triplici.

PROPR. *Odor* Cephæ, fragrans. *Sapor* cepæ, subdulcescens, acris. *Masticata* subtenera, inter dentes subcrepula, calefacit in lingua & faucibus. Radix conscissa oculos ferit, sed lachrymas non elicit; mense Julii radix vigens secta lactescit.

VIRTUS: Eadem quæ priorum Allii specierum.

USUS: culinaris.

OBS. *Ufus culinaris* variarum Allii specierum latissime per orbem invaluit. Et vero antiquissimus idem fuit. Notum est, Israelitas in deserto commurmurasse ob privationem cepæ, porri & allii, quæ in Ægypto esitaverant (a); constat etiam ex HERODOTO, pro operariis ad struendam unam pyramidem Ægyptiacam ingentem auri vim variis allii & leguminum speciebus impensam, 1600 nimirum talenta, h. e. 700 myriades francorum gallicorum(b).

172. LILIUM candidum. LINN. *Sp. pl.* 433.

Mat. med. 173. KNIPH. *Bot. or. cent.* 7.

DODON. *Pempt.* 197. LOBEL. *Hist.* 33.

Lilium album. BLACKW. *Herb. t.* 22.

SELIGM. *Hort. t.* 26.

Pharm. LILII ALBI Radix, Flores.

Locus. Oriens, colitur ubique in hortis.

Perenne.

FORMA. *recent.* Bulbus ovatus, magnitudine ovi, constans squamis imbricatis, pollicaribus, carnosis, oblongis, albis, acutiusculis, incurvatis, glabris, lævibus, extus convexis, intus planis, laxiusculis. Flores plures terminales, alterni, pedunculati, cernui. Bractææ lineares, acutæ, carinatæ, in medio pedunculi solitariae. CAL. nullus. COR. nivea, campanulato-turbinata, trigona, hexapetala:

(a) Numer. c. 2. v. 5.

(b) Cfr. GOGUET de l'origine des Loix, des Arts & des Sciences, t. 3. p. 61.

petalis lanceolatis, obtusis, erectis, apicibus revoluto-patentibus, inferne attenuatis; tribus alternis paulo angustioribus, margine utrinque erecto concaviusculis; tribus aliis alternis planis, paulo majoribus, extus carinatis, juxta carinam utrinque longitudinaliter fulcata, intus longitudinaliter canaliculata. *STAM. Fil.* 6, subulata, alba, erecta, corolla breviora. *Anth.* subcylindricæ, incumbentes, luteæ. *PIST. Germen* cylindrico-trigonum, obtusum, glabrum, viride, sexfulcatum. *Stylus* cylindricus, albo-viridescens, apice incrassatus, trigonus, longitudine corollæ. *Stigma* clavatum, trigonum, obtusum, tomentosum.

PROPR. Radic. rec. Odor nullus, sapor vix ullus: *masticata* tenera subinsipida, valde mucilaginoso, fere plastica. *Sicc.* Squamæ separatae, rubescentes, fragiles, duriusculæ. *Florum rec.* Odor fragrans, validus, temulentans. *Sapor* subdulcescens, glutinosus; petala *rec. masticata* tenera, lubrica. *Sicc.* flores inodori.

VIRTUS: rad. emolliens; flor. anodyna, emolliens.

USUS: Tumores emolliendi.

OBS. I. Principium odoriferum e floribus recentibus cum aqua, oleo expresso & spiritu vini excipitur, exsiccatione vero perditur; hinc oleum infusum florum, & aqua stillatitia, caute præparata, fragrantia. Oleum stillatitium nullum. *Infusum* radicis sicc. aquosum colore infusi Theæ, spissiusculum, amaricans; vitriolo martis non demutatur; alcohole vini mucilaginosum præcipitatur. *Infusum* radicis *rec.* mucilaginosum. *Decoctum* radic.

rec. spiffiusculum, vix coloratum, debilius odoratum, sapore infipido, acriusculo. Infusum florum ficc. rubicundum, amaricans; cum alcohole vini parum præcipitatur.

OBS. 2. De Lilio albo scripsit MATTH. TILINGIUS librum crassum, 576 paginis constantem (*), qui tamen perparum fructuosi continet. In parte botanica varias species bulbosas enumerat, & Caprifolium Liliis includit. In medica vero, Liliium hoc ad omnes pæne morbos commendat, non quidem ex propria experientia, sed indiscriminatim ex auctoritate auctorum, quos sedulo compilavit.

173. SCILLA maritima. LINN. *Sp. pl.* 442.
Mat. med. 262.

Scilla hispanica. CLUS. *Hist. z. p.* 272.

Scilla f. Cepa marina hispanica. LOBEL:
Hist. 75.

Scilla. CAMER. *Epit.* 374. DOD. *Pempt.*
678. t. 697.

Pharm. SCILLÆ Radix.

Locus. Europa australis, Oriens. *Perennis.*

FORMA. rec. *Bulbus* magnitudine pugni vel ultra, conicus, extus vestitus tunicis membranaceis, aridis, adpressis, nervosis: nervis parallelis; quarum exteriores tenuiores, interiores basi succulentæ. *Parenchyma* albido-lutescens, tunicatum, constans tunicis carno-

---

(*) En titulum integrum: *Lilium curiosum, s. accurata Lili albi descriptio, in qua ejus natura & essentia mirabilis, nobilitas & præstantia singularis, qualitates & vires ineffabiles, fere, philologice, physice, theologice, chymice & medice, secundum leges A. N. C. explicantur, multaque arcana, cum spiritualia tum naturalia, revelantur.* Francof. ad Moen. 1683.

sis, inæqualibus; transversaliter sectum succo viscoso plenum, centro medullari subrotundo, laxo. *Siccata* radix in officinis occurrit e separatis tunicis, siccatis, oblongis, subdiaphanis, nervosis, fragilibus.

PROPR. rec. Odor vix ullus. Sapor intensius amarus, acris, nauseosus, diu inhærens. *Sicc.* pariter amarus, minus acris. Ergo siccatione manet amarities, perditur acredo.

VIRTUS: incidens, diuretica, emetica, sub-purgans, hydragoga, expectorans, emmenagoga. Dosis gr. 1-2. Muribus venenata.

USUS. Hydrops, Asthma.

OBS. 1. Extrahitur radix, sive recens seu siccata, menstruo aquoso, vinoso, spirituosulo & aceto. Tincturæ destillatæ nihil de Scilla transmittunt; hinc Extracta efficacia. Oxymel scilliticum, ex præparatis Scillæ, minus emeticum, attamen efficax remedium. *Infusum* radices recentis & siccatis. aquosum amarum; vitriolo martis color constat. Scilla pulverata sensim debilitatur, si diutius fervetur; hinc præstat recenter pulverata.

OBS. 2. Ut præstantissimum diureticum & solvens in hydropo, asthmate hydropico &c. censetur Scilla. Sed appetitum prosternit, deprimendo vires ventriculi, nauseamque inducendo. De cetero scirrhus irritat; hinc in obstructionibus viscerum caute cum Scilla agendum; hinc etiam in ascitide, ubi ardor viscerum, pulsus durus, heparque infarctum est, sæpe nocet. Nos semper Scillam siccata adhibemus. Sed recentem magis efficacem invenit VAN SWIETEN (a). Infundere fecit Radic. recent. Scillæ unc. $\frac{1}{2}$. in Vini libris 2; dosis adulto fuit hujus vini scillitici unc. $\frac{1}{2}$. Si levem facit nauseam,

(a) *Comment. in BOERHAAV. Aphor. t. 4. p. 259.*

fortius movet urinam, sæpe a libris 6 ad 12; sed si nau-
seam non moverit, vel etiam si vomitum excitaverit,
hoc vinum minorem longe diuresin facit, ut observavit
laudatus vir. Veteres medici Scillam exhibuerunt assatam
sive coctam, ut eadem inde mitigaretur; sed plurima vis
hac præparatione perit. In forma pulveris, recenter
comminuti, Scilla validior est omnibus præparatis; sed
si recens haberi possit, omnium efficacissima est.

OBS. 3. De Scilla bene egit cl. C. G. LUDWIG (b).

174. ASPARAGUS officinalis. LINN. *Sp. pl.*

448. *Mat. med.* 269. KNIPH. *or. cent.* 6.

MILLER *Fig. t.* 55. *f.* 2. BLACKW. *Herb.*

t. 332.

Asparagus hortensis. DOD. *Pempt.* 692.

Pharm. ASPARAGI Radix.

Culinis ——— Turiones virentes.

Locus. Europa australis, in arenosis. Colitur
in hortis, terra pinguiissima. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix junior fibrosa: fibris
plurimis cylindricis, simplicibus, crassitie pen-
næ anserinæ, cinerascens, fibrillosis, ex
uno capite aggregatis, horizontali-descenden-
tibus, longius exprorectis. *Parencyma* carno-
sum, subsucculentum, album, vestitum cor-
ticali parte; transversaliter sectum æquale,
puncto centrali parvo. *Turiones* cylindrici;
teretes, erecti, palmares vel ultra, crassitie
pennæ anserinæ vel digiti minoris, sæpe etiam
pollicis, si in idoneo stent solo, albi, carnosissimi,
succo aqueo turgidi, fragiles, adpersi squamis.

(a) *Advers. medico-pract.* vol. 2. p. 695. seq.

ovato-lanceolatis, acutis, sparsis, adpressis, albis; apice dilute rubro-viridescentes, obtusi, squamis undique imbricati; *parenchymate* carnososo, succoso, viridescente, æquali.

PROPR. radic. rec. Odor graviusculus, non ingratus. Sapor primum dulcescens, tum amaricans, subgraviusculus; *masticata* pulpofa sentitur. *Turionum* crudorum odor vix ullus; sapor exacte leguminum Pisi crudorum, dulcescens; *crudi masticati* inter dentes fragiliusculi, teneri simul comminuuntur, subsolvuntur, sapore leguminum Pisi, odore debili, non absimili. Turiones *cocti* minus dulces, vix obscure amaricantes, pulpofa, odore & sapore in Pisum incidente.

VIRTUS Turionum: mundificans, pel-lens, diuretica: urina foetente.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Radix annosior primo vere ex summo capite turiones promit, aggregatos, nudos, inæquales tempore. Hi turiones, antequam erumpunt, undique tecti sunt squamis lato-ovatis, acutis, cinereis, glabriusculis, undique imbricatis, quæ turionem excrefcentem basi vestiunt.

OBS. 2. Coquuntur turiones asparagi in aqua subsalsa, & eduntur cum embammate ex vitello ovi, succo citri, butyro recenti & saccharo. Parantur etiam asparagi alio modo; semicocti in aqua remanent, quoad peditus refriguerunt, tum ex aqua promuntur, & eduntur cum embammate ex oleo olivarum & aceto vini. Ceterum jusculis carniū gratum conciliant saporem. Asparagi turiones apud priscos Romanos in usu erant, qui eos parabant brevi ebullitione, unde AUGUSTUS,

ad exprimendam festinatæ rei velocitatem, dicere solebat: *velocius quam Asparagi coquuntur* (a).

OBS. 3. Asparagi confiti turiones in pretio habentur, atque ex crassitudine penduntur, ditioresque tempore vernali mensam iis frequenter opulentant. Urina quidem ab iis foetet, nullam tamen noxam inde patiuntur sani. Calculosis autem non indiscrete suadendus hic cibus. Novi foeminam generosam, quæ post esum Asparagi plerumque mictu cruento vexatur. G. VAN SWIETEN (b) memorat, largiorem usum Asparagi paroxysmos accelerasse apud podagricos.

OBS. 4. Asparagus sponte provenit copiosissime ad fluvium Volgam (c). In Capite bonæ spei degenerat secundum saporem, & prope accedit ad Asparagum, qui apud nos in caveis sub hyeme servari solet (d). In insula Isle de France maxime degenerat asparagus, secundum saporem pariter ac staturam, ut sit chorda vix crassior. Ceteroquin ibi Radices Dauci, Pastinacæ, Napi, Tragopogonis, Raphani & Rapæ nimis aromaticæ fiunt (e).

175. CONVALLARIA majalis. LINN. *Sp. pl.* 452. *Mat. med.* 267. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2. 20.

Lilium convallium album. BLACKW. *Herb.* t. 70. LOBEL. *Hist.* 87. GARID. *Aix.* t. 64. DODON. *Pempt.* 205. LOBEL. *Icon.* 272. CAMER. *Epit.* 628.

Pharm. LILII CONVALLIUM Flores.
Locus. Europa. Perennis.

(a) SVETON. in *Aug.* c. 87. p. m. 173.

(b) *L. c. t.* 4. p. 306.

(c) HANWAY *Reise durch Rusland und Persten.* p. I. p. 76.

(d) DE LA CAILLE. *Journal hist. du voyage du Cap de bonne espérance,* p. 280.

(e) *Voyage à l'Isle de France, par un Officier du Roi,* Amst. 1773. t. I. p. 215.

FORMA. *rec.* Racemus terminalis, erectus, superne nutans, glaber: rachi compressa, inter pedunculos alternatim angulata. *Peduncululi* alterni, teretes, glabri, uniflori, cernui. *Bractea* ad pedunculos, solitariae, lanceolatae, acutae, concaviusculae, albidae, membranaceae, pedunculis duplo breviores. *Flores* albi, nutantes. **CAL.** nullus. **COR.** campanulata, alba, magnitudine seminis Pisi, 6 fida: laciniis ovatis, acutiusculis, revolutis. **STAM.** *Filam.* 6, brevia, alba, basi latiora, tubo corollae basi adnata. *Anth.* tetragono-pyramidales, acutae, in stylum convergentes, erectae, latere utrinque longitudinaliter hiantes, pistillo duplo breviores. *Glandulae* geminae obsoletae, lineares, subviolaceae, basi filamentorum singulorum, ubi corollae adnatae sunt. **PIST.** corolla brevius. *Germen* superum ovatum, albidolutescens, desinens in *Stylum* crassum, cylindricum, album, subtrigonum. *Stigma* trigonum, obtusum, minutim villosum, album.

PROPR. *rec.* Odor suaveolens, gratus; *sicc.* subnauseosus. *Sapor rec.* intensius amarus, acriusculus, inhærens; *sicc.* minus amarus.

VIRTUS: sternutatoria, purgans.

USUS.

OBS. Principium odoriferum florum menstruo aquoso & spirituofo intercipitur; exsiccatione vero perditur. Qualitas amara fixa est, atque utroque menstruo extrahitur, una cum acri illo stimulante, quo nares irritando sternutationem movent flores, unde vis purgans etiam dependet. Statuit itaque cl. CARTHEUSER, extractum

Lilii convallium eodem modo agere, ac Aloës. Præstat extractum e floribus recentibus, quam e siccatis parare. *Infusum* florum aquosum aurantium, limpidum, intense amarum, acriusculum, subnauseosum; vitriolo martis saturatius rubescit.

176. CONVALLARIA Polygonatum. LINN.

Sp. pl. 451. *Mat. med.* 268. OEDER

Icon. t. 377. KNIPH. *Bot. or. cent.* 3.

Polygonatum latifolium 2. CLUS. *Hist.* 2. p. 276.

Polygonatum floribus ex singulis pedunculis. BARREL. *Icon.* 722.

Pharm. SIGILLI SALOMONIS Radix.

Locus. Europa, in montibus. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, crassitie pennæ cygneæ, ramosa, albissima, glabra, rugis annularibus remotiusculis, elevatis, undique radicans fibris filiformibus, solitariis. *Parencyma* solidum, æquale, album. *Siccata* radix colore stramineo-lutescenti, molliuscula, flexilis, fragiliuscula; *parencymate* albido, farinoso-pulposo.

PROPR. rec. Odor subhircinus, in Raphanum incidens. Sapor dulcescens; *masticata* radix tenera, fragiliuscula, glutinosa: saliva spissa, alba, labia inviscante. Radix *recens* rafa amyllum non dat, sed, aqua frigida superaffusa, in mucilaginem vertitur, perinde ac radix Althææ, sapore odori congruente. *Siccata* radix magis dulcescit; *masticata* emollitur & glutinosa sentitur.

VIRTUS: emolliens, nutriens.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum radic. sicc. levissime tinctum, sed spissum, adeo viscosum ut in fila fere ducatur, sapore dulci, grato, odore decocti Hordei; a vitriolo martis color non variat. *Decoctum* aquosum spissum, mucilaginosum, initio dulce, post amaricans.

OBS. 2. Turiones vere prorumpentes e radice, solo pingui confita, sapore exacte referunt turiones Asparagi, quamdiu virentes & crudi sunt; sed dum coquuntur, nimis amaricantes fiunt. *Panem* e radice recente, addita farina frumenti, in annonæ caritate coxerunt rustici nostrates, qui fuscus fuit, & subglutinoso sapore.

177. ALOE perfoliata. LINN. *Sp. pl.* 457.

Mat. med. 260.

Aloe (vera) foliis spinosis confertis, dentatis vaginantibus planis maculatis. LINN.

Sp. pl. 458.

Aloe foliis turgidis ciliato-dentatis purpurascens, scapo florifero assurgenti spicato. BROWN. *Jamaic. p.* 297. *

Aloe vulgaris. HUGHES. *Barbad.* 253. *

MUNTING. *Aardgew. t.* 324.

Aloe americana anonæ foliis floribusque suave rubentibus. PLUK. *Phytogr. t.* 240.

f. 4.

Pharm. ALOE Succotrina, Hepatica, Caballina.

Locus. Colitur in India utraque. *Perennis.*

FORMA. Succus concretus gummoso-resinosus, in frustis solidis, compactis, ponderosis, fragilibus. *Succotrina* aloe purissima est, fusco-rubicunda, vix subdiaphana, undique nitida, maculis & venis aureis immixtis, frag-

mentis planis, hinc convexis, inde concavis. *Hepatica* purior est, æqualis, colore hepatico, subnitidiuscula, fragmentis planis. *Caballina* deterrima, fusco-nigricans, bituminosa facie, maculis ferrugineis & porulis superficialibus communiter exasperata, impura: carbonibus, paleis ligneis & stramineis, corticibusque immixtis.

PROPR. *Hepaticæ* odor graveolenti nauseosus, in Crocum incidens, inhærens; *succotrinæ* mitior, *caballina* fortior, magis foetidus. *Sapor* amarissimus, fere bilis animalis, diu inhærens. In frigore fragilis est aloe & friabilis, digitisque calidis tractata illis adhæret. In colore emollitur, flexibilis fit. Aloe in pulverem facile redigitur: pulvere succotrinæ aureo-lutescente; hepaticæ rubro-lutescente; caballina vero rubro-brunneo. Ignis flammæ admota aloe spumescit, accenditur cum spuma, flagrat, sed ab igne remota subito extinguitur; fumat: fumo spissiusculo, aloetico odore, tandemque in carbonem vertitur. Sub accensione non funditur. Aloe solvitur partim in aqua, partim in spiritu vini. Sed succotrina penitus in spiritu vini solvitur, absque ulla remanentia, tinctura limpida; hepatica vero non item. Hinc succotrina purissima est. Aloe succotrina plus resinæ, hepatica autem plus gummi habet; hinc succotrina magis vulneraria; hepatica magis purgans. Si pulvis aloës, etiam succotrinæ, aquæ frigidæ immittitur, aquam reddit

lutescentem, turbidam, cerevisiæ instar turbidiusculæ, odore forti nauseoso, sapore amarissimo; ex vulgari aloë plurimum insoluti in fundo manet; hæ solutiones cum vitriolo martis nigro fuscescunt. Experimentis cl. virorum ROBINSON & FRED. HOFFMANNI constat, quod aloë multum perdit de vi sua purgante, si decoquatur.

VIRTUS: purgans, stimulans, antiputredinosa, sanguinem excoagulans, pellens menses & hæmorrhoides, anthelminthica, vulneraria, stomachica; bilis succedaneum.

USUS. Obstructio alvi & mensium, Vulus, Ulcus, Caries; *caballinæ* pecoribus.

OBS. 1. Aloë, ob vim ejus anthelminthicam, bono cum successu non ita pridem pigmentis pro navibus immisceri cœpta, ad arcendos vermes, naves infestare solitos, quod quidem successu non caruit; PATR. BROWNE.

OBS. 2. Pulcherrima experimenta cum Aloë instituit ROBINSON (*).

OBS. 3. Collectio Aloës peragitur, postquam plantæ affatim maturuerunt, resectione foliorum prope caulem, quæ deinde in vase quodam situ perpendiculari collocantur, ut scissura fundum spectet, quo facile defluat succus. Hic succus decantatione defæcatus immittitur vasi fundo plano, & solis calori exponitur, ut sponte inspissetur ad justam consistentiam, unde fit Aloë succotrina. Sed si inspissatio ope ignis peragitur, addita aqua simplici, subsequente decoctione ad justam consistentiam, obtinetur Aloë hepatica; caballina vero e facibus, absque omni cura & diligentia, paratur. PATR. BROWNE; GRIFFITH HUGHES.

(*) *Le Pharmacien moderne, p. 73. seq.*

OBS. 4. Aloëtica purgant alvum facile absque torminibus, sed valide, & sæpe cum irritatione sphincteris ani, sæpe etiam cum subsequenti hæmorrhoidibus cæcis apud sensibiliores. In pertinacissima obstipatione alvi, ubi plurima adhibita remedia fefellerunt, aloë identidem opem tulit. In obstructione mensium aloë communiter primaria medicina. At non profunt aloëtica in morbis calidis & febribus inflammatoriis, neque conveniunt hæmorrhagiis obnoxiiis, neque etiam gravidis.

178. ACORUS Calamus. LINN. Sp. pl. 462.

Mat. med. 162. KNIPH. Bot. orig. cent.

2. DOD. Pempt. 249.

ACORUS verus. BLACKW. Herb. 1. 455.

Pharm. CALAMI VULGARIS Radix.

Locus. Europa, Japonia, in lacubus, fossis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, compressiuscula, ramosa, crassitie digiti vel ultra, geniculis vestitis squama fusca, filamentosa; repens: fibris numerosis, filiformibus, albis, descenduntibus, e latere inferiore exeuntibus, fibrillis capillaribus instructis. *Parenchyma* carnosum, album, post transversalem sectionem porulis minimis undique pertusum; centro medullari ovali, pariter poruloso, adperso punctis ferrugineis. *Siccata* radix in taleolas longitudinales secta occurrit, undique alba, extus punctis elevatis scabra, *parenchymate* subfarinoso, fragili, solido, transversaliter secto porulis pariter pertuso innumeris.

PROPR. rec. & siccatur. Odor fragrans, fortior, nauseosus. Sapor aromaticus, nau-

feofus, acris, leniter amaricans. *Masticata* fauces & linguam ftimulat & calefacit. Recens radix magis acris.

VIRTUS: incidens, alexiteria, diuretica.

USUS. Anorexia.

OBS. *Infufum* aquofum faturatum tenue, limpidum, fubmucilaginofo, odore radice, fapore primum dulcefcente, tum amaricante, acriufculo, ingrato f. naufeofa; vitriolo martis non tingitur, fed glutinofo & albidum fit.

179. CALAMUS Rotang. LINN. *Sp. pl.* 463.

Palmijuncus Draco. RUMP. *Amb. 5. p.* 224.

t. 58. f. 2.

Pharm. SANGUIS DRACONIS.

Locus. India orientalis. *Arborefcens frutex*.

FORMA. *Refina* in fruftulis folidis, ovatis, magnitudine fructus Pruni; fingulis obvelatis foliis arundinaceis, unde longitudinaliter undique ftriata eft, nigro-rubicunda, apoca, dura, non fplendens, fubfragilis, difficilius friabilis: fracturis fubgranulatis, vix nitidiufculis. Occurrit in pharmacopoliis *varietas* Sanguinis Draconis, fcilicet *Refina* folidi in fruftis, extus læviufcula, dura, ficca, pariter nigro-rubicunda, opaca, friabilis, fragilis: fracturis indeterminatis, granulatis, nitidiufculis.

PROPR. *Odor* nullus, *fapor* nullus. *Masticata* hæc *refina* in ore non emollitur, nec folvitur, fed lapidea fentitur, inter dentes friabilis, arenacea, comminuitur abfque fapore, faliva rubra. Groffius pulverata abit in pulverem nigricantem, fed fi teratur, fit pulvis ruber.

Inter

Inter digitos comminuta, illos colore pulchre sanguineo inficit. Ignis flammæ admota accenditur, flagrat: flamma vivida, odore non ingrato. Altera autem resina in ignis flamma funditur, subdestillat, accenditur, flagrat cum fremitu: flamma vivida, fumante, fuliginosa, odore grato; a candela remota subito solidescit, superficie lævi, nitida, facie picis coctæ. In vase ferreo supra ignem mox funditur, ebullit, admota flamma accenditur, flagrat cum fremitu, transilientibus atomis, odore grato; fere Sacchâri accensi, sed insimul leniter balsamico, & sub deflagratione tumet, inflatur, remanente carbone elevato, tenui, nigro, cavo, lævi, parum inquinante. Sanguis Draconis in aqua calida digesta emollitur. Solvitur in Spiritu vini rectificato plenarie, remanentibus sordibus: tinctura sanguinea, quæ ex affusa aqua frigida statim rubro-lactescit. In oleo olivarum digesta, non solvitur, sed oleum sanguineo tingit.

VIRTUS: vulneraria.

USUS. Scelotyrbæ.

OBS. 1. Sanguis Draconis, qui ab India orientali ad nos fertur, e fructibus arboris Palmijunci desumitur, monente RUMPHIO autopta. Fructus hujus arboris maturi crusta resinosa rubra obducti sunt, e nucleo ipsi fructui incluso transudante. Hinc copia fructuum collecta, mola oryzacea illos leniter comminuunt, usque dum tota crusta abrasa fuerit, quæ calore postmodum in globulos redigenda est. Hic Sanguis Draconis optimus. Qui vero decoctione e nucleis ipsis extrahitur,

vilior est, præsertim quia pedunculos simul coquendos
 lucri causa injiciunt, unde sæpe paleis & furfuribus
 scatet. Vilior adhuc e China ad nos affertur, glumis
 oryzæ aliisque heterogeneis deformatus. E pluribus ar-
 borum speciebus resina, Sanguis Draconis appellata,
 colligitur, sed verus sanguis draconis, & qui apud nos
 communiter usualis est, ex Palmijunco Dracone RUM-
 PHII desumitur, quod etiam confirmat fidiſſimus EN-
 GELB. KÆMPFERUS (a). Sanguis Draconis *in lacrymis*,
 qui a Dracæna Dracone LINN. *Syst. nat. p. 246*, docen-
 te CLUSIO, desumitur, apud nos vix officinalis est.

OBS. 2. De Sanguine Draconis diffuse, sed bene,
 egit Jo. FRED. OCHSIUS (b).

180. BERBERIS vulgaris. LINN. *Sp. pl. 472.*

Mat. med. 290.

Berberis dumetorum. MILL. *Figur. t. 63.*

DUHAM. *Arb. 2. p. 97. t. 38.*

Berberis dumetorum fructu rubro. DUHAM.

Fruit. 2. p. 249. t. 2.

Berberis oxyacantha. BLACKW. *Herb. t. 165.*

Spina acida s. oxyacantha. DOD. *Pempt.*
738.

Berberis officinarum. DALECH. *Hist. 2.*

p. 238.

Berberis vulgaris s. crespinus. CAMER.

Epit. 86.

Pharm. BERBERIDIS Cortex, Baccæ,
 Semina.

Locus. Europa, in sylvis, locis elevatis.

Frutex.

(a) *Amanit. exot. p. 552. seq.*

(b) *Dissert. de Sanguine Draconis, quæ impressa legitur*
 n VALENTINI *Historia simplic. p. 609.*

FORMA. rec. Cortex satis tenuis, cinereus, longitudinaliter sulcatus, læviusculus, atomis nigris adsperfus; *parencymate* croceo. *Racemi* baccarum rubri, penduli. *Bractææ* lanceolatæ, acutæ, concaviusculæ, solitariae ad pedicellos. *Pedicelli* subverticillati, longitudine baccæ, apice clavati. *Baccæ* ovali-oblongæ, utrinque obtusæ, lineas 3 vel 4 longæ, sanguineæ, læviusculæ, nitidiusculæ, apice umbilicatæ: umbilico parviusculo, fuscescente, subrotundo, convexo, centro cavo. *Parencyma* carnosum-succosum, sanguineum, tenue, centro cavo, amplo, uniloculari, disperso. *Semina* inclusa in communi arillo, membranaceo, sicco, laxo, rubro-fusca, ovali-oblonga, undique minutim rugosa, hinc convexa, inde plana, sæpe teretia, inferne sensim attenuata, apice obtusa, subnitidiuscula, 2 circiter lineas longa.

PROPR. corticis: Odor nullus; sapor intensius amarus; *mastic.* saliva crocea. *Baccar.* rec. odor nullus; sapor intensius acidus; *masticatæ* grossius comminuuntur, & insimul exsugitur succus acidus, saliva rubicundo tincta. *Semin.* Sapor subamaricans, graviusculus, substypticus.

VIRTUS: *Corticis* rec. purgans, roborans *Baccæ:* refrigerans, antiputredinosa.

USUS: *Cortic.* Aphthæ; *Baccar.* Febres omnes, imprimis putridæ, Diarrhœa biliosa.

OBS. 1. *Decoctum corticis* croceum, intense ama-

rum ; vitriolo martis fusco-nigrescit. *Infusum seminum* spissiusculum, subturbidum, emulsivo-subglutinosum ; vitriolo martis subito coagulatur, præcipitatur, viridescit ; *Baccarum acidum*, rubrum.

OBS. 2. *Succus expressus* baccarum ruber, turbidiusculus ; *colatus* vero clarior, non tamen limpida, odore debili, sapore acidissimo ; vitriolo martis fusconigrescit. *Succi filtrati guttæ 6*, instillatæ in aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$, addito vitriolo martis, colorem fusco viridem stiterunt. In filtro remanet pulpa mollis, rubra. *Baccæ* ante inceptum frigus autumnale non rite maturant ; etsi rubræ apparent, duriusculæ tamen sunt, masticatæ salivam vix tingunt, & succum expressum nonnisi ægre dant.

OBS. 3. *Radix* fruticis Berberidis lignea, flavescens ; recens odore validiore in lignum Sorbi incidens, sapore intenso amaro. *Lignum* albidum, sapore etiam amaro, sed longe debiliore. Radicem nunquam ipse adhibui, interim aiunt illam alvum purgare. Certe equidem non negligendam puto, ob amaritiam, qua pollet, exstantem.

OBS. 4. In culinis succus Berberidis usualis, respectu intensæ aciditatis & coloris pulchri.

ORDO DIGYNIA.

181. ORYZA sativa. LINN. *Sp. pl.* 475. *Mat. med.* 274. CATESB. *Carolin.* 2. p. 24. t. 24. CAMER. *Ëpit.* 292. LOB. *Icon.* 38. *Hist.* 23. MORIS. *Hist. s.* 8. p. 202. t. 7. f. 2.

Oryza. RUMPH. *Amboin.* 5. p. 296. BAUH. *Hist.* 2. p. 452. PARK. *Theat.* 2236. DOD. *Pempt.* 500.

Neerchenden nelle malab. BROWN. *Philos. transact.* v. 23. p. 2253. *

Pharm. & Culinis ORYZÆ Grana.

Locus. Colitur ubique in Indiæ & Japoniæ inundatis. *Annua.*

FORMA. *Semina* decorticata, longitudine linearum 2, vel ultra, alba, subdiaphana, teretiuscula, linearia, utrinque compresso-convexa, subfulcata, utraque extremitate obtusa, fragilia.

PROPR. farinacea. *Odor & sapor* nullus. *Semina* cruda *masticata* duriuscula, sicca, friabilia, insipida; cocta mollissima.

VIRTUS: nutriens, subexsiccans.

USUS: culinaris; Diarrhœa, Dysenteria.

OBS. 1. *Jusculum* e seminibus Oryzæ colore lactescente est, sapore submucilaginoso, leniter dulcescente, gelatinosum, non viscosum, conglutinans; quæ vis glutinandi non tollitur ex additione Passularum, aromatum, pauxillo butyri & salis medii. *Semina* oryzæ, cum aqua vel lacte in pulvem cocta, vim conglutinandi insignem habent, etiam postquam per 5 vel 6 horas ebullitionem sustinuerunt. *Infusum* semin. oryzæ aquosum, in balneo digestionis paratum, sublactescens fit; affuso vitriolo martis color constat.

OBS. 2. Liqueor spirituosus fœtidiusculus ex oryza in China celebris est, sub nomine *Samsu*, qui apud Japonenses *Sakki* vocatur. In Batavia & Goa *Aracum* parant ex Oryza, Arundine saccharifera & Nucibus Cocos, ut narrat cl. PETR. OSBECK. (*).

OBS. 3. *Panis* ex oryza solummodo imperfectus parari potest. Si farina seminum oryza cum aqua frigida in pastam redigitur, addito fermento ex tartaro cerevisiæ, imperfecte fermentat, & in furno cocta abit.

(*) *Osind. Resa*, p. 198.

in panem album, ponderosum, adpectu quidem pulchrum, odore panis recentis, sed minime edulem, ob farinæ particulas duriusculas, nondum emollitas, quæ manfæ difficulter in ore solvuntur. Si vero farina oryzae cum aqua bulliente, sub coctione aliqua, in pastam efformatur, addito fermento, paulo melius res procedit, pasta fermentat, & mollis fit ac subspongiosa, sed sub coctione in furno diffluit hæc pasta, panis non elevatur, sed attenuatur, & masticatus difficulter in ore solvitur.

OBS. 4. *Oryza glutinosa*, in India orientali vulgaris, quæ coctione glutinosa fit, & vulgari oryza dulcior est, in Europam non transfertur.

OBS. 5. Farinæ oryzacæ unc. 4 destillavit cl. SAGE (*), unde elicuit acidi colorati unc. 2; olei ponderosi, nigricantis, drachm. 3; alcali volat. gr. 10 Carbo, qui remansit, pondere fuit unc. 1 & gr. 58.

O R D O T R I G Y N I A.

182. RUMEX Patentia. LINN. *Sp. pl.* 476.

Lapathum fativum antiquorum. MUNTING.

Aar Igew. t. 692.

Lapathum fativum. BLACKW. *Herb.* t.

489. DODON. *Pempt.* 637.

Pharm. PATIENTIÆ Radix.

Culinis — Herba virens.

Locus. Italia. Colitur ubique in hortis.

Perennis.

FORMA. rec. Radix fusiformis, spithamæa, subramosa, fibris sparsis, undique lutea; parenchymate carnosio, luteo; post sectionem transversalem centro medullari parviusculo;

(*) *Analyse des Rés*, p. 72.

nebuloso, circumdato disco amplo, minutim striato, radiato, margine serie punctorum obsoletorum. *Caules* sæpe plures ex una radice, erecti, bipedales, parce ramosi, teretes, undique striati, glabri, dilute sanguinei, sæpe viridescentes, geniculati. *Rami* intra vaginam stipularem alterni, graciles. *Folia* ad genicula, alterna, subsucculenta, petiolata, ovali-lanceolata, acuta, utrinque glabra, subrugosa, spithamæa vel ultra, integerrima, patentia. *Vaginæ* stipulares ad genicula caulis, e petioli basi enatæ, membranaceæ, teneræ, nervoso-striatæ, glabræ, tubulosæ, caulem arcte involventes: ore obliquo, integro. *Petioli* subtus convexi, supra planiusculi, undique striati. *Racemus* terminalis, compositus, erectus, floribus polygamis, pedunculatis, subverticillatis; sub anthesi patentibus, fructibus vero nutantibus. *Vaginæ* bracteata, membranaceæ, teneræ, campanulata, perfoliata, oblique truncata. *CAL. Perianth.* viride, monophyllum, tripartitum: laciniis linearibus, obtusis, concaviusculis, glabris. *COR. Petala* 3, ovata, latiuscula, plana, superne concaviuscula, obtusa, viridescencia, erecta. *STAM. Filam.* 6, capillaria. *Antheræ* didymæ, albæ, apice bifidæ, erectæ. *PIST. Germen* superum, trigonum, nitidum, sublutescens. *Styli* 3, capillares, deflexi. *Stigm.* alba, penicilliformia, decumbentia. *Obs.* Fœminci flores, hermaphroditis immixti, brevius peduncu-

lati sunt, hermaphroditisque triplo minores.

PROPR. recent. *radicis*: Olor debilis; sapor amaricans; *masticata* subsucculenta, comminuitur, saliva lutescente. *Folior.* rec. odor nullus; sapor grate acidulus; *masticata* teneriora, succulenta, saliva viridi.

VIRTUS: *radic.* laxans, tonica. *Folior.* refrigerans, antiscorbutica.

USUS: *Folior.* culinaris.

OBS. Radix recens fortius alvum ducit, quam siccata; hinc utiliter additur apozematibus jusculisque medicatis vernalibus. *Folia* recentia in culinis per totam æstatem usualia sunt, atque initio veris inter prima oleacea obveniunt. Cocta tenera valde evadunt, & cito coquuntur. In aqua primum leniter infundantur, & deinde eximantur, tum in butyro bene frignantur, addito pauxillo farinæ & sacchari, & tandem parentur cum cremore lactis acidulato sive vitellis ovorum, qua encheiresi sapida fiunt. Utilis hæc planta perennis, frigoris & foli patiens.

183. RUMEX alpinus. LINN. *Sp. pl.* 480.

Mat. med. 278.

Lapathum rotundifolium. CLUS. *Hist.* 2. p. 69.

Lapathum foliis obtusis, circa petiolum emarginatis, paniculis dense spicatis, vaginis maximis. HALL. *Helv.* 2. p. 270.

Lapathum folio rotundo alpinum. BAUH. *Hist.* 2. p. 987.

Pharm. RHABARBARI MONACHORUM Radix.

Locus. Alpes Helvetiæ & Europæ australis.
Biennis.

FORMA. *Radix* rec. magna, brachialis, ramosa, rugis transversalibus approximatis, extus purpurascens; *parenchymate* carnoso, succo luteo turgido, *sicc.* in taleolas longitudinales in officinis occurrit, *parenchymate* ex albo & luteo variegato, simili Rheo vero, at magis albicante, subfriabili.

PROPR. *sicc.* Odor fere ut corium perfectum, simul in Rheum incidens. Sapor leniter amaricans, subrhabarbarinus. *Masticata* radix in ore facile emollitur, saliva crocea.

VIRTUS: leniter laxans, subadstringens, tonica.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum luteo-rubicundum, odore radice, sapore consimili, leniter amaricante. Ex vitriolo martis fuscescit.

184. RUMEX aquaticus. LINN. *Sp. pl.* 479.

Mat. med. 277.

Britannica antiquorum vere. MUNT. *Aardgewass.* t. 697.

Lapathum palustre. TABERNÆM. *Icon.* p. 437.

Hydrolapathum. DALECH. *Hist.* 604.

Ph. HERBÆ BRITANNICÆ Radix, Herba.

Locus. Europa, ad ripas fluviorum & fossarum. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix majuscula, superne divisa in ramos plures, pollice grandiores, fusiformes, glabros, fuscis, apice subramosos,

serie triplici vel quadruplici longitudinaliter fibrillosos, pedales vel longe ultra; *parenchymate* carnosus, croceus; post sectionem transversalem disco undique obsolete striato, centro medullari amplo, instructo stella striata, cincto annulo tenuiore, per ambitum minutim undique striato; corticali parte tenuiore, coriacea, facile secedente. *Caulis* tripedalis, erectus, teretiufculus, geniculatus, subangulatus, undique sulcatus: sulcis atomis parvis elevatis scabriufculis notatis; superne ramosus. *Rami* alterni, axillares e foliis, erecti, floriferi. *Folia* ad genicula, alterna, petiolata; cordato-oblonga, acuta, utrinque glabra, margine integro, minutim undulato; superiora lanceolata, basi latiora. *Petioli* teretes, undique sulcati, supra canaliculati, basi vaginati: vagina gibba, carnosus, amplexicauli, stricta, canaliculata. *Stipula* membranacea, amplexicaulis, tubulata, brevior, vaginae & geniculo infixa: ore truncato-lacero. *Panicula* terminalis, undique striata, virgata, composita e racemis compositis, subfoliosa, erecta, floribus subverticillatis, patentibus, longius pedicellatis: pedicellis capillaribus. *Bractea* parviufculae, tenerae, membranaceae, rotundatae, amplexicaules, floribus oppositae. *CAL.* *Perianth.* monophyllum, turbinatum, glabrum, trifidum: laciniis ovato-oblongis, acutis, concavis, erectis. *COR.* *Petala* 3, ovato-oblonga, obtusa, sessilia, viridia, venulosa,

erecta, calyce longiora: *STAM. Filam.* 6, setacea, longitudine calycis. *Antheræ* oblongæ. *PIST. Germen* superum, triquetrum, glabrum, læve. *Styli* 3, setacei, breviusculi. *Stigm.* penicilliformia, supra angulos germinis dependentia. *Semina* triquetra, glabra, tecta valvulis tribus ovatis, obtusis, venosis.

PROPR. Radic. rec. *Odor* recenter sectæ radicis subfragrans, in Dauci odorem incidens. *Sapor* acris, acidulus, stypticus, simul amaricans, non ingratus; *masticata* radix recens subsolvitur, saliva crocea. *Folior.* recent. *odor* nullus, *sapor* acescens, substypticus.

VIRTUS radicis: adstringens.

USUS: rad. Scelotyrbæ, Cacoëthes.

OBS. 1. *Infusum* aquolum radicis stypticum, cum vitriolo martis subito nigrescit; *herbæ* infusum rubicundum, acido-austeriusculum, vitriolo martis pariter nigrescit.

OBS. 2. Experiendum, num *Rumex Britannica* LINN. *Sp. pl.* 476. *Britannica americana* MUNT. *Aardgew.* 1. 703, quæ in Virginia crescit, virtute nostram Europæam antecellat. Certe cl. COLDEM (*) præclara de Americana narrat, & affert casum ulceris phagædenici palati, osse fere pereso, lavamento e radice extus, & decocto radicis intus sumto, penitus curati.

185. RUMEX acutus. LINN. *Sp. pl.* 478.

Mat. med. 176.

Lapathum acutum s. oxylapathum. BAUH.

Hist. 2. p. 983. LOB. *Icon.* 284.

Ph. LAPATHI ACUTI Radix, Semina.

(*) *Act. Upsal. ann.* 1743. p. 115.

Locus. Europa, in humentibus. *Perennis.*

FORMA. *Radix recens* dodrantalis, cylindrica, crassitie digiti, flavescens; *siccata* extus brunnea, *parencymate* pallide flavescente, striis gummosis. *Semina* triquetra: valvulis tribus cordatis, obtusis, venosis, margine crenulato dentato; singulis graniferis: grano ovato-acuto, minutim rugoso.

PROPR. *Odor* nullus. *Sapor* radiceis amaricans, subausterus; *masticata* radix comminuitur, saliva crocea; *foliorum* acidulus; *seminum* austerus.

VIRTUS *radicis*: adstringens, tonica, sublaxans.

USUS: Morbi cutis.

OBS. *Infusum radiceis* aquosum rubro-lutescens, amarum, ingratum; vitriolo martis fuscescit; *seminum* infusum saturate rubrum, austeriusculum; vitriolo martis nigrescit.

186. RUMEX Acetosa. LINN. *Sp. pl.* 481.

Mat. m. 529. MUNT. *Aardgew.* t. 278.

Acetosa. BLACKW. *Herb.* t. 230. ZANNICH. *Venez.* t. 233.

Acetosa montana maxima. BAUB. *Pin* 114.

Oxalis. DODON. *Pempt.* 637.

Pharm. ACETOSÆ Radix, Herba virens, Semina.

Locus. Europa, in pascuis; sed colitur in hortis quæ officinalis est. *Perennis.*

FORMA. rec. *Radix* ramosa, fibrosa: ramis & fibris cylindricis, luteis, glabris, descendens; *parencymate* subcarnoso, albo,

post sectionem transversalem minutim striato-radiato, annulo medullari amplo. *Caules* plures ex una radice, bipedales, erecti, teretes, striato-angulati, glabri, geniculati. *Folia* alterna, subcarnosa, lanceolata, acuta, sagittata, palmaria, sæpe spithamæa, pro diverso solo, utrinque glabra, margine undulata; auriculis postice dentatis; inferiora folia petiolata; superiora sessilia; suprema linearia. *Stipulæ* membranacæ, albidæ, teneræ, semitubulosæ, nervosæ, strictæ: ore dentato: dentibus setaceis, elongatis. *Racemus* compositus, terminalis, nudus, floribus subverticillatis, pedicellatis, dioicis, nutantibus. *Bractææ* ovato-acutæ, concavæ, amplexicaules. *Pedicelli* filiformes, diaphani, geniculo fusco instructi. *Flor. fæmin. Perianth.* viride, monophyllum, tripartitum: laciniis ovatis, obtusis, concavis, reflexis, margine membranaceis. **COROLLA** viridis, calyce paulo longior; *petalis* tribus ovalibus, obtusis, erectis. **PIST.** *Germen* triquetrum, glabrum. *Styli* tres capillares. *Stigmata* penicilliformia, incarnata, trifariam spectantia. *Semina* verticillata, pendula, triquetra, spadicea, nitida, glabra, obvelata valvulis tribus orbiculatis, planis, rugosis, margine lævibus, incarnatis, pericarpium triquetrum efformantibus, basi fulcitur squamis calycinis 3 reflexis. *Flores masculi* in diversa planta.

PROPR. *rec. radic.* *Odor* nullus: *Sapor*

debilis, vix amaricans; *folior.* Odor nullus; *Sapor* intensius acidus, gratus; *masticata* folia tenera, saliva viridescente; *siccata* folia sapore herbaceo, vix acidulo.

VIRTUS foliorum recent. refrigerans, antiscorbutica, aperiens; *seminum:* adstringens.

USUS folior. Scorbutus calidus, Arbor viscerum, Eruptiones cutis, Diæta antifebrilis.

OBS. 1. *Succus* expressus herbæ viridescens, odore debili, sapore acidulo; a vitriolo martis non mutatur; cum sale tartari debilius effervesceat. Hic succus subfidentia depuratus, tum inspissatus, *salsum essentielle* acidulum sistit.

OBS. 2. *Infusum radices* sicc. aquosum rubrum, sapore amaricante, subaustero, subnauseoso; vitriolo martis non demutatur; infusum radic. recens. limpidum amaricans, austeriusculum, vitriolo martis fuscescit. *Foliorum recent.* infusum limpidum, aqueo colore, acidum; vitriolo martis haud mutatum, rubescit; *Seminum* infusum rubrum, sapore satis grato; ex vitriolo martis fuscescit.

OBS. 3. *Folia* recentia culinaria sunt. Jusculis incoquantur. Parantur etiam ut folia Patientiæ. Si succus citri additur, sapidiora evadunt. Jusculum sapidum e foliis recentibus paratur; scil. folia minutissime concisa elixantur in aqua pura, cui passulæ Corinthiæ additæ fuerunt & coxerunt; simul additur butyrum recens, cum flavedine cort. citri, cinnamomo & caryophyllis aromaticis integris; tandem perficitur jusculum cum vitello ovi, &, si placet, cum vino albo s. rhenano.

187. RUMEX scutatus. LINN. *Sp. pl.* 480.

Mat. med. 530.

Acetosa rotundifolia hortensis. ZANON. *Hist.*

p. 22. t. 8.

Oxalis rotundifolia. DOD. *Pempt.* 638.

Acetosa romana. BLACKW. *Herb. t.* 306.

Ph. ACETOSÆ ROTUNDIFOLIÆ

Herba.

Locus. Europa australis. Colitur in hortis.

Perennis.

FORMA, rec. *Caulis* inferne procumbens, teres, undiquè striatus, glaber, tinctus rore tenui glauco, pedalis, ramosus, succulentus. *Rami* alterni, ascendentes. *Folia* alterna, longius petiolata, cordato-sagittata, obtusa, subcarnosa, glabra, integerrima, margine tenui crystallino cincta, patèntia, inferiora reniformia, basi rotundata; superiora magis cordata, postice acutiuscula, inferne latere utrinque excavato-recto, tenella triangularia. *Petioli* subtus convexi, striati, supra canali-
culati, basi concavi. *Axillæ* foliorum foliolis fœcundæ. *Stipulæ* teneræ, membranacæ, e basi petioli utrinque enatæ, ovato-acutæ, par-
viusculæ. *Racemus* florum terminalis, subvir-
gatus, nudus, erectus, ramis alternis. *Ver-
ticilli* florum dimidiati, quadriflori, exeuntes e vaginula bracteata tenera, membranacea, tubuloso-amplexicauli, breviuscula: ore trun-
cato, labio ovali, obtuso, reflexo. *Flores* pedicellati, penduli. *Pedicelli* filiformes, uni-
flori, subcarnosi, pallide viridescentes, glabri, infra medium articulo instructi. *CAL. Pe-
rianth.* monophyllum, reflexo-patens, gla-
brum, tripartitum: laciniis ovatis, obtusis,

concavis; persistens. *COR.* *Petala* 3, orbiculata, obtusa, plano-concava, integerrima, viridescencia, erecta, conniventia, persistencia. *STAM.* *Fil.* 6, capillaria, corolla longiora. *Anth.* lineares, didymæ, obtusæ, exsertæ. *PIST.* *Germen* superum, ovatum, trigonum, glabrum. *Styli* 3, capillares. *Stigmata* alba, penicilliformia, intra petala exporrecta, calyci respondentia. *Semina* solitaria, triangularia, acutiuscula, nitida, occultata intra valvulas obtuso-rotundatas, e corolla excrecente natas, & in formam triangularem conniventes; singula valvula basi subgranifera.

PROPR. rec. *Odor* nullus. *Sapor* acidus, præcedenti longe gratior & acidior.

VIRTUS: præcedentis.

USUS: præcedentis.

OBS. *Infusum* aquosum foliorum recent. limpidum, colore aqueo; odore debili, fere *Portulacæ*; sapore intensius acido, grato; cum vitriolo martis fuscescit.

188. *COLCHICUM* autumnale. LINN. *Sp. pl.* 485. STORCK. *Libell. de Colch. autumn.* p. 2. t. 2. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 22. DOD. *Pempt.* 457.

Pharm. *COLCHICI* Radix recens.

Locus. Europa australis, in pratis depressis.

Perenne.

FORMA. rec. *Bulbus* oblique subrotundus, antice gibbus, vix conicus, magnitudine *Pomi* minoris, vestitus tunica coriacea, extus brunnea, nervosa: nervis parallelis; obvelatus

obvelatus membrana tenuiore lutescente; dorso profunde canaliculatus s. longitudinaliter excavatus; latere annectens bulbulum parvulum, futuro anno florentem, ipsi bulbo intrusum. *Parenchyma* solidum, album; transversaliter sectum æquale, carnosum, subsucculentum, præcipue tempore autumnali, postquam bulbus annotinus evanuit; hinc si tempore vernali bulbi colchici effodiantur & colligantur, annotini non sumendi. *Spatha* tubulosa, cylindrica, bulbo duplo longior, cavo bulbi intrusa, alba, lævis, apice ore obliquo, basi radicans: penicillo fibrarum breviusculo; includens rudimenta foliorum 4 vel 5, albo-viridescencia, spatha breviora, proximo anno prorumpentia, floresque plures, 3, 4 vel 5, sessiles. *COROLLA* nuda, monopetala. *Tubus* longissimus, spithamæus, albus, glaber, hinc plano-concavus, inde convexus, superne triqueter, spatha multum longior, undique striatus, erectus. *Limbus* violaceo-incarnatus, sexpartitus: laciniis ovali-oblongis, obtusiusculis, erectis. *Faux* sublutescens. *STAM.* *Fil.* 6, subulata, ori tubi inserta, lutescencia, limbo breviora. *Anth.* cylindricæ, incumbentes. *PIST.* *Germen* superum, lineari-ovale, obtusum, album, glabrum, utrinque compressum, hinc stria longitudinali, centrali, inde stria utrinque marginali. *Styli* 3, filiformes, longissimi, albi, sericeo-nitentes, inferne flexuosi, superne recti. *Stigm.* unci-

nata, purpurascens, altitudine staminum.

PROPR. rec. tempore æstivali: *Odor* hircinus; sed recenter resectæ radicis odor simul irritans, nares faucesque feriens. *Sapor* acris; *masticatus* bulbus acris, linguam faucesque fortius rodens, rigidas faciens, diu inhærens; tempore vero autumnali sapor longe debilior, subfarinosus. Bulbus resectus non lactescit, sed scatet succo albido ex amylo immixto, in cultro se deponente.

VIRTUS: rec. diuretica, draastica, nimia dosi venenata. *Sicc.* fere effœta.

USUS. Hydrops.

OBS. 1. *Oxymel*, ex hac radice petitum, in usu est. Paratur acetum Colchici digerendo radicem recentem, h. e. bulbos vigentes, in aceto. Hujus radic. unc. 1 immitenda est aceti vini libr. 1. Si aceti colch. libr. 1 additur mellis sinceri libr. 2, hæcque supra lenem ignem agitatione miscentur, obtinetur oxymel colchici. Deditus frequenter ægrotis hydropicis ex hoc oxymelle, apparato e radicibus colchici ab exteris apportatis; sed Squilla longe inferius illud deprehendimus.

OBS. 2. Radix colchici recens, ut Solanum tuberosum tractata, *amylum* dat, album, friabile, post debitam lotionem non acre. Dedit, repetitis vicibus, gallinæ scrup. 1. hujus amyli, in sole siccati, & per plures septimanas servati, unde illa nullum incommodum experta fuit. Amylum hoc, in aqua fluviatili coctum, gelatinam præbuit fuscam, similem gelatinæ ex Sagu, sapore fatuo, bene glutinantem.

189. COLCHICUM illyricum. LOBEL. *Hist.*

73. t. 73. GRONOV. *Orient.* 222.

RAUW. *Rais* 222.

Pharm. HERMODACTYLI Radix.

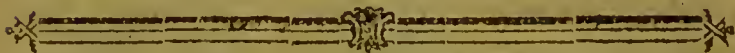
Locus. Oriens, Arabia.

FORMA. *sicc.* Bulbi subrotundi, compressiusculi, magnitudine ovi columbini, læviusculi, pallidi; *parenchymate* albo, solido.

PROPR. *sicc.* Odor nullus. Sapor dulcescens.

VIRTUS: *rec.* purgans, subemetica (GEOFFROY); *sicc.* subincidens, fere effoeta.

USUS.

CLASSIS VIII.

OCTANDRIA.

ORDO MONOGYNIA.

190. TROPÆOLUM majus. LINN. *Sp. pl.* 490. *Mat. med.* 282.

Viola inodora scandens, nasturtii sapore, maxima odorata. HERM. *Lugd. Bat.* 628. t. 629.

Nasturtium indicum. LOB. *Icon.* 526. *Hist.* 338.

Pelon Mexixquiliti. HERNAND. *Mex.* 262. *Culinis NASTURTII INDICI* Flores virentes, Fructus conditi.

Locus. Peruvia. Colitur nunc ubique in hortis. *Annuum.*

FORMA. *rec.* Flores longius pedunculati.

CAL. Perianth. monophyllum, lutescens, glabrum, quinquefidum: laciniis lanceolatis, acutis, substriatis, erectis; quarum 2 inferiores & suprema æquales, 2 laterales, oppositæ, duplo fere majores; 3 vero superiores latere interiore inferne nigro-striatæ, basi exeuntes in cornu *nectarium* conicum, rectum, obtusiusculum, obsolete quinquangulatum, glabrum, longissimum. *COR.* fulva. *Pet.* 5, patentia, obtuso-rotundata, inæqualia; quorum 2 superiora, supra cornu *Nectarii*, obovata, conniventia, apice subrevoluta, inferne angustata, calyci adnata, inferne picta: striis nigricantibus; 3 inferiora æqualia, longius unguiculata: unguibus cylindricis, longitudine fere calycis, latere interiore sulcatis: rima connivente; laminis subrotundis, planis, distantibus, basi concavis, multifidociliatis: ciliis in dimidium unguium decurrentibus. *STAM. Fil.* 8, lutescentia, subulata, glabra, erecta, apice inflexa, subæqualia, unguibus petalorum paulo breviora. *Anth.* adscendentes, subovatæ, sulcatæ. *PIST.* *Germen* superum, trigonum: angulis rotundatis, trisulcatis. *Stylus* cylindricus, lutescens, longitudine staminum, erectus. *Stigma* tridum, acutum. *Bacca* magnitudine seminis *Pisi* majoris, trigona, tripartita, solidiuscula: lobis ovatis, obtusis, hinc carinatis, lævibus, inde convexis; quinquesulcato-angulatis, monospermis. *Semina* 3, sulcato-angulata.

PROPR. *Florum* rec. *Odor* exacte *Nasturtii hortensis*, *sapor* consimilis; *massificati* flores teneri, *saliva* fulva. *Bacc. condit.* *Sapor* acido-nasturtinus.

VIRTUS: antiscorbutica.

USUS: culinaris.

OBS. Flores recentes in satura herbaria crudi adhibentur, unde sapida & adpectu pulchra evadit. *Baccæ* condiuntur aceto.

191. *AMYRIS elemifera*. LINN. *Syst. nat.* 266. *Mat. med.* 528.

Icicariba. MARGGR. *Brasil.* 98. DES MARCH. *Voyag.* 3. p. 265.

Terebinthus Pistaciæ fructu non eduli. BARRER. *Æquin.* 207.

Gum-Elemi-tree. HUGH. *Barbad.* p. 224. *Pharm.* *ELEMI* Gummi.

Locus. America. *Arbor*.

FORMA. *Resina* in massa solida, subponderosa, discolor, variegata, e cinereo-viridescente & granis albicantibus vel luteis marmorea, immixtis glandulis quartziformibus, subdiaphanis, albo-viridescantibus, maculisque fuscis; consistencia ceræ, frigore dura, subfriabilis, cultro sectilis: secamentis albis.

PROPR. *Odor* fragrans, gravis, ad *Galbanum* accedens. *Sapor* gravis, amaricans; *massificata* plastica, emollitur, dentibus non adhæret, & non solvitur in ore. Inter digitos agitata, emollitur, plastica evadit & tenax, illisque adhæret. In vase ferreo supra ignem

liquefcit, ebullit, fumat cum odore fere refinæ Pini. In ignis flamma accenditur, defillat, flagrat: flamma vivida, lucida, fumante, fuliginofa, relictis carbonibus. Solvitur in fpiritu vini, tinctura citrina; fed non folvitur in aqua; verum aquæ frigidæ infufa, odorem & faporem ei communicat. Cum aqua defillata, dat, uti monet cl. LEWIS, *Oleum stillatitium*, tenue, limpidiusculum, fapore leviter pungente, fragrantia ipfius refinæ intenfiore; remanente refina inodora, friabili; ex G. Elemi unc. 16 obtinetur olei still. unc. 1. Si in oleo stillat. (e. gr. Terebinth.) digeritur Elemi, folvitur fecundum partem, emollitur, tingitur colore pallide lutescente; cum oleo expreffo (ex. gr. olivarum) folvitur etiam fecundum partem, & tingit oleum lutescente colore.

VIRTUS: vulneraria, diuretica.

USUS. Vulnera.

192. AMYRIS Opobalsamum. LINN. *Mant.* 2. p. 65. *Amæn. acad.* 7. p. 68. * *Mat. med.* 522. FORSKAL *Descript. pl. cent.* 3. p. 79.

Pharm. MECCÆ Balsamum.

Locus. Arabiæ provincia Jemen. *Arbor*.

FORMA. *Resina* liquida, confiftentia fyrupi, vel tenacior, pro diverfa ætate, limpida, lutescens; ætate fiffa, tenax fit, vix fluida.

PROPR. *Odor* Menthæ gentilis. Variat odor pro diverfa bonitate; vidi Balsamum Meccæ odore terebinthinato, etiam odore in

Macin incidente. *Sapor* aromaticus, amari-
cans, calidiusculus, acriusculus, odori con-
gruens. *Tactu* pinguiusculum sentitur balsa-
mum. Cum aqua frigida agitatum albescit,
& axungiae porcinae simile fit. Aquae frigidae
instillatum, primo subsidit, mox surgit, inna-
tat, & brevi figuram suam sphaericam amittit,
supra aquae superficiem extenditur, & pelliculam
format, omnis coloris expertem, pe-
nitus limpidam, laevissimam, ex afflatu frigi-
diusculo mox opalescentem, adeo tenacem,
ut forcipula eximi & elevari possit; haec pellicula,
convoluta, albida fit, & digitis leviter
adhæret. Aquae calidae balsamum instillatum,
in pelliculam pariter extenditur, quæ tamen
tenax non prius fit, quam penitus refriguit
aqua. In Spiritu vini rectificatissimo subsidit
balsamum ad fundum; si vero laguncula agi-
tatur, miscetur cum spiritu: atomis albican-
tibus, subsidentibus; sed digestionem solvitur:
tinctura limpida; quæ aquae frigidae instillata
mox lactescit. In oleo expresso sub digestionem
pariter solvitur: solutione limpida, sed si bal-
samum de Mecca cum oleo expresso & aqua
frigida teritur & agitatur, albescit, & faciem
unguenti pomadini induit. In oleo terebinthinæ
rectificato frigide solvitur.

VIRTUS: vulneraria, diuretica.

USUS. Vulnera.

OBS. 1. Cortex arboris ruptus s. incisus balsamum
fundit; PETR. FORSKAL. De Opopobalsamo concinnam.

narrationem tradit STEPH. GERLACH (a). Scilicet crescunt hæc arbores in Arabia, ad pagum Bederhunin appellatum, medio itinere inter Medinam & Meccam, locis arenosis & saxosis, tractu non ita amplo, circiter milliaris unius longitudine. Arbores diffusæ sunt, altitudine orgyæ unius vel $1\frac{1}{2}$, foliis dissectis, cortice lutescente, odore balsami fragrante. Tempore vernali, initio fere Aprilis, incipiunt arbores balsamum stillare ex cæsuris ramorum minorum, supposito vasculo, quo balsamum excipitur. Sed quælibet cæsuræ vix ultra 3 vel 4 guttas balsami, quæ drachmam 1 efficiunt, per diem stillat; nec plus quam 10 aut 15 drachmæ balsami ex optima quaque arbore haberi potest, ob intensum ardorem solis, qui communiter postea incidit; & arbor nonnisi vere stillat balsamum. Probatum balsami bonitas ab incolis duplici modo, nempe vel frictione balsami in vola manus cum digito, addita aqua, unde bonum unguentum fit, album, cremoris lactis instar, aquæ inimicum; vel etiam balsamum vitro aquæ frigidæ pleno instillando, ubi genuinum balsamum dignoscitur ab expansione ejus in pelliculam tenuissimam per superficiem aquæ. Monet vero auctor, posterius hoc de balsamo antiquo non intelligi debere, quippe quod fundum petit, dum aquæ instillatur. Incolæ Opobalsamum adhibent ut sudoriferum, in rheumatismis propinatum. In ipsa patria adulteratur oleis immixtis, salva quidem fragrantia, sed cum privatione plenaria criteriorum supra adductorum.

OBS. 2. Ex Anglia habui balsamum a priore diversum (b), sub nomine *Balsami gileadensis*. Hoc balsamum luteum erat, omnino liquidum, sed tenax simul, in fila ductile, odore fragrante, balsamico, fere balsami Meccæ, verum debiliore; sapore resinoso, amaricante. Hujus balsami gutta 1, aquæ instillata, natabat, supra

---

(a) *Tage-buch der von zween Rom. Kaysern an die Ottom. Pforte zu Constantinopel abgefertigt en Gesandtschaft.* Frankf. am Mayn 1674. p. 277. seq.

(b) Cfr. LEWIS. *Mat. med.* p. 412.

aquæ superficiem expansa erat, eodem modo ac balsamum Meccæ.

OBS. 3. Relatio historica controversiæ de Opobalsamo, una cum serie scriptorum, a variis viris super hac materia exaratorum, atque apobalsami examine, in extenso legi potest in J. G. VOLCAMERI *Opobalsami orientalis in Theriaces confectioem Romæ revocati examine &c.* Norimb. 1644.

OBS. 4. Genuinum Balsamum de Mecca adeo rarum est in ipsa urbe Constantinopoli, ut nonnisi perquam difficulter ibi haberi possit, prout observavit MARIA WORTLEY MONTAGUE (a). Et vero perstringit illustris hæc fœmina errorem popularem de vi cosmetica hujus balsami, quasi id omnino cutem fœminarum Turcicarum teneram efficeret, adeoque ad formositatem earum permultum conferret. Neque id sine experientia dicit. Etenim ipsa aliquando, propriæ formositatis augendæ gratia, faciem suam hocce balsamo inunxerat, quod inumbrante vespera factum; at proximo mane tota facies ipsi cum rubore intumuerat, atque in eo statu per tres continuos dies perrexit, quibus finitis, se nequicquam formosior, quam fuerat antea,prehenderat.

193. SANTALUM album. LINN. *Sp. pl.*
497. *Mat. med.* 283. RAJ. *Hist.* 2804.
RUMPH. *Amb.* 2. p. 42. t. 22.

Santalum verum. BREYN. *Icon.* p. 29.
t. 3. f. 2.

Chandana-Maraum. BROWN. *Phil. Transf.*
v. 23. p. 2057. *

Pharm. SANTALI CITRINI vel ALBI
Lignum.

Locus. India orientalis, Siam, Insula Timor. *Arbor.*

(a) *Lettres*, t. 2. p. 57.

FORMA. Lignum durum, ponderosum, longitudinaliter fissile, nitidiusculum, ferrugineo-citrinum, vel pallidum.

PROPR. citrini: Odor fragrans, urinosus, subambrosiacus, pertinaciter inhærens. Sapor leniter aromaticus, vix amaricans; album usquequaque debilius.

VIRTUS: sudorifera.

USUS.

OBS. 1. Infusum aquosum Santali citrini limpidum, parum tinctum, odore suburinoso, sapore subdulcescente; a vitriolo martis non demutatur. *Oleum still.* fragrans, in frigore butyraceum.

OBS. 2. Santalum citrinum est pars medullaris arboris; album vero est alburnum trunci; HERMANNUS.

OBS. 3. Arbor recens concisa halitum venenatum spirat, unde Synochia a Santalo; BONTIUS.

194. VACCINIUM Myrtillus. LINN. *Sp. pl.* 498. *Mat. med.* 284. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 8.

Vitis idæa foliis oblongis albicantibus. DUCHAM. *Arb.* 2. p. 363. t. 207.

Vaccinia. BLACKW. *Herb.* t. 463.

Vaccinia nigra. DODON. *Pempt.* 756.

Idæa vitis. DALECH. *Hist.* 2. p. 292.

Pharm. MYRTILLI Baccæ.

Locus. Europa borealis, in sylvis umbrosis.

Fruticulus.

FORMA. rec. Baccæ globosæ, nigro-purpureæ, nitidæ, magnitudine seminis Pisi, apice umbilicatæ: umbilico duplici, depresso; exteriore cincto margine parvo, integerrimo,

erecto; interiore in centro exterioris, convexusculo, margine crenulato, centro concavo, undique cincto margine minuto, adpresso, minutim crenulato. *Parenchyma* carnosofuculentum, polyspermum. *Semina* plurima, rufescentia, compressa, lineari-reniformia, dorso convexa, antice acutiuscula, minutissime rugosa.

PROPR. rec. Odor nullus. Sapor acidulus. *Masticatæ* baccæ succosæ, saliva saturate purpurea; lingua labiisque colore cæruleo-purpureo, inhærente, tinctis.

VIRTUS: refrigerans, restringens.

USUS. Diarrhœa.

OBS. Succus expressus baccarum fusco-purpureus, subrubescens, spissiusculus, acidus, substypticus; colatus cum Spiritu Vitrioli phœniceus fit; cum solut. Aluminis kermesinus; cum Vitriolo martis nigrescit, sed aqua dilutus nigro-cærulescit, & violaceus fit si ulterius diluatur; cum oleo Tart. p. d. cæruleo-violaceus evadit, sed aqua dilutus cæruleus fit. Sumsi sal. Tartari scrup. i, quem saturavi cum succo non colato; sub saturatione mixtura nigro-cærulescebat; sed quando ad punctum saturationis veniebat, coagulabatur, spissaque fiebat instar pulmenti, sapore satis grato. Quamvis aqua fontana dilueretur, turbida tamen apparuit, & brevi ad fundum subsidit quod spissum erat, supernatante aqua limpida, violacea; hæc fæces cærulescentes erant ac pulverulentæ. Ad justam saturationem salis alcalini requirebantur succi baccarum non colati drachmæ 13. Succum expressum deinde colavi per chartam emporeticam, unde clarior evasit, spissiusculus tamen, colore & sapore succi non colati; remansit in filtro gelatinæ species, colore & sapore ipsius succi. Solutioni vitrioli martis, cum aquæ fontanæ unc. $\frac{1}{2}$ di-

lutæ, instillavi succi colati guttas 20, unde color emer-
sit nigro-purpurascens; quæ mixtura, postquam de novo
aqua fontana diluta fuerat, referebat colorem pulchre
purpureo-rubescentem.

195. VACCINIUM *Vitis idæa*. LINN. *Sp. pl.*
500. *Mat. med.* 285. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 2. & 9. OEDER. *Icon. t. 40.*

Vaccinia rubra. DODON. *Pempt.* 758.

Idæa radix. DALECH. *Hist.* 2. p. 293.

Pharm. & Culinis VITIS IDÆÆ Baccæ
recentes, conditæ.

Locus. Europa borealis, in sylvis macris,
in illarum collibus. *Fruticulus*.

FORMA. *rec.* Baccæ ovali-globosæ, san-
guineæ, læves, nitidiusculæ, magnitudine
femini Pisi, basi concaviusculæ, obtuso-
rotundatæ, umbilicatæ: umbilico quadran-
gulari, depresso, pallido, centro excavato,
rubicundo, margine parvo, quadripartito:
laciniis subovatis, acutis, adpressis. *Paren-*
cyma pulposum, succulentum, incarnatum,
quadriloculare; sed probe maturum succosum,
sanguineum. *Semina* plurima in singulo locu-
lamento, parva, rubra, ovalia, incurvata,
hinc concaviuscula, inde convexa, apice acuta.

PROPR. *Odor* nullus. *Sapor* validius aci-
dulus, subacerbus. Baccis *maslicatis* rumpitur
corticalis pars, exprimitur pulpa, in ore solu-
bilis, acidior; comminuitur corticalis pars,
acerbior.

VIRTUS: refrigerans.

USUS. Febrium æstus.

OBS. 1. *Rob* baccarum in culinis usitatissimum; adhibetur inter bellaria. Baccæ condiuntur Saccharo, atque fatis sapidæ fiunt. Gelatina pulchra ex hisce baccis parari potest, sed colligendæ primo autumnò, ante insultum frigoris, postea enim gelatinæ non amplius habiles sunt. *Infusum* baccarum recentium in aqua fontana frigide paratur in culinis, & servatur in vasis vitreis probe obturatis; sapidum est, refrigerans, acidulum, rubrum, diu se conservans, a febricitantibus maxime expetitur.

OBS. 2. *Vinum* etiam ex hisce baccis probe maturis paravimus, addito saccharo, fermentatione vinosa. Rubrum id fuit, minus spirituosum quam e baccis dulcioribus, sapidum tamen & adspectu gratum, tempore æstivali refocillans.

196. VACCINIUM OXYCOCCOS. LINN. *Sp. pl.* 500. OEDER. *Icon. t.* 80.

Vaccinia palustris. DOD. *Pempt.* 758. LOB. *Icon.* 209. BAUHIN. *Hist. t.* p. 525.

Pharm. OXYCOCCI Baccæ recentes, conditæ, Syrupus.

Locus. Europa, America borealis, in paludibus muscosis. *Fruticulus.*

FORMA. *rec.* Baccæ rubro-purpureæ, magnitudine Pisi majoris, sæpe fructus Cerasi minoris, globosæ, undique glabræ, nitidiusculæ, apice terminatæ umbilico parviusculo, subquadrangulari, quadripartito: laciniis rotundato-obtusis, subcrenatis, erectiusculis. *Parencyma* semimaturæ baccæ carnosum, incarnatum, quadrioculare; probe vero maturæ succosum, mollissimum, subco rubro. *Semina* plurima ovata, acuta, subincurvata, minutim rugosa.

PROPR. probe maturæ baccæ : *Odor* vix ullus. *Sapor* acidulus , fere baccæ *Vitis* ideæ.

VIRTUS : refrigerans.

USUS : Febrium æstus.

OBS. 1. Baccæ frigoris patientissimæ sunt. Vix probe maturescunt sub autumno ; etsi rubent , tamen duræ & carnosæ sunt ; sed postquam hyemem sustinuerunt , primo vere decerpi debent , gratæ tunc , succosæ salubres.

OBS. 2. *Syrupus* baccarum gratus est , tam colore quam sapore , ab ægrotis expetitus. Baccæ Saccharo conditæ in culinis nostris notissimæ. *Gelatina* pulcherrima & sapidissima paratur e baccis sub autumno , ante inceptum frigus collectis ; sanguineo colore est , sapore acidulo. *Mel Oxycocci* Pharm. Succ. grate acidum est , consistentia fere oxymellis , in febribus utilissimum.

197. DAPHNE Thymelæa. LINN. *Sp. pl.* 509.

Thymelæa foliis Lini. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 326. t. 93.

Thymelæa alpina glabra , flosculis subluteis ad foliorum ortum sessilibus. PLUKEN. *Almag.* 366. t. 229. f. 2.

Sanamunda glabra. BAUH. *Hist.* 1. p. 592. *Garou Gallis.*

Pharm. MEZEREI Cortex.

Locus. Europa australis. *Frutex.*

FORMA. sicc. Cortex albidus , sectus in segmenta longitudinalia , tenacissimus , mollissimus , sericeus , quasi e fibrillis tenuissimis contextus , tectus epidermide olivaceæ , lævi.

PROPR. sicc. *Odor* nullus. *Masticatus* indissolubilis , sapore vix ullo , sed si diutius in

ore retineatur, valde acris sentitur, faucesque excandefacit, effectu diu inhærente, etiamsi fauces cum aqua frigida bene elutæ fuerint.

Recens acerrimus, fauces inflammans.

VIRTUS: vomitoria, drastica, cardialgica, deurens; cuti applicatus cortex, in aqua emollitus, exulcerat: epidermide derasa; ferum allicit.

USUS: Exutorium.

OBS. 1. *Infusum* aquosum corticis colore infusi Theæ est, lutescens; cum vitriolo martis parum fuscescit.

OBS. 2. Cortex Mezerei medicina domestica à longo tempore fuit in provincia Onisio Gallix, a mulieribus adhibita practicis vero nuper commendata ab *annonymo* A. L. (a). singulari libello (b). Sumunt illæ segmentum corticis recentis, pollicis longitudine, latitudine 8 linearum, in aceto vini ad primas applicationes maceratum, quod brachio, supra musculum delroiden, seu tibix applicant, superimposito folio hederæ, aut, hujus defectu, plantaginis, vel sparadrappo quodam, fasciaque circumligata. Initio cortex mane & vesperi renovandus, quoad cauterium rite exaratum fuerit, postea sufficit quovis mane, vel quovis altero die, corticem mutare, si nimirum debitus exstitit defluxus. Hæc cauterii species singularis est, penitus serosa, solam epidermidem exuit, & stillicidium feri fere unice allicit, atque *Exutorium* audit. Si cortex recens ad manus non sit, siccatus bene substitui poterit, cum ea solum cautela, ut maceratio in aceto vini, vel in aqua simplici, ad horas 8 protrahatur. Cortex e pluribus speciebus Daphnes promiscue sumi potest; ego semper usus sum cortice Daphnes Mezerei, in Suecia crescentis. Juvat corti-

(a) Cl. ARCHANGE LE ROI, Pharmacopola.

(b) *Essai sur l'usage & les effets de l'écorce du Garou.*
Paris 1767.

cem principio macerare in aceto vini, quoad epidermis exuta fuerit; postea vero in aqua simplici. Ab hac cauterii specie non cito desistendum est, si effectum velis durabilem; sunt qui per longum tempus, immo per totam vitam, exutorium servant. Vices fert fonticulorum, vesicatoriorum, sinapismorum, humores alliciendo & evacuando, quo quidem revulsionem facit, plurimis in morbis chronicis salutarem. Post renovationes corticis dolor levis in exutorio sæpe sentitur, fugax tamen ille est; partes vicinæ communiter pruriunt, sæpe etiam inflammantur, si nimia portio corticis adhibita fuerit. Sæpe serum acre defluens ambitum rodit, sed nec hoc deterreat, cum sponte minuatur stillicidium, si mutatio corticis per 2 vel 3 dies differatur; medebitur etiam huic incommodo, si ambitus quotidie lavetur cum aqua frigida. Folia Plantaginis, vel alius herbæ subsucculentæ, cortici imposita, sæpe necessaria sunt, alias enim nimis cito siccescit exutorium, imprimis apud adultos sive torpidos. Brassicæ folia ceteris substitui possent, nisi fœtidiuscula evaderent; unde odor subcadaverosus, quem serum stillans communiter spirat, fœtore intenditur. Quando animus est exutorium relinquere, fatis cito, & quidem intra paucos dies, sponte consolidatur. Cortices crassiores magis activi sunt, dum e contra teneriores debilius operantur, & vix perfecte epidermidem exuere valent. Quibus cutis est tenera, sufficit corticem, aceto maceratum, per nycthemeron solum supra cutem semel applicare, unde epid. scabra fit cum pruritu, & sensim serum stillat per diem unum alterumve. Sed cum cortex ab uno loco removetur, alteri loco vicino imponi debet. Sic singulo die cortex novo loco imponendus; unde exutorium ambulatorium fit. Postquam exutorium persistens diutius apertum servatum fuit, apud mulieres sæpe prorupisse vidi eruptiones miliares, rubras, prurientes, brachium vel etiam totum corpus, ne capite quidem excepto, occupantes, discretas vel in plagulas confluentes, quandoque molestissimas. Hæ eruptiones proveniunt præcipue ex acrimonia corticis, per exutorium resorpta, & plerumque disparent balneis tepidis, seposito

seposito simul cortice. Sed ipsa hac resorptione valide agit hic cortex in humores, tametsi extus applicatur. Sed si humores simul peccant, vidi tales eruptiones chronicas factas, tardissimæ sanationis.

198 DAPHNE Mezereum. LINN. *Sp. pl.* 509. *Mat. med.* 179. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 1. OEDER. *Icon. t.* 268.

Daphnoides vulgare. GESNER. *Fascic. p.* 9. *t.* 3. *f.* 10. & *t.* 6. *f.* 9.

Daphnoides. CAMER. *Epit.* 937.

Chamelæa germania. DOD. *Pempt.* 360.

Mezereum germanicum. LOB. *Hist.* 199.

Pharm. COCCUMGNIDII Semina.

Locus. Europa, in sylvis umbrosis. *Frutex.*

FORMA. Bacca ovata, rubens, magnitudine fere feminis Pisi, includens semen globosum, uniloculare, cortice fragili, continens nucleum globosum, bipartibilem, album, cinctum tunica propria alba.

PROPR. Baccæ recent. acerrimæ, siccatae paulo mitiores; masticatae urunt in lingua & faucos inflammant.

VIRTUS: vomitoria, draastica, cardialgica, deurens.

USUS.

OBS. 1. Baccæ Mezerei in officinis exoticis a Daphne Laureola LINN. sumuntur. Hæ baccæ recentes, digitis pressæ, merum pingue oleum sudant, ut observavit VAN SWIETEN (*). Hoc oleum gustavit illustris hic vir, illudque sapore leni primum invenit, sed mox fauces in-

(*) *L. cit. t.* I. *p.* 638.

de ita inflammabantur, ut pæne suffocatum incuriæ suæ pœniruerit.

OBS. 2. Cortex Daphnes Mezerei exacte convenit cum cortice Daphnes Thymelææ, forma, proprietate, virtute & usu; quare etiam hic in Suecia officinalis est, sub nomine Corticis Mezerei. Videtur perinde esse, quænam species hujus generis eligatur.

OBS. 3. Mulierculæ ruri *baccas* Coccumgnidii propinant in morbis rebellibus, sæpe effectu deleterio. *Corticem* radicis fruticis hujus laudat cl. ALEX. RUSSEL (*) in nodis venereis & doloribus osteocopis nocturnis, idque 16 casibus practicis comprobatur, & quidem, ut observatorem decet, ingenue. Inde patet, nodos duros tibiæ faciei, brachiorumque, qui sæpe magnitudinem æquant Juglandis nucis, siue fuerint manifeste siphilitici, siue minus, intra mensem solo cortice sæpe resolutos fuisse, doloremque sedatum. Interdum curam sublevavit hic RUSSEL mercurio sublimato. Sed in vera exostosi parum ipsi profuit hic cortex. Binos affert hicce vir casus, ubi caries subsuit, quæ tamen feliciter curata fuit sub usu corticis, post applicatum causticum, insequente exfoliatione. Corticem recentem semper adhibet, sub forma decocti. Scil. Rc. cort. radic. Mezerei recent. unc. 1, aquæ fontan. cong. 1 $\frac{1}{2}$. Coque ad cong. 1, sub finem adde Rad. Liquir. incis. unc. 1, cola. Hujus decocti libr. $\frac{1}{2}$ bibat æger quater in die.

O R D O T R I G Y N I A.

199. POLYGONUM Bistorta. LINN. *Sp. pl.*
326. *Mat. med.* 288. KNIPH. *Bot. orig.*
cent. 2.

Bistorta major, radice magis intorta. GARID.
Aix. t. 24.

(*) *Medical observ. and. inquir. t.* 3. p. 189. *seq.*

Bistorta. BLACKW. *Herb. t. 254.* CAMER.

Epit. 683. DOD. *Pempt. 331.*

Bistorta radice minus intorta. MILL. *Figur. t. 66.*

Pharm. BISTORTÆ Radix.

Locus. Europa australis, in pratis subhumidis. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix digitalis, subcylindrica, inflexa, extrorsum fusca, rugis annularibus obsoletis, fibrillis undique sparsis; *parenchymate* recentis carnosio, albido; ficcatae solido, fragili, cinereo vel rubescente; post sectionem transversalem annulo intra corticalem partem, constante e punctis albis, oblongis, approximatis.

PROPR. rec. Odor in Nasturtium incidens. *Sapor* intensius stypticus. *Sicc.* odor nullus; sapor ficcus, stypticus, debilior recente.

VIRTUS: adstringens, roborans.

USUS. Dentes vacillantes.

OBS. Infusum aquosum dilute rubro-lutescens; intense stypticum & austerum; ex injecto vitri. martis mox nigrescit; & oleo Tart. p. d. spicescit, præcipitatur. *Decoctum* aquos. saturatum fusco-rubrum, turbidum, intense stypticum, opacum; dilutum rubrum, turbidiusculum. *Decocti saturati gutta 1*, instillata aquæ fontanæ unc. $\frac{1}{2}$, in qua vitriolum martis solutum fuerat, colorem sordide violaceum stitit; guttæ autem 2 decocti colorem saturatum, opacum, fusco violaceum effecerunt.

200. POLYGONUM Hydropiper. LINN. *Sp. pl. 517.* *Mat. med. 287.*

Hydropeperi. DODON. *Pemptad.* 596.

Pharm. PERSICARIÆ Herba.

Locus. Europa, in subhumidis. *Annum.*

FORMA. rec *Radix* ramosa, longius fibrosa. *Caulis* erectiusculus, pedalis vel ultra, glaber, geniculatus: articulis teretibus, maculatis: maculis fusco-rubicundis; inferne incrassato-nodosis. *Rami* axillares e foliis, alterni, erecti, breviusculi; infimi vero elongati, caulescentes, erecti, cauli conformes. *Folia* adgenicula, alterna, petiolata, reflexa, lanceolata, acuta, palmaria vel ultra, utrinque glabra, sed margine & carina scabra, subtus punctata, nervis alternis, obliquis. *Petioli* breviusculi, recurvi, supra canaliculati, basi vaginati: vagina urceolata, amplexicauli, utrinque compressa, venis angulata. *Stipula* membranacea, cylindrica, tubulata, erecta, truncata, integra, vaginæ undique imposita, articulum caulis & rami inferne fovens. *Spicæ* florum alternæ, terminales, pedunculatæ, nudæ, nutantes, floribus brevius pedicellatis. *CAL.* campanulatus, tener, membranaceus, cinerascens, quadrifidus: laciniis ovatis, obtusis, erectis. *COR.* nulla, nisi calycem velis. *STAM.* *Filam.* 6, setacea, albida, corolla breviora. *Anth.* subrotundæ, purpureæ, inclusæ. *PIST.* *Germen* superum, majusculum, viride, suborbiculatum, utrinque compresso-planum, glabrum. *Styli* 2, setacei, reflexi, basi coaliti. *Stigmata* capitulata. *Semina* solitaria, germi conformia, rufa.

PROPR. rec. Odor nullus. Sapor acris ;
siccata planta mitior.

VIRTUS: diuretica, cosmetica, adstringens.

USUS. Ulcera equorum.

OBS. Infusum aquos. acriusculum, sapore herbaceo, colore potus Theræ ; per vitriolum martis nigrescit.

201. POLYGONUM aviculare. LINN. *Sp.*

pl. 529. Mat. med. 286.

Polygonum. BLACKW. *Herb. t. 315.*

Polygonum mas. DODON. *Pempt. 223.*

Pharm. CENTUMNODIÆ Herba.

Locus. Europa, Virginia, in semitis, agris.

Annum.

FORMA. rec. Radix filiformis, cylindrica, descendens, alba, fibrillosa. Caulis pedalis vel ultra, geniculatus, teres, striatus, glaber, ex ima radice ramosus, diffusus. Rami elongati, alterni, divaricati, undique procumbentes, simplices, sæpe parce ramulosi, cauli conformes. Folia ad genicula, alterna, brevius petiolata, lineari-lanceolata, utrinque attenuata, glabra, acuta, pollicaria, integerrima, patentia, internodii longitudine. Stipulæ teneræ, albidæ, membranaceæ, nitidiusculæ, amplexicaules, brevius tubulatæ, bifidæ: laciniis lanceolatis, acutis. Flores axillares, subquaterni, pedunculati: pedunculis collectis intra bracteam tubulatam, teneram, membranaceam, longitudine pedunculorum. CAL. Peritrigonum, 1 phyllum, 5 partitum: laciniis obovatis, concavis, carinatis, viridibus,

superne albis, erecto-patentibus. *COR.* nulla. *STAM. Fil.* 6, basi latiora, apice subulata, calyce breviora. *Antheræ* subrotundæ, trigonæ. *PIST. Germen* trigonum, glabrum. *Styli* 3, brevissimi. *Stigm.* capitata. *Serizina* solitaria, nigra, triquetra, glabra.

PROPR. rec. Odor nullus. Sapor herba-ceus, debilissimus.

VIRTUS: leniter restringens.

USUS.

OBS. Infusum aquos. coloratum uti potus Theæ, subinspidum; a vitriolo martis leniter fuscescit.

202. POLYGONUM Fagopyrum. LINN. *Sp. pl.* 522. *Mat. med.* 288.

Fagopyron. DODON. *Pempt.* 503.

Culinis FAGOPYRI Semina.

Locus. Colitur ubique. *Annum.*

FORMA. Semina ovata, acutiuscula, exacte trigona: angulis acutis; glabra, nitidiuscula, magnitudine seminis cannabini vel ultra, spadiceo-cinerascentia. *Parencyma* album, farinosum, æquale, intra testam teneram.

PROPR. Odor nullus. Sapor debilis.

VIRTUS: nutriens.

USUS: cibarius.

OBS. 1. *Amylum* in larga copia dant hæc semina, albidum, cinerascens, inter digitos crepulum; quod, coctione in aqua, gelatinam dat cineream, bene glutinantem.

OBS. 2. In culinis coquantur hæc semina excorticata cum aqua in pulvem, vel cum lacte in pulmentum. Sapo-

rem præbent hæcce fercula subaqueum, & nutriunt farinoso. *Decoctum* aquosum opalescens, refrigeratum gelatinosum, sapore femininum; vitr. maris affuso color constat.

ORDO TETRAGYNIA.

203. PARIS quadrifolia. LINN. *Sp. pl.* 526.
KNIPH. *Bot. orig. cent.* 22. BLACKW.
Herb. t. 286.

Herba Paris. GARID. *Aix. t.* 49, DOD.
Pempt. 442. TILLANDZ. *Icon.* 32.
LOBEL. *Icon.* 267.

Solanum tetraphyllum. LOB. *Hist.* 237.

Pharm. PARIDIS Herba.

Locus. Europa, in umbrosis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix filiformis, simplex, teres, geniculata: geniculis remotis; fibrillosa, repens, horizontalis, palmaris, sæpe spithamæa, glabra, albido-brunnea, crassitie culmi secalini. *Parencyma* album, carnososolidiusculum, annulo centrali obsolete. *Vagina* radicalis cylindrica, membranacea, ore obliquo. *Scapus* simplicissimus, cylindricus, erectus, palmaris vel spithamæus, undique striatus, nudus, glaber, rubicundus, superne maculato-variegatus. *Folia* quaterna, terminalia; singula sessilia, ovata, acuta, obscure viridia, integerrima, bi-vel tripollicaria, trinervia, lineato-venulosa, patentia. *Pedunculus* terminalis, inter folia exiens, erectus, teres, glaber, uniflorus, foliis brevior, undique sulcato-angulatus. *CAL.* *Perianth.* 4

phyllum, pallide viride: foliolis lineari-lanceolatis, acutis, glabris, trinerviis, reflexis; persistens. *COR.* *Petala* 4, lineari-subulata, calyci concolora, reflexa, calyce paulo breviora, persistentia. *STAM.* *Filam.* 8, subulata, viridescencia, basi infimæ calycis & corollæ inserta, breviuscula, erecta, persistentia. *Anth.* subulata, longissimæ, acutæ, biarticulata, corollæ concolores, illiusque fere longitudine, erectæ. *PIST.* *Germen* superum, magnum, purpureum, subrotundum, obsolete tetragonum, glabrum. *Styli* 4, subsubulati, staminibus breviores, patentes, persistentes. *Stigm.* simplicia. *Bacca* fusco-nigra, globosotetragona: angulis rotundatis; apice obtusodepressa, magnitudine semin. Pisi, cincta calyce, corolla & staminibus, coronata stylis; quadrilocularis. *Semina* plura, ovata, obtusa, glabra.

PROPR. rec. Radic. Odor narcoticus, fumum redolens. Sapor debilior, non ingratus, incidens in semina Pisi cruda masticata. *Herbæ rec. odor* narcoticus; sapor herbaceus, subglutinosus, subdulcescens, pariter in Pisi cruda incidens. *Baccar. immaturar.* odor & sapor herbæ conformes.

VIRTUS: antispasmodica, sublaxans.

USUS. Convulsiones.

OBS. GESNÉRUS ante 200 circiter annos experimenta instituit cum herba Paridis. Sumisit ipse hujus herbæ drachm. 1, cum vino & aceto, unde sudavit copiose &

ficcitatem faucium expertus fuit (*). Nucis Vomiceæ scrup. $\frac{1}{2}$ canibus duobus dedit; quorum alter intra horas 4 periit; alter, data herbe Paridis drachm. $\frac{1}{2}$, per os admiffa, falvus evafit, abfque infequente emefi. E foliis ficcatis dedi ego scrup. 1 quavis vefpera pueris 10 vel 12 annorum, tuffi convulfiva laborantibus; unde alvus leniter ducta, fomnus tranquillior evafit, & fymptomata paullulum remiferunt. In convulfionibus fæpe effectum vidi a pulvere hocce. Maniacis commendatur a quibusdam, fed periculum ego non feci.

C L A S S I S I X.

ENNEANDRIA.

ORDO MONOGYNIA.

204. LAURUS Cinnamomum. LINN. *Sp. pl.* 528. *Mat. med.* 290. TREW. *Nov. act. ph. med. A. N. C. v. 2. app. p. 367.**

Caffia cinnamomea. HERM. *Lugd. Bat.* 229. t. 655.

Cinnamomum foliis latis ovatis frugiferum. BURM. *Zeyl.* 62. t. 27.

Cinnamomum. BLACKW. *Herb.* t. 354.

Le Cannelier. RIBEYR. *Ceyl.* p. 20. t. 2. c. *figura floris & fructus.*

Raffe Coronde: *Act. ph. med. A. N. C. vol. 2. app. p. 4. t. 24. f. 2.*

(*) CONR. GESNER I. *Epist. med. fol.* 53. a.

Canella seu Cinnamomum vulgare. BAUH.

Hist. 2. p. 446.

Planta de la Canela. ACCOST. *Drog. p. 2.*
t. 2 & 3.

Pharm. & Culinis CINNAMOMI VERI
Cortex.

Locus. Zeylona. Disseminatur avium specie
baccivora, vulgo *Синнамон - catus*
dicta. *Arbor.*

FORMA. *sicc.* Cortex. intermedius, tenuis, quarta parte lineæ vix crassior, pallide rubro-brunneus, glabriusculus, in segmentis spithamæis vel pedibus, in cylindrum convolutis, fragiliusculus: *parenchymate* paulo pallidiore: fractura fibroso scabra.

PROPR. *sicc.* Odor fragrans, aromaticus, suavissimus. Sapor dulcescens, aromaticus, gratus, dein acris, calidiusculus.

VIRTUS: cordialis, excitans, stimulans, stomachica.

USUS: Aroma cibi; Debilitas, Vomitus.

OBS. 1. *Infusum* aquos. digestionem baln. arenæ paratum, pulchre rubrum est, odore suavi Cinnamomi, sapore vix subdulci, non amaricante, nec acris, sed subadstringente; cum vitr. martis fuscescit. Sub digestionem in balneo, tota infusi superficies pellicula rubro-fusca superinduitur. *Decoctum* rubrum est, odore cinnamomi, sapore minime grato, sed subadstringente; cum vitr. martis nigrescit. *Extractum* aquos. leviter adstringens; spirituosum vero aromaticum. *Aqua stillat.* fragrans, aromatica. *Oleum stillat.* rubrum, ponderosum, in aqua subsidens, acre, fragrantissimum, calidissimum, odore cinnamomi, sapore cinnamomi dulci. Communiter ap-

portatur oleum Cinnamomi e Ceylona, ubi destillatione elicitur carissimum hoc oleum. Ci. BAUMÉ corticem Cinnamomi destillavit, & obtinuit e corticis libris 12 $\frac{x}{2}$ aquam stillat. fragrantem, & circiter drach. i olei still. albi, fluidi, odore omnium gratissimi. Oleum Cinnamomi per 20 annos asservatum, intra 6 annos postremos, singulis annis resinam crystallifatam deposuit; SLARE (a).

OBS. 2. Dulcedo præcipue in libro corticis residet: sed cum cortices nuper detracti in sole siccantur, unde convolvuntur, hæc dulcedo in ipso cortice absorbetur (b). Cortices detrahuntur ex arboribus circiter quinquennibus, quarum truncus decorticatus perit; radix vero vivipara novos stolones producit.

OBS. 3. *Baccæ* Cinnamomi decoctione dant oleum coctum, album, sebaceum, Ceylonensibus *Cera Cinnamomi* dictum, quod magnatibus pro candelis inservit; ALB. SEBA (c).

OBS. 4. Pulchram descriptionem messis Cinnamomi vide in extenso apud VALENTINI (d). De Cinnamomo egit J. G. DEXBACH, compiler.

205. LAURUS Cassia. LINN. *Sp. pl.* 528.

TREW. *Nov. act. phys. med. A. N. C.*

v. 2. *app. p.* 382. (e)

Laurus Cinnamomum. JACQU. *Hist.* 227.*

Carua. RHEED. *Malab. 2. p.* 207. t. 57.

Canella novi orbis. CLUS. *Exot.* 323.

Ph. CINNAMOMI INDICI Cortex:

MALABATHRI Folia.

(a) *Philosof. Transact.* v. 33. p. 364.

(b) Cfr. *Philos. Transact.* 1729, n. 409. p. 103.

(c) *Philos. Transact.* 1729. n. 409. p. 106.

(d) *Ind. litterat.* p. 439.

(e) *Dissert. de Cassia cinnamomea & Malabathro.* Giesst. 1700, quæ in VALENTINI *Simplic.* p. 597. recusa invenitur.

Locus. India orientalis; in insulæ Marti-
nicæ montosis. *Arbor.*

FORMA. *Cortex* intermedius rubro brun-
neus, segmentis pedalis, duplici variatione,
quarum altera segmentis crassioribus, lineam
paulo excedentibus, planiusculis, semiungui-
culari latitudine vel ultra; altera segmentis te-
nuioribus, lineæ dimidiæ crassitie, in cylin-
dram convolutis, glabriusculis, sæpe adsper-
sis maculis parvis, subrotundis, fuscis, instructis
nervis pallelis longitudinalibus, sæpius flexuo-
sis; fragilis: fractura plana; *parencymate* pau-
lo pallidiore. *Folia* petiolata, ovali-lanceolata,
acuta, spithamæa, utrinque lævia, supra luci-
da, trinervia: nervis intra basin unitis; venu-
lis plurimis transversalibus, frequentibus.

PROPR. corticis: *Odor* aromaticus, fra-
grans, gratus, sed præcedente ingrator. *Sapor*
dulcescens, gratus, præcedente fortior, ma-
gis acris, calidus, ori diutius inhærens. *Folior.*
odor itemque sapor cinnamomeus, debilis.

Virtus: præcedentis.

USUS: præcedentis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. in balneo, tenui pellicula
rubra indutum est, pulchre rubrum, saturatius, odore
cinnamomi, graviusculo, sapore subadstringente; vitrio-
lo martis fusciscit. *Decoctum* saturatissimum cinnamo-
meum, dulcescens primum, dein subadstringens, opacum;
vit. martis fusciscit. *Aqua still.* fragrans, odore cinna-
momi, sapore dulcescenti, aromatico. *Oleum still.* adeo
simile oleo Cinnamomi veri, ut vix ab eo distingui pos-
sit. E Cinnamomi indici libr. 12 $\frac{1}{2}$ destillatione elicit
cl. BAUMÉ olei still. drachm. 2 $\frac{1}{2}$. Itaque Cinnamomum

indicum fortius est, oleoque fœcundius Cinnamomo vero Ceylonensi, quod vicissim longe gratius est, suaviusque, ac insimul debilius, aromate minus persistente. Ex observatione JOH. BAUHINI, sapor aromaticus Cinnamomi indici post 30 annos se conservavit, dum Cinnamomi veri paullatim evanuit.

OBS. 2. Hæc species Cinnamomi communiter confunditur cum cortice Cassiæ lignæ, sed perperam.

OBS. 3. *Infusum* aquosum foliorum Malabathri debiliter tinctum colore, odore, sapore. *Decoctum* limpidiusculum vix subamaricans; vitriolo martis parum fuscescit. Folia malabathri in culinis veterum Romanorum usitatissimi fuerunt, & exinde in officinas migrarunt; e praxi vero hodierna penitus exclusa sunt, corticibus fragrantioribus substitutis.

206. LAURUS Malabattrum. BURMAN. *Flor.*
ind. 92.

Katou-karua. RHEED. *Malab.* 5. p. 205.
t. 53.

Pharm. CASSIÆ LIGNEÆ Cortex.

Locus. India orientalis, Malabarica. *Arbor.*

FORMA. Cortex intermedius crassus, linea crassior, glabriusculus, sectus in segmenta spirithamæa vel pedalia, in cylindrum convoluta, rubro-brunneus, rigidus, fragilis: fractura plana; *parencymate* solido, fuscescente.

PROPR. Odor cinnamomeus, debilis. Sapor gratus, dulcescens, cinnamomeus, debiliior, vix acris.

VIRTUS: quæ in præcedente.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. in balneo paratum pellicula rubra superindutum, pulchre rubrum, odore debili Cinnamomi, sapore dulcescente, aromatico, grato. *Decoctum*.

faturate rubrum, aromaticum, odore & sapore Cinnamomi; cum vitr. martis fuscescit.

207. LAURUS Camphora. LINN. *Sp. pl.* 528.

Mat. m. 292. TREW. *Nov. act. ph. med.*

A. N. C. v. 2. App. p. 358. * KÆMPF.

Amær. p. 770. *t.* 771.

Arbor camphorifera Japonica foliis laurinis, fructu parvo globofo, calyce breviffimo.

COMMEL. *Hort. i. p.* 285. *t.* 95.

Arbor camphorifera Japonica. BREYN. *Icon. p.* 26. *t.* 2.

Pharm. CAMPHORA.

Locus. Japonia, Java. *Arbor.*

FORMA. Resina purificata in placentis hemisphæricis, hinc concavis, inde convexis, albiffima, homogœnea, subdiaphana, lævis, subflexibilis, fragiliuscula.

PROPR. Odor fragrantiffimus, penetrans, ad Rosmarinum accedens. Sapor calidiffimus, Menthæ piperitidis, amaricans. Masticata indiffolubilis, fauces linguamque calefaciens. Purificata Camphora omnino volatilis est, inflammabilis, aëri libero exposita sensim avolat, idque citius in temperie aëris calida, tardius vero in frigida. Vasi clauso inclusa lentiffime avolat, sed in vasis probe obturatis minime evaporat. Vase aperto in aqua simplici cocta, non liquefcit, nec emollitur, sed cito avolat; in vase clauso, sub digestionē in balneo, sublimata, ascendit in collum vasis, formans crustam s. placentulam. Camphora in igne

clauso, e. gr. vitro sublimatorio, non accenditur, nec decomponitur, sed fumat: fumo sub forma nivis laxè concreſcente; ſed ſi ignis augetur, ſublimatur in corpus denſum, hyaloide, facie glaciei. Camphora ignis flamma undique accenditur, ſagrat: flamma maxima, luteſcenti-albida, lucida, fumo copioſo, ſpiſſo, fuliginolo, odore ſubbituminolo. Accenſa camphora aquæ immiſſa extinguitur; ſed ignis flammæ admota mox iterum accenditur. Sub deſſagratione non conſpurcatur, verum alba manet; conſumitur abſque relictis carbonibus. Candentibus carbonibus immiſſa camphora non accenditur, ſed fumat, & in fumum penitus reſolvitur, & ſic avolat. Nec accenditur igne lentis vitreæ. Solvitur perfecte in ſpiritu vini & oleis expreſſis, ſtillatitiis; in ſpiritu nitri & aqua regia reducitur in faciem olei expreſſi, ſupernatantis, & intra paucos dies in vaſe aperto penitus avolat; ſed ſi ſolutio hæc in aquam frigidam, effunditur, redintegratur camphora. Ex ſpiritu vitrioli & ſalis intacta manet camphora, niſi ad ſummum concentrata fuerint hæc acida. **E** Camphora, cum boli rubri vel terræ argillaceæ probe ſiccatae portione quadrupla, ex retorta leni igne deſtillata, obtinetur oleum camphoræ liquidum, & ſub fine deſtillationis, oleum butyraceum, in collo retortæ ſublimatum. Ab alcalinis fixis ſ. volatilibus non diſſolvitur; neque trituratione protracta. Cum mucilagine

G. arabici si teritur Camphora, suspenditur in aqua, quamvis perfecte non solvatur, verum quiete superficiei mixturæ innatat. Trituratione, camphoræ pars, sc. camphoræ circiter gr. 2 in liquidi unc. 1, solvitur in aqua frigida, in aceto, in succo citri: solutione odore camphoræ & sapore amaro, quiete se non præcipitante, nec cito depauperanda, licet vas apertum fuerit; etenim solutio hæc, immissa lagunculæ non obturatæ, post octiduum, odorem & saporem camphoræ adhuc aliquantum servavit. Absque trituratione aqua frigida etiam camphora imbuitor. Quo frigidior aqua, eo plus camphoræ solvitur, quod aëri fixo tribuendum. Itaque aquam frigidam aëre fixo bene saturavi, deinde injeci frustum Camphoræ, & post duos dies aqua hæc valide Camphoram sapuit, & tam fortis fuit, ut labia morderet. Sic solvitur camphora etiam in aëre fixo.

VIRTUS: calefaciens, resolvens, nervina, sudorifera, antiseptica, antispasmodica.

USUS. Inflammatio, Ophthalmia, Hysteria, Rheumatismus.

OBS. 1. De arbore camphorifera, modoque camphoram colligendi, relationes dederunt ARENT. SYLVIVS (*) & ENGELB. KÆMPFERUS *l. c.*

OBS. 2. Camphora e pluribus arboribus & plantis aromaticis extrahi potest. Sic ipsa Laurus Cinnamo-

---

(*) Vide VALENTINI *Simplic.* 488. ubi hæc relatio recusa invenitur.

num, ex quo vetustior evasit, adeo camphora foeta est, ut cortices magis camphoram quam cinnamomum spirant (*). Certe vera camphora suaveolens e radicibus arboris Cinnamomi sublimari potuit, si fides GRIMMIO (**). Radix arboris Lauri Cassiæ & Cinnamomi indici camphoræ dives est, observantibus RHEEDE & JACQUINO. Inter destillandum Schoenanthum persicum & arabicum, camphoræ copiam obtinuit KÆMPFERUS. E plurimis nostris plantis ringentibus aromaticis, ut Majorana, Mentha crispa & Piperita, Rosmarino, Salvia, Lavandula &c. camphora extrahi potest. Puram Camphoram ex arbore quadam, a Lauro Camphora distincta, in Poulo Chinco colligunt, ut docet ARENT. SYLVIUS, & confirmat cl. GAUBIUS (***) .

OBS. 3. Lignum & radices arboris camphoriferæ in frustula concidunt rustici Japonenses, & cum aqua coquunt in vesica ferrea, imposito capitello fictili, amplo, stramine repleto; unde fit, ut camphora sublimetur straminique adhæreat. Hæc vero camphora cruda est, granulata & cinerascens, sub qua forma in Europam transfertur & purificatur. In hunc finem, immitatur Camphora, mixta cum calcis extinctæ vigesima circiter ad eam parte, vasi vitreo hemisphærico, æqualis ex omni parte crassitie, terminato collo tubulato, recto; orificio colli fere libero, solo papyro contorto laxè obturato; tum admoveantur vasi carbones igniti, igne primum molli, deinde temporato, postremo satis valido; inter hæc sublimatur camphora purissima, quæ a primo sub forma nivis apparet, deinde vero, aucto igne, concrefcit in massam pellucidam, hæmisphæricam, concavam.

OBS. 4. Quandoquidem camphora disperire solet & in ventos sponte abire, id mihi curæ fuit, ut experimentis stabilirem leges evaporationis. Itaque sumsi die 28

(*) *Philos. Transact.* n. 409. p. 103.

(**) BARTHOLINI *Art. med.* v. 3. p. 168.

(***) *Advers.* l. I. p. 109.

Febr. 1774 tria frustra Camphoræ, singulum pondere drachm. 2. quorum unum aëri aperto in tabulato summo domus disposui in umbra, alterum in cella reposui, tertium vero vasculo stanneo immisi, quod qualitercumque obturabam, & in camera servabam. Die 13 Junii primum frustulum pondere stetit granorum 5, alterum drachm. 1. & gr. 18, tertium scrupul. 5 & gr. 13. Interea vero temporis semel iterumque ponderaveram hæc frustra, & constanter observaveram evaporationem camphoræ minimam in aëre aperto eodemque frigidissimo & sicco; paulo majorem in aëre cellari humido; longe majorem in temperie aëris calida & sicca; omnium vero maximam ubi temperies aëris callida fuerat subhumidaque. THOM. BARTHOLINUS (*) Camphoram inclusit 2 lagenis, quarum alteram hermetice sigillavit, alteram vero cera bene obturavit; sed tribus integris annis nequicquam diminuta fuit camphora.

OBS. 5. Camphoræ usus medicus potissimum externus est. Adhibetur ut optimum resolvens inflammationibus, bonumque discutiens rheumatismis. Solvitur in oleo Lini, & sic cuti illinitur, vel etiam comminuitur atque speciebus discutientibus immiscetur. In gangræna, Camphora, extus applicita, multum boni præstat, vi sua antiseptica. Ita etiam laudat cl. H. J. COLLIN (**). Camphoram in excrescentiis ulcerum fungosis, digitis comminutam & inspersam. In ophthalmiis Camphoræ usus frequentissimus; trituratione solvitur in aqua frigida & oculis instillatur. Medici olim, falaci fundamento nixi, intempestive Camphoram propinarunt in pleuritide febribusque inflammatoriis; sed ut satis constat, interne sumtam camphoram sanguinem concalescere, ita camphora revera pro nociva habere oportet, ubi pulsus durus, colorque intensus. Sed rheumaticis in febriculis camphora sudorifera est, prout pleraque calida; & in ejusmodi

(*) *Act. med. vol. 1. p. 105.*

(**) *Observ. part. 3. p. 154.*

casibus pulveres camphorati non spernendi sunt, ut revocetur transpiratio post refrigerationem. In histeria morbisque nervorum Camphora sæpe apprime prodest. Maniaci interdum levamen sentiunt e Camphora Opio juncta; sed oportet ut primæ viæ bene sint purgatæ pulsusque mollis. Fuit epocha medicinæ, in qua medici camphora, diaphoreticis, sudoriferis & regimine calido abuti videbantur; sed epocha etiam hæc fuit Miliaris eruptionis, quæ nunc omnino cessit regimini frigidiusculo introducto.

208. LAURUS nobilis. LINN. *Sp. pl.* 529.

Mat. med. 294. TREW. *Nov. aët. ph. med. A. N. C. v. 2. p. 382.**

Laurus vulgaris. DUHAM. *Arb. 2. p. 550, t. 234.*

Laurus. CAMER. *Epit.* 60. BLACKW. *Herb.*

t. 275. DALECH. Hist. 2. p. 352.

Pharm. LAURI Folia, Baccæ.

Locus. Europa australis. Arbor.

FORMA. rec. Folia petiolata, sempervirentia, ovato-lanceolata, acuta, integerrima; palmaria, glabra, sublucidiuscula, sed utraque pagina venulis minimis undique reticulata, pallide viridia, nervis suboppositis, obliquis. *Baccæ* ovales, utrinque obtusæ, nigricantiusculæ, anastomosi venularum undique reticulato-rugosæ, lucidiusculæ, magnitudine vix fructus Cerasi minoris, uniloculares, continentes *Nucleum* majusculum, figura baccæ, bipartibilem; *recentem* cotyledoneum, *siccatum* vero solidiusculum.

PROPR. Folior. Sapor aromaticus, balsa-

micus, graviusculus; *recentium* fortior, subamaricans. *Odor* foliorum fricatorum fragrans, *recent.* fortior. *Baccarum* nucl. *sapor* amarus, balsamicus, pinguiusculus, calidiusculus, *odore* congruente; *masticatæ* in ore sensim solubiles
Corticalis pars baccæ etiam aromatica.

VIRTUS folior. & baccarum: stomachica, resolvens, pellens menses, urinam, sudorem. Baccæ foliis efficaciores.

USUS. Hysteria. *Foliorum:* culinaris.

OBS. 1. Infusum folior. rubrum, odore & sapore grato; vitr. martis purpurascit. *Baccar.* rubropurpurascens, amarum, odore & sapore balsamico; vitriolo martis leniter purpurascens. *Oleum folior. still.* limpidum, aromaticum, aquæ stillatitiæ innatans. *Oleum* e baccis triplum elici potest, sc. *coctum:* coctione protracta per horam vase clauso, in aqua pura extrahitur, decoctoque refrigerato superficiem aquæ tegit; hoc oleum est butyraceum, viride, valide amarum, aromatico-balsamicum. Ellychnio immisso accenditur, ut aliud oleum expressum, flagrat: flamma vix fuliginosa. Sæpe adulteratur axungia immixta. *Expressum;* simplici expressione elicatum, liquidum primum, dein butyraceum, debilius sapidum, aromaticum. *Stillatitium:* limpidum, luteum, aromaticum, aromate *baccarum;* paratur e baccis contusis, & cum aqua destillatis.

OBS. 2. Baccas Lauri, interne sumtas, abhorret cl. SPIELMANN, ob vim, prout dicit, infamem abortum promovendi, sanguinemque multum exæstuandi, etiam ubi pauca solum grana data fuerint. In praxi hodierna raro exhibentur baccæ; vidi tamen plures, etiam fœminas, quæ pulverem e feminibus Capsici & baccis Lauri, supra (§. 87) memoratum, innoxie sumserunt, sæpe per octiduum. Apud veteres Romanos inter cibi condimenta in culinis frequenter adhibebantur, ut testatur APICIUS COELIUS.

209. LAURUS Sassafras. LINN. *Sp. pl.* 530.
Mat. med. 293. TREW. *Nov. act. ph.*
med. A. N. C. v. 2. app. p. 344. *t.* 6.
f. 2. — 20. DUHAM. *Arb. 2. p.* 350.
t. 235. *f.* 7.

Laurus foliis integris trilobisque. TREW.
Ehret. t. 69 & 70.

Cornus mas odorata, folio trifido, margine
 plano, Sassafras dicta. PLUK. *Alm.* 220.
t. 222. *f.* 6. CATESB. *Carolin. 2. p.* 55.
t. 55.

Sassafras arbor folio ficulneo. MUNT. *Aardg.*
p. 220. *t.* 220.

Sassafras. BLACKW. *Herb. t.* 267.

Pharm. SASSAFRAS Lignum, Cortex.
Locus. America septentrionalis. *Arbor.*

FORMA. Lignum leve, mollius, cinereo-
 ferrugineum, extus colore magis saturato,
 fragile. Cortex ligni crassiusculus, ferrugineus,
 mollis, friabilis, levis, extus cinereo fuscus,
 rugosus. Cortex radicis tenuiusculus, fragilis,
 rubicundus.

PROPR. Ligni: Odor fragrans, fortior,
 non ingratus, ad Fœniculum accedens, sed
 gravior. Sapor aromaticus. Corticis utriusque
 odor saporque ligno confimiles, sed fra-
 grantiores.

VIRTUS: sudorifera, diuretica, purificans.

USUS. Rheumatismus, Morbi cutanei,
 Ulcera.

OBS. 1. Odor potissimum menstruo aquoso, sapor

vero spirituoso extrahitur. *Aqua* stillat. aromatica. *Oleum* stillat. ponderosum, in aqua subsidens, fragrantissimum, odore ligni Sassafras, sapore forti Sassafras, acuto, calidissimo; gustatum labia mordet; recens lutescenti-limpidissimum, vetus rubicundum. Ligni Sassafr. incis. libr. 60 dederunt olei stillat. unc. 10 $\frac{1}{2}$, ut observavit BAUMÉ. *Extractum* spirituos. sapore aromatico. *Infusum* aquos. ligni Sassafras saturate rubrum, odore & sapore ligni; vitr. martis parum fuscescit. *Decoctum* corticis aromaticum, rubrum; vitr. martis nigrescit.

OBS. 2. De Lauro Sassafras bene differuit CHRIST. JAC. TREWIUS (*).

OBS. 3. Americani decocto corticis lanas colore pulchro aurantio tingunt, persistente, a sole vix obliterando; P. KALM (**). In officinis cortex & lignum Sassafras frequenter præscribuntur sub forma infusi, in rheumatismis, arthritide &c.

210. LAURUS Culilaban. LINN. *Mant.* 2.

p. 732.

Cortex caryophylloides. RUMPH. *Amboin.*

2. p. 65. 1. 24.

Culit-Lawan. RUMPH. *Epist.* p. m. 429.

Pharm. CULILAVAN Cortex.

Locus. India orientalis. *Arbor.*

FORMA. Cortex crassus, semiungularis fere crassitie, planus, in frustis longis & latis, rubro-brunneus, extus cinerascenti-brunneus, fragilis.

PROPR. Odor fragrans, fortior, medius inter odorem corticis Sassafras & Cassiæ caryo-

(*) L. c. p. 281. sequ.

(**) *Americ. Resa*, t. 2. p. 271.

phyllatæ. *Sapor* aromaticus, calidus, acris, inhærens.

VIRTUS: calefaciens, stimulans, stomachica.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. maceratione protracta parum, rubrum, odore & sapore aromatico; vitr. martis fordide purpurascit. *Decoëctum* aquos. ejusdem aromatis ac infusum; vitriolo martis purpurascit. *Tinctura* spirituosâ fragrantissima, grata, saturate rubra, sapore aromatico, amaricante. Vitro affusa, in parietibus vitri præcipitatur, & maculam hyalinam relinquit; vitr. martis fuscescit; aquæ frigidæ instillata lactescit.

211. LAURUS, quæ Lauraster amboinensis, Leytun. RUMPH. *Amboin.* 2. p. 70. t. 23. an?

Pharm. PICHURIM Faba.

Locus. Paraguay. *Arbor.*

FORMA. *sicc.* *Nucleus* ovali-oblongus, utrinque obtusus, hinc plano-concavus, inde convexus, undique glabriusculus, superficie vero minutim rugosa, fusco-olivaceus, pollicaris vel ultra; *parencymate* solido, pallide-cinereo, fragiliusculo.

PROPR. *Odor* fragrans, Sassafras referens, inhærens. *Sapor* aromaticus; *masticata* in ore solvitur.

VIRTUS: stomachica.

USUS. Diarrhœa; Alvus laxa post dysenteriam, Tormina.

OBS. 1. *Infusum* aquos. pulveris fabæ Pichurim, in vase clauso paratum, valde aromaticum; in aperto

vero, aromate debiliore, sapore aromatico; luteo-rubicundum; vitr. martis leviter fufcescit. Decoctione aromate fere perditur. *Tinctura* spirituoſa rubicunda, aromatica. *Extractum* ſpirituof. validum; aquoſum vero debile. *Oleum expreſſ.* album, butyraceum, fragrantiffimum, ſaſſafras ſpirans, ætate paullulum flavescit & ſebaceum fit; maſticatum in ore ſolubile, ſapore odori congruente. Fabæ Pichur libr. 1. dat olei expreſſi circiter unc. 1 $\frac{1}{2}$.

OBS. 2. Frequentis uſus apud nos eſt Faba Pichurim in diarrhœis, & revera præſtans eſt. Mitigat tormina, & alvum ſiſtit abſque damno. In dyſſenteria prodeſt, poſtquam primæ viæ bene purgatæ ſunt. Increbuit in Suecia potiſſimum a. 1757, cura ſpect. ABR. ARVIDSON, & cum publico communicata ab ill. ABR. BACK & cl. PETR. ZETZELL. (*). Cl. HEUERMANN (**). 20 dyſſentericos e 30 cum hac faba curavit.

O R D O T R I G Y N I A.

212. RHEUM Rhaponticum. LINN. *Sp. pl.* 532. *Mat. med.* 298. BLACKW. *Herb.* 1. 262.

Rhaponticum thracicum. ALPIN. *Rhapont.* p. 2. t. 2. *Exot.* 237.

Pharm. RHAPONTICI Radix.

Culinis — Herba recens.

Locus. Thracia. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix oblonga, craſſa, ramoſa, extus brunnea, intus luteſcens, tranſverſaliter ſecta parenchymate variegato. *Caulis* tripedalis, erectus, teres, perforatus, glaber, vix ſtriatus, ſimpliciſſimus. *Folia* alterna,

(*) K. *Vetensk. Acad. Handl.* 1759. v. 20. p. 60. 77.

(**) *Vermiſchte Unterſuchungen*, t. I. p. 215.

petiolata, patentia, lato-cordata, concava: angulis posticis erecto-inflexiusculis; pedali longitudine, spithamas 3 lata, quinquenervea, venulosa, supra rugosa, glabra, saturate viridia, subtus glauca, nervis & venulis scabrida, margine utrinque minutim ciliata, scabra: squamulis exiguis cartilagineis, subdiaphanis, rigidis. *Petioli* crassi, longitudine fere foliorum, vix scabridi, supra plano-concaviusculi, læves, subtus convexi, undique sulcati. *Stipulae*: vaginæ subtubulosæ, membranaceæ, siccæ, albidæ, caulem amplexantes, minutim rugosæ: ore obliquo, acuto. *Corymbus* terminalis, diffusus, glaber, undique striatus, albidus, nudus, basi fulcitus foliolo uno vel altero, subpetiolato, & vagina membranacea; constans e racemis plurimis, subverticillatis, floribus verticillatis, pedicellatis, patentibus. *CAL. Perianth.* turbinatum, glabrum, albidum, sexfidum: laciniis oblongis, obtusis, concaviusculis, erectis, subæqualibus. *COR.* nulla. *STAM. Fil.* 9, subulata, alba, calyce paulo longiora. *Anth.* trigonæ, incumbentes. *PIST. Germen* viride, triquetrum, glabrum. *Styli* 3, albi, patentissimi. *Stigmata* crassa, reniformia, carnosa, subdiaphana, alba, scabriuscula, trifariam decumbentia.

PROPR. rec. folior. Odor herbaceus; sapor acidulus; masticata teneriora, saliva viridescente; primo substyptica, dein acidula,

relicto postea in ore sapore lenissimo subrhabarbarino. *Petioli* carnosissimi, succosi; *masticati* acidi, leniter insimul austeri. *Radices* sicca odor debilior, fere Rhei; *sapor* amaricans, stypticus, subrhabarbarinus; *masticata* linguam & fauces tingit colore rubro-croceo, tanquam Rheum verum.

VIRTUS: *rad.* adstringens, tonica, stomachica, leniter laxans; *Fol.* refrigerans.

USUS: *rad.* Diarrhœa. *Folior.* culinaris.

OBS 1. *Infusum* radices aquos. rubro-luteum, opacum, sapore amaricante, ingrato; *dilutum* rubrum; vitr. martis subito nigrescit.

OBS. 2. Radix Rhapontici in nostris quidem officinis prostat, raro autem præscribitur, nec nisi pecoribus; præstans tamen est stomachicum, nequaquam contemnendum.

OBS. 3. *Folia* in culinas nostras non ita pridem introduci cæperunt. Incoquantur, una cum petiolis, juri carni; petioli crassi penitus fere solvuntur, relictis pelliculis, cribello separandis; folia ipsa paulo minus solvuntur, sapore tamen acidulo, revera grato, jusculum impertiunt. Sunt qui folia comminuta retinent, ut jusculum oleraceum fiat, sed acor tunc minus sapidus.

CORNEL. LE BRUN, initio hujus seculi in urbem Ispahan Persiæ proficiscens, mense Aprilis vidit incolas in deliciis habere petiolos Rhei, hujus speciei vel forsan Rhei Ribis, sive juri carnis incoctos, seu crudos, quos cum sale & pipere esitabant. Cum primo vere erumpunt, terra cumulari debent, unde teneriores evadunt (*).

213. RHEUM palmatum, LINN. *Sp. pl.* 532.
KNIPH. *Bot. orig. cent.* 22. HOPE. *Philos.*

(*) LE BRUN. *Voyag. en Perse, &c.*, t. I. p. 192.

transact. v. 55. p. 292. * 1. 22 & 23.

f. 2 - 4. LINN. *Fascic.* 2. p. 7. l. 4.

Pharm. RHABARBARI VERI (Rhei)

Radix.

Locus. Tibet & Mongalia, Chinenfi imperio
subjacentes, locis montosis. *Perenne.*

FORMA. Radix recens magna, carnosâ ;
trunco oblongo, ramos exferente, cortice
dilute fusco obteâta ; *siccata* ab exteris adve-
hitur in frustis palmaribus, leviusculis, subro-
tundis, sæpe foramine majusculo pertusis,
decorticatis ; *parencymate* fragiliusculo, sub-
friabili, molliusculo, ex albo & luteo-virides-
cente variegato.

PROPR. *sicc.* Odor fragrans, gravis,
subnauseosus. Sapor amaricans, odori con-
gruens ; *rec.* radix pariter odorata, sed sicca-
tione odor intenditur. *Siccata* radix, in ore
detenta, emollitur, *masticata* sensim solvitur,
atque inter dentes, masticulatione repetita,
arenulosum quid mentitur ; ceterum linguam,
totum os, fauces & salivam croceo colore
tingit.

VIRTUS : purgans, antacida, adstrin-
gens, tonica, stomachica, diuretica : urina
luteo-rubicunda.

USUS. Diarrhœa, Dysenteria, Lienteria ;
Colica, Febris lenta infantum, Cruditas acida,
Aphthæ, Hypochondriasis, Rachitis, Icterus,
Odontalgia.

OBS. 1. Rheum palmatum producit *Rhababarum*

in officinis *Sibiricum* appellatum; certe e seminibus, a Bucharis e montosis Tibeti in Russiam apportatis, & postea fatis, hocce Rheum palmatum enatum est; PALLAS (a). Rhabarbarum vero *Chinense* ex alia specie Rhei desumptum esse videtur. Ex observatione cl. JOH. GOTTL. GEORGI (b), annosior radix Rhei undulati simillima evadit Rhabarbaro Chinesis, facie, colore, fragrantia, & vi purgante. Et vero credit cel. PALLAS (c), hocce Rheum undulatum, quod in montosis Sibiriae frigidis ac humidis ut plurimum laborat radicibus corruptis, in montibus regni Tibet siccioribus, apricis, magisque australibus, feliciter provenire, radicesque gerere excellentiores, quae forte Rhabarbarum Chinesis eximium efficiunt. Plures varietates Rhabarbari Chinesis observavi, scilicet ponderosiores, leviores, pallidiores, rubescentes, immo omnino fuscescentes. Generatim omne *Rhabarbarum Chinesis* occurrit in frustis oblongis seu subrotundis, hinc planis, inde convexiusculis, palmariibus vel supra, fatis ponderosis; *parenchymate* solido, minus friabili, e rubicundo luteo & albo variegato; quod, recenter pulveratum, abit in pulverem, mox croceum, sed post sensum rubescentem, dum servatur. *Masticatum* solvitur in ore, si bonum, quemadmodum etiam *Sibiricum*; deterior autem varietas sub masticatione tenax & indissolubilis deprehenditur. *Sibiricum Rhabarbarum* magis spongiosum, friabile, leve, pallidum s. albescenti-lutescens; *chinesis* vero magis solidum, ponderosum, durum, & saturatius tinctum. Colitur hoc a Chinesibus, praecipue in provincia Xensi, sub nomine *Taihoang*. Hyeme effodiuntur radices, atque in taleolas crassas dividuntur, succo viscoso distillante, quae taleolae in mensis mox reponuntur, in umbra, crebroque

---

(a) *Reise durch verschied. Provinzen des Russ. Reichs*,

„ 3. p. 157.

(b) *Bemerkungen einer Reise im Russisch. Reich*, t. I. p. 211 & 212.

(c) *L. 6. p. 156.*

per diem revolvuntur, ut succus non defluat, sed sensim absorbeat & concreascit, quo factò, transactis per illas funiculis, in aëre libero, itemque loco umbroso, suspenduntur. Ex radicis recentis libris 7 vix una alterave siccata obtinetur; NIEUHOV (a). Rheum Sibiricum in Sibiria non crescit, sed fat copiose in montosis Mongaliæ. Optimum & selectissimum Rhabarbarum sponte crescit apud Mongalos orientales, ad Soezi in vicinia Chinæ (b). Amat humum profundam, laxam, & cœlum serenum, nec pluviosum. Propagationi plantæ facilitatem conferunt Mures Marmotæ, in vicinia libenter nidulantes, quippe quia gnavi hi fossores humum circumcirca evertunt, atque sic viam germinatione feminum aperiunt. Radices annosas colligunt incolæ, & in frustra conscindunt, quæ perforant, atque in parietibus tentorium, vel etiam in ipsis cornibus ovilis, ad siccandum suspendunt; D'ANTERMONY (c). Antea illi hoc Rhabarbarum ad nudinas Urgensès ferebant, ubi confluentes Russi suas merces, potissimum pelles, cum eo commutabant (d); at nunc temperis hocce commercium in emporio Kjaeha colitur, ubi, ex instituto superiorum, bonum seligitur ac venum it Rheum, & rejicitur omne quod deprehenditur corruptum; PALLAS (e). E Petropoli postmodum per Europam dispergitur hæc Rhabarbari species, commercio nunc libero factò, postquam Batavorum monopolium cessavit. Hyemes nostras bene perfert hæc planta, frigoris patiens; semina etiam hic maturat. Sed requiruntur 10 aut 12 anni ad incrementum & maturationem radicis (f). Sub automno effodi possunt radices, tunc enim fragrant

(a) *Legat. Batav. t. 2. p. 81.*

(b) *Receuil de Voyages au Nord, tom. 10. p. 46.*

(c) *Voyages dans diverses Contrées de l'Asie, &c., v. I. p. 223. seq.*

(d) D'ANTERMONY. *l. c. p. 108.*

(e) *L. cit.*

(f) PALLAS. *l. c. p. 157.*

sunt. Sed siccatio radicis apud nos difficillima est, quod putredini valde obnoxia est radix recens.

OBS. 2. Infusum aquos. *Rhei Sibirici*, sub digestionem in vase clauso paratum, limpidum est, rubro-lutescens, odore fragrante rhababarino, sapore amaricante, pariter rhababarino; vitr. martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 8, instillatæ in aquæ font. unc. $\frac{2}{3}$, cum vitr. martis addito, colorem pulchrum saturate viridem exhibuerunt. *Infusum Rhei Chinensis* rubro-lutescens, subopacum, odore fragrante rhababarino, sapore amaricante rhababarino, subaromatico; cum vitr. martis pariter nigrescit; hujus infusi guttæ 6, in aquæ font. unc. $\frac{1}{2}$, cum vitr. martis, colorem prioris infusi similem faciunt. *Infusum* radicis *Rhei palmati* circiter triennis, in Suecia cultæ & recenter siccata, colore prioribus simile erat, odore quidem rhababarino, sed fragrantia graviore; sapore dulcescenti-amaricante; cum vitr. martis non nigrescebat, verum fusco viridescebat; hujus infusi guttæ 30, in aquæ fontanæ unc. $\frac{1}{2}$, cum vitr. martis, colorem sordide viridem, sed dilutiorem, exhibuerunt. Radix hæc in segmenta tenuia concisa erat, & vero quando infusum decantabatur, segmenta radicis, in fundo remanentia, adeo gelatinosa erant, ut cohærerent, & totus fundus vasculi gelatina crocea repletus esset. Ipsius radicis scrupul. i propinavi, qui alvum duxit. Odorem spargebat hæc radix fragrantem, dum recens erat; siccata, odore Rhabarbaro Sibirico antecellebat. Masticata satis amaricans erat, tenax & flexibilis, facie subgummosa; verum in ore sumta sine mora emolliebatur, saliva crocea. Hinc radix *Rhei junior* nimis gummosa, vix adstringens, purgans tamen. Ætate qualitatem suam gummosam sensim deponit, magis adstringens fit magisque tonica; omne tamen mucilaginosum ætate non deponitur, quod quidem elucet ab experimento cl. AND. LEOP. HAAN (*), in olla Papini facta, ubi *Rhei vulg.*

(*) *Libello*, p. 18.

unc. 1 residui mucilaginosi insipidi drachm. 3 a gr. 40 reliquit. Rhei chinens. libra 1 dedit *Extracti* aquosi fere libr. $\frac{5}{2}$.

OBS. 3. Rhabarbarum purgat partibus suis odoriferis; hinc Rheum tostum obstipat; hinc extractum aquosum longe debilius purgat, quam pulvis radicis recenter comminutus. Optima itaque forma Rheum propinandi est in substantia, præcipue si frustulum masticaretur & sensim deglutiatur. Solvitur hoc modo in saliva, & gingivas, fauces, œsophagumque roborat. Extus denti dolenti applicitum & intra buccam retentum Rheum, odontalgiam sæpe tollit.

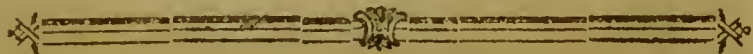
OBS. 4. Cl. SCHEELE (*) experimenta instituit cum materia illa albo-variegata, quæ in variis frustis Rhei Chinenfis copiose conspicitur. Hanc materiam ope cullæ separavit, quæ, masticata, sentiebatur ut arena tenera, insipida. Grosse pulverata & aquæ calidæ immissa, specificè gravior erat quam materia altera lutea, cum qua commixta fuerat; quare etiam repetitis lotionibus a lutea facile separabatur. 1) Hanc materiam albam, puram, exsiccatam, in aqua pura decoxit, sed non solvebatur. 2) In Spiritu Nitri solvebatur absque effervescencia. 3) Huic solutioni instillavit Spiritum vitrioli, unde præcipitatum quoddam emerfit, quod verum erat Gypsum. 4) Materiam hanc destillavit per retortam, unde in recipiente obtinuit liquorem, spiritui Tartari similem, suboleosum; residuum in fundo retortæ valde tumebat, & erat carbo niger, cum acidis non effervescens; 5) sed calcinatus igne valido in crucibulo, albescebat, & vera erat calx viva, absque indicio salis alcalini fixi. Hinc constat hæc materia ex terra calcarea, acido saturata, forte vegetabili, siquidem in igne penitus destructum fuit. Suspiciatur cl. SCHEELE, hoc acidum analogum acido citri esse, siquidem creta, acido citri saturata, e solutione sua præcipitetur, sub facie terræ consimilis,

---

(*) In *Ljsteris*.

paria phænomena sub experimentis monstrantis. Cl. J. G. MODEL (a) hanc terram etiam examinavit, illamque ut veram terram seleniticam agnovit. E Rhei Chinenſis libr. 4 accepit Terræ hujus unc. 6. Adducit, hanc terram, cum pulvere carbonum calcinatam, sulphur olere; cum Sale Tartari in aqua digeſtam, Tartarum vitriolatum dare; ſed cum alcali minerali, ſal mirabile Glauberi. Ex his judicat, illam verum ſelenitidem eſſe, ex acido vitrioli conſtantem. Quo annoſius Rheum, eo plus terræ continet; e Rhei diu ſervati drachmis 13 extraxit terræ hujus unciam 1. Sed in fruſto radicis Rhei palmati, Petropoli culti, per annum ſervato, ne hilum quidem terræ hujus ſelenitiæ obtinere potuit. Cl. SCHEELLE, ulterius inquirens in exiſtentiam acidi vitriolici in terra ſupradicta, illam cum ſale Tartari & pulvere carbonum calcinavit, ſed nihil obtinuit hepatis ſulphuris, unde porro concludit, terram Rhabarbari non eſſe gypſum, verum terram calcaream, acido vegetabili ſaturatam, Selenitidi tartareo non abſimilem.

OBS. 5. De Rhabarbaro ſcripſit M. TILLINGIUS (b) librum vaſtum, paginis 782 in 4°. conſtantem, uſquequaque compilatum. Rheum in plerisque morbis commendat hic Auctor, & farraginem formularum recenſet.

CLASSIS X.

DECANDRIA.

ORDO MONOGYNIA.

214. CASSIA Senna. LINN. *Sp. pl.* 539. *Mar. med.* 200. BURM. *Ind.* p. 96. t. 33. f. 2.

(a) *Entdeckung des Seleniten in der Rhabarber.* Pet. 1774.

(b) *Rhabarbarologia, ſ. curioſa Rhabarbari diſquiſitio.* Francof. ad Mœn. 1679.

Senna. BAUH. *Hist.* 2. p. 377. DALECH.

Hist. 2. p. 228. DODON. *Pempt.* 357.

Senna alexandrina foliis acutis. MORIS:

Hist. 2. p. 202. f. 2. t. 24. f. 2.

Senna italica foliis obtusis. MORIS. *Hist.* 2.

p. 200. f. 2. t. 24. f. 2.

Senna orientalis. TABERNÆM. *Icon.* 527.

Pharm. SENNÆ Folia, Folliculi.

Locus. Ægyptus. *Annua.*

FORMA. *sicc.* Foliola (folii pinnati)

ováli-lanceolata; acuta, íntegerrima, semi-pollicaria, sæpe pollicaria; pallida, supra minutim pubescentia; subtus glabriuscula, costa pubescente; venulosa, nervis alternis.

Folliculi: Legumina bivalvia; pollicaria; falcata, utrinque plana, linea lateráli utrinque longitudinali interrupta, fusco-cinerea, venulosa, semina secundum lineam lateralem annectentia. *Semina* 6 vel 7; turbinato-cordata, acuta, cinerea.

PROPR. Odor subaromaticus. Sapor amaricans; nauseosus; *maslicata* subglutinosa sentiuntur.

VIRTUS: purgans præstans, sæpe tormina excitans.

USUS. Alvi purgatio, Febres.

OBS. 1. *Infusum* aquos. foliorum saturate rubrum, odore nauseoso, sapore consimili, leniter amaricante; adjecto vitriolo martis color constat. *Extractum* nigrum, splendens, tenax, digitis adhærens, in fila ductile, odore fere infusi Maltæ, sed debiliore; sapore leniter amaricante, subsalfo. Solvitur in ore, saliva fulva:

Foliorum Sennæ libr. 4 dant Extr. aquosi tenacis libræ 1 $\frac{1}{2}$, vel paulo supra. Folia Sennæ per coctionem protractam mucilaginem dant; hinc præstat infusum, quam decoctum.

OBS. 2. Cassia Senna sponte provenit in Ægypto superiori, & colliguntur folia a rusticis Arabibus, postquam semina matura produxit planta, foliaque penitus fere exaruerunt. Hi Sennam vendunt principi (Schek) suo, qui illam Cairum mittit, emendam ab illo, in quem monopolium derivavit cohors Janizarorum. Hic vero Sennam postea vendit Europæis. Sic demum Senna ægyptiaca, revera optima, ad officinas nostras migrat.

OBS. 3. Purgans sennatum præstantissimum est, efficax, fæces alvinas evacuans, & primum fere laxans apud nos, in morbis acutis & chronicis. Si infusum paratur ex aqua bulliente & fol. Sennæ unc. 1 $\frac{1}{2}$, colatura unc. 12; sique id succo citri acidulum fiat, & mannæ select. unc. 3 addantur, atque insuper syrupus quidam gratus, ex gr. Rubi idæi, saporis gratia adjiciatur; habebitur potio laxans grata & efficax, tormina vix excitans, unde uncia una alterave quovis bihorio sumi poterit, usquedum effectus secutus fuerit. Videtur quasi Senna vi quidam specifica abdomen peteret. WILH. COURTEN (*) uncias tres decocti Sennæ venæ crurali canis injecit, unde ille brevi correptus fuit murmure intestinorum, validaque commotione musculorum abdominalium, insequente vomitu bilioso.

OBS. 4. Error popularis est antiquus, quod *stipites* Sennæ tormina faciant. Ego, hujus rei penitus cognoscendæ causâ, plusquam quadragesies præscripsi formulam sennatam, in superiori observatione expositam, ita autem variatam, ut soli stipites loco foliorum sumerentur; sic stipit. unc. 1 $\frac{1}{2}$ erat in infusi colatura libr. 1. Sed æque bene egit hoc infusum atque alterum; æque fere efficax purgans fuit, immo æque securum. Excluserunt

---

(*) *Philos. transact.* vol. 27. p. 498.

nam; sed nec stipites, magis quam folia, postea excitantur tormina. Sic error, semel enatus, sepe per secula perennat.

215. CASSIA Fistula. LINN. *Sp. pl.* 430.

Mat. med. 299. HASSELQU. *It. palæst.*

468. VALENT. *Simplic.* 234. t. 234.

Cassia fistula alexandrina. COMMEL. *Hort.*

t. p. 225. t. 220. RUMPH. *Amboin.* 2.

p. 83. t. 22.

Cassia fistularis. BLACKW. *Herb.* t. 382.

Conna. RHEED. *Malab.* t. p. 37. t. 22.

Conea Maraumi malab. BROWN. *Philos.*

transact. vol. 23. p. 2064. *

Siliqua f. Cassia cathartica. DALECH. *Hist.*

t. p. 224.

Cassia nigra. DODON. *Pempt.* 775.

Pharm. CASSIÆ Fistula; Pulpa.

Locus. Ægyptus; India orientalis; solo pingui & ficciore. Colitur in America:

Arbor.

FORMA. sicc. Legumen cylindricum; cubitale, crassitie pollicis, subfalcatum, obtusum cum tubere subrotundo, obductum cortice sublignoso, fragili, tectum epidermide fusco-nigricante, læviusculo, minutim & interrupte transversaliter striato; sutura longitudinali latere altero, altero vero obsoleta; multiloculare: dissepimentis transversalibus, pluribus, parallelis, tenuibus, rigidis, papyraceis, sutura centrali, longitudinali; singulo dissepimento utrinque obducto *pulpa* melligi-

nea, nigricante, nitidiuscula, strato tenuiore. *Semina* magnitudine seminis Phaseoli, ovata, obtusa, utrinque compressa, futura in medio longitudinali, semiunguicularia, ferruginea, nitidiuscula, in singulo loculamento solitaria.

PROPR. Pulpæ: *Odor* nullus; *sapor* dulcis, leniter acidulatus, vix nauseosus.

VIRTUS: refrigerans, laxans (dosi ab unc. 1 ad unciam 1 $\frac{1}{2}$), diuretica.

USUS. Febres, Arbor viscerum.

OBS. 1. *Pulpa* solvitur & extrahitur ex contusis leguminibus, aqua vel spiritu vini, maceratione seu decoctione, percolatione, atque evaporatione ad justam consistentiam; sed præstat solutio aquosa. Quoniam facillime acescit, exiguum quavis vice apparandum, si præfertim æstas est. Si mellis vigesima pars additur, ea pulpam hanc, perinde ac plerosque syrupos, a mucore præservat. Sola infusione & maceratione in balneo, pulpa solvi potest & extrahi, atque sic sapidior evadit; nam sub decoctione, e parte lignea leguminum, materia extractiva colorata, fusco-brunnea, extrahitur, saporis debilis, cum vitr. martis fusco-nigrescens, quæ, pulpæ immixta, suavitati & puritati ejus officit. Cum pulpa e filiquis contusis ope aquæ extrahitur, quædam pars pulposa semper restat, quæ in aqua non solvitur, neque digestionem, nec coctionem. E Seliuar. Cassiæ unc 4 obtinetur pulpæ unc. 1.

OBS. 2. Statuunt plurimi, urinam ex sumta pulpa cassiæ viridem vel fuscescentem colorari, pro magnitudine doseos. Id ne inexpertum relinquerem, auctor cl. juveni A. J. HAGSTROM fui, ut sumeret pulpæ cassiæ unc. 1 quotidie, 3 diebus successivis, & urinam postinde attente contempleretur; sed rediens negavit urinam sibi ullo modo demutatam fuisse.

OBS. 3. Curantur fistulæ Cassiæ in Ægypto sequen-

ti modo. Siliquæ nondum maturæ colliguntur, & in domo scrupulosius clausa primum fit super terram stratum, $\frac{1}{2}$ pedem altum, ex foliis Palmæ & stramentis, cui dein imponuntur siliquæ in acervum; tum clauditur janua bene, & insequentibus binis diebus adspergitur acervus aqua. Postea per 40 dies ita linquuntur ad sudandum, unde color niger emergit. F. HASSELIQUIST (a).

216. POINCIANA coriaria. JACQUIN. *Amer.*
p. 223. t. 275. f. 36.

Siliqua arboris Guatapanæ ex Coracao insula. BREYN. *Centur.* 2. t. 56. f. 5.

Cascalottes. CHAPPE. *Voyag. en Californ.*
p. 54. t. 2. f. 2 - 4.

Libidibi faba. K. *Vetensk. Acad. handl.*
vol. 35. p. 57. *

Pharm. LIBIDIBI Siliqua.

Locus. Curacao, Carthageria Americæ.
Arbor.

FORMA. Legumina subbipollicaria, brunnea, atomis elevatis subscabriuscula, sublucidiuscula, utrinque plana, flexuosa, sc. plerumque in formam litteræ S flexa, quandoque etiam in orbem voluta, latere interiore concaviusculo, margine utrinque sutura longitudinali; multilocularia. *Semina* ovali-oblonga, utrinque obtusa, utrinque compressiuscula, convexa, olivacea, nitida.

PROPR. Odor nullus. Sapor intense stypticus, acerbus; legumina *masficata* fauces valide constringunt.

(a) *It. palæst.* p. 534.

VIRTUS: adstringens, coriaria.

USUS.

OBS. *Infusum* leguminum integrorum aquos. frigide paratum, rubicundum, limpidum, odore debiliore, sapore styptico; vitr. martis subito nigrescit & turbatur. *Decoctum* leguminum saturatum spissiusculum, obscure brunneum, odore nullo, sapore intensius styptico. Decocti gutta 1, in aquæ font. unc. $\frac{1}{2}$ instillata, addito vitr. martis, colorem violaceo-fuscum fecit, plures vero guttæ nigrum.

217. HYMENÆA Courbaril. LINN. *Sp. pl.* 537. *Mat. med.* 525.

Ceratia diphyllor antegoana, Ricini majoris fructu osseo, filiqua grandi incluso.

PLUKEN. *Almag. t.* 82 *f.* 3.

Jetaiba arbor. Pis. *Brasil.* 60.

Pharm. ANIME Gummi.

Locus. Brasilia. *Arbor.*

FORMA. Resina in frustis subrotundis, inæqualibus, magnitudine nucis Avellanæ vel ultra, pallide lutescens, superficie undique subfarinacea, intus diaphana succini instar, nitida, splendens, fragilis: fragmentis planiusculis; friabilis.

PROPR. Odor fragrans, balsamicus, in baccas Juniperi incidens. Sapor debilius resinofus. Resina *masticata* primum friabilis inter dentes, dein emollitur, & coit in massam duriusculam, ceræformem, flexilem, opacam, pallidam; ore exenta in aëre libero mox indurascit, friabilis fit, tota amissa pelluciditate & nitore. Inter digitos retenta resina, leviter illis

adhæret, emollitur, flexilis fit ut cera; subacta pelluciditatem amittit, opaca evadit, facie ceræ citrinæ; abjecta mox iterum indurescit & fragilis fit. In vase ferreo super ignem funditur, odore grato, admota flamma accenditur, flagrat: flamma vivida, fumante: fumo parum grato, fuliginoso, relicto exiguo carbonis. Resina ignis flamma admota accenditur, flagrat, sub deflagratione funditur, guttatim destillat. Prunis immissa non accenditur, at fumat, fumo grato, consumitur. Solvitur in spiritu vini, oleo expresso, & oleum non tingit; solvitur etiam in oleo stillat. sed oleum hoc inficit colore dilute lutescente. In aqua pura vix solvitur; sed cum aqua simplici destillata, dat *aquam stillat.* fragrantem, ipsa resina odore orbata, atque tantulum *olei stillat.* præbet.

VIRTUS: nervina, vulneraria.

USUS. Suffumigia.

OBS. E radicibus arboris stillat hæc resina, & in terra reperitur sub radicibus, in frustulis concreta; EDV. BANCROFT.

218. CÆSALPINIA arbor Brasilia dicta,
LINN. *Mat. med.* 204.

Ibirapitanga. MARGGR. *Brasil.* 101. t. 102.

Bois de Brésil. DES MARCHAIS. *Voyag.*
t. 2. p. 9. t. 3. p. 236. *

Pharm. BRASILIANUM RUBRUM
Lignum.

Locus. Brasilia, Cayenna.

FORMA. Ligni pars medullaris, solida, ponderosa, dura, compacta, rubro-olivacea.

PROPR. Odor nullus. Sapor debilis.

VIRTUS.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquos. phœniceo-lutescens, sapore debili, amaricante; vitriolo martis color persistit. *Decoctum* phœniceum, sapore debili.

OBS. 2. Variat hoc lignum pro ingenio soli, diversaque nomina varietatibus imposita sunt, ut *Lignum Japonense*, *Sanctæ Marthæ*, *Brasileute*; DES MARCHAIS (*). Tinctoriis notissimum lignum.

219. **GUILANDINA** *Moringa*. LINN. *Sp. pl.* 546. *Mat. med.* 202.

Moringha Zeylanica &c. BURM. *Zeyl.* 462. t. 75.

Mouringou. RHEED. *Malab.* 6. p. 19. t. 11.

Morunga. RUMPH. *Amb.* 2. p. 284. t. 74.

Belaus myrepfica. BLACKW. *Herb.* t. 386.

Pharm. **NEPHRITICUM** Lignum; **BEHEN** Oleum.

Locus America, Ceylona. *Arbor.*

FORMA. Lignum solidum, compactum, ponderosum, durum, ex secamento nitidum, albarno pallide cinerascens, medullari parte purpurea. *Alia varietas* & rarius in officinis occurrit, priori similis; quæ tamen differt albarno cinereo, & medullari parte rubro-brunnea; notata circulis, concentricis pluribus, obscurioribus s. magis fuscis, unde li-

(*) *Voyage en Guinée & Cayenne*, tom. 3. p. 234.

gnum, transversaliter sectum, nebuloso-variegatum apparet.

PROPR. Ligni rasi: odor debilis, graviusculus, sapor debilis, odori congruens, acriusculus.

VIRTUS olei: obtundens.

USUS.

OBS. 1. Infusum aquos. luteo-rubicundum, odore acutiusculo, sapore consimili; luci expositum ex luteo rubescit, in umbra vero brunneum apparet; vitriolo martis fuscescit. Ut observat GEOFFROY, & post eum HILL, LEWIS pluresque, debet lignum Nephriticum verum dare infusum aquosum colore opalino; quod, luci expositum, colorem monstrare debet aureum; in umbra vero cæruleum. Sed meum infusum hasce notas non monstravit; neque etiam infusum ex variet. β , quod, luci & umbræ expositum, colore erat aureo, odore debili fungoso, sapore consimili, & cum vitr. martis non fuscescebat.

OBS. 2. Oleum Behen expressum album, limpidiusculum, absque odore & sapore. Accensum flagrat: flamma vivida, luminosa, vix fumante, non fuliginosa. Cogitur in frigore levi, atque hinc tardissima rancescit. Ex observatione cl. J. C. WILCKE, gradu 15. supra 0 in therm. suec. tenax fit, quod ulterius ita increfcit, ut gr. 2. supra 0 instar mucis tenacis in fila duci possit. Ex Nuc. Behen libr. 1. expressione accepit cl. J. R. SPIELMANN olei expr. unc. 2 $\frac{1}{2}$.

220. GUAJACUM officinale. LINN. *Sp. pl.* 546. *Mat. med.* 207. MUNT. *Aardgew.* 1. 96.

Guajacum. BLACKW. *Herb. t.* 350.

Guajacum jamaicense foliis velut muria conditis spissius virentibus, flore subcæruleo.

PLUK. *Almag.* 280. t. 35. f. 4.

Pruno vel Evonymo affinis arbor, folio alato buxæo subrotundo. SLOAN. *Hist.* 2. p. 233. t. 222. f. 3 - 6.

Arbor ligni sancti vel Guajacum. SEB. *Thef.* 2. p. 86. t. 53. f. 2.

Lignum vitæ or Guajacum. HUGH. *Barbad.* p. 243. t. 9.

Ph. GUAJACI Lignum, Cortex, Resina. *Locus.* Jamaica. *Arbor.*

FORMA. Lignum solidum, ponderosum, in aqua subsidens, communiter ex truncis vel ramis grandioribus desumptum, durissimum, parte medullari fusco-viridescente, alburno pallide lutescente. *Cortex* durus, ligneus, rigidus, crassus, in frustis planis, latere exteriore læviusculus, olivaceus; interiore pallidus, longitudinaliter substriatus, fragilis: fractura sublamellata. *Cortex*, solis luci expositus, latere interiore & in fractura, undique micat atomis albis.

PROPR. ligni: Scobs ligni odore debili resinoso; *masticata* sapore leniter amaricante, tum acriusculo. *Corticis:* Odor debilius resinofus; *sapor* amaricans, debiliter resinofus; *masticatus* inter dentes friabilis.

VIRTUS: mundificans, sudorifera, diuretica, subcalesciens, stomachica.

USUS. Siphilis, Arthritis, Morbi cutis, Odontalgia.

OBS. 1. *Infusum* aquosum Scobis ligni Guajaci lutescens tamquam potus Thææ, odore debili, resinoso,

sapore refinoso, amaricante; vitriolo martis color non alteratur. *Infusum* aquosum *corticis* itidem Theæ instar coloratum, debile; vitriolo martis color pariter persistit. Ligni Guajaci raspati s. rasi libr. 3 dant *Extracti* gummoso-resinosi unc. 1 $\frac{1}{2}$.

OBS. 2. *Resina* duobus modis colligitur, vel incisione corticis, vel etiam spontanea efflorescentia ex calore solis, quorum posterior præstabilior censetur (*). *Resina* Guajaci bonæ notæ debet esse ponderosa, friabilis, rubro-brunnea, subpellucida, odore grato, cephalico.

OBS. 3. Lignum Guajaci in praxi medica tritissimum est, ut præstantissimum mundificans. Ante inventum mercurii usum in Lue venerea, Guajacum tantum non unicum majoribus nostris fuit remedium, quod regimine calido exhibuerunt. Respectu duritiei magnopere expetitur hoc lignum a fabris lignariis.

221. ANACARDIUM occidentale. LINN. *Sp. pl.* 548. *Mat. med.* 206. JACQU. *Hist.*

124. t. 181. f. 35. BLACKW. *Herb. t.* 369.

Pomifera s. potius prunifera indica, nuce reniformi. CATESB. *Carol. 3. p. 9. t. 9.*

Kapa-mava s. Acajous vel Anacardi alia species B. pin. RHEED. *Malab. 3. p. 65.*

t. 54.

Cassuvium. RUMPH. *Amb. 2. p. 277. t. 69.*

Acajou. DES MARCH. *Voyag. 3. p. 266.*

Caschou. MERIAN. *Surin. p. 26. t. 26.*

Acaju. PIS. *Brasil. 57. t. 58.*

Acajaiba. MARGGR. *Bras. 95. t. 96.*

Ph. ANACARDII OCCIDENTALIS

Nux.

Locus. India utraque. *Arbor.*

(*) DES MARCHAIS. *l. c. tom. 3. p. 246.*

FORMA. *sicc.* *Nux* reniformis, glabra, fusca, dura, utrinque obtuso-rotundata, altero latere subgibbosa, altero autem depressa, longitudine pollicari; testa bilamellari: diploë cellulari, in recenti fœcunda substantia liquidiuscula, oleosa, rubicunda; *Nucleo* amygdalino, testæ respondente, obducto pellicula subfusca.

PROPR. *Testæ*: diploës succus acerrimus; recens gustatus totum os excoriat, inflammat & tumefacit. Ignis flammæ admota testa accenditur, flagrat, igne serpente, explosente. *Nuclei*: Sapor gratus, Amygdalæ dulcis.

VIRTUS testæ: caustica; *nuclei*: esculenta.

USUS testæ: Herpes; *nuclei*: diæteticus.

OBS. *Receptaculum* fructus recentis carnosum, turbinatum, pyriforme; *immaturum* austerum, acidum, odore suballiaceo, succo maculas indelebiles linteis imprimente; *maturum* vero flavescenti-rubrum, sapidissimum, vinosum, odore suavi; *parencymate* gelatinoso, fibris, longitudinalibus referto. In Indiis, ubi recens occurrit, maxime expetita est hæc fructus species, quæ mobrem etiam multæ inter barbaros Americæ australis abortæ sunt dissensiones.

222. DICTAMNUS albus. LINN. *Sp. pl.* 548. *Mat. med.* 208. MILL. *Figur.* t. 223. BLACKW. *Herb.* t. 75. KNIPH. *Bot. orig. centur.* 1. STORCK. *monogr.* t. 2. LUDW. *Edyp.* p. 5. t. 20.

Fraxinella. RENEALM. *Specim.* 122. t. 121.

GARID. *Aix.* t. 36. DOD. *Pempt.* 345. *Pharm.* DICTAMNI ALBI Radix.

Locus. Europa australis. *Perennis.*

FORMA. *sicc.* Corticalis pars radicis undique alba, crassitie lineæ vel ultra, convoluta in cylindricum, digitali longitudine; *parenchymate* albo-fragili, friabili.

PROPR. *sicc.* Odor vix ullus; *recentis* vero fortis, gravis. *Sapor* debilis; *rec.* amarus.

VIRTUS: emmenagoga, anthelminthica.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquosum colore potus Theæ, limpidiusculo-lutescens, sapore amaro; affuso vitriolo martis non variat.

OBS. 2. Ill. ANT. STORCK (*) laudat tincturam e radice recente paratam, immo pulverem radicis dosi scrup. i vel drachm. $\frac{1}{2}$; & 9 casibus usum Dictamni confirmat, ut anthelminthicum & emmenagogum præstantissimum.

223. RUTA graveolens. LINN. *Sp. pl.* 548.

Mat. med. 209. KNIPH. *Bot. orig. cent.*

3. DOD. *Pempt.* 229. BLACKW. *Herb.*

t. 7.

Ruta hortensis latifolia. DUHAM. *Arbr.* 2.

p. 240. t. 60.

Ruta sylvestris major. DUHAM. *Arb.* 2.

p. 240. t. 62.

Ruta hortensis. LOB. *Hist.* 506. LUDW.

Ættyp. p. 20. t. 20.

Pharm. RUTÆ Herba, Semina.

Locus. Europa australis, Oriens. *Suffrutex*

FORMA. *rec.* Caules plures ex una radice

(*) *Libell. de Flammula jovis, Dictamno albo, &c.*

herbacei, teretes, atrichodes, punctulis elevatis scabridi, simpliciusculi, pedales vel ultra. *Folia* alterna, petiolata, duplicato-pinnata: pinnis oppositis, inferioribus longius pedunculatis: pinnulis pinnatifidis: laciniis linearilanceolatis, obtusis, glabris, subtus punctatis, margine minutim crenatis; extima majore; cuneiformi. *Petioli* teretes, supra obsolete sulcati. *Corymbus* terminalis, glaber, punctatus, foliosus, ramis alternis, erecto-patentibus, inferioribus remotis. *Bracteæ* lineares; crenulatæ. *CAL. Perianth.* 5-phyllym, punctatum: laciniis linearibus, acutis, punctatis, minutim crenulatis, plano-patentibus. *COR.* lutea. *Petalata* 5, unguiculata, ovato-oblonga, concava, fornicata, punctata, margine dentata, f. minutim lacera, plano-patentia. *STAM.* lutea. *Filam.* 10, subulata, in petalis recondita. *Anth.* tetragonæ, quadrifurcatæ, basi cavæ. *PIST. Germen* majusculum, superum, ovatum, obtusum, inferne carnosum, viride, grosse punctatum, superne fuscum, quadrifurcatum, punctato-rugosum. *Stylus* tetragonus, breviusculus. *Stigma* truncatum. *Semina* reniformia, rugosa, fusca.

PROPR. rec. *Odor* fortis, gravis, non tamen ingratus. *Sapor* amarus, gravis, acris. *Sicc.* odor & sapor debiliores.

VIRTUS: alexiteria, pellens, emmenagoga, sudorifera, rubefaciens.

USUS. Hysteria.

OBS. 1. *Infusum* aquos. *herbæ* colore rubescenti, infusi Theæ instar, sapore amaricante; vitr. martis fuscificit. *Infusum seminum* turbidum, rubescens, sapore fere Nasturtii; præcipitatur cum alcohole vini. *Oleum stillat.* rubrum, odore debiliore Rutæ, sapore Rutæ forti, acuto, calido; ætate & quiete deponit sedimentum resinofum, fuscum. *Extrahitur* Ruta spiritu vini, aqua, aceto vini; acetum Rutæ ab antiquioribus temporibus decantatum. Ruta, cum aqua destillata, dat *aquam stillat.* odore Rutæ, non vero acrem, *oleo stillat.* supernatante. Ex herba recente tantulum olei obtinetur, e feminibus vero longe plus; ex herb. recent. libr. 21 vix ultra drachm. 1 olei still. obtinuit BAUMÉ, sed ex femin. libr. 10 olei still. unc. 2 accepit. Si Decoctum herbæ inspissatur, obtinetur *Extractum* amaricans, acre.

OBS. 2. Semina Rutæ veteribus Romanis culinaria fuerunt, & inter reliqua aromata cibi condimentum effecerunt, pariter ac ipsa herba Rutæ siccata vel recens, ut tradit APICIUS COELIUS.

224. TOLUIFERA Balsamum. LINN. *Sp.*
pl. 549. Mat. med. 202.

Baume de Carthagene vulgo.

Pharm. TOLU Balsamum.

Locus. Ad oppidum Tolu prope Carthagenam Americæ. *Arbor.*

FORMA. *Resina* semiliquida, aureo-rubra, plastica, tenax, diaphana, testæ cucumerinæ inclusa.

PROPR. *Odor* gratus, fragrans, balsamicus. *Sapor* balsamicus. In frigore hiemali solidescit, sed æstate aëris calore emollitur, sponte defluit, instar picis liquidæ; digitis tractatum hoc balsamum illis adhæret, in fila ductile. *Masticatum* non solvitur, sed mollescit, den-

tibusque adglutinatur. Ætate penitus solidescit in massam rubram, variegatam maculis dilu-
tioribus rubris, particulis quasi deauratis im-
mixtis, fragilem, digitis non adhærentem, sub
masticatione tardissime, & vix perfecte, emol-
lescentem, odore & sapore recentiori con-
gruente. Solvitur perfecte in Spiritu vini recti-
ficato, & imperfecte in aqua, sub trituratione,
ope mucilaginis gummi arabici adjectæ: solu-
tione sublactescente. Decoctione in aqua, vel
etiam destillatione cum aqua, fragrantiam
suam cum aqua communicat. Si vero, ut docet
LEWIS, absque additione destillatur, oleum
empyreumaticum dat, cum pauxilla portione
florum salinorum. Balsamum Tolutanum fun-
ditur penitus in calore ignis, admota flamma
accenditur, flagrat: flamma vivida, fumo
copioso, grato, balsamico, fuliginoso. Ignis
flammæ admotum accenditur, sed subito fun-
ditur, guttatim destillat, extinguitur.

VIRTUS: vulneraria.

USUS. Ulcera, Vulnera.

225. HÆMATOXYLUM Campechianum.

LINN. *Sp. pl.* 549. *Mat. med.* 203.

JACQU. *Obs.* 2. p. 20.*

Lignum Campechianum. SLOAN. *Hist.* 2.

p. 283. t. 20. f. 2 - 4. CATESB. *Carol.* 2.

p. 66. t. 66. BLACKW. *Herb.* t. 493.

Pharm. CAMPESCANUM Lignum.

Locus. Campechia Americæ, Jamaica.

Arbor.

FORMA.

FORMA. Medullaris pars trunci, in frustis majoribus, ponderosa, duriuscula, sanguineo colore, longitudinaliter fissilis; transversaliter secta æqualis, nebulosa.

PROPR. Odor vix ullus; sapor dulcescenti-amaricans, leniter stypticus.

VIRTUS: adstringens.

USUS: tinctorius; Diarrhœa.

OBS. 1. *Infusum* aquos. saturate rubrum, sabbrunneum, odore suaviusculo, debiliore, sapore dulcescenti, leniter amaricante; vitr. martis subito nigrescit; hujus infusi guttæ 8 vel 10, instillatæ in aquæ font. unc. $\frac{2}{3}$, addito vitr. martis, colorem fecerunt nigrocærulescentem. Si spiritus vitrioli infuso aquoso additur, diluitur color paullulum; sed si hæc mixtura cum oleo Tart. p. d. saturatur, violacea fit & obscura; verum si cum aqua pura diluitur, fit pulchre violacea, qui tamen color brevi disparet, & in colorem auroræ mutatur. Idem fere accidit, si alcali fixum infusioni additur, absque saturatione cum acido. *Tinctura* spirituosa sanguinea est. Hæc tinctura ex Spiritu vitrioli vix diluitur; ex addito oleo Tart. p. d. ad saturationem, fit rubro-purpurea, præcipitatur: coagulo spisso; si hæc mixtura cum aqua diluitur, pariter violacea fit, & coagulum præcipitatum in totum solvitur.

OBS. 2. *Extractum* aquosum in diarrhœis laudant Angli.

OBS. 3. Truncus arboris ramique primarii exsudant *Gummi* rubro-nigricans, pellucidum, fragile, friabile, insipidum, quod in aqua lente solvitur: solutione subdulcescente, rubra; N. J. JACQUIN.

OBS. 4. Tinctoribus notissimum lignum, ad varios colores exinde parandos. Color ater additione hujus ligni extollitur & melius persistit.

226. QUASSIA amara. LINN. *Sp. pl.* 553.

Amœn. acad. 6. p. 423. t. 429.

Bois de Coiffi. FERMIN. *Surinam.* 1. p. 212.*

Pharm. QUASSIÆ Lignum.

Locus. Surinamum. *Arbor.*

FORMA. Lignum albidum, solidum, durum, tenax, rigidum, leuiusculum, ex arboris trunco, pariter ac e ramis & ramulis desumptum; transversaliter sectum, notatum radiis capillaribus, parallelis, e centro ad peripheriam, & punctulis subexcavatis, supra totum discum sparsis, frequentibus; vestitum cortice tenuiore, albido-pallido, læviusculo, sæpe nigro-maculato, fragili.

PROPR. Odor nullus; sapor amarissimus: amaritie pura. Sapor *Corticis* sapore ligni debilior.

VIRTUS: tónica, stomachicâ, antiputredinosa, anthelminthica.

USUS. Atonia, Anorexia, Arthritis, Hypochondriasis, Febres intermittentes.

OBS. 1. *Infusum ligni* Quassix aquos. frigide paratum per nycthemera bina, colore aqueo est, sapore amarissimo; vitriolo martis non demutatur; infusum vero in balneo paratum, colore dilute lutescente est, frigido infuso vix amarius. *Decoctum* infuso calido neque magis tinctum, nec amarius; vitriolo martis nil variat. *Extractum* ligni aquosum fusco-ferrugineum, amarissimum, odore fere Extracti Taraxaci; e Ligni unc. 14 obtinui extracti circiter unc. 1 $\frac{1}{2}$. Sed alii plus Extracti obtinuerunt; sic cl. SCHLEGER unam sextam partem separavit, & cl. PAARMAN unam octavam partem, Spirituosi vero extracti unam vigesimam quartam partem. *Tinctura* spiri-

tuosa ligni lutescens est, pellucida, intense amara, vitriolo martis non mutata. *Corticis* infusum frigidum s. calidum ligni infuso simile est, pariter ac decoctum:

OBS. 2. Flores arboris amari sunt, & ut stomachicum egregium in Surinamo ab incolis diu adhibiti fuere. *Cortex* radice arboris a Surinamensibus præfertur ligno, & usurpatur in Surinamo ut antifebrile. Decoquunt corticis unc. $\frac{1}{2}$ in aquæ puræ libr. 6 ad dimidiæ consumptionem, cujus decocti quovis bihorio propinant unc. 3 in febribus intermittentibus; PHIL. FERMIN.

OBS. 3. Quassia usus in Surinamo invaluit per 20, & quod excurrit, annos, ut testatur cl. P. FERMIN, & in Suecia paulo post innotuit, postquam cl. DAN. ROLANDER, e Surinamo redux, Holmiam a 1756 appulisset. Ille, a servo nigrata Surinamensi nomine *Quassi*, vel fortasse potius, ut cl. FERMIN illum appellat, *Coissi*, de virtute hujus ligni edoctus, ejusdem specimina tecum attulit. Anno 1761 cl. C. G. DAHLBERG; subchiliarcha, e Surinamo profectus, lignum hoc & fructificationem arboris ill. v. LINNÉ obtulit, qui non ita multo post, a: nempe 1763, in dissertatione academica illud descripsit, & usum medicum comprobavit. Cl. ALEX. BERNH. KOLPIN (a) & post eum cl. Edv. SANDIFORT (b), vim Quassia antarthriticam demonstrarunt, & cl. J. FARLEY (c) ejus vim contra febres comprobavit, cui etiam suffragatur cl. JOH. G. WAHLBOM (d), addendo, calculosos, hypochondriacos pluresque insigne levamen a ligno Quassia sensitse. Cl. CLERC (e) Quassia unicam $\frac{1}{2}$ aquæ puræ infundit, & spondet se paroxysmum febris intermittens hac dosi suspendere posse.

(a) In *Litteris*.

(b) *K. Vetensk. Acad. Handl. vol. 31. p. 168.*

(c) *Philos. Transact. v. 58. p. 81, 82.*

(d) *Medicinal. Verk. tilstand for ar 1769, p. 105.*

(e) *Histoire naturelle de l'homme, considéré dans l'état de maladie, ou la médecine rendue à sa première simplicité. Paris 1767, vol. 2.*

P. FERMIN (a) multam fidem habet Quassix, ad curandas febres intermittentes omnes, etiam summe inveteratas, & statuit Quassiam fortius omni Chincina agere in humores; quamobrem decoctum Quassix suadet in febribus intermittentibus, remittentibus, & continuis, exhibendum infantibus, æque bene ac adultis, gravidisque; corticem radice tamen ligno præfert. Plures postea Quassix vim laudarunt, usumque confirmarunt in arthritide, hypochondriasi, podagra, leucorrhœa, morbisque ab acido & putredine, in sudoribus nocturnis phthysicorum, in hydropse addito pulvere Scillæ, atque demum in vertigine (b). Apud nos Quassix lignum officinale est, & revera bonum stomachicum tonicumque. Roborat, & non calefacit. Sæpius vidi bonum effectum in arthritide; in febribus intermittentibus sæpe fefellit. Hæmaturiam rebellem apud nobilem matronam ope Quassix brevi curatam recordor. Extractum commodius propinatur in forma pilulari delicatioribus, quam Decoct.

OBS. 4. Muscas adeo obstupescit infusum Ligni Quassix, ut mortuas crederes; brevi tamen ad se redeunt.

227. QUASSIA dioica. *Pharm. suec. p. 45.*

Evonymus fructu nigro tetragono. BARRER.

Æquin. p. 50.

Simaruba arbor. BANCROFT. *Guian. p. 49.*

FERMIN. *Surin. p. 225.*

Simarouba ou Bois amer. DES MARCHAIS.

Voyag. t. 2. p. 225.

Simaruba Jussæi. LINN. *Mat. med. 535.*

Pharm. SIMAROUBÆ Cortex.

Locus. Guiana, ad ripas fluviorum. *Arbor.*

FORMA. Cortex coriaceus, tenax, flexibilis, superficie exteriori rubro-cinereus, sca-

(a) *L. cit.*

(b) *Cfr. Berlinische Sammlungen, vol. 2. part. 2. p. 442.*

ber verrucis polymorphis & rugis transversalibus elevatis; superficie interiore pallida, ut & parenchymate vimineo.

PROPR. Odor nullus. Sapor amarus, subadstringens; *masficatus* minime solubilis, vix comminuitur.

VIRTUS: tonica, leviter adstringens, diuretica, stomachica.

USUS: Dysenteria, Lienteria, Tormina.

OBS. 1. *Infusum* aquos. tenue, colore Theæ, amarum; a vitr. martis non demittatur. *Decoctum* lacteum non fuit. *Extracti* aquosi unam quartam partem ponderis corticis largitur; spirituosi vero unam quadragesimam partem; *CARTHEUSER.* *Tinctura* spirituosa amara.

OBS. 2. Corticem desumitur in Guiana ex arbore 40 pedum altitudine, ramosa, intorta; cortice crasso, dilute brunneo; foliis alternis, petiolatis, ovali-oblongis, acutis, majusculis; floribus violaceo-albidis, odore ingrato; fructu nigro-rubicundo, tetragono, emetico-purgante. Cortex radicis præstantior censetur cortice ramorum.

OBS. 3. In dysenteria, præmissis præmittendis, nempe evacuantibus necessariis, sæpe salutari cum effectu adhibetur cortex Simaroubæ, ut tonicum præstans & non stypticum, prout optime tradiderunt clar. viri *JUSSEU*, *DEGNER*, *ROUPPE*, *GRASHUIS*, *SCHWENCKE*, *BOENNEKEN*.

OBS. 4. *Lignum* hujus arboris valde amarum est. In Cayenna radicem arboris cum cortice terunt in pulverem impalpabilem, cujus scrupul. i infundunt balneo cinerum per horas 12, in vaseculo fictili, reiterando hanc dosin singulis 12 horis. Curat dysenterias bene. Agit sæpe emesi. *DES MARCHAIS*; *LAVAL* (*).

(*) *Voyage de la Louisiane*, p. 76.

228. COPAIFERA officinalis. LINN. *Sp. pl.*
557. *Mat. med.* 523.

Copaiva officinalis. JACQU. *Hist.* 233. t. 86.

Copaiba. BARRER. *Æquin.* 40. *Pis. Brasil.*
56. MARGGR. *Brasil.* 230.

Pharm. COPAIVÆ Balsamum.

Locus. Brasilia, Cayenna; frequens ad oppidum Tolu prope Carthagenam. JACQU.
Arbor.

FORMA. Balsamum liquidum, consistentia olei olivarum, lutescens, limpidum.

PROPR. Odor fragrans, balsamicus, non ingratus. Sapor pinguis, amaricans, subgraviusculus, subaromaticus, resinofus, subinhærens. Chartæ illinitum se habet ut oleum, chartam diaphanam reddendo. Frigidum non accenditur balsamum Copaivæ ex admota flamma; sed in vase idoneo supra ignem excalesfactum, ebullit, fumat, admotaque flamma accenditur, flagrat: flamma vivida, fumo copioso, fuliginoso, aromatico, odore Copaivæ, consumitur, sed vas nigrum reddit cum splendore. Aquæ frigidæ guttatim immisum, vel supra superficiem aquæ extenditur, vel guttæ ejus sphæricæ sub superficie aquæ hærent, quæ tandem super aquam se explicant. Vitro, in quo experimentum instituitur, conquassato, in guttas sphæricas sub superficie aquæ resolvitur, sæpe magnas, quæ tamen sponte tandem rumpuntur, & supra aquam iterum se extendunt. Sub conquassatione late-

ribus vitri plurimum balsami adglutinatur, quod tandem defluit. Si cum aqua diutius tritatur, solutionem lactescentem mentitur, quiete sponte separabilem, balsamo superficiem petente. Cum vitello ovi vel etiam Gummi arabico in aqua tritatum, mixturam emulsivam reddit, diutius persistentem. In oleis expressis & stillatio bene solvitur: solutione persistente, non tincta. Diutius digestum in spiritu vini rectificato, perfecte solvitur: tinctura odoris validi, grati. Destillatum cum aqua, primum dat aquam stillatitiam fragrantem, dein olei stillatitii limpidissimi largissimam copiam, remanente colophonio, inodoro. Sed si absque additione per se destillatur, primum, ut docet LEWIS, ascendit oleum lutescens, odore fragrantissimo Copaivæ, dein oleum saturatius tinctum, tandem oleum pulchre cæruleum, empyreumaticum, vix tamen ingratum. Si balsamum Copaivæ cum cineribus miscetur & ex retorta fortissimo igne destillatur, obtinetur oleum cæruleum, odore non ingrato, ut monet FR. WILH. HOPPE.

VIRTUS: balsamica, vulneraria, diuretica, sublaxans.

USUS. Vulnera recentia, Gonorrhœa.

OBS. 1. Balsami Copaivæ libræ 2, per destillationem, quam instituimus, dederunt olei stillat. unc. 20, aquæ stillat. pro quantitate aquæ simplicis affusæ, & resinæ unc. 12; hinc unc. 14 decesserunt. *Aqua* hæc limpidissima erat instar aquæ, odore & sapore debiliore balsami. *Oleum still.* limpidissimum, tenuissimum, su-

blutescens, odore Copaivæ, in oleum Terebinthinæ leviter incidente, sapore copaivæ pingui, calidiusculo; quod, simulac rectificatum fuit, tanquam aqua limpidissima liquidum & pellucidum conspiciebatur, odore gratiore, sapore magis amaricante. *Resina* tenax, dum siccat dura fit, colophonii instar, viridi-fusca, undique nitens, fragilis: fracturis planiusculis, odore debilissimo, sapore nullo. *Masticata* in ore emollitur, non solvitur, nec dentibus adhæret, sed cinerascit. Solvitur in oleo expresso & stillat, atque in spiritu vini, non autem in aqua.

OBS. 2. Balsamum Copaivæ colligitur in solo natali, perforando truncum arboris ad medullam, inde tantum balsami effluit, ut trihorii spatio 12 libræ obtineantur, uti refert PISO, vel etiam plus, prout statuit MARGGRAVIUS. Criterium boni & veri balsami copaivæ erit, ut docet *Anonymus* (a), in solo natali autopta, quod sit album & spissum, recens liquidius, antiquum spissius, consistentia mellis; si gutta una alterave aquæ frigidæ immittitur, vel fundum petit, vel in aqua sub superficie suspensa hæret, absque jactura figuræ sphericæ; sed si supernatat, & in superficie aquæ semet extendit gutta, vix verum est balsamum, sed adulteratum. Idem Auctor (b) balsamum copaivæ genuinum, ut summum vulnerarium, extollit; vult, ut vulnere recenti hoc balsamum calide immitatur, vulnusque dein linteo carpto impleatur, quo cesset hæmorrhagia; tum vulnus denuo mundari & de novo impleri balsamo debet, suprajacta fascia, & deinde relinqui, quoad consolidatum fuerit.

OBS. 3. Urinam amaram fieri ex sumto Balsamo Copaivæ, statuit FULLERUS.

OBS. 4. De balsamo Copaivæ egit FRID. WILH. HOPPE (c), & quidem bene, pulcherrimas de ipso ob-

(a) *Hist. naturelle du Cacao & du Sucre*, p. 220.

(b) *L. c.*

(c) *Dissert. de Balsamo Copaivæ*, quæ recusa legitur in VALENTINI. *Hist. simplicium*, p. 617

servationes chemicas communicando, experimentis in-
nexas, quæ legi merentur. Morbos recensuit, in quibus
Balsamum Copaivæ valuit. Sed, ut fidelis fuit Auctor,
sincere adduxit noxam ex abusu hujus balsami, quam
experientia evictam habuerat. Sic largiori dosi & diutius
assumptum, humores nimis exagitat & parit febres, hæ-
morrhagias, cephalalgias, dolores & ardores ventris,
cordis palpitationes. In phthisi & ulcere renum facile
tussim exasperat, hæmoptysin & mictum cruentum sæ-
pe infert, febremque lentam intendit. Nephriticis do-
lores & inflammationem renum adauget. In dysenteria
balsamum Copaivæ, clysmatibus additum, ardores in-
ternos excitasse observavit Auctor, atque in mictu cruen-
to nocuisse. Vulneribus & ulceribus, rite non deterfis,
balsamum Copaivæ, extus applicitum, pariter nocuit,
cicatricem intempestivam inducendo, atque sic ulcera
sinuosa inferendo.

229. LEDUM palustre. LINN. *Sp. pl.* 562.

Mat. med. 220. *Flor. Suec.* 352.*

Rosmarinum sylvestre. CAMER. *Epit.* 546.

Pharm. ROSMARINI SYLVESTRIS

Herba.

Locus. Europæ septentrionalis paludes uligi-
nosæ. *Fruticulus.*

FORMA. rec. *Frutex* bipedalis, ramosus,
cortice cinereo, in trunco minutim rugoso, in
ramis læviusculo. *Rami* alterni. *Ramuli* teneri
tomentosi, ferruginei. *Folia* duntaxat in ramu-
lis teneris, frequentia, sparsa, breviter petio-
lata, pollicaria, linearia, sempervirentia,
obtusata, margine utrinque revoluta, supra
lutefcenti-viridia, sulco longitudinali, venu-
losa, subrugosa, lucidiuscula, subtus tomen-
tosa, ferruginea, nervo longitudinali carinata;

inferiora reflexa, superiora patentia. *Corymbus* terminalis, simplex, sessilis, villosus, ferrugineus, subglutinosus, erectus, breviusculus, convexus. *Pedunculi* filiformes, uniflori. *Bractææ* frequentes, ovato-oblongæ, acutæ, concavæ, ferrugineæ, subtus villosæ, glutinosæ, supra glabriæ, deciduæ. *CAL. Perianth.* inferum parvum, 1-phyllum, subtus villosum, glutinosum, obsolete 5-lobum. *COR.* nivea. *Petala* 5, oblonga, obtusa, concava, sessilia, erecto-patentia. *STAM.* alba. *Fil.* 10, setacea, corolla longiora, erecta. *Anth.* ovatæ, obtusæ, erectæ. *PIST.* *Germen* superum, ovatum, obtusum, obsolete quinquesulcatum, inferne glabrum, superne villosum. *Stylus* cylindricus, glaber, albus, longitudine flaminum. *Stigma* obtusum, ferrugineum.

PROPR. rec. & sicc. Odor fragrans, aromaticus, subnarcoticus, cephalalgicus. *Sapor* aromaticus, leviter amaricans, odori congruens.

VIRTUS: anodyna, inebrians, phthiriaca, diuretica, sublaxans, resolvens.

USUS. Lepra nodulosa, Tinea, Tuffis ferina, Scabies, Pediculi.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubrum, fragrans, graviusculum, sapore amaricante; vitr. martis nigrescit. *Infusi guttæ* 15, *infusillatæ* aquæ puræ unciæ $\frac{1}{2}$, addito vitr. martis colorem ferrugineum exhibuerunt.

OBS. 2. Cl. JOH. L. ODHELIUS (*) casum refert ancillæ, lepræ nodulosa obsessæ, quæ ex infuso tenuiore herbæ Ledi (sc. herb. unc. 2 in aquæ calidæ libr. 4)

(*) K. Vetensk. Acad. Handl. vol. 35. p. 266. seq.

tantum sensim profecit, ut demum nodi plerique leprosi resoluti fuerint. Sub illo temporis decursu ego in nosocomio sæpius vidi hanc ægram, & omnis spes fuit felicis lepræ extirpationis, dum emaciata inopinanter expiravit. Certe multum pollicetur Ledum in hac specie lepræ, quod quidem ulteriori experientiæ relinquitur. In tussi serina infus. Ledi adhibent medici nostrates. Sæpius etiam adhibui ipse, sed pro certo dicere non possum, num opem tulerit huic tussis speciei. Vidi infantes, qui per plures septimanas infusum hoc hauserunt, sed curam persolverunt lacticinia, aër vernalis, &c. emeticis prægressis.

OBS. 3. De Ledo palustri scripsit J. P. WESTRING (*). Descriptionem dedit Ledi bene exaratam. Experimenta instituit pharmaceutica cum herba Ledi. Sic *aqua still.* gratum præbet odorem, in aquam Rosarum incidentem. *Extr. aquos.* sapore est dulcescenti, mox amaro, postea styptico; *resinosum* vero valde amarum & stypticum. *Oleum empyreum.* odore est retro, consistentia crassa, picis liquidæ instar. *Spiritus per descensum* secundum saporem convenit cum Spiritu Tartari, odore empyreumatico. Hunc spiritum magnopere laudat ad enecandos Cimices; quippe quia illis inspersus subito eos enecat. Hinc eo magis singularis est observatio cl. J. O. HAGSTROM, qua statuit, apes ledum in deliciis habere, siquidem ex ejus floribus & mel & pollen pro cera conficienda colligunt. Expedire quoque, ait, alvearia cum herba Ledi fricare, ut apes lubentius ibi nidulentur.

230. ARBUTUS Uva ursi. LINN. *Sp. pl.* 566.

Mat. med. 222. OEDER. *Icon. t.* 33.

KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9. MURRAY.

monogr. p. 2. *seq.*

Uva ursina. GIRARD. *monogr. p.* 2. *seq.*

Uva ursi. GLUS. *Hist. p.* 63.

(*) *Dissert. de Ledo palustri*, præside VON LINNÉ; Upsal. 1775.

Pharm. UVÆ URSI Folia.

Locus. Europa, Canada. *Fruticulus.*

FORMA. rec. Folia petiolata, semipollicaria, obovalia, obtusa, integerrima, utrinque glabra, lucidiuscula, supra rugosa, subtus venuloso-subrugosa: venulis semidiaphanis.

PROPR. rec. & succ. Odor nullus. *Sapor* stypticus.

VIRTUS: diuretica, tonica.

USUS. Calculus renalis.

OBS. 1. Infusum foliorum aquos. lutescens potus Theræ instar, stypticum; vitriolo martis subito nigrescit. Infusi saturati guttæ 3, instillatæ aquæ puræ uncia $\frac{1}{2}$, addito vitr. martis, colorem saturatum violaceum stiterunt. *Extractum* aquos. fusco-nigricans, odore mellis s. extr. Taraxaci, sapore amaro, adstringente. Sub inspissatione infusi in extractum, ferrea, qua agitatur, spatula, nigra evadit. E fol. arbuti unc. 4 obtinentur Extr. aquosi drachmæ 12; residuum dat Extr. spirituosum veri resinosi circiter scrup. 4; MURRAY.

OBS. 2. De Uva ursi bene scripserunt viri clariss. JOH. ANDR. MURRAY, Gotting. 1766, & MICH. GIRARDI, Patav. 1764 (a). CL. ANT. DE HAEN (b) Uvæ ursi efficaciam in mitigandis symptomatibus calculosis extollit. Certe Uva ursi revera præstans est in calculosis affectibus & ulceribus viarum urinariorum. Non solvit calculum, ut putat GIRARDI, sed sabulum & calculos renales minores pellit, illosque abire facit cum facilitate.

OBS. 3. In provincia imperii Russici Casanensi hæc planta ad coria perficienda utiliter adhibetur; PALLAS (c).

(a) Quæ posterior in cel. SANDIFORT *Thesauro. dissert.* v. 2. p. 455. recusa exstat.

(b) *Rat. med. part. 2. p. 159.* & in quibusdam hujus operis continuationibus.

(c) *Russische Reise, tom. I. p. II.*

231. PYROLA rotundifolia. LINN. *Sp. pl.*
567. *Mat. med.* 212.

Pyrola Limonium. LOB. *Hist.* 157.

Pharm. PYROLÆ Herba.

Locus. Europa, Virginia, in sylvis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix superne ramosa. *Folia*

longius petiolata, radicalia cuncta, semper-
virentia, ovato-subrotunda, apice obtuso-
rotundata, margine remote & minutim cre-
nata: crenis obtuse tuberculatis; utrinque gla-
bra, supra saturate viridia, venosa, lucidius-
cula, subtus pallidiora, pollicaria vel paulo
ultra, erecta. *Petioli* triquetri, supra canali-
culati. *Stipulae* membranaceae, ovaes, obtusae,
ad basin petiolorum; e squamis gemmaceis
persistentibus. *Scapus* erectus, foliis duplo
longior, angulatus, albido-viridescens, nu-
dus, adspersus squamis 2 vel 3, ovali-oblon-
gis, acutiusculis, membranaceis, albis, remo-
tis, glabris. *Racemus* terminalis, simplex,
floribus sparsis, erectis, pedunculatis. *Braeae*
lineares, incarnatae, acutae, ad pedicellos soli-
tariae, longitudine florum, nervosae. *CAL.*
Perianth. 1-phyllum, pallide viridulum, gla-
brum, 5-fidum: laciniis lanceolatis, acutis,
patentibus. *COROLLA* alba.

PROPR. rec. Olor nullus; *sapor* substyp-
ticus, amaricans. *Sicc.* confimilis.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquos. rubescit potus Therae instar,

amaricat & substypticum est; vitr. martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 8, instillatæ aquæ uncia $\frac{1}{2}$, addito vitr. martis, colorem pulchrum saturate viridem monstrarunt.

232. STYRAX officinale. LINN. *Sp. pl.* 635.

Mat. med. 227.

Styrax folio mali cotonei. GARID. *Aix. t.* 95. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 287.

Styrax. CAMER. *Epit.* 38. DALECHAMP. *Hist.* 2. p. 225. MILL. *Figur.* t. 260.

Pharm. STORAX VULGARIS.

Locus. Europa australis, Oriens. *Arbor.*

FORMA. Gummi-resina in massa brunnea, subrubicunda, mollis, fragilis: fracturis facie glebæ turfaceæ densæ, undique repletis punctis albicantibus, micaceis, scintillantibus; inter digitos laxius fricata pulverulenta, digitis vero subacta in pastam concreescens.

PROPR. Odor fortis, fragrans, unctuosus; Sapor consimilis, resinofus, vix subamaricans; *masticata* primum pulverulenta, deinde in pastam subigitur, dentibus non adhærens, tandem in saliva solubilis: saliva lactescenti-rubescente. Accensa flagrat: flamma albidolutescente, luminosa, valde fuliginosa, aromatica, atque consumitur, relicta favilla cinerea. In igne clauso non funditur, verum liquefit resinosa pars, exprimenda. Si Storax absque additione destillatur, surgit, ut observavit cl. SCHEELE, 1: pauxillum humidi, cum nonnullis guttis olei lutei; 2. phlegma acidum,

ſpiritui lignorum ſimile, & ſalis eſſentialis pauxillo junctum, quod, cum Lithargyrio digeſtum, ſolutionem facit dulcem; 3. oleum ſpiſſum, quod in frigore butyraceum fit, inſtar axungiae; 4. carbo remanet in fundo retortae. Si oleum hoc butyraceum cum aqua coquitur, beneque repetitur elixiviatio, obtinetur *ſal eſſent.* lutefcens, quantitate ſcrup. i ex quavis uncia Storacis. Si Storax in aqua calida diutius maceratur, & dein deſtillatur, tranſcendit *aqua ſtillatitia* fragrans, opaleſcens, una cum pauxilla portione *olei ſtillat.*, fragrantis, ſaturate rubri, diaphani; hocce ſequitur aliud oleum fuſco-nigricans, ſpiſſius, ſatis copioſum, pariter fragrans. Storax ſolvitur maximam partem in ſpiritu vini, remanentibus ſordibus tantulaque portione gummoſi. In oleo expreſſo non ſolvitur, nec tingit oleum; neque etiam in oleo ſtillatitio ſolvitur, verum tingit oleum colore aureo.

VIRTUS: ſubanodyna, baſſamica, digeſtiva, pectoralis.

USUS. Vulnera, Suffumigia.

OBS. 1. *Infuſum* aquoſ. Storacis, in balneo paratum, lutefcens, fragrans, odore Storacis, ſapore debili conſimili, vix amaricante; ex ſolutione vitrioli in aqua deſtillata turbidum fit, præcipitatur.

OBS. 2. Storax vulgaris calefacta & ſacculo incluſa, preloque tam calido, ut ex aqua adſperſa fere ſremat, ſubjecta, *reſinam* dat *expreſſam*, puram, fuſcam, fragrantem, Storacis odore, ſc. reſinae unc. 2 $\frac{1}{2}$ ex Storacis libr. i. Hæc reſina ſub expreſſione liquefacta provenit, aqua vero frigida excepta mox ſolidescit, & in frigore

fragilis evadit ; in temperie vero caloris ultra gradum 16. in thermom. suecico sponte mollescit , confluit in formam picis liquidæ spissioris , plastica fit & tenax ; ubi vero duriuscula est , & inter digitos tractata emollitur , adglutinatur , in fila ductilis. Resina hæc , in aqua pura lota , gummosi quid immixti non præbet ; etenim aqua lavacri immutata persistit , sapore debili Storacis , odore empyreumatico , & alcohole vini non præcipitatur. Solvitur resina hæc in spiritu vini : tinctura lutescente , odore & sapore storacis debili , aqua pura diluta opalescente.

OBS. 3. *Sal essentielle* dat Storax , eodem modo ac G. Benzoë , sed in triplo minore quantitate. Extrahitur eadem encheiresi ac de Benzoë suo loco dicitur , scilicet sublimatione , elixiviatione cum aqua pura , & decoctione cum aqua calcis. Hoc sal , ex aqua calcis *præcipitatum* , viridi-cinereum est , instar Talcis viridis pulverati , particulis micaceis splendens , odore Storacis debiliore , sapore calidiusculo , subacuto , acidulo , aromate Storacis debiliore , in aqua solubile ; hujus enim salis gr. 5 in aquæ frigidæ unc. 1 $\frac{1}{2}$ optime solvebantur. Sal vero storacis , *per sublimationem* paratum , albidius erat , magis splendens , facie amalgamatis speculorum , ad tactum molle & pinguiusculum , fere ut Talcum.

O R D O D I G Y N I A.

233. SAXIFRAGA granulata. LINN. *Sp. pl.*
576. *Mat. med.* 225.

Saxifraga alba. BLACKW. *Herb.* t. 55.

DODON. *Pempt.* 323.

Saxifraga alba chelidonides. LOB. *Hist.* 335.

Saxifraga IV. CAMER. *Epit.* 729.

Pharm. SAXIFRAGÆ ALBÆ Radix ,
Herba , Flores.

Locus. Europa , in apricis. *Perennis.*

FORMA.

FORMA. *rec. Radix* subrotunda, magnitudine circiter fructus Cerasi, bulbosa, radici annotinæ emortuæ imposita, constans *bulbis* aggregatis, subrotundis, inæqualibus, albicantibus, apice lanatis, magnitudine seminis cannabini, quandoque etiam Pisi; singulo bulbo vestito vaginis 5 vel 6, membranaceis, imbricatis, quarum intimæ tenuissimæ, & conflato ex bulbulis circiter 10, hemisphæricis, conniventibus, lævibus, nitidis, incarnatis, margine ciliatis, extimis paulo majoribus, *parenchymate* farinaceo-succulento, molli. *Fibræ* radicis setaceæ, sparsæ, inter bulbos descendentes. *Caulis* spithamæus, erectus, teres, parce ramosus sive subdivisus, pilosus. *Rami* alterni, simplices, cauli conformes. *Folia* alterna, subcarnosa, pubescentia; radicalia & inferiora caulis longius petiolata, reniformia, obtusa, inciso-lobata; caulina superiora cuneiformia, lobata; ramea linearia, integerrima, obtusiuscula. *Petioli* teretes, pilosi, supra sulcati, basi vaginati: vagina plana, margine undique tenui, ciliato-lanato. *Panicula* terminalis, pilosa. *Flores* pedunculati, albi. **CAL.** *Perianth.* 1-phyllum, turbinatum, pilosoviscidum, viride, 5-fidum: laciniis-lanceolatis, obtusis, erectis. **COR.** alba. *Petala* 5, cuneiformia, obtusa, erecto-patentia, sessilia, calyce duplo longiora, alba, basi striis tribus luteis, trinervia: nervis exterioribus bifidis. **STAM.** *Fil.* 10, subulata, albida, corolla

breviora, inæqualia tempore. *Anth.* ovatæ, didymæ, obtusæ, erectæ, latere utrinque dehiscences, unde sine antheseos tetragonæ apparent. *PIST.* *Germen* inferum, rostro supero lutescente, desinente in *Stylos* 2, crassos, extus convexos, latere interiore canaliculatos, glabros, longitudine staminum. *Stigm.* pateriformia, obtusa, conniventia.

PROPR. *Radix sicc.* masticata friabilis, primum insipida, deinde amaricans; *recens* styptico-amara; *herbæ* rec. odor nullus; *sapor* herbaceus, obscure acidiusculus; *masticatur* saliva viridescente.

VIRTUS.

USUS.

OBS. *Infusum radices* aquos. rubicundum, primo subdulcescens, dein amarum; cum vitriolo martis fuscescit. *Decoctum* radices rubrum, intense amarum; vitri. martis valde fuscescit. *Infus. comæ florum* luteum velut potus Thæe sapore herbaceo, amaricante; cum vitri. martis subito nigrescit; hujus infusi guttæ 20, aquæ puræ uncie $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitri. martis, colorem rubrum exhibuerunt.

234. SAPONARIA officinalis. LINN. *Sp. pl.*
584. *Mat. med.* 214. OEDER. *Icon.*
t. 543.

Lychnis, quæ Saponaria vulgo. ZANNICH.
Venez. t. 285.

Saponaria vulgaris. BLACKW. *Herb.* t. 223.

CAMER. *Epit.* 232. DOD. *Pempt.* 279.

LOB. *Hist.* 270.

Pharm. SAPONARIÆ Radix, Herba.

Locus. Europa media, Virginia. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, longissime descendens, bi-vel tripédalis, crassitie pennæ cygneæ, sæpe digiti minoris, geniculata, superne ramosa: ramis ad genicula brachiatis oppositis; fibris filiformibus prope ramos. *Gemmæ* vivaces ad genicula inferiora, quæ tandem in ramos excrescunt. Tota radix cortice tecta est extus rubicundo, crassiusculo, facile separabili, latere interiore albido. *Parenchyma* album; firmum, masticatum fibrosum, post sectionem transversalem centro medullari orbiculato, cincto annulo albido, substriato. *Caulis* pedalis vel ultra, teres; erectus; geniculatus, internodiis inferioribus utrinque compressis; superioribus rotundato-tetragonis; scabridus; simplex, superne ramosus. *Rami* brachiatis oppositi, simplices, patentés, pubescenti-scabridi. *Folia* ad genicula brachiatis opposita, brevius petiolata, ovato-lanceolata, acuta, glabra, trinervia, parcius venoso-lineata, margine scabrida, patentia. *Petioli* breviusculi, lati, trinervii, connati. *Stipulæ* nullæ; verum margo e petiolis connatis utrinque ad genicula, minutim ciliatus. *Corymbus* florum terminalis, foliosus, ramis oppositis, breviter trichotomus. *Pedunculi* breves. *Bractææ* lanceolatae s. lineares, acutæ, ad pedunculos, oppositæ. *Flores* cernui, intermedii priores. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, tubulatum, pallidum, pubescenti-scabridum, basi

infima intrusa, apice 5-fidum: laciniis lanceolatis, acutis, erectis. *COR.* alba. *Petala* 5, cuneiformia, obtuso-rotundata, patentia; unguibus quadrangularibus, dilute viridescens, longitudine calycis. *Nectarium*: mucrones gemini, parvi, albi, ad basin laminæ petali. *STAM. Fil.* 10, subulata, alba, unguibus corollæ paulo longiora, erecta. *Anth.* trigonæ, incumbentes. *PIST. Germen* cylindricum, glabrum. *Styli* 2, subulati, albi, staminibus paulo longiores. *Stigm.* truncata.

PROPR. Radic. rec. odor debilis; *sicc.* nullus. *Sapor* leniter amaricans; *masticata* subglutinosa sentitur. *Herbæ recent. odor* debilis; *sapor* amaricans.

VIRTUS: saponacea, detergens:

USUS: Rheumatismus. Arthritis, Icterus:

OBS. 1. Infusum aquos. *herbæ sicc. infusi* Theæ colorem refert, sapore herbaceo; cum vitr. martis subito nigro-viridescens. *Infus. aquos. Radicis sicc. pallidum*, turbidiusculum, odore decocti Hordei, sapore primum hordeaceo-dulcescente, dein amaricante; a vitriolo martis non demutatur. *Decoctum herbæ siccatae* amaricans, non bene spumescens; recentis vero, scilicet e caulibus & foliis concisis, satis bene spumescens. *Decoct. radicis sicc. seu rec. turbidiusculum*, subbrunneum, odore & sapore infusi. Hoc decoctum, virgulæ ope agitatum, maxime spumescit, exacte ut solutio Saponis veri: spuma alba, persistente, non tamen lubrica, uti e sapone, sed rigidiuscula.

OBS. 2. Experimentum cum decocto Saponariæ infitui, lintea eodem, loco Saponis, lavando & dealbando, quod quidem bene successit; namque solvit & detergit hoc lavacrum sorditiem pinguem, uti lintea infuda-

ta, maculas oleofas, butyraceas, seu ex animali pinguedine ortas; vascula infuper, oleo expresso s. stillatio contaminata, brevi hoc decocto mundavi. At colores non delet; quare nec lintea, maculis pulicum conspurcata, bene cum Saponaria dealbantur. Perinde erit, sive radix recens seu siccata decoquatur; decoctum enim æque spumescens & detergens fit. Perinde etiam erit, quænam aquæ species sumatur, putealis, lacustris, seu fontana. Nec facultatem spumescendi tollunt salia media, acetum vini, alcalina adjecta. Spuma tamen citius extinguitur ex addito Sale Tartari.

OBS. 3. Ex dictis patet, radicem Saponariæ verum esse Saponem, quod imprimis evincitur ex decocto spumescente, & facultate detergente maculas pingues. Sed sapo hic vegetabilis est, & ab artificiali longe diversus; etenim alcalinus non est, verum acidus. Acidis non destruitur, uti Saponem alcalini, & serico eundem crepitum imponit Saponaria, si in ejus decocto coquitur, ac omnia acida præstant. Ex hac facultate saponacea virtus medica radice elucet; hinc Radix Saponariæ præstantissimum diluens in ptisanis; hinc arthritide, cura mercuriali &c. nullum aptiorem potum novi.

OBS. 4. Quandoquidem radix profunde in terram descendit, geniculaque inferiora gemmas vivaces protrudunt, quæ ex imo surgere possunt, non mirandum est, hanc plantam, semel in hortos introductam, difficillime extirpari posse, atque adeo hortis magis, quam vel Triticum repens, molestam esse.

235. DIANTHUS Caryophyllus. LINN: *Sp. pl.* 587. *Mat. med.* 213.

Caryophyllus. LOBEL. *Hist.* 241. MERIAN: *Eruc. ort.* p. 17. t. 50.

Caryophyllus ruber. BLACKW. *Herb.* t. 85: *Pharm.* TUNICÆ Flores.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Perennis.*

FORMA. rec. Flores terminales, subcorymbosi, pedunculati. *Bractææ* oppositæ, ovatæ, acutæ, marginibus inferne conniventibus, calyci subjectæ. *CAL. Perianth.* cylindricum, longum, pollicare, utrinque striatum, glabrum, basi cinctum *squamis* 4, subæqualibus, ovatis, acutis, margine tenuioribus, oppositis, arcte imbricatis; apice 5-fidum: laciniis ovato-acutis, concaviusculis, erectis. *COR.* rubra, pentapetala: unguibus albis, longitudine calycis, obverse ensiformibus; carina latere interiore sulcata; Limbo plano: laminis obovatis, obtuso-rotundatis, grosse ferratis. *STAM.* alba. *Filam.* 10, subulata, longitudine unguium, apice purpureæ. *Anth.* cordato-sagittatæ, obtusæ, erectæ. *PIST.* *Germen* superum, ovato-oblongum, inferne pallidum, subangulatum, superne viride, quadriusculatum, obtusum. *Styli* 2, subulati, purpurei, latere interiore sulcati, corolla paulo longiores. *Stigm.* obtusa, longitudinaliter pubescentia, revoluta.

PROPR. rec. Odor gratus, caryophyllæus; *sicc.* nullus. *Sapor* unguium recent. dulcis; laminarum vero amaricans, leniter stypticus.

VIRTUS: leniter adstringens.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum petalorum recent. fragrans, colore diluto; siccatorum vero pulchre rubro-purpureum, odore debili, sapore amaricante; *Vitr. martis* addito statim nigrescit; infusi hujus guttæ 20, aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$, insillatæ, adjecto *vitr. martis*, colorem viridem effe-

runt. Cum Spiritu vitrioli color fanguineus fit. Flores recentes, caute destillati, *aquam dant stillat.* suaveolentem, sed, ut observat cl. LEWIS, nullum oleum stillat, quamvis in magna copia destillati fuerint. *Extractum* aquosum odorem levissimum, resinofum, gratissimum spirat; LEWIS.

ORDO PENTAGYNIA.

236. SEDUM Telephium. LINN. *Sp. pl.* 626.

Mat. med. 227.

Telephium primum. DOD. *Pempt.* 230.

Pharm. TELEPHII Herba virens.

Locus. Europæ colles ficci. *Perenne.*

FORMA. rec. *Caules* plures ex una radice, spithamæi, inferne subprocumbentes, teretes, glabri, rubro-purpurascens, adspersi punctis elevatis, simplices, rarius ramosi: ramis alternis. *Folia* frequentia, carnosa, sessilia, opposita, plana, ovata, obtusa, inæqualiter serrata, pollicaria, utrinque glabra. *Corymbus* terminalis, compositus, sessilis, subfoliosus, erectus. *Bractææ* ovato-lanceolatæ, acutæ, ad divisiones pedunculorum solitariæ, longitudine pedicellorum. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, 5-partitum: laciniis lanceolatis, acutis, erectis. *COR.* fordide albida, calyce duplo longior. *Petala* 5, sessilia, ovato-lanceolata, concava, inferne in tubum convergentia, superne patentia, apice calloso-obtusâ. *STAM. Fil.* 10, subulata, longitudine corollæ, albida, erecta; 5 receptaculo, 5 vero petalis inserta. *Anth.* cordatæ, obtusæ, subdidymæ, glabræ.

PIST. Germen 5, albida, glabra, oblonga, subtriquetra, dorso convexo-gibbosa, utrinque attenuata. *Styli* subulati, longitudine staminum. *Stigm.* simplicia.

PROPR. rec. Odor debilis; Sapor nullus; planta pæne insipida. *Masticata* folia tenerissima, subsuccosa, lubrica sentiuntur, saliva viridescente.

VIRTUS: refrigerans; antiscorbutica.

USUS. Clavus pedis.

OBS. 1. *Infusum* folior. recent. aquos. acidulatum, limpidum, aqueum, sublutescens; ex vitr. martis debilius fusco-viridescens.

OBS. 2. Folia recentia leniter contusa, atque aceto vini immissa, tum clavis applicata, dumque siccaverint renovata, multum levaminis afferunt. Sub hac applicatione albescit clavus, insensibilis fit, sæpeque disparet.

237. **SEDUM** *Anacampseros.* LINN. *Sp.*
pl. 626.

Telephium VI. *Cepæa Pancii.* CLUS. *Hist.*
2. p. 67.

Telephium tertium. DOD. *Pempt.* 230.

Telephium minus sempervirens. LOBEL,
Hist. 222.

Tripmadame vulgo.

Culinis. **ANACAMPSEROTIS** *Herba*
virens.

Locus. Colitur in hortis. *Perenne.*

FORMA. rec. *Caules* plures ex una radice, procumbentes, teretes, viridescentes, glabri, dodrantales, foliosi, simplicissimi. *Folia* frequentia; sparsa, carnosa, sessilia, adnata:

sqvama obtusa, libera; ovato-oblonga, subcuneiformia, obtusa, vix pollicaria. *Corymbus* terminalis, compositus, fastigiatus, glaber, rore glauco, convexus, subtus foliosus: foliis cuneiformibus, minutim ferrulatis, in ramis & ramulis corymbi, solitariis, corymbo brevioribus. *Bractææ* subulatæ s. setacæ, ad pedunculos. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, glabrum, glaucum, 5-partitum: laciniis lanceolatis, acutis, convexis, erectis. *COR. Petala* 5, ovato-oblonga, acutiuscula, sessilia, calyci concolora, glauca, erecto-potentia. *STAM. Fil.* 10, subulata, longitudine corollæ; quorum 5 petalis inserta, erecta. *Anth.* ovatæ, obtusæ, didymæ. *PIST. Germ.* 5, viridia, subtrigona, dorso gibba, scabra, utrinque acuminata, in orbem disposita. *Styli* subulati, longitudine staminum. *Stigm.* acuta, incurvata.

PROPR. rec. Odor rancidus; sapor aquoso-acidulus.

VIRTUS: refrigerans, antiscorbutica.

USUS: culinaris.

OBS. Folia recentia cruda esitantur, in satura herbaria, Lactucæ immixta.

238. SEDUM acre. LINN. *Sp. pl.* 629. *Mat. mèd.* 228.

Sedum minimum. BLACKW. *Herb. t.* 232.

Illecebra, sive Sempervivum tertium. DOD.

Pempt. 229.

Pharm. SEDI MINORIS Herba.

Locus. Europæ campi & montes siccissimi.

Perenne.

FORMA. rec. Radix filiformis, descendens, breviuscula. *Caulis* filiformis, vix digitalis, basi repens, ramosus, dein erectus, teres, glaber, pallidus, succulentus, undique imbricatus: *Foliis* ovatis, obtusis, carnosis, supra planiusculis, subtus convexo-gibbis, sessilibus, erectis, subpunctatis, minutim subrugosis; inferioribus emarcidis. *Cyma* parva, terminalis, 5-flora, floribus sessilibus & pedunculatis. *Pedunculi* foliosi. *CAL. Perianth.* pentaphyllum: foliolis caulinis similibus. *COR.* stellata, lutea: *petalis* 5, lanceolatis, acutis, patentibus, subtus carinatis, supra concaviusculis. *STAM. Fil.* 10, subulata, longitudine vix corollæ, patentia. *Anth.* reniformes, compressiusculæ. *PIST.* lutea. *Germ.* 5, glabra, conica, divergentia. *Styli* subulati, longitudine fere staminum. *Stigm.* simplicia.

PROPR. rec. Odor debilis; *sapor* herbaceus, acris; planta *masficata* mordet in faucibus.

VIRTUS: rec. emetica, purgans, diuretica, depurans, antiscorbutica; *sicc.* longe mitior, fere effoeta.

USUS. Scorbutus frigidus.

OBS. *Succus* expressus emeticus & fere drasticus est; agit violenter, si cochlear unum alterumve detur. *Infusum* aquos. luteum, à potu Theæ non abludens, odore nullo, sapore acriusculo, nauseoso; vitriolo martis adjecto color nil mutatur.

239. OXALIS Acetosella. LINN. *Sp. pl.* 620.

Mat. med. 226.

Trifolium acetosum. DOD. *Pempt.* 568.

Lujula. BLACKW. *Herb. t.* 308.

Alleluia. FRANC. *Acetos. p.* 24. t. 2.

Pharm. ACETOSELLÆ Herba recens;
Sal essentielle.

Locus. Europa borealis, in sylvis. *Perennis.*

FORMA rec. Radix horizontalis, albida, repens, filiformis, ramosa, instructa bulbulis alternis, remotis, carnosis, ovato-gibbis, concaviusculis, glabris; apice terminata propaginibus, bulbulis consimilibus, imbricatis, viridibus, ciliatis. *Folia* 3 vel 4, radicalia, petiolata, ternata: foliolis obcordatis: sinu subtus recurvo; patentibus s. reflexis, glabriusculis, sed pube sparsa notatis, ciliatis, luteo-viridescentibus. *Petioles* semidigitales, teretes, minutim pubescentes, nudi, erecti, pallidi. *Pedunculus* unus vel alter, radicalis, teres, pubescens, foliis longior, erectus nudus, uniflorus, in medio geniculatus. *Braeae*: squama univalvis, concava, amplexicaulis, biangulata, obtusa, villosa, ad geniculum pedunculi, altero latere hians. *Flos* nutans. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, pubescens, 5-partitum: laciniis ovato-oblongis, obtusis, ciliatis, erectis. *COR. Petala* 5, tenera, cuneiformia, retusa, alba venis purpureis, calyce duplo longiora, erecto-patentia, basi macula lutescente, unguibus minutis. *STAM. Filam.* 10,

subulata, alba, erecta, corolla breviora; quorum 5 longiora; 5 exteriora duplo breviora. *Anth.* subrotundæ, trigonæ. *PIST.* *Germ.* superum, subrotundum, angulatum. *Styli* 5, subulati, erecti, albi, longitudine staminum. *Stigm.* incrassata, obtusa.

PROPR. *rec.* herbæ: *Odor* nullus; *sapor* grate dulcescenti-acidus; *masticata* dentes sensibiles facit. *Sicc.* debilissime acidulata. *Radix recens* dulcescenti-styptica est.

VIRTUS; refrigerans.

USUS. Febres phlogisticæ, biliosæ, putridæ.

OBS. 1. *Infusum* aquos. herbæ siccatae coloratum ut potus Theæ, grate & leniter acidulatum, cum vitriolo martis rubro-purpurascens. *Succus expressus* grate acidus, defæcatus & lege artis tractatus dat *Salis essentialis* unc. 3 vel 4 ex herbæ recentis libris 20. Residuum post crystallisationem salis adhuc acidum est, licet crystallos non deponat.

OBS. 2. *Sal Acetofellæ* intensius acidum, fusco-videscens est, crystallis aggregatis, utrinque planis, cuneatis, obtusis, parallelis; si vero l. a. purificetur, albido cinerascens fit: crystallis aggregatis, acinaciformibus, dorso incrassato, acie tenuiore, convexiusculo. Sic variant crystalli hujus salis pro diversa puritate; variant etiam inter se forma lamellari, rhombea, apice truncato vel obliquo. Hoc *Sal Acetofellæ*, pari modo ac *Cremor Tartari*, sal alcalinum fixum vegetabile continet; hinc salis medii species est, sed acido supersaturati. Solvitur in aqua pura, paulo largiori quantitate, quam *cremor Tartari*. Sed quando in aqua vulgari solvitur, solutio communiter deponit terram quandam ad fundum vasis, quæ originem debet terræ calcareæ ipsius aquæ, hoc acido saturatæ, unde selenitidis species nascitur, in aqua difficillime solubilis. *Sal Acetofellæ*, quod ab exteris

ad nos fertur, sæpe adulteratum deprehenditur. Occurrit quoddam Sal Acetofellæ in officinis nostris cristallis parviusculis, valde acidis, quod in aqua facile solvitur & lintea corrodit. Hujus salis quantitatem congruam destillavit cl. SCHEELE, ex retorta vitrea, valido igne; quo factò verum spiritum vitrioli adscendisse observavit, invenitque residuum in retorta verum esse Tartarum vitriolatum (*). Inde sequitur, falsum hoc Sal Acetofellæ nihil aliud fuisse, quam Tartarum vitriolatum, cum acido vitrioli suprafaturatum. Ceterum SCHEELE deinde solvi fecit Tartarum vitriolatum vulgarem in Spiritu Vitrioli hancque solutionem crystallifari, unde crystallos obtinuit intense acidas, facile in aqua solubiles, & salis acetofellæ supposititio exacte similes. Itaque expedit probare sal acetofellæ, quando largior ejus quantitas cõemenda est. Probatur vero pari modo ac sal essentiale Tartari, affundendo nimirum acetum Lithargyrii, unde albescet solutio genuini salis aquosa, tum etiam addendo Spiritum Nitri, unde debet mox clarescere. Porro debet Sal Acetofellæ verum, spathulæ ferreæ candenti immisum, fundi, ebullire, odorem vix sensibilem spargere, sed relinquere in spathula sal alcalinum fixum, albicans, in quo nulla vestigia Tartari vitriolati appareant.

OBS. 3. De hac planta satis bene scripsit JO. FRANCUS (**). Describit febrem malignam petechialem, a. 1702 Ulmæ grassantem, cum ejus decursu. Suadet emetica, alexipharmaca, potum frigidum cum Spiritu vitrioli acidulatum, herbam Acetofellæ, & abstinentiam a venesectione; quæ omnia plurimis casibus clinicis illustrat. Adhibet Acetofellam in conserva, decocto, aqua stillatitia & syrupo. Ex allatis casibus concludit, Acetofellam appetitum restaurare, vomitum consopire, alvum

(*) C. W. SCHEELE in *Litteris*.

(**) De vera herba antiquorum Acetofella, ejusdemque virtute contra febres malignas, petechiales & ipsam pestem. Aug. Vindel. 1717.

stringere, sitim sedare, oris amaritiam tollere, cordis vires reparare, anginamque abigere. Idem liber prodiit etiam sub alio titulo (*).

CLASSIS XI.

DODECANDRIA.

ORDO MONOGYNIA.

240. ASARUM europæum. LINN. *Sp. pl.* 633. *Mat. med.* 229. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 9. OEDER. *Icon. t.* 633.

Asarum. MILL. *Figur. t.* 53. *f.* 2. BLACKW. *Herb.* 383. LOBEL. *Hist.* 328. CAMER. *Epit.* 29. DOD. *Pempt.* 354.

Pharm. ASARI Radix, Folia.

Locus. Europa, in nemoribus. *Perenne.*

FORMA. Radix repens, filiformis, tetragona, geniculata, brunneo-cinerea. *Vaginæ* radicales obovatæ, concavæ, obtusæ, minutim ciliatæ, imbricatæ. *Folia* radicalia, longius petiolata, reniformia, obtuso-rotundata, vix pollicaria, venosa, utrique pubescentia, præcipue venis, erecta.

PROPR. *sicc. radic.* Odor fortis, fere Valerianæ, sed magis nauseosus; *sapor* aromatico-gravis, acris, in Ipecacuanham incidens,

---

(*) *Herba Alleluia botanice considerata*, &c. Ulmæ 1709

sed magis aromaticus, minus amaricans; *mas-
ticata* in lingua & faucibus leniter mordet,
subnauseosa. *Herbæ* odor nullus; *sapor* subaro-
maticus, nauseosus, acriusculus; *maslicata*
leniter mordet in faucibus; *recentia* folia
acriora.

VIRTUS: emetica, purgans (dosi a scrup.
i ad drachm. i); errhina, diaphoretica,
diuretica, emmenagoga.

USUS. Febres intermittentes, biliosæ,
Hydros.

OBS. 1. *Infusum radice* aquos. rubicundum, debili-
ter fragrans, nauseosum, subaromaticum; vitriolo martis
fuscescit; *Herbæ* saturate rubrum, sapore subacriusculo;
vitriolo martis nigro-fuscescit.

OBS. 2. Radix Afari emeticum fuit Medicorum ante
inventam Ipecacuanham. Hæc radix in forma pulveris
emetica est; decoctione vis emetica vel mitigatur, vel
perit, uti in Ipecacuanha; hinc pulvis præstabilior-
decocto vel extracto. Radix itemque folia inter pulveran-
dum sternutationem movent.

241. WINTERANIA Canella. LINN. *Sp. pl.*
636. *Mat. med.* 296.

Canella foliis oblongis obtusis nitidis, ra-
cemis terminalibus. BROWN. *Jam.* 275.
t. 27. *f.* 3.

Cassia lignea Jamaicensis, Laureola foliis
subcinereis, cortice Piperis modo acri.
PLUK. *Almag.* 89. *t.* 82. *f.* 2.

Arbor baccifera laurifolia aromatica, fructu
viridi calyculato racemoso. CATESB.
Carol. 2. *p.* 50. *t.* 50.

Laurus Winterania. TREW. *Nov. act. ph. med. A. N. C. v. 2. p. 392.**

Vinterani cortex. CLUS. *Exot. 75.*

Pharm. WINTERANI (Canellæ albæ) Cortex.

Locus. Jamaica, insulæ Bahamenses, Florida. *Arbor.*

FORMA. sicc. Cortex undique albidus, in cylindrum convolutus, crassitie lineæ, fragilis, latere interiore glabriusculo, exteriori sublu-tescente, subrugoso.

PROPR. Odor fragrans, aromaticus; *sapor* calidus, aromaticus, acriusculus, amaricans; *masticatus* subfriabilis inter dentes, fauces & linguam calefaciens.

VIRTUS: calefaciens, stomachica.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* aquos. lutescens, aromaticum, sapore aromatico, amaricante; vitriolo martis color nil demutatur. *Decoctum* cerevisiam tenuiorem referens, amarum, minus aromaticum; vitriolo martis pariter immutatum. *Aqua still.* fragrans. *Oleum stillat.* ut refert cl. LEWIS, spissum, obscure luteum; odore subgrato.

OBS. 2 Plurimi Auctores corticem Winteranum a Canella alba distinguunt; mihi vero alius cortex Winteranus, quam hic, ignotus est.

242. PORTULACA oleracea. LINN. *Sp. pl. 638. Mat. med. 260.*

Portulaca domestica. LOB. *Icon. 388. Hist. 210.*

Portulaca sativa. DOD. *Pempt. 650.*

Portulaca indica. RUMPH. *Amb. 5. p. 268.*
Portulaca.

Portulaca. BLACKW. *Herb. t. 287.*

Kara-tsjira. RHEED. *Malab. 10. p. 71. t. 36.*

Culinis PORTULACÆ Herba virens.

Locus. India, Noveboracum, insula Ascensionis, Japonia. Conferitur ubique in Europa. *Annua.*

FORMA. *rec.* Radix fibrosa. Caulis erectus, teres, glaber, lævis, nitidiusculus; inferne sanguineus, superne viridescens, utrinque brachiatim compressus, striis parallelis, ramosus, diffusus. Rami brachiatim oppositi, cauli conformes; inferiores procumbentes, superiores patuli, ramulis suboppositis; sæpe alternis, erectis. Folia pollicaria, opposita, subsessilia, carnosa, cuneiformia, integerrima, erecta, utrinque glabra, nitidiuscula, supra viridia, subtus micantia, glaciei similia, instructa punctulis approximatis, excavatis, costa micante, basi elevata, versus apicem folii evanescente. Flores plures terminales, congesti, sessiles, inaperti, virides, cincti foliis quaternis, rameis similibus. Bractææ diphyllæ, membranacæ, teneræ, ovato-acutæ, concavæ, oppositæ, subæquales, calyci subjectæ, illoque breviores. *CAL.* Perianth. superum, diphyllum: foliolis navicularibus, carinatis, subæqualibus, se invicem excipientibus. *COR.* Petala 5, tenera, viridescencia, sessilia, ovalia, retusa cum mucrone reflexo, erecta, conniventia, intra calycem inclusa. *STAM.* lutea. Fil. plurima, circiter 20, subulata, corolla breviora. *Anth.*

cordato-didymæ; erectæ. *PIST.* *Germen* inferum. *Styl.* cylindricus, staminibus paulo brevior. *Stigm.* 5, subulata, minutim pubescentia, longitudine styli, subconvoluta. *Cap-sula* ovato-oblonga, acutiuscula, viridis, circumscissa, unilocularis. *Semina* plurima, intra capsulam pedicellata, reniformi-suborbiculata, nigricantia, compressiuscula, striis & punctulis elevatis rugosa.

PROPR. rec. *Odor* nullus; *sapor* herbaceo-aqueus; *masticata* folia cruda tenera, vix acidula, saliva viridescente; *cocta* tenera, subacidulata; sed caules cocti magis aciduli.

VIRTUS: refrigerans, antiscorbutica.

USUS: culinaris; Ardor viscerum.

OBS. 1. *Infusum* aquos. herbæ recentis purpurascens, odore debili, sapore Portulacæ; vitr. martis nequicquam demutatur.

OBS. 2. Folia recentia cum summitatibus caulium Portulacæ in culinis fervide infunduntur aquæ; tum per cribellum ab aqua bene liberata, frixantur & maccantur in butyro, dum penitus mollescant, addito Saccharo, & vino, si placeat; tandem parantur cum cremore lactis s. vitellis ovorum. Condiuntur etiam caules crudi cum aceto, sale, pipere & foliis lauri, atque ita per hiemem servantur.

243. LYTHRUM Salicaria. LINN. *Sp. pl.*

640. SCHWENCK. *Gewassf.* 243. KNIPH.

Bot. orig. cent. 5.

Pseudolyfimachium purpureum alterum.

DODON. *Pempt.* 86.

Salicaria vulgaris purpurea. ZANNICH. *Venez.* t. 258.

Pharm. SALICARIÆ Herba.

Locus. Europa, ad ripas fluviorum. Perenne.

FORMA. rec. Caulis bipedalis, erectus, inferne glaber, tetragonus, superne pubescens, pentagonus: angulis acutis, membranaceis, scabris; ramosus. Rami superiores sparsi; inferiores oppositi, tetragoni, scabri, minutim pubescentes, erecti, breviusculi, frequentes. Folia sessilia, amplexicaulia, lanceolata, acuta, tripollicaria, supra glabra, subtus minutim pubescentia, scabriuscula, venosa, margine scabra, patentia; inferiora opposita, superiora sparsa; ramea opposita. Spicæ terminales, sessiles, cylindricæ, e glomeribus florum compositæ: conglomeribus sparsis, remotiusculis, circiter octofloris, bractea fulcitis; terminalis spica duplo major, prior. Bractea glomerum solitaria, ovata, longius acuta, subtus villosa, calycibus longiores, subpurpureæ; florum lineari-subulata, parviusculæ. CAL. Perianth. tubulatum, turbinato-cylindricum, striatum, hirsutum; ore truncato, 12-fido: laciniis purpurascens; quarum 6 alternæ subulata, hirsuta, erectæ; 6 aliæ alternæ parvæ, ovato-acutiusculæ, inflexæ, concavæ, apice minutim barbata. COR. purpurea. Petala 6, cuneiformi-oblonga, obtusorotundata, erecta, calyce longiora, margini calycis intra lacinias calycis longiores inserta, patentia. Petala ante eruptionem calycis tubo intrusa sunt & recondita; hinc postmodum

erumpunt, & quasi e calyce extrahuntur. *STAM. Fil.* 12, subulata, albida, calycis parieti intra tubum inserta; quorum 6 longiora, tubo calycis paulo longiora; 6 breviora, intra tubum recondita. *Anth.* ovatae, luteae, incumbentes. *PIST. Germen* superum, ovatum, acutum, utrinque sulcatum, glabrum, viridescens. *Stylus* cylindricus, albus, corolla vix longior. *Stigma* capitatum, exsertum. Anthesis incidit sub prima eruptione petalorum.

PROPR. rec. Odor nullus. Sapor herbaceus; masticata folia recentia lubrica sentiuntur.

VIRTUS: adstringens.

USUS. Diarrhoea.

OBS. Salicariam laudat cl. DE HAEN (*) in diarrhoeis & dysentericis, a laxitate ortis, annosis & protractis; quod confirmat cl. B. R. HAST (**). Agit ut stypticum mite; quamobrem, ubi tale indicatur, bona esse potest.

ORDO DIGYNIA.

244. *AGRIMONIA* Eupatoria. LINN. *Sp. pl.* 643. *Mat. med.* 222. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Aigremoine. BULLIARD. *Flor. parif. t.* 2.

Agrimonia officinarum. ZANNICH. *Venez. t.* 254. BLACKW. *Herb. t.* 22.

Agrimonia sive Eupatorium. DODON. *Pempt.* 28.

(*) *Rat. medendi*, part. 4. p. 195.

(**) *Berattelse om Medicin. verkets tilstand*, 1769, p. 282;

Eupatorium. CAMER. *Epit.* 756.

Pharm. AGRIMONIAE Herba.

Locus. Europa, Virginia, in pratis apricis, Japonia. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix subcylindrica, ramosa, descendens, rubra, squamis nigricantibus obfessa. *Caulis* pedalis vel ultra, erectus, teres, simplex vel subramosus, hirsutus. *Folia* alterna, petiolata, cum impari pinnata, 4-vel 5-juga: pinnis oppositis, plano-patentibus, sessilibus, ovali-oblongis, acutiusculis, pollicaribus, supra viridibus, lineatis, adspersis atomis elevatis, pubescentibus, subtus cinereis, hirsutis, venis suboppositis, margine inciso-ferratis: ferraturis ciliatis, suberectis. Pinnæ aliæ parvæ, pariter ciliatæ, inter singulum par pinnarum majorum, sessiles, inæquales; quarum majores suboppositæ, ovatæ, inciso-ferratæ; minores parvæ, ovatæ, integerrimæ, alternæ. *Petioli* subtus convexi, supra concavo-canaliculati; quorum inferiores longiores, basi vaginati. *Stipulæ* 2, oppositæ, ciliatæ, hirtæ; inferiorum petiolorum integræ, lanceolatæ, acutæ; superiorum vero majusculæ, amplexicaules, patentes, undique incisæ. *Spica* terminalis, cylindrica, elongata, hirsuta, floribus breviter pedicellatis. *Bractææ* parviusculæ, hirsutæ, palmato-trifidæ, in singulo pedicello tres, quarum inferior major, superiores 2 oppositæ, paulo minores. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, tubo ovato-turbinato,

hirsuto; apice undique armatum aristis subulatis, viridibus, erectis, uncinatis; 5-fidum; laciniis ovato-acutis, concavis, trinerviis, patentibus, viridescentibus. *COR.* *Pet.* 5, lutea, sessilia, obovalia, obtusa, venosa, calyce triplo longiora, plano patentia. *STAM.* *Fil.* 11, subulata, lutescentia, corolla paulo breviora, patenti-erecta, germiini supra calycem inserta. *Anth.* ovatae, margine utrinque dehiscente. *PIST.* *Germ.* inferum, intra tubum calycis; supra calycem vero convexum. *Styli* 2, subulati, erecti, staminibus paulo breviores. *Stigm.* obtuso-marginata. *Caps.* turbinata, striato angulata, superne cineta aristis uncinatis, apice coronata calycis laciniis conniventibus; unilocularis. *Sem.* 2, subrotunda, glabra.

PROPR. rec. *Odor* debilius aromaticus; *sapor* subaromaticus, herbaceus. *Sicc. odor* vix ullus, *sapor* subaromaticus, leviter stypticus.

VIRTUS: adstringens, tonica, vulneraria.

USUS.

OBS. *Infusum* aquosum lutescens, potum Theae referens, herbaceo-stypticum; vitr. martis subito nigrescit. Destillatione, ut tradit LEWIS, *oleum stillat.* dat, odore herbæ.

ORDO TRIGYNIA.

245. RESEDA Luteola. LINN. *Sp. pl.* 643.

KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Luteola. BLACKW. *Herb. t.* 283. LOBEL,

Hist. 290.

Lutum herba. DOD. *Pempt.* 82.

Pharm. LUTEOLÆ Herba.

Locus. Europa, ad vias & pagos. *Biennis.*

Conferitur solo arenoso in Europa calidiore; in frigidioribus regionibus raro adeo rite maturefcit, ut tinctoribus fatisfiat.

FORMA. *Caulis* erectus, teres, striato-angulatus, glaber, pedalis vel ultra, inferne ramosus. *Rami* sparfi, erecti, simplices, virgati. *Folia* frequentia, sparfa, glabra, lineari-lanceolata, acuta, integra, inferne attenuata, sessilia: marginibus in caulem decurrentibus; infima petiolata. *Racemi* florum terminales, cylindrici, elongati, graciles, nudi, erecti. *Flores* breviter pedicellati, viridescentes. *Bractæ* solitariae ad pedicellos, ovatae, terminatae apice subulato, elongato. *Pistilla* 3.

PROPR. *Odor* & *sapor* nauseofi.

VIRTUS.

USUS: tinctorius.

OBS. *Infusum* aquosum luteum, clarum, odore & sapore herbae; vitriolo martis nigrescit.

246. EUPHORBIA officinarum. LINN. *Sp. pl.* 647. *Mat. med.* 254.

Euphorbium Cerei effigie, caulibus crassifloribus, spinis validioribus armatum.

COMMEL. *Hort.* 2. p. 22. t. 22. *SEB.* *Thef.* 2. p. 29. t. 29. f. 2.

Pharm. EUPHORBII Gummi.

Locus. Africa. *Perennis*, *perennans*, *suffruticosa*, *arborefcens*.

FORMA. *Gummi-resina* in lachrymis s. frustulis subrotundis vel oblongiulculis, sæpe subramosis, perforatis, sordide citrino-rufescens, facie fere ceræ flavæ, non splendens, leviuscula, magnitudine circiter seminis Pisi vel supra, fragilis, friabilis.

PROPR. *Odor* debilis, vix ullus. *Sapor* primum nullus, deinde valde punctorius, calidus, nauseosus, inhærens; *masticata* hæc *G. resina* inter dentes friabilis, solvitur in ore, linguam & fauces pungit uti mille acus, fere ut radix Ari, sed fervida insimul sentitur, & diutissime inhæret, quamvis fauces aqua frigida sæpius eluantur. Ignis flammæ admota, accenditur, flagrat: flamma lucida, fumante, fuliginosa. Sub deflagratione vix destillat, & accensa flagrat pertinaciter. Solvitur partim in aqua, partim in spiritu vini; pars gummosa fere æqualis est resinosa. *Tinctura* spirituosa acerrima; aquosa verò longe mitior.

VIRTUS: purgans, draastica, inflammans, sternutatoria, errhina.

USUS: Caries ossium, Equorum scabies s. vulnera,

OBS. 1. Ob vim summe corrosivam & inflammantem, nunquam interne tuto datur.

OBS. 2. Planta hæc aphylla, spinosa, succo lacteo turgida est, quæ, lacerata, lac fundit, quod in Gummi Euphorbii concrevit. Hæc gummi-resina communiter circum spinas plantæ, se figit & adhæret, unde lachrymæ ex deciduis spinis perforatæ; & cum spinæ plantæ geminæ sint, communissime biperforatæ sunt,

OBS. 3. Inter pulverandum hæcce Gummi-resina irritat in naso & sternutationem movet.

247. EUPHORBIA Lathyris. LINN. *Sp. pl.* 655. *Mat. med.* 256.

Lathyris. CAMER. *Epit.* 968. DODON. *Pempt.* 372.

Ph. CATAPUTIÆ MINORIS Semina. *Locus.* Europa australis. *Biennis.*

FORMA. *Capsula* subrotundo-triquetra, undique rugosa, fusco-cinerascens, sexvalvis, trilocularis. *Semina* tria, ovata, utrinque obtusa, undique rugosa, magnitudine semin. cannabis; latere altero longitudinaliter fulcata, altera extremitate truncata cum acumine, cui insidet orbiculus niveus, convexiusculus, margine crenatus. *Parencyma* est nucleus albus, oleosus, intra testam tenuem, fragilem.

PROPR. *Odor* nullus. *Sapor* vix ullus; *masticati* seminum nuclei teneri sunt, postea acres, linguam & fauces rodunt, inhærent.

VIRTUS: purgans, drastica.

USUS.

248. EUPHORBIA helioscopia. LINN. *Sp. pl.* 658.

Tithymalus helioscopius. PARK. *Th.* 289.

BAUH. *Hist.* 3. p. 663. LOB. *Hist.* 292. *Pharm.* ESULÆ Herba.

Locus. Europa; ubique in cultis. *Annua.*

FORMA. *rec.* *Radix* filiformis, descendens, simplex, flexuosa. *Caulis* spithamæus, erectus, teres, glaber, lævis, basi ramosus:

ramis oppositis, patentibus. *Folia* alterna, cuneiformia, retusa, inferne angustata, subsessilia, utrinque glabra, serrata; subpollicaria, patentia. *Umbella* terminalis, glabra, composita; *universalis* 5-fida, patens, flosculo centrali solitario, subsessili, posteriore; *partialis* 3-fida, pilosa, flosculo centrali solitario, subsessili, priore; *propria* triflora, intermedio priore. *Involuer. univ.* 5-phyllum, sessile, plano-patens: foliis obovatis, obtuso-rotundatis, retusis, serratis, æqualibus, caulinis majoribus; *partiale* triphyllum: foliolis ovalibus, obtuso-rotundatis, serratis; binis æqualibus, tertio duplo minore; *proprium* pariter 3-phyllum, partiali conforme, paulo minus. *CAL. Perianth.* turbinatum, glabrum, truncatum. *COR. Petala* 4, parva, peltata, ovalia, plana, rubicunda, pedicellata, margini calycis inserta, erecta, æqualia. *STAM. Fil.* plurima subulata, intra calycem, calyce longiora. *Anth.* subrotundæ, luteæ, didymæ, utrinque sulcatæ, exsertæ. *PIST. Germen* pedunculatum, nutans, glabrum, viridescens, ovatum, trigonum: angulis rotundatis, sulcatis. *Styl.* tripartitus, laciniis cylindricis, bifidis. *Stigm.* 6, simplicia:

PROPR. rec. Odor debilis, herbaceus. Sapor acris. Tota planta lactescens: lacte albo, e corticali parte.

VIRTUS: purgans, drastica, rubefaciens.

USUS: Tinea, Verrucæ.

OBS. Perinde fere fuerit, quænam species Euphorbiæ excitetur. Apud nos in Suecia Helioscopia vulgarissima, quare Pharmacopœi illam quæerunt; alii sumunt Euphorbiam palustrem, alii aliam speciem vulgarem. Omnes Euphorbiæ in eo conveniunt, ut sint valde acres; hinc caute cum illis agendum, si interne propinare velis; etenim sæpe purgant violentissime, sursum & deorsum, atque identidem intestina inflammant.

ORDO DODECAGYNIA.

249. *SEMPERVIVUM* tectorum. LINN. *Sp. pl.* 664. *Mat. med.* 222. *OED. Icon.* t. 602.

Sempervivum majus alterum s. *Jovis barba.*

DOD. Pempt. 227.

Pharm. SEMPERVIVI Herba virens.

Locus. Europa, in tectis. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, descendens, apice ramosa, sursum increffato-clavata. *Folia* omnia radicalia, in formam Rosæ plenæ disposita, sessilia, cuneiformia, plusquam pollicaria, carnosæ, crassæ, supra plana, subtus convexiuscula, utrinque glabra, dilute viridescencia, inferne albida, margine ciliata, superne fusca, acuminata, erecta; exteriora majora, interiora sensim minora. *Propagines* longius petiolatæ, globosæ, magnitudine ovi columbini vel ultra, strobiliformes, imbricatæ foliis erectis. *Petioli* propaginum cylindrici; teretes, ferruginei, lanuginosi, longius exprorecti, nudi; e basi radice, prope folia, exeuntes.

PROPR. rec. Odor debilis; sapor subsalsus; *maslicata* folia recentia valde succosa, subsalsa, leniter styptica.

VIRTUS: refrigerans, detergens.

USUS. Aphthæ, Ambusta, Ulcera serpentia, Clavus pedis.

OBS. 1. Folia recentia incisa *Succum expressum* copiosum dant, aqueum, albidum, opalescentem, sapore styptico, subsalfo, vitr. martis subito nigrescentem.

OBS. 2. Ad clavos pedis eodem modo adhibentur folia recentia, ac de Sedo Telephio dictum est. Agunt etiam modo consimili.

CLASSIS XII.

ICOSANDRIA.

ORDO MONOGYNIA.

150. PHILADELPHUS coronarius. LINN.

Sp. pl. 672. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Frutex coronarius. CLUS. *Hist.* 2. p. 55.

Pharm. PHILADELPHI Flores.

Locus. Colitur ubique in hortis. *Frutex.*

FORMA. rec. Racemi florum in ramulis terminales, pedunculati, 5-vel 6-flori, erecti, nudi, parcius pubescentes, secundi. *Foliola* 2 tenella, ad basin racemi, opposita. *Pedunc.* breves, oppositi, albidi. *Bractææ* lineari-subulatae, oppositæ, ad pedunculos, ciliatæ, longit. pedunc. *CAL. Per.* 1-phyllum, turbinatum,

album, glabrum, 4-fidum: laciniis ovatis, acutis, venosis, erectis, vix ciliatis. *COR.* alba, magnitudine floris cerasi: *Petalis* 4, ovatis, obtusis, sessilibus, calyce duplo longioribus, erectis, obsolete venosis. *STAM. Fil.* plurima, subulata, alba, erecta, corolla breviora. *Anth.* luteæ, subtrigonæ, obtusæ, erectæ. *PIST.* *Germen* inferum. *Stylus* cylindricus, albus, 4-fidus, erectus, longitudine fere staminum. *Stigm.* 4, planiuscula, oblonga, patentia.

PROPR. rec. *Odor* fragrantissimus, gratus, in odorem fructus *Fragariæ* incidens. *Sapor* dulcescens, fructum *Cucumeris melonis* referens, gratus. *Siccati* flores fere inodori.

VIRTUS.

USUS.

OBS. Flores Philadelphi neque in officinas, nec cuculinas, adhuc introducti sunt. Meretur sane experiri, annon odor suaviter, perinde ac cum floribus *Jasmini* fit, captari posset. Sola infusione florum in oleo expresso res non procedit; nullum enim odorem oleo communicant, si loco frigido, seu in sole collocati fuerint. Mucorem facile contrahit in superficie, & oleum rancidum evadit, unde foetor turpis. Id vero infusum oleosum; quod cum oleo calido paratum fuit, odorem florum obscure retulit, non tamen gratum.

251. MYRTUS communis. LINN. *Sp. pl.* 673. *Mat. med.* 224.

Myrtus vulgaris minor. DUHAM. *Arbr.* p. 44. t. 22.

Pharm. MYRTI Folia, Baccæ.

Locus. Europa australis, *Arbor.*

FORMA. *rec. Folia* ovato-lanceolata, petiolata, acuta, sempervirentia, utrinque glabra, minutim rugosa, venis alternis, subpollicaribus. *Baccæ* magnitudine seminis Pisi, ovales, rugosæ, primum virides, demum nigrescentes, terminatæ umbilico quadrifido: laciniis ovato-acutis, inflexis; triloculares. *Semina* auricularia, in singulo loculamento solitaria.

PROPR. *folior. sicc. Odor* debilis: *sapor* gratus, aromaticus, debilior; *rec. odor* fragrans, suaveolens; *sapor* aromaticus, gratus, substypticus, tandem amaricans. *Baccar. odor* fragrans; *sapor* aromaticus, calidus, leviter stypticus, gratus.

VIRTUS: adstringens, tonica, corroborans.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* foliorum Myrti rubro-lutescens, odore debiliore, sapore aromatico; vitriolo martis nigrescit; hujus infusi guttæ 8, instillatæ aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$, addito vitr. martis, colorem pulchre violaceum stiterunt. *Decoctum* aquosum rubro-lutescens, aromaticum; amaricans. *Aqua still.* foliorum fragrans, gratissima, in Gallia sub nomine *Eau d'ange* cognita, cum qua manus lavant mulieres lautiores; GEOFFROY. *Oleum stillat.* foliorum leviter viridescens, gratum. Ex folior. libris 10 olei still. drachm. 1 accepit cl. BAUMÉ.

OBS. 2. *Baccæ* veteribus culinæ fuerunt, ante cognitum Piper, pro condimento cibi; PLINIUS. Postea vero, quamvis Piper in culinæ Romanas introductum fuerit, culinæ tamen remanserunt hæ baccæ, uti patet ex APICIO COELIO. *Folia* incolæ Illyriæ in usum coriarium adhibent; BELLONIUS.

252. MYRTUS Caryophyllata. LINN. *Sp. pl.*
675. *Mat. med.* 226. JACQU. *Obs.* 2.
p. 2. *

Caryophyllus aromaticus Ind. occid. foliis
& fructu rotundis. PLUK. *Almag.* 1. 255.
f. 3.

Ph. *CASSIÆ CARYOPHYLLATÆ*
Cortex.

Locus. Cuba, Guiana. *Arbor.*

FORMA. Cortex in segmentis linearibus,
pollicaribus, concavis vel convolutis, lineæ
dimidiæ crassitie, fragilis, extus cinereus, intus
fusco-purpureus.

PROPR. Odor fragrans, caryophyllæus;
masticatus linguam & fauces calefacit aro-
mate suo.

VIRTUS: calefaciens, stomachica, to-
nica, stimulans.

USUS: culinaris.

OBS. Infusum aquos. pulchre rubicundum, odore
& sapore corticis; vitr. martis nigro-fuscescit. *Aqua*
stillat. fragrans. *Oleum stillat.* parum, simile oleo
stillatio Caryophyllorum; LEWIS; sed CARTHEUSER
ex integra libra corticis parum vel nihil olei accepit.
Tinctura spirituos. magis odorata & sapore magis acuto,
quam infusum aquosum. *Extractum* spirituos. acre;
aquos. vero fere iners, non aromaticum.

253. MYRTUS Pimenta. LINN. *Sp. pl.* 676.
Mat. med. 225.

Myrtus arborea aromatica, foliis Laurinis.

SLOAN. *Hist.* 2. p. 76. t. 292. f. 2.

Bay berry tree. HUGH. *Barb.* p. 145. t. 10. *

Piper Jamaicense. BLACKW. *Herb. t. 355.*

Caryophyllus aromaticus americanus Lauri
acuminatis foliis, fructu orbiculari. PLUK.

Alm. 88. t. 255. f. 4.

Ph. & Culinis PIPER JAMAICENSE.

Locus. Jamaica. *Arbor.*

FORMA. *sicc.* Baccæ magnitudine sem.
Pisi, inæquales magnitudine, subrotundæ,
minutim rugosæ, cinereæ, fuscescentes, um-
bilico prominente, quadrifido, sæpius obso-
leto, biloculares. *Semina* in singulo locula-
mento solitaria, subrotunda, compressiuscula,
rugosa, fusca, lucidiuscula.

PROPR. *Odor* aromaticus, fragrans, gra-
tus. *Sapor* gratus, leniter stypticus, aroma-
ticus, calidus, Pipere mitior.

VIRTUS: calefaciens, stomachica.

USUS: culinaris.

OBS. 1. *Infusum* aquos. rubicundum, aromaticum
odore & sapore; vitriolo martis derepente nigrescit.
Hujus infusi guttæ 20, instillatæ aquæ puræ uncie $\frac{1}{2}$,
addito vitr. martis, colorem viridescentem exhibuerunt.
Aqua still. fragrans, aromatica, grata. *Oleum stillat.*
rubro-brunneum, odore fragrante; sapore acerrimo Pi-
peris jamaicensis, in aqua subsidens. Ex Piperis Jamaic.
libris 2 olei still. drachmam 1 obtinuit cl. FRED. ZIER-
VOGEL. *Extractum* aquos. penitus iners est; spirituosum
vero aromaticum.

OBS. 2. Barbari americani hoc Pipere abuti viden-
tur, nihil fere comedentes, nisi Pipere hoc sit condi-
tum (*). In nostris culinis jamdiu increbuit hæc condi-

(*) *Histoire naturelle du Cacao & du Sucre*, p. 135.

menti species. Ubi aromaticum quoddam indicatur, medici hocce Piper frequenter præscribunt.

254. PUNICA Granatum. LINN. *Sp. pl.* 676.

Mat. med. 223. KNIPH. *Bot. orig. cent.*

2. TREW. *Ebret. t.* 71 & 72. MILL.

Figur. t. 223. *f.* 1. - 2.

Punica quæ malum Granatum fert. DUHAM.

Arbr. 2. p. 294. *t.* 44.

Granata Punica mala. BLACKW. *Herb. t.*

97 & 245.

Malus Grana. LUDW. *Edyp. p.* 7. *t.* 23.

Granaat boom. CAUSE. *Hoven. 20. t.* 8.

Punica malus. DALECH. *Hist. 1. p.* 303.

BAUH. *Hist. 1. p.* 76. CAMER. *Epit.*

230. 232. DODON. *Pempt. 782.*

Malum punicum. JOS. PUTII. *Comm. Bonon.*

vol. 3. p. 39. *t.* 2 - 5.

Pharm. GRANATI Malum (*Malicorii*)

Cortex, Semina.

— *BALAUSTIORUM* flores.

Locus. Europa australis, Florida, Oriens!

Arbor.

FORMA. Flores pleni: *CAL.* Perianth.

monophyllum, campanulatum, glabrum,

coriaceum, 5-fidum: laciniis lanceolatis,

acutis. *COR.* rubra, polypetala, semi-erupta.

Pomum magnitudine fere pugni, subglobolum,

ab apice ad basin usque compressiusculum,

apice umbilicatum: umbilico prominente,

tubuloso, intus vestito staminibus emarcidis;

undique obductum. *Cortice* coriaceo, firmo,

rigido, crassitie lineæ unius, olivaceo, subrugoso, lucidiusculo; 9 loculare: loculamentis subbilocularibus, refertis *seminibus* plurimis, oblongis, albidis, acutis, hinc convexiusculis, inde angulatis, gibbis, arillatis: arillo crasso, angulato, succoso: succo rubro.

PROPR. *Corticis*: odor vix ullus; *sapor* intensius stypticus. *Pulpæ* *seminum*: odor debilis, subvinosus; *sapor* gratus, acidulus, leniter stypticus; *masticata* hæc pulpa succosa, inter dentes substridula. *Florum* siccat. odor vix ullus; *sapor* stypticus; *masticati* salivam rubro-violaceo tingunt.

VIRTUS corticis: validius adstringens, coriaria; *florum*: paulo mitior; *pulpæ* refrigerans, restringens.

USUS: *corticis* externus, Laxitas uvulæ, Procidentia intestini:

OBS. I. *Infusum corticis* aquos. saturate rubrum, spissum, glutinosum, sapore vitriolico, styptico; cum alcohole vini in gelatinam pulchre rubram coagulatur; cum vitr. martis subito nigrescit & valde glutinosum fit. Hujus infusi gutta unica, aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$ instillata, addito vitr. martis, colorem stitit saturate cæruleum, pulchrum; guttæ vero binæ colorem in atramentum dilutius verterunt. *Petalorum* infusum, absque calycibus, rubro-kermesinum, stypticum; cum vitr. martis nigrescit; hujus infusi gutta una, cum vitriolo martis & aquæ unc. $\frac{1}{2}$, colorem pulchre cæruleum sapphirinum exhibuerunt; guttæ vero binæ colorem saturatum fecerunt. *Seminum* infusum aquos. luteum, sub uba maricans; vitr. martis fuscescit. *Succus* pomi ruber ex addito vitr. martis nigrescit, si vero cum aqua pura diluitur; violacea fit mixtura.

OBS. 2. De Malo punica egit J. C. WEISSIUS (*).

255. PRUNUS Laurocerasus. LINN. *Sp. pl.*
678. *Mat. med.* 228.

Laurocerasus. CLUS. *Hist.* 2. p. 4. DUHAM:
Arbr. 2. p. 346. t. 133.

Pharm. LAUROCERASI Folia.

Locus. Trapezunt; colitur ubique in Europa.
Arbor.

FORMA. *rec.* Folia alterna, breviter petio-
lata, coriacea, sempervirentia, ovali-oblonga,
spithamæa, apice acuta, margine acute fer-
rata, utrinque glabra, supra lucida, nervis
obliquis, suboppositis. *Petioli* teretes, superne
sulcati.

PROPR. *rec.* Odor vix ullus. Sapor validus,
substypticus, amaricans, amygdalarum ama-
rarum, verum fortior:

VIRTUS: narcotica, majori dosi venenata
(præsertim feris); antispasmodica, diuretica.

USUS.

OBS. 1. Aroma sapidum in foliis Laurocerasi collo-
cavit natura, quod in aliis speciebus hujus ordinis natu-
ralis in nucleis fructus communiter deprehenditur. Infu-
sione s. destillatione extrahitur, & cum aqua, & cum
spiritu vini. Si sæpius cohobetur, fortissimum fit & vene-
natum hominibus atque brutis. *Olei siillat.* tantulum
dant hæc folia. *Aqua siillat.* foliorum recentium sapore
foliorum, leviter opalescens, sed probe colata limpidif-
sima fit, uti aqua pura. *Infusum fol. rec.* lutescens,
vitr. martis nigrescit.

(*) *Dissert. academ. quæ in VALENTINI Historia Simplic.*
p. 652. recusa invenitur.

OBS. 2. Vis feris deleteria aquæ hujus stillatiæ experimentis cl. virorum extra dubium posita est. Etenim canes enecat, dosi drachm. 2, unc. $\frac{1}{2}$ vel unc. 1, sive ore deglutita, sive in anum vel ventriculum perforatum, ope syringæ, injecta fuerit, & quidem agit emesi, diuresi, & purgatione alvi, excitans convulsiones epilepticas cum subsequente morte. Etiam hominibus aliisque animalibus funesta, dosi majori. Aquæ still. libr. 1, equo data, illum non movit, sed libr. 3, simul & semel propinata, illum enecarunt. Agit in nervos præcipue, occidit absque inflammatione vel excoriatione partium, venas omnes, præsertim abdominales, sanguine turgidas faciens, arterias vero vacuas; F. MADDEN & MORTIMER (a) BR. LANGRISH (b). Plures insuper noxiam & deleteriam vim Laurocerasi probarunt, ut VATERUS, STENZELIUS, DUHAMEL. Sed dosi parca non videtur nocere; quod confirmat quotidiana experientia in culinis Gallicis, ubi folia Laurocerasi saporis gratia cibus absque noxa immiscentur. Neque feris insalubris ipsa aqua still. dosi restricta; guttas enim paucas aquæ Laurocerasi cani cuidam per tempus aliquod quotidie dedit cel. DUHAMEL, unde appetitus melior, & canis cœpit pinguescere. Sed dum LANGRISH a parca dosi incepit aquam Laurocerasi cani cuidam dare, dilutam cum aqua pura vel lacte, sensimque adscendit usque ad unc. 4 vel 5, canis tandem emaciatur fuit; veruntamen pristinam sanitatem recuperavit, relicta aqua Laurocerasi. Folia Laurocerasi deglutita mitius agunt, quam aqua still. & non necarunt, quamvis a drachma 2 ad unc. 3 cani quotidie data fuerint; illum solummodo emaciarunt. Ex hisce mos coquorum, folia Laurocerasi cibus immiscere, explicari potest. Cum lacte cocta folia saporem amygdalarum amararum illi impertiunt. In medicinam Laurocerasum inferre cœpit *Anonymus* (c). Dedit aquæ Lauro-

(a) *Philos. transact.* n. 418, p. 84. & n. 420, p. 163.

(b) *Expériences de médecine sur des animaux*, p. 54. seq.

(c) *Practical essays on medical subjects*, Lond. 1773.

cerasi guttas 30-60 ter quaterve de die, & potentissimam ei adscripsit vim ad viscidum tenax resolvendum. Infusum foliorum in obstructione hepatis egregios effectus præstitisse dicit, & cataplasma e foliis & farina in tumoribus scirrhosis utile deprehendit.

256. PRUNUS Padus. LINN. *Sp. pl.* 677.

OEDER. *Icon.* t. 203.

Culinis PADI Baccæ.

Locus. Europa. *Arbor.*

FORMA. *rec.* *Drupa* pedunculata, parviuscula, magnitudine seminis Pisi, nigra, undique glabra, nitida, apice instructa puncto parvo, vix elevato, umbilici loco, basi impressa, pedunculi apice explanato, ciliato, parviusculo, drupæ adpresso, impressioni drupæ respondente. *Parenchyma* pulposo-succulentum, nigro-fuscum. *Nux* ovata, majuscula respectu drupæ, utrinque grossius rugoso-reticulata; *nucleo* ovato, acuminato, amygdalino.

PROPR. *rec.* *Odor* nullus. *Sapor* acidulo-substypticus. *Drupæ masticatæ* salivam fusco-tingunt. *Nuclei* sapore Laurocerasi sunt.

VIRTUS: refrigerans.

USUS: culinaris.

OBS. 1. Baccæ, recentes seu ficcatae, cum nucleis contunduntur, atque vino albo frigide infunduntur, unde præstantissimum fit vinum, Cerasorum vino sapidius. Baccæ, l. a. fermentatae, spiritum ardentem, pariter ut omnes fructus maturi, largiuntur. E Bacc. matur. cong. 12 spiritus ardentis cong. 1 & libr. 1 accepit cl. FR. J. VON AKEN.

OBS. 2. *Cortex* ramorum nondum in officinis receptus, sed videtur odor ejus fragrans, in Ribes nigrum

incidens, & sapor amarus, substypticus, amygdalas amaras referens, aliquid polliceri, quod tempus monstrabit. *Decoctum* corticis, hieme collecti, rubrum, odore corticis & sapore intensius amaro; vitr. martis subito nigrescit. Hujus decocti guttæ 12, instillatæ aquæ puræ uncia $\frac{1}{2}$, addito vitr. martis, colorem reddiderunt fuscoviridem. Hinc liquet, corticem hunc vi quadam adstringente operari.

257. PRUNUS Cerasus. LINN. *Sp. pl.* 679.

Mat. med. 233.

Karsteboom, CAUSE. *Hoven.* 23. t. 6.

α). Cerasus vulgaris fructu rotundo. DUHAM.

Fruit. 2. p. 272.

Cerasus sativa fructu rotundo rubro & acido.

DUHAM. *Arbr.* 2. p. 248. t. 56.

Cerasus fructu acido serotino succi sanguinei.

TOURNEF. *Instit.* 625.

Cerasus acidissima sanguineo succo. BAUH.

Pin. 450. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 5.

Pharm. CERASORUM RUBRORUM

Fructus, Nuclei, Gummi.

β). Cerasus sativus fructu subrotundo, magno, e rubro nigricante, acido. DUHAM.

Arb. 2. p. 292. t. 24.

Pharm. CERASORUM NIGRORUM

Folia, Fructus.

γ). Cerasus vulgaris fructu rotundo parvo, atro-rubente, subacri & subamaro, serotino. DUHAM. *Fruit.* 2. p. 289.

Culinis CERASORUM AUTUMNALIUM Fructus.

Locus. Colitur ubique in hortis, locis elevatis, *Arbor,*

FORMA. rec. (ceras. nigr.) Folia alterna, in ramulo anni currentis, petiolata, ovata, terminata apice attenuato, obtusiusculo, bipollicaria, margine serrata: serraturis inæqualibus, obtusis cum tuberculo parvo, fusco; 2 inferioribus oppositis, glandulosis; utrinque minutim rugosa, venulosa, glabra, nitidiuscula, supra obscure viridia, subtus pallidiora, nervosa: nervis a rachi obliquis, alternis. *Petioli* foliis breviores, teretes, superne canaliculati. *Pedunculi* pollice longiores, teretes, glabri, superne incrassati, apice terminati margine truncato, plano, drupæ adpresso; solitarii, sæpe gemini, e gemma ramuli annotini. *Drupæ* pendulæ, subrotundæ, pondere circiter drachmæ 1, apice obtuso-rotundato, depressiusculo hilo pusillo notatæ, basi concavæ, undique læves, nitidæ, atomis adpersæ, nigrae; *parenchymate* carnosissimo-succulento, venoso, tenerrimo, succo sanguineo. *Nux* subrotunda, vix rugosa, ossæ, altero margine acuto, altero vero incrassato, gibbo, angulis tribus obsolete, basi cicatrifata. *Nucleus* albus, amygdalinus, ovatus, acutus, striatus. Variant fructus Cerasi diverse, colore nimirum, sapore, magnitudine, &c.

PROPR. rec. Folior. odor debilis; *sapor* herbaceo-cerasinus, vix amaricans; *masficata* glutinosa, lubrica, saliva viridescente. *Fructuum*: *odor* nullus; *sapor* magis vel minus acidulus, pro ingenio cujusque varietatis; ex

his Cerasi autumnales subamari, substyptici sentiuntur. *Nucleor.* proprietas fere amygdalarum amararum.

VIRTUS: *Fruct.* refrigerans; *Nucleor.* diuretica.

USUS: culinaris, Diæta antifebrilis.

OBS. 1. *Infusum* aquos. foliorum potus Theæ colore, odore & sapore cerasino; vitr. martis subito nigrescit. Hujus infusi guttæ 100, instillatæ aquæ puræ uncia $\frac{1}{2}$, addito vitr. martis, colorem viridem exhibuerunt. *Aqua still. fruct. Cerasorum*, quæ in officinis profert, prægnans est sapore amygdalarum amararum, & cum aqua Laurocerasi virtute convenit, si cohobata fuerit; hinc infantibus teneris, quibus sæpe præscribi solet, minus secure datur, sæpe etiam funestos effectus edidit, ut testantur observatores.

OBS. 2. Drupæ Cerasor. nigr. *succum* dant *Expressum* acidulum, nigro-rubrum, spissiusculum. E drup. rec. unc. 6 obtinentur Succi expr. uncia 3 & drachmæ 2. Ad plenariam saturationem Salis tartari scrup. 1 requirebantur hujus succi drachmæ 11 & scrup. 1; unde obtinui mixturam salinam colore fusco, sapore satis grato; quæ, in posterum diem servata, sponte paululum spissescibat. Hicce succus expressus, ex addito Spiritu vitr. diluitur colore sanguineo; ex solutione aluminis diluitur colore kermesino; ex oleo tart. p. d. primum cærulescit, deinde ex cæruleo nigrescit; ex vitr. martis nigrescit; Succi guttæ 3, instillatæ aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$, addito vitr. martis, colorem stiterunt eleganter cæruleum.

OBS. 3. Cerasi fructus recentes s. siccati in culinis notissimi sunt. Condiuntur Saccharo, incoquantur jusculis, & gratum atque refrigerantem cibum constituunt. Si hi fructus recentes beneque maturi contunduntur, addita aqua frigida, fermentatione enascitur *vinum* sapidum, acidulum, rubrum. Sumunt nostrates fruct. rec. circiter libr. 30 vel paulo plus ad doliolum congior. 7, Sacch,

Thomæi libri 5, & aquæ fontanæ q. f. Sponte quidem fermentat absque alia additione ulla, sed si saccharum addatur, magis spirituofum fit.

OBS. 4. *Gummi* rubescens s. pallidum, pro diversitate ætatis, diaphanum, ex trunco fauciato exstillat, figuraque hemispherica trunco affixum hæret. Usui medico inservire potest, tanquam aliæ gummi species, si modo purum.

258. PRUNUS domestica. LINN. *Sp. pl.* 680.

Mat. med. 232.

Pruimboom. CAUSE. *Hoven.* p. 23. t. 7.

α). Prunus fructu magno ovato dilute violaceo.

DUHAM. *Fruit.* 2. p. 98. t. 25.

Pharm. PRUNA DAMASCENA.

β). Prunus fructu parvo, ovoidali, e viridi albido, maculis rubris ad solem distincto.

DUHAM. *Fruit.* 2. p. 84. t. 8.

Culinis PRUNA BRIGNOLENSIA.

(*Pruneolæ*).

γ). Prunus fructu medio, oblongo, cereo.

DUHAM. *Fruit.* 2. p. 209. t. 29.

Culinis PRUNA CATHARINÆ.

δ). Prunus fructu parvo undique compresso saturatius violaceo. DUHAM. *Fruit.* 2.

p. 24. t. 20. f. 3.

Pharm. PRUNA GALLICA.

Locus. Colitur in hortis. *Arbor.*

FORMA. rec. *Drupa* ovalis, utrinque obtusa, apice puncto parvo, subrotundo, vix elevato, undique tecta epidermide tenera, glabra, nitidiuscula, rore hyalino tineta; diverso modo varians colore, sapore magnitu-

dine. *Parenchyma* carnosum-molle, succosum; transversaliter sectum æquale, venosum. *Nux* ossea, scabriuscula, ovata, utrinque compressa, margine altero acutiusculo, altero incrassato, sulcato; unilocularis. *Nucleus* oblongus, amygdalinus.

PROPR. rec. Odor debilis. Sapor acidulo-dulcescens. *Masticata* succosa; solvitur fere, corticali parte remanente, subamaricanti-acidula, comminuenda. *Nuclei* sapor cum amygdalis amaris conveniens.

VIRTUS: nutriens, refrigerans, ecoprotica.

USUS: Diæta febrilis, Obstructio alvi.

OBS. 1. *Pruneolæ* in Gallia parantur communiter e *Prunis* *Brignolensibus*, enucleatis & compressis.

OBS. 2. *Decoctum* *Prunorum* *Catharinæ* pallidum est, spissiusculum, sapore dulci, leniter acidulato, grato; cum vitriolo martis vix fufcescit.

OBS. 3. Error popularis est, quod *Pruna* reliquique fructus horæi dysenteriam efficiunt. Id non fit, si bene maturi, nec deliquescentes sint. Grata sua aciditate bilis fervorem temperant, ejusque putrescentiæ resistunt; hinc potius prophylaxis bona pariter ac medela dysentericæ sunt. Cl. DEGNER (*) refert, dysentericum a dysenteria curatum ex bacc. Ribium rubr. libris 3, intra librorum comestis. Sed immaturi fructus noxam revera inferunt, si crudi eduntur. Dum pueri rustici fructus immaturos copiosius ingurgitant, tumet tandem abdomen, sæpe infarciuntur viscera, glandulæ indurantur, & supervenit species quædam scabiæ, in corpore efflorescens (**). Longe aliud est, dum fructus immaturi

(*) *De Dysenteria*, &c. p. 250.

(**) Cfr. VAN SWIETEN. l. c. t. 3. p. 335.

elixantur; coctio enim maturationis succedaneum est.

OBS. 4. Truncus arboris fauciatus stillat. *Gummi* lutescens; diaphanum, purum, ponderosum, in forma subrotunda trunco affixum. Usui medico inservire potest æque bene ac Gummi arabicum.

259. PRUNUS armeniaca. LINN. *Sp. pl.* 679.

Armeniaca vulgaris, fructu majori. DUCHAM.

Fruit. 2. p. 235. t. 248.

Malus armeniaca. DOD. *Pempt.* 797.

Abricotier *vulgo.*

Culinis ARMENIACÆ Fructus.

Locus. Colitur in hortis. *Arbor.*

FORMA. *rec.* *Drupa* magnitudine Pruni fructus, lutescenti-rubella, minutim tomentosa, subglobosa, apice depresso-planiuscula, instructa puncto fuscescente, scabriusculo, vix elevato, umbilici loco, basi fovea depressa, sulco longitudinali laterali inter umbilicum & foveam baseos. *Parenchyma* dilute fulvum, succulento-carnosum, venosum. *Nux* fusca, ovata, utrinque compressiuscula, convexa, rugosa, utrinque obtusa, dorso bisulcata, crista convexo-acuta inter sulcos, antice acie obtusa *Nucleus* albus, obvelatus tunica firma, extus dilute cinerea, venosa, intus alba, intra testam osseam.

PROPR. *rec.* *drupæ*: *Odor* nullus; *sapor* dulcescenti-acidulus; *masticata* subfirmiuscula, solvitur fere, at cortex comminuendus. *Nuclei*: *odor* vix ullus; *sapor* fere amygdalarum amararum, subamaricans.

VIRTUS: eadem quæ in præcedente.

USUS: culinaris.

OBS. Communiter crudi eduntur hi fructus maturi, lapidi parencymate succoso.

260. PRUNUS spinosa. LINN. *Sp. pl.* 681.

Mat. med. 231.

Prunus silvestris fructu parvo ferotino. DUCHAM. *Arbr.* 2. p. 184. t. 40.

Prunus silvestris. BLACKW. *Herb.* t. 494.

Acacia germanica. MERIAN. *Eruc. ort.* p. 22. t. 34.

Pharm. ACACIÆ NOSTRATIS Cortex, Flores, Fructus.

Locus. Europa, Pensylvania, in collibus. *Frutex.*

FORMA. rec. Cortex sectus in segmentis longitudinalibus, lutescens, tenax, tenuior, epidermide cinereo. Flores solitarii ad ramulos tenellos, nuper eruptos, oppositi propria gemma, in ipso ramo siti, pedunculati. Pedunculi filiformes, teretes, nudi, uniflori, longitudine vix foliorum, patentes. CAL. Perianth. inferum, turbinatum, angulatum, glabrum, 5-fidum: laciniis ovato-oblongis, obtusis, concaviusculis, patentibus. COR. nivea. Petala 5, ovata, obtusa, patentia, calyce duplo longiora, eique inserta; unguibus minutis. STAM. Filam. plura, erecta, calyci inserta, alba, longitudine corollæ. Anth. ovatæ, didymæ, incumbentes. PIST. viride. Germen superum, ovatum, parviusculum, glabrum. Stylus cylindricus, longitudine staminum. Stigma in-

crassato-truncatum, orbiculatum, emarginatum. *Drupa* subrotunda, glabra, nigra, magnitudine *Cerasi* minoris; *Nuce* ovata, compressiuscula, rugosa; *Nucleo* amygdalino.

PROPR. Cortic. Odor nullus. Sapor stypticus, amaricans. *Florum* rec. odor gratus; *sapor* amaricans, in *Amydalas* amaras incidens. *Fruct.* rec. odor nullus; *sapor* acidus, acerbus. *Nucl.* amygd. amar. æmuli.

VIRTUS: *Cort.* adstringens; *Florum* ecoprotica; *Fruct.* immatur. adstringens; *matur.* refrigerans; *Nucl.* diuretica.

USUS. Calculus renalis.

OBS. 1. *Infusum corticis* aquos. lutescens, stypticum, amaricans; cum vitr. martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 8, aquæ puræ uncia $\frac{1}{2}$, instillatæ, addito vitr. martis, colorem fusco-ferrugineum, viridescentem, effecerunt. *Infus. florum* cum calycibus colore Theæ est, limpidum, odore debili; amarum; cum vitr. martis fuscescit. *Fructuum* infusum purpureum, sapore acido; a vitr. martis non mutatur.

OBS. 2. In culinis vino Gallico infundunt fructum hunc maturum, cum nucleis contusum, unde sapidum fit vinum.

OBS. 3. Fructus hujus Pruni sero autumnno, post inceptum frigus nocturnum, rite maturescunt. Si æstas calida antecessit, fatis sapidi sunt.

261. AMYGDALUS communis. LINN. *Sp. pl.* 677. *Mat. med.* 229. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6. BLACKW. *Herbal.* t. 205. MILL. *Figur.* t. 28. f. 1.

Amandelboom. CAUS. *Hoven.* 26. t. 8.

a). *Amygdalus dulcis putamine molliore.* DUHAM. *Fruit.* 2. p. 220. t. 2.

Amygdalus sativus fructu majori. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 48. t. 27.

Amygdalus dulcis. BAUH. *Hist.* 2. p. 274. DOD. *Pempt.* 786.

Pharm. & Culinis **AMYGDALÆ DULCIS** Nux, Nucleus, Oleum expressum.

Locus. Colitur in Europa australi, Oriente Barbaria. *Arbor.*

FORMA. Nux pollicaris, offea, tenerior, fragilis, ovato-acinaciformis, obtusa s. acutiuscula, latere utrinque compressa, læviuscula, poris plurimis pertusa, dorso rotundato, antice margine prominulo, secante; testa bilamellari: diploë sulcato-rugosa, instructa rete fibrillari, in sulcis lamellarum depresso. *Nucleus* ovatus, utrinque compressus, acutiusculus, tectus epidermide rubro-brunnea, pulverulenta, scabriuscula, sulcato-striata, nervosa; *parencymate* cotyle-doneo, niveo, æquali, firmo, bipartibili.

PROPR. Odor debilis. Sapor dulcescens, mitis; *maslicatæ* comminuuntur, saliva emulsiva.

VIRTUS: *Amygd.* nutriens, obtundens; *Olei express.* relaxans, obtundens.

USUS. *Amygd.* emulsivus, culinaris; *olei:* Tussis, Pleuritis, Enteritis, Colica calculosa & pictonum, Tormina infantum, Acre ingestum, Stricture intestinorum.

β.) Amygdalus amara. TOURNEF. *Instit.* 627.

DUHAM. *Fruit.* 2. p. 123.

Pharm. & Culinis AMYGDALÆ
AMARÆ Nucleus.

Locus. Barbaria. *Arbor.*

FORMA. Præcedentis, verum minor.

PROPR. Odor debilis; Sapor amaricans,
Laurocerasi.

VIRTUS: anodyna, diuretica, feris
venenata.

USUS: culinaris; Febres intermittentes.

OBS. 1. Amygdalæ dulces, etsi siccæ sentiuntur, admodum tamen pingues sunt. Ignis flammæ adnotæ, accenduntur, flagrant: flamma vivida, non fuliginosa, absque fumo; sed flamma nuper extincta fumant; fumo graviusculo. Aquæ calidæ infusæ, ab epidermide facili negotio separantur. Si in aqua elixantur, extrahitur pinguedo alba, decocto refrigerato innatans; amygdalæ emollescunt, sed non fatiscunt, & fit *decoctum* turbidum, opalescens, sapore amygdalino, quod vitriolo martis non mutatur. Per destillationem ex amygdalis elicitor *oleum* liquidum, empyreumaticum; per expressionem autem largiter, h. c. fere ad dimidium ponderis, obtinetur oleum optimum, limpidiusculum, dulcescens, mite, facile rancescens, sive amygdalæ dulces, seu amaræ sumtæ sint. Hoc oleum in frigore cogitur gradu 12 vel 13. in therm. suecic. sub puncto congelationis. Si expressio in prelo calido fit, plus olei exprimitur, quam in frigido, verum subrancidum, & non æque mite. Si amygdalæ ante expressionem decorticantur, submersione in aqua calida, pariter paululum rancescit oleum; quæmobrem præstat amygdalas integras sumere, ope solum liutei rudis deterfas, ut pulvis adhærens tollatur, qui alias oleum tingeret. Sic obtinetur oleum præstantissimum, sed in parca quantitate, vix olei unc. 2 ex amygd.

libr. 1. Si vero amygdalæ prius in aqua frigida emolliuntur, plus obtinetur olei. Coctione in aqua oleum pariter sæcernitur, prout supra monitum est. Trituratione cum aqua frigida sive calida, partes oleosæ, mediante mucilaginoso amygdalarum, cum aqua intimius commiscentur, & abeunt in liquorem *emulsiuum*, album, lactescentem, analogum lacti animalium phytophagorum. Cum amygdalæ in emulsionem rediguntur, solvuntur quinque octo partes ponderis amygdalarum, & cum aqua miscentur; tres vero octo partes remanent in filtro, quæ exsiccata referunt pulverem grossiusculum, cinerascenscentem, sapore amygdalarum, verum debiliore. Amygdalæ, cum resinis tritæ, illas uniunt cum aqua. Fursur amygdalinum, in manuum lavacro, fordes eluit quemadmodum sapo. Amygdalæ fermentationem difficulter subeunt spirituofam, & absque additione vix unquam. Miscui amygd. dulc. libr. 1 cum Tartari cerevis. cochl. 6, & aquæ pur. cong. 2; mixturam collocavi in loco tepido, per 3 dies, ubi leniter fermentavit; sed ad promovendam fermentationem, in loco calidiori eam posui, & per noctem stare feci; unde factum, ut proximo die vappida fuerit, superinduta pellicula, sensim increfcente. Destillationi subiecta hac mixtura, libras 3 abstraxi aquæ still. limpidæ, subopalescentis, subspirituosæ, odore & sapore amygdalarum, grato. Fortiorem excitavi fermentationem ex amygd. dulc. libr. 1, alumin. cr. unc. $\frac{1}{2}$, & G. arabic. unc. 1, additâ aqua pura; quæ mixtura post biduum apta fuit destillationi, deditque aquam still. primariam, odoris grati, saporis vero nullius. Pari modo effervescentiam subiit mixtura ex amygd. dulc. libr. $\frac{1}{2}$, G. arab. unc. $\frac{1}{2}$ & aqua pura; ex qua aquam still. obtinui odore & sapore amygdalarum.

OBS. 2. In emulsione amygdalarum dulcium, si supra lenem ignem inspissatur, oleum non secedit, verum superinduitur primum emulsio tenui cremoris pellicula, & redigitur tandem in massam cinerascenscentem, mollissimam, ad tactum pinguem, in aqua solubilem: solutione lactescente; quæ, virgula conquassata, spumescit: spuma-

fatis cito extincta. Si cum aqua calida solutio sit, superficies aquæ atomis oleosis superinduitur; cum frigida vero minus. Emulsio amygdalarum, quieti relicta, in superficie obvelatur cremore albo, tanquam lac animale; ætate acescit; cum acidis præcipitatur, sed non cogitur in coagulum spissum & viscosum, ut animalium lac. In præxi medica frequentissime præscribuntur emulsiones, quæ sint obtundentes, refrigerantes, & gustui gratæ.

OBS. 3. Amygdalæ amaræ oleum æque mite dant, atque dulces; sed duplo minus, solummodo quartam partem ponderis. Si cum aqua vel spiritu vini destillantur, vel etiam simpliciter infunduntur, saporem suum hisce menstruis communicant. Spiritus vel aqua still. amygd. amar. cohobata, perinde venenata est ac ipsa aqua Laurocerasi, præcipue si majori dosi sumatur, & fere quævis animalia enecat; GEOFFROY; LEWIS. Amygdalas amaras bono satis cum successu præscripsi ægris, febribus intermittentibus afflictis. Illas communiter exhibui sub forma emulsiva. Concinnavi formulam, Emulsioni salinæ *Pharm. Suec.* (*) respondentem, ea lege, ut amygdalæ amaræ, dulcium loco, sumerentur. Hæc emulsio amara, sub tempore apyrexia ad libram unam vel alteram quotidie propinata, paroxysmum sæpe mox suspendit. Attamen interdum febres adeo contumaces fuerunt, ut ad Chinchinam confugere necesse fuerit. Et vero tunc decoctum corticis commiscui cum emulsione amara. Sed vidi subinde febres protractas, multis recidivis molestas, & quæ Chinchinam penitus elaserant, sola tandem emulsione amara curatas.

262. AMYGDALUS Persica. LINN. *Sp. pl.*
676. *Mat. med.* 230.
Persicæ varietates. DUHAM. *Fruit.* 2. p. 5.
seq. t. 2. - 32.

(*) p. 107.

Malus Persica. DALECH. *Hist.* 295. DOD.

Pempt. 784. BLACKW. *Herb.* t. 202.

Persikboom. CAUSE. *Hovenier* 27. t. 6.

Persica molli carne & vulgaris viridis & alba.

DUHAM. *Arbr.* 2. p. 206. t. 22.

Culinis PERSICÆ Fructus.

Pharm. ——— Flores, Nuclei.

Locus. Colitur in hortis. *Arbor.*

FORMA. Flores in ramulis annotinis, alterni, sessiles, gemmacei, erupti e gemma, imbricata: squamis obtusis, tomentosis. **CAL.** *Perianth.* monophyllum, ovato-turbinatum, glabrum, purpurascens, 5-fidum: laciniis ovato-obtusis, apice villosis, patentibus. **COR.** alba. *Petala* 5, ovata, obtuso-rotundata, inferne in unguis breves angustata, venis picta, patentia, calyci inserta, illoque duplo longiora. **STAM.** *Fil.* plurima, subulata, calyci inserta, erecta, corolla breviora. *Anth.* ovatæ, incumbentes. **PIST.** *Germen* superum, subrotundum. *Stylus* cylindricus, longitudine staminum. *Stigma* capitatum. *Drupa* ovalis, utrinque obtuso-rotundata, magnitudine Pomi, pondere unc. 3, undique villosa, colore stramineo, altero latere nebuloso-rubello, basi concava, apice puncto parvo, umbilici loco, sulco laterali, longitudinali, inter umbilicum & foveam baseos. *Parenchyma* carnosopulposum, succosum, pallidum, fibris albicantibus nuci adhærens. *Nux* ovata, acutiuscula, rubescens, undique lacunulosa.

Nucleus ovatus, acutus, utrinque compressus, substriatus, rubicundus, pulverulentus; unguicularis, intra testam ossëam, crassam; parenchymate albo, cetyledoneo, bipartibili.

PROPR. rec. Flor. odor gratus, in amygdalas amaras incidens. *Fructus*: odor gratus; *sapor* dulcescenti-acidulus, gratus, cum odore conveniens. Drupa masticata solvitur fere in ore, remanente corticali parte, firmisscula, comminuenda. *Nuclei* odor nullus; *sapor* amygdalarum amararum.

VIRTUS: *Flor.* eccoprotica; *Nucleor.* eadem quæ in amygdalis amaris.

USUS. Nucl. culinaris.

OBS. *Infusum* aquos. nucleorum Persic. lactescens, fragrans, odore & sapore amygd. amar. vitr. martis magis lactescit.

ORDO TRIGYNIA.

263. *SORBUS aucuparia*. LINN. *Sp. pl.* 683.

Mat. med. 235. DUHAM. *Arbr.* 2.

p. 272. *t.* 73. CRANTZ. *Austr. fascic.* 2.

p. 49. *t.* 2. *f.* 4.

Sorbus sylvestris. CAMER. *Epit.* 262. DA-

LECH. *Hist.* 2. *p.* 332. LOB. *Icon.* 207.

Pharm. *SORBI AUCUPARIÆ* Baccæ.

Locus. Europa frigidior, Canada. *Arbor.*

FORMA. rec. *Cymæ* in ramulis termina-

les, pendulæ, inferne foliosæ: foliis pinnatis,

cymis longioribus. *Pedicelli* biglandulosi.

Baccæ subrotundæ, magnitudine seminis Pisi,

coccineæ, nitidæ, utrinque obtuso-rotundatæ, apice umbilicatæ: umbilico depresso, villoso, notato laciniis 5, rotundatis, adpressis, staminibusque parvis emarcidis. *Parencyma* carnosum-succosum, coccineum, trispermum. *Semina* ovato oblonga, rubescentia, apice incurva.

PROPR. rec. Odor debilis. Sapor acidus, acerbus, ingratus.

VIRTUS: diuretica, purgans.

USUS.

OBS. 1. *Infusum* baccarum rec. colore aqueo rubicundo, odore debili baccarum, sapore acido; vitr. martis fuscescens.

OBS. 2. Baccæ, l. a. fermentatæ, uti alii fructus maturi, cujuscunque generis sint, spiritum dant ardentem, satis larga quantitate; hinc utilissime huic usui inservirent, quæ nunc in arboribus communiter relinquere solent aviculis. E baccar. matur. frigori non expositar. tona 1 Spiritus ardentis solummodo cong. 2 accepit cl. F. J. VON AKEN; sed ex pari quantitate baccarum, frigori expositarum, cong. circiter 6 obtinuit.

OBS. 3. Sunt qui 10 vel plures baccas pro calculo renali semel vel bis de die deglutunt, certe cum euphoria, quod sæpius vidi. Baccæ colligi debent ante frigus inceptum, & bene sicari. Rob e baccis Sorbi opem tulit juveni, Stranguria afflicto, post plurima incassum propinata; HENNICKE (*).

264. SORBUS domestica. LINN. *Sp. pl.* 684.
LOB. *Hist.* 544. CRANTZ. *Austr. fascic.*
2. p. 49. t. 2. f. 3.

Sorbus fativa. BLACKW. *Herb. z. t.* 274.

(*) *Nov. act. phys. med. A. N. C. vol. 2. p. 215.*

The apple-service. EDWARDS. *Birds*, v. 5.
p. 1: t. 222.

Sorbus. DALECH. *Hist.* 2. p. 330. DODON.
Pempt. 792.

Sorbus legitima. CLUS. *Hist.* 2. p. 20.

Culinis SORBI DOMESTICÆ Baccæ.
Locus. Europa calidior. *Arbor.*

FORMA. rec. Bacca subrotunda vel turbinata, pro diversa varietate, magnitudine pomi minoris vel pyri, pondere circiter uncia unius, hinc viridi-lutescens, inde rubra, punctis elevatis undique adspersa, apice umbilicata; *parencymate* carnosio, lutescente, pentaspermo.

PROPR. Bacca immatura austera; probe matura sapida: sapore subvinofo, adstringitivo.

VIRTUS: immaturæ baccæ adstringens; maturæ esculenta.

USUS. Diæteticus.

ORDO PENTAGYNIA.

263. MESPILUS germanica. LINN. *Sp. pl.*
684. *Mat. med.* 236.

Mespilus germanica folio Laurino non serrato. DUHAM. *Arb.* 2. p. 24. t. 4. *Fruit.*
2. p. 327. t. 2.

Mespilus. BLACKW. *Herb.* t. 254. DALECH.
Hist. 334. DOD. *Pempt.* 789.

Mispelboom. CAUS. *Hoven.* 28. t. 7.

Mespilus vulgaris BAUH. *Hist.* 2. p. 69.
Culinis MESPILI Fructus.

Locus. Europa australis. Colitur in hortis.

Arbor.

FORMA. rec. *Bacca* matura turbinato-subrotunda, pollicaris, rubicunda, rubiginosa, subvillosa, apice truncata, instructa umbilico maximo, depresso, tomentoso: laciniis 5, lineari-lanceolatis, erectis; *parencymate* carnosio, albido, pentaspermo.

PROPR. Fructus *immaturus* summe austerrus, stypticus, firmus; *maturus* vero emollitus, gratus, sapore dulci-acescente, subvinoso, leniter adstringitivo.

VIRTUS: fruct. *immatur.* adstringens; *maturus* esculentus, refrigerans.

USUS culinaris.

OBS. Fructus, quamdiu arboribus insidet, semper immaturus est, quare decerptus collocatur super stramenta ad maturandum.

266. PYRUS Malus. LINN. *Sp. pl.* 686.

Malus. DALECHAMP. *Hist. z. p.* 288.

BLACKW. *Herb. t.* 242. DODON.
Pempt. 777.

a). Malus pomis redolentibus Borsdorpherianis dictis. LINN. *Mat. med.* 237.

Mala acido-dulcia. SCHWENCKE: *Siles.*
p. 303.

Ph. POMUM BORSDORFIANUM.

ε). Malus fructu magno, acido-dulci, serotino.
DUHAM. *Fruit. z. p.* 300. *t.* 24.

Ph. POMUM RENETIUM (Reinette
Franche),

Locus. Colitur in hortis; α in Germania, β . in Gallia. *Arbor.*

FORMA. *rec.* *Pomum* ovali-subrotundum, majusculum, utrinque obtusum; β . viride, superne epidermide subrugosa, lutescente; α . hinc pallide luteum, inde rubicundum, glabrum, basi cavum, apice umbilico depresso notatum; parenchymate carnoso, α . albido, β . sublutescente, 5-loculari, transversaliter secto notato punctis 10 subrotundis, circumloculamenta seminum in orbem dispositis. *Semina* plerumque bina in singulo loculamento, ovata, subgibba, acutiuscula, fusca, glabra.

PROPR. *Odor* debilis. *Sapor* acidulodulcis, gratus, α . subrosaceus, β . subvinosus.

VIRTUS: nutriens, refrigerans, subecoprotica.

USUS. Diæta febrilis, Tussis.

OBS. 1. In infinitum fere variant Poma per Europam, qualitate, sapore, colore, tempore. In culinis vulgaria sunt poma omnium varietatum, & esitantur partim cocta vel assata, partim etiam cruda. Poma illa pellucida, vulgo *Astracanensia* dicta, (quorum duæ sunt varietates, sc. lutescent & rubra), præstantissima sunt, ubi rite maturuerunt, non enim ullum pomum sapidius, nec salubrius ullum; & vero videtur quasi in ipsa arbore virtute solis cocta essent.

OBS. 2. *Gelatina* paratur e pomis decorticatis & probe enucleatis, coctione cum aqua pura in pulpam redactis, tum expressione succi, addita Sacchari anatica portione. *Syrupus* pomorum Borsdorffianorum gratus est, & in tussi commendatur.

OBS. 3. Poma, non minus quam reliqui fructus horæi, leniter nutriunt, principio suo saccharato s. meli; ligineo, quod, l. a. præparatum, in vinum s. Spiritum abit. E pomis maxime austeris, modo matura sint, Spiritum extrahere norunt æconomi, pariter atque vini speciem parare, quam *Pomaceum* vel *Cidre* vocant, sc. liquorem vinosum, spumescentem, inebriantem; quamvis non dubitem, quin præstantior longe e pomis dulcioribus obtineatur; prius tamen diu se servat, dum posterius brevi corrumpitur. E Pomor. maturat. tonna i Spiritus ardentis cong. 6 $\frac{1}{2}$ accepit FR. J. VON AKEN.

OBS. 4. Poma cruda, sub sera vespera comesta, multum ad euphoriam conferunt, quod variis exemplis edoctus novi. Facillime digeruntur, concoctioni ciborum opitulantur, alvum leniter laxant, resistunt scorbuto, &, ut aiunt quidam, a calculo præservant.

267. PYRUS communis. LINN. *Sp. pl.* 686.

Pyrus. BLACKW. *Herb.* t. 453. DALECH.

Hist. 308. DOD. *Pempt.* 788. MERIAN.

Eruc. ort. p. 29. t. 54.

Pyræ varietates. DUHAM. *Fruit.* 2. p. 227.

seq. t. 2 - 58.

Pereboom. CAUSE. *Hoven.* p. 3. t. 5.

Culinis PYRI Fructus.

Locus. Colitur ubique in hortis, locis elevatis. *Arbor.*

FORMA. rec. Pomum turbinatum, apice obtuso-rotundatum, umbilicatum: umbilico parviusculo, prominente, concavo, margine 5-dentato, ore cincto staminibus emarcidis, laciniis umbilici brevioribus; undique glabrum, adpersum punctis parvis, vix elevatis, hinc lutescens, inde rubicundum, diverse varians,

magnitudine colore, sapore, mollitie. *Parenchyma* album, carnosum-succulentum, 5-loculare; post sectionem transversalem notatum annulo obducente loculamenta feminalia, consistente ex punctis subrotundis, subconniventibus, duris, fere arenosis. *Semina* bina in singulo loculamento, ovato-oblonga, acuta, nigricantia.

PROPR. rec. Odor vix ullus. Sapor subdulcescens.

VIRTUS: nutriens, refrigerans.

USUS: diæteticus.

OBS. 1. *Infusum* s. *decoctum* Pyri recentis dulcescenti-acidulum; ex vitriolo martis color sibi constat.

OBS. 2. Esitantur Pyri fructus maturi, crudi s. cocti. Dum nuper ex arbore decerpuntur, salubres sunt; si diu fervati, non item; sponte enim nimium emolliuntur, s. subfarinacei fiunt, stomacho tunc difficiles.

OBS. 3. De arboribus fructiferis scripserunt sexcenti, inter quos eminent DUHAMEL (a), PHIL. MILLER (b), LIGER (c) & Societas œconomica Bernensis (d).

268. PYRUS *Cydonia*. *Sp. pl.* 687. *Mat. med.* 238.

Cydonia. DALECH. *Hist.* 292. BLACKW. *Herb. t.* 237.

Cydonia fructu oblongo læviori. DUHAM.

(a) *Traité des arbres fruitiers*, &c. Paris 1768. vol. 2.

(b) *Gardeners Dictionary*, &c. 1759. Hujus plures sunt editiones.

(c) *Nouveau théâtre d'Agriculture & ménage des champs*. Paris 1723.

(d) *Traité des arbres fruitiers*, extrait des meilleurs auteurs par la Société œconomique de Berne; traduit de l'allemand, Yverdon 1768. t. 1 & 2.

Arb. I. p. 202. t. 83. MILL. Figur. t. 116.

Cydonia latifolia lusitanica. DUHAM. Fruii.

l. p. 202. t. 2.

Malus cotonea major. DOD. Pempt. 783.

Pharm. CYDONIÆ Fructus, Semina.

Locus: Colitur in hortis, locis subdepressis.

Arbor.

FORMA. *rec. Pomum* subrotundum vel turbinatum, magnitudine pomi vulgaris, cortice tomentoso, luteo, apice umbilicatum: umbilico depressiusculo, 5-fido; *parencymate* firmo, lutescente, 5-loculari. *Semina* plerumque bina in singulo loculamento, ovata, acutiuscula, hinc plana, inde convexa, sæpe subtriquetra, ferruginea.

PROPR. *pomi: Odor* maturorum fragrans, subcephalalgicus. *Sapor immaturor.* austerus; *maturorum* vero adstringens, acidulus, vinosus. *Seminum* mucilaginosum.

VIRTUS *Pomi: refrigerans, restringens, antiputredinosa. Semin.* obtundens.

USUS *pomi: Morbi bilioso-putridi, Saburra rancidã. Semin.* Ophthalmia, Tenesmus, Aphthæ.

OBS. *Infus. aquos. pomor.* siccatur rubrum, acidum; cum vitri. martis nil variat. *Infus. seminum* mucilaginosum, absque odore & colore, insipidum; vitriolo martis non demutatur; ex alcohole vini coagulatur. *Semin.* drachma 1, aquæ fervidæ unciis 6 infusa, infusum dat non spumescens, facie albuminis ovi, limpidum instar aquæ, in fila ductile. *Gelatina* s. miva e succo, uti e pomis vulgaribus, paratur.

269. SPIRÆA Filipendula. LINN. *Sp. pl.* 702.
Mat. m. 239. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 3.
 OEDER *Icon.* t. 635.

Filipendula vulgaris. BLACKW. *Herb.* t. 467.
 ZANNICH. *Venez.* t. 223. CAMER. *Epit.*
 608.

Pharm. FILIPENDULÆ (*Saxifragæ
 rubræ*) Radix , Herba.

Locus. Europa , in pratis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica , filiformi-
 ramosa , descendens , tuberosa : *Tuberibus*
 longius petiolatis , turbinatis s. ovalibus , rec-
 tis s. inflexiusculis , magnitudine inæquali , sæpe
 pollicaribus , sæpe etiam digitalibus , fuscis ,
 apice terminatis fibra solitaria , fibrillata , def-
 cendente ; *parencymate* niveo , carnosissimo ,
 sicciusculo , post sectionem transversalem disco
 æquali. *Caulis* simplicissimus , erectus , flexuo-
 sus , teres , subangulatus , glaber , pedalis. *Folia*
 alterna , pinnata : pinnis oppositis , sessilibus ,
 subamplexicaulibus , transversalibus , lineari-
 bus , obtusis , glabris , venulosis , supra saturate
 viridibus , subtus glaucis , pinnatifidis : laciniis
 oppositis , obtusis , incisissimis ; *radicalia* petiolata ,
 elongata , spithamæa , procumbentia , terræ
 adpressa ; *caulina* sessilia , erecta. *Petiolus* com-
 munit supra canaliculatus. *Stipulæ* communes
 ad basin petiolorum , subovata venulosæ , pla-
 no-concavae , amplexicaules , margine undique
 acute serratae , superne bifidae , incisae ; *partiales*
 in petiolo communi , intra singulum pinnarum

par , parviusculæ , ovatæ , incisæ , sessiles , oppositæ , a pinnis remotæ ; inferiores in petiolo nudæ , pinnis exclusis , sensim minores , subimbricatæ. *Cyma* terminalis , pedunculata , concava , subdichotoma , nuda , glabra. *Bractææ* nullæ ; sæpe foliolum ad cymam. *Flores* albi , pedunculati , secundi ; omnes introrsum spectantes. *CAL. Perianth.* monophyllum , turbatum , striis elevatis striatum , sexfidum ; laciniis oblongis , obtusis , basi intus tomentosis , reflexis. *COR. Petala* 6 vel 7 , ovalia , obtusa , alba , brevius unguiculata , patentia , calyce longiora. *STAM. Filam.* plurima , setacea , alba , calyci inserta , longitudine corollæ , inæqualia , patentia. *Antheræ* luteæ , ovatæ , obtusæ , didymæ. *PIST. Germina* plurima , conniventia in hemisphærium truncatum ; singula subacinaciformia , pilosa. *Styli* albi , reflexi , in orbem digesti , superne incrassati. *Stigmata* capitata , truncata , compressa , sulco longitudinali.

PROPR. rec. tuberum , sero autumno effosforum : *Odor* gratus , in flores Aurantiorum incidens ; *sapor* subdulcescens , gratus , nisi nimis aroma florum aurantiorum saperent ; *masticata* firma , velut nuces avellanæ , fragilia , sapida grata amaritie ; æstate vero effossa tubera magis amara sunt , minus fragrantia , magis sicca , & non sapida. Tubera *siccata* dura ; *masticata* inter dentes duriuscula , friabilia , emolliuntur , sapore grato , odore nullo. *Herbæ* rec. *sapor*

amaricans, quasi mixtus ex amygdalis amaris & floribus Naphæ; *odor* contusæ herbæ consimilis. *Florum* rec. *odor* & *sapor* consimiles.

VIRTUS *tuber.* nutriens, leniter adstringens.

USUS.

OBS. 1. *Infus.* aquos. *tuber.* sicc. saturate rubrum, dulcescenti-subamaricans, sapore in amygdalas amaras incidente; cum vitr. martis nigrescit. Tubera recentia *cocta* referunt tubera Lathyri tuberosi, forma, colore, cute nigra & detractili, consistentia firma, farinosa; recedunt vero ab illis amaritie sapida; *Decoctum* fit fusco-rubrum, subinsipidum.

OBS. 2. Si tubera recentia, tempore autumnali, raduntur, atque aqua frigida bene eluuntur, Tincturam dant opacam, rubescentem, fragrantem, quæ mora & quiete deponit *Amylum* album, friabile, decoctione gelatinescens, bene glutinans. Tinctura supernatans rubra est, pellucida, odore fragrante; quæ, evaporata, fragrantiam perdit, atque Extractum dat fuscum.

OBS. 3. Si Flores recentes in lacte elixantur, grate sapore lac imbuunt.

270 SPIRÆA Ulmaria. LINN. *Sp. pl.* 702.

Mat. m. 242. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 2.

OEDER *Icon. t.* 547.

Ulmaria. BLACKW. *Herb. t.* 465. BAUH.

Hist. 3. p. 488. CLUS. *Hist. p.* 298.

LUDW. *Ectyp. p.* 22. t. 23.

Barbicapra & ulmaria vulgi. LOB. *Icon.* 711.

Regina prati. DODON. *Pempt.* 57.

Pharm. ULMARIÆ Radix, Herba, Flores.

Locus. Europa, in pascuis & pratis humidis, umbrosis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix subcylindrica, 2-vel

3-pollicaris, extus nigra, squamosa, undique obfusa fibris plurimis, filiformibus, nigris, subspithamæis, fibrillosis, descendentibus. *Parencyma* subcarnosum, post sectionem transversalem centro medullari amplissimo, æquali, albido, atomis rufescentibus sæpe adperso, circumdato annulo ferrugineo, punctato, intra corticalem partem sito. *Caulis* simplex, bipedalis vel ultra, angulatus, glaber, pallide viridescens, inferne purpurascens. *Folia* alterna, petiolata, pinnata, 3-vel 5-juga: foliolis oppositis, sessilibus, ovato-oblongis, supra viridibus, glabris, lucidiusculis, lineatis, minutim venulosis, rugosis subtus nervosis, minutim tomentosis, cinereis, margine inciso-dentatis, undique ferratis, minutim ciliatis, terminali foliolo majore, cordato, trifido-palmato. *Petioli* subtus convexi, supra concavi; radicales triplo longiores. *Stipulæ* acutæ, rotundato-falcatae, amplexicaules, margine undique serratae, minutim ciliatae, patienti-planæ; *partiales* in petiolo communi, intra singulum par pinnarum, per paria 3 dispositæ, suboppositæ, parvæ, inæquales magnitudine, ovatae, dentato-ferratae, patientes, pariter subtus tomentosæ. *Corymbus* terminalis, erectus, minutim pubescens, pedunculatus, nudus, compositus e *cymis* 5, inæqualibus, secundis; 3-pedunculatis; intermedia sessili. *CAL. Perianth.* 1-phyl-lum, campanulatum, pallidum, minutim pubescens, 5-fidum: laciniis ovatis, obtusis,

concavis, reflexis. *COR.* alba. *Petala* 5, alba, obovata, obtuso-rotundata, unguiculata, calyce duplo longiora, plano-concaviuscula, patentia. *STAM. Fil.* plurima, setacea, longitudine corollæ, calyci inserta, erecto-potentia. *Anth.* ovatæ, obtusæ, didymæ, incumbenti-erectæ. *PIST. Germ.* 8, obovata, obtusa, compressa, glabra. *Styli* superne incrassati, geminis margini interiori singuli inserti, super germen reflexi; in orbem digesti. *Stigm.* capitata, pendula. *Obs.* In quibusdam floribus quinta pars partium fructificationis deest.

PROPR. rec. radic. Odor debilis; *sapor* stypticus; *Florum odor* gratus, sapor congruens; *sapor* substypticus, amaricans, in aroma florum aurantiorum incidens. *Herbæ odor* debilior, gratus; *sapor* substypticus, vix amaricans, subaromaticus, non ingratus.

VIRTUS: adstringens.

USUS.

OBS. Infus. aquos. radicis sicc. rubrum, odore graviusculo, sapore styptico, vitr. martis subito nigrescit. Hujus infusi guttæ 6, aquæ puræ uncizæ $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitr. martis, colorem pulcherrimum violaceo-viridescentem monstrarunt. Infusum herbæ sicc. lutescens haud aliter ac Theæ potus, sapore vix amaricante; vitr. martis nigrescit. Infus. *florum* eundem colorem exhibet, odorem florum, saporem consimilem amarum; vitriolo martis subito nigrescit. *Aqua still.* fragrans.

ORDO POLYGYNIA.

271. ROSA centifolia. LINN. *Sp. pl.* 704. *Mat. med.* 242. KNIPH. *Bot. orig.* cent. 2.

Rosa centifolia batavica. CLUS. *Hist.* 2. p. 223.

Rosa damascena. LOBEL. *Icon.* 206. BLACKW. *Heb. t.* 82.

Pharm. ROSÆ DAMASCENÆ Flores. *Locus.* Europa. Colitur in hortis. *Frutex.*

FORMA. rec. Flores in ramulis terminales.

Pedunculi teretes, hispidi: aculeolis & pilis brevibus capitulatis. *CAL. Perianth.* 1-phyllum: tubo ovato-oblongo, inferne hispido aculeolis, superne singuloglabro, collo coarctato; limbo 5-fido: laciniis reflexis, integris, subtus hispidis, ovato-acutis, desinentibus in apicem linearem, carinatum. *COR.* plena, dilute rubro-violacea, calyce longior: *petalis* obovatis, retusis, parentibus. *STAM. Fil.* plurima, calyci inserta, erecta. *Anth.* cordatæ, obtusæ. *PIST. Germ.* plurima intra tubum calycis, subcylindrica, lanata. *Styli* subulati, pilosi, collo calycis paulo longiores. *Stigm.* digesta in hemisphærium planiusculum, laxum; singula turbinata, truncata, emarginata. *Recept.* germinum hirsutum.

PROPR. rec. Petalorum: Odor gratus, fragrans; Sapor subacidulus, debiliter rosaceus; *maslicata* substyptica, saliva violacea.

VIRTUS: leniter adstringens, tonica, laxans.

USUS. Leucorrhœa.

OBS. Infus. aquos. petalorum *sicc.* dilute rubicundum, veluti potus Theæ, odore rosaceo, sapore consimili,

nili, leniter substyptico s. amaricante; cum vitr. martis statim nigrescit. Hujus infusi guttæ 16, aquæ puræ uncie $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitr. martis, colorem fusco-viridescentem stiterunt. Cum Spiritu vitrioli pulchre sanguineo tingitur infusum hoc. Principium odoriferum omnibus Rosæ speciebus satis bene inhæret. Communiter condiuntur sale culinari flores recenter siccati, unde odor permanet; sed si simpliciter siccentur, videtur quasi odor penitus dispareret; at vero si aquæ tepidæ infundantur, odor subito prominet, unde infusum suaveolens fit. Fragrantia florum hujus generis extrahitur menstruo spirituofo, sed perfectius aquoso, simplici infusione vel destillatione. Flor. rec. libræ 6, cum aqua destillatæ, dant cong. 1, vel paulo supra, *aquæ stillatit. fragrantis & gratæ*. Sub destillatione simul adscendit paucillum *olei still. fragrantis*, in calore liquidi, lutescens, in frigore butyracei, albi, sed tam parum, ut non appareat, nisi quantitas major florum simul destilletur. Ex florum libr. 100 vix olei still. unc. $\frac{1}{2}$ obtinebis, ut docuerunt HOFFMANNUS & LEWIS. Principium colorans extrahitur etiam perfectius cum aqua, quam cum spiritu vini *Tinctura* aquosa e Rosis rubris elegantè rubra est; spirituofo vero longe dilutior. Exaltatur autem color subito, pulchro experimento, si paucillum spiritus vitrioli instilletur tincturæ spirituosæ Rosar. rubr. quamvis adeo debilis parata fuerit, ut limpidissima & aquei coloris sit; derepente inde rubescit.

OBS. 2. De Rosa scripsit JOH. CAR. ROSENBERGIUS (*), philogice, botanice & medice. Laudat imprimis Rosas in febribus & hæctica.

272. ROSA gallica. LINN. *Sp. pl.* 704. *Mat.* m. 241.

Rosa rubra multiplex. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 222. 1. 53.

(*) *Rhodologia s. generosæ Rosæ descriptio*. Francof. 1631.

Rosa rubra flore semipleno. BAUH. *Hist.* 2.

P. 34.

Rosa rubra. BLACKW. *Herb.* 1. 78.

Pharm. ROSÆ RUBRÆ Flores.

Locus. Europa. Colitur in hortis. *Frutex.*

FORMA. rec. Flores terminales, solitarii vel gemini, longius pedunculati. *Pedunculi* teretes, bipollicares, pube capitata hirsuti, uniflori. *CAL.* Per. 1-phyllum: tubo ovato, inferne hirsuto, superne glabro, collo coarctato, limbo 10-fido, revoluto-patenti, extus hirsuto, intus minutim villosa: laciniis 5, alternis parvis, linearibus, acutis, ciliatis, reflexis; alternis multo majoribus, ovatis, supra concavis, apice mucrone molli subulato terminatis, margine pube albida ciliatis, æqualibus; alternis integris, alternis utrinque instructis dentibus 2, marginalibus, linearibus, acutis, concaviusculis, pilis capitatis ciliatis. *COR.* semiplena, calyce duplo longior, rubro-purpurea; petalis sessilibus, obcordatis, basi nervosis: nervis evanescentibus. *STAM.* Fil. plurima, lutescentia, subulata, longitudine calycis, erecta, minutim pubescentia, calyci inserta. *Anth.* lineares, incurvæ, utrinque obtusæ, supra sulcatæ, sub fine antheseos contortæ. *PIST.* Germina plurima, ovata, glabrida, superne barbata. *Styli* filiformes, hirsuti, tubo calycis longiores, in cylindrum conniventes. *Stigmata* viridescencia, capitata, truncata, plana, in capitulum conniventia. *Receptac.* seminum hirsutum.

PROPR. rec. Odor rosaceus, gratus, sed paulo debilior; *sapor* stypticus, amaricans, vix rosaceus. Petala *maficata* salivam violaceo tingunt. *Siccatione* petala penitus rubescunt.

VIRTUS: adstringens, tonica.

USUS: Leucorrhœa, Hæmoptysis.

OBS. Infus. aquos. petalorum recent. instar potus Theæ debiliter rubrum, odore debili, sapore leniter styptico; cum Spiritu vitrioli pulchre sanguineum; cum oleo tartari p. d. ferrugineum, clarum; cum solut. aluminis pulchre purpurascens; cum vitr. martis color subito nigrescit. Sub infusione petala decolorantur penitus & albescunt. Infusum petalorum siccat. pulchre rubrum, odore rosaceo, sapore rosaceo, amaricante. Hujus infusi guttæ 6, aquæ pur. uncie $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitriolo martis, colorem fusco-viridescentem effecerunt. *Aqua stillatitia* suaveolens.

273. ROSA canina: LINN. *Sp. pl.* 704. *Mat. med.* 242.

Rosa sylvestris. DOD. *Pempt.* 286.

Pharm. ROSÆ SYLVESTRIS Flores.

BEDEGUAR fungus.

Culinis CYNOSBATI fructus.

Locus. Europa, Virginia, Japonia, in nemoribus, locis apricis. *Frutex.*

FORMA. rec. Flores 2 vel 3 congesti, axillares, brevius pedunculati. *Bractææ* oppositæ, lanceolatæ, sessiles, acutæ, pubescentes, ciliatæ, longitudine pedunculi, erectæ. *CAL. Perianth.* 1-phyllum: tubo ovato, lævi, collo coarctato; limbo 5-partito: laciniis reflexis, ovatis, supra minutim tomentosus, subtus dorso glabris, notatis punctis elevatis, mar-

gine dentatis: laciniis parvis; linearibus, suboppositis, remotis, erectis, utrinque communiter 2; terminali elongata, lineari, acuta, concaviuscula, subintegerrima. *COR.* incarnata. *Petala* 5, sessilia, obcordata, patentia, calyce longiora, basi albida. *STAM.* lutea. *Fil.* plurima, setacea, decumbenti-potentia, corolla breviora. *Anth.* incumbentes, ovatae, utrinque retusae, concavae, utrinque bimarginatae. *PIST.* *Germ.* plurima intra tubum calycis, oblonga, lanata. *Styli* filiformes, collo calycis paulo longiores, pilosi. *Stigm.* plurima, arcte conniventia in capitulum, collum calycis coronans; singula turbinata, subbarbata, truncata, concaviuscula. *Receptac.* feminum hirsutum. *Bacca* (Cynosbati fructus) ovales, inferne angustatae, apice obtusae, coronatae margine e calycis laciniis deciduis, staminibusque emarcidis barbatae, magnitudine glandis quercinae vel ultra, undique laeves, nitidae, coccineae, intus cavae, uniloculares cavo undique obfesso *feminibus* pallidis, subovatis, oblongiusculis, dorso convexis, lanatis, apice barbatis; quorum inferiora pedicellata, superiora subsessilia. *Parencyma* baccae carnosum, firmum, coccineum. *Galla* (fungus Bedeguar) magnitudine nucis avellanae, saepe ovi columbini vel supra, subrotunda, rubra, spongiosa, constans fibris rectis subintortis, pilosis, dentato-subulatis.

PROPR. rec. florum: Odor gratus, debi-

lior; *sapor* debilis, subacescens; *Baccæ* acidulæ; *maslicatæ* firmæ comminuuntur, saliva coccinea; *coctæ* teneriores, solvuntur secundum partem, tingunt aquam, sapore magis acido instruuntur. *Gallæ* odor nullus; *sapor* recent. & sic. acescenti-stypticus.

VIRTUS: *Florum:* sublaxans. *baccar.* nutriens, refrigerans, sublaxans; *gallæ* adstringens.

USUS. *Bacc. culinaris,* Diæta febrilis.

OBS. 1. *Infus.* aquos. fungi Bedeguar spissum & turbidum, rubrum, acescenti-stypticum, cum vitr. martis subito nigrescit. Hujus infusi gutta 1, aquæ puræ uncia $\frac{x}{2}$ instillata, addito vitr. martis colorem cæruleum facit; guttæ vero 2 obscure cæruleum, opacum; alcohol vini, infuso additum, mucilaginosum præcipitat.

OBS. 2. *Baccæ* bene maturæ, siccatæ & probe exacinatæ, in culinis frequenter adhibentur. Parant decoctum aquosum, saturatum, additis passulis, pruneolis & saccharo, quod, per colum trajectum, mensæ imponunt.

OBS. 3. De Rosa canina bene scripsit E. HAGEDORNUS (*). Anatomiam tradit seminis, radicis & trunci, cum vegetationis legibus. Spongiam fruticis hujus infecti nidum declarat, tabulaque annexa depingit muscam exclusam.

274. ROSA alba. LINN. *Sp. pl.* 705. *Mat. med.* 241. BLACKW. *Herb. t.* 73.

Rosa alba flore pleno. BESL. *Eyst. vern.* 6: t. 3. f. 2.

Pharm. ROSÆ ALBÆ Flores:

Locus. Europa, colitur. *Frutex.*

FORMA. *rec.* Flores circiter 3, in ramis

(*) *Cynosbatologia.* Jenæ 1681.

terminales, pedunculati, nutantes. *Pedunculi* teretes, hispidi: pilis rigidis, capitulatis. *CAL.* *Per.* monophyllum: tubo ovato, glabro, collo coarctato; limbo utrinque minutim tomentoso, subtus scabrido: pilis rigidis, subalbidis, brevibus, subulatis, fusco-capitulatis; 5-partito: foliolis lanceolatis, pinnatis: pinnis foliaceis, inæqualibus, ciliatis, linearibus s. lanceolatis, subintegris; terminali longe majore, elongata, ovali-oblonga, dentato-pinnatifida. *COR.* nivea, calyce longior, plena: *petalis* numerosis, obovatis, venosis, calyce brevioribus; unguibus parvis, lutescentibus. *STAM.* lutea. *Filam.* plurima, subulata, corolla longe breviora, calyci inserta. *Anth.* ovales, supra concavæ, subtus convexiusculæ, utrinque emarginatæ, incumbentes. *PIST.* *Germ.* numerosa, intra tubum calycis, subcylindrica, lanata. *Styli* subulati, pilosi. *Stigm.* conniventia in hemisphærium planiusculum, supra collum calycis paulo elevatum, laxum; singula turbinata, truncata, vix echinata.

PROPR. rec. Odor fragrans Rosæ; sapor debilis, substypticus; *sicc.* amarus, rosaceus.

VIRTUS: tonica, sublaxans.

USUS.

OBS. *Infus.* petalorum luteum tanquam Theæ potus, odore debili rosaceo, sapore consimili, amaro; cum vitr. martis nigrescit. Infusum, quod ex petalis recent. parabam, ex spiritu vitrioli non rubescebat.

275. RUBUS idæus. LINN. *Sp. pl.* 706. *Mat. med.* 242. DODON. *Pempt.* 734.

Rubus idæus spinosus. DALECH. *Hist.* 2.
 p. 223. DUHAM. *Arbr.* 2. p. 232. t. 56.
Fruit. 2. p. 255. t. 2.

Pharm. RUBI IDÆI Baccæ.

Locus. Europa, in collibus saxosis. *Suffrutex.*

FORMA. rec. Baccæ rubræ; magnitudine fere fructus Cerasi, minutim lanuginosæ, hemisphæricæ, basi cavæ: receptaculo clavato, albo, villoso, carnosio, echinato, cavo baccæ intruso; facile decerpendæ, absque laceratione; conflatae e *Drupulis* subrotundis, obtusis, magnitudine seminis Cannabini, confluentibus, dispositis serie quadruplici annulari; singula drupula succulenta, monosperma, apice instructa stylo setaceo, ferrugineo, persistente, longitudine drupulæ, erecto, stigmate capitulato; *parencymate* succoso: succo rubro. *Nuculæ* parvæ, subreniformes, rugosæ, obductæ mucilagine succosa; *testa* fragiliuscula, *nucleo* oleoso.

PROPR. rec. Odor fragrans, suaveolens, gratissimus. Sapor grate acidulus, odori congruens. *Masticatæ* baccæ succulentæ, sapidissimæ; extrahitur succus, remanent semina & corticalis pars, comminuenda; saliva tingitur colore dilute purpurascente. Sæpius vermiculis scatent baccæ.

VIRTUS: refrigerans, analeptica.

USUS: Febrium æstus.

OBS. 1. Extrahitur fragrantia baccarum aqua, vino, aceto vini, spiritu vini, infusione vel destillatione.

Aqua still. e baccis recentibus caute parata, *Syrupusque* fragrantés sunt. Mediante saccharo bene retinetur aroma.

OBS. 2. *Succum* copiose fundunt hæ baccæ, kermesinum, aqua spissiore, odore gratissimo atque sapore acidulo. Salis Tartari drachma $\frac{1}{2}$ ad sui saturationem requirit hujus succi unc. 2 drachm. 6. Sub saturatione odor exsurgit gratus, baccarum odori congruens, & fit mixtura salina fusco-nigricans, subdulcescens, odore baccarum, spissiuscula, quæ, per noctem servata, loco frigidiusculo, concrefcit in gelatinam mollem, agitatione deliquescentem. Succus filtratus non clarescit, mora sponte paululum spissescit; cum Spiritu vitrioli & solut. Aluminis non mutatur; cum oleo Tart. p. d. primum cærulescit, dein obscure violaceus fit; cum vitri. martis nigrescit. In filtro post succum colatum remansit mucilaginosum quid, rubrum, quod, in pelliculam siccatum, odorem debilem postridie adhuc retinuit. Baccarum uncia 1 dedit succi expressi unc. $\frac{1}{2}$ & scrup. 2.

OBS. 3. In culinis hæ baccæ notissimæ sunt; paratur inde gelatina, itemque conditum sapidissimum. E bacc. rec. cong. 12 spiritus ardentis cong. 1 $\frac{1}{2}$ accepit cl. FR. J. VON AKEN.

276. RUBUS arcticus. LINN. *Sp. pl.* 708.

Mat. med. 244.

Rubus caule unifloro foliis ternatis. LINN.

Flor. Lapp. 207. t. 5. f. 2.

Pharm. RUBI ARCTICI Baccæ.

Locus. Norlandia Sueciæ, Sibiria, Canada, in pascuis. *Perennis.* Colitur etiam in hortis, & maturantur baccæ, modo cumuletur nix super plantas, beneque tegatur sarmentis abietinis, ut arceatur vernalis sol. Ita clima Norlandicum arte imitaberis.

FORMA. *rec.* *Baccæ* rubro-purpurascen-tes magnitudine baccarum Rubi idæi, hemisphæricæ, basi concavæ, vestitæ calyce persistente, monophyllo, pubescente, reflexo-concavo, cavo baccæ intruso, loco receptaculi, 5-fido: laciniis reflexis, obtusis, subtruncatis, emarginatis, bacca vix longioribus, staminibus persistentibus, latere interiore vestitis; conflatae e *Drupulis* distinctis, parallelis, subconniventibus, crassis, subreniformibus, compressiusculis, utrinque obtusis, glabris, lucidiusculis, diaphanis, dorso rotundato convexis, basi receptaculo adnatis, serie triplici, subinæquali, a receptaculo non divellendis nisi dilaceratione; apice terminatis stylo persistente, breviusculo, erecto, apici oblique inserto. *Parencyma* succosum: succo rubro. *Nuculæ* parvæ, albidæ, reniformes, utrinque compressæ, subrugosæ, obductæ mucilagine succosa; *testa* coriacea, fragili, *Nucleo* albo, suboleoso.

PROPR. *rec.* *Odor* fragrans, suaveolens, vinosus, omnium gratissimus. *Sapor* acidulus, aromate odori congruente, at nonnihil acidiores hæ baccæ sunt quam baccæ Rubi idæi.

VIRTUS: refrigerans, analeptica.

USUS. Febrium æstus.

OBS. 1. Fragrantia harum baccarum ad menstrua pari modo se habet, ac baccæ Rubi idæi; at vix æque persistens deprehenditur.

OBS. 2. Saccharo vel melle condiuntur hæ baccæ, in mensis apud nos adhibendæ secundis, sed sic maximam partem præstantissimi aromatis perdunt.

277. RUBUS Chamæmorus. LINN. *Sp. pl.*
708. *Mat. m.* 244. OEDER *Icon. t. 2.*
GUNNER. *Fl. norv.* 6.

Rubus caule bifolio unifloro, foliis simplicibus. LINN. *Fl. Lapp.* 208. t. 5. f. 2.

Pharm. CHAMÆMORI Baccæ.

Locus. Suecia, Norvegia, Russia, in paludibus turfosis. *Perennis.*

FORMA. rec. Baccæ lutescentes, hemisphæricæ, sæpe rubescentes, magnitudine fructus Cerasi, glabræ, basi cinctæ calyce persistente, 5-partito: laciniis ovato-oblongis, obtusis, ciliatis; conflatae e *Drupulis* mollibus, magnitudine seminis Pisi minoris, subtrigonis, obtusis, extus convexis, distinctis, conniventibus, basi infima receptaculo adnatis, vix inde separandis, nisi dilaceratione; serie duplici dispositæ, terminatæ *stylo* persistente, setaceo, *stigmatè* truncato-capitulato; *Parencyma* pulposo-succosum: pulpa subgelatinosa, lutescente. *Nucula* majusculæ, magnitudine fere seminis cannabini, ovatae, grosse reticulatae; *testa* coriacea, fragiliuscula, *Nucleo* albido.

PROPR. rec. Odor vix ullus, nisi apud baccas supermaturatas, & tunc debilis, subingratus, minime aromaticus; *sapor* acidulus, simul incidens in lac bubulum coagulatum & vappidum.

VIRTUS: refrigerans, antiscorbutica.

USUS. culinaris; Febrium æstus.

OBS. 1. Succus expressus spissius instar melliginis,

luteo-viridescens, chartam emporeticam non permeans, per linteum pressione colandus, unde limpidiusculus fit, spissior tamen. Hic succus, tempore æstivo, in loco calidiusculo, absque additione, quiete sponte spissescit in gelatinam; cui si additur Sacchari anatica pars, satis sapida fit, manet clara, & situm non ducit.

OBS. 2. In culinis apud nos notissimæ sunt baccæ Chamæmori conditæ, quæ mensis inter bellaria imponuntur. Condiunt nostrates baccas sequenti modo, colligunt baccas optime maturas, quas coquunt, ut inde brodium fiat, cui post immittunt baccas submaturas, absque ulteriore coctione.

278. FRAGARIA vesca. LINN. *Sp. pl.* 708.

Mat. m. 245. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 8.

BLACKW. *Herb. t.* 77.

Fragaria vulgaris fructu rubro. DUHAM.

Fruit. 2. p. 224. *t.* 2.

Fraisier. BULLIARD *Fl. parisin. t.* 6.

Fragaria & Fraga. DOD. *Pempt.* 662.

1. Fragaria hortensis. DUHAM. *Fruit. 2. p.* 229.

2. Fragaria minor semperflorens ac frugesens, alpina. DUHAM. *Fruit. 2. p.* 232. *t.* 2.

Pharm. FRAGARIÆ Radix, Herba, Baccæ.

Locus. Europa borealis, Canada, Virginia, in locis apricis, sterilibus. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, horizontalis, superne incrassata, obseffa squamis oblongis, imbricatis, fuscis, inter squamas instructa fibris filiformibus, descendentes. *Caulis* herbaceus, erectus, teres, piloso-pubescent, simpliciusculus, palmaris. *Stolones* repentis, filiformes, nudi, pubescentes, fusco-viridescen-

tes, spithamæi, apice foliosi, fibriculis tandem radican-
 tes. *Folia* longius petiolata, ternata: foliolis ovatis, obtusis, serrato-incisis, supra glabris, lineatis, subtus glaucis, nervosis, pubescentibus, præcipue nervis. *Petioli* teretes, pubescentes, supra canaliculati, basi vaginati: vaginis membranaceis, albidis, concavis, desinentibus in *Stipulas* 2, lanceolatas, acutas, subpubescentes. *Pedunculi* axillares, pubescentes, uniflori, nudi. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, planum, pubescens, 10-fidum: laciniis patentibus; 5 alternis ovatis, mucronatis; 5 aliis alternis paulo minoribus, lanceolatis, acutis exterioribus. *COR.* alba. *Petala* 5, obovato-orbiculata, obtusa, repanda, sessilia, calyce paulo longiora, plano-patentia, calyci inserta. *STAM.* lutea. *Fil.* plurima, subulata, breviuscula, calyci inserta. *Anth.* cordato-orbiculatae, utrinque planæ, margine undique incrassato, erecto. *PIST. Germ.* plurima, ovata, obtusa, pallida, aggregata in receptaculo proprio, subrotundo. *Styli* crassiusculi, cylindrici, lutescentes, e latere germinum exeuntes, germinibus longiores. *Stigm.* truncata. *Baccæ* ovato-subrotundæ, obtusæ e *Receptaculo* succulento natæ, magnitudine seminis Pisi majoris, nitidæ, hinc sanguineæ, inde albido-pallidæ undique reticulatim foveolatae, scabridæ: *Seminibus* sessilibus, rubris, nitidis, parviusculis, ovatis, utrinque compressiusculis, dorso minutim carinatis, acutiusculis, latere interiore stylo inf-

tructis persistente, subulato, truncato, subfusco, bacca vix longiore; singulis in singula foveola solitariis, prope basin inserto, gelatinoso, albo, baccæ intruso. *Parencyma* baccæ carnosofuculentum, molle, albidum; transversaliter sectum æquale, in centro foveola vacua.

PROPR. rec. Radic. Odor nullus; *sapor* leviter stypticus, *sicc.* amaricans; *herbæ odor* nullus; *sapor* herbaceus, austeriusculus; *masticata* comminuitur, saliva dilute viridescente; *Baccæ odor* fragrans, suaveolens, gratissimus. *Sapor* leniter acidulus, odori congruens. *Seminum* sapor leniter stypticus. Baccæ recentes facile corrumpuntur, brevi, h. e. intra diem unum alterumve, mollescunt, fuscescunt, odorem deponunt gratissimum, mucorem contrahunt.

VIRTUS: radic. & herbæ: adstringens; *baccar.* refrigerans, eccoprotica.

USUS: bacc. culinaris; Diæta febrilis, Arthritis.

OBS. 1. Infusum aquos. radicis pulchre rubicundum, sapore leniter styptico; cum vitr. martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 15, instillatæ aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$, addito vitr. martis, colorem exhibuerunt violaceo-viridescentem. Infusum *herbæ* β . rubrum instar potus Theæ, herbaceum, austeriusculum; vitr. martis pariter nigrescit. Hujus infusi guttæ 8, cum vitr. martis & aquæ unc. $\frac{1}{2}$ dilutæ, colorem fusco-violaceum, viridescentem stiterunt. Et baccis integris, mensura cong. $\frac{1}{2}$, non contusis, superaddito aquæ fontanæ congio 1, caute destillatis, fit *aqua still.* fragrans, aromate baccarum. Si minus aquæ sumitur, aqua still. fragrantior fit. *Syrupus* Fragariæ e

succo expresso parari potest, gratūs, satis fragrans, addito saccharo albo, in consistentiam tabulati cocto, unica duntaxat, eademque brevi, ebullitione. Si residuo post succum expressum spiritus vini affunditur, idque per nonnullos dies, frigide maceratur, aroma a spiritu vini intercipitur, unde *Tinctura* spirituosā gratissima emergit.

OBS. 2. *Succus expressus* non colatus spissiusculus, ruber, fragrans, mucilaginosus, acidulus; per linteum vero colatus clarior, ruber, debilius fragrans, pariter acidulus. Si per chartam filtratur, pelliculus fit, rubrolutescens. In filtro remanet plurimum mucilaginis rubicundæ, fragrantis. Hic succus filtratus cum spiritu vitrioli aureo-luteus fit; cum solut. vitrioli martis brunneus; cum succo citri congelato, pariter ac cum solut. aluminis, itidem aureo-luteus; cum oleo tartari p. d. remissius fermentat, rubro-fuscescit; sed dum oleum tartari mucilagini, in filtro remanenti, affunditur, fortius fermentat; itaque aciditas baccarum maxime residet in mucilaginoso. Salis Tartari alb. scrup. i requirit, ad sui saturationem, succi Fragar. colat. drachm. 19 & gr. 18. Sub saturatione mixtura fuscescebat, & odorem baccarum retinebat, qui sub effervescentia exaltatus sentiebatur. Mixtura inde nata salina, fusca fuit, sapore gratissimo, Fragariæ aromate secundum odorem pariter ac saporem, non falsa, sed subdulcescens, sapidissima. Baccar. Fragariæ unc. 1 $\frac{1}{2}$ dedit succi non colati drachmas 7.

OBS. 3. Hæ baccæ, fermentatæ, spiritum ardentem dant. E baccar. rec. cong. 12 Spiritus ardentis cong. 1 & libr. 3 accepit cl. VON AKEN.

OBS. 4. In regionibus septentrionalibus bene provenit Fragaria, fructumque fert suaveolentem & gratum; sed in calidis regionibus non item. Sic in Insula Mauritiæ plantæ quidem Fragariæ bene proveniunt, & multiplicantur, sed baccæ lapidæ non fiunt, nec suaveolentes, neque multum fertiles plantæ. Idem etiam valet de Rubo idæo (*). Dum Fragaria in hortos introducitur & pingui

(*) *Voyag. à l'Isle de France, par un Officier, t. I. p. 214.*

colitur solo, baccas grandiores profert, minus vero lapidas, acidiores. Baccæ Fragariæ apud nos vulgatissimæ sunt. Illarum periodus fere per mensem durat. Eduntur cum quales sunt, tum vino lacteve commistæ. Largius comestæ alvum leniter ducunt. Grata sua aciditate refrigerant, acres humores infringunt, & per emunctoria corporis expellunt. Sic arthriticos sæpe levant. Sed diarrhœas stomacho languentibus inducunt. Recentes adhibendæ, cum intra biduum plerumque corrumpantur.

279. POTENTILLA Anserina. LINN. *Sp. pl.* 720. *Mat. med.* 246. *OED. Icon.* t. 544.

Potentilla. CAMER. *Ëpit.* 758.

Argentina f. Potentilla. DOD. *Pempt.* 589.
BLACKW. *Herb.* t. 6.

Pharm. ANSERINÆ Radix, Herba.

Locus. Europa, in pascuis. *Perennis.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, ramosa, extus nigro-fusca, fibrillosa, descendens. *Caulis* procumbens, teres, subgeniculatus, spithamæus, pubescens. *Folia* subtus villosa, albido-cinerea, supra pubescentia, viridia, sæpe etiam villosa, cinerea (sc. solo argillaceo), petiolata, pinnata cum impari: foliolis sessilibus, oppositis, ovalibus, inciso-ferratis; quorum inferiora sensim minora; radicalia longius petiolata, procumbentia. *Stipulæ* parviusculæ, ovales, acutæ, in ipso petiolo communi inter paria foliolorum superne sessiles, oppositæ, integerrimæ, subtus pariter villosæ. *Petioli* teretes, villosi, supra plani, basi vaginati: vagina concava, membranacea, tenera,

pubescente, in petiolum utrinque decurrente, superne lanceolata, acutiuscula. *Vaginæ* caulinae, h. e. stipulae, ad genicula caulis solitariae, apice bifidae, saepe multifidae, ferentes foliolum oblongum, dentatum. *Flores* pedunculati, ex vaginis caulis stipulaceis solitarii. *Pedunculi* teretes, villosi, vaginis duplo longiores, uniflori, erecti. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, villosum, 10-fidum: laciniis ovatis, imbricatis, patenti-reflexis; quarum 5 interiores integrae, acutiusculae, basi lutescentes; exteriores 5 obtusiusculae, incisae. *COR.* lutea. *Petala* 5, ovata, obtusa, sessilia, calyce duplo longiora, patentissima, calyci inserta. *STAM. Fil.* plurima, subulata, lutea, calyci inserta, erecta. *Anth.* cordatae, obtusae, erectae, utrinque planae. *PIST. Germina* plurima, ovata, obtusa, alba, villo receptaculi circumdata. *Styli* subulati, germinis lateri adnati, lutescentes, staminibus breviores. *Stigmata* truncata. *Receptac.* barbatum.

PROPR. rec. herbæ: *Odor* debilis; *sapor* herbaceus; *masticata* comminuitur, saliva viridescente; *sicc.* sapor leviter stypticus.

VIRTUS: adstringens, diuretica.

USUS. Empyema, Hæmoptysis, Calculus renalis.

OBS. 1. Infus. aquos. herbæ lutescens ad modum potus Thæe, sapore herbaceo, subfalso; cum vitr. martis nigrescit. Hujus infusi guttæ 12, aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitr. martis, colorem obscure viridem essecerunt.

OBS.

OBS. 2. Succum expressum, pariter ac infusum herbæ sicc. in Empyemate multum prestasse vidi. Calculosis, qui sabulum s. calculos minores pariunt, infusum prodest; pellit urinam & sabulum; sed per vices sumendum, ne nimis pellat.

280. **POTENTILLA** reptans. LINN. *Sp. pl.*

724. *Mat. med.* 247.

Pentaphyllum. BLACKW. *Herb.* 454.

Quinquefolium majus. DOD. *Pempt.* 226.

Ph. **PENTAPHYLLI** Radix, Herba.

Locus. Europa, in apricis argillofis. *Pe-*
rennis.

FORMA. *rec.* Radix cylindrica, descendens, palmaris vel ultra, fibrillosa, extus fusca, læviuscula, vel squamis præustis & emarcidis exasperata; *parencymate* subcarnoso; post sectionem transversalem centro medullari orbiculato, majusculo, notato stella 5-radiata: radiis apice incrassatis; obducto corticali parte rubra. *Caulis* plures ex una radice, filiformes, repentes, superne obsolete compressiusculi, carinati, geniculati: geniculis remotis; pedales vel ultra, fusco-virides, pubescentes. *Folia* petiolata, quinata: foliolis cuneiformibus, obtusis, nervoso-venulosis, supra lineato-subrugosis, subtus pubescentibus, margine ferratis, inæqualibus; tribus exterioribus subæqualibus; 2 interioribus minoribus; *radicalia* plura congesta; *caulina* alterna, sæpe gemina, brevius petiolata. *Petioli* teretes, pubescentes, supra sulcati. *Stipulæ* 2, oppositæ, ovali-oblongæ, acutæ, pubescentes. *Pedunculi*

laterales, axillares, solitarii, foliis longiores, erecti, pubescentes, uniflori, nudi. *CAL. Perianth.* 1-phyllum, planum, 20-partitum: laciniis ovato-acutis, pubescentibus, plano-patentibus, quarum 5 exteriores virides, 5 interiores lutescentes, glabriusculæ, minutim ciliatæ, cum exterioribus alternantes. *COR.* lutea. *Petala* 5, obovata, calyce paulo longiora. *STAM. Filam.* plurima, subulata, lutea, erecta, calyce breviora, eique inserta. *Anth.* cordatæ, obtusæ, supra canaliculatæ, erectæ. *PIST. Germ.* plurima, receptaculo proprio in capitulum digesta; singula ovata, glabra. *Styli* cylindrici, lateri germinis inferti singuli. *Stigm.* truncata.

PROPR. rec. radice: Odor debilis; sapor stypticus; *herbæ:* odor nullus; sapor herbaceus.

VIRTUS: adstringens; radix fortior herba.
USUS.

OBS. Infusum aquos. *radicis* sicc. rubrum, spissiusculum, stypticum; vitr. martis subito nigrescit. Hujus infusi guttæ 4, instillatæ aquæ puræ uncie $\frac{1}{2}$ addito vitr. martis, colorem violaceo-viridescentem exhibuerunt. Infusum *herbæ* rubro-lutescens, ad instar inf. Theræ, odore nullo, sapore herbaceo; vitr. Martis statim nigrescit. Infusi hujus guttæ 16, in aquæ unc. $\frac{1}{2}$, cum vitr. martis addito, colorem fusco-viridescentem fecerunt.

281. **TORMENTILLA** erecta. LINN. *Sp. pl.* 726. *Mat. med.* 248. KNIPH. *Bot. orig. cent.* 6. OEDER. *Icon.* t. 589. GUNNER. *Fl. norv.* 36. *

Tormentilla sylvestris. GARID. *Aix. t. 203.*

ZANNICH. *Venez. t. 87*

Ph. TORMENTILLÆ Radix, Herba.

Locus. Europa, in pascuis. *Perennis.*

FORMA. *rec.* Radix subcylindrica, superne crassior, sæpe subrotunda, fibrillosa, crassitie digiti, 2-vel 3-pollicaris, extus fusca, superne squamata; *parenchymate* firmo, rubicundo; post sectionem transversalem centro medullari subrotundo, cum punctis 5 in margine; peripheria striis concentricis & radiis ternis longitudinalibus, e singulo puncto centri ad corticem. *Caules* plures ex una radice, procumbentes, teretes, filiformes, pilosi, inferne simplices, superne dichotomi, spithamæi. *Folia* alterna, sessilia, amplexicauli-perfoliata, multifida, utrinque parce pubescentia, supra saturate viridia: laciniis obverse lanceolatis, obtusis, superne latioribus, incis, patentibus; 3 exterioribus duplo longioribus. *Pedunculi* axillares, filiformes, elongati, uniflori, nudi, pilosi. *Flores* erecti. *CAL.* *Per.* 1-phyllum, 8-partitum, pubescens: laciniis ovatis, acutis, patentibus; 4 alternis integris; 4 aliis alternis bifidis. *COR.* lutea: *petalis* 4, lato-subrotundis, retusis, sessilibus, calycis fere longitudine. *STAM.* *Fil.* plurima, capillaria, lutea, calyci inserta, corolla breviora. *Anth.* ovata, compressæ, didymæ, erectæ, emarginatæ. *PIST.* *Germina* plurima, glabra, subrotunda, obtusa, latere interiori recta. *Styli* subu-

lati, lateri germinis inserti finguli, longitudine fere staminum. *Stigm.* obtusa. *Receptac.* villosum.

PROPR. rec. & sicc. *radicis*: *Odor* nullus; *sapor* stypticus; *Herbæ* odor debilis; *sapor* herbaceus.

VIRTUS: adstringens, tonica, coriaria.

USUS: Atonia, Scelotyrbe.

OBS. 1. *Infus.* aquos. *radicis* rubrum, stypticum; *vit.* martis derepente nigrescit. Hujus infusi guttæ 4, aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito *vit.* martis, colorem violaceum protulerunt. *Infus.* herbæ rubrum, herbaceum, *vit.* martis pariter nigrescit; *cujus* guttæ 8, aquæ unc. $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito *vit.* martis, colorem obscure viridem formarunt.

OBS. 2. Radix præstans est coriarium, quo incolæ insularum Færoënsium cum successu utuntur (a). In Hibernia experimenta cum hac radice instituta sunt, coriumque paratum, quod futores approbarunt; observatum etiam, citius perfici corium radice Tormentillæ, quam vulgo fit cum cortice quercino (b).

282. GEUM urbanum. LINN. *Sp. pl.* 726.

Mat. med. 249. KNIPH. *Bot. or. cent.* 9.

Caryophyllata. BLACKW. *Herb. t.* 253.

DOD. *Pempt.* 137.

Pharm. CARYOPHYLLATÆ Radix,
Herba.

Locus. Europa, in umbrosis. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix trunco oblongo, crassiusculo, bipollicari vel ultra, extus sulco,

(a) BARTHOLINI. *Ad. med. Hist.* v. 1. p. 88. DEBELS. l. c. p. 112.

(b) *Mus. russic.* vol. 2. n. 12. p. 51.

squamis emortuis obducto, undique, præcipue in apice, instructo fibris filiformibus, rubicundis, elongatis, glabris, parce fibrillosis, subhorizontalibus. *Parenchyma* firmum; post sectionem transversalem centro medullari fusco, angulato, obducto peripheria fasciis concentricis nebulosa; in aëre relicta radix recens, transversaliter secta, sensim rubescit, linea concentrica alba, validiore, versus peripheriam existente. *Caules* plures ex una radice, bipedales, erecti, teretiusculi, angulati, villososcabridi, simplices. *Folia* alterna, petiolata, ternato-quinata, pubescenti-scabriuscula, lineato-subrugosa; foliolis cuneiformibus, inciso-serratis, ciliatis, superne sublobatis; lateralibus sessilibus; intermedio paulo majore, brevius petiolato; par unicum parvorum foliorum sæpe reliquis subjectum. *Petiolus* supra canaliculatus. *Stipulæ* 2, majores, foliiformes, incisæ, serratæ, ad basin petioli sessiles, patentés. *Flores* 2 vel 3, terminales, pedunculati.

CAL. *Per.* 1-phyllum, turbinatum, striatum: striis elevatis; pubescens, 10-fidum: laciniis 5 alternis lanceolatis, apice incurvis; 5 aliis alternis minimis, lineari-subulatis, erectis.

COR. *Petala* 5, lutea, ovata, obtusa, concava, sessilia, calyce paulo breviora, erecta.

STAM. *Fil.* plurima, subulata, fere corollæ longitudine. *Anth.* subrotundæ, trigonæ, obtusæ. **PIST.** *Germ.* plurima, disposita in capitulum ovatum, receptaculo proprio; oblon-

ga, pilosa. *Styli* cylindrici, e basi germinis exeuntes, glabri, in medio flexuosi, adscendentes. *Stigm.* simplicia.

PROPR. rec. radice: Odor caryophyllæus, (scilicet radice tempore verno, in solo sicco lectæ); *sapor* stypticus. *Herbæ:* odor debilis; *sapor* herbaceus, amaricans.

VIRTUS: adstringens, tonica.

USUS. Laxitas fibræ.

Q. Infus. aquot. radice rubrum, odore & sapore leni caryophyllæo, leviter styptico; cum vitr. martis illico nigrescit. *Hujus infusi guttæ* 12, immixtæ in aquæ unc. $\frac{1}{2}$, addito vitr. martis, colorem violaceum exhibuerunt. *Infus. herbæ rubicundæ*, sapore herbaceo; vitr. martis nigrescit. *Aqua still.* radice satis fragrans; *oleum still.* parcum, butyraceum, album, fragrans; LEWIS. Extrahitur radix menstruo aquoso & spirituofo; utrumque *Extractum* bonum est, sed præstabilius spirituosum.

283. GEUM rivale. LINN. *Sp. pl.* 727.
SCHREB. *Mat. med.* 275. KNIPH. *Bot.*
orig. cent. 2.

Caryophyllata septentrionalium. LOBEL.

Icon. 694.

Pharm. GEI RIVALIS Radix.

Locus. Europa, in pratis humidis. *Perenne.*

FORMA. rec. Radix cylindrica, horizontalis, crassitie pennæ anserinæ, undique fusca, sæpe superne ramosa: ramis alternis; caules proferentibus; palmaris vel ultra, obsessa squamis nigricantibus, subimbricatis, subtus instructa fibris filiformibus, frequentibus, digi-

talibus, fuscis, descendentibus. *Parenchyma* rubro-cinereum vel pallidum; post sectionem transversalem centro medullari orbiculato, undique cincto annulo tenui e punctis subcontiguis, obvelato corticali parte purpurascens-fusca, sæpe viridescente.

PROPR. rec. Odor debilis, muscosus. Sapor stypticus.

VIRTUS: adstringens, tonica.

USUS.

OBS. 1. *Infus.* aquos. rubro-fuscum, austerum, stypticum; vitr. martis mox nigrescit. Hujus infusi guttæ 2, aquæ puræ unc. $\frac{1}{2}$ instillatæ, addito vitr. martis, colorem stiterunt sapphirinum. *Extractum* satis larga dosi dat hæc radix siccata; sc. Rad. Gei unc. 1 dedit Extr. aquosi drachm. $3\frac{1}{2}$, & spirituosum drachm. 2. *Extractum* aquosum falsum est, austerum, nigrum.

OBS. 2. Plurima experimenta practica, cum hac radice instituta, legi possunt in *actis Academ. Scient. Stockh. (*)*, quæ docent, hanc radicem sæpe curasse febres intermittentes, etiam protractas, sæpe diarrhœas chronicas, sæpe quoque hæmorrhagias.

(b) *K. Vetensk. Acad. Handl. vol. 18. p. 118. seq.*

